Sportul preferat iarna.

O fată de zăpadă oferă tuturor, ca o gazdă primitoare, pîine şi sare. Simbol al iernii ruse, ea însufleţeşte parcă aievea tradiţionalele sărbători de iarnă ale oamenilor sovietici. În lunile cînd peste întinderile uriaşe ale ţării sovietice covorul de nea se aşterne ca un decor de basm, frumoasa de zăpadă cu vraja ei neasemuită cheamă pe oameni la plimbări în goană cu troika, la întîlniri în parcuri, pe patinoare, pe pîrtii de schi, în păduri cu mesteceni poleiţi. Pline de forfotă sînt „orăşelele copiilor" cu felurite distracţii pentru cei mici.

Cîte locuri minunate pentru plimbări şi odihnă se găsesc şi în jurul Moscovei! Sfidînd rigorile termometrului coborît la multe grade sub zero, mii de moscoviţi renunţă sîmbăta şi duminica la obişnuitul confort citadin, evadînd, cu maşini, autobuze şi trenuri electrice, în afara metropolei, ca să-şi petreacă ziua de odihnă în împărăţia iernii ruse, la braţ cu frumoasa de zăpadă.

Fotografii A. P. N.

Plimbarea cu troika rămîne totuşi una din marile plăceri ale iernii ruse.

Amatorii de pescuit susţin că nu există o odihnă mai plăcută ca aceasta.

Gerul nu-i împiedică pe înotători să-şi facă antrenamentul în aer liber. Şi deşi sîntem în toiul iernii, bazinul „Moskva" este foarte căutat.

233845 P

Vizitatorii nelipsiţi ai parcurilor întroienite.

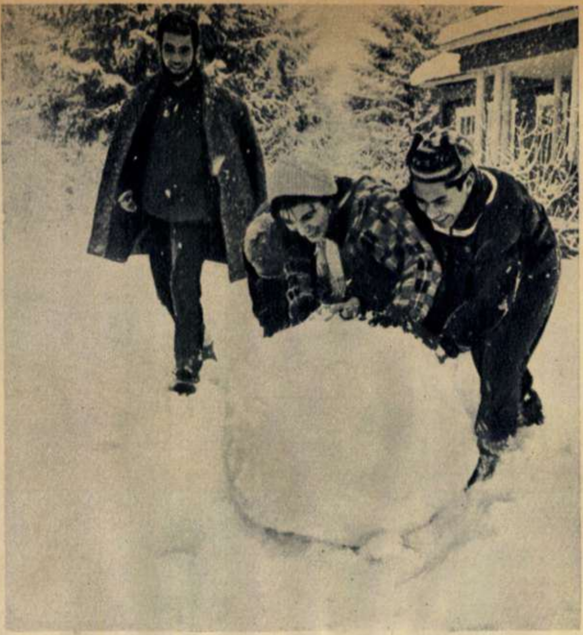

Tineri de peste hotare aflaţi la studii la Moscova, printre care mulţi nu văzuseră niciodată zăpada, gustă acum, laolaltă cu colegii lor moscoviţi, din bucuriile iernii ruse.

Studenţii Universităţii „Lomonosov" nici n-au nevoie să se deplaseze. Patinoarul îl au „acasă".

Şi printre vînători sînt schiori, ei îmbină însă plăcutul cu utilul şi se întorc acasă cu trofee.

Basm contemporan

de K. FEGHEROVA
(R. S. Cehoslovacă)

Ssst!... Scufiţa Roşie doarme... Au adormit şi Albă ca Zăpada, şi iepuraşul...

Să-ţi mai spun o poveste? Atunci ascultă:

Într-o ţară foarte depărtată, peste şapte mări şi şapte ţări, a fost odată un împărat... da, da, un împărat foarte bun... Peste şapte mări... da, dincolo de Brazilia... şi de Canada... chiar lîngă Oceanul Pacific... Mă asculţi ori nu?

Împăratul avea un covor zburător... Nu, nu ştiu marca... Ce spui? „Caravelle"? Sau „TU-104"? Da, avea un covor zburător de tip „TU-104". Cu reacţie, desigur. Şi cînd împăratul s-a suit în el... Bineînţeles, pilota singur şi tot el era şi radiofonist...

Mă asculţi? Cînd s-a suit pe covorul lui, s-a ridicat sus de tot, dincolo de nori... Sigur, avea şi altimetru... da, s-a înălţat la 3.416 m — îi plăcea să zboare la altitudini mari...

Şi atunci a luat împăratul oglinda lui fermecată şi, uitîndu-se în ea, a văzut ce

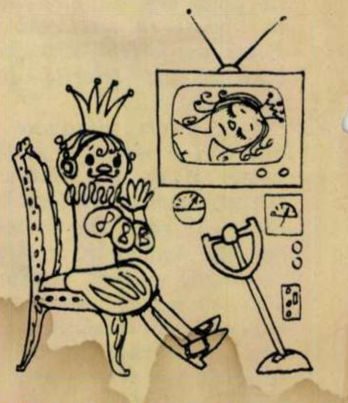

se întîmpla în palatul crăiesei zînelor... Da, ai dreptate, poate că era un televizor „Orion" cu şase canale. Nu, Ţara Zînelor e foarte departe, undeva dincolo de Australia, în stînga Filipinelor... Ei, să-ţi spun mai departe?

Şi cînd împăratul s-a uitat în oglindă, s-a înspăimîntat: crăiasa zăcea întinsă în pat, cu ochii închişi. Părea foarte bolnavă... Ce? Aureomicină? Nu, n-avea aureomicină, iar penicilina nu-i folosea... Dar împăratul avea un leac miraculos... Da, da, streptomicină... De ce nu se fabrica streptomicină şi în Ţara Zînelor? Probabil că nu ştiau reţeta...

Crezi că împăratul le-a transmis reţeta streptomicinei prin radio?... S-ar putea să ai dreptate... Şi nici n-a apucat el să coboare cu paraşuta în Ţara Zînelor, că regina se şi însănătoşise. Şi au jucat la nuntă şapte zile şi şapte nopţi... Iar mîncărurile toate au fost aduse de la magazinele alimentare... Şi fiecare oaspete arunca cîte o monedă într-un aparat, ca muzica să cînte tot timpul...

Şi pe urmă proaspeţii căsătoriţi au plecat în voiaj de nuntă. Careta împăratului a tras la scară... Bine, fie cum vrei tu, nu careta, racheta. Cu a doua viteză cosmică. Şi-au luat şi oxigen în baloane... Iar cei 215 astronomi ai curţii i-au calculat traiectoria.

Şi aşa au început ei să zboare printre stele, iar curtenilor le transmiteau semnale prin radio... Auzi? Uite aşa: „Bip... bip...bip..."

Ssst!... A adormit...

fotocronica FLACĂRII

Düsseldorf (R.F.Germană). Pichete de protest împotriva politicii de înarmare duse de guvernul de la Bonn. „Din nou, din fiecare marcă o treime merge la înarmare", „Să nu uităm niciodată" — scrie pe placardele fixate pe o stradă din centrul orașului.

NIEMALS
Vergessen!

LA ZAFRA TAREA DE TODOS

Aspect de la recenta conferință de la Havana consacrată producției de zahăr a Cubei pe anul 1963. La tribună, Ernesto Guevara, ministrul Industriei.

Pentru prima dată în istoria filmului sonor se ecranizează o lucrare a marelui dramaturg norvegian Henrik Ibsen. Este vorba de „Rața sălbatică", ce se turnează în prezent în studioul de la Jar, lîngă Oslo, în regia lui Tancred Ibsen, un strănepot al dramaturgului.

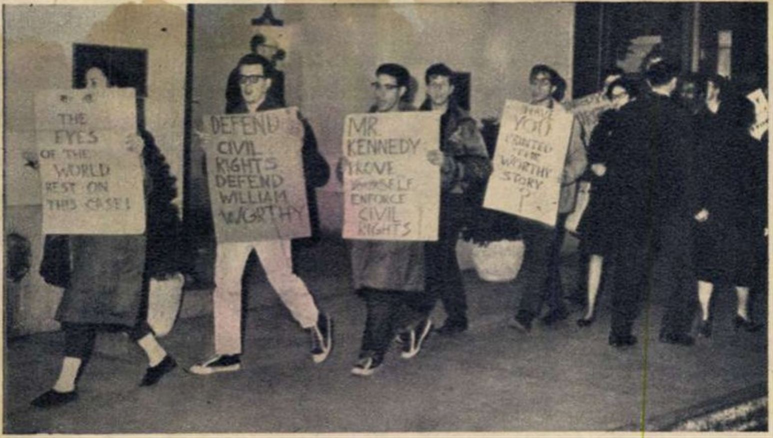
THE EYES OF THE WORLD REST ON THIS CASE!
DEFEND CIVIL RIGHTS DEFEND WILLIAM WORTHY
MR KENNEDY PROVE YOURSELF ENFORCE CIVIL RIGHTS
YOU CONVICTED THE WORTHY STORY ?

„Ochii lumii sînt ațintiți asupra acestui caz!", „Apărăm drepturile civile. Îl apărăm pe William Worthy!", „D-le Kennedy, dovediți că asigurați respectarea drepturilor civile!" Sub aceste lozinci s-a desfășurat la New York o demonstrație împotriva persecuțiilor la care este supus ziaristul american de culoare William Worthy, care a fost tradus în fața tribunalului pentru că după vizita sa în Cuba a descris obiectiv realitățile din această țară.

„Gioconda", celebra pictură a lui Leonardo da Vinci — atît de prețioasă, dar și de fragilă — a fost trimisă în Statele Unite pentru a fi expusă timp de cîteva săptămîni la Washington. În fotografie: sosirea la New York — într-un ambalaj special de protecție — a renumitei picturi.

Simultan de șah susținut la Stockholm de marele maestru internațional Paul Keres. Printre cei care l-au înfruntat pe șahistul sovietic a fost și o femeie în vîrstă de 95 de ani.

Micul comentar

RĂVAȘELE LUI J. D. HAROLD DIN MIAMI

de Florica ȘELMARU

Nu se apropiase bine perioada sfîrșitului de an și a Anului nou—că o mulțime de cetățeni din S.U.A. au început să primească niște pliculețe cam de dimensiunile unei cărți de vizită. Pliculețele nu conțineau nici felicitări, nici urări prietenești, nici măcar reclame — ci niște... „avertismente". Destinatarii erau înștiințați de pildă că frații Smith, proprietarii magazinului de coloniale cu același nume, sînt niște periculoși „agenți comuniști", care vînd icre negre sovietice, conserve bulgărești, vinuri romînești și alte produse subversive de aceeași natură. De asemeni, dl. Jones, onorabilul dv. concetățean sau mai bine zis concetățeanul dv. pe care-l considerați onorabil, știți bine, dl. Jones cu magazinele de mode, importă și vinde americanei sale clientele... mărgele de Jablonec. Și așa mai departe.

Această proză epistolară aparține recent înființatului „Comitet de avertizare împotriva prezenței mărfurilor comuniste pe scena economică locală", cu sediul la Miami (Florida, S.U.A.). Ambițiile comitetului sînt probabil mai mari și e neîndoielnic că fondatorul, pe nume Jerome D. Harold și de profesie maseur, visează să exercite profilactica sa activitate pe scara întregului Occident. Dar ce vreți, orice început e greu, așa încît, pînă una-alta, mister Harold se mulțumește să acționeze „pe scena economică locală". Între două masaje, J. D. Harold se ocupă cu...ultrapatriotismul.

Mai întîi „comitetul de avertizare împotriva... etc. etc." se adresează direct comerciantului în magazinul căruia a identificat... corpurile delicte—și-l pune în mod energic în fața gravelor lui răspunderi: au nu-și dă seama că, furnizînd clientelei sale mărfuri provenind din țările socialiste, demonstrează implicit că în țările socialiste aceste mărfuri există? au nu știe el că bunul american trebuie să aibă convingerea nealterată că în țările socialiste nu există nimic, dar știți, nimic în sensul cel mai radical al cuvîntului? au nu știe că orice contact cu „roșii" este periculos, că ideologia comunistă este foarte contagioasă și se transmite pe căile cele mai neprevăzute?...Temeinica argumentare—condimentată, pentru a-i spori forța de persuasiune, și cu ceva amenințări — se încheie cu invitația energică de a suprima din comerțul magazinului vizat articolele incriminate.

Comercianții supuși acestor injoncțiuni reacționează fiecare după cît îl ține mintea și demnitatea. Unii se supun — alții, ba. Împotriva acestora din urmă se dezlănțuie activitatea epistolară a „comitetului de avertizare" condus de energicul maseur, răvașele lui J. D. Harold poftesc pe primitorii lor să nu mai calce în magazinele celor decretați „comuniști", sub amenințarea că altminteri vor fi ei înșiși considerați ca atare.

Revista americană „Newsweek", relatînd aceste fapte, consemnează însă și reacția de bun simț a multora dintre cei vizați. Președintele importantei rețele de magazine universale „Macy's", Jack Strauss, a declarat categoric: „Nimeni... nu are dreptul să dicteze care trebuie să fie politica noastră". Președintele asociației naționale a comercianților detailiști, Harold Bennett, a fost tot atît de categoric: singuri comercianții sînt competenți să decidă ce fel de mărfuri vînd. Proprietarul unui magazin de porțelanuri din Passadena (California), unul dintre cei care s-au lăsat intimidați de „comitetul de avertizare împotriva...etc...etc.", a mărturisit apoi că se simte „dezgustat de a fi cedat" în fața a ceea ce știe „că reprezintă un lucru nejust". Cît despre consumatorii solicitați să boicoteze magazinele în care se vînd subversivele mărfuri „roșii", se pare că și-au sporit cumpărăturile în acest domeniu: unii pentru că articolele puse la index le sînt pe plac și s-au temut că , poate, le vor găsi mai greu — alții din curiozitate, pentru că abia cu acest prilej aflaseră de existența acestor mărfuri (publicitatea, fie și involuntară, este doar sufletul comerțului!)...

OAMENI ȘI CĂRȚI

Pe fiecare uliță se află un astfel de cerc de citit.

Cei despre care se spune că înghit cărțile: Elisabeta Langa, Ana Romășan, Ion Cîrneală.

Intr-o comună de pe lîngă Sebeş, pe nume Mercurea, bibliotecara îmi spunea că, dacă ar face un film despre munca cu cartea, ar pune acolo neapărat următoarele două scene. În urmă cu cîţiva ani, cînd biblioteca abia se închegase, moş Vasile Cioica, mulgător la gospodăria agricolă de stat, s-a oprit într-o zi în pragul bibliotecii şi a zis:

— Daţi-mi opere de Sadoveanu.

Bibliotecara a înţeles şi i-a dat o carte de Sadoveanu. Omul nu ţinea la una anume, voia opere, pentru că aşa îi spusese un vecin.

— Asta a fost la început.

— Şi cu ce v-aţi încheia filmul?

— Cu a doua scenă la care mă refeream: cea privitoare la tînărul care ieri m-a ameninţat că o să-şi cumpere de la Sebeş „Învierea“, pentru că la bibliotecă nu mai e chip s-o capete. A rulat filmul săptămîna asta şi acum mulţi vor să citească şi cartea.

★

Pentru că ne-am obişnuit cu unele formulări, le folosim în continuare chiar cînd ele ajung să nu mai spună mare lucru. Bunăoară „munca cu cartea“. Oare o treabă complicată şi fină pentru înţelegerea superioară a cărţii, pentru legarea ei de viaţa de fiece zi, este doar o muncă cu cartea? Atunci cînd Vasile Cioica voia să i se dea pur şi simplu opere de Sadoveanu, era bine să-i spunem astfel, căci în vremea aceea oamenii trebuiau învăţaţi să vină spre carte. Dar cînd un colectivist nu mai are răbdare pînă se întoarce o carte în bibliotecă şi se hotărăşte să şi-o cumpere, parcă trebuie să mai adăugăm ceva pe lîngă „munca cu cartea“.

Oamenii simt nevoia să citească şi să pătrundă toate înţelesurile. Biblioteca din Mercurea, fruntaşă în concursul „Biblioteca în slujba construcţiei socialiste“, ca atîtea şi atîtea altele, este pentru toţi oamenii din comună primul îndrumător.

Apariţia cărţilor noi este urmată întotdeauna de consfătuiri; de acum ele au devenit o tradiţie. Din păcate n-am nimerit în ziua unei astfel de manifestări, dar îmi închipui că printre cei peste 1.000 de cititori statornici trebuie să fie multe spirite aprinse, cărora le place să discute. Numai aşa îmi explic regretul unui ţăran care, neputînd să ia parte la o discuţie pe tema „Universul văzut de ştiinţă şi religie“, a venit a doua zi la bibliotecă să citească o carte despre care se vorbise mult: „Biblia pentru credincioşi şi necredincioşi“. Dar în sală nu mai erau locuri. Şi pentru că n-a avut răbdare să ajungă acasă, a început lectura în curtea bibliotecii. Desigur, într-o comună în care biblioteca are aproape 7.500 de cărţi, unde funcţionează 20 de cercuri de citit, iar numărul serilor literare şi al consfătuirilor depăşeşte cîteva zeci în numai şapte luni, e greu să crezi că mai sînt nemulţumiri. Există totuşi una generală. Pentru că au prins gustul drumeţiei, cei din Mercurea vor mai multe cărţi de călătorie. N-ar strica — spune Gheorghe Lomnăşan — ca în bibliotecă să fie şi hărţi, atlase. Pe noi, propagandiştii, ne-ar ajuta foarte mult.

E bună ideea lui. Biblioteca, bineînţeles, îl va ajuta.

COLABORARE

În bibliotecă există un raft care mereu e gol. E locul cărţilor agrozootehnice.

— Sînt pe teren — îmi spune Elena Solomon, bibliotecara.

Se înţelege: la oameni. De altfel n-am greşi dacă am numi biblioteca şi filială a cercului agrozootehnic din gospodăria agricolă colectivă „Steagul roşu“. Nu neapărat pentru că îi aprovizionează pe colectivişti cu cărţi despre ştiinţa lucrării pămîntului ori a îngrijirii animalelor. Oamenii au nevoie de cărţi şi vin singuri după ele. Dar aici, la Mercurea la bibliotecă, se ştiu toate amănuntele planului de lucru al cercului agrozootehnic. Iar dacă biblioteca a reuşit uneori să fie mai operativă decît cercul, nimeni n-a văzut în asta o concurenţă, ci ceea ce este în realitate: o întregire a activităţii cu mijloacele specifice unei biblioteci. Bunăoară, cînd în gospodărie a fost adus un lot de porci Landras, s-a organizat imediat o consfătuire pe marginea unor cărţi de specialitate. În primăvară, pe una din străzile comunei mureau pe capete găinile; prima întîlnire cu cititorii a avut atunci ca temă un sfat al medicului veterinar. Cînd brigadierul Simion Dietrich a vrut să încerce cultivarea unui nou soi de roşii timpurii, tot biblioteca i-a venit prima în ajutor, procurîndu-i o carte de specialitate.

Fără doar şi poate oamenii din Mercurea ţin la casa aceasta cu două săli, în care se află biblioteca. Nu e nevoie să-i întrebi ce rol are în viaţa lor. S-ar putea ca pe moment să-ţi răspundă printr-o frază generală. E mai bine să observi siguranţa cu care-şi iau singuri din raft cartea preferată sau graba celuia care vine ultimul să pună răspunsurile în cutia destinată concursului „Cine ştie ne scrie". După cum nu e lipsit de interes să-ţi arunci ochii în carneţelul pe care mulgătorul de vaci Ion Cîrneală l-a uitat în sala de lectură. E un bloc-notes în care a găsit de cuviinţă să noteze numai „despre ceea ce am citit la biblioteca comunală Mercurea" (aşa anunţă pe prima pagină). Primele cărţi despre îngrijirea animalelor le-a citit aici, în bibliotecă, şi lucrul acesta nu vrea să-l uite.

TOVARĂŞA BIBLIOTECARĂ

Elisabeta Langa, brigadiera care citeşte un număr de-a dreptul impresionant de cărţi (în ultimul an numai de la bibliotecă a luat 70), are obiceiul s-o ţină de vorbă pe tovarăşa bibliotecară. Aşa spun oamenii. Pentru că e foarte nerăbdătoare, nu aşteaptă consfătuirile cu cititorii, vine la bibliotecă şi începe să povestească ce a citit. Elena Solomon, deşi are destule de făcut, o ascultă.

Mihai Munteanu, un alt brigadier, vrea să se recenzeze o carte a unui tînăr scriitor, Petre Sălcudeanu. Bibliotecara îşi notează propunerea. De curînd au fost cunoscute ultimele realizări ale gospodăriei agricole colective „Steagul roşu". Bibliotecara se şi gîndeşte cum va arăta noul colţ al colectivistului din bibliotecă. Graficele, fotografiile trebuie înlocuite.

Treburi de fiecare zi. Bibliotecara nu este nici pe departe omul care îţi dă o carte şi te trece într-o fişă. Noua intelectualitate a satului îi simte sprijinul în întreaga viaţă culturală. Cei care scriau cu ani în urmă despre luminătorul nr. 1 al satului — învăţătorul aflat singur în faţă cu ingnoranţa — nici nu bănuiau că peste cîţiva ani orice copil care a început să-şi arunce ochii pe o carte va şti să-ţi spună cine este tovarăşul bibliotecar. La Mercurea am cunoscut-o pe Elena Solomon, o femeie trecută de prima tinereţe. Mi se spusese că ştie să facă propagandă şi fusesem sfătuită să privesc cu atenţie în sala de lectură. Într-adevăr, trebuie văzute colţul colectivistului, colţul „Trăim în era cosmică", „Vitrina cu cărţi noi", ca să înţelegem de ce, mai ales în după-amiezile de iarnă, locurile din sală nu mai ajung. Trebuie să asişti neapărat la o seară de întrebări şi răspunsuri pe marginea unei cărţi ca să-ţi dai seama că nu e o minune ca o colectivistă să citească 70-80 de cărţi într-un an.

★

Cu vreo cîţiva ani în urmă, vrînd să citesc nişte povestiri ale unui scriitor american, mi-a căzut în mînă o cărţulie ce avea pe prima pagină cuvintele acestea: „Carte mică, carte ieftină, cartea intelectualului romîn". Ele nu erau doar o reclamă. Cine ştie ce negustor de cărţi, ce-şi zicea desigur editor, a încercat prin 1938 să-şi mărească clientela consacrînd intelectualului romîn „cărţi mici, cărţi ieftine". Dar îngîmfarea burgheză sau prostia n-au îngăduit să-i treacă negustorului prin cap că dincolo de reclamă se află un adevăr. Aşadar, cărţile mici, cărţile ieftine erau considerate pe măsura intelectualului romîn. Îmi amintesc de multe ori de reclama aceasta ca de un lucru oribil. Mai mult decît oricînd mă trezesc cu gîndul la „cartea intelectualului romîn" cînd intru în casa vreunui colectivist iubitor de literatură; îl văd uitîndu-se spre cărţile lui, aşa, ca într-o doară, dar cu gîndul de a observa că omul îi are în casă pe Sadoveanu şi Tolstoi şi simt că i-ar face plăcere să discute despre „ce citeşti". Aşadar nu e neapărată nevoie să stai în preajma bibliotecii ca să auzi întrebarea asta. La Mercurea ca în toate satele şi comunele noastre se citeşte mult şi nu oricum. Se împrumută cărţi, uneori nici nu se aşteaptă să fie clasificate, dar s-au înjghebat şi rafturi cu cărţi în multe case. Nimeni nu se sperie că unii vor veni mai puţin în bibliotecă. Nu cele cîteva mii de volume formează punctul de greutate al bibliotecii lor, ci activitatea lor. Iar rezultatul de seamă este acesta: oamenii nu se mai pot despărţi de carte pentru că au învăţat să-i pătrundă sensurile.

Cei mai tineri cîştigători ai insignei „Iubiţi cartea".

Căsuţa cu poveşti
La biblioteca din Mercurea şi copiii îşi au un colţ al lor.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Aurel COPOS

ÎN CAMAGÜEY, LA CAMBAY ŞI... ACASĂ

CU MUNCITORII ŞI TEHNICIENII DE LA UZINELE DE UTILAJ PETROLIER „1 MAI"-PLOIEŞTI

— În prima zi după mobilizarea generală sonda noastră a atins adîncimea de 2.700 de metri. A doua zi — 2.715; a treia — 2.732. Acesta a fost răspunsul nostru. Desigur n-a fost prea uşor. Mai mulţi muncitori dintre cei care se familiarizaseră cu modul de funcţionare a instalaţiei au fost chemaţi sub arme. În deplin calm, cu precizie de ceasornic, ei s-au îndreptat spre unităţile lor. N-au mai rămas decît patru cubani şi doi specialişti romîni. Lucrul nu s-a oprit însă nici o secundă. Ne-au fost repartizaţi alţi muncitori de la sondele de explorare din împrejurimi şi am dus treaba mai departe. Criza dezlănţuită de imperialiştii americani în Marea Caraibilor nu ne-a înfrînt elanul. Dimpotrivă.

Şi tehnicianul Iosif Vasile de la uzina „1 Mai"-Ploieşti, întors abia de cîteva săptămîni în ţară, ne povesteşte în continuare despre activitatea însufleţită depusă de tehnicienii romîni, despre ajutorul acordat Cubei revoluţionare într-o mare bătălie: bătălia pentru petrol.

Se ştie că în prezent Cuba nu acoperă prin producţia internă de petrol decît 1% din necesităţi. Pentru a remedia această situaţie — în condiţiile în care, după aprecierea geologilor, subsolul insulei ascunde importante cantităţi de petrol — cubanii, cu ajutorul specialiştilor şi utilajului primit din U.R.S.S. şi R.P. Romînă, au pornit o ofensivă bine chibzuită pentru descoperirea de noi zăcăminte şi exploatarea cît mai eficientă a celor cunoscute. Sfera de activitate se întinde din provincia Havana şi pînă în Camagüey—în ţinutul cu pitoreasca denumire Los Cristales — de la Las Villas la Cienaga de Zapata şi Pinar del Rio. Au intrat în acţiune geologii, chimiştii, inginerii, simplii muncitori, din a căror străduinţă se va ridica o nouă ramură, de o deosebită însemnătate, a economiei cubane.

LA CAMAGÜEY CU 4 LD

De construcţie ultramodernă, instalaţiile romîneşti de foraj livrate Cubei, purtînd marca uzinei „1 Mai", pot atinge adîncimea de 3.200 de metri. Să lăsăm însă în grija specialiştilor aprecierile tehnice şi să subliniem numai că sondele noastre au „pătruns" pînă în adîncul inimilor prietenilor cubani.

Iată ce spune sondorul Oméro, care a lucrat peste 19 ani la americani: „Tehnicieni buni, nimic de zis, dar ei ne priveau, pe mine şi pe tovarăşii mei, drept băştinaşi necopţi la minte, a căror singură menire era să trudească pentru «Standard Oil» sau «American Foreign Power Company», îndeplinind fără să crîcnească ordinele lui Batista". În ochii romînilor însă, Oméro era cu totul altceva: un „companero", un tovarăş, un om faţă de care nu ai secrete şi alături de care trudeşti, umăr la umăr, pentru un ţel comun.

La sonda din Los Cristales — produsă în R.P.R. — au venit să lucreze şi muncitori necalificaţi, ca de pildă doi negri originari din Jamaica. La început cei doi nu se prea descurcau în problemele tehnice ale forajului.

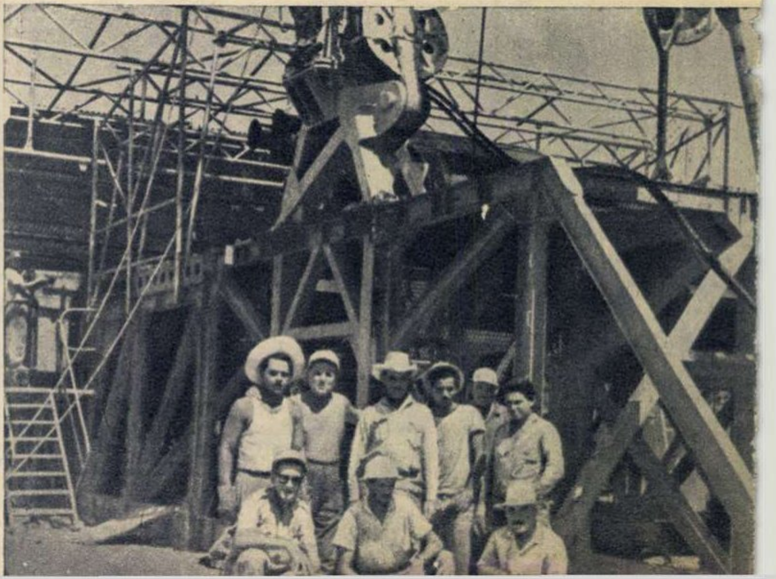

Aceasta era şi normal, căci la culesul trestiei de zahăr şi pe plantaţiile de cafea, unde lucraseră înainte, nu aveau nevoie nici de cleşti de foraj, nici de granice, de elevatoare sau de şuruburi de asamblare. Ce era de făcut?

Acolo, într-un colţ pierdut din Camagüey, sub straja turlei de foraj, avînd o ladă drept catedră, a fost improvizată o „sală de clasă" sub cerul liber. Tehnicienii romîni vorbeau muncitorilor în timpul liber, despre ultimele metode în foraj. Pancho şi José, Helenio şi negrul Borotu, al căror bagaj de cunoştinţe tehnice era foarte redus la început, au făcut progrese rapide. Cei mai buni erau în măsură, la capătul cîtorva luni de practică şi teorie, să discute cu competenţă despre pierderea presiunii prin spaţiul inelar al prăjinilor, despre sistemul de detectare a prinderii sapelor, despre regimul de presiune a pompelor pentru diferite diametre de cămăşi şi cîte altele.

Modul în care au învăţat ei aceste lucruri de la tehnicianul de înaltă calificare Iosif Vasile şi de la alţi specialişti romîni, lucrînd cu utilaje romîneşti de cel mai nou tip, este şi el o mărturie nu numai a dezvoltării impetuoase a economiei R.P. Romîne, ci şi a făuririi în patria noastră a unor oameni noi, cu vederi largi, plămădiţi de partid. Căci cuvintele de apreciere cele mai calde adresate lui Iosif Vasile, Constantin Buiac, Stelian Grosu şi altor muncitori şi tehnicieni de la „1 Mai" - Ploieşti, care au însoţit peste mări şi ţări produsele uzinei, au fost: „Se vede din comportarea dv. că aveţi o educaţie socialistă".

Setea lor de a-şi îmbogăţi mereu cunoştinţele, de a-şi ridica neîncetat calificarea, de a deveni prin aceasta tot mai folositori construcţiei socialiste — această veşnică nelinişte din care îşi trag seva marile descoperiri, dar care face tot mai spornică şi munca de zi cu zi la strung şi la raboteză, la forjă şi la planşa proiectantului — este cu atît mai remarcabilă cu cît astăzi, la noi, a devenit un fapt obişnuit.

„E-O SETE-N NOI CUM N-A FOST ÎN NICIUNII..."

În prezent Iosif Vasile este el însuşi elev; el studiază la Grupul şcolar petrol-chimie din Cîmpina, la Şcoala tehnică de maiştri, cursul fără frecvenţă. Mai bine-zis, a studiat, căci acum migăleşte la proiectul de diplomă: convertizorul hidraulic de cuplu tip CHC-650-2. Pentru a-şi întocmi proiectul, el nu se mulţumeşte cu parcurgerea bibliografiei indicate, ci intenţionează să se documenteze pe teren, la uzina „Hidromecanica" de la Braşov, la „Poiana"-Cîmpina, la I.T.C.M.E. din Bucureşti: tema este pretenţioasă şi se cere a fi tratată cum se cuvine.

Să cunoaştem şi un alt ambiţios: pe tehnologul Ion Ungureanu de la secţia Sape-Foraj. El a terminat „la bătrîneţe" şcoala medie. Ei şi? Ce este extraordinar în aceasta? — veţi întreba. Într-adevăr, nimic.

— La 3 plecam de la uzină, la 3,20 ajungeam acasă, de la 3,45 la 4,15 învăţam, iar de la 4,15 la 4,30 mă odihneam, la comandă, ca astronauţii. În zilele de şcoală, la 4,30 o porneam într-acolo şi la 10,15 seara terminam. La 10,45 — din nou acasă şi apoi lectură pînă la 11,30. Mai abitir ca un ceasornic.

Nu. Nu e nimic extraordinar. Şi totuşi acest efort de voinţă explică, într-o măsură, şi faptul că Ion Ungureanu, care s-a calificat în uzină, a devenit un inovator apreciat şi a primit Premiul de Stat pentru contribuţia adusă la îmbunătăţirea unor dispozitive ale sapelor cu role.

Întreţinîndu-te cu Ion Ungureanu sau cu tînărul şi inimosul inginer Iunian Oancea — fostul ucenic trimis de uzină la politehnică, azi proaspăt inginer la secţia Sape-Foraj — care a refuzat postul de asistent universitar pentru a se întoarce în focul producţiei; schimbînd păreri despre „Război şi pace" şi despre Tolstoi, despre „Napoleon" şi „Talleyrand" ale lui Tarlé, despre Marin Preda şi Galina Nikolaeva cu tînărul maistru turnător Tănase Minache, îţi aminteşti aproape fără voie de cuvintele poetei Veronica Porumbacu:

> *„E-o sete-n noi cum n-a fost în niciunii*
> *şi cu nimic n-ar fi de săturat:*
> *pentru părinţi şi pentru toţi străbunii*
> *ce n-au putut să-nveţe niciodat'.*
> *Noi mii de ochi avem, ca să cuprindă*
> *tot ce ne-a fost oprit pînă mai ieri".*

„COTA DE STEAGURI" A UCENICULUI STELIAN GROSU

... Tot ce ne-a fost oprit pînă mai ieri.

Ştiţi ce este o „cotă de steaguri"? Nu, nu este o greşeală de exprimare, ci metoda pedagogică folosită la fosta şcoală de ucenici „Concordia", pe care mai mulţi din muncitorii fruntaşi de azi ai uzinei au frecventat-o acum vreo 20-25 de ani.

Inginerul şef de pe atunci, Ciortan, preda şi la şcoala de ucenici — îşi aminteşte lăcătuşul Stelian Grosu. Lîngă şcoala pricăjită, constînd de fapt din doar două-trei încăperi şi care funcţiona în incinta uzinei, se afla un depozit de steaguri. De acolo ele erau scoase la zile mari. Dar şi în zilele celelalte steagurile, mai bine-zis cozile lor, solide, netede şi lucioase, îşi găseau o întrebuinţare. Inginerul înhăţa o coadă groasă de vreo 40 mm, pe care o mînuia cu o deosebită dexteritate... pe spinarea elevilor, aşa, ca să le intre mai bine „teoria" la cap. Fiecare îşi lua cota. Cîteodată apărea şi o variaţie: ca „mamă a studiilor" dascălii foloseau Texrop. Acesta, evident, nu era un manual tehnic, ci o simplă curea trapezoidală, şi ea tocmai bună pentru spinare... Aceste „metode" nu erau simple

◀ Iosif Vasile cu prieteni din Cuba.

Tehnologul Ion Ungureanu (stînga), laureat al Premiului de Stat, verifică operaţiile unui „nou-venit": un ultramodern strung cu program.

capricii de-ale profesorilor, ci îşi aveau tîlcul lor: ele constituiau un fel de repetiţie generală a umilinţelor şi înjosirilor la care elevii aveau să fie supuşi mai tîrziu ca muncitori.

Stelian Grosu a lucrat apoi în atelierul mecanic, unde se căznea să fure tainele meseriei în rarele răstimpuri cînd nu era trimis la fierărie să aducă fiare înroşite la foc, pentru ca să încălzească sufertaşele maiştrilor, sau cînd nu era pus să execute alte corvezi.

Cît de depărtate îi par azi acestе timpuri lui Stelian Grosu, absolvent al şcolii de calificare de gradul 2, muncitor preţuit de colectiv, specialist în cutiile de viteză 4 LD!

Nu cu mult timp în urmă el a colindat multe sate şi oraşe din sudul Uniunii Sovietice, însoţind utilaje ale uzinei. Au fost luni de neuitat, de muncă încordată, luminată de bucuria noilor prietenii şi de satisfacţia greutăţilor învinse. Viscolele de lîngă Astrahan nu sînt floare la ureche cînd lucrezi la o sondă în plin cîmp... Dar toate sînt relative. La Moscova, Stelian s-a întîlnit cu un tovarăş din uzină, maistrul Lică Dumitrescu, sosit din India în drum spre patrie. Acesta s-a arătat încîntat de viforniţa moscovită: „Asta zic şi eu trai. La Cambay era o căldură de iad..."

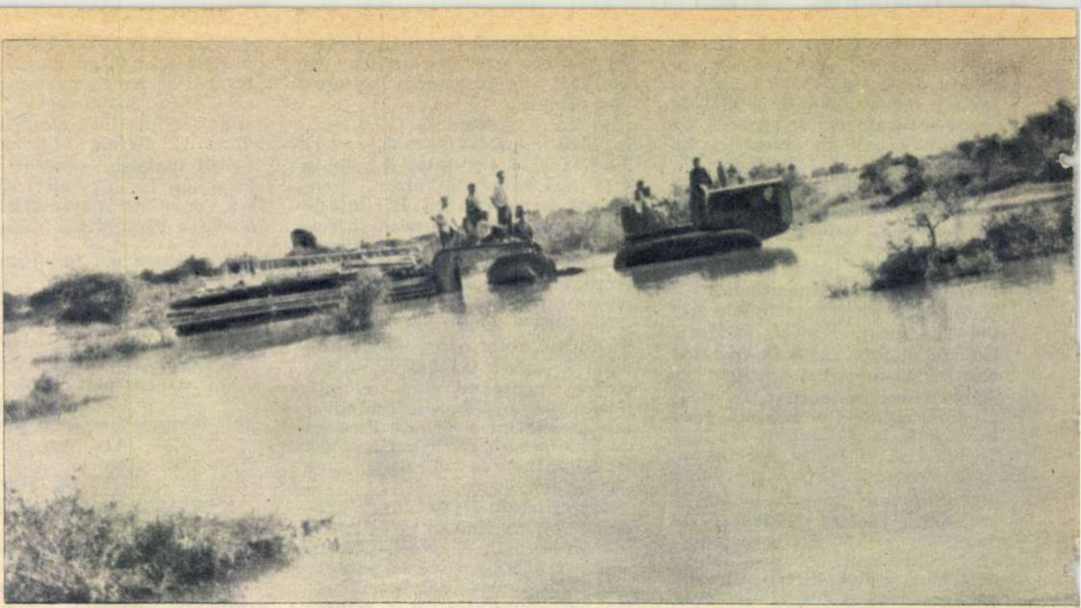

Două săptămîni a durat transportul unui troliu de 21 de tone de la gara Cambay la destinaţie. Distanţa: doar 7 km. Cauza: musonul.

UNDE ESTE ROMÎNIA?

India, Cambay sînt nume care evocă emoţionante amintiri muncitorilor şi tehnicienilor de la „1 Mai". Printre ei se numără şi maistrul Constantin Buiac, care a montat acolo multe instalaţii. Şi ce satisfacţie a resimţit el, fiul de ţăran sărac din Aluniş, împărtăşind din cunoştinţele acumulate în anii puterii populare muncitorilor şi tehnicienilor indieni!

Cu ani în urmă, pentru ca să-l poată întreţine ca ucenic în fosta uzină „Concordia", tatăl său, împovărat de griji şi de nevoi, ba vindea o roată, ba alta, ba oiştea unui car părăsit în fundul curţii. Devenise cunoscut în sat carul lui nea Buiac. Vindea omul, cum s-ar spune, „piese de schimb" pentru căruţe. Dar asta, bineînţeles, n-a putut ţine mult.

Vrînd să se sfătuiască cu băiatul despre ce mai era de făcut, a plecat la Ploieşti, la căminul ucenicilor. Era în februarie, în toiul iernii; afară, un ger de crăpau pietrele; în soba din cămin, nici un băţ de lemn. Au dormit, tatăl şi fiul, în patul îngheţat.

Pe atunci condiţiile de trai pentru ucenici, ca şi pentru ceilalţi muncitori din uzină, erau atît de grele încît bătrînul, întors în satul lui, i-a spus nevestei: „Ce ne facem, Ioano? Ne-am nenorocit copilul!"

Şi totuşi Constantin a rămas în uzină. Ce folos putea aduce acasă, unde şi aşa erau nouă guri de hrănit?

Dar toate acestea au fost odată... Să ne întoarcem în depărtata Indie, împreună cu maistrul de la secţia Montaj I, Constantin Buiac.

Cu prilejul primei deplasări în India, acum cîţiva ani — îşi aminteşte el — am întîlnit pe unii care ştiau foarte puţin despre ţara noastră. Odată, un inginer din Madras mi-a adus un mic glob pămîntesc colorat, din acelea care se cumpără în tîrguri, şi m-a întrebat unde e Romînia. E în America? — s-a interesat el. Căci pentru unii indieni, în anii aceia, utilajul petrolier aproape că se identifica cu cel american, cu monopolurile yankee de petrol care acaparaseră o bună parte din piaţa Indiei. Interlocutorului lui Buiac îi venea greu să creadă că o ţară mică, aşa cum era Romînia, putea produce un utilaj atît de perfecţionat.

Dar nedumeririle au luat repede sfîrşit şi muncitorii care lucrau cu utilajul nostru au înţeles că instalaţiile romîneşti de foraj nu erau cu nimic mai prejos decît cele „made in U.S.A." şi că cei care le-au făurit le sînt cu adevărat prieteni. Oameni cărora le este străină orice dorinţă de acaparare, de procopseală personală, oameni care nu se închină secretului comercial şi profitului capitalist, într-un cuvînt: prieteni de nădejde.

Astăzi utilajul livrat Indiei de R. P. Romînă, ajutorul primit din partea ţării noastre în dezvoltarea unei industrii petroliere proprii sînt cunoscute şi apreciate în întreaga Indie.

ÎNTÎLNIRE LA DELHI

Cînd a fost trimis pentru a doua oară în India, cu exponate ale uzinei, la Expoziţia industrială din Delhi, Buiac s-a întîlnit întîmplător cu unul din muncitorii cu care lucrase cot la cot la Cambay.

— Ei, Bist, cum vă descurcaţi acum cu instalaţiile noastre, cu pupitrul pneumatic de comandă?

— Facem noi singuri toată treaba, Constantin — răspunse în romîneşte indianul, zîmbind, şi şiragul de dinţi albi ca fildeşul îi lumină faţa. Facem noi tot.

În aceste cuvinte se oglindeşte şi o părticică din activitatea rodnică a grupului de tehnicieni de la „1 Mai", din care a făcut parte Buiac şi care a trudit în depărtatul Cambay...

Şi în secţia Montaj unde lucrează acum şi unde raţionalizările sale aduc economii de 15.000 de lei anual; şi în activitatea de deputat în Sfatul popular regional Ploieşti, în care a dovedit o deosebită pricepere şi energie în rezolvarea multiplelor probleme gospodăreşti; şi ca deputat în Marea Adunare Naţională, Constantin Buiac pune aceeaşi pasiune de comunist, de om înaintat al zilelor noastre.

La fel ca inginerul Dumitru Dumitru, ucenicul care, după eliberare, a urmat facultatea muncitorească, apoi politehnica, a devenit inginer-şef de secţie în uzina de unde a plecat, iar în prezent este directorul Uzinei de utilaj chimic nr. 2 din Ploieşti. Sau Ion Bucur — şi el fost ucenic trimis să studieze de către uzină — care a lucrat din nou la „1 Mai" ca inginer-şef, iar actualmente ocupă o funcţie de răspundere pe linie de partid.

ISTORIE CONTEMPORANĂ

Oamenii aceştia au crescut aici în uzină. Părinţii lor au apucat timpul cînd pe aceste locuri, în micul atelier mecanic denumit pompos „Prima societate romînă de foraj" maşinile se porneau cu o locomotivă de treierat care funcţiona cu lemne şi cărbuni şi, cîteodată, cu curele uzate. (Această „primă societate romînă" era, de altfel, proprietate a capitaliştilor belgieni, în cap cu Carlier.)

În hală, din cauza fumului, domnea un întuneric de smoală, şi numai cînd se deschidea uşa cuptorului şi năvălea lumina roşie, dogoritoare, a focului mai puteai distinge feţele supte ale muncitorilor. Ei mîncau în fugă pe maşini, pe unde se nimerea, iar pentru spălat încingeau un fier pînă la roşu şi îl băgau într-un lighean ca să încălzească apa. Iarna tremurau lîngă cîte o sobiţă de tablă uitată într-un ungher de atelier. Pe atunci aceşti oameni intrau în uzină la 7 dimineaţa şi plecau pe înserat, după 10-12 ore de muncă, „înfruntînd gerul, ploaia şi pustiul în lătrat de cîini", cum spunea unul din muncitori.

Fraţii mai vîrstnici ai celor pomeniţi mai sus, care au lucrat în uzină, au trăit tragedia anilor 1930-1933, au îndurat cumplita criză economică, au manifestat cerînd abolirea curbelor de sacrificiu, au înfruntat teroarea anilor fascismului, cînd „Concordia" a trecut la producţia de război. Mereu alţi comunişti şi luptători patrioţi din uzină erau ridicaţi, arestaţi, maltrataţi, condamnaţi la zeci de ani închisoare.

Cît despre mitralierele care străjuiau intrările atelierelor, schingiuirea bestială a muncitorilor de către colonelul Curculescu în beciul clădirii de la poarta numărul 1, preluarea totală a „Concordiei" de către administraţia germană, greva de 48 de ore în toiul războiului, în fine bombardamentele care au distrus uzina aproape din temelii — toate acestea le-au trăit poate şi unii din cei amintiţi în articol, pe atunci ucenici sau simpli muncitori.

Reconstrucţia uzinei după eliberare, dezvoltarea ei impetuoasă în anii republicii oglindesc avîntul general al economiei, transformările revoluţionare petrecute în ţara noastră. Modernele instalaţii 4 LD, sapele cu role, turbinele produse la „1 Mai" - Ploieşti au devenit cunoscute şi apreciate şi peste hotarele ţării.

Dar în aceste rînduri nu atît la sape şi la turbine am dorit să ne referim, ci la oamenii care le-au dat viaţă. Oameni cu mii de ochi ca să cuprindă totce le-a fost oprit pînă mai ieri, oameni crescuţi de partid în anii aceştia...

Lionel NIŢESCU

Constantin Buiac, acasă... la uzină.

Imagini din Cuba liberă

Culesul tutunului la o fermă agricolă de stat din provincia Pinar del Rio.

Unul din blocurile noului ansamblu de locuinţe construite în partea de est a capitalei cubane.

Havana—capitala Cubei.

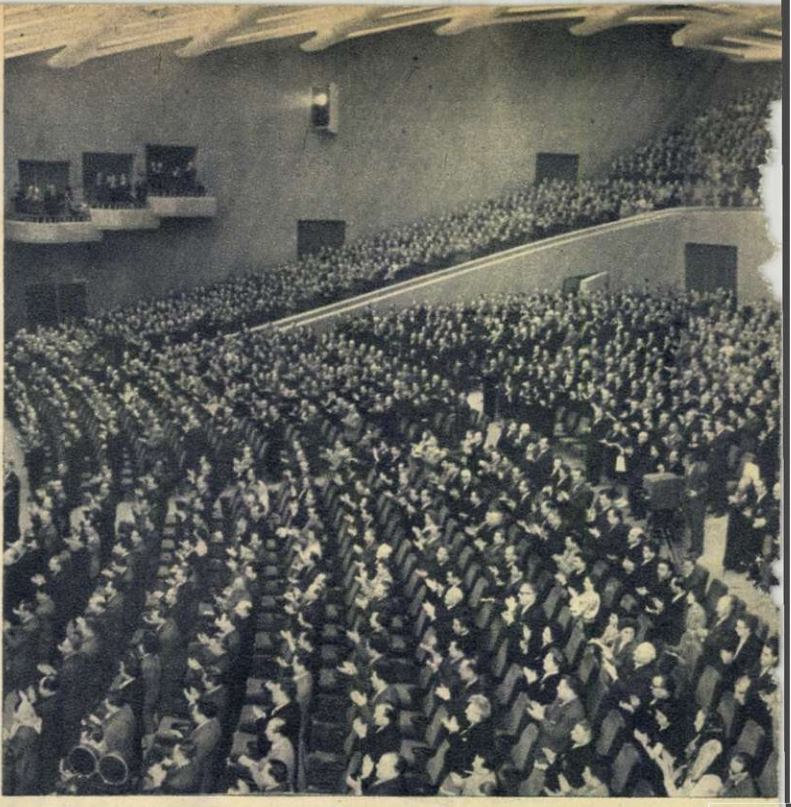

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, vorbind la şedinţa solemnă a Marii Adunări Naţionale consacrată celei de-a 15-a aniversări a proclamării Republicii Populare Romîne.

fotocronica FLACARII

La cea de a patra sesiune a Marii Adunări Naţionale, în timpul votării.

Moş Gerilă a poposit în mijlocul copiilor salariaţilor Fabricii de confecţii şi tricotaje-Bucureşti. Încărcat cu daruri ca de obicei, Moş Gerilă, cît e el de bătrîn, nu a uitat pe nimeni, iar copiii, cît sînt ei de micuţi, au organizat în cinstea bunului lor prieten un vesel carnaval.

← Noua sală a cinematografului „Patria" din Capitală, înzestrată cu o modernă instalaţie pentru ecran panoramic.
↓

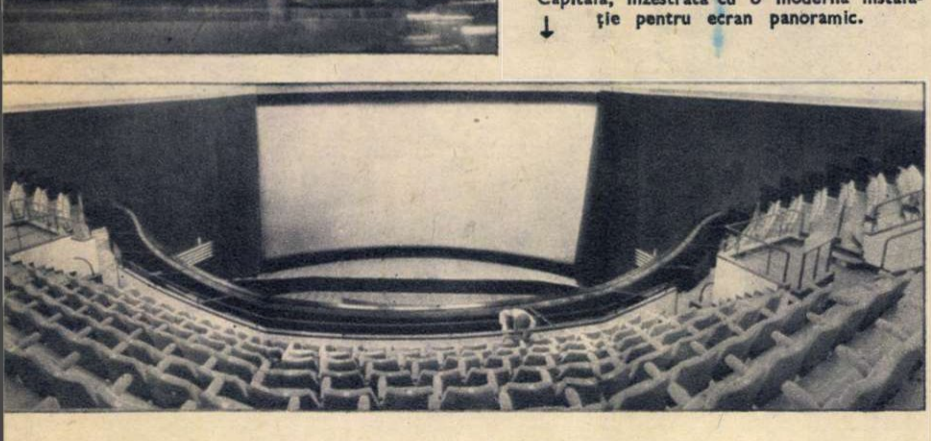

Sala Palatului R.P. Romîne în timpul şedinţei solemne a Marii Adunări Naţionale.

Într-o pauză a lucrărilor sesiunii.

Aspect din sala Marii Adunări Naţionale în timpul lucrărilor sesiunii.

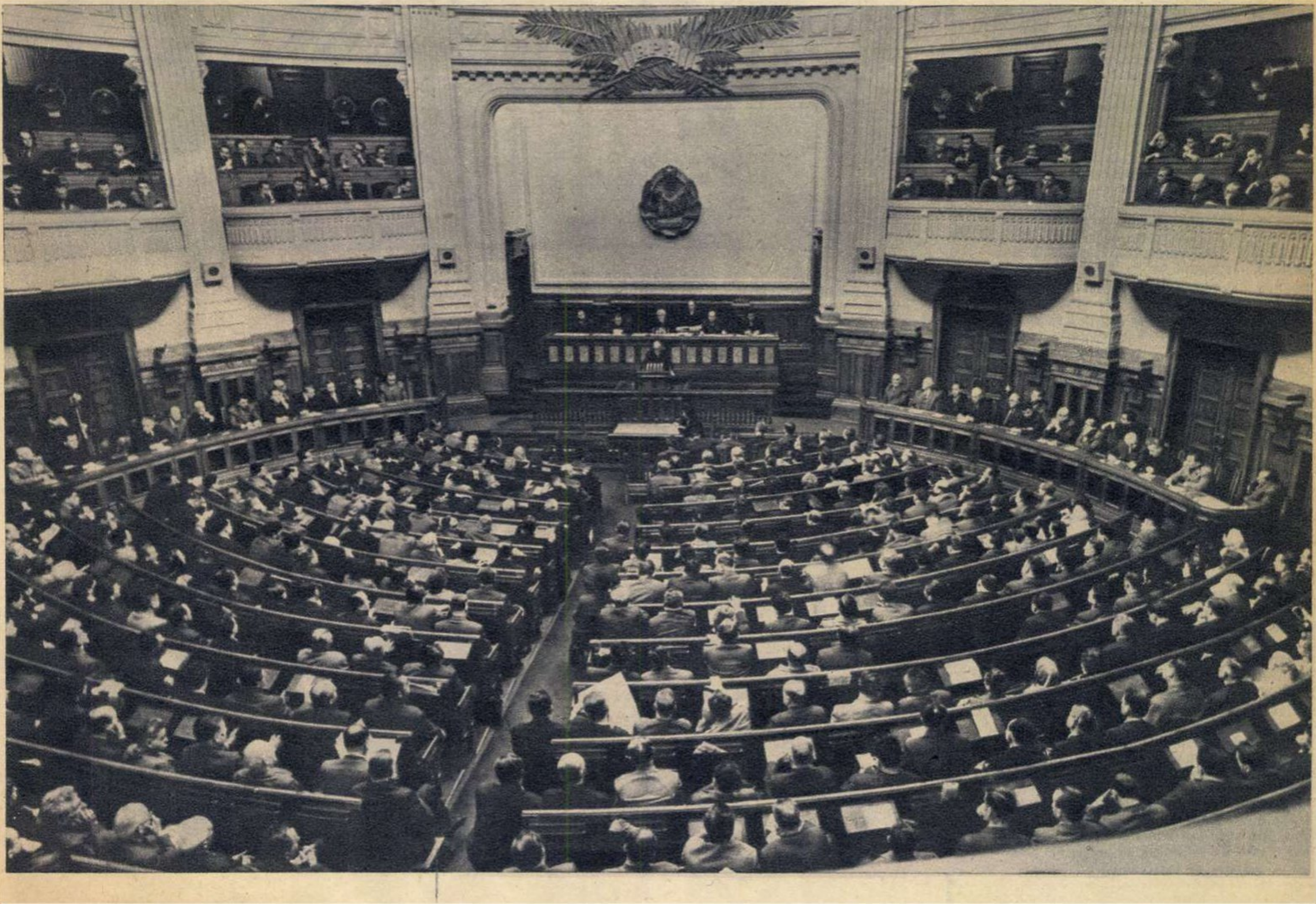

MUZICA

SEMNIFICAȚIA UNUI SUCCES

de George **BĂLAN**

Nici chiar muzica, această eterică artă, nu s-a putut sustrage influenței spiritului de concurență, atît de caracteristic societății capitaliste. Preocupările unei mari părți a compozitorilor se desfășoară sub semnul căutării extravagantului senzațional, menit să dea unuia sau altuia întîietate față de colegii mai puțin cutezători. În această frenezie a experimentelor sonore un loc din ce în ce mai mare revine tehnicizării procesului componistic: muzica înțeleasă ca expresie a unor calcule matematice, a unei construcții pur intelectuale, a mînuirii unui aparataj electronic. Acestui fel de a concepe muzica îi aparțineau — cum aflăm din presa elvețiană — cele mai multe din lucrările depuse, la Geneva, pe masa juriului care urma să decerneze premiul — în valoare de 10.000 franci — concursului de compoziție „Regina Maria-José". Nu se puteau cunoaște autorii acestor lucrări, numele lor fiind închise în plicuri pe care stătea scris cîte un moto sau un pseudonim. Din cele 56 de compoziții, în bună parte tributare experimentului formal și abstract, una se distingea prin însușiri neobișnuit de atrăgătoare. Modern și el ca limbaj, acest concert pentru violoncel și orchestră (era un concurs dedicat anume acestui gen muzical) nu avea nimic din căutările ostentative ale atîtor compozitori occidentali. Modernitatea sa, sensibilă în incisivitatea și concizia limbajului, apărea ca o continuare firească a marilor tradiții ale gîndirii simfonice. Fără nimic speculativ în ea, muzica încînta prin lirismul, prospețimea și verva ei. În cele trei părți care se succedau fără întrerupere, frămîntarea, străfulgerată de obsesii dureroase, făcea loc confesiunii elevate, străbătute de un patos reținut, și totul se rezolva într-o atmosferă de seducătoare veselie populară. Era o muzică ce părea imposibil de încadrat în vreo modă, era bogată și cuprinzătoare ca însăși viața, așa cum este orice autentică operă de artă. Iată muzica ce merită să fie premiată! — a socotit în unanimitate juriul alcătuit din eminențe muzicale. Plicul ce însoțea această compoziție purta motoul „Musica brevis". Cînd, cu prilejul unei ceremonii speciale, a fost deschis, iar regina Maria-José a pronunțat numele cîștigătorului, s-a constatat, probabil nu fără uimire, că acesta nu aparținea nici uneia din țările aureolate de o străveche glorie muzicală. Era un compozitor romîn, despre care acolo se auzea pentru prima oară: Anatol Vieru. Întrebat de ziariști în privința calității care deosebea această lucrare de celelalte, președintele juriului, Alberto Mantelli, a răspuns lapidar dar concludent: mesajul ei poetic.

Concertul pentru violoncel și orchestră este una din ultimele lucrări ale lui Anatol Vieru și face parte din aceeași familie de preocupări cu cvintetul cu clarinet și concertul pentru flaut și orchestră. Sînt toate compoziții care dezvoltă tradiția enesciană, îmbogățind-o cu elementele proprii sensibilității și tehnicii muzicale ale acestor vremuri. În jurul muzicii lui Vieru, și îndeosebi al concertului pentru flaut, au avut loc la noi aprinse discuții. În timp ce majoritatea ascultătorilor salutau entuziast frumusețea viguroasă și intelectuală a unei asemenea muzici, unii muzicieni se arătau șocați de originalitatea exprimării. Nesesizînd în spatele modernității limbajului, bogatul lirism cu adînci rădăcini în tradițiile naționale, populare și culte, cîțiva dintre ei s-au pripit să atribuie autorului formalism, cerebralitate, să-l considere nereprezentativ pentru așa-zisa „școală națională". Muzicieni de pe alte meridiane, a căror obiectivitate nu poate fi pusă la îndoială, se arată însă încîntați de poezia muzicii lui Anatol Vieru, care prin succesul repurtat aduce o contribuție atît de prețioasă la creșterea prestigiului artistic al țării noastre.

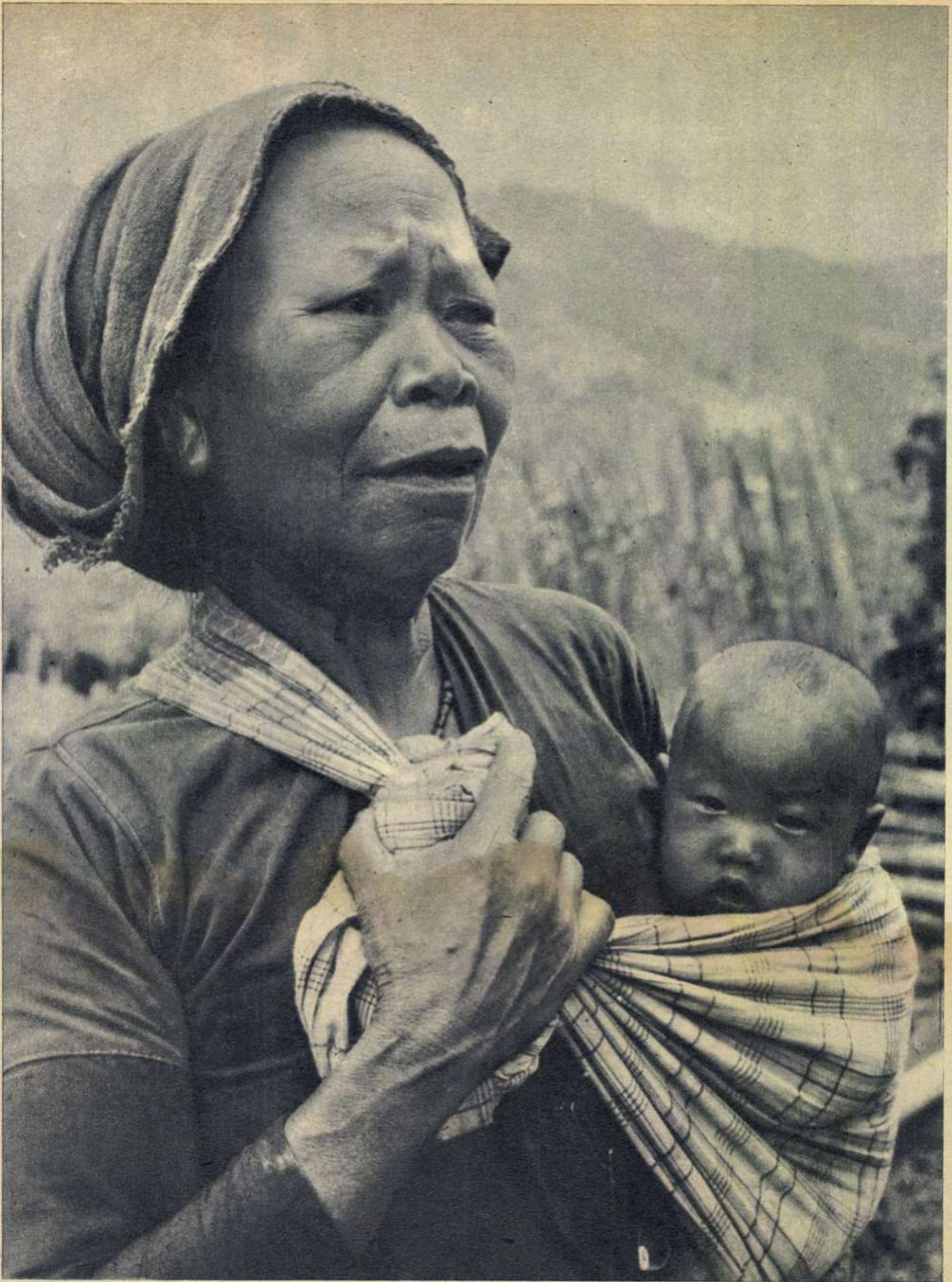

Privind această fotografie mai este necesar de arătat cît au beneficiat băștinașii de pe urma „protectorilor" lor britanici?

LOCUL RĂSCOALEI: BRUNEI

BRUNEI — microdocumentar

SUPRAFAȚA: 5.765 km p;
POPULAȚIE: 84.000 locuitori;
STATUTUL: sultanat aflat sub protectorat britanic;
BOGĂȚII NATURALE: petrol, cauciuc, lemn;
PRODUSE AGRICOLE PRINCIPALE: orez, sago;
SCURT ISTORIC: în 1888 teritoriul Brunei e transformat în protectorat englez, iar în 1906 sultanul a fost silit să semneze un tratat prin care dreptul de administrare revine unui rezident numit de Marea Britanie.

Ştiri cu menţiunea „fulger", transmise mai deunăzi de agenţiile de presă, îndreptau atenţia opiniei publice asupra unei regiuni despre care nu s-a prea vorbit în ultimii ani. În protectoratul britanic Brunei, situat în sud-estul asiatic, a izbucnit o răscoală.

În loc de a-şi împlini năzuinţa la autodeterminare, băştinaşii se vedeau ameninţaţi cu încătuşarea într-un lanţ neocolonialist: aşa-numita „Federaţie Malayeză", în care urma să fie inclus şi teritoriul Brunei. Şi astfel indignarea a devenit revoltă.

În faţa evenimentelor, colonialismul britanic nu s-a mărginit la o discuţie în Camera Comunelor. O întreagă escadră navală şi trupe aeropurtate aduse din Singapore au fost trimise în grabă spre coastele de nord ale Kalimantanului „să facă ordine" acolo şi să salveze ce se mai poate salva din rămăşiţele unui fost imperiu colonial. În ciuda înăbuşirii răscoalei, voinţa populaţiei rămîne de neclintit: *„Lupta va continua pînă cînd ultimul colonialist englez va fi alungat..."*

Fotografiile pe care le publicăm în aceste pagini — trimise de agenţia londoneză „Keystone" — vorbesc în mod grăitor despre mizeria în care — în contrast cu huzurul colonialiştilor ce-i jefuiesc bogăţiile — se zbate populaţia acestui teritoriu.

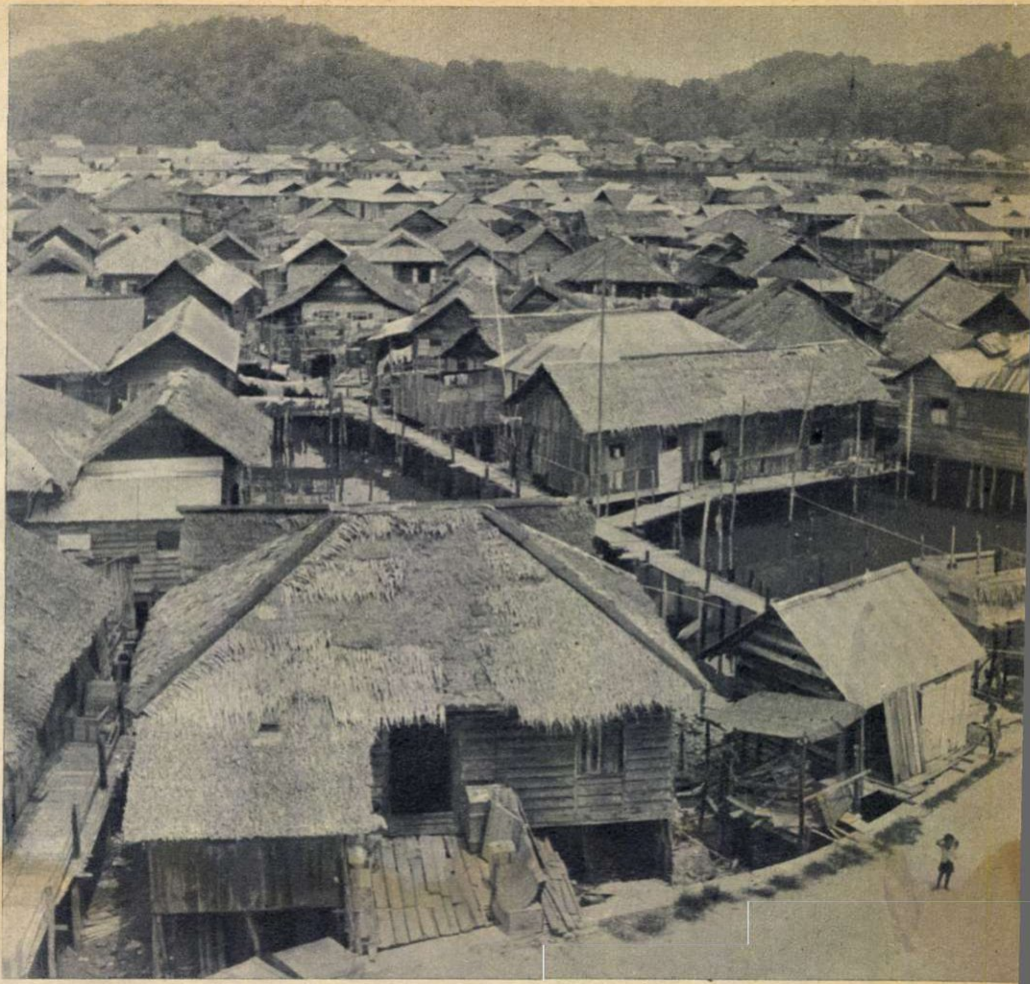

Iată cum locuiesc băştinaşii în colibele lacustre de pe fluviul Brunei...

În Brunei ca şi în teritoriul alăturat Sarawak, ai cărui locuitori s-au ridicat de asemeni la luptă, răscoala a fost înăbuşită în sînge. Pentru moment, însă...

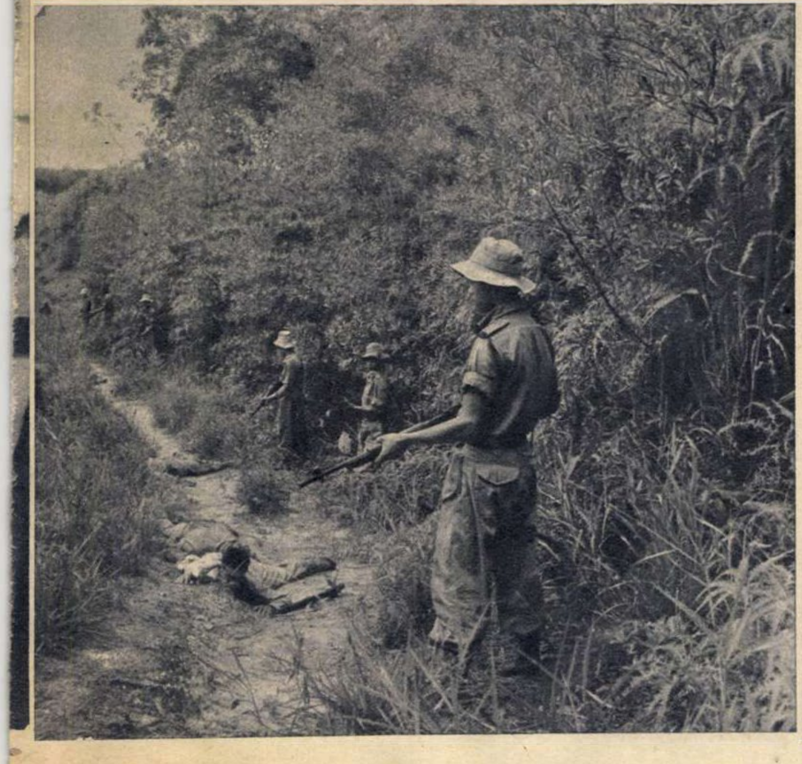

...Şi cum huzuresc familiile celor ce jefuiesc „aurul negru" din acest teritoriu.

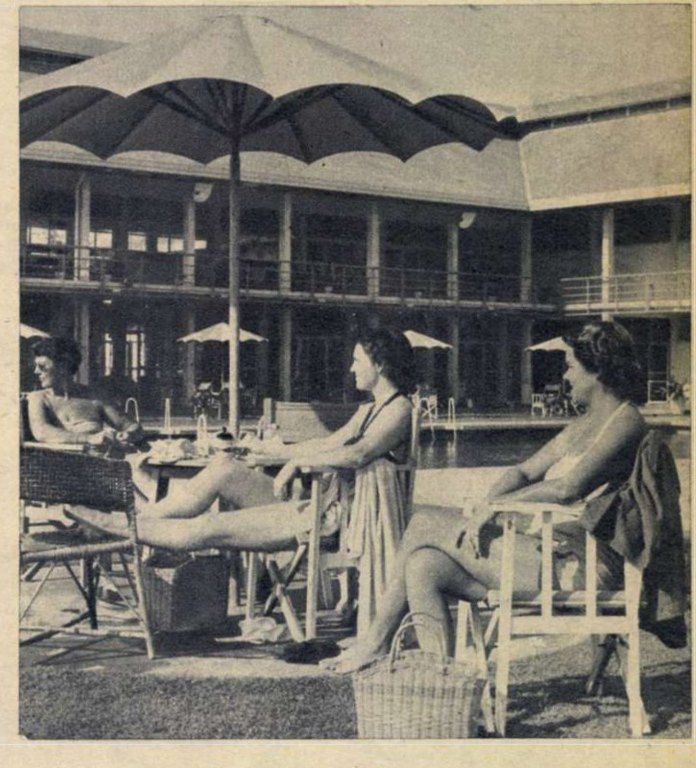

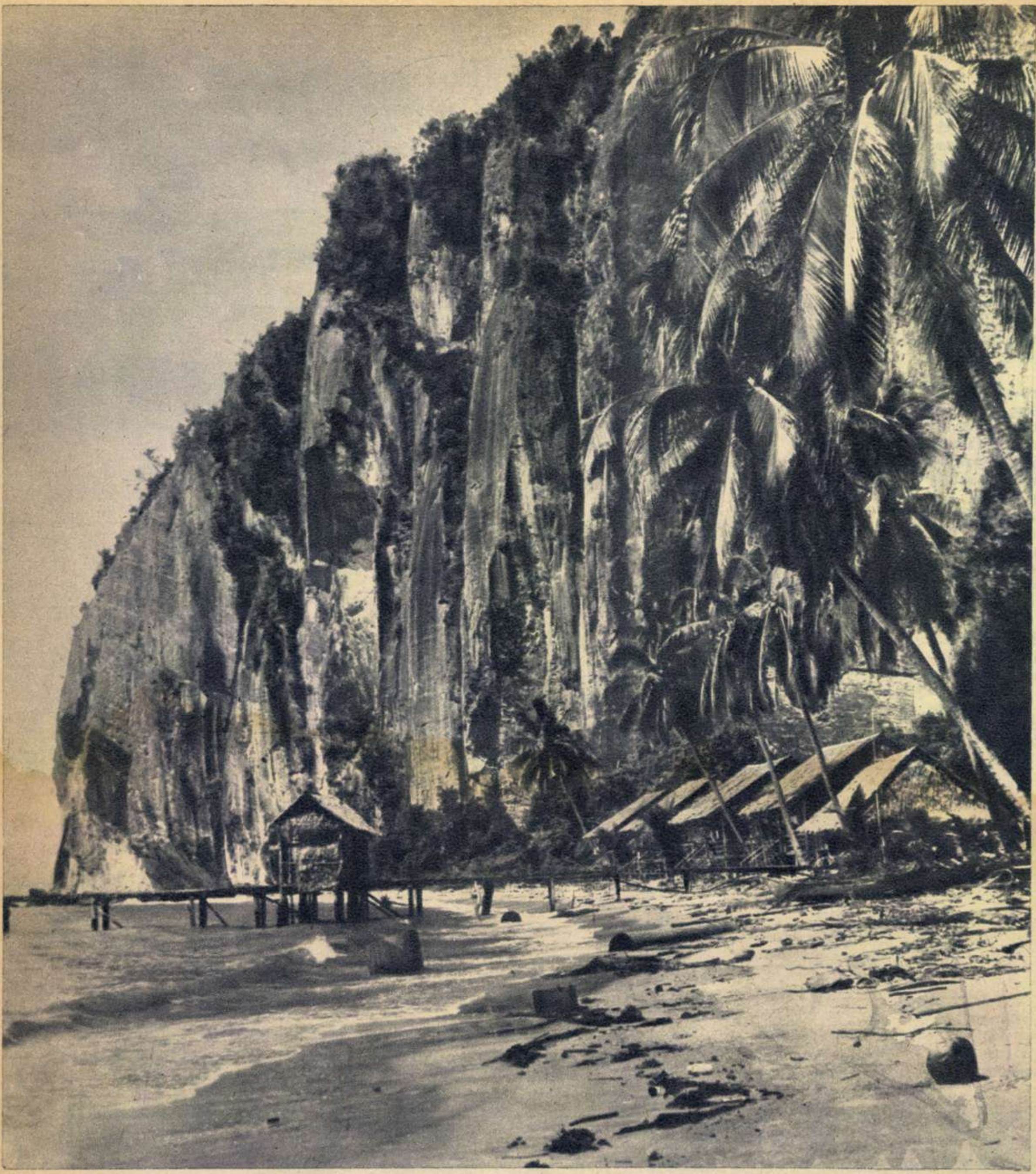

Natura a fost darnică în nordul Kalimantanului. Dar asuprirea colonială a condamnat populația la o cumplită mizerie.

„Brunei este adeseori denumit «statul Shell»", scrie săptămînalul englez „Economist". De ce? Pentru că petrolul (aproximativ 5 milioane tone anual!) intră sub formă de profituri în safeurile societății „Brunei Shell Petroleum Company". Fotografia înfățișează un aspect de pe un cîmp petrolifer din Brunei: gaze naturale, necaptate, arzînd.

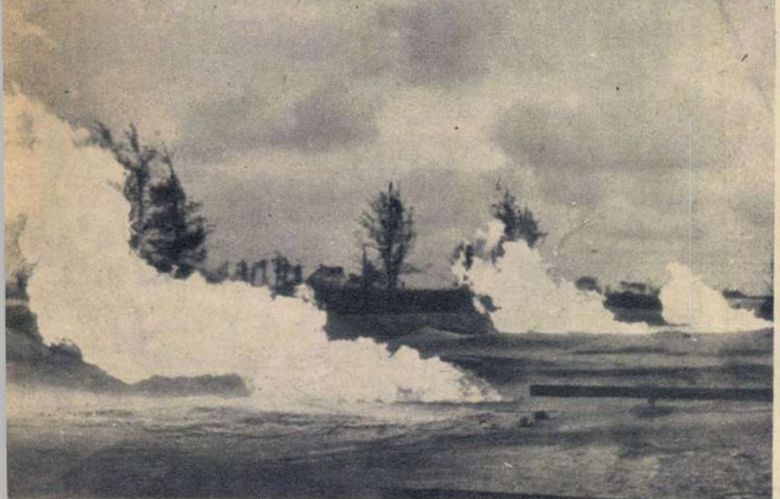

3 milioane dolari au costat numai cupolele aurite ale moscheii. Căci, la urma urmei, „Shell" varsă anual cîte 40 milioane dolari trezoreriei sultanului. Ceea ce nu este decît un modest bacșiș raportat la profiturile obținute de „Shell" aci.

minuni la preț convenabil

EXTRAORDINARELE REPREZENTAȚII ALE VICESFÎNTULUI DIN OKLAHOMA

Veniți la panoramă, oameni buni!
Aici se vînd, la cele mai convenabile prețuri, minuni!
Pentru cine cumpără, doi poli duzina.
Pentru cine întreabă și n-are parale să ia
O mie — bucata.
Nu vă-mbulziți, respectați ordinea.
Ați intrat? Gata!
Nu uitați lucrul cel mai important dintre toate:

Reducere cincizeci de bani
Pentru orfanii sub șaizeci de ani
Și văduvele neconsolate!

Ați auzit vreodată de nemaipomenitele reprezentații ale sfîntului Roberts din Oklahoma? Adică — iertare! — Roberts nu este — și nici nu pretinde să fie — sfînt. El demonstrează (numai!) că e reprezentantul personal al sfîntului duh pe pămînt, în care calitate se ocupă de vindecarea bolnavilor. Deci: nu e chiar sfînt, ci numai un fel de vicesfînt. Principalul e să renteze! Sfîntul duh (la nevoie, dacă sfîntul duh e în concediu, un alt personaj similar) are în grijă pe cel care vine să fie vindecat și — în mod automat — mîinile domnului Roberts devin făcătoare de minuni. O arată singur vicesfîntul: „Dacă asupră-mi coboară sfîntul duh, mîinile mele devin prelungirea mîinilor domnului". Domnul (Roberts) își prelungește mîinile atît de tare și cu atîta dexteritate, încît ele ajung pînă la buzunarele naivilor și prostiților, pe care se grăbesc să le golească.

Mîinile lui Roberts „devin prelungirea mîinilor domnului" și... buzunarele naivilor și prostiților se golesc.

345 de slujbași (vicesfîntul lucrează fără economie) rezolvă problemele înfloritorului său comerț cu minuni. Într-un palat de marmură albă — fără ferestre: asta face impresie! — funcționarii lucrează în birouri elegante, folosind mașini de calculat de ultimul tip. Fiecare are o misiune bine determinată; se ocupă fie cu propaganda, fie cu organizarea turneelor, fie — în sfîrșit — cu contabilizarea veniturilor și cheltuielilor. Un impozant consiliu de administrație, compus din tot ce are mai distins statul Oklahoma, veghează ca afacerea să prospere, spre gloria sfîntului duh. Întreprinderea difuzează nu mai puțin de 60 de milioane de prospecte și broșuri pe an și tot într-un an rezolvă peste două milioane de scrisori. La dispoziția vicesfîntului, gata să-l sprijine în eforturile lui propagandistice, stau 300 de posturi de radio și 147 de televiziune.

După cum reiese cu limpezime, Oral Roberts (acesta e numele întreg al vicesfîntului) nu e un oarecare. Afacerea pe care o conduce a luat o extindere de invidiat. De invidiat, evident, pentru confrații săi: vrăjitori, fachiri, vindecători de bîlci și alți sfînteleți, mulți la număr în America de azi, dar, fără îndoială, mult mai puțin prosperi decît cel pe care, într-un număr recent, revista vest-germană „Quick" îl numește „cel mai mare făcător de rugăciuni pentru sănătate din America"... Nu și din lumea întreagă, pentru că în Germania occidentală, de pildă, unde industria minunilor e tot atît de bine dezvoltată, Roberts are concurenți redutabili.

Cum procedează Roberts? Săptămînal, întreprinderea îi organizează niște... cruciade. În cadrul acestor cruciade, „profetul" își demonstrează pe viu aptitudinile. După o îndelungată reclamă prin radio, televiziune, ziare, afișe și prospecte, vicesfîntul își instalează cortul în localitatea programată. Pentru că minunile se petrec în secolul douăzeci, totul este organizat tehnic, conform unei stricte planificări. Bolnavii așteaptă în fața sălii de festivități. Sosește vicesfîntul. Toată lumea e poftită în sală. O dată urcat pe estradă, Roberts dă drumul la minuni. Cu ochii sticloși, mișcîndu-și exaltat brațele, încearcă și adesea izbutește să fascineze numeroasele victime ale propagandei sale abil susținute.

— Îl iubiți pe sfîntul cutare? — urlă el la microfon.

— Îl iubim — răspund cei din sală.

— Îl iubiți din toată inima?

— Ca pe mama.

După care urmează adevăratul spectacol. Oameni suferind de cele mai felurite boli se înșiruie doi cîte doi în fața vicesfîntului. Acesta atinge cu palma-i binecuvîntată creștetul fiecărei victime. Și minunea se înfăptuiește. Un artritic azvîrle cîrjele, un orb își sparge ochelarii și un canceros declară că e vindecat... Cineva, care nici n-a ajuns pînă la vicesfînt, se declară și el tămăduit... Atîta doar, că — după cum arată medicii — cei „vindecați" sînt fie bolnavi închipuiți, fie suferinzi care reușesc să se autosugestioneze pentru moment, urmînd ca la deșteptare totul să devină din nou ca înainte. De altfel, vicesfîntul are grijă să-și sfătuiască victimele să se adreseze și medicului. Pentru orice eventualitate...

După ce întregul șir de bolnavi a trecut pe sub mîna lui Roberts, începe partea a doua a spectacolului. Cu aceleași gesturi exaltate, cu privirea ațintită în gol, vicesfîntul se adresează sălii:

— Ultima cruciadă s-a terminat cu un deficit de opt mii de dolari. Vă lasă pe voi inima să lucrez în pierdere?

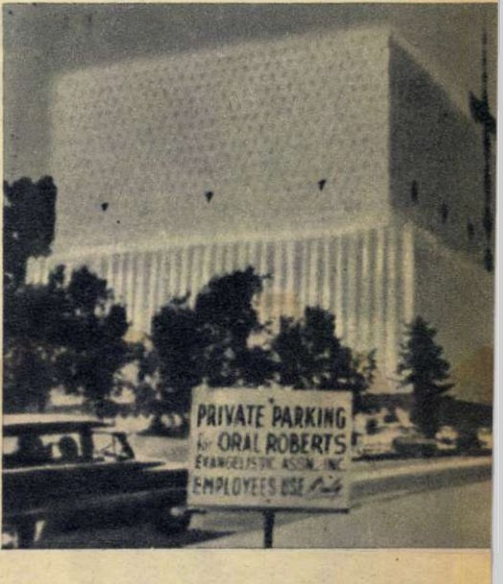

Aici se află sediul — în întregime din marmură albă (face impresie!) — al reprezentantului pe pămînt al sfîntului duh, întruchipat de Oral Roberts din Oklahoma.

— Nu! — țipă naivii. Nu ne lasă.

— Atunci, fiecare să scoată cîte doi dolari.

Ca din pămînt, apar printre rînduri zeci de funcționari, purtînd cutii sigilate. De la înălțimea amvonului, Roberts urmărește cheta. Paza bună trece primejdia rea: s-ar putea ca duhurile negre să pună stăpînire pe sufletele colectorilor și cîțiva dolari să alunece din cutie în buzunare. Și Roberts are grijă nu numai de veniturile lui, ci și de sufletul salariaților.

Toate aceste lucruri par de necrezut. În epoca zborurilor în Cosmos, se mai găsesc oameni — și nu puțini! — care să se lase amăgiți de asemenea șarlatanii grosolane. Cei care întrețin în Occident psihoza războiului rece nu au însă nici un interes să spulbere influența unor amăgitori ca vicesfîntul. Naivii și ignoranții pot fi mult mai ușor stăpîniți; asupra lor lozincile războiului rece au cu totul alt efect decît asupra oamenilor lucizi.

Dar ce te faci cu clienții vicesfîntului care, la o săptămînă sau două după așa-zisa vindecare, nu pot să nu-și dea seama că boala a rămas aceeași, iar ei au fost mințiți cu nerușinare? Înșelătoriile — există în viața politică occidentală destule exemple — nu au viață prea lungă. E mai mult ca sigur că Roberts și-a pregătit de mult toate cele necesare ca, la momentul potrivit, cînd naivii vor deveni în fine mai circumspecți, să se retragă la pensie pe Riviera. Căci și pe Riviera sînt destule locuri în care se simte nevoie de niscaiva minuni, e drept că mai mărunțele și pe cont propriu. La jocul de ruletă, de pildă. Bani să iasă!

Florin MUGUR

DOMENICO MODUGNO ACTOR DE FILM

Poate că nu toţi cei ce l-au ascultat de nenumărate ori la radio şi, nu demult, în cadrul concertului de muzică uşoară de la Sala Palatului R.P.R., ştiu că popularul cîntăreţ italian Domenico Modugno a visat dintotdeauna să fie actor de film. A fost nevoit să se împrumute cu bani pentru a putea pleca la oraş, a fost silit în cîteva rînduri să se întoarcă descurajat în satul natal, a avut nenumărate meserii (chelner, muncitor de fabrică în schimbul de noapte, acordeonist în localuri de mîna a doua, figurant de film, pictor de „peisaje de gen“ etc.) pînă a izbutit să fie admis la Centro Sperimentale del Cinema din Roma. Amintirea anilor de tinereţe, cînd visa cu ardoare să devină actor de film, îi fac deosebit de preţioase succesele în cinematografie, modeste totuşi în raport cu remarcabila sa carieră în domeniul muzicii uşoare.

Ca actor de film l-am văzut într-un rol episodic în „Cursa de 100 km“. O altă creaţie, mai recentă, o are în filmul „Judecata de apoi“, realizat de Vittorio de Sica după un scenariu semnat de Cesare Zavattini. În această parabolă cu usturătoare accente satirice la adresa făţărniciei burgheze, Domenico Modugno întruchipează figura plină de farmec a unui om sănătos, din popor.

În fotografie: Într-o ambianţă caracteristic napolitană, Domenico Modugno, interpret în filmul „Judecata de apoi“.

FRATELE MEU MEZIN

Problemele tineretului sînt frecvent în atenţia creatorilor cu renume ai cinematografiei sovietice. După viu comentatul film al lui Iuli Raizman „Dar dacă este dragostea?“, un alt veteran, Aleksandr Zarhi, îşi consacră noua operă temei deosebit de interesante a integrării noii generaţii de cetăţeni sovietici în viaţa marii ţări care construieşte comunismul.

Ca punct de plecare a fost aleasă o nuvelă de mare succes a tînărului prozator A.V. Axeniov, „Bilet spre stele“.

Filmul, care poartă titlul „Fratele meu mezin“, are în centrul acţiunii doi fraţi, dintre care unul se află în momentul de răscruce al alegerii drumului în viaţă. Interpreţii sînt A. Zbruiev şi Oleg Dal — acesta din urmă realizează cu personajul Alik o creaţie remarcabilă.

Principalul rol feminin, cel al tinerei Galka, a fost încredinţat actriţei Liudmila Marcenko, pe care o cunoaştem din filmele „Casa părintească“ şi „Nopţi albe“.

Prezentat recent în premieră la Casa cinematografiei din Moscova, filmul lui A. Zarhi a suscitat vii şi interesante discuţii.

În fotografie: Liudmila Marcenko, interpreta principalului rol feminin din filmul „Fratele meu mezin“ de Aleksandr Zarhi.

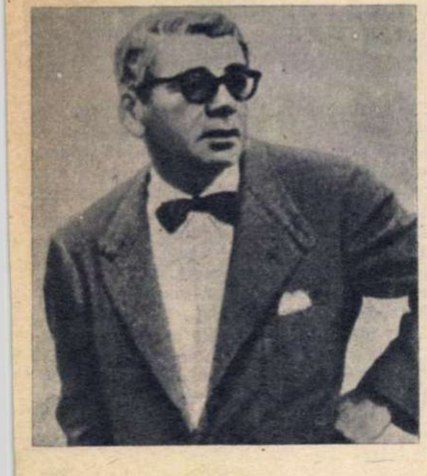

TRAGICA REINTRARE A LUI PAUL MUNI

Actor de mare forţă expresivă, Paul Muni s-a impus încă din anii premergători celui de-al doilea război mondial ca o figură de prestigiu a scenei şi ecranului internaţional. Cei mai vîrstnici dintre noi n-au uitat memorabilele sale creaţii din filmele „Sînt un evadat!“, „Ogorul“, „Nu sîntem singuri“, „Acuz!“ (Emile Zola) etc.

După o îndelungată carieră pe scenele teatrelor din New York, unde a înregistrat un binemeritat succes cu rolul avocatului Drummond din piesa „Moşteni-va furtuna“ („Procesul maimuţelor“), o gravă boală de ochi l-a silit să renunţe la carieră.

O ştire sosită recent din localitatea Santa Monica (California) unde, vegheat de soţia sa, Paul Muni duce o viaţă foarte retrasă, ne anunţă că reputatul actor a hotărît să se reîntoarcă pe platourile de filmare.

„Nu vreau să fiu o povară pentru soţia mea, de aceea am acceptat să joc în film rolul unui orb. Nădăjduiesc că spectatorii nu mă vor condamna aflînd că încă nu sînt cu totul cufundat în beznă şi că în realitate cu ochiul stîng mai percep un licăr de lumină...“

actualit

ACESTA-I INOKENTI SMOKTUNOVSKI

Corespondenţă din Moscova de A. DMITRIEV

Fotografii: Agenţia de presă „Novosti“

Nu face parte din generaţia celor mai tineri actori sovietici—are mai bine de cincisprezece ani de teatru—şi, de altfel, înainte de rolul său din „Nouă zile dintr-un an“ (regia Mihail Romm), am avut prilejul de a-l întîlni în două filme care au rulat pe ecranele noastre. Rolul modest al timidului ostaş Farber din „Soldaţii“ ne-a rămas poate mai adînc imprimat în memorie decît acel de prim plan al lui Sabinin, conducătorul expediţiei geologice din „Scrisoare neexpediată“. Dar actorul Smoktunovski ni s-a relevat ca o fascinantă personalitate artistică de-abia cu acest Ilia Kulikov, personaj cu profunde rezonanţe contemporane.

E, fireşte, meritul dramaturgiei lui Daniil Hrabroviţki, care a condensat în acest tip de tînăr intelectual sovietic o seamă din frămîntările generaţiei postbelice, dar e în primul rînd şi incontestabil creaţia lui Smoktunovski. Nici un text dramatic, nici o indicaţie regizorală n-ar fi putut să-l înveţe să trăiască, să gîndească cu atîta spontaneitate, cu atîta bogăţie de nuanţe sub ochiul scrutător al camerei de luat vederi.

De asemenea l-a jucat pe scena Teatrului Mare de dramă din Leningrad pe cneazul Mîşkin din piesa lui Dostoievski „Idiotul“. Acest spectacol a fost, pare-se, un eveniment nu numai în viaţa teatrală a marelui oraş de pe Neva, ci şi în biografia artistică a tînărului actor. Era rolul cu care s-a descoperit pe sine. „Dacă nu-l jucam pe Mîşkin — declară Smoktunovski — n-aş fi înţeles niciodată că un personaj nu poate fi epuizat pînă la capăt, că omul e un univers infinit...“

Experienţa cîştigată l-a îmbogăţit pentru totdeauna

ăţi cinematografice

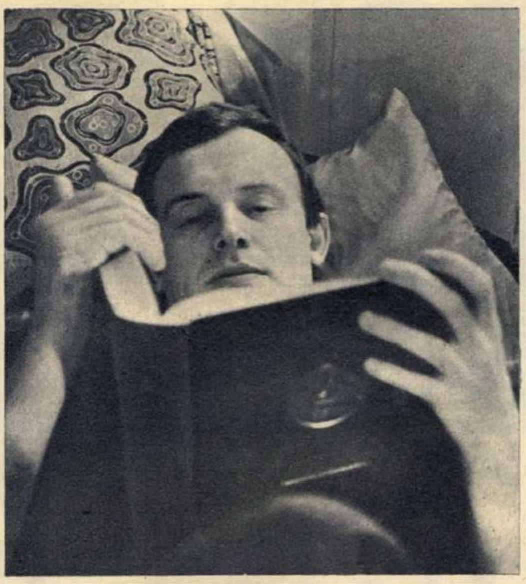

şi rolurile interpretate de atunci încoace sînt tot atîtea creaţii. Mozart din filmul realizat după „Mica tragedie“ a lui Puşkin, „Mozart şi Salieri“, Ghenadi din „Anul bisect“, realizat după motive din romanul Verei Panova „Anotimpuri“, şi, în sfîrşit, Ilia din „Nouă zile dintr-un an“ i-au adus o preţuire unanimă în ţara sa şi — o dată cu triumful acestui din urmă film pe ecranul Festivalului de la Karlovy-Vary — o notorietate mondială.

În prezent îl aşteaptă încercări dintre cele mai grele: rolul copleşitor al prinţului Danemarcei în ecranizarea pe care o pregăteşte regizorul Grigori Kozinţev după tragedia shakespeariană „Hamlet“. Temperamentul artistic şi originalitatea creatoare a lui Inokenti Smoktunovski făgăduiesc să facă şi din acest film un eveniment.

DACĂ AŞ FI SCRIITOARE...

Nadja Tiller e încă prezentă în amintirea spectatorilor ca interpreta Azizei din filmul „El Hakim“ şi, mai cu deosebire, a eroinei filmului „Rosemarie“, usturătoarea satiră la adresa aşa-numitului „miracol economic“ vest-german. Apariţiile sale în cîteva noi filme realizate în studiourile italiene şi franceze au atras asupra talentatei artiste austriece atenţia presei de specialitate. Într-un recent interviu, ea a fost solicitată să răspundă la întrebarea: „Ce aţi scrie dacă aţi fi scriitoare?“

— Aş scrie o carte antirăzboinică deoarece sînt împotriva războiului! — a sunat răspunsul Nadjei Tiller.

PROTOTIPUL ROMANULUI-FOILETON PE ECRAN

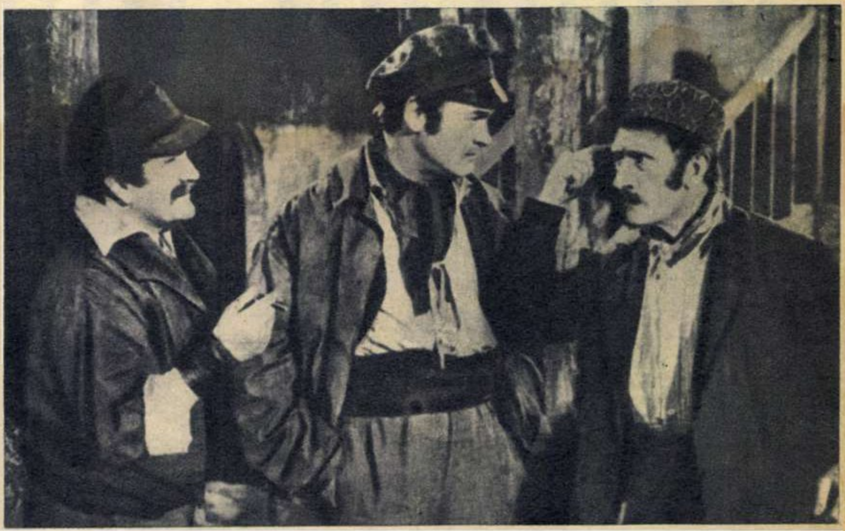

„Misterele Parisului“, romanul Parisului interlop, care a făcut pe vremuri celebru numele lui Eugène Sue şi a consacrat un gen nou literar de mare popularitate, a constituit totdeauna o tentaţie pentru cineaşti. Versiunea cea mai nouă a fost recent prezentată pe ecranele franceze în realizarea regizorului André Hunebelle. Ea aduce în fruntea distribuţiei o seamă de nume cunoscute ale ecranului francez, ca Jean Marais, Pierre Mondy, Dany Robin, Raymond Pellegrin, Noël Roquevert şi — în rolul gingaşei Fleur de Marie — o tînără actriţă engleză, Jill Haworth. Potrivit ecourilor din presa franceză, filmul evocă în imagini pline de realism Parisul secolului trecut, în care catacombele şi cîrciumile rău famate nu erau numai refugiul unor dezmoşteniţi ai soartei, ci şi terenul de acţiune al unor speculanţi legaţi de „înaltele“ cercuri ale societăţii.

În fotografie: Pierre Mondy (Le Chourineur), Jean Marais (Rodolphe) şi Noël Roquevert (dl. Pipelet) într-o scenă din filmul „Misterele Parisului“.

AVATARURILE UNUI SCENARIU

Planul de a transpune pe ecran puternicul roman al lui Emile Zola „Germinal“ datează de cîţiva ani. Scenariul scris de Charles Spaak a trecut prin mîinile cîtorva regizori. Dar nu aceştia poartă vina pentru faptul că el n-a văzut încă lumina ecranului. Principala obstrucţie vine din partea direcţiilor întreprinderilor miniere din Franţa care — într-un glas — au refuzat oricărei echipe de filmare accesul în mine. Motivul e lesne de înţeles dacă ne amintim de zicala cu funia în casa spînzuratului..., fiind vorba de conţinutul protestatar al scenariului. Proiectul va prinde totuşi viaţă. Regizorul Yves Allegret, care a preluat realizarea filmului „Germinal“, se află în prezent în Republica Populară Ungară unde au şi început filmările.

În fotografie: tînărul actor Jean Sorel, interpretul principal al filmului „Germinal“.

Pagini alcătuite de Ana ROMAN

Pe exemplarul original al „Divinei Comedii", Coşbuc şi-a schiţat începuturile traducerii.

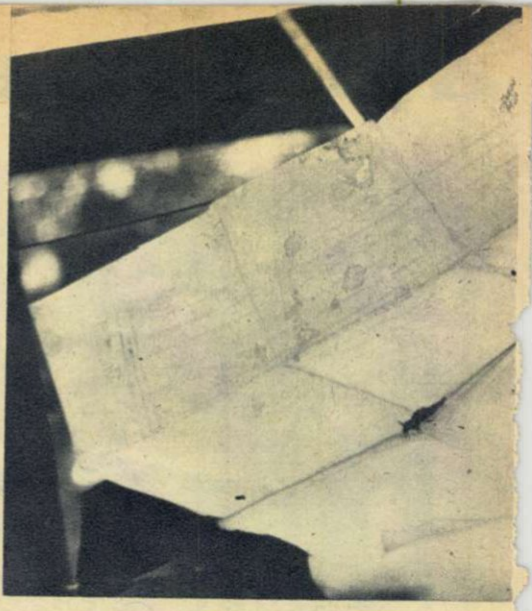

Comorile din Calea Vi

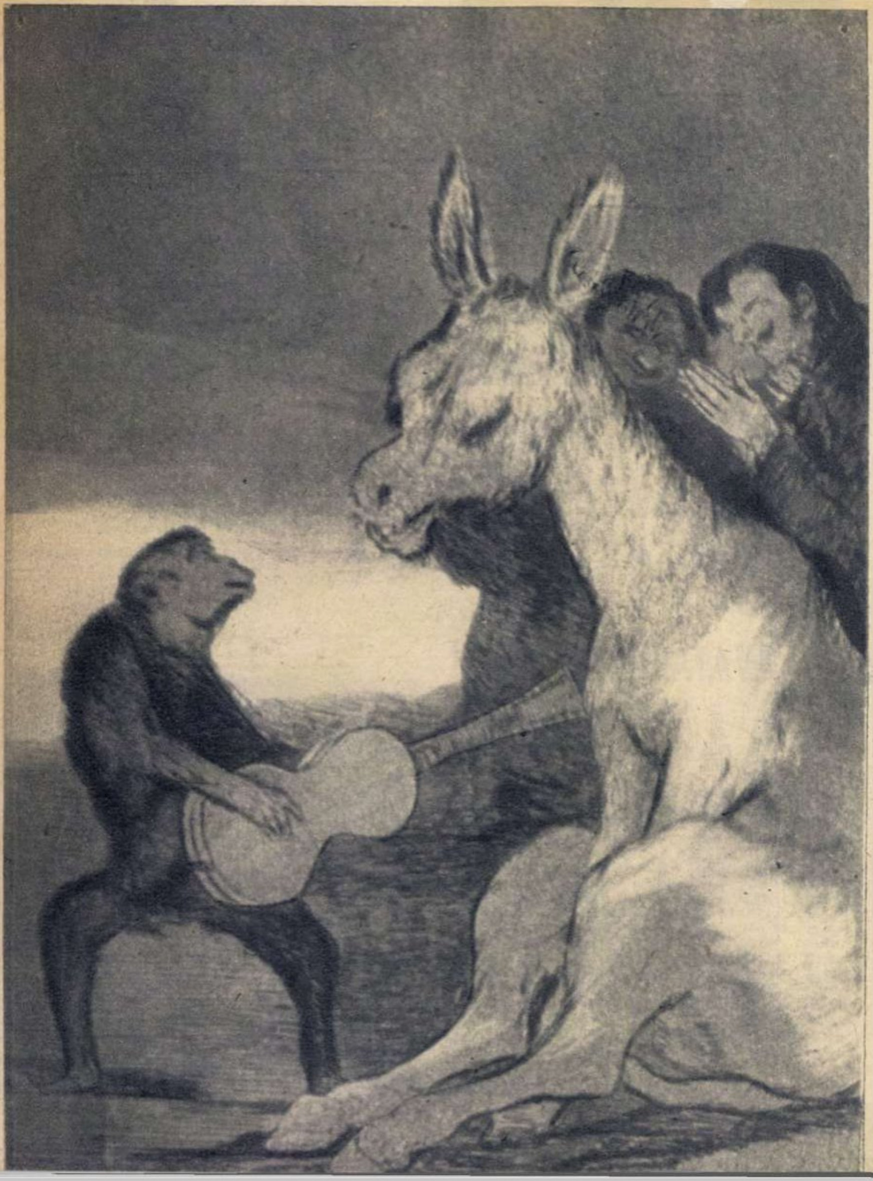

Din celebra serie a „Capriciilor" de Goya, satira snobismului artistic: „Brabissimo".

Biblioteca Academiei R.P.R. nu socoteşte în fondurile sale doar cărţile sau publicaţiile periodice, mai tinere sau mai bătrîne; în clădirea din Calea Victoriei străjuită de arbori seculari se păstrează şi importante opere de artă, aşa-numitele „colecţii speciale", ce cuprind aproape un milion de piese valoroase.

CÎND TIPOGRAFIA SE AFLA ÎNCĂ ÎN LEAGĂN

Aparent, cabinetul de manuscrise, documente şi cărţi rare nu se deosebeşte cu nimic de oricare altă sală de lectură. Singure pupitrele metalice pot să atragă atenţia. Pe ele îşi vor afla locul uriaşele in-folio, tipărite în urmă cu secole. Zadarnic te-ai trudi să ţii în mînă „Cronica de la Nürnberg", de pildă. Greutatea volumului se cere sprijinită de pupitru. Se scurseseră abia cîteva decenii de cînd Gutenberg scornise minunata sa maşină şi, în 1493, meşterii oraşului german scoteau de sub teascuri uriaşa cronică. Este o carte din categoria aşa-numitelor „incunabule", apărute pînă în 1500, într-o vreme cînd tipografia se afla încă „în leagăn", nefiind pe de-a-ntregul industrie, ci mai mult o artă. Autorul, Schedel Hartman, îşi informa primii cititori şi despre ţinuturi care pe atunci păreau a fi la capătul lumii, ca în legendă. Printre acestea era şi „Valachia", pomenită într-un capitol aparte. Şi dacă ştirile despre ţara noastră sînt reale, nu acelaşi lucru se poate spune despre ilustraţia ce însoţeşte pagina care i-a fost rezervată. Ilustratorul a cioplit în xilogravură o „Valachie" imaginară, cu clădiri îngrămădite şi avîntate către cer ca într-un burg medieval, pline de frumuseţea naivă cu care le-a investit artistul autentic, căci acel Michael Wohlgemuth care a gravat şi a colorat cu mîna paginile „Cronicii" nu este altul decît meşterul de la care a învăţat să poarte dălţiţa şi acul de gravat Albrecht Dürer, pe atunci un tînăr cu pletele în vînt.

Din acelaşi îndepărtat 1493, Biblioteca Academiei R.P.R. păstrează un manuscris, de data aceasta întărit cu o pecete de ceară roşie, mare cît pumnul, şi pe care se pot desluşi însemnele domneşti ale lui Ştefan cel Mare. Într-un 26 martie de acum 470 de ani Ciorciolina, fiica lui Drăgoicea din Cîrligătura, vindea diacului Alexa o ocină pentru „110 zloţi tătărăşti". Copistul curţii a desenat atent textul slavonesc şi, după ce îl va fi uscat cu

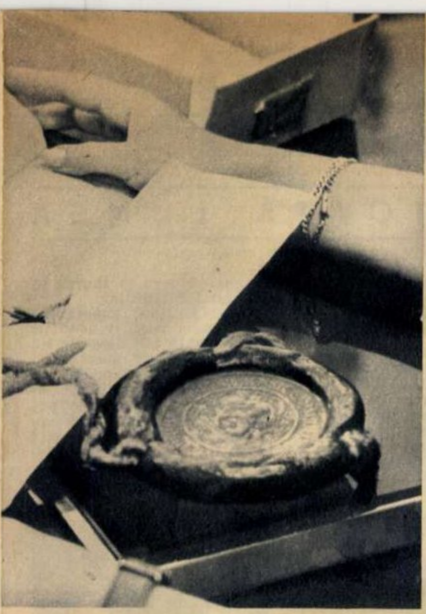

Pe fila de pergament străjuie iscălitura lui „Io Ștefan-Voivod" și impresionantul său sigiliu.

ctoriei

cenușă sau nisip, l-a prezentat domnitorului. Acesta a pus în josul pergamentului înflorita sa iscălitură: „Io Ștefan-Voivod" pe care astăzi biblioteca o păstrează la loc de cinste.

Încep apoi să apară manuscrisele de interes literar, cum sînt cronicile și primele tipărituri tescuite în Țara Romînească. În 1508, la Tîrgoviște, călugărul Macarie întocmea un „Liturghier" slavonesc pe care îl poți cerceta la cabinetul de manuscrise și cărți rare. Față bisericească și el, diaconul Coresi era un harnic tipograf. Cărțile sale scrise în limba romînă, printre care „Tetraevanghelul" tipărit în 1561, păstrat la bibliotecă, foloseau limba vorbită între Tîrgoviște și Brașov și au pus bazele limbii noastre literare.

În secolele XVII-XVIII cărțile erau adevărate obiecte de lux. Legăturile făceau din fiecare volum un exemplar unic, în care fantezia meșteșugarului se concretiza în ample ferecături de metale prețioase; iar mai tîrziu — în vremea romantismului francez de pildă — în incrustații aurite în piele.

Zestrea bogată de legături artistice nu epuizează însă fondul de tipărituri al cabinetului de cărți rare. Se păstrează aici exemplare a căror valoare este acordată de munca... cititorilor lor. O „Origine a speciilor" de Ch. Darwin și-ar fi aflat locul în depozitele obișnuite, dacă pe paginile sale nu s-ar păstra adnotările filozofului materialist Vasile Conta. Un exemplar al „Divinei Comedii" în limba italiană permite accesul în laboratorul de creație al lui Coșbuc — traducătorul. Cuvinte subliniate în text, lungi liste de sinonime și versuri schițate pe marginea filelor prefigurează monumentala traducere.

O dată ajunși în epocile mai apropiate, accentul cade din nou pe manuscrise: pe lîngă textele originale ale unor opere clasice de la Eminescu și Creangă pînă la Arghezi și Sadoveanu și pe lîngă un bogat fond de corespondență — muzica își are și ea locul de seamă. Într-o secție aparte, printre note, discuri și cilindri de fonograf, se găsește un important manuscris muzical. Se știe că Richard Strauss a concertat des la București. În ultimii ani ai vieții sale, el a dăruit unui muzician romîn un carnet de schițe folosit probabil între anii 1892 și 1903. Pe lîngă două lieduri complet necunoscute pînă acum, carnetul cuprinde teme ce au intrat mai tîrziu în „Legenda lui Iosif" și în opera „Salomeea" precum și schițele aproape întregii „Simfonii domestice", așa cum se cîntă ea în lumea întreagă.

Nu numai cărțile...

Cabinetul de stampe se află la granița dintre bibliotecă și muzeu. Aci, cărțile au dispărut cu desăvîrșire. În zecile de mii de cartoane din depozitul acestui cabinet se află o istorie în imagini a țării noastre, pe care achizițiile permanente încearcă să o împingă cît mai departe în trecut și s-o facă cît mai completă pentru ziua de azi.

În domeniul plasticii, bogata noastră artă populară cunoaște o disciplină cu totul rară: gravura. Din comuna Hășdat (regiunea Hunedoara) au pornit, timp de două veacuri, icoane și desene ornamentale cioplite în lemn, multiplicate pe hîrtie și apoi colorate cu mîna. Exemplarele aflate la Biblioteca Academiei mărturisesc un înalt nivel tehnic și artistic. Ele surprind prin corecta presare, prin grația desenului și prin gama discretă de culori. Meșterii din Hășdat și-au înălțat un trainic monument cu dalta și pensula. Boierii munteni mai trăiesc în cabinetul de stampe numai datorită unui necunoscut călător rus cu aplicație pentru arta acuarelei. Poate să fi fost un ofițer din anturajul generalului Kiselev care a fost surprins de amestecul dintre elementele orientale și occidentale din somptuosul costum al boierilor veliți. Fidel adevărului, anonimul călător rus de la 1830 ne-a transmis expresia de huzur și lăcomie a protipendadei de acum mai bine de un veac. Descendenții ei, aflați la cîrma statului burghez și determinați de presiuni din afara voinței lor, i-au acordat unui meșter iconar ce se îndeletnicea și cu pictura, un anume Nicolae Grigorescu, o bursă pentru Paris. Cîteva sute de lei cu care să se amăgească. Din vremea petrecută pe Sena și în pădurile de la Barbizon se păstrează la Biblioteca Academiei un mic autoportret, imaginea unui tînăr cu o mișcare energică dar cu ochii adînc gînditori, care s-a bucurat pe deplin de lecțiile maeștrilor frecventați direct sau cunoscuți în muzee și expoziții. S-a numărat printre aceștia și Corot, peisagistul ale cărui pînze prelungesc fiorul naturii. În cartoanele cabinetului de stampe, o acvaforte a acestuia reeditează un „peisaj din împrejurimile Romei".

La început a fost dagherotipul

Secolul trecut a creat arta fotografiilor. Urmărind o completă iconografie a istoriei țării noastre, Biblioteca Academiei R.P.R. a reconstituit, în fapt, istoria fotografiei. La început a fost dagherotipul. De pe o placă metalică ne privește chipul mistuit de boală al lui Bălcescu. Imaginea a fost făcută la Paris în 1852, puțin înainte de moarte.

Pictor și acuarelist, Carol Popp de Szàtmary s-a dedicat cu rîvnă procedeelor mecanice de conservare a imaginii. El n-a fost numai unul dintre primii fotografi romîni, dar pentru vremea lui un adevărat reporter. Înarmat cu aparatura greoaie din acele vremuri a străbătut țara, fotografiind priveliști, tipuri și costume. Calotipurile sale vorbesc de timpul cînd negativul se scotea pe hîrtie obișnuită unsă cu grăsime. Depășind această perioadă fotografia întrebuințează clișee pe tablă, așa cum este cel în care apare Caragiale cu familia sa într-un bîlci din Germania. Este epoca în care fotografii încep să se stabilească în ateliere.

„Capriciile" lui Goya lîngă vechi stampe japoneze

Biblioteca Academiei R.P.R. este de fapt unul dintre tezaurele culturii universale. Pe drumuri îndelungate au ajuns aici opere create la mari distanțe în spațiu și timp. În recent donata colecție de desen și gravură a academicianului George Oprescu se află un suav cap de tînăr datorit marelui italian Correggio, desene ale maeștrilor din Țările de Jos, o balerină a francezului Degas, un desen colorat de Picasso. Călătorind prin toată Europa, prof. Oprescu a vizitat magazinele de artă, tarabele buchiniștilor de pe Sena și, uneori, întîmplarea i-a scos în cale piese de o reală valoare. Într-un magazin londonez de antichități a aflat, de pildă, pe lîngă lucrări ale artiștilor englezi, numeroase stampe japoneze. Negustorul cumpărase biblioteca vreunui nobil scăpătat cu tot ce era în ea, oferind apoi amatorului romîn desene și gravuri rare. Tot în cabinetul de stampe, un volum aparent banal cuprinde toate gravurile vestitului ciclu „Capriciile" de Goya. Fantezia artistului, torturată de crudele priveliști ale Spaniei feudale hărțuită de război, a izbucnit furtunos pe plăcile metalice. Sarcasmul său atinge halucinația în demascare.

Monumentul de... 17 centimetri

O dată cu altă capodoperă a artei universale — Cameea Orghidan — pătrundem în lumea cabinetului numismatic. Cameele — pietre semiprețioase lucrate în relief — datează din antichitate, Renaștere și din secolele XVIII-XIX. Printre puținele piese de mari dimensiuni păstrate în lume, se află la Biblioteca Academiei R.P.R. și cameea mai sus-amintită. Lucrată într-un bloc de sardonix în trei straturi de culori diferite, Cameea Orghidan reprezintă apoteoza unei perechi imperiale romane. Printre cele 175.000 de piese din colecție, ea reprezintă o culme, dar nu este singura de mare valoare artistică.

Interesante sînt și colecțiile de monede. În Muntenia, bate prima dată un ducat de argint Vlaicu Vodă (1364-1377), iar în Moldova Petru I Mușat (1374-1391) bate un groș de argint. Atunci cînd monedele occidentale abundau în imagini religioase, piesele romînești (aflate acum și în cabinetul numismatic) prezintă imagini heraldice, diverse steme și efigiile domnitorilor.

Și iată că piesele din colecția bibliotecii ne conduc pînă în ziua de astăzi. Nu numai prin ampla colecție filatelică, devenită printr-un accident cea mai bogată din țară (în urmă cu ani, ea își disputa această calitate cu colecția poștei; dar după ce Carol al II-lea a „cercetat" colecția poștei înjumătățind-o, disputa s-a încheiat într-un chip trist). Colecția de numismatică păstrează la loc de cinste și prima medalie bătută de Biblioteca Academiei R.P.R.: „A patruzecea aniversare a Partidului Comunist din Romînia". Bronzul acesta deschide o nouă epocă în „Colecțiile speciale" ale bibliotecii. Trecutul a fost depășit. Colecțiile Bibliotecii Academiei se îmbogățesc continuu, incluzînd și documente despre zilele pe care le trăim.

Radu RUPEA

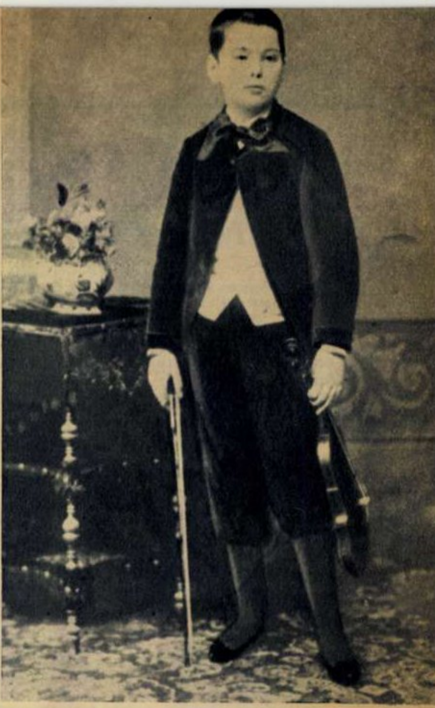

O fotografie puțin cunoscută pînă acum: Enescu la vîrsta de 10 ani, la Viena.

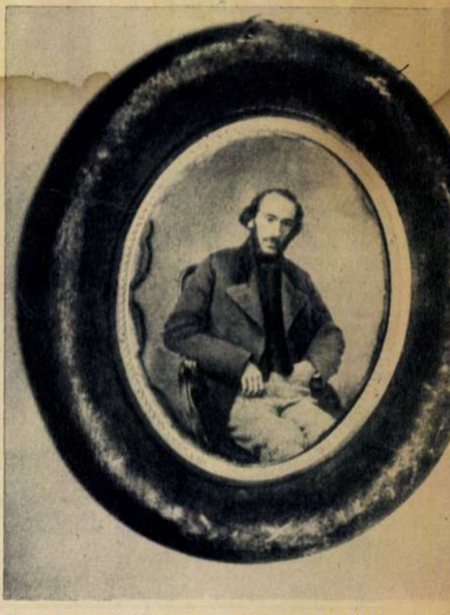

Dagherotipul făcut la Paris în 1852 (Bălcescu avea să mai trăiască doar cîteva luni).

Datînd din secolul I î.e.n., Cameea Orghidan este una din cele 6 camee monumentale (17,5 cm înălțime) cunoscute în lumea întreagă.

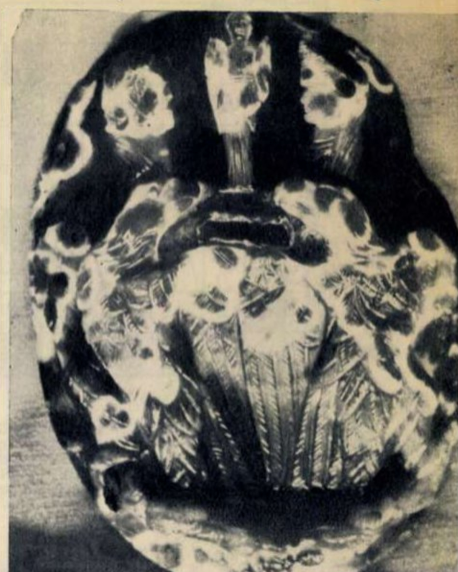

E BINE SĂ ŞTIM

Povestea vorbei

CUVINTE CONTOPITE

Printre numeroasele schimbări pe care le suferă cuvintele în cursul existenţei lor se numără şi contopirea. Constatăm într-adevăr că ceea ce pentru noi constituie astăzi un singur cuvînt, mai demult era un grup de două (sau chiar mai multe) cuvinte. Fiind frecvent folosite împreună, elementele grupului s-au sudat atît de bine, încît numai filologii le mai pot reconstitui.

Fenomenul s-a întîmplat în toate limbile. În italieneşte, de exemplu, o anumită construcţie făcută de soldaţi pentru a se proteja de proiectilele duşmanului a fost numită *para petto*, adică „apără pieptul". Contopirea celor două cuvinte a dat naştere substantivului *parapetto* pe care îl avem şi în romîneşte; dar romînii nu-şi pot da seama că în *parapet* avem a face la origine cu două cuvinte. Tot în italieneşte, din numele notelor muzicale *sol* şi *fa* s-a format un singur cuvînt, *solfeggio* „solfegiu".

Un obiect care te apără de vînt a fost denumit de francezi pare à vent; aceste trei cuvinte („apără", „de" şi „vînt") s-au sudat şi în această formă nouă expresia a fost împrumutată de limba romînă ca un singur cuvînt: *paravan*.

Desigur, fenomene de acest fel s-au petrecut şi în istoria limbii romîne. Iată un singur exemplu, verbul *a mulţumi*, unde analiza filologică descoperă la origine două cuvinte: *mulţi* şi *ani*. La începuturile limbii noastre se folosea ca formulă de mulţumire urarea *mulţi ani*! După aceea, faptul de a ura cuiva mulţi ani a fost denumit prin verbul *a mulţăni*, cuvînt modificat apoi în *mulţămi* (formă folosită şi astăzi, în unele regiuni). Deoarece, în această formă, legătura cu *mulţi* şi *ani* nu mai era evidentă, vorbitorii limbii romîne au acceptat cu destulă uşurinţă şi aspectul cel mai nou al cuvîntului nostru (a mulţumi).

Sorin STATI

De vorbă cu medicul

ALIMENTELE ZAHAROASE

O mare parte din energia calorică pe care o cheltuim zilnic în procesul activităţii normale sau în depunerea unor eforturi deosebite este compensată de cantitatea de căldură pe care o cîştigăm prin consumarea zahărului, aliment cu deosebite proprietăţi energetice. O sută de grame de zahăr pun la dispoziţia organismului nostru 390 de calorii, ceea ce reprezintă a 6-a parte din necesarul de calorii în timp de 24 de ore. Este mult mai uşor să ne lipsim de grăsimi, pentru consumarea cărora ficatul este supus unui efort deosebit, decît de hidrocarbonate, a căror asimilare este uşoară. (Este bine să ştim că, din punct de vedere energetic, 100 gr de zahăr corespund unor cantităţi de 360 gr carne slabă, 350 gr peşte, 200 gr pîine sau 200 gr cartofi.)

În comparaţie cu alte alimente, zahărul mai prezintă avantajul de a fi complet utilizat de organism.

După un efort ce ne-a solicitat multă energie, un simplu pahar cu apă bine îndulcită produce o înviorare a întregului organism; o concentraţie de 1-2 linguriţe de zahăr la un pahar cu apă are proprietăţile activante ale unei ceşti de cafea.

În hrana copiilor se recomandă ca alimentele zaharoase să fie date după o alimentaţie bogată în proteine (carne, brînză, ouă, lapte).

În ceea ce priveşte contraindicaţiile, în afară de diabetul zaharos, colita de fermentaţie este o altă boală în care dulciurile nu sînt tolerate.

Dr. Silviu GHEREA

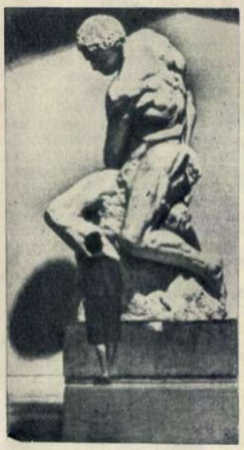

„GIGANTUL" LA MUZEU

Vizitatorii noilor săli de expunere ale Muzeului de artă al R.P.R. au surpriza să găsească într-o sală a Galeriei naţionale una din cele două statui uriaşe, cunoscute sub numele de „Giganţii lui Paciurea", pe care o ştiau în Parcul Libertăţii.

Privitor la aceste valoroase opere de sculptură monumentală, se impun trei precizări şi anume:

- Numai unul din cei doi giganţi este opera lui Dimitrie Paciurea (1875-1932), celălalt aparţinînd lui Friederich Storck (1872-1942), ambii sculptori de mare talent, autori a numeroase alte opere aflate în muzeele noastre.
- Amîndouă aceste statui continuă să se găsească în Parcul Libertăţii, fiind acum aşezate de o parte şi de alta a aleii principale.
- „Gigantul" de la Muzeul de artă este o copie în ghips după originalul lui Paciurea şi — după cum se vede din fotografia ce o reproducem aici — înfăţişează trupul omenesc într-o dimensiune de vreo 3 ori mai mare decît cea naturală.

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

GHEAŢA

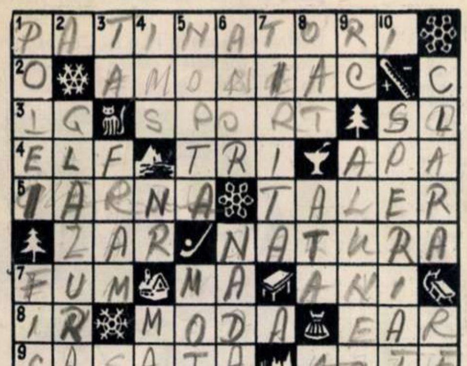

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 P	2 A	3 T	4 I	5 N	6 A	7 T	8 O	9 R	10 I	■
2 O	■	A	M	O	N	I	A	C	■	C
3 I	G	■	S	P	O	R	T	■	S	L
4 E	L	F	■	T	R	I	■	A	P	A
5 I	A	R	N	A	■	T	A	L	E	R
■	Z	A	R	■	N	A	T	U	R	A
7 F	U	M	■	M	A	■	A	N	I	■
8 I	R	■	M	O	D	A	■	E	A	R
9 C	A	S	A	T	A	■	A	C	T	E
10 A	■	A	Ş	A	■	A	M	U	■	C
11 T	I	T	A	N	I	C	■	S	I	E

ORIZONTAL: 1) Sportivi pe gheaţă. 2) Este folosit la fabricarea gheţii artificiale. 3) Liviu Georgescu — Hochei pe gheaţă — Din pîslă! 4) Rîu în Suedia — Prefix pentru trei — Gheaţă... necongelată. 5) Îngheaţă apele — Tavă. 6) Cub alb cu puncte negre — Stăpînă pe gerul iernii, se îmbracă în haină albă de nea. 7) Ieşit din coşuri — Apelativ — Vin şi pleacă iarna. 8) Pomadă — Vine iarna cu haine călduroase — Iar (arh.). 9) Îngheţată... siciliană — Documente. 10) Astfel — Acum (mold.). 11) Transatlantic care s-a scufundat ciocnindu-se de un munte de gheaţă — Pronume.

VERTICAL: 1) Gheaţă cu alunecuş — Mai... în pateuri. 2) Podoabă de gheaţă dulce. 3) Cuta! — Gheţărie în miniatură la domiciliu — Localitate rurală. 4) Localitate în Norvegia — Perne! — Se aşterne albă. 5) A înnopta — Toarce pe cuptor. 6) Comună în Elveţia — Iarna prinde peşte în copcă. 7) Trasă — Frunză de brad. 8) Interjecţie — Fir — Posed. 9) Rece! — Gheţuş. 10) A-ngheţat de frică. 11) Limpede ca bolta cerească într-o noapte senină şi geroasă de iarnă — Ca gheaţa.

DIN TOATĂ LUMEA

Cînepii îi place... berea

Malţul este un excelent stimulator al creşterii inului şi cînepii şi — probabil — şi a altor plante. Descoperirea aparţine profesorului Lodzinski, de la Institutul politehnic din Bratkow (R.P. Polonă), care a constatat că un lan de cînepă stropit cu deşeurile bogate în malţ rezultate de la fabricarea drojdiei de bere a crescut cu 25% mai repede decît plantele-martor, stropite şi irigate cu apă caldă. În general însă creşterea prea rapidă a plantelor tehnice aduce după sine scăderea calităţii lor şi în special a rezistenţei fibrelor. În cazul folosirii deşeurilor industriale cu conţinut bogat de malţ s-a întîmplat exact invers: dezvoltarea rapidă şi mărirea productivităţii plantelor au fost însoţite şi de o creştere a rezistenţei fibrelor.

Cînd elefanţii sînt nervoşi...

...şi asta se întîmplă destul de des, la parcul zoologic din Baltimore (S.U.A.) li se dă să rumege... tutun. Cîteva zile la rînd, animalele primesc o raţie de 500 gr de tutun, consumată cu evidentă satisfacţie. Direcţia parcului zoologic este de părere că tutunul ar fi cel mai eficient „calmant" pentru elefanţii care se găsesc în captivitate, ceea ce ar confirma vechea noastră zicală, potrivit căreia tutunul este asociatul răbdării.

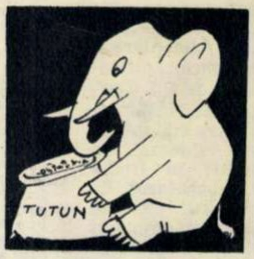

„... Ca peştele în mîl"

Unele lacuri din regiunile Volgograd, Voronej şi din vestul Kazahstanului (U.R.S.S.) seacă în timpul verii, fundul lor acoperindu-se cu un strat de mîl. Dar îndată ce vine primăvara şi lacurile se umplu din nou, în apa lor apar, în mod surprinzător, lini şi caraşi maturi. Fenomenul acesta i-a intrigat pe pescari, care au pornit să-l cerceteze mai îndeaproape. Ei au săpat în mîlul de pe fundul lacurilor şi, la 2-3 metri adîncime, ce credeţi că au găsit? Peştii vii — lini şi caraşi — care aşteptau răbdători să treacă seceta, pentru a putea începe din nou să zburde în mediul lor familiar.

Neobişnuita adaptabilitate a unor peşti la condiţii de existenţă atît de grele i-a interesat şi pe specialişti. Cercetările lor au confirmat observaţiile pescarilor: numai linul şi carasul se pot salva în perioadele de secare a lacurilor folosind această „stratagemă"; peştii din celelalte specii pier.

De cinci ori mai fierbinte decît Soarele!

Acum cinci ani temperatura cea mai înaltă folosită în industrie era de 3-4.000 de grade. Astăzi însă se lucrează cu temperaturi ce ating 30.000 de grade. Astfel în R.S. Cehoslovacă se foloseşte un aparat de tăiat — realizat de Institutul de cercetări ştiinţifice pentru sudură din Bratislava — care dezvoltă o temperatură de cinci ori mai înaltă decît cea a suprafeţei Soarelui. Prin folosirea aparatului productivitatea muncii se înzeceşte şi, în plus, se creează şi posibilitatea prelucrării unor materiale ce n-ar putea fi lucrate la temperaturi mai joase.

Dezlegarea jocului „DECOR DE IARNĂ", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Băbuţă — Aviz — M. 2) Paraşute — Ava. 3) P — Călători — As. 4) Ij — Reni — Şuncă. 5) Lumină — Ţurcă. 6) Omi — Triori — Nl. 7) Tură — Ifni — Bţa. 8) Elena — Ai — Noa. 9) Iaţco — Ciob — V. 10) Ursar — Pantofi. 11) Ceasuri — Vecin.

Dezlegarea jocului „REVELION", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Şampanie — Pace. 2) Anul nou — Flori. 3) Rază — Urări — Ej. 4) B — Ics — Economi. 5) Arc — Ars — Nara. 6) Teatru — It — N — S. 7) Ov — Luminărică. 8) Aer — Teu — Local. 9) RL — Dănţuit — Lo. 10) Eina — Iar — Iada. 11) Oa — At — Curcan. 12) Anima — Pateu — E.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

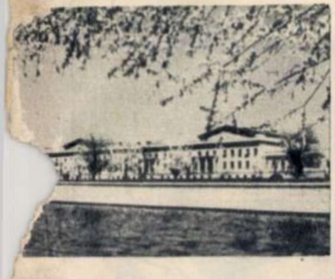

Scurtă vizită la Buftea

„Aș vrea să cunosc unele date despre studioul cinematografic de la Buftea“.

Rodica MARIAN,
Marghita, str. Horia nr. 8,
reg. Crișana

Răspunde ION FLOREA, director general adjunct al studioului cinematografic „București“.

Studioul cinematografic „București“ — creație a regimului democrat-popular din țara noastră — construit la o distanță de 20 km de București, este profilat pentru realizarea filmelor artistice cu actori, a filmelor de desen animat și a filmelor de păpuși.

Studioul este înzestrat cu clădiri și instalații complexe. Principala sa bază de producție o constituie platourile de filmare (4 platouri, corpul lor avînd o lungime totală de 120 m); ele sînt tratate acustic pentru a permite filmări sincrone (imagine și dialog). În afara platourilor „închise“, în curtea studioului se află și unul în aer liber, care este folosit pentru montarea unor decoruri de exterior. În clădirea platourilor se află o serie de ateliere și anexe necesare producției de filme: baza aparaturii de filmare și iluminare, secția de machiaj, cabine pentru regizori și actori, săli de proiecție etc. Alături se află studioul de sunet, care cuprinde cabinele de montaj, o sală de postsincron dialog, o sală de postsincron zgomote și o sală de mixaj care posedă o instalație cu ajutorul căreia se unesc pe o singură bandă cele 3 elemente componente ale coloanei sonore a filmelor: dialogul, muzica și zgomotele.

Alte două corpuri de clădiri cuprind un laborator de prelucrare a peliculei și un studio de filmări combinate (trucaje).

În afara celor de mai sus, studioul este înzestrat cu o serie de ateliere (tîmplărie, butaforie, croitorie, electromecanică, auto etc.), cu mai multe depozite de recuzită și costume ș.a.

Leopardul, ghepardul sau pardosul?

„Nu demult am citit în «Flacăra» că se turnează filmul „Leopardul“ după cartea cu același titlu a lui Giuseppe Tomasi di Lampedusa, iar într-unul din ultimele numere ale «Gazetei literare» aceeași carte este intitulată «Pardosul».

Aș vrea să știu de ce titlul romanului lui Lampedusa cunoaște atîtea traduceri în limba romînă și dacă va fi editată cartea și la noi“.

Lucia STOICA,
profesoară, București

Răspunde prof. univ. ALEXANDRU BALACI, doctor în științe filologice, prorector al Universității din București.

Cuvîntul italian *Gattopardo* (lat. Catus pardus) denumește un animal care se credea că a rezultat din împerecherea dintre o pisică (*gatto*) și un leopard (*pardo*). Acest animal este o sălbatică felină carnivoră, care trăiește în Africa și Asia, foarte rapidă, viteza cu care aleargă putînd ajunge pînă la 100 de km pe oră. Este mai mare decît o pisică domestică și are blana galbenă, pătată cu negru. Neexistînd în țara noastră, traducerea numelui său a cunoscut oscilații între leopard, ghepard (după franțuzescul *guépard*), panteră sau (arhaizant) pardos. Numele acestui animal dă și titlul unuia dintre cele mai cunoscute romane care au apărut în literatura acestor ani. Este vorba de o carte într-adevăr unică a autorului său, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, cu pagini de profundă poezie și pătrundere psihologică, oglindind tumultuoasa epocă a apusului dinastiei Burbonilor în sudul Italiei și a debarcării istorice în Sicilia a lui Giuseppe Garibaldi, realizatorul unității italiene. Acela care este martorul pătrunzător al acestui proces istoric de destrămare a relațiilor feudale este reprezentantul lucid al unei familii de aristocrați a cărei stemă nobiliară este reprezentată de un *gattopardo*. Protagonistul cărții înregistrează cu ochiul cel mai atent toată complexitatea procesului istoric al acelei epoci, a cărei caracteristică esențială o formează involuția materială și morală a aristocrației, părăsirea de către această clasă a scenei istoriei.

Il Gattopardo al lui G.T. di Lampedusa a fost publicat în Italia numai în 5 ani în peste 70 de ediții și a fost tradus în mai mult de 30 de limbi străine. (O traducere romînească se află în prezent la Editura pentru Literatură Universală și va vedea curînd lumina tiparului.)

Pentru minerii din Baia Sprie

Cu ocazia unei călătorii prin Baia Sprie, m-a impresionat această clădire construită recent. Interesîndu-mă, am aflat că adăpostește noul cămin al minerilor, dat de curînd în folosință.

V. SĂSĂRANU,
Baia Mare, str. Băii nr. 1

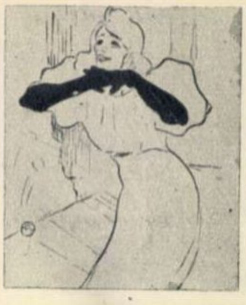

Toulouse-Lautrec: Yvette Guilbert (lucrare din anul 1894)

Toulouse-Lautrec

„M-ar interesa unele date despre viața și opera pictorului și desenatorului Toulouse-Lautrec“.

Dan SÎRBU,
Tg. Jiu

Răspunde AMELIA PAVEL, cercetătoare la Institutul de istoria artei al Academiei R.P.R.

Una dintre personalitățile artistice cele mai reprezentative pentru sfîrșitul secolului al XIX-lea a fost pictorul și desenatorul francez Henri de Toulouse-Lautrec. Darul de a observa, forța expresivă, spiritul critic dezvoltat la școala realismului în plină înflorire de aproape un secol au făcut din Toulouse-Lautrec un martor de încredere al societății timpului său.

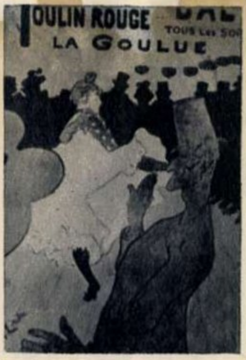

Toulouse-Lautrec: „La Goulue la Moulin Rouge“ (1891)—unul dintre afișele sale celebre.

Născut la Albi, în 1864, dintr-o veche familie aristocratică, Toulouse-Lautrec, încă din copilărie dotat pentru desen, a suferit în 1878 și 1879 două cumplite accidente care l-au lăsat infirm, punîndu-și adînc pecetea pe întreaga sa creație artistică.

Energia temperamentului său puternic se desfășoară de acum înainte pe planul studiului și al analizei necruțătoare a realității. În 1882, tînărul Toulouse-Lautrec vine la Paris, pentru a se consacra definitiv artelor plastice. Aci el frecventează mediile care îi oferă un bogat cîmp de investigație a fizionomiilor, cabaretele și cafenelele din Montmartre. La fel de curios este să cunoască viața spitalelor și a instanțelor judecătorești. Portretele sale de dansatoare și artiști, de judecători și împricinați, de oameni din cele mai declasate medii sînt impresionante prin luciditatea și sinceritatea viziunii.

Faimoasele portrete ale dansatoarelor de cabaret „Jane Avril“, „La Goulue“ și al actriței Yvette Guilbert au rămas celebre în grafica modernă, prin extraordinara forță de expresie, obținută cu ajutorul unui desen simplificat și al unui colorit puternic, așezat în suprafețe mari, limpezi.

În 1898, Toulouse-Lautrec se îmbolnăvește. El mai găsește însă puterea să execute admirabilul ciclu de desene în culori „Circul“.

Artist care nu a urmărit să facă discipoli, Toulouse-Lautrec a influențat totuși puternic arta secolului al XX-lea; printre personalitățile care i-au fructificat moștenirea se numără, de pildă, Picasso.

Ce sînt limbile artificiale?

La această întrebare, pusă de Petre Lebed din Năvodari, reg. Dobrogea, răspunde MARIUS SALA, cercetător principal la Institutul de lingvistică al Academiei R.P.R.

Încă din secolele trecute oamenii și-au dat seama că pe suprafața pămîntului vorbindu-se multe limbi, relațiile politice, economice și culturale sînt stînjenite. De aceea, pentru ca oamenii să se înțeleagă între ei, Leibnitz a creat în secolul al XVII-lea un sistem de limbă universală filozofică, abstractă, care nu a fost însă folosită. Încercarea a fost urmată de altele; dintre cele mai cunoscute amintesc limbile *volapük*, *esperanto*, *ido* și *occidental*.

Limba *volapük* a fost creată de germanul Johann Martin Schleyer în 1879 și a cunoscut un mare succes cîțiva ani. Pentru a forma vocabularul acestei limbi, rădăcinile au fost luate din engleză, latină, limbile romanice sau din germană.

O încercare mai reușită, în sensul că a avut mai mulți adepți, a fost cea a polonezului Zamenhof care, în 1887, a creat limba *esperanto*. Pornind de la greșelile lui Schleyer, Zamenhof a simplificat mult gramatica. Pentru a arăta dacă un cuvînt este substantiv, adjectiv, verb sau adverb, se adaugă cîte o terminație (*-o*, *-a*, *-i*, *-e*): *amo* „iubit“, *ama* „iubitor“, *ami* „a iubi“, iar vocabularul este format din cuvintele folosite în cele mai multe limbi, mai ales romanice, scrise așa cum se pronunță.

O simplificare a limbii esperanto este încercarea lui L. d. Beaufront, care în 1907 a creat limba *ido*. În sfîrșit, în 1933, estonianul de Wahl a publicat principiile unei alte limbi , *occidental*, care pornește tot de la esperanto. De data aceasta se încearcă să se facă pentru morfologie ceea ce s-a făcut în cazul limbii esperanto pentru lexic, adică să se aleagă caracteristicile de flexiune și de derivație care se bucură de cea mai mare circulație.

Evoluția diferitelor limbi artificiale arată că sistemele create nu sînt lipsite de contradicții; ele au fost subliniate de mulți lingviști, care nu sînt de acord cu folosirea lor. O critică amplă în acest sens a făcut acad. Al. Graur în lucrarea *„Studii de lingvistică generală“* (București, 1960).

Pe scurt

VIOLETA CIULAVU, Uricani, reg. Hunedoara. Adresa lui Petrică Iațaev, despre care ați aflat citind reportajul „CE ȚI-A MAI SCRIS VITENKA?“ din „Flacăra“ nr. 44/1962, este următoarea: „BAKU, UL. M. ALIEVA 221, KV. 15, U.R.S.S.“

SILVESTRU RĂILEANU, electrician bobinator, Sibiu. „Omul zăpezilor“ nu există. În urma cercetărilor științifice efectuate, nu s-au găsit elementele pe baza cărora să poată fi considerat ca o realitate. Citiți articolul „Adevărul despre omul zăpezilor“ din nr. 34/1962 al revistei noastre, în care se arată mai pe larg acest lucru.

Dacă doriți să deveniți fotocorespondent al „Flăcării“, trimiteți-ne imagini artistic realizate, în dimensiuni minime de 9 × 12 cm, cu teme din activitatea economică, socială, culturală, peisaje din patria noastră etc.

GHEORGHE TĂNĂSĂU, controlor tehnic, Hunedoara. Recent (în nr. 45, din 10 noiembrie 1962), a apărut în „Flacăra“ un reportaj despre Yemen.

ELLA NICOLESCU, Zimnicea. Pentru a vă putea da un răspuns exact la întrebarea dv., vă rugăm să ne comunicați: vîrsta, studiile și adresa. Orice relații asupra cursurilor de zbor fără motor sau parașutism le puteți cere de la U.C.F.S. a orașului București, bd. 6 Martie 55.

Cititorii către cititori

Ana Savopol, desenatoare, Tulcea, str. Elena Pavel nr. 25: ilustrate; *Mimi Bucherescu*, elevă, Băilești, str. Dragalina nr. 41, reg. Oltenia: teme diverse, ilustrate; *Fabian Marius Polgar*, funcționar, Arad, str. Dimitrov nr. 59, *Nicu Ionescu*, Pitești, str. Gh. Șincai nr. 9, *Ecaterina Enică*, elevă, București, str. Pîrvulești nr. 3, raionul N. Bălcescu, *George Lupu-Gall*, profesor, București, str. Puișor nr. 7, raionul Lenin: ilustrate.

De la fotocorespondenți

Admirație! (*V. Onoiu, Deva*)

Locuințe noi pentru minerii din Gheria. (*Ioan Henț, muncitor*)

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XII—Nr. 1 (397)
5 ianuarie 1963

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

CU... ȘI DESPRE SPECTATORI

— De ce n-ai fost la concert săptămîna trecută?
— Nu era gata rochia...

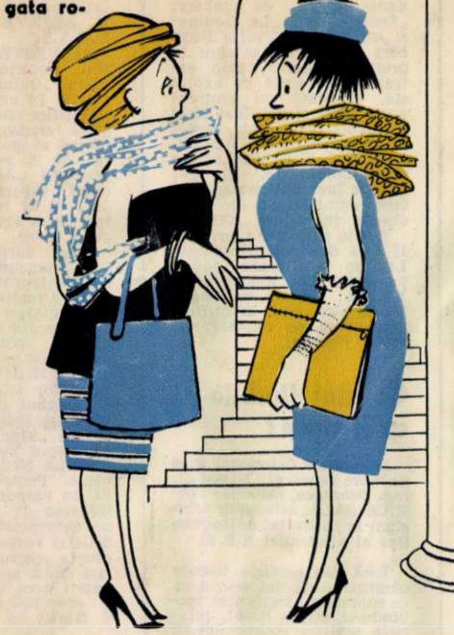

— Stai nene jos, că nu vedem nimic...

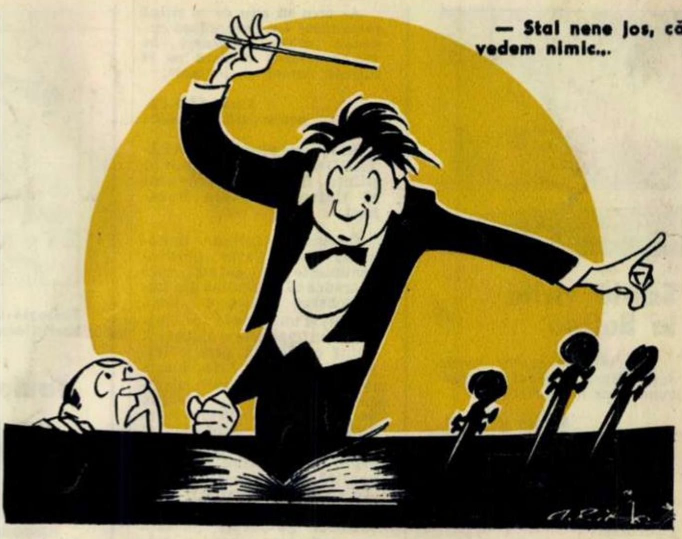

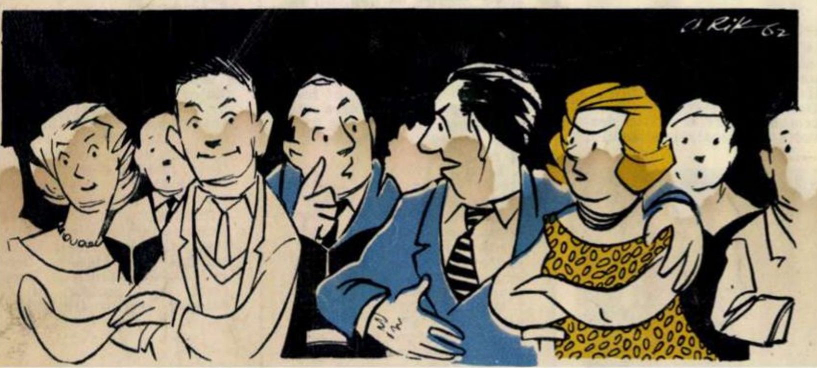

— Tovarășe, dumneavoastră vorbiți și noi nu auzim nimic!
— Da' ce vă interesează ce vorbim noi?!?

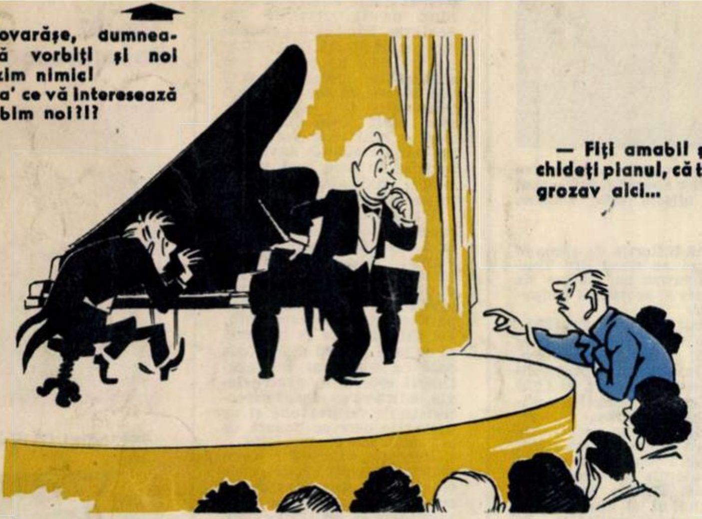

— Fiți amabili și închideți pianul, că trage grozav aici...

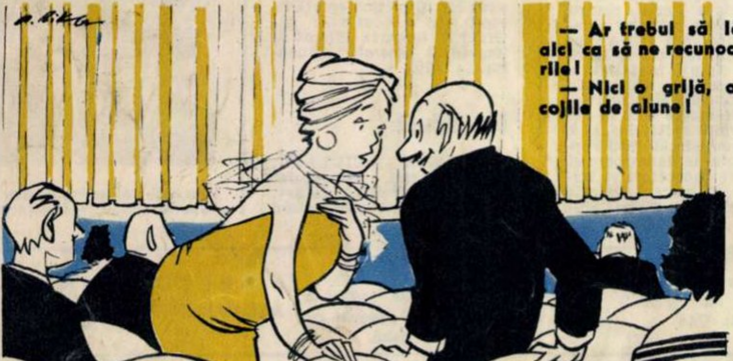

— Ar trebui să lăsăm ceva aici ca să ne recunoaștem locurile!
— Nici o grijă, am lăsat... cojile de alune!

Desene de Rik AUERBACH

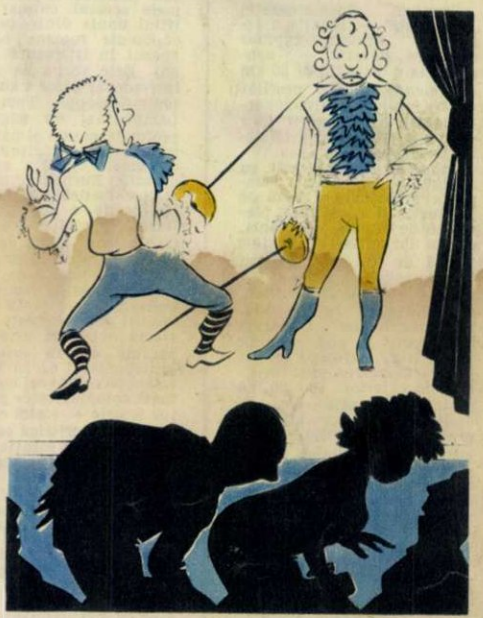

— Ce mai aștepți, marchize?
— Să-și găsească dumnealor... locurile!!!

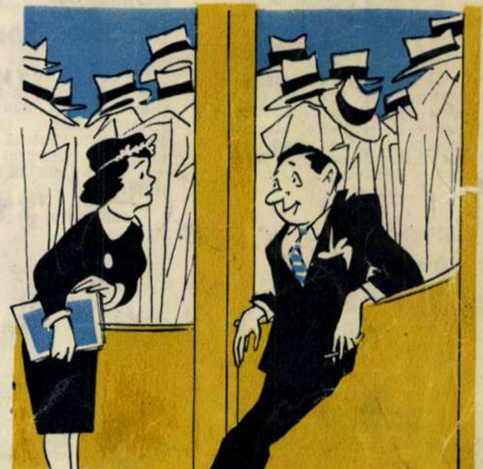

— Începe ultimul act, intrați în sală!
— Nu mai spune? Și să-mi pierd rîndul la garderobă?!?

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 3 (399) — 19 ianuarie 1963

Se pare că urşii aceştia sînt foarte mulţumiţi de plimbarea pe care o fac împreună cu Ion Vîntoiu, dresorul lor. (În pag. 12-13 un fotoreportaj la Circul de Stat.)

Fotografie de S. STEINER

LA ÎNCEPUT DE AN

Oamenii muncii din orașele și satele patriei noastre au rupt primele file din calendarul anului 1963. Oțelari și mineri, sondori și metalurgiști, constructori și chimiști, lucrători din S.M.T. și G.A.S., din comerțul de stat, oameni ai muncii de toate profesiile, folosind experiența acumulată în întrecere și punînd în continuare la baza activității lor prevederile Directivelor C.C. al P.M.R. cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste, pășesc în noul an, hotărîți să îndeplinească în mod exemplar sarcinile sporite ce le revin pentru un nou și mare pas înainte în opera de desăvîrșire a construcției socialismului.

Colectivul uzinelor „Republica“ din Capitală — de pildă — își propune să dea laminate mai multe și de bună calitate, 1.115 tone țevi finite peste prevederile planului de producție, în valoare de 4.970.000 lei. Muncitorii, tehnicienii și inginerii uzinelor „ Grivița roșie“ vor face economii — prin reducerea prețului de cost — și vor da beneficii peste plan în valoare de 2.000.000 lei; planurile producției globale și al producției marfă vor fi depășite cu cîte 1 la sută. Din regiunea petroliferă, de la Boldești, colectivul schelei de extracție a anunțat angajamentul său: depășirea planului producției globale în valoare de 1.316.000 lei, depășirea planului de producție-marfă în valoare de 1.303.000 lei, depășirea planului producției de țiței cu 2.255 tone. Minerii de la Lupeni s-au angajat, printre altele, să extragă peste planul de producție 10.000 tone cărbune cocsificabil.

Este vorba în aceste angajamente nu numai de sporirea producției globale, de o sporire a bunurilor materiale. Preocupați de ridicarea neîncetată a nivelului calitativ al produselor, colectivele își iau în acest sens importante angajamente. Metalurgiștii Combinatului siderurgic din Reșița vor reduce — de pildă — rebuturile cu 15% la bandaje și cu 2,2% la discuri și vor spori cantitatea de cale ferată de calitatea I cu 1,2%.

Problema economisirii de materie primă și a reducerii consumurilor specifice, probleme legate de extinderea mecanizării și automatizării pe diverse faze ale fluxului tehnologic, probleme complexe de îmbunătățire a procesului de producție, probleme legate de ridicarea nivelului calificării muncitorilor, iată ce discută cu însuflețire, cu pricepere, cu îndrăzneală oamenii muncii, făcînd sute și sute de propuneri concrete, sintetizate apoi în ample și prețioase planuri de măsuri tehnico-organizatorice.

Cifre și iar cifre, sume și procente reprezentînd laolaltă multe milioane de lei născute din adînca studiere a posibilităților fiecărui colectiv de muncă, ale fiecărui sector, secție și loc de muncă în parte și avînd ca rezultat final un nou avînt al economiei noastre socialiste.

În fotografiile alăturate, cîteva imagini din aceste zile în unele întreprinderi în care colectivele și-au luat angajamente pe anul 1963.

Combinatul siderurgic Reșița. În vederea creșterii producției, siderurgiștii reșițeni se angajează printre altele să depășească producția globală cu 0,7%, iar producția-marfă cu 0,5%.

G.A.S.-Pietroiu. Colectivul de aici s-a angajat printre altele să obțină de pe suprafața de 5.260 ha un spor de producție de 1.800 kg porumb la ha, față de plan. În sectorul zootehnic: să livreze statului următoarele cantități de produse animaliere peste plan: 595 hl lapte de vacă, 215 hl lapte de oi, 400 miei, 400 purcei, 35 tone de carne de porc.

Uzinele metalurgice Grivița. Colectivul de aici s-a angajat să dea produse peste prevederile planului în valoare de 3.100.000 lei la producția globală și 5.600.000 lei la producția marfă.

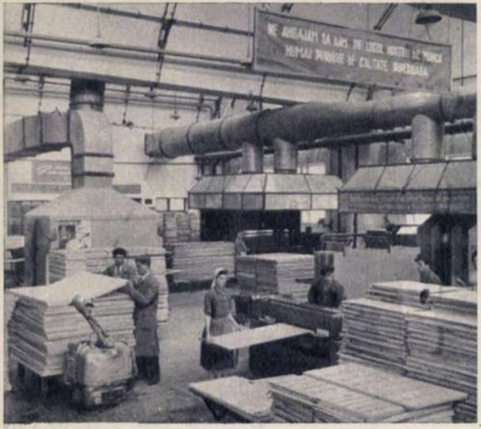

I.P.R.O.F.I.L. „Tehnica lemnului“-București. Un obiectiv principal în întrecerea socialistă este producerea de mobilă de cea mai bună calitate și la un preț de cost cît mai scăzut.

Uzinele „Republica": importante angajamente cu privire la creșterea producției și productivității, la economisirea de metal și consumuri specifice, la realizarea de beneficii peste plan.

Întreprinderea de prefabricate „Progresul" din București. Reducerea prețului de cost, realizînd 1.000.000 lei economii peste plan și beneficii suplimentare de 600.000 lei.

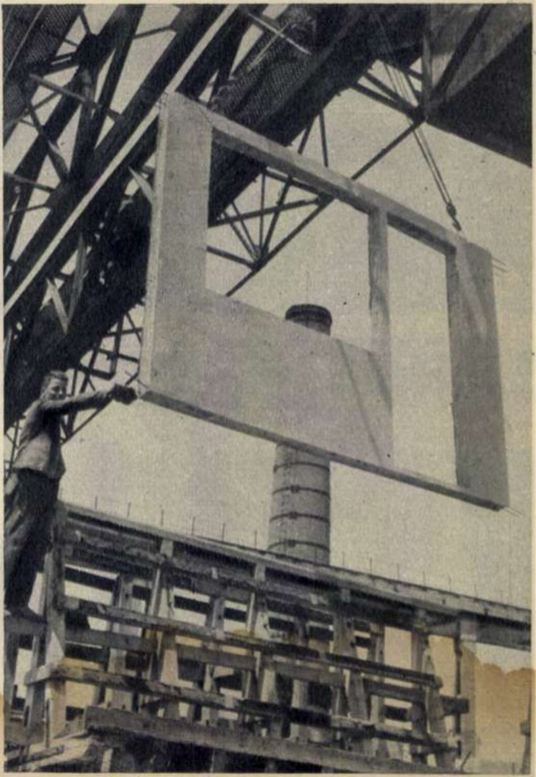

Uzinele „Industria sîrmei"-Cîmpia Turzii: depășirea producției globale cu 7.200.000 lei. Depășirea indicilor de utilizare a agregatelor cu 2%. În uzină vor fi aplicate 86 de măsuri tehnico-organizatorice cu mare eficiență economică, care vor înlesni realizarea angajamentelor.

Uzinele „Grivița roșie": depășirea cu 1% a planului producției globale și planului producție-marfă, în timp ce sarcinile de plan pe anul 1963 au sporit cu 14% față de realizările din anul trecut.

Fabrica de încălțăminte „Flacăra roșie" din București. Depășirea planului producției globale cu 1,3%. Depășirea sarcinii de creștere a productivității muncii cu 0,5%, economii peste plan 1.000.000 lei, iar beneficii suplimentare 1.200.000 lei.

În orașele de subordonare raională și în comunele de pe întreg cuprinsul țării se desfășoară o largă activitate de pregătire a alegerilor de deputați ce vor avea loc la 3 martie a.c. După constituirea *birourilor F.D.P. au fost constituite și confirmate* pretutindeni comisiile electorale, au fost delimitate și publicate circumscripțiile electorale, s-a trecut la întocmirea și verificarea listelor de alegători și au început propunerile de candidați ai F.D.P. În fotografiile noastre: la constituirea biroului F.D.P. din comuna Novaci, raionul Drăgănești-Olt; în birou au intrat reprezentanți ai organizației de partid, ai U.T.M., ai femeilor, ai colectiviștilor și intelectualilor din comună (fotografia nr. 1). Pe teren, în acțiunea de delimitare a circumscripțiilor electorale (fotografia nr. 2).

fotocronica FLACARII

În Capitala viscolită. Viscolul și cantitățile mari de zăpadă căzute în zilele de 12 și 13 ianuarie au creat în Capitală grele probleme de circulație. Măsurile energice luate în vederea descongestionării străzilor au asigurat însă repede o normală desfășurare a transporturilor în comun și a aprovizionării populației (fotografia nr. 3). După viscol, în noul cartier de pe Magistrala Nord-Sud (fotografia nr. 4).

La G.A.C. „I.C. Frimu" din Lehliu creșterea păsărilor se află la mare cinste. În luna ianuarie a acestui an gospodăria va valorifica, printre altele, 1.500 de pui de găină (fotografia nr. 5).

În învățămîntul superior a început sesiunea examenelor de iarnă: studenți din anul III ai Facultății de electronică a Institutului politehnic din București, la examenul de măsuri electrice și electronice (fotografia nr. 6). Într-una din sălile de mașini agricole ale Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu" studenții se pregătesc pentru examenul de mecanizarea agriculturii (fotografia nr. 7).

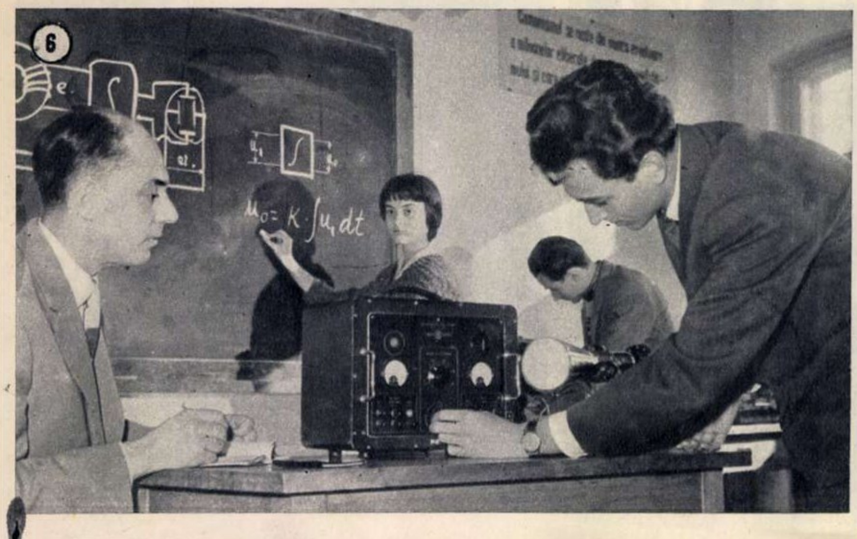

STUDENȚI CARE NU AU VACANȚĂ DE IARNĂ

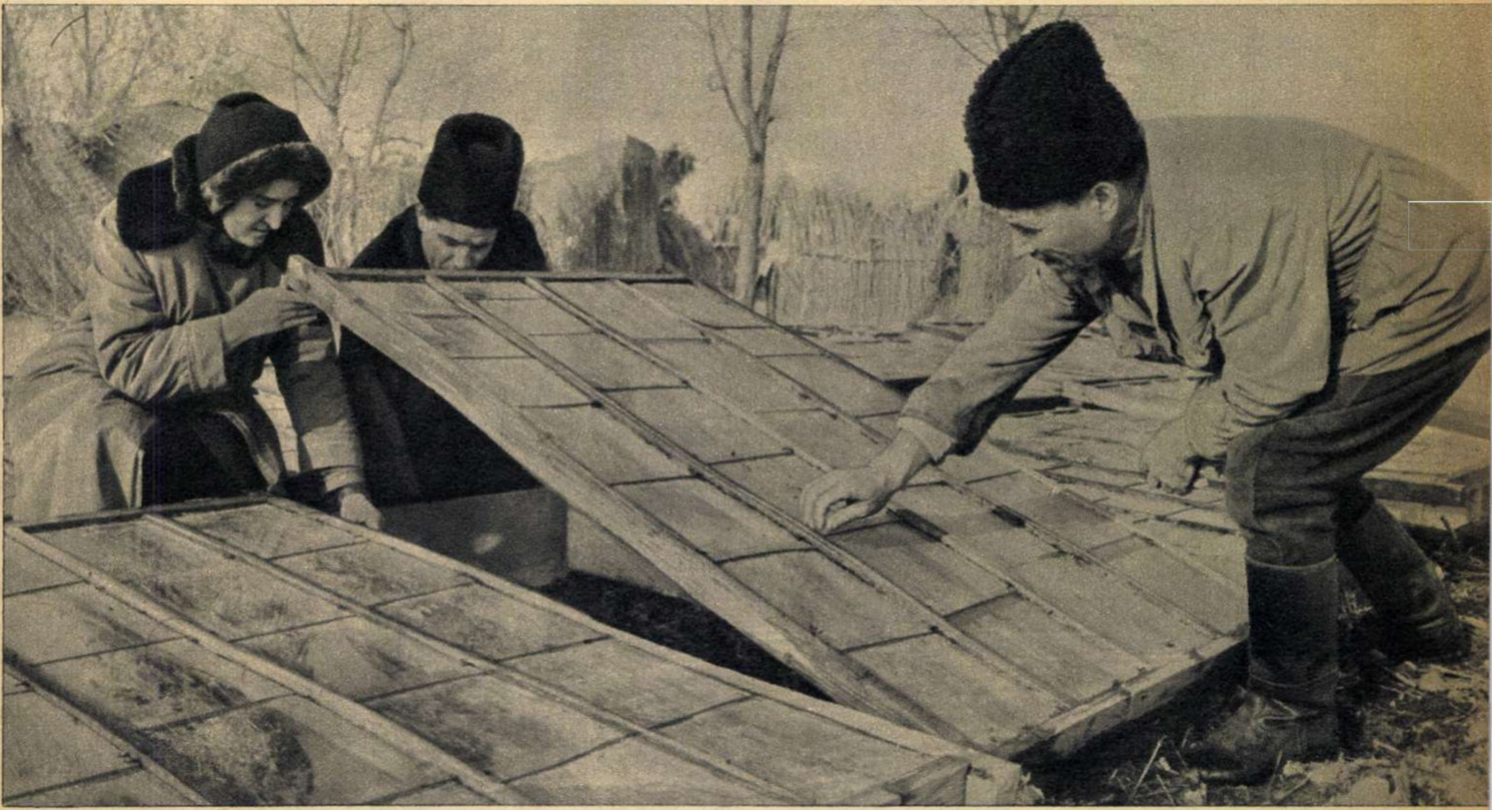

Anul trecut colectiviștii din Grădiștea au obținut de pe urma legumelor 1.200.000 lei. În 1963 grădiștenii și-au planificat să cîștige din legumicultură 1.500.000 lei. Pentru aceasta ei se străduiesc să-și însușească tehnica cea mai înaintată a cultivării legumelor. Legînd teoria de practică, inginerul agronom Maria Mitea face, împreună cu cursanții, controlul răsadnițelor.

Așa, da. Așa-i place pămîntului: iarna zăpezile să-l țină în brațe. Cerul a coborît deasupra zecilor de mii de cireși și le-a îmbrăcat tulpinile cu bunzi călduroase de nea. Argeșul e înghețat bocnă. Neajlovul — așijderea. Numai plopii care sparg cerul își etalează măreția. Lor nu le pasă de tînguielile vîntoaselor. Ei rămîn neclintiți în alinierea lor perfectă, pe vale și pe deal, de-a lungul a trei kilometri. O profesoară din comuna în care ne aflăm (Grădiștea, raionul Giurgiu) ne informează că plopii sînt fără soț, ca-n poezia lui Eminescu. Deși n-am venit la Grădiștea pentru un reportaj monografic, ispita ne trimite în cîmp să punem piciorul pe locul unde a prînzit Mihai Vodă Viteazul cu ai săi căpitani. Copiii aflați la săniuș ne strică bucuria: „Ați venit degeaba. Stejarul lui Mihai a murit acum cîțiva ani. La umbra lui a luat masa domnul Țării Romînești. Era grozav de mare stejarul. Cît Mihai Viteazul era de mare".

Pe jumătate bucuroși, pe jumătate necăjiți — din pricina morții stejarului — ne întoarcem în inima comunei. Întoarcerea noastră are însă un țel precis: vrem să ne întîlnim și să discutăm cu o parte din cei 160 de studenți care n-au vacanță de iarnă.

ÎNTRE 20 ȘI 60 DE ANI

Un om care se apropie de 60 de ani a luat o foaie de hîrtie, a muiat penița în călimară și a scris: „Subsemnatul Gheorghe R. Stan, membru al Gospodăriei agricole colective din comuna Grădiștea, raionul Giurgiu, rog să mă înscrieți la cursurile învățămîntului agrozootehnic de 3 ani. Dacă n-am fost student la tinerețea mea, mă gîndesc că nu-i rău să fac studenție acum la bătrînțe. Întrucît mă preocupă de multă vreme cultura roșiilor extratimpurii, cer să fiu înscris la cercul de legumicultură". Asemenea cereri au fost făcute de încă 159 de colectiviști. Cei mai mulți s-au înscris la cercul de legumicultură, alții la cercul unde se țin cursuri despre cultura mare, alții la cel zootehnic. Noii „studenți" au vîrste diferite: între 20 și 60 de ani.

Legumicultori din tată în fiu, mulți grădișteni și-au legat destinul economic de roșii și de ceapă, de salată și castraveți. Pe peticele lor de pămînt, unde Argeșul a adus bogate revărsări,

Lecţie practică de agricultură în livada de cireşi a gospodăriei. De astă dată, cei ce ascultă explicaţiile profesorului Gheorghe Matei sînt elevi ai ultimelor clase din învăţămîntul elementar; în alte asemenea „ieşiri pe teren" îl vei afla pe profesor înconjurat de adulţi — părinţii elevilor din fotografie, colectivişti cursanţi la învăţămîntul agrozootehnic de masă.

s-a format un sol aluvionar, care pentru legumicultură e cea mai bună grădină. Excelenţi practicieni în acest domeniu, grădiştenii n-au avut însă niciodată explicaţia ştiinţifică a muncii lor. Iată însă că în condiţiile gospodăriei colective au posibilitatea să cunoască adevărul ştiinţific asupra roşiilor extratimpurii, să găsească noi căi prin care ştiinţa să sprijine rodnicia marelui lor ogor. Învăţămîntul agrozootehnic de trei ani, care funcţionează la gospodăria colectivă din Grădiştea, ca la toate unităţile agricole socialiste din ţară, va pune în mîna a zeci de mii de colectivişti nu numai o diplomă de absolvire, ci şi un bagaj de cunoştinţe cu care vor face şi mai bine faţă sarcinilor de membri ai unei mari gospodării agricole socialiste.

Aşadar, peste trei ani vom avea — ca să-l cităm pe nea Gheorghe R. Stan — în fiecare gospodărie colectivă zeci de ţărani agronomi. Ceea ce — judecaţi bine — nu e puţin lucru.

OAMENI PENTRU CARE BIBLIOTECA E SĂRACĂ

Conferim cu cei mai buni cursanţi ai învăţămîntului agrozootehnic. Vi-i prezentăm: Petre Ciobanu, Nicolae Iancu, Marin Enache, Gheorghe Mirea, Lazăr Ene, Nicolae Voicu. Toţi sînt brigadieri. Lectorii cercurilor în care sînt înscrişi au notat cu „foarte bine" toate răspunsurile lor. Un amănunt semnificativ: nu numai că n-au lipsit niciodată de la cursuri, dar nu s-a întîmplat să întîrzie măcar un minut. Caietele lor de însemnări, curate şi îngrijite ca nişte registre de contabilitate, atestă seriozitatea omului nou al satelor noastre, care adaugă la hărnicia sa experienţa laboratorului şi sfatul cărţii de ştiinţă agricolă. Sînt la Grădiştea cursanţi pentru care biblioteca e prea săracă, toate cărţile ei, şi nu puţine, trecînd prin mîinile lor. Aşa e cazul lui Petre Ciobanu sau al lui Nicolae Iancu. Credem că nu e lipsit de importanţă nici următorul fapt: brigadierul Nicolae Iancu are un băiat care e profesor suplinitor — de naturale — în satul Mogoşeşti. Cînd îşi pregăteşte lecţiile, profesorul îl întreabă pe brigadier: „Tată, te rog să fii consultantul meu. La ce concluzii ai ajuns în privinţa culturii cartofului?"

Fiindcă sîntem tot la capitolul brigadieri-studenţi, vi-l prezentăm şi pe Gheorghe Mirea. Lucrează la cultura de cîmp. Dumnealui regretă foarte că nu-i tractorist. Fapt pentru care, atunci cînd zăreşte un tractor, lasă cîteva minute orice treabă şi se apropie de „bidiviu". Îi zice tractoristului: „Opreşte armăsarul un minut, să-i privesc frumuseţea". Aşa stînd lucrurile, e uşor de înţeles de ce pe Gheorghe Mirea îl pasionează, în cadrul învăţămîntului, problemele ce privesc mecanizarea agriculturii.

Colectivişti care au obţinut calificativul „foarte bine" mai sînt la Grădiştea cu zecile. Cîteva nume: Ion Oprea, Dumitru P. Ion, Ştefan G. Stan, Nicolae Apostol, Gheorghe Radu, Gheorghe Ungureanu, Ion Tudorache, Marin Dragomir, Dumitru Boltaşu, Dumitru Şt. Dobre.

Petre D. Florea, care îi ia în furca ironiei pe cei care întîrzie la curs, e omul cel mai mucalit din Grădiştea. Dacă-l întrebi cine sînt oamenii care studiază la diverse cercuri ale învăţămîntului agrozootehnic, el îţi răspunde triumfător: „Păi ăştia sînt, tovarăşe, nişte studenţi care n-au vacanţă de iarnă. Las'că e mai bine aşa. Poţi să mă contrazici? Nu poţi!"

DOUĂ FEMEI ŞI UN CONCURS

Cînd s-au deschis cursurile învăţămîntului agrozootehnic, soacra Gherghinei Dragomir şi-a spus punctul de vedere: „Tu, Gherghină, eşti femeie în toată firea. La curs, cum se zice, n-ai ce căuta. M-auzi?" Şi Gherghina a auzit-o. La primele lecţii a absentat. Numai că două femei de nădejde, Maria Bălărianu şi Elena Cocoru, s-au ţinut de capul ei pînă în ziua în care Gherghina s-a răzgîndit. Prietenele i-au dat lecţiile de la care a absentat şi s-a pus femeia pe învăţătură ca o şcolăriţă.

Nu demult, în cadrul învăţămîntului agrozootehnic a fost organizat un concurs „Cine ştie cîştigă". Printre concurenţi s-au prezentat în faţa comisiei de examinare şi două femei: Gherghina Dragomir şi Maria Bălărianu. Ambele au dat răspunsuri excelente. Premiantele s-au bucurat nu numai de aplauzele spectatorilor, ci şi de intervenţia mucalitului Petre D. Florea care a profitat de prilej pentru a ironiza unele din vechile prejudecăţi privitoare la aşa-zisa inferioritate a femeii.

NOTA ZECE LA AGRICULTURĂ

La Grădiştea există o şcoală de opt ani. După cum ştiţi, la ciclul II al şcolilor din mediul rural a fost introdusă din acest an o nouă materie: agricultura. Aşa că, la sate, învaţă azi agricultura şi tata, şi feciorii. Sînt elevi, îndeosebi în clasele mai mari, care şi-au mărturisit deja dorinţa cu privire la meseria pe care şi-o vor alege: aceea de tehnicieni sau ingineri agronomi. Deocamdată, în catalog, la rubrica unde scrie „agricultură", profesorul a pus nota zece următorilor copii de colectivişti: Gherghina Bălărianu (fetiţa femeii premiate la concurs), Elena Oaie, Petre Dereşteanu, Maria D. St. Enache, Viorel Dumitru, Gheorghe Ungureanu.

Bravo, copii! Vă luaţi la întrecere cu părinţii.

UN PROFESOR LA CARE SE-NGHESUIE LUMEA

Îl cheamă Gheorghe Matei. E profesor de agricultură la şcoala din Grădiştea şi lector la cer-

cul legumicol. Vedem că oamenii îi dau bineţe, îl respectă şi-l omoară cu întrebările. Dacă planta transpiră sau ba? Dacă există vreo diferenţă între biocombustibili şi biostimulatori şi care anume? Dacă solul brun roşcat e bun numai pentru pomicultură?

Gheorghe Matei are timp pentru toţi oamenii, pentru toate întrebările. La cercul unde predă dumnealui, lecţia nu se termină după două ore, ci mult mai tîrziu. Discuţiile pro şi contra pe seama unui punct de vedere se ţin lanţ. Gheorghe Matei e la curent cu tot ce-i nou în materie de agricultură. Şi-a creat o seamă de legături cu diverşi oameni de ştiinţă şi caută să se pună la punct cu ultimele cercetări în domeniul ştiinţelor agricole. La ora actuală îl preocupă experimentarea răsadurilor „nerăsfăţate", prin care tomatelor li se oferă condiţii „vitrege", adică exact condiţiile naturale.

Gheorghe Matei nu mai e la prima tinereţe, dacă ţinem seama de anul în care s-a născut: 1912. Entuziasmul său şi mai cu seamă dragostea ce-o poartă colectiviştilor îi conferă însă certificatul unei tinereţi pasionate, puse în slujba oamenilor din mijlocul cărora s-a ridicat.

SĂ SE REPARE NOTELE MAI MICI

În general toate-s bune, dar pe ici pe colo mai există şi la Grădiştea unele lucruri mai puţin bune. Sînt semne, în ce priveşte desfăşurarea învăţămîntului agrozootehnic, care arată unele lipsuri, pe care trebuie să le notăm cu exigenţă, adică cu note mici. Unii cursanţi, de pildă, lipsesc uneori de la lecţii. Desigur, vina în primul rînd e a lor. Dacă la cercurile de legumicultură (lector profesorul Gheorghe Matei) şi de cultură mare (lector inginera Maria Mitea), frecvenţa e bună, nu acelaşi lucru se poate spune despre cercul zootehnic. Vina o poartă în primul rînd lectorul cercului, medicul veterinar dr. Dobre, om bine pregătit în domeniul creşterii vitelor, dar mai puţin exigent cu disciplina predării cu regularitate a lecţiilor. Şi e păcat! Colectiviştii din Grădiştea au obţinut producţii frumoase de lapte, depăşind prevederile din plan. Ei nu vor să dea un pas înapoi de la ceea ce au cîştigat. Ajutaţi-i şi dumneavoastră, tovarăşe doctor! Că puteţi. Doar aţi dovedit acest lucru.

Spuneam pe undeva că la Grădiştea sînt oameni care n-au ce să mai citească din biblioteca căminului cultural. Asta e un lucru excepţional. Rău e altceva: că biblioteca nu se îmbogăţeşte mereu cu toate cărţile de care au oamenii nevoie.

În acest an colectiviştii din Grădiştea şi-au propus să obţină însemnate venituri băneşti din legumicultură, pomicultură şi zootehnie. Învăţămîntul agrozootehnic, care îşi desfăşoară activitatea în lumina sarcinilor puse de sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale şi pe baza îndrumărilor date de recentele lucrări ale Consiliului Superior al Agriculturii, vine să-i sprijine în acest sens. Studenţii grădişteni ai ogoarelor păşesc în noul an cu dreptul.

George CIUDAN
Fotografii de Traian PRÓSAN

La unul din cele trei cercuri agrozootehnice din gospodărie.

actualităţi cinematografice

SE NAŞTE UN NOU FILM

Deşi filmul abia urmează să se nască pe peliculă, el a şi început să trăiască. Filmul există, deşi pînă în prezent nu l-a văzut, nu l-a simţit, nu l-a trăit decît un singur om. Permiteţi-ne să vi-l prezentăm pe acest om: e Andrei Tarkovski, regizor, scenarist, actor. El lucrează deocamdată singur: discută, argumentează, glumeşte cu sine însuşi, e vesel sau ironic, sigur de el sau cuprins de deznădejde ...

Clipe de intensă trăire pe care nu le văd şi nu le cunosc spectatorii, clipe în care noul film capătă contururi, prinde viaţă. Clipe ale primelor idei, cînd mîna se întinde, înfrigurată, după creion, pentru a aşterne pe hîrtie acel ceva foarte important, ideea mult căutată şi abia găsită. Dar, în momentul imediat următor, aceeaşi mînă aruncă creionul în lături: „Nu! Fleacuri! E surogat de literatură, nu literatură adevărată! Surogat de film, nu cinematografie“. Şi din nou urmează alte căutări, alte idei, alte soluţii de care, pe ecran, depinde viaţa sau moartea eroilor.

Pe cei ce cunosc creaţiile anterioare ale lui Tarkovski — „Compresorul şi vioara“, „Flăcări şi flori“ („Copilăria lui Ivan“) — îi va interesa desigur să afle ce lucrează în prezent tînărul regizor. Să afle şi să vadă. Fapt care l-a determinat pe fotocorespondentul nostru să meargă la regizor. Reuşind să se facă neobservat, a avut posibilitatea să urmărească „din umbră“, timp de două ore,

---

CERUL NU ARE GRATII!

Într-o noapte, un grup de oameni de cele mai diferite profesii vetuste, printre care nu lipseau birjarii şi negustorii ambulanţi, se trudeau să amintească Bucureştiului, sau mai precis unui colţ de Bucureşti, cum arăta acesta în urmă cu 25 de ani. Trudnică muncă! Faţa nouă a oraşului îşi strecura mereu zîmbetul; cînd neonul, cînd blocurile spaţioase şi viu colorate „deranjau“ decorul. Totuşi, cineaştii au biruit pentru cîteva ceasuri şi pe cîţiva metri pătraţi. Fantezia lor, însă, fusese dictată de fantezia scriitorului. La masa de lucru, Francisc Munteanu şi-a amintit de Bucureştiul lui '38. Reînviat de cuvinte în paginile scenariului cinematografic, se traducea acum în afişe, în înfăţişarea trecătorilor, în întîmplările consumate în faţa aparatului de filmat.

Ne aflăm deci, pentru cîteva ore în 1938, la întretăierea Căii Victoriei cu bulevardul. Un băiat bine făcut, cu ochii deschişi către lume, gata să vadă, să cunoască şi să înveţe, ajunge în faţa librăriei. Cărţile lui Sadoveanu. Probabil că multe îi sînt dragi, altele încă necunoscute. Le priveşte, dar...

— Stop, motor!

Regizorul Francisc Munteanu intervine. În ciuda iluziei, asta nu-i viaţă. Sînt numai amintirile oraşului şi ale oamenilor lui, topite în filmul „Cerul nu are gratii“, noua producţie a studioului „Bucureşti“.

Băiatul a pornit din nou. E pictor, student la Belearte (Vasile Ichim, actor la Teatrul Regiunii Bucureşti). Cîndva desena cîmpia din marginea satului său. Un pictor de biserici beţiv şi ratat (Boris Ciornei) i-a descoperit talentul şi l-a pus să împodobească în locul lui pereţii unei mînăstiri, dîndu-i în schimb doar ciorba de fasole pregătită de preacuviosul călugăr (Ştefan Ciubotăraşu). Talentul descoperit se îngropa sub avalanşa de sfinţi, mucenici şi arhierei. Pentru a ajunge la Artă, bineînţeles la cea cu literă mare, visată cu ochii deschişi, trebuia mai mult, de pildă o carte de vizită a unui turist încîntat, critic de profesie (Mircea Şeptilici).

Porţile au fost deschise. Rămînea de văzut numai dacă acestea erau chiar porţile din faţă, drumul cel drept. Mocirla lumii burgheze îşi dezvăluie treptat faţa: soţia, trecută, a criticului (Cella Dima), etalîndu-şi ostentativ nurii; exerciţiile abracadabrante şi lipsite de sens ale unor „modernişti“ cu orice preţ; dar mai cu seamă plaga verde — legionarismul, brutele gata să distrugă, să bată şi să ucidă. Mihai, tînărul pictor, nu înţelege cu limpezime totul. Cinstea şi dragostea lui pentru arta adevărată îl vor plasa însă de cealaltă parte a baricadei. La început cu timiditate, apoi tot mai ferm, el va păşi pe terenul luptei revoluţionare a comuniştilor, făcînd din desenul său viguros o armă demascatoare împotriva ideologiei şi artei burgheze (desenele aparţin graficianului Eugen Mihăescu). Exemplul profesorului său (Liviu Ciulei) nu-i dă numai curaj, dar îl şi îndrumă cu precizie către locul ce trebuie să-l ocupe.

...La început a fost numai o amintire a scriitorului Francisc Munteanu. Transformată în scenariu, ea a devenit un bun comun pentru echipa condusă de regizorul-scenarist şi de al doilea regizor, Cezar Grigoriu, debutant în această profesie. Pe platourile de la Buftea şi pe străzile Bucureştiului ea a devenit o realitate de cîteva ceasuri, conservată pe o peliculă ce va îmbogăţi arta filmului romînesc.

Radu RUPEA

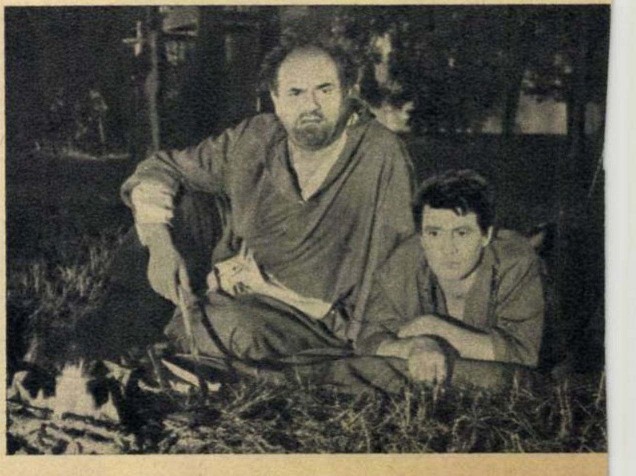

În fotografii: Timida şi trista Ana (Anda Caropol) i-a pozat îndelung lui Mihai, începînd să se îndrăgostească de pictorul-student (sus). La lumina pîlpîindă a focului, Mihai (Vasile Ichim) îi împărtăşeşte călugărului (Ştefan Ciubotăraşu) visurile sale de viitor (dreapta).

munca lui Tarkovski. Imaginile pe care vi le prezentăm sînt un rezultat al ingeniozităţii reportericeşti şi al artei fotografice deopotrivă. Dar despre subiectul şi titlul filmului? Deocamdată, foarte puţin: va fi vorba despre o evocare a vieţii şi personalităţii marelui pictor rus al Renaşterii, Andrei Rubliov.

S. KASIMOVA
Fotografii de A. MAKAROV
Agenţia de presă „Novosti"

ÎMPREUNĂ ÎN ACELAŞI FILM

Bette Davis şi Joan Crawford pe acelaşi generic — iată o întîlnire capabilă să dea naştere unui eveniment artistic de zile mari.

Lăsate într-o uitare aproape totală de o industrie cinematografică veşnic avidă de cîştiguri nejustificate artistic, cele două mari actriţe se întorc acum pe platouri, la chemarea unuia dintre cei mai interesanţi regizori ai cinematografiei actuale americane, Robert Aldrich.

Filmul pentru care a apelat la concursul celor două stele de altădată reuşeşte să arunce o lumină demascatoare asupra maşinii de exploatat şi secătuit talente artistice şi suflete omeneşti care e Hollywoodul, cetatea filmului american. Titlul filmului e: „Ce s-a întîmplat cu Baby-Jane"? Cele două actriţe interpretează două surori care se urăsc violent una pe alta. Şi totuşi, declaraţia făcută de Bette Davis sună astfel: „Cum mă înţeleg cu Joan Crawford? Cuvîntul gelozie a fost exclus din vocabularul meu. Şi din al ei, de altfel. Nu, noi nu sîntem dintre acei care îngălbenesc de invidie în faţa triumfului unor colegi. Cu cît vor fi mai multe actriţe de succes, cu atît va fi mai bine pentru teatru şi film!".

Bette Davis în rolul Baby-Jane.

Joan Crawford interpretînd-o pe Blanche.

BARONUL-MINCIUNĂ

Un poet al ecranului — cineastul ceh Karel Zeman — şi-a dat întîlnire cu toţi visătorii de altădată. Unde? Pe lună, fireşte. Şi s-au găsit, punctuali la întîlnire, şi avîntatul Cyrano de Bergerac, pudrat de picăturile de rouă, şi căpitanii Nikol şi Barbikan, aselenizaţi cu maşinile lor fantastice inventate de Jules Verne, şi nelipsitul baron Münchhausen. Dar iată picînd printre ei şi o făptură ciudată, incapabilă să deguste împreună cu romanticii săi predecesori tradiţionalul pahar de vin. Ce se întîmplă? O cască ciudată îl împiedică pe tînărul astronaut Tonik să bea. Cavaler, baronul Münchhausen îl pofteşte pe ciudatul oaspe să vină cu el pe Pămînt, în mediul şi în secolul său, să afle ce e viaţa.

De aci încolo, păţaniile cunoscute ale baronului Minciună se vor împleti cu aventurile astronautului Tonik, între galantul baron şi tînărul veacului al XXI-lea rătăcit în secolul dantelelor intervenind şi rivalitatea cauzată de dragostea purtată frumoasei Bianca. Pe scurt, o aventură münchhauseniană văzută cu ochii oamenilor de mîine.

— În concepţia mea, „Baronul Minciună" este o comedie—îşi explică Zeman intenţiile. Veselă, dar nu batjocoritoare. În filmul meu precedent, „O invenţie diabolică", am vrut să interpretez lumea fantastică a lui Jules Verne. De data aceasta am vrut să merg mai departe, să epuizez personajul lui Münchhausen pînă la capăt, împreună cu tot ce rămîne actual din el pentru omul de astăzi, cu arta lui de a visa şi cu curajul său.

Fidel acestei concepţii, Karel Zeman nu s-a lăsat copleşit de tehnică — deşi fiece scenă surprinde prin bogăţia şi ingeniozitatea trucajelor cinematografice — ci a dat poeziei primul şi ultimul cuvînt. Într-o ambianţă scăldată în lumina fantastică a visului, întîmplări hazlii şi pline de tîlc slăvesc curajul şi puterea omului de a cuceri noi şi noi orizonturi.

În fotografie: Mai mult decît galanteria baronului, pe Bianca o cucereşte capacitatea de a prevedea şi de a apropia viitorul a tînărului Tonik (R. Jelinek).

Ana ROMAN

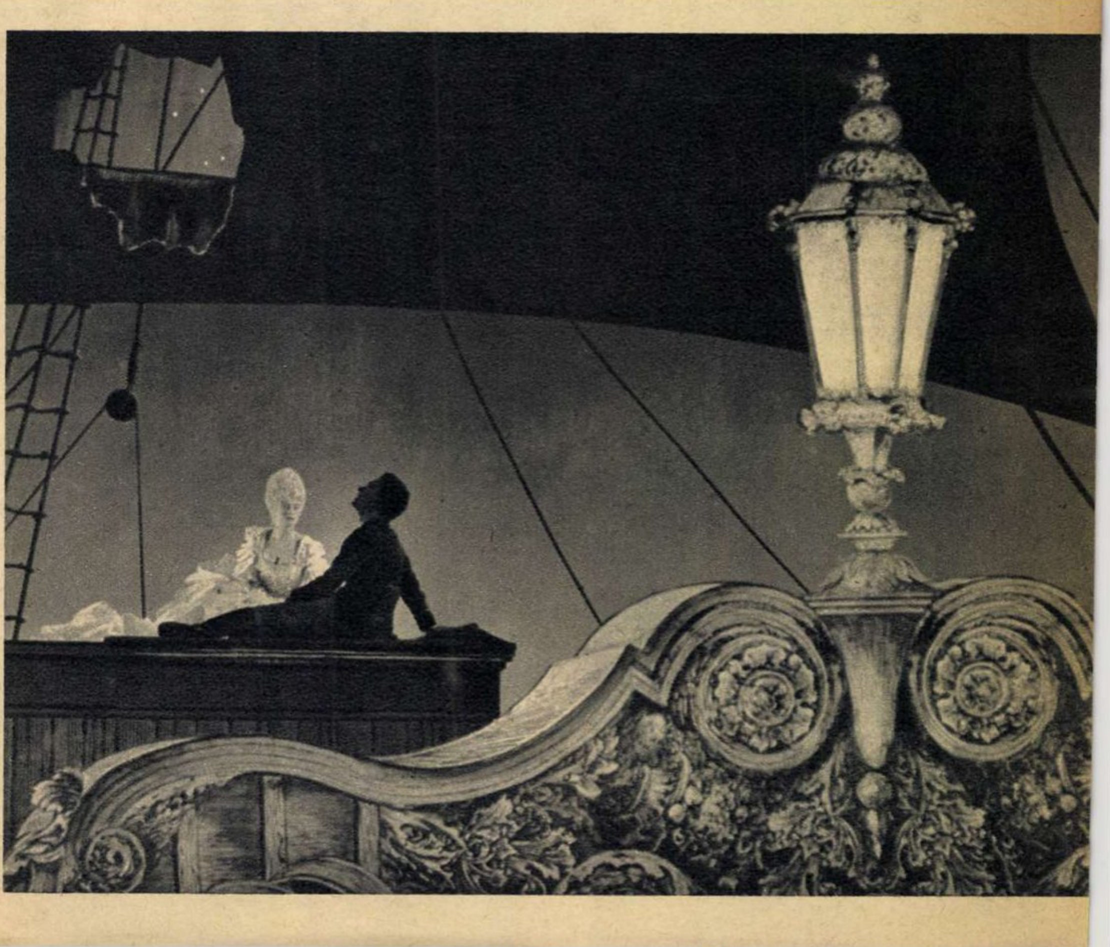

STANISLAV

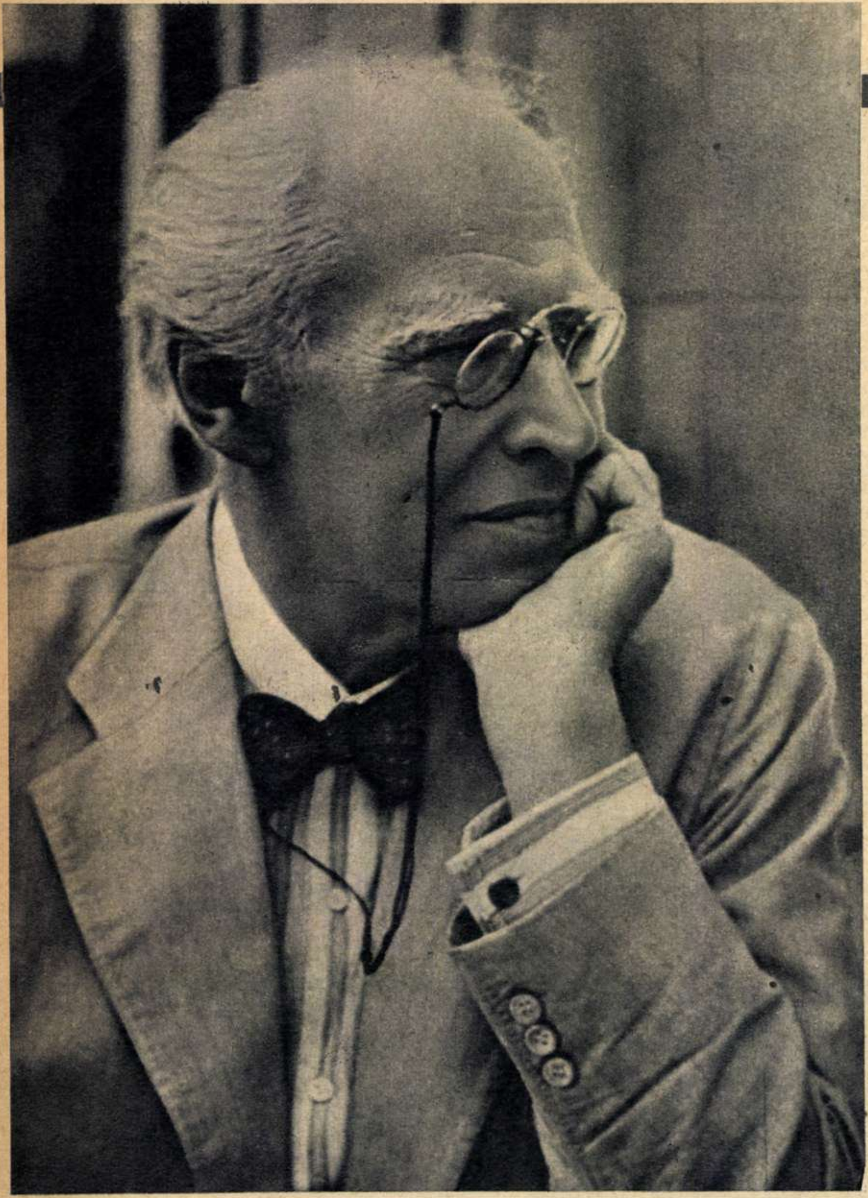

de Traian ŞELMARU

Există la Moscova o stradă, una din acele străzi vechi şi înguste, neverosimil de vechi şi de înguste, din imediata apropiere a arterei de mare metropolă care e strada Gorki, unde într-o clădire de loc arătoasă, cu faţada vopsită în culoare verde, trăieşte şi azi celebrul Teatru academic de artă cunoscut în lumea întreagă sub numele de MHAT. Multora dintre cititorii acestor rînduri li s-a întîmplat probabil, ca şi autorului lor, ca, intrînd în vestita sală de spectacol şi căutîndu-şi locul, să dea peste două fotolii alăturate pe care se pot citi pe nişte plăcuţe de metal galben, cît nişte cărţi de vizită, două nume: K.S. Stanislavski şi V. I. Nemirovici-Dancenko. Din aceste fotolii, cei doi fondatori ai MHAT-ului au condus repetiţiile celebrelor înscenări care fac azi renumele vechiului teatru rus şi sovietic: *Ţarul Fedor* de A. Tolstoi, *Pescăruşul*, *Trei surori*, *Unchiul Vania*, *Livada de vişini* de A. P. Cehov, *Micii burghezi*, *Azilul de noapte*, *Copiii soarelui* de Gorki, *Suflete moarte* de Gogol, *Trenul blindat* de Vs. Ivanov etc. Pe scena despărţită şi azi de sală prin cortina cafenie cu emblema „Pescăruşului" a creat Stanislavski-actorul pe Trigorin, pe Astrov, pe doctorul Stockmann, pe Verşinin şi atîtea alte mari roluri ale repertoriului rus şi universal.

Dar dacă Stanislavski ar fi rămas în istoria teatrului — şi să recunoaştem că nici asta n-ar fi fost puţin — doar ca fondatorul MHAT-ului şi reformatorul artei teatrale ruse de la începutul veacului, probabil că numele său n-ar avea azi, după o sută de ani de la naşterea sa, răsunetul pe care-l are, n-ar fi atît de organic împletit cu problemele şi căutările *de azi* ale oamenilor de teatru, şi nu numai cu ale celor sovietici, ci din lumea întreagă.

Lucrurile se întîmplă aşa pentru că Stanislavski nu a lăsat în urma lui numai unul din cele mai mari teatre ale lumii sau amintirea unor strălucite spectacole, dar mai ales pentru că el este creatorul şcolii moderne de regie, autorul „Sistemului" său, călăuză vie şi creatoare a teatrului realist.

Stanislavski este astăzi cu noi pentru că, gînditor profund asupra vieţii şi artei, pedagog strălucit, el a sintetizat în „Sistem" nu numai

Jos (de la stînga spre dreapta): K. S. Stanislavski şi Bernard Shaw în casa de odihnă a oamenilor de ştiinţă „Uzkoe" de lîngă Moscova (iulie 1931). Marele animator al teatrului împreună cu renumitul regizor Max Reinhardt. Stanislavski în rolul lui Trigorin din „Pescăruşul" lui Cehov, alături de artista M. L. Ronsanova (Nina Zarecinaia) în prima montare a piesei pe scena MHAT-ului.

SKI, CONTEMPORANUL...

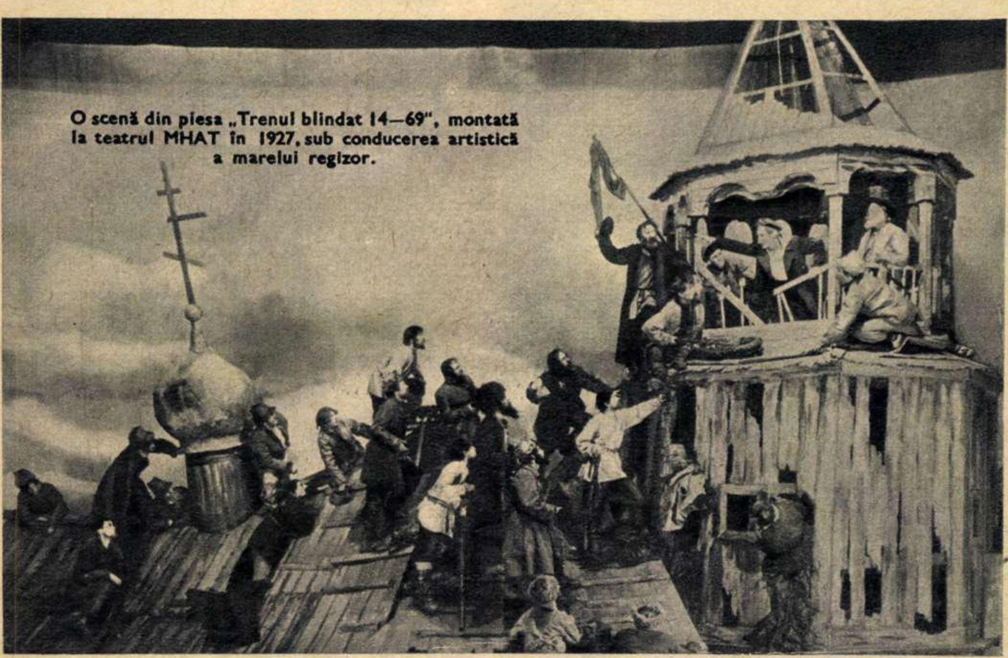

O scenă din piesa „Trenul blindat 14—69", montată la teatrul MHAT în 1927, sub conducerea artistică a marelui regizor.

233.845

propria sa experiență, ci și cea a predecesorilor săi din Rusia și lumea întreagă. Pentru că, văzînd în teatru o forță uriașă care poate să contribuie la transformarea omului și a societății, și-a bazat „Sistemul" pe reflectarea scenică a adevărului vieții, pe dezvăluirea sufletului omenesc, prin intermediul primordial al actorului. Pentru că, departe de a fi o culegere de rețete profesionale, „Sistemul" îl învață pe omul de teatru contemporan nu să repete ceea ce a făcut Stanislavski, ci să fie un artist al timpului său, un inovator, un constructor de teatru după legile vieții în continuă dezvoltare și în același timp după propria sa personalitate artistică.

„K.S. Stanislavski — scrie cunoscutul regizor sovietic Tovstonogov — ne-a lăsat legi imuabile ale stilului realist în arta actorului, legi ale existenței organice a actorului, o metodologie de realizare a adevărului scenic... Legile formulate de Stanislavski se află într-o neconțenită mișcare și dezvoltare și ni se cere o uriașă cheltuire de forțe creatoare pentru ca de fiecare dată să le descoperim din nou. Nu este suficient să cunoaștem aceste legi, ci trebuie neapărat să le facem să fie ale noastre, actuale, să încercăm să pătrundem atît de adînc în esența lor încît să ne închipuim cum le-ar fi interpretat azi însuși Stanislavski, cum le-ar fi aplicat el în practica actuală... Cînd vom ajunge la teatrul viitorului, acolo, primul care ne va întîmpina va fi Stanislavski, tînăr, înțelept și zîmbind cu umor. El s-a născut și a trăit pentru teatrul viitorului și acolo trebuie să i se înalțe monumentul. Astăzi e cu noi. Numai că e înaintea noastră".

Un moment de răgaz după un spectacol la MHAT a prilejuit această fotografie istorică (V.I. Kacialov, A.M. Gorki și K. S. Stanislavski).

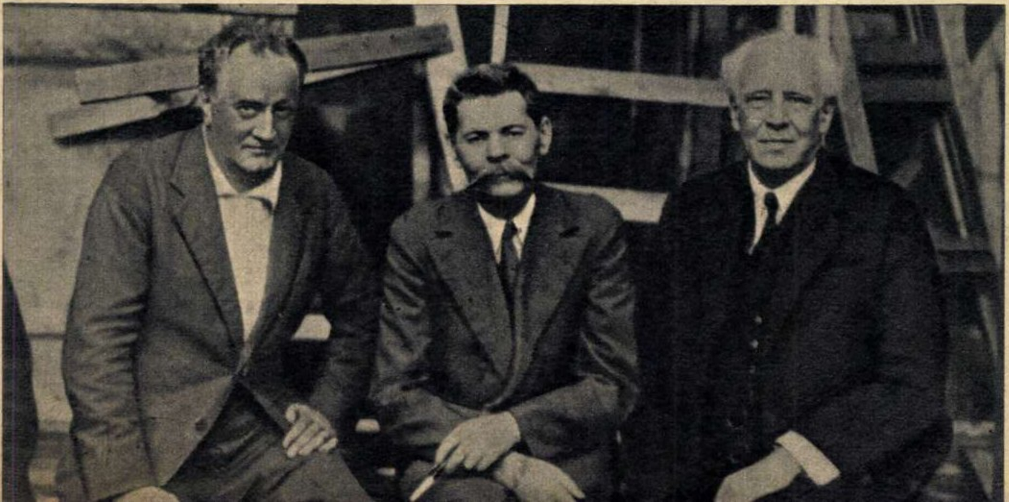

CĂRȚI

MARIA ARSENE:

„SOARELE RĂSARE ÎN ZORI"

Curajos publicist antifascist, care, încă în urmă cu aproape trei decenii, se bucura de aprecieri pozitive și ale cărui scrieri erau uneori traduse și peste hotare, Maria Arsene și-a încercat forțele și în literatură. Schițele și povestirile sale, inspirate îndeosebi din viața hamalilor portuari, a muncitorilor industriali, a șomerilor și lumpenilor, vădeau înainte de toate o intenție protestatară, dorința de a deschide celor obijduiți și umiliți perspectiva unui mîine luminos, de a-i convinge să lupte pentru apropierea victoriei ce și-o doreau. Ecou al luptelor desfășurate de partid în timpul cruntei ilegalități, beletristica lui Maria Arsene a fost uneori, în anii aceia întunecați, tipărită și difuzată clandestin. E aceasta dovada cea mai convingătoare a eficienței ei și supremul titlu de glorie al autorului care și-a conceput toată literatura ca un manifest.

În volumul de față, avînd o adresă specială: tineretul, Maria Arsene și-a adunat schițele și povestirile în centrul cărora se află chipurile unor adolescenți sau tineri. Ei se încadrează în mișcarea revoluționară și se călesc în bătăliile de clasă ale proletariatului sau participă spontan la unele din acțiunile partidului. Un ucenic se obligă să scrie o lozincă, un altul participă la organizarea unei întruniri zburătoare; un elev îndeplinește prima lui sarcină de utecist; un copil al nimănui aruncă în aer, din proprie inițiativă, niște cisterne nemțești cu benzină; un altul, un fel de pescar clandestin iscusit, îl ajută pe un hamal într-o acțiune asemănătoare; un tînăr lucrător împrăștie manifestele partidului în fabrică, e descoperit, maltratat și , în cele din urmă, salvat de tovarășii săi; moare apoi în luptele de la Băneasa; un puști, al cărui tată fusese ucis de fasciști, vrea să-i ducă maică-si, care luptă în formațiile patriotice, sfertul ei de pîine și cîteva prune brumării și, ajuns pe cîmpul de luptă, depistează un inamic periculos; un alt ucenic face legătura dintre un ilegalist și soția lui etc. etc.

Aceștia sînt eroii cărții, acestea sînt faptele lor. În Utecistul, Brumăriile, Într-o noapte de iulie, Din om în om, din casă-n casă, Tovarășul Vladimir, Pe Dunăre la vale, acțiunile eroilor sînt mai bine motivate, stările sufletești contradictorii prin care trec în clipele acestea capitale pentru ei mai bine și mai nuanțat înfățișate: chipurile eroilor prind un contur mai precis. Alteori, ca în Tandră, Mai departe, tot mai departe, Soarele răsare în zori, descrierea reacțiilor sufletești e mai sumară, acțiunea oarecum diluată; comentariul, de factură jurnalistică, sentimental, lungit. Cînd vezi în josul paginii data cînd au fost scrise (aproape toate bucățile au fost redactate între 1930 și 1944), cînd te gîndești cum și pentru ce au fost scrise, ce contribuție au adus, nu poți să treci ușor nici peste piesele mai puțin izbutite, nu-ți permiți să le privești de sus, aristocratic, și nici belferește. Mărturisind o conștiință militantă, ele emoționează chiar numai prin aceasta. Cînd în anii ilegalității citeai pe pereți o lozincă a partidului, nu te puteai gîndi la subtilitățile caligrafice ale textului. Esențială era chemarea; esențial era că un om, cu prețul libertății și chiar al vieții lui, cutezase s-o scrie cu o mînă tremurîndă. Maria Arsene a făcut prin toate schițele și povestirile sale — mai izbutite sau mai puțin izbutite — o muncă asemănătoare. Și ea trebuie privită ca atare, cu respect adică, și cu dragoste.

Eugen LUCA

ARTA ÎNDRĂZNEȚILOR

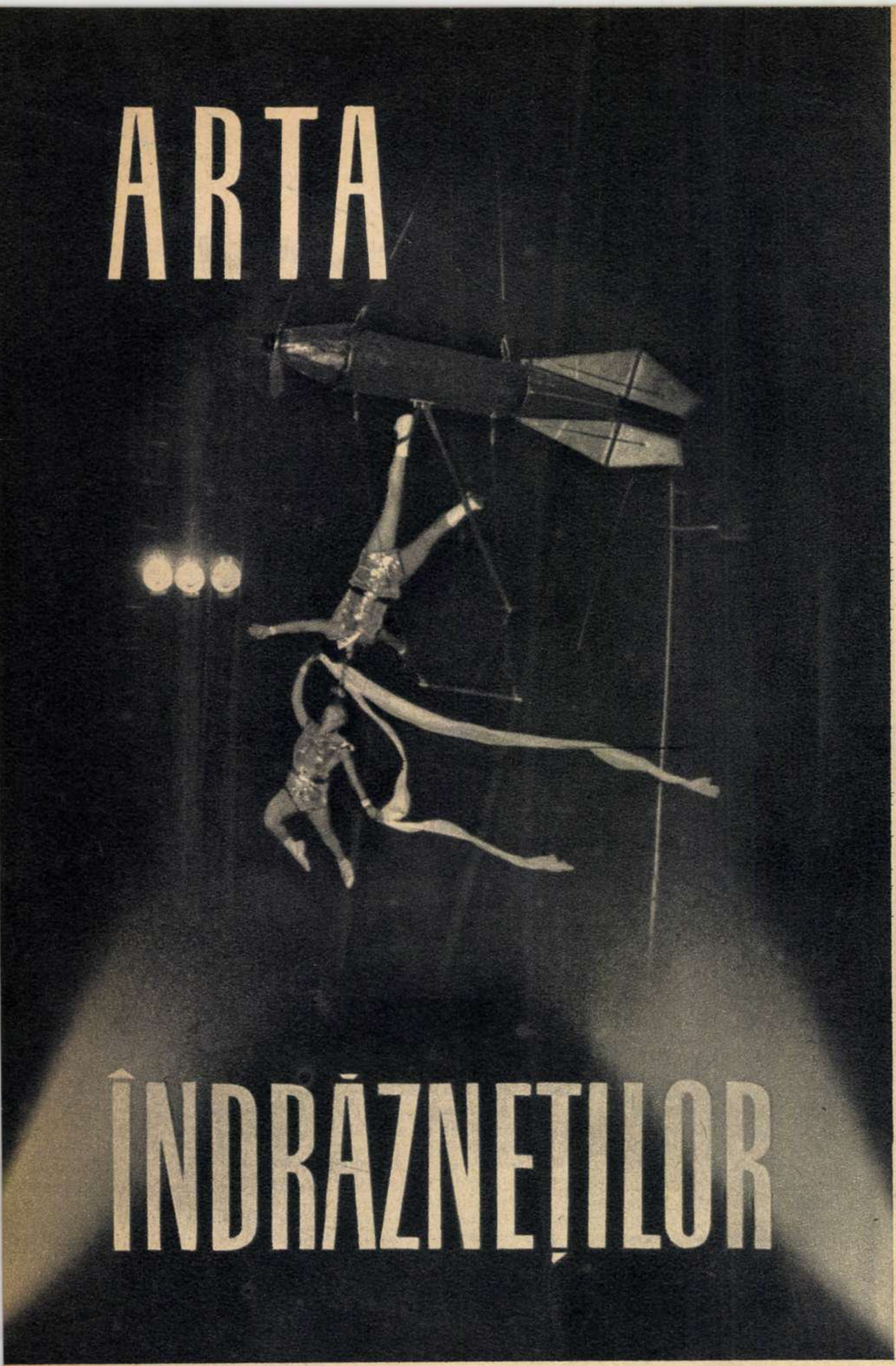

▲

Şi-a luat oare această rachetă startul spre Cosmos? Deocamdată, numai spre cupola circului. Dar celor doi artişti Ernesto le trebuie o serioasă doză de curaj şi pentru acest zbor cosmic în miniatură.

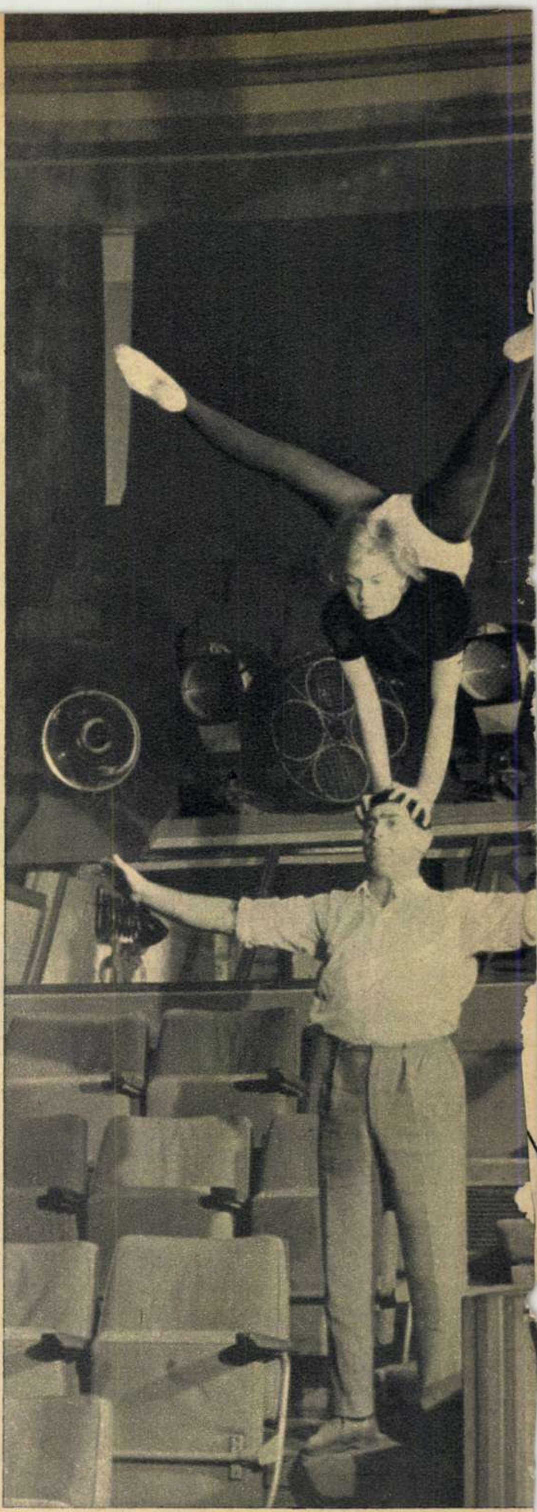

Oricît ne-am străduit, n-am reuşit să înţelegem nici o boabă din conversaţia pe care Lidia Jiga a avut-o cu bunii ei... colegi de lucru la repetiţie.

Ştirea a apărut în ziare, în jurul ei s-a făcut vîlvă: un om şi-a trăit 174 de ore din viaţă — aproape o săptămînă — pe un fir de sîrmă. Un fir de sîrmă fixat la o înălţime de 8 m între două clădiri din Rouen. Virtuozitatea lui Henri Rechatain a fost aplaudată, amatorii de senzaţii tari au palpitat cînd acrobatul s-a odihnit — arareori — întins pe-o dungă, pe subţirelul său culcuş, alţii întîrziau cîte o jumătate de oră de la tihnita lor masă ca să vadă cum circarul înghiţea în grabă o tartină, stînd într-un picior pe sîrmă.

Recordul a fost bătut, acrobatul francez a căpătat o fărîmă de glorie; o glorie efemeră şi amară, plătită — la modul cel mai propriu cu putinţă — cu însuşi riscul vieţii. Şi faptul n-a uimit pe nimeni: în lumea capitalului riscul acesta e implicat în însăşi condiţia de existenţă a artistului de circ şi în însăşi natura meseriei sale.

Fotografiile pe care le vedeţi în paginile de faţă vorbesc tot despre circ şi despre artiştii lui. Despre aceiaşi îndrăzneţi care ascund

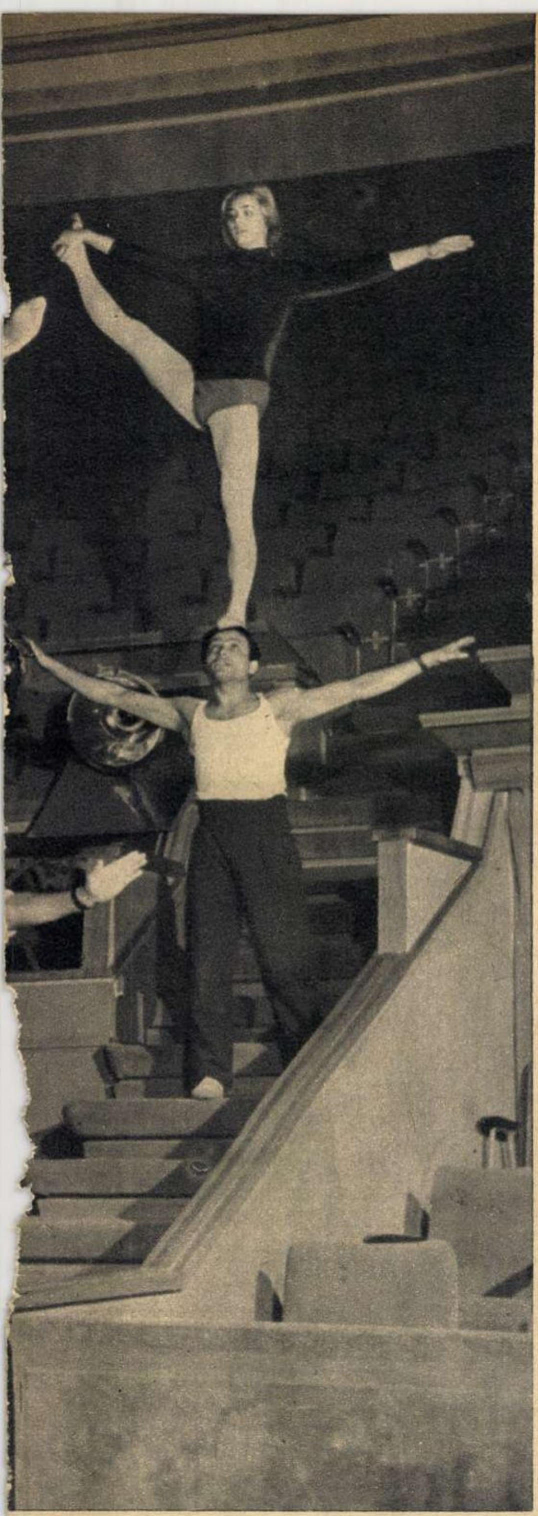

cu decență și modestie, sub zîmbetul profesional, o mare încordare a voinței, un efort considerabil al stăpînirii de sine, reluat cotidian cu tenacitate. Despre același salt acrobatic repetat o dată și încă o dată și de încă zece ori, despre același exercițiu echilibristic desfăcut în bucăți și lucrat cu migală, fărîmă cu fărîmă, pentru ca, recompus apoi, să dea impresia acelui joc degajat care ne încîntă pe noi, cei din sală. Și totuși, dați-ne voie să afirmăm că imaginile acestea, luate în manejul noului circ din București, vorbesc despre o cu totul altă artă a circului: eliberat de apăsarea primejdiei ce-l pîndea la fiecare exercițiu, asigurată fiindu-i — prin moderne și complexe instalații — fiecare mișcare, acrobatul, zburătorul, echilibristul poate face azi cu adevărat artă. Spectatorul nostru nu vrea să i se taie răsuflarea de teamă cînd îl vede pe artist în înalturile cupolei. Vrea doar să-i admire virtuozitatea. Iată de ce nici un număr de trapez, de perș sau bambus nu se face — în spectacol sau la repetiție — fără ca artiștii să fie lonjați de cupolă prin frînghii puternice, iată de ce nici un zburător nu se avîntă fără a avea paza bună a plasei, iată de ce nici un dresor nu rămîne singur cu leii în cușcă fără ca, discreți, paznicii să nu stea prin apropiere cu furtunurile sub presiune. Și dacă bietul Henri Rechatain nu și-a îngăduit nici măcar să doarmă ca lumea timp de 174 de ore, trebuie să arătăm că pe artiștii noștri îi așteaptă, după fiecare număr, cele 42 de cabine modern și cochet utilate, de unde pot conversa cu regizorul prin multifon, sau spațioasa sală de repetiții unde se pot pregăti în liniște pentru viitoarele exerciții. Noua clădire a Circului de Stat oferă spectacolelor excepționale condiții tehnice — de la orga electrică la instalația de sonorizare și la cea de aer condiționat — ca să nu mai vorbim de cadrul estetic de un foarte bun gust pe care îl asigură manejul.

Și la toate acestea se adaugă noul artist de circ, care cunoaște azi demnitatea și prețuirea măiestriei sale, artistul pentru a cărui pregătire se fac eforturi sistematice și se organizează studii științifice. Studioul de creație ce activează pe lîngă Circul de Stat tinde să înlocuiască tot mai mult acea învățătură însușită în mod empiric, transmisă doar pe linia tată-fiu, și să ajute talentelor să se afirme. Cercurile de prieteni ai circului înființate pe lîngă cîteva case raionale de cultură ale tineretului depistează aceste talente, pe care cursurile profesionale, politice și de cultură generală din cadrul studioului le formează apoi cu grijă.

Fotografiile de față vor să fie argumente ale celor spuse mai sus. Să le privim împreună.

Sanda FAUR-DIMA
Fotografii de S. STEINER

O motorizată arcă a lui Noe — tip 1962 — în care dresorii Katy și Sergiu Dermengi au reușit să-i pună (în sfîrșit!) de acord pe vulpea cu cocoșul, gîsca și maimuțica din poveste. Și cînd te gîndești că nu-i vorba de vreo fabulă, ci de adevărul adevărat!

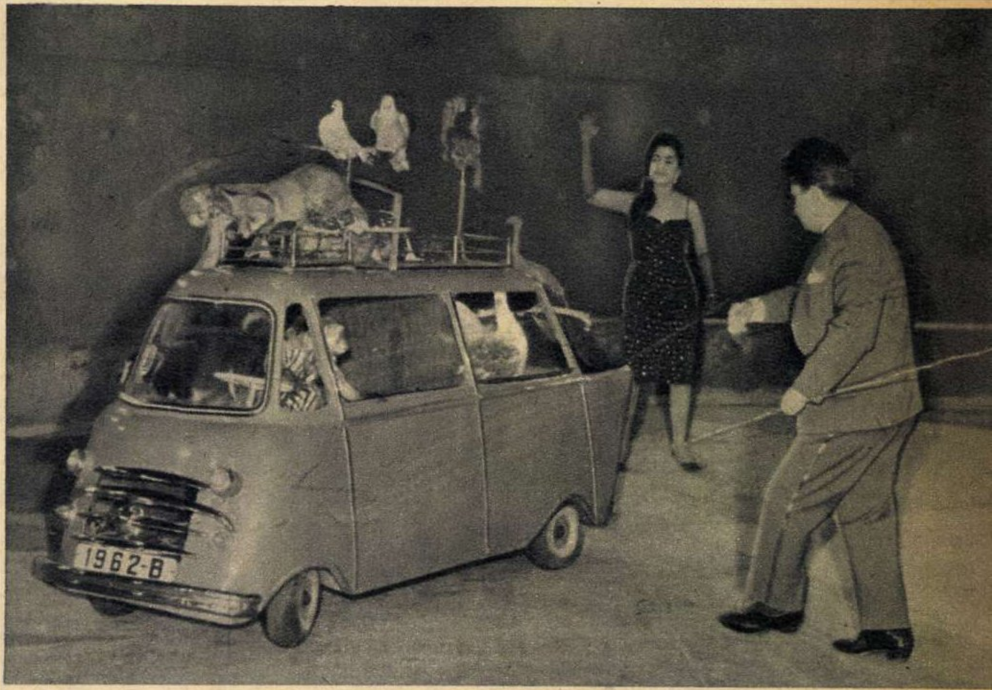

Trupa fraților Ilie are un fel cu totul personal de a coborî scările. După afirmația lor, ei scutesc astfel de efort pe cele două tinere persoane ce... li s-au urcat pe cap. Mă rog, fiecare cu obiceiurile casei. Iată-i în repetiție.

De astă dată, practica a cedat locul teoriei. În cadrul studioului de creație al circului, pot fi audiate interesante lecții despre arta circului.

Sfîrşit de dragoste

de Nicolae MINEI

Ilustraţie de Tia PELTZ

Mergeau de multă vreme în tăcere. El lovea cu vîrful pantofului pietricele rotunde şi lustruite, care ţîşneau ca din praştie, zburau cîţiva metri şi recădeau cu un zgomot sec pe prundişul aleii. Era o joacă veche de-a lor, care mai demult — cît trecuse de atunci? — pe ea o amuza. Rîdea, bătea din palme, scotea strigăte de admiraţie („Vai, ce frumos a plutit! Parcă s-ar fi oprit în aer!“) sau intervenea în favoarea unora dintre pietre („De aia mică, cenuşie, să nu te atingi! Săraca, uite cum s-a ascuns lîngă celelalte, doar-doar n-o vedea-o nimeni!“).

Acum însă nu spunea nimic. Se mulţumea să urmărească cu privirea scurtul zbor al pietrelor, dar şi asta o făcea numai pentru ca să poată ţine ochii în jos.

Trecură pe lîngă o baracă de unde venea miros de hot-dogs*). Bufetierul, un bătrînel îmbrăcat într-un halat alb, plin de pete galbene — probabil de muştar — stătea afară şi potrivea steguleţul pe care scria: „Beţi coca-cola de la gheaţă!“ Îi servise de multe ori înainte şi, cînd îi văzu, îşi încreţi într-un zîmbet faţa lui mică şi zbîrcită:

— Poftiţi, poftiţi! Un personal stilat vă aşteaptă în saloanele noastre recent renovate!

El încetini pasul şi o întrebă, nehotărît:

— Vrei să...?

— Nu, Larry... Acum nu... (Se strădui să zîmbească şi ea bătrînelului.) Poate la întoarcere, moş Kally.

Bufetierul clătină din capul lui cît un pumn:

— Bine, la întoarcere... Dragostea face poftă de mîncare.

Şi se apucă să meşterească din nou la steguleţ.

Cum trecea de baracă, aleea făcea un cot spre dreapta. Era o porţiune goală, fără bănci şi fără trecători. O cunoşteau bine, căci obişnuiau să vină aici şi să se aşeze de-a dreptul pe iarbă. Mestecînd alene un sandviş din care muşcau pe rînd, vorbeau despre tot ce le trecea prin cap. Făceau planuri de viitor. O dată se certaseră rău — pentru un fleac, bineînţeles. Ea nu putea să sufere filmele poliţiste, dar pe el îl distrau grozav scenele cu încăierări. Din asta, făcuseră o discuţie de două ceasuri, în care ea îl acuza că e brutal şi amator de violenţe, iar el o ironiza pentru sensibilitatea ei de domnişoară. Se împăcaseră brusc, ca totdeauna: el o luase în braţe, o sărutase pe buze, pe obraji, pe gît...

Da, fusese o ceartă copilărească, de felul celor care îi apropiau şi mai mult. Nu ca acum...

Continuau să meargă în tăcere. El nu mai dădea cu piciorul în pietre. Deasupra lor, frunzele late ale castanilor se legănau uşor, suflate de o adiere pe care numai ele o simţeau. De dincolo de porţile parcului, zgomotele New Yorkului ajungeau înăbuşite, ca filtrate prin vată.

— Brenda, dă-ţi seama! — izbucni el deodată. E o prostie!

Ea nu răspunse numaidecît. Urmări cu atenţie fîlfîitul greoi al unui porumbel alb şi gras şi într-un tîrziu spuse:

— Tocmai asta e... că ţie ţi se pare o prostie.

Vorbise atît de încet, încît el abia o auzi.

— Mi se pare numai?

Ea ridică din umeri. Nu avea nici un rost să continue discuţia. Cel mai bine ar fi fost dacă i-ar fi pus capăt în urmă cu un ceas sau chiar două, cînd fiecare din ei îşi dăduse seama că nu este în stare să-l înţeleagă pe celălalt. Dar Larry se încăpăţîna, şi ea... ea nu avea puterea să fie prima care să spună: „Du-te! Lasă-mă singură...“ Nici nu mai izbutea să se concentreze. O durea capul şi simţea mereu nevoia să ducă mîna la tîmpla dreaptă, care îi zvîcnea cu furie. Ca şi cum acolo ar fi fost închisă o vietate mică, care se zbătea să-şi recapete libertatea.

— O prostie... O prostie — repeta el mereu. O să-ţi pară rău. Dar o să fie prea tîrziu.

Ea îl privi. Îi văzu obrazul prelung, cu pielea mată, gropiţa din bărbie (de cîte ori o sărutase), ochii puţin oblici, cu lucirea lor umedă, părul moale, pieptănat cu grijă, toate contururile feţei pe care le cunoştea mai bine decît pe propriile ei trăsături. Acum însă i se păreau depărtate, străine.

El se opri o clipă să-şi aprindă o ţigară. Şi gesturile i le ştia pe dinafară: arătătorul care izbea sec pe fundul pachetului, ţigara trasă afară cu dinţii, palmele care protejau flacăra mică a brichetei, primul fum inspirat adînc şi ţinut multă vreme în piept. Altădată toate acestea îi încălzeau inima, o apropiau şi mai mult de Larry... Altădată? Încă cu trei-patru săptămîni în urmă.

El porni mai departe.

— Spune drept! E cineva la mijloc?

— Cineva la mijloc? (Era sincer nedumerită.)

— Alt bărbat... Poate-l iubeşti pe el... Dacă e aşa...

Ea duse din nou mîna la tîmpla care zvîcnea:

— Nu, Larry. Nu e nici un bărbat.

— Atunci nu pricep! (Zvîrli ţigara abia începută.) Uite, nu pricep şi gata!

— Ţi-am explicat doar... — începu ea, dar renunţă numaidecît. Ce rost mai avea?

O femeie şi un copil trecură pe lîngă ei. Copilul ţinea o minge mare în braţe, dar nu se juca cu ea. Brenda observă că avea ochii plini de lacrimi.

— Hai să şedem puţin — spuse el.

Pe o alee laterală, o bancă metalică, scundă şi îngustă, avea aerul că se rătăcise acolo din întîmplare. „Parcă n-o ştiu — îşi spuse ea. Or fi adus-o de curînd“.

El îşi aprinse o nouă ţigară. Suflă fumul pe nări şi îşi întinse picioarele:

— Unde dracu' au găsit o bancă ca asta? — mormăi el nemulţumit. Nici pentru copii nu-i bună — şi, fără nici o tranziţie: Dacă toţi bărbaţii şi toate femeile din ţara asta ar face la fel... (Se opri şi scutură scrumul care-i căzuse pe reverul hainei.)

— La fel ca cine?

— Ca noi... Ca tine.

— Poate că n-ar fi atît de rău.

— Nu, nu vorbesc în general. Mă refer la... la noi doi... la felul cum judeci tu... Sînt milioane de căsnicii în care soţul votează pentru democraţi şi soţia pentru republicani. Crezi că ajung la divorţ din cauza asta?

— Nu-i acelaşi lucru, Larry.

— Ba-i acelaşi lucru! Absolut acelaşi lucru! Cu diferenţa că noi nici nu ne-am căsătorit încă şi tu vrei să te desparţi...

— Mai sînt şi alte diferenţe... („Ce rost are? Ce rost are? Luăm totul de la început!“)

Ar fi vrut să se ridice de pe bancă, să plece, dar se simţea istovită şi o durea îngrozitor capul.

— Brenda, mă iubeşti?

Ea oftă. „Cum să-i explic? Vorbim limbi diferite“.

— Mă iubeşti, Brenda? — stărui el.

— Mi-e foarte greu să-ţi răspund, Larry. Foarte greu...

— De ce? Fă-mă să înţeleg de ce?

---

*) Cîrnaţi prăjiţi.

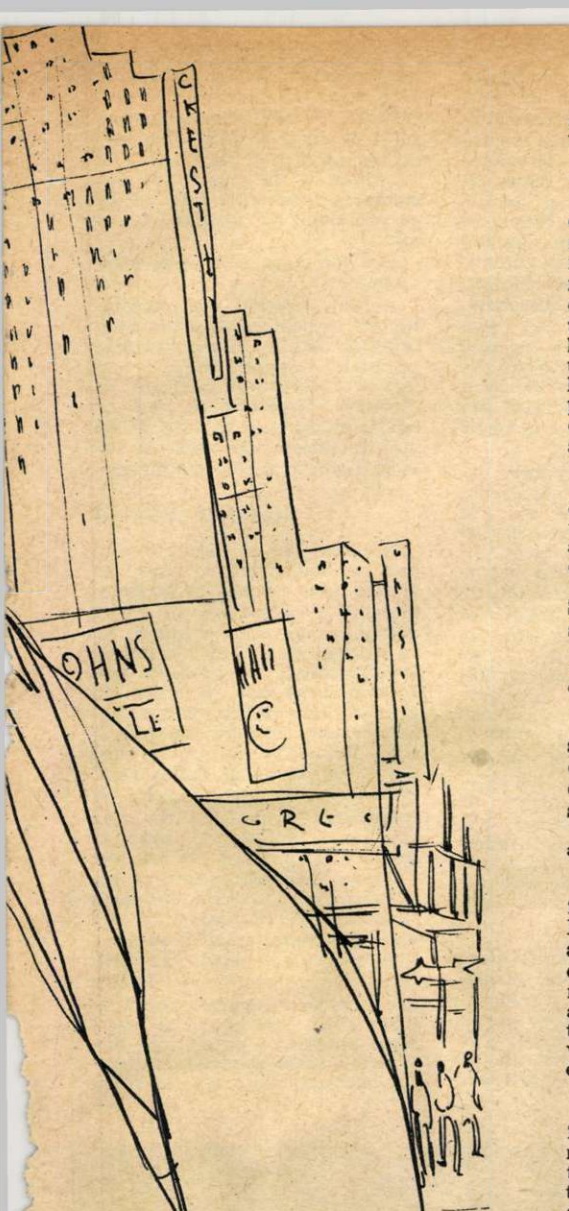

Fața lui frumoasă căpătase o expresie chinuită. Arăta acum ca un copil căruia i se ia înapoi jucăria cea mai dragă, fără măcar să i se ofere o justificare pentru această cruzime. „Larry, Larry, n-ai să înțelegi niciodată".

— Dragostea e dragoste — continuă el — și politica e politică... Ce are de-a face una cu cealaltă?

— Dragostea o fac oamenii — spuse ea. Și politica, tot oamenii.

— Da' de unde! Dragoste fac toți oamenii, politică numai unii... Uite, eu intru în categoria celor care nu vor să știe de politică. Și pentru asta trebuie să renunț la tine?... Te iubesc, Brenda! Te iubesc, auzi?

Ultimele cuvinte le strigase aproape. Ea întoarse capul. Îi făcea rău să-l vadă așa, cu gura crispată dureros, cu ochii care o implorau.

— Nu mă crezi? — o întrebă el. (Glasul îi răgușise brusc.)

— Ba da, Larry, te cred. Mă iubești... în felul tău.

— Ce-i aia „felul meu"? Te iubesc ca orice om normal. Vreau să mă însor cu tine. Vreau să avem copii, să fim fericiți.

El se ridică de pe bancă, făcu cîțiva pași în jurul ei și se așeză din nou:

— Știi, Brenda, uneori mi se pare că visez. Că toate astea sînt un coșmar din care o să mă trezesc. Dar trec zile, săptămîni și nu mă trezesc... Cu ce sînt de vină?... Mi-e rușine că trebuie să-mi fac singur reclamă, după atîta vreme de cînd ne cunoaștem. Dar te iubesc și ți-am dovedit că te iubesc. Știi bine că o să fiu un soț ireproșabil. N-am nici un fel de vicii, nu mă uit la alte femei, toți banii o să-i aduc acasă, n-o să trăiesc decît pentru tine și pentru copiii noștri... Și tu-mi dai cu piciorul pentru... pentru un fleac ca ăsta.

— Nu-i un fleac și...

— Un fleac, Brenda! Vrei cu tot dinadinsul să faci politică. Și încă ce fel de politică! Unde ai să ajungi cu comunismul ăsta al tău? Crezi că poți să dărîmi un zid dacă dai în el cu capul?

— Comunismul nu e numai al meu, Larry. Și pe urmă, zidul e putred și capetele noastre sînt tari.

— O să vi le spargeți! O să vă închidă pe toți și tu ai să zaci cine știe cîți ani într-o celulă... Asta e fericirea la care visezi?

— Iar vorbești despre fericire...

— Și ce-i rău într-asta? (Încercă să surîdă și să ia un ton glumeț.) Pînă și în Declarația drepturilor omului scrie că orice american este liber să urmărească realizarea propriei sale fericiri...

— Declarația drepturilor omului? Tocmai acum ți-ai găsit s-o citezi?

— De ce nu?

— De ce da? (Simțea că își pierde răbdarea, îi părea rău și căuta să se stăpînească. Bietul Larry! Bietul, bietul Larry!) Orice american este liber... Și tu ești american, dar nu ești liber nici măcar să te însori cu mine... Stai, Larry, mi-ai cerut să-ți răspund, acum lasă-mă să vorbesc! Nu ești liber să te însori cu mine decît dacă îmi reneg convingerile, dacă încetez să cred în ceea ce cred și să fac ceea ce trebuie să fac...

— Brenda!

— Lasă-mă să vorbesc, Larry. Încă de la început s-au petrecut între noi lucruri neobișnuite. Tu — un funcționar cu perspective, bine văzut de șefii lui, eu — o muncitoare oarecare... Și totuși te-ai îndrăgostit de mine...

— Și tu de mine!

— Sigur că da, dar nu despre asta e vorba. La noi asemenea iubiri nu se prea văd... Fiecare bărbat își alege nevasta din lumea lui. Sau, dacă poate, dintr-una de mai sus. Tu te-ai coborît pînă la mine... Nu protesta, Larry, știu că așa gîndești, te cunosc bine... Te-ai coborît pînă la mine. Și eu, în loc să-ți fiu recunoscătoare, în loc să mă devotez ție cu trup și suflet, îmi fac de cap mai departe.

— Ești nedreaptă, Brenda.

— Nu-i adevărat! (Își dădu seama că ridicase glasul și continuă mult mai încet, aproape în șoaptă.) Nu sînt nedreaptă, nu fac altceva decît să spun lucrurilor pe nume. Ai vrut o explicație, ți-o dau... Nu ți-am ascuns niciodată că sînt comunistă.

— Nici eu nu ți-am ascuns niciodată că nu sînt de acord cu tine.

— Așa e, nu mi-ai ascuns. Ai așteptat... Am așteptat amîndoi. Tu sperai că mie o să-mi „treacă", eu speram să te aduc alături de mine... Așteptam, speram și ne iubeam... Sau ni se părea că ne iubim...

Începea să se însereze. În parc, felinarele nu se aprinseseră încă, dar la ferestrele zgîrie-norilor luceau lumini pe care căldura le făcea să tremure mărunt. Orașul intra în noapte luptînd cu întunericul.

Larry tăcea. Dar ea îi ghicea încordarea cu care o aștepta să continue.

— M-am întrebat uneori dacă nu îți cer prea mult. Cred că nu... La urma urmelor, eram gata să mă mărit cu tine și așa... așa cum ești, cu prejudecățile tale, cu idealurile tale mici, cu felul tău de a gîndi strîmt și temător... Îmi spuneam că o să te schimbi... că o să te schimb eu, că am o viață întreagă pentru asta... Dar acum tu ești cel care pui condiții. Tu îmi ceri să renunț la tot...

— Îți cer să renunți la politică! Atît...

— Fii cinstit, Larry... Fii cinstit cu tine și cu mine. Îmi ceri să renunț la această politică! Dacă aș face propagandă pentru Nixon, nu te-ar deranja cu nimic. Dacă m-aș înscrie în „Clubul soțiilor democrate", n-ai avea nimic de obiectat. Cel mult ai zîmbi îngăduitor și ai ridica din umeri... Orice, numai comunism nu! De ce? Pentru că e periculos? Pentru că riști să nu te mai avanseze dacă află că ai o nevastă comunistă?

— Dacă află asta, mă dau afară—spuse el cu glas înăbușit. Și știi bine ce greu e să găsești o slujbă...

— Știu foarte bine! Știu asta de la vîrsta de doisprezece ani. De cînd am început să muncesc... și de cînd au început ei să mă dea afară pentru că nu le plăcea ce gîndeam...

— Vezi?

— Văd. Dar dacă nu pot să gîndesc altfel! E ca și cum mi-ai cere să nu respir... Nu, mai rău.

— Brenda, fiecare om trăiește pentru el și pentru ai lui. Tu vrei să trăiești pentru alții.

— Dar acești „alții" sînt tot ai mei, Larry! Ce să fac dacă așa îi simt?... Browlington e al meu. Ți-am povestit de el, derbedeii din serviciul de pază i-au înscenat o provocare și acum zace cu șira spinării ruptă. De ce? Ce crimă a comis? Era în comitetul sindical și a cerut să ni se plătească orele suplimentare... Și tot al meu e și Juddson. L-au dat afară pentru că era prea bătrîn. La patruzeci și doi de ani era prea bătrîn! Și Lucy Farthingham e a mea, de cînd a rămas fără pîine pentru că n-a vrut să se culce cu inginerul Billings... Toți sînt ai mei!

— Toți sînt ai tăi... Numai eu nu... Adevărul e că nu mă iubești destul.

Ea nu răspunse numaidecît. Se rezemă de spătarul băncii și închise ochii. „De nu m-ar mai durea așa tare capul!" Gura i se uscase, îi era din ce în ce mai greu să vorbească.

— Poate că ai dreptate, Larry. Nu te iubesc destul. Nu te iubesc destul ca să trăiesc numai pentru tine... Pentru tine, pentru mine și pentru fericirea aceea măruntă la care visezi tu mereu. Ce să fac?

O pală de vînt aduse cu sine frînturi dintr-o melodie. Brenda recunoscu valsul „Cînd ochii irlandezi zîmbesc". Îl dansase o dată cu Larry; se cunoșteau de puțină vreme și el îi cînta încetișor versurile naive, în timp ce dansau:

„Cînd ochii irlandezi zîmbesc,
Ei inima ți-o cuceresc..."

— Dar eu nu sînt irlandeză — spusese Brenda rîzînd.

— Zău? Aș fi jurat că da!... Judecînd după ochi.

Pe urmă o condusese acasă și o sărutase. Era prima oară că o săruta... „Cînd ochii irlandezi zîmbesc..." Să dansăm, să dansăm — ce ne pasă nouă de Browlington care în viața lui n-o să mai poată face un pas... dacă scapă cu viață. Puțină răbdare și o să putem închiria două camere lîngă East River — cine se sinchisește că Lucy n-are unde să doarmă? Să trăim din plin, sîntem tineri, nu ca Juddson — pînă la patruzeci și doi de ani mai e o veșnicie. „Nu pot, Larry, nu pot!"

Îi simți mîna pe umăr. Îl lăsă să se apropie de ea, să-i mîngîie părul, să-i cuprindă mijlocul, să-și lipească buzele de ale ei. Nu îl respinse, nu schiță nici un gest de apărare.

— Brenda! Brenda!

Îi era teamă să nu leșine, atît de tare o durea capul.

— Te iubesc, Brenda!

Ea rămase inertă sub mîngîierile lui, sub sărutul lui. „Ar trebui să-i spun să înceteze". Dar era sleită, cu desăvîrșire sleită.

— Du-te, Larry.

Abia cînd el se opri, cu fruntea lipită de gîtul ei, își dădu seama că vorbise cu glas tare. Repetă în neștire ceea ce nu fusese în stare să spună toată seara:

— Du-te... Du-te... Du-te, Larry, du-te...

El se ridică încet de pe bancă. Degetele îi mai întîrziară o clipă pe obrajii ei, apoi mîinile îi căzură, grele. Făcu cîțiva pași, pe urmă rămase nemișcat, fără să se întoarcă.

— Brenda, eu...

— Du-te, Larry... Du-te!

În tăcerea densă a parcului, auzi multă vreme pietrișul scrîșnind sub pașii lui. Ar fi dat orice să poată izbucni în plîns. Dar nu putea.

DOSARUL UNEI ŢIGARETE

...Seară geroasă, stradă pustie. La un colţ, o voce răguşită mă opreşte:

— Stai, am să-ţi spun ceva!

Mă uit în jur: nimeni. Dau să plec. Vocea insistă:

— Şi tu mă desconsideri?

Mă uit mai atent: jos, pe trotuar, se află o ţigaretă „Mărăşeşti", din care dacă s-au tras trei-patru fumuri.

— Ce te miri? Nasul din povestea lui Gogol nu şi-a pus mantaua pe umeri şi a pornit haihui? De ce n-aş prinde şi eu glas?

— Şi ce ai, mă rog, de spus?

— Ce am de spus?... Un lucru foarte important, o chestiune de viaţă: eu nu trăiesc decît dacă sînt fumată pînă la capăt. Acesta-i rostul meu. Ei bine, cu ce-am păcătuit că m-a aruncat pe jos, nefumată?

— Şi cine crezi că te persecută?

— A, nu-i vorba de persecuţie. Ştii ce? Ia-mă de pe jos şi hai cu mine.

Şi am pornit împreună...

★

Mucul de ţigară mi-a promis să nu întreprindă o incursiune în istoria tutunului şi nici să nu disece filologic noţiunea de ţigaretă. Cum însă fumurile ţigaretei interesează la ora actuală enorm de multă lume, mi-a propus ca, lăsînd la o parte elementele de culoare reporterească pe care le-am întîlnit la tot pasul la fabrica de ţigarete „Bucureşti", să intrăm direct în subiect. Ceea ce am şi făcut, conduşi de imaginara (şi totuşi reala) ţigăruşă de la colţul străzii...

Fumul începe pe ogor

Cînd spui „Ce bună ţigară", te gîndeşti, de fapt, la fumul inspirat. Dar pentru ca fumul să fie bun, trebuie să fie bună ţigareta, iar pentru aceasta trebuie să fie la înălţime tutunul. Şi cum tutunul nu se fabrică în furnale, e clar că fumul începe pe ogor. Să vedem, aşadar, ce legături există între acesta şi fabrica de ţigarete „Bucureşti".

Ca la orice plantă industrială — şi nu numai industrială — calitatea tutunului variază de la regiune la regiune şi de la an la an, fiind influenţată de condiţiile pedoclimatice respective. Dacă, spre exemplu, a avut prea multă ploaie, tutunul va fi sfărîmicios şi sărac tocmai într-o serie de substanţe aromate care sînt strict necesare unei bune ţigarete; dacă, dimpotrivă, i-a lipsit ploaia, vom avea de-a face cu un tutun prea uscat. Nici într-un caz şi nici într-altul nu e bine. În plus, tutunul fiind o plantă capricioasă, calitatea lui depinde în bună măsură de modul în care este îngrijit. Aşa se explică de ce fabrica de ţigarete „Bucureşti" are strînse legături cu o serie de gospodării agricole colective care cultivă tutun şi cărora le acordă asistenţă tehnică. De pildă, pentru a se obţine — la varietăţile „Ghimpaţi", „Molovata" şi „Bărăgan" — tutunuri de calitate şi în cantităţi sporite (în funcţie de natura terenului), s-au stabilit de către specialiştii fabricii şi conducerile gospodăriilor agricole colective respective distanţele la care trebuie transplantate răsadurile şi s-a generalizat experienţa gospodăriilor colective dobrogene, care aplică la transplantare o cantitate dublă de apă.

Asta nu înseamnă însă totul. Dacă gospodăriile colective trebuie să dea un tutun corespunzător normelor tehnice, „fixarea" calităţilor lui trece pe seama unui sector de activitate care ţine direct de fabrică: fermentarea.

Fermentarea dă valoarea de folosinţă a tutunului, urmărind tocmai asigurarea caracteristicilor fumative: gust, aromă, stabilitate, puritate. Ea definitivează culoarea tutunului şi împiedică o serie de procese chimice care, dacă s-ar produce, i-ar micşora valoarea fumativă, ducîndu-l astfel şi la mucegăire (căci a fi viu în foiţa de ţigaretă — pentru tutun nu înseamnă altceva decît o foarte sigură mucegăire). Aşadar, fermentarea, realizată printr-un regim dirijat de temperatură şi umiditate aplicat foilor de tutun, se dovedeşte a fi operaţia care determină efectiv calitatea tutunului. Pentru fermentarea fiecărui sort de tutun există o diagramă.

Toate-s bune pînă aici; mai ales că la fabrica de ţigarete „Bucureşti" există un sector de fermentare, condus de inginerul Ion Hodeanu, care lucrează din plin şi conform cu diagramele ştiinţifice primite.

— Fiindcă m-ai întîlnit lamentîndu-mă la un colţ de stradă, n-aş vrea să crezi că nu sînt obiectiv. Uite, în materie de fermentare la noi s-au făcut lucruri destul de multe şi interesante. Ştii cum se fermenta în urmă cu 15 ani? Sezonal (ce termen pompos!). De fapt, se aşeza tutunul în stive şi se sonda zilnic cu termometrul. Rezultatul? Nu se ştia niciodată cînd şi dacă s-a terminat fermentarea; tutunul nu putea fi la toată producţia de ţigarete bine fermentat, avea mucegai. Acum s-a realizat o cotitură de 180 grade. Adică aproape 98% din tutun se fermentează industrial şi ştiinţific, iar tipul acesta de fermentare asigură: îmbunătăţirea calităţii tutunului, creşterea productivităţii muncii cu 81%, scăderea pierderilor de fermentare cu 30%, reducerea preţului de cost cu 61%, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă. Să nu uităm — în plus — că fermentarea „sezonală" dura aproape şase luni, iar aceasta—12, 14 zile...

— După cum văd, eşti entuziasmat.

— Sînt. Pretind însă sectorului de fermentare să-şi îmbunătăţească munca, să nu considere actualele diagrame drept imuabile şi să determine Institutul de cercetări alimentare să vină cu noi formule, care să facă să nu mai întîlneşti niciodată în comerţ ţigarete necorespunzătoare.

Fumul şi strungul

Noţiunea de strung e folosită aici în mod simbolic; corect ar fi fost spus „fumul şi atelierul mecanic". Pentru că, oricît de paradoxal ar părea, fumul nu va fi fum bun decît dacă atelierul mecanic al fabricii va face ce trebuie să facă. E vorba, în primul rînd, de întreţinerea utilajului nou, modern, cu care a fost dotată fabrica în ultimii ani; e vorba, în al doilea rînd, de executarea numeroaselor şi interesantelor proiecte de mici sau mari mecanizări, fruct al mişcării de inovaţii din fabrică.

Vi s-a întîmplat uneori să găsiţi ţigarete care se scutură. Asta înseamnă că tutunul tăiat din care s-a confecţionat ţigareta a fost sau prea umed sau prea uscat. De ce acest lucru? Pentru că nu a fost asigurată condiţionarea lui. Iată însă că acest mare neajuns e pe cale de dispariţie tocmai datorită atelierului mecanic: aici s-a construit

Iată şi maşina de ataşat filtre la ţigarete. Precizia ei, dublată de îndemînarea muncitorilor şi de atenţia controlorilor de fază, e de natură să-i scutească pe fumători de mici neplăceri...

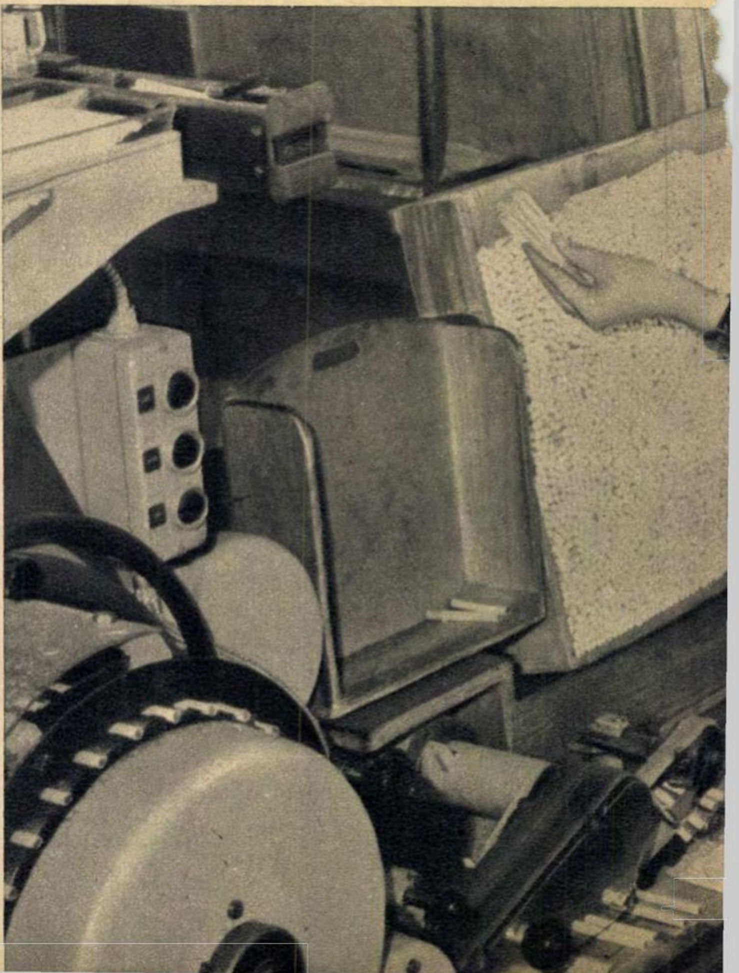

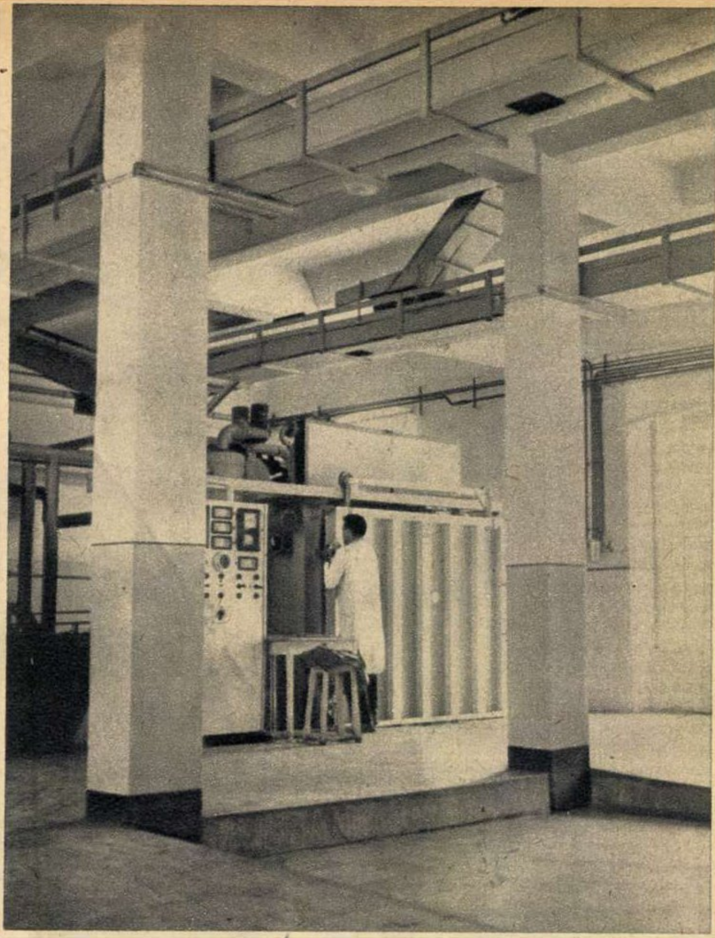

Una din noile și modernele instalații — de preumezit — cu care a fost dotată fabrica, în ultimii ani. Aci, tutunul face o adevărată baie de aburi...

o instalație pentru reducerea umidității după tăiere. Ea va asigura parametrii de condiționare necesari. Și dacă pe viitor nu vom mai afla țigări scuturate, să ne amintim că merită felicitări și colectivul condus de inginerul Eugen Costache, care a construit această instalație.

Chiar dacă țigareta este confecționată dintr-un tutun bine condiționat și predată comerțului conform normelor, ea tot poate ajunge să se scuture. Atunci cînd în depozitele I.C.R.A. nu se acordă atenție asigurării unui minim de condiționare a țigărilor. În plus, țigaretele au un termen de garanție (6-10 luni) și trebuie vîndute în funcție de acest termen. Iar I.C.R.A. distribuie uneori spre vînzare țigarete pe care le-a primit acum o săptămînă, depozitînd în continuare țigarete care stau în rafturile ei mai mult de 9-10 luni de zile... Reprezentanții fabricii de țigarete „București", sondînd modul în care sînt depozitate și vîndute produsele fabricii lor (și fac acest lucru periodic), pot face sesizări și procese verbale, ei pot atrage mereu atenția că tutunul se îmbolnăvește extrem de repede și că se vindecă extrem de încet — sau de loc. Dar depozitarea și vinderea în condiții corespunzătoare nu o poate face decît comerțul. Așa că acesta trebuie să-și spună cuvîntul, răspicat și științific. E drept că, la un apel al Ministerului Industriei Alimentare, Ministerul Comerțului Interior a răspuns cu o serie de măsuri care au adus oarecare îmbunătățiri. Fumătorii așteaptă însă măsuri și mai eficiente care să dezvolte rezultatele obținute.

— Bine, bine—intervine ca o obsesie mucul de țigaretă. Cum rămîne însă cu nervurile acelea de tutun care se mai găsesc uneori în țigarete? Alea pe seama cui trec?

— Nervurile sînt pe cale de dispariție. Ele se vor lamina, se vor transforma în tutun „nou" și se... vor refolosi. În acest scop s-a făcut o instalație. Să așteptăm rezultatele. În plus, s-a constituit un colectiv, condus de inginerul Mihai Dragoș, care studiază completa eliminare a nervurilor și cotoarelor din foile de tutun. Să fim siguri că rezultatele nu vor întîrzia, dar să-i rugăm pe tovarășii din colectiv să se grăbească.

— Mai ales că—intervine malițios mucul de țigaretă—oamenii fumează țigări și nu studii!

Dar să mai vorbim de încă o mașină. Și anume de mașina romînească de confecționat filtre. Să arătăm, chiar și numai în treacăt, că, deși filtrul a intrat în viața țigaretei noastre nu tocmai de multă vreme, el a reușit să cucerească preferințele unei bune părți a fumătorilor. Să ne stringem mîinile pentru aceasta, dar să nu ne declarăm încă pe deplin mulțumiți de calitatea filtrelor.

Spunem că filtrul a intrat în viața țigaretei. E și nu e așa, pentru că un filtru intră în viața țigaretei numai atunci cînd face corp comun cu ea, numai atunci cînd diametrul lui este identic cu diametrul țigaretei la care se atașează. Mașina făcută în fabrică (și aparținînd unui colectiv condus de inginerul Valeriu Macarie) corespunde nivelului tehnic al mașinilor moderne. Cum se explică atunci că uneori întîlnim țigarete cu un filtru care nu filtrează fumul, ci îngreunează pur și simplu fumatul? Așa că, vedeți, pentru ca fumul să fie un fum bun și din punct de vedere al filtrului, nu trebuie să capete notă de trecere numai atelierul mecanic.

Dar felul în care se aplică filtrul nu e unicul element hotărîtor. Un rol important îl are și hîrtia din care e confecționat. Un filtru e bun cînd porozitatea lui e constantă, iar această constanță e determinată de lipsa de duritate și rigiditate a hîrtiei. Hîrtia se produce însă în unitățile Ministerului Petrolului și Chimiei — mai precis, la Bușteni. (Foița de țigaretă se confecționează la Bacău; de ce nu se fac ambele hîrtii în același loc, pentru a se crea într-o singură fabrică un sector specializat și familiarizat cu problemele țigaretelor?) Se pare că la Bușteni se întreprind cercetări: fumătorii le urează un grabnic succes. Mai ales că ei vor să fumeze țigarete cu filtru și nu țigarete cu dopuri impermeabile.

Gata să arunc vina (în cazul precedent) pe comerț și (acum) pe cei de la hîrtie, iată că sînt apostrofat din nou de mucul de țigaretă:

— Nici așa, stimabile. Ai sărit, mi se pare, o verigă esențială: controlul de calitate. La confecția de țigarete și la mașina de atașat filtre controlul de calitate are un cuvînt hotărîtor. Și dacă acest control nu se manifestă, deficiențele sînt extrem de concrete și... nefumabile. De exemplu, atunci cînd o țigaretă ajunge în comerț cu un filtru necorespunzător înseamnă — lăsînd la o parte „aportul" calității hîrtiei — că cei de la controlul de calitate nu acționează ca lumea.

— Așa și e: nu eu am sărit veriga, ci ei n-au acționat. Hai să le cerem părerea.

— Uneori n-ai să-i găsești la lucru dimineața, aflîndu-i în unele acțiuni pe tărîm obștesc. De fapt asemenea sarcini ar trebui îndeplinite în afara orelor de producție.

Poate că mucul de țigaretă, fiind subiectiv, s-a pripit generalizînd. Cu unele rezerve controlorii de calitate se află la posturile lor și muncesc. Dar oricum ar fi, în activitatea lor trebuie mai multă atenție, mult mai multă pasiune — că prevederi și îndrumări tehnice în planul de măsuri există cîte vrei. Și, astfel, vom întîlni în comerț din ce în ce mai puține țigarete — cu sau fără filtru — necorespunzătoare.

— Spune-mi — am cutezat să-mi întreb însoțitorul—nu cumva cel care te-a aruncat pe jos a uitat că a vrut să fumeze „Mărășești" și nu altceva?

— A, nu mă refer la asemenea „nemulțumiri". Fiecare fumează țigareta care-i place și care-i convine. Indiferent însă de marca ei, țigareta trebuie să fie de calitate.

Fumul și estetica

Oricît de bună ar fi țigareta, dacă nu-i prezentată într-un mod estetic îți taie pofta de fumat. Nu se poate spune că fabrica de țigarete „București" și ministerul care o tutelează nu s-au îngrijit de ambalajele produselor. Să ne gîndim la „Virginia" (la cele cu filtru), „Golf", „Bucu-

Ţigări ? Nuu, filtre! Aşa ies filtrele din maşină: lungi ca nişte ţigări. Iar maşina este aceea despre care am vorbit: romînească.

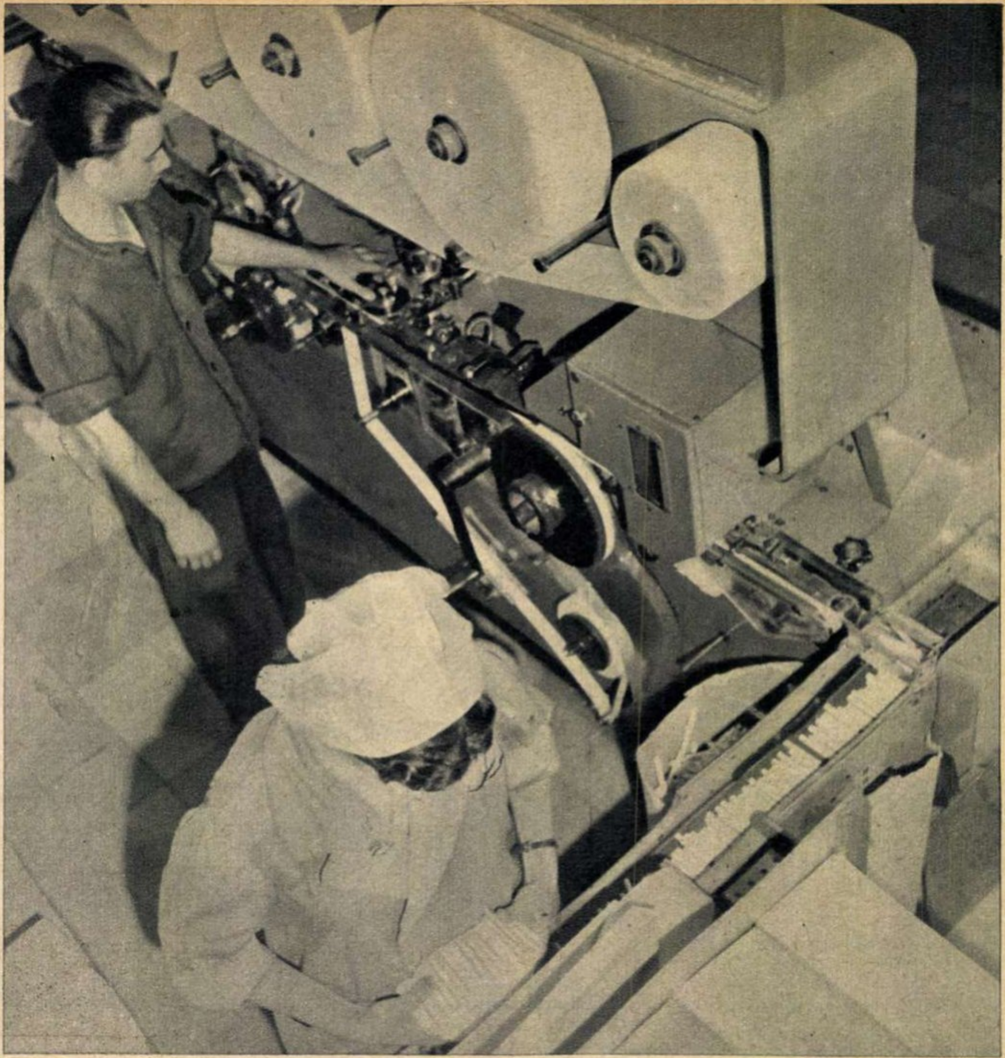

reşti", „Lux", „Carpaţi" (tot numai cele cu filtru) şi în general la ambalajele celor superioare, şi vom conchide că sînt moderne, elegante, practice, estetice. Ce ne facem însă cu ambalajele ţigaretelor „Carpaţi", „Mărăşeşti" — într-un cuvînt cu ambalajele sorturilor de mare consum? Ele sînt demodate şi nepractice, se dezlipesc uşor şi lasă tutunul să se reverse în buzunare. Şi chiar dacă nu se dezlipesc, hîrtia subţire din care sînt confecţionate aceste ambalaje nu le protejează.

Tot de estetică ţine şi forma ţigaretei — formă dată de lungime şi volum — sau, la cele cu filtru, de proporţia dintre ţigarete şi filtru. Dacă sorturile „Snagov" sau „Eforie" au o formă modernă, ce am putea spune despre „Favorit" sau „Carpaţi" cu filtru? De ce filtrul acestora e atît de pipernicit, inestetic? Tot de estetică ţine şi tiparul aplicat pe ţigarete — literă, culoare. De ce mai ales la cele de mare consum tiparul nu e frumos? Ca să nu mai spunem că, de multe ori, tiparul este aplicat de două ori pe aceeaşi ţigaretă, iar alteori, la ţigaretele cu filtru, este aplicat nu lîngă filtru, ci la capătul opus. Să nu uităm că din mărunţel se face mare. „Nimicurile" acestea dau un aspect neplăcut şi contravin gustului şi cerinţelor marelui public consumator.

Şi încă ceva. Se ştie că fiecare ţigaretă e fabricată pe baza unei reţete ce include amestecul a două sau mai multe sorturi de tutun. Dar se mai ştie că, deşi avem nenumărate mărci, familiile acestora nu sînt prea multe, ci numai cîteva, în funcţie de tutunurile de bază ale reţetelor lor. Aşa, de pildă, se înrudesc între ele „Romînia" şi „Orient", „Golf" şi „Lux", „Carpaţi", „Favorit" şi „Select". N-ar fi oare mai bine să se reducă numărul atît de mare al mărcilor şi, în schimb, să se confecţioneze mai multe sorturi ale aceleiaşi ţigarete, cu şi fără filtru — mai voluminoase sau mai puţin voluminoase, mai lungi sau mai scurte — fiecare avînd însă anume caracteristici fumative? Şi în loc să-i spui „Carpaţi", „Favorit" sau „Select", să-i spui numai „Carpaţi" şi ai s-o deosebeşti — în funcţie de gustul pe care-l doreşti — prin forma ei, căreia să-i corespundă o anume denumire convenţională? Aşa că de fumat ai să fumezi ţigara pe care o doreşti. Şi, în fine, din punctul de vedere al ambalajelor ar fi mult mai economicos.

★

Fabrica de ţigarete „Bucureşti" e o întreprindere complexă: ea produce toată gama de ţigarete de mare consum şi superioare, are de-a face cu multe sortimente, tutunuri şi... probleme. Lipsuri mai sînt — şi probabil că noi nu le-am enumerat pe toate. Dar găsim aici un colectiv entuziast, care munceşte cu dragoste şi pricepere pentru a face din această capricioasă amică a multora dintre noi, care e ţigareta, ceva din ce în ce mai plăcut. Cîte nu s-ar putea scrie într-un reportaj despre aceşti oameni! Ne-am gîndit însă că în clipa de faţă cîteva rînduri, cît de cît analitice, vor fi mult mai utile harnicului colectiv decît un reportaj vesel şi expozitiv.

Bazil DUNĂREANU
Fotografiile autorului

Uscătorul din tablă, o inovaţie recentă, va îmbunătăţi substanţial — punînd cele patru palete să se războiască cu tutunul — calitatea acestuia.

ROCHIA DE JERSEU

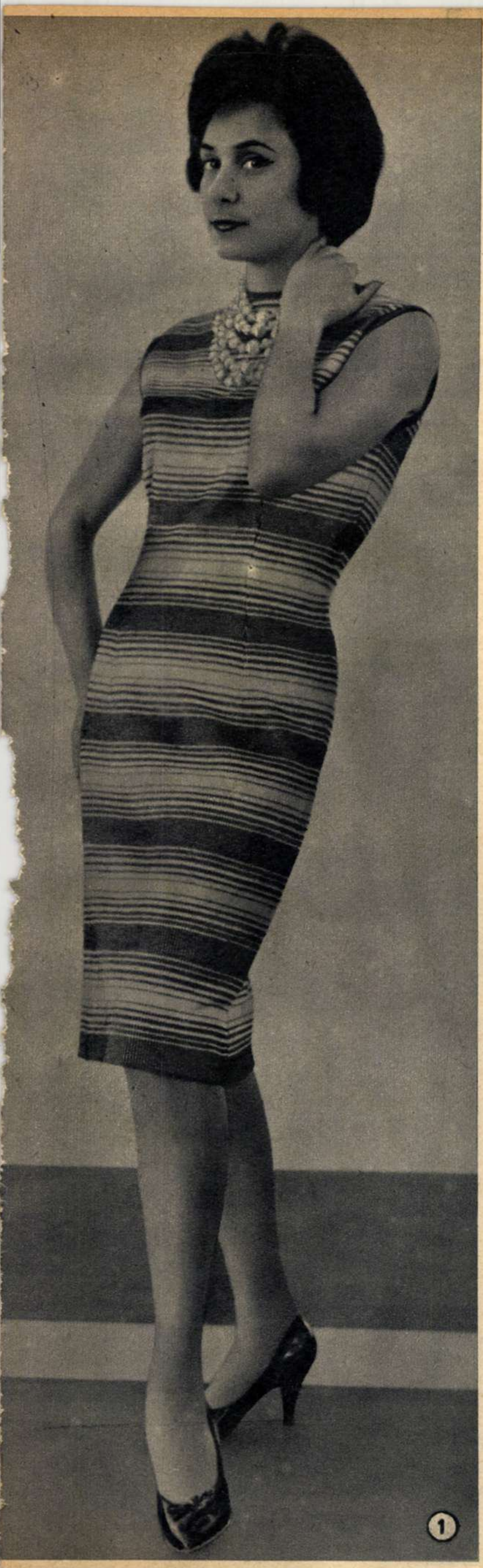
①

Veşnic modernă, aspectuoasă, rezistentă şi plăcută la purtat, rochia de jerseu e oriunde la locul ei, începînd cu orele de lucru şi pînă la orele festive ale serii, la spectacole, în vizită sau la un restaurant. Cu condiţia, fireşte, de a o adapta cu ajutorul unor accesorii potrivite diverselor împrejurări: pentru dimineaţa o geantă şi încălţăminte sport, un cordon de piele şi o băsmăluţă veselă la gît, iar pentru după-amiază şi seara — pantofi, mănuşi şi poşetă elegantă, la care se adaugă bineînţeles podoaba — colier sau broşă fantezi — menită să dea o notă personală ansamblului.

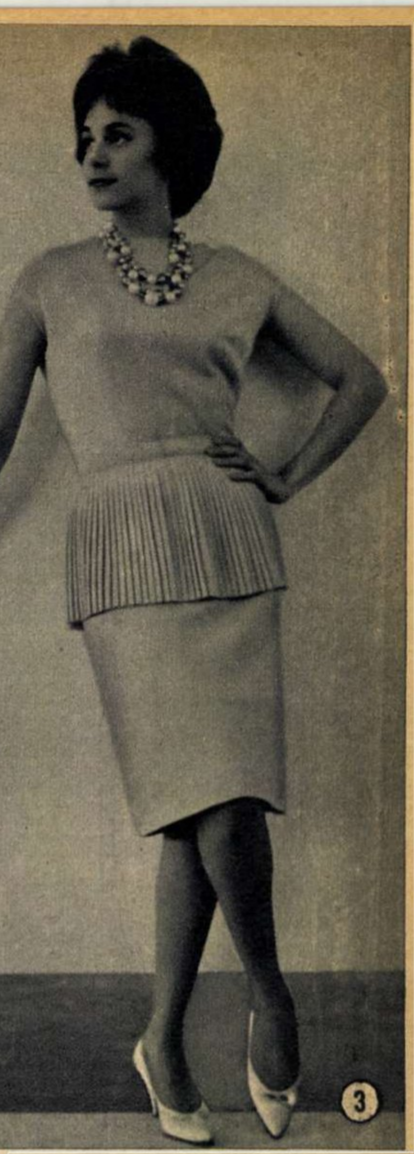
③

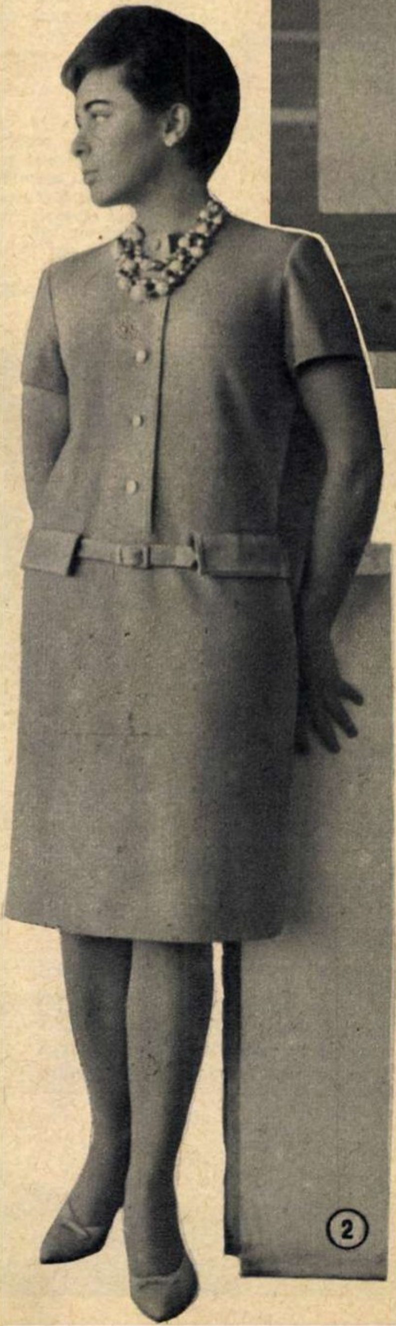
②

Dintre noile creaţii ale fabricii „Tricotajul roşu“ am ales pentru cititoarele noastre cîteva modele care, prin simplitatea lor, se pretează în mod deosebit acestor metamorfoze.

Dungile transversale ale rochiei de jerseu din foto 1 au impus excluderea oricărui artificiu de croială. Discret mulată pe corp, ea suportă accesorii în tonuri stinse, pastelate, pentru o rochie cu dungi viu colorate, sau în tonuri saturate, în cazul unor dungi alb cu negru, gri sau bleumarin.

Buzunarele şi cordonul marcînd o talie uşor coborîtă dau o linie modernă acestei rochii de jerseu (foto 2), indicată şi pentru o siluetă mai puţin desăvîrşită.

O rochie foarte simplă de jerseu capătă un caracter festiv graţie jupei plisate, fixate pe cordon (foto 3). Un cordon lat cu cataramă, un guleraş de pichet scrobit sau un şăluţ ecosez o metamorfozează în rochie sport pentru toate zilele.

De vorbă cu medicul

APA ÎN ORGANISM

E BINE SĂ ŞTIM

Deşi în general este bine cunoscut faptul că organismul conţine o cantitate considerabilă de apă (între 65 şi 80 % din greutatea corporală, în funcţie de vîrstă), nu putem să ne reţinem uimirea ori de cîte ori ne gîndim că aproximativ trei sferturi din structura atît de complexă a corpului nostru se reduce totuşi la elementara formulă H_2O. Aceasta înseamnă că maşina biologică, extrem de complicată şi uimitor de fin şi precis organizată a corpului uman, e... „clădită" pe apă. Mai mult decît atît, apa reprezintă şi unul din elementele importante de „construcţie" a acestui minunat edificiu biologic. Într-adevăr, o bună parte a conţinutului hidric al corpului e reprezentată de „apa de constituţie", adică apa care intră direct în structura moleculelor chimice complexe din care sînt construite celulele; restul este reprezentat de „apa liberă" din interiorul celulelor, din spaţiile dintre celule, din vasele sanguine şi limfatice etc.

Importanţa apei pentru organism este ilustrată de faptul că acesta suportă foarte greu atît excesul cît şi restricţiile în aportul hidric (se ştie, de pildă, că în timp ce fără hrană omul poate trăi săptămîni de-a rîndul, lipsa ingestiei de lichide e foarte greu suportată peste 24 ore). De aceea, pentru această apă, care constituie punctul de plecare şi elementul final a foarte numeroase procese din organism, sînt puse în funcţiune lanţuri întregi de mecanisme de control şi reglare, începînd cu sistemul nervos, pînă la fermenţii celulari, sectoare cheie ale tuturor fenomenelor biochimice din organism.

Este foarte greu să se facă măcar un inventar sumar al nenumăratelor procese biologice în care apa participă într-un fel sau altul. În cursul digestiei alimentelor, de pildă, apa intervine ca un factor indispensabil al tuturor etapelor sale. Ea participă la solubilizarea şi fărîmiţarea alimentelor în gură, la degradarea lor treptată în stomac şi intestin, la procesul de absorbţie prin peretele intestinal al produselor de digestie. Ea transportă ca un cărăuş grăsimile, proteinele, zaharurile, vitaminele din intestin către sînge.

Apa este constituentul principal al sîngelui, vehiculul globulelor albe şi roşii, al proteinelor, zahărului, grăsimilor, sărurilor, vitaminelor, hormonilor. Apa este mijlocul principal prin care resturile rezultate din arderile organismului, vătămătoare şi toxice pentru acesta, sînt eliminate (urină, fecale, transpiraţie). Prin apă se fac schimburile de la sînge la ţesut, de la ţesut la celulă. Apa intervine în respiraţie şi în menţinerea temperaturii corpului, în funcţia muşchilor şi glandelor, a ochiului şi urechii etc., etc.

În sfîrşit, un aspect de importanţă covîrşitoare priveşte problema participării apei în procesele de geneză a energiei biologice. În cursul arderilor celulare a principalilor combustibili biologici, zaharurile şi grăsimile, rezultă apă. Formarea sa, prin unirea elementelor constitutive — hidrogenul şi oxigenul — se însoţeşte de eliberarea unei cantităţi mari de energie; ea este reţinută şi stocată într-un mod ingenios în celule, fiind apoi utilizată pentru diferitele necesităţi funcţionale ale organismului. Aceasta este sursa fundamentală a energiei biologice, fără de care activitatea vitală nu este posibilă. Cercetările moderne consideră, în plus, că moleculele de apă constituie un fel de reţea bine stabilită în organism, de-a lungul căreia se transmite energia necesară proceselor vitale de la o celulă la alta, de la un ţesut la altul.

Poate că meditînd asupra acestor cîteva aspecte ale rolului imens al apei în existenţa noastră — problema fiind de fapt mult mai vastă şi poate mult mai importantă decît am reuşit să o prezentăm în cîteva rînduri — vom înţelege într-un sens nou expresia „Apa este izvorul vieţii".

Dr. A. FABIAN

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

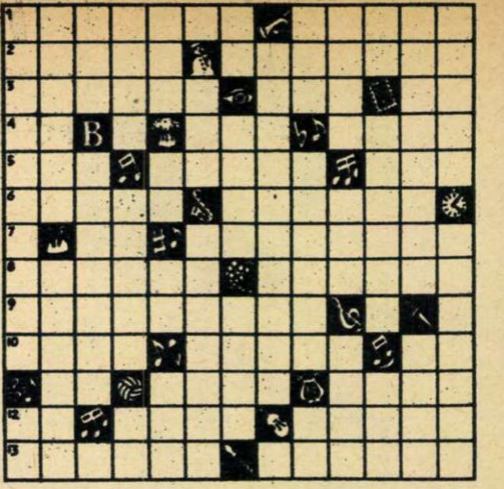

MUZICĂ... DISTRACTIVĂ

ORIZONTAL: 1) MI — LA. 2) Înfrigurat — CREEAZĂ OPERE. 3) SOL — Are aria lui în AIDA — Apelativ (pop.). 4) Fluviu în ţara canţonetelor — Zeiţă a recoltelor la romani — Moral. 5) Ne dirijează... LA CABANA TREI BRAZI — SECUNDA — OPERETA... LUGOJANA. 6)...ÎNTRE FETE (operetă de Miliutin) — GAMA. 7) LI SE CÎNTA ...DIN CIMPOI — SĂRUTĂRI CU CÎNTEC. 8) MARCA... VOCII — ROADELE ...UNUI CÎNTEC. 9) IMPROVIZAŢIE MUZICALĂ. 10) A creat Alba-Longa — Semne pe... unghii — Dupămasă. 11) DO — SCĂRI MUZICALE — INSTRUMENTE DE SUFLAT... ÎN BALOANE DE SĂPUN. 12) PARTE A TENORULUI... ÎN COR — CÎNTECUL PĂPUŞII DIN FILM — SOL. 13) INTERVALE SUPERIOARE SECUNDEI — FORTE (pl.).

VERTICAL: 1) LA — Fiinţă. 2) UN CÎNTEC VECHI — CÎNTECE SOLEMNE. 3) MĂSURI arhaice... LA CÎNTARE — Solist în CAVALERIA UŞOARĂ. 4) Firidă — „O CHITARĂ CÎNTA..." — „RĂSARE LUNA". 5) CÎNTEC DE LEAGĂN — Uvertură sau final la CATERINCA — Două sunete din TROMPETA — Organ la... VIOARĂ 6) — CARMEN SAU RIGOLETTO — Rezolvă pasiunile în anumite OPERE (pl.). 7) FINAL LA VIOLONCEL — LA BATERIE — CORN (pl.). 8) LIRA (fig.). 9) A FI... TOBA — I-a stat în cale — TON... neterminat. 10) „VIOARA ÎNTÎI" A UNEI CUNOSCUTE FORMAŢII BRAZILIENE — ÎN CANTILENA — „CHEMARE". 11) MĂSURA PENTRU ARII — Pămînt — ARIE INCOMPLETĂ. 12) TRECUTĂ PRIN LA... MINOR — RIDICA TONUL. 13) A începe executarea unei bucăţi muzicale — SI... MI... LA... RE...

Folosiţi
NOUL APARAT DE ÎNTINS RUFE
ESTETIC
PRACTIC
UTIL

NOUL APARAT DE ÎNTINS RUFE se fixează uşor în două şuruburi şi derulează un şnur rezistent, care după uscarea rufelor poate fi strîns

UN PRODUS AL ÎNTREPRINDERII METALURGICA — CLUJ

Generozitate

„Rolls"-ul frînă scurt. Şoferul în livrea coborî, deschise portiera şi trei gentlemeni îmbrăcaţi ultraelegant descinseră în faţa celui mai luxos restaurant.

Au servit acolo pui, şampanie şi cîte o ţigară scumpă. Aceeaşi somptuoasă limuzină i-a transportat apoi la hipodrom, unde li se reţinuseră locuri alături de loja regală. Într-o pauză a curselor, pe gazonul tuns mărunt, au luat iarăşi o frugală dar costisitoare gustare.

Şi-apoi?

Apoi gentlemenii — doi oameni „de culoare" şi unul alb — au predat, frumos împăturite, hainele, jobenul, cămaşa şi pantofii, patronului marelui magazin care finanţase această expediţie. După care şi-au reluat meseria lor de... măturători de stradă.

Ideea comerciantului londonez de haine închiriate de a-şi face reclamă în acest fel ar fi putut fi categorisită ca stranie, lipsită de gust, stupidă etc. dacă ea n-ar fi în fapt o batjocură, o insultă adusă omului muncitor.

Cum se poate potoli foamea milioanelor de oameni sărmani, şomeri sau cu lefuri de mizerie?

Pentru stăpînii safeurilor e simplu. Fotografia „la faţa locului" încearcă să ne-o arate: împrumutînd bieţilor măturători cîte un joben şi un frac cu plastron. Cel puţin aşa pretinde patronul magazinului cu pricina, care a declarat că toată mascarada pe care a pus-o la cale nu avea drept scop reclama comercială ci... spiritul său filantropic. A vrut, pasămite, să creeze unor bieţi măturători o zi „omenească"!...

Nevoia de reclamă o înţelegem, ne-o explicăm. Dar de unde această nevoie de cinism?

Anton ALEXE

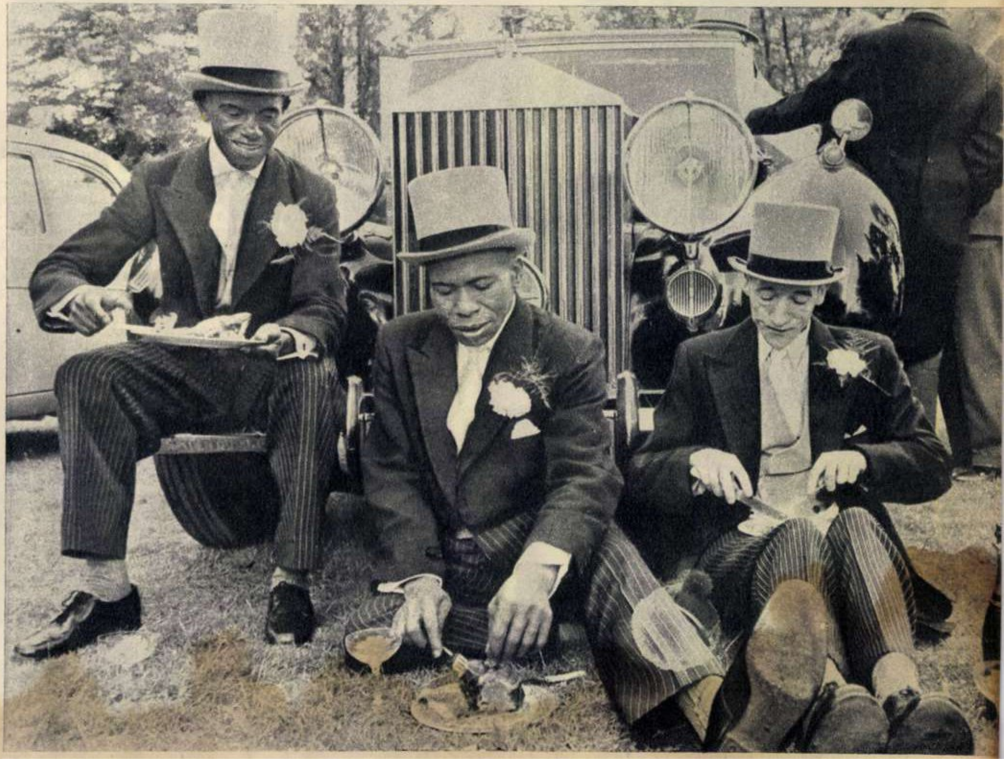

DIN TOATĂ LUMEA

UN ROBINSON ÎN CENTRUL EUROPEI

Se pare că seria norocoşilor „Columbi" nici în zilele noastre nu s-a terminat. Un student din oraşul Bamberg a descoperit o insulă în plin centrul Europei — apărută recent pe un afluent al rîului Main, ca urmare a scăderii nivelului apei. Fiind primul care a pus piciorul pe acest teritoriu nelocuit, tînărul s-a declarat stăpîn cu puteri depline. Pentru a-şi demonstra drepturile, proaspătul senior s-a referit la o lege datată din 1907 (astăzi încă în vigoare în R.F.G.), conform căreia nu sînt proprietatea statului decît insulele existente pe teritoriul lui în momentul promulgării legii. Fiind vorba de o insulă apărută abia în 1962, ea nu intră în prevederile legii — susţine „proprietarul".

PENTRU PRIMA DATĂ PE PELICULĂ

Încetineala caracterizează în general mişcările pelicanilor. În momentul însă cînd pasărea prinde sub apă un peşte, zvîcnirea sa este atît de rapidă încît — pînă acum — nu a putut fi înregistrată pe pelicula aparatelor fotografice. Imaginea pe care v-o prezentăm este cea dintîi care a reuşit să reproducă acest moment.

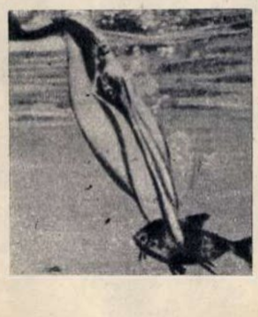

SÎNT PESCĂRUŞII ORBI?

Strania cecitate de care suferă în anumite împrejurări pescăruşii — păsări cu vederea în general bine dezvoltată — a stîrnit interesul unor specialişti care au efectuat o serie de experienţe. Ei au încercat să schimbe ouăle pescăruşilor cu altele din lemn, vopsite în roşu, albastru şi galben. Cum au reacţionat păsările? Au aruncat imediat din cuib ouăle roşii, clocindu-le în schimb cu multă conştiinciozitate pe cele galbene şi albastre. Găsind în cuiburile lor „ouă" cilindrice sau chiar prismatice, pescăruşii au avut o atitudine destul de binevoitoare, cu o singură condiţie: muchiile „ouălor" să fie rotunjite.

Cecitatea pescăruşilor îi duce chiar şi la „gesturi" monstruoase, ca de pildă manifestări de canibalism, ale căror victime sînt uneori proprii lor pui.

Explicaţia ciudatei comportări a pescăruşilor stă în faptul că multe animale nu sînt receptive decît la anumite semnale din afară, rămînînd complet oarbe la celelalte, cu nimic mai puţin vizibile. Cecitatea aceasta depinde de organizarea sistemului nervos, care limitează atenţia la unele semnale pentru a o concentra mai bine asupra altora mai importante.

FLORI CONSERVATE

Specialiştii englezi au făcut experienţe de conservare a florilor prin îngheţare. Împachetate în săculeţe din plastic şi păstrate într-o cameră de vid, la temperatură scăzută, ele îşi păstrează multe luni prospeţimea.

Primele experienţe au arătat că dintre florile supuse acestui tratament cele mai bune rezultate le-au dat trandafirii.

ANIMALE DOMESTICE NEOBIŞNUITE

În general păianjenii vînează singuri. Există însă şi o specie ai cărei indivizi se asociază ca să prindă împreună insectele. Asemenea păianjeni — *Stegodiphus mimosarium* — trăiesc în mari colonii, numărînd pînă la cîteva sute de exemplare, şi ţes împreună o pînză de forma unui sac. Imprudentele muşte, fluturii, gîndacii se prind în perii lungi şi deşi cu care este înzestrat sacul pe partea sa exterioară.

În unele aşezări ale Africii de sud oamenii plasează în case colonii de asemenea păianjeni. Neobişnuitele animale domestice îşi fac din plin datoria faţă de „stăpînii" lor, distrugînd fără cruţare orice fel de insecte.

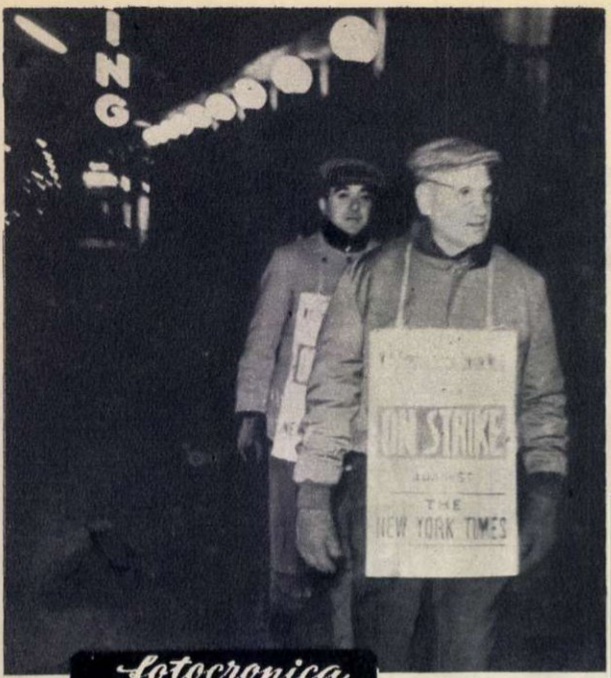

De peste o lună continuă greva tipografilor de la 9 cotidiene new-yorkeze. Consecințele acestei greve prin care tipografii cer mărirea salariilor au luat — după cum transmitea agenția France Presse — „amploarea unei catastrofe economice", pierderile provocate de încetarea acestei legături între business și masele de cititori cifrîndu-se la aproximativ 100 milioane de dolari. În fotografie: un pichet de tipografi greviști pe străzile New Yorkului.

Printre ultimele isprăvi ale mercenarilor lui Chombe, înainte de declarația șefului secesioniștilor katanghezi că renunță la secesiune, a fost și aruncarea în aer a podului de peste rîul Lufira — încercîndu-se astfel să se împiedice înaintarea trupelor O.N.U. spre Kolwezi, ultimul punct de sprijin al secesioniștilor. În fotografie: trupe O.N.U. trecînd rîul Lufira, în locul unde podul metalic a fost aruncat în aer. Ulterior acest pod a fost refăcut de forțele O.N.U.

fotocronica FLACARII

La 15 ianuarie și-a început lucrările în capitala R.D. Germane cel de-al VI-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania, care a trecut în revistă succesele de pînă acum ale oamenilor muncii din R.D. Germană și a trasat sarcinile construcției desfășurate a socialismului în această țară. Colectivele de muncă din R.D. Germană au întîmpinat Congresul P.S.U.G. cu însemnate realizări. Încă înainte de deschiderea Congresului numeroase întreprinderi industriale, cooperative agricole, instituții și-au anunțat îndeplinirea angajamentelor luate. În fotografia de sus: aspect din portul Rostock unde, în timp de un an și jumătate după lărgirea și modernizarea sa, au acostat peste 1.300 de vase din aproximativ 30 de țări. În fotografia de jos: construcții noi în Alexanderplatz (Berlinul democrat).

În Togo a avut loc în noaptea de 12 spre 13 ianuarie o lovitură de stat militară. Majoritatea miniștrilor au fost arestați, iar fostul președinte Sylvanus Olympio, care a opus rezistență, a fost ucis. După cum transmit agențiile de presă, puterea a fost preluată de către un Comitet insurecțional care, potrivit unei proclamații date publicității, controlează întregul teritoriu al țării. În fotografie: Monumentul Independenței din orașul Lomé, capitala Togoului.

Polițiști cu arme automate și bombe cu gaze lacrimogene au trebuit să intervină pe stadionul din Buenos Aires pentru a restabili ordinea în timpul unui recent meci de fotbal dintre echipele „Boca Juniors" și „River Plata" contînd pentru campionatul argentinian.

Demonstrație de solidaritate la Djakarta cu lupta pentru independență a populației din Brunei. Manifestanții au dat foc unui manechin reprezentînd imperialismul.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Pe pîrtia de la Mogoşa

În ultima vreme pîrtia de la Mogoşa a devenit locul de intîlnire al schiorilor băimăreni. Această pîrtie are o lungime de 2.400 m, cu o diferenţă de nivel de 700 m. Un teleferic modern transportă schiorii de la cele două cabane de pe malul lacului Mogoşa (Pintea) pînă sus, la punctul de coborîre. Vă trimit o fotografie reprezentînd o vedere parţială a pîrtiei de la Mogoşa.

Vasile SĂSĂRANU,
Baia Mare, str. Băii nr. 1

Despre ţigani

„Am dori să ştim de unde se trag ţiganii, în ce împrejurări au ajuns în Europa şi dacă peste tot vorbesc aceeaşi limbă".

Gavril MARINCAT,
Bucureşti
Constantin IONIŢĂ,
Năvodari

Răspunde lector universitar **IULIANA POP, candidat în ştiinţe geografice.**

Ţiganii, romi cum se mai numesc ei, au apărut ca un popor nomad în nordul Indiei.

Însoţind numeroase popoare din Asia, silite de anumite condiţii social-economice şi de conflictele între triburi să-şi părăsească locurile natale, ţiganii pleacă din India în decursul secolelor V-X şi se stabilesc mai mult timp în ţările Asiei Anterioare. De aici, în valuri, se răspîndesc în diferite ţări ale lumii.

Numele lor cel mai răspîndit este cel de ţigan, însă în Asia Centrală ei se numesc *luli*, în Armenia *boşa*, în Iran *caraci*. Numărul lor se ridică la aproximativ două milioane, din care circa jumătate trăiesc în Europa. În timpul celui de-al doilea război mondial, numărul ţiganilor a scăzut foarte mult din cauza persecuţiei la care au fost supuşi de către fascismul german.

Graiul ţigănesc face parte din marea familie a limbilor indo-europene, reprezentînd una din limbile noi indiene. În decursul secolelor, ţiganii au dus o viaţă sedentară, alături de diferite popoare de la care au împrumutat o serie de cuvinte, precum şi elemente de cultură. Uneori această influenţă a fost atît de persistentă, încît a dus la o puternică asimilare. De exemplu lulii, care locuiesc în R.S.S. Uzbekă şi în preajma oraşului Duşanbe, capitala R.S.S. Tadjice, vorbesc limba uzbekă sau cea tadjikă, cărora ei le-au adăugat un fond de cuvinte speciale. Din cauza unor astfel de „împrumuturi" lingvistice, şi în Europa s-au format destul de multe dialecte ţigăneşti. O răspîndire mai largă au căpătat-o dialectul ţigănesc de nord — pe care-l vorbesc ţiganii din R.S.F.S. Rusă, R.S.S. Bielorusă, republicile baltice, R.P. Polonă, Germania, Finlanda – şi dialectul de sud, folosit de ţiganii din R. S. S. Ucraina, R.S.S. Moldovenească, R.P. Romînă, R. P. Bulgaria, R.P.F. Iugoslavia.

Ţiganii, în general, duc o viaţă care păstrează urmele trecutului (mai ales la cei nomazi aceste urme sînt destul de puternice: organizaţie tribală, relaţii sociale patriarhale etc.).

În ţările socialiste s-au luat o serie de măsuri pentru trecerea lor de la viaţa nomadă la cea sedentară şi atragerea lor la construirea societăţii noi, socialiste.

Un paratrăsnet de pe timpul lui Franklin?

Turnul vechii biserici catolice din Cisnădie.

Unul din cele mai vechi paratrăsnete din ţara noastră poate fi văzut pe zidurile bătrînului edificiu al bisericii catolice din Cisnădie. Sistemul conductor de electricitate, cablul de coborîre, e alcătuit din fîşii de tablă prinse la capete prin nituri. Judecînd după materialul, execuţia şi „stilul" lucrării, care corespund ultimului...strigăt al tehnicii de pe vremea primelor paratrăsnete, nu e exclus ca instalatorii paratrăsnetului din Cisnădie să fi fost contemporani cu însuşi inventatorul său, Benjamin Franklin.

Tatian SEVERIN,
Cisnădie

Se va mări şcoala din Răzvad

Întruniţi în adunare populară la căminul cultural, locuitorii comunei Răzvad au hotărît ca în anul 1963 să efectueze o serie de construcţii de folos obştesc, prin contribuţie voluntară. Printre acestea se numără şi o sală de clasă care va fi dată în folosinţă la începutul anului şcolar 1963-1964.

A. I. PREDA,
Tîrgovişte

Spaţiu curb, timp curb

„Ce se înţelege prin spaţiu curb şi timp curb?"

Coca PRIAŞ,
com. Şarînga, reg. Ploieşti

Răspunde prof. dr. **VICTOR VÂLCOVICI, om de ştiinţă emerit, şeful catedrei de mecanică a Facultăţii de matematici şi mecanică din Bucureşti.**

Spaţiul curb este una din cele mai minunate cuceriri ale ştiinţei teoretice moderne aparţinînd *Relativităţii generale* a lui Albert Einstein. Este vorba de o nouă teorie a gravitaţiei universale, adică a acelei forţe în virtutea căreia corpurile din univers se atrag între ele, şi care poartă numele lui Newton.

Însă chiar din a doua jumătate a veacului trecut gîndirea omului de ştiinţă începe a se împăca din ce în ce mai greu cu ideea *acţiunii la distanţă*, cum era concepută atracţia gravitaţională, tinzînd a o înlocui prin *acţiunea din aproape în aproape* — o idee mult mai apropiată de concepţiile noastre fizice. Se mai adaugă şi faptul că legea lui Newton prezintă unele defecte în anumite calcule astronomice. Şi astfel Einstein, în cursul construirii noii sale teorii — Relativitatea — îşi propune să refacă fundamental concepţia atracţiei gravitaţionale, părăsind vechea concepţie a *atracţiei la distanţă*. Cu ce a înlocuit-o el? Cu *o deformare a spaţiului*, provocată fiind această deformare de *prezenţa maselor în univers*.

Ideea revoluţionară a deformării spaţiului o prezintă Einstein cam în modul următor. Dacă ne-am putea imagina spaţiul lipsit total de materie, un atare spaţiu ar fi *drept*, aşa cum îl concepe observaţia naivă şi cum îl învaţă copiii în geometria lor elementară; ar fi un spaţiu *euclidian*. Liniile drepte într-un astfel de spaţiu joacă un rol esenţial:

1) pe ele se mişcă orice punct asupra căruia n-ar acţiona nici o forţă — acesta este principiul inerţiei; 2) ele indică drumul cel mai scurt dintre două puncte oarecare.

Această din urmă proprietate dă liniei drepte numele de *geodezică* a spaţiului euclidian.

Dacă însă se introduc unele corpuri (mase) în spaţiul *drept*, el se deformează şi devine *curb*. *Geodezicele* lui devin *linii curbe*, păstrîndu-şi totuşi proprietatea de a indica drumul oricărui punct din spaţiul curb, asupra căruia n-ar acţiona nici o forţă. Spaţiul nu mai este *drept*, *euclidian*; devine *curb*, *riemannian*. În schimb forţa de atracţie gravitaţională dispare, iar drumul descris de o planetă oarecare va fi o geodezică a spaţiului deformat, în virtutea principiului inerţiei.

Ce e cu *timpul curb*? Acesta apare în mod natural în joc din cauza legăturii sale organice cu spaţiul. De unde în conceptele noastre naive timpul este independent de spaţiu — este un timp *absolut* şi *universal*, cum îl numea Newton — în Mecanica lui Einstein timpul este dependent de spaţiu — un *concept relativ* — aşa încît spaţiul şi timpul la un loc alcătuiesc o multiplicitate cu patru dimensiuni pe care nu o putem divide. Rezultă deci în mod natural că parametrul timp trebuie să urmeze legile pe care i le impune această multiplicitate riemanniană cu patru dimensiuni.

În concluzie, *spaţiul curb apare deformat prin prezenţa maselor din el; forţele de atracţie dispar, iar mişcarea planetelor este determinată de geodezicele multiplicităţii riemanniene cu patru dimensiuni*. Cu ajutorul acestor noi concepţii defectele mai sus-amintite ale legii lui Newton dispar.

Amintire din Crimeea

Am avut bucuria de a participa la o excursie în Uniunea Sovietică cu un grup de studenţi ai Facultăţii de geologie-geografie din Bucureşti, în cadrul unui schimb de experienţă cu studenţii sovietici. Am vizitat multe locuri interesante, printre care Observatorul astrofizic din Crimeea unde am făcut fotografia de mai sus.

Ilie MÎNDREANU,
student, Bucureşti

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze:

Muras Jerzy, Lodz 11, ul. Bojownikow Getta, Warszawskiego 6 m 9, R. P. Polonă: filatelie (corespondează în polonă şi rusă); **Ryszard Rosiak**, Lodz, ul. Bytomskiej 65 m 3, R.P. Polonă: filatelie; **Edward Kunin**, Lodz, ul. Zielona 11 m 9, R.P. Polonă: filatelie (mărci neuzate pe teme cosmice; corespondează în rusă, engleză, franceză şi puţin germană); **Munteanu Nicolae**, elev, Cotovsk, str. Serghei Lazo 10, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: filatelie, sport, ilustrate (corespondează în rusă şi romînă); **Janina Budzinska**, Gdansk-Wrzeszcz, ul. Traugutta 119/1, R.P. Polonă: ilustrate, filatelie, actori (corespondează în polonă, rusă şi engleză); **Şlibuţ Aurel**, bloc 23 August, Reşiţa: ilustrate; **Viorel Fireţeanu**, Şcoala tehnică de maiştri petrol-chimie, anul III, Tîrgovişte: ilustrate; **Miţu Costel**, bloc 5, ap. 24, colonia Dodeni-Bicaz: ilustrate; **Diaconu Agneta**, elevă, str. T. Vladimirescu nr. 69, bloc 1, et. II, Făgăraş: ilustrate; **Sohler Iosif**, elev, Reşiţa, cartierul Moroasa, bloc 27, ap. 7: literatură, muzică, sport; **Victor Mitrea**, str. Ady Endre nr. 4, Bucureşti, raionul 30 Decembrie: ilustrate; **Pînzariu Silvestru**, elev, Siret, reg. Suceava, str. K. Marx nr. 26: geografie, filatelie, sport; **Strungă Stela Carolina**, str. N. Romanescu nr. 1, Craiova: ilustrate; **Nety Dobrescu**, funcţionară la U.R.C.C. Mizil, reg. Ploieşti: literatură, muzică; **Georgeta Mihăilă**, funcţionară, str. N. Bălcescu nr. 232, Mizil: ilustrate; **Izvoranu Nicoletta**, elevă, Ploieşti, str. Ştefan cel Mare nr. 44: literatură, muzică, sport, ilustrate; **Ciobanu Marilena**, contabilă, Piteşti, str. Leonte Filipescu nr. 43: ilustrate; **Spînu Viorel**, elev, şcoala financiară, Brăila, str. Bolintineanu nr. 16: diverse teme.

De la fotocorespondenţi

Un nou sat electrificat: com. Sîncel, regiunea Braşov. *(D. Vintilă, tehnician, Mediaş)*

Iarna la „Vîrful cu dor"... *(Gheorghe Stoica, Craiova)*

Ca răspuns la cererea mai multor cititori,
începînd de săptămîna viitoare
vom publica
PROGRAMUL DE RADIO
ŞI TELEVIZIUNE

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

Anul XII—Nr. 3 (399)
19 ianuarie 1963

REDACŢIA:
BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

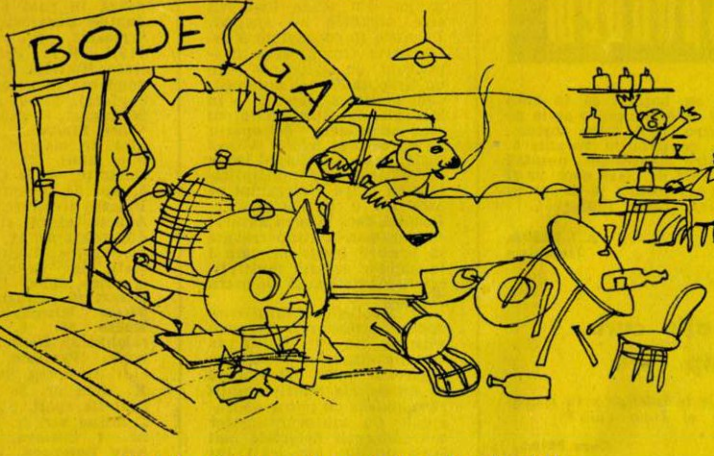

— Hic! Parcă adineauri am ieşit pe jos de aici!...

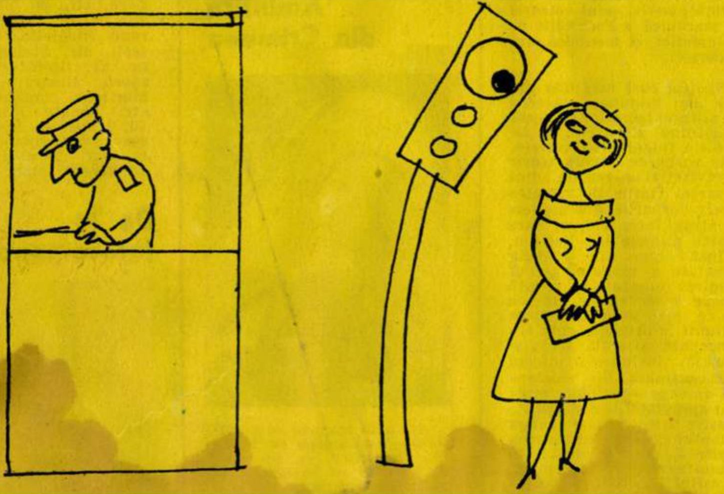

Miliţianul îndrăgostit.

E. ARNO

„Doi funcţionari de poliţie, sosiţi la Washington din străinătate pentru a studia metodele de luptă împotriva criminalităţii, au fost molestaţi şi jefuiţi" — anunţă „Daily Mail".

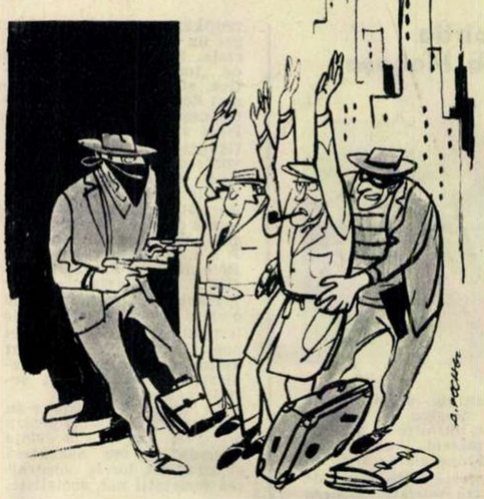

— Aţi venit să studiaţi? Examinează-i, Jim!

A. POCH

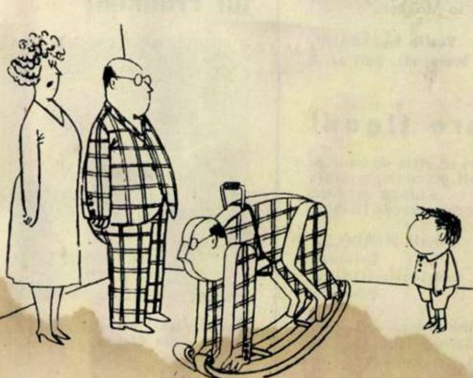

— Poate aşa o să-l mai laşi în pace pe tăticu'!

Din „Ouick"

UMOR

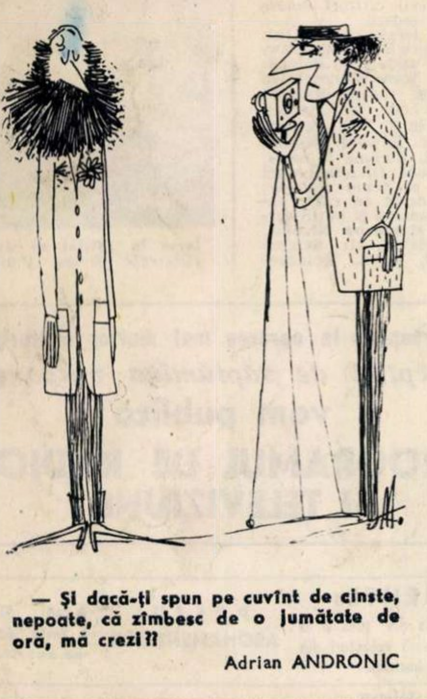

— Şi dacă-ţi spun pe cuvînt de cinste, nepoate, că zîmbesc de o jumătate de oră, mă crezi?!

Adrian ANDRONIC

ÎNTREBĂRI INUTILE

de Fred GHENĂDESCU

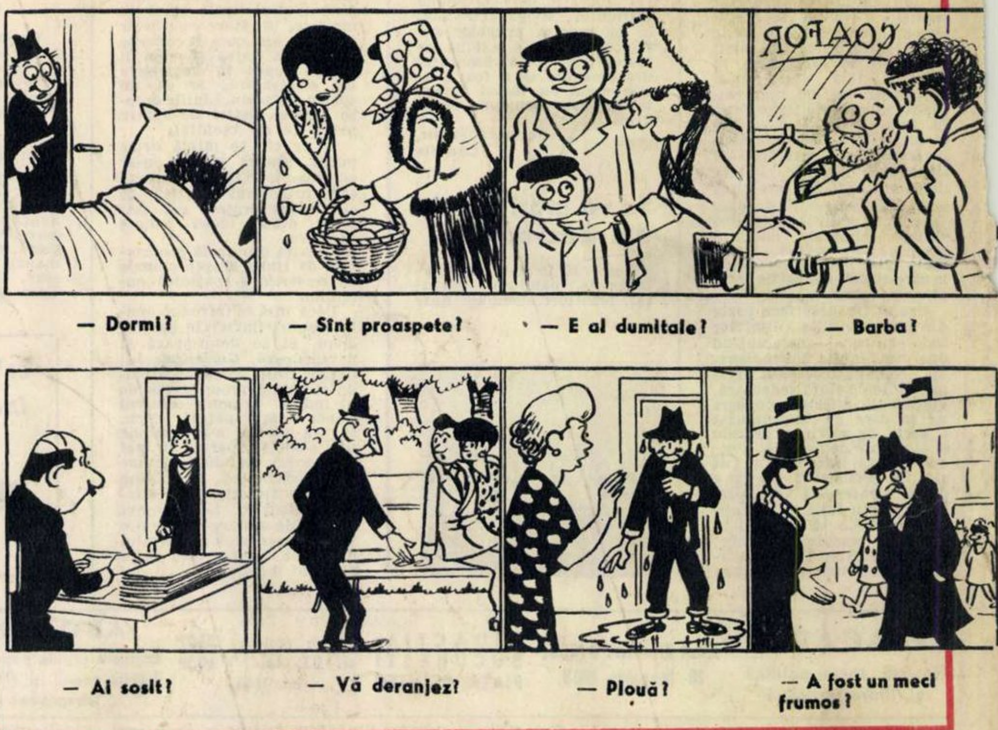

— Dormi?

— Sînt proaspete?

— E al dumitale?

— Barba?

— Ai sosit?

— Vă deranjez?

— Plouă?

— A fost un meci frumos?

NICOLINA ZILELOR NOASTRE

(paginile 5-6-7)

OMUL CARE A MURIT DE PATRU ORI... TRĂIEȘTE!

(paginile 12-13)

Programul de radio și televiziune pe întreaga săptămînă

(paginile 21-22)

În munți.
Fotografie de S. MENDREA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 4 (400) — 26 ianuarie 1963

fotocronica FLACĂRII

Evenimentul primei luni a noului an la întreprinderea de încălţăminte „Dîmboviţa" din Bucureşti l-a constituit intrarea în producţie a unei noi secţii înzestrate cu o modernă instalaţie — „Banda 11" — a cărei capacitate este de 50 de perechi încălţăminte pe oră.

Secţia motoare a uzinelor „Electroputere" din Craiova produce, printre altele, motoare pentru liniile de ciment. Din prima lună a anului, colectivul secţiei a asigurat condiţii pentru o producţie ritmică îndeplinind la timp planul pe prima decadă a lunii ianuarie. ←

Laboratorul regional Ploieşti pentru controlul seminţelor desfăşoară o rodnică activitate, cercetînd probele de seminţe trimise de gospodăriile agricole de stat şi colective, din punct de vedere al purităţii lor, al umidităţii, al puterii de germinaţie etc. ↓

Institutul de arhitectură. Studenţii anului II au examen la „Perspectivă". ↓

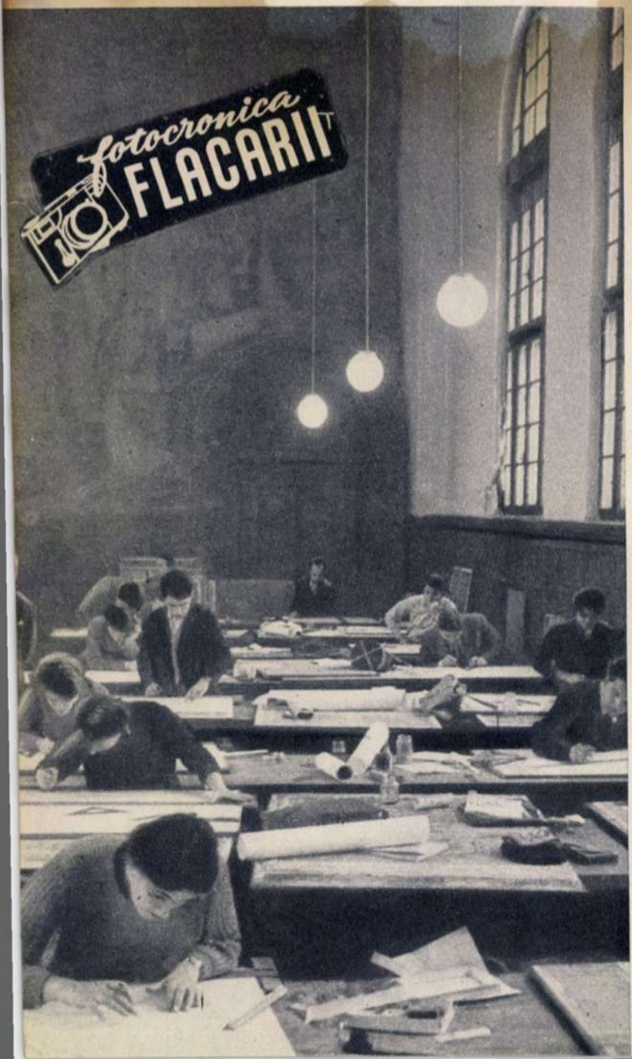

În circumscripția electorală nr. 28 din comuna Oarja, regiunea Argeș, adunarea cetățenilor l-a propus drept candidat în alegerile de la 3 martie pe colectivistul Stoica Vasile.

fotocronica FLACARII

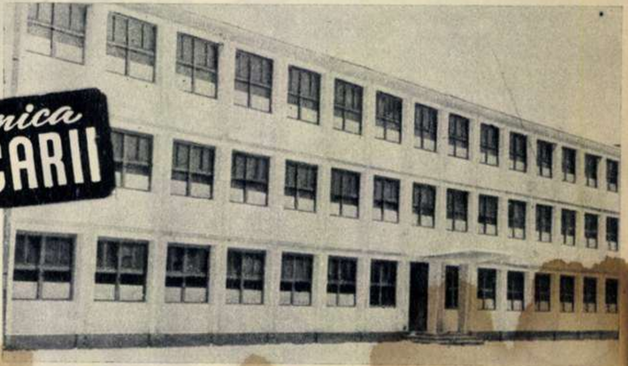

Negreștii Oașului, în trecut o măruntă așezare rurală, acum centru de raion, a înflorit în anii puterii populare. Iată, printre alte realizări din ultimii ani, construcția școlii medii.

În comuna Bradu din raionul Pitești s-au deschis recent porțile noului cămin cultural, în care tineretul sătesc din comună desfășoară o frumoasă activitate artistico-culturală. ↓

În noul cartier Balta Albă din București.

Colectiviștii din Luncani, raionul Turda, au realizat anul trecut 67.000 lei din valorificarea legumelor. Încurajați de acest succes, ei au întreprins și anul acesta importante lucrări legumicole, printre care amenajarea de sere pentru obținerea de recolte de roșii timpurii. →

La S.M.T. Făurei, regiunea Galați, s-au terminat lucrările de reparare a tractoarelor. În fotografie: brigada nr. 2 de tractoare se îndreaptă spre G.A.C. toșeți din raionul Făurei, pe care o va deservi în apropiata campanie de primăvară.

La cabană în aceste zile de iarnă.

Micul comentar

GHEȚARUL „PIAȚA COMUNĂ“

de Florica ȘELMARU

Recentul scandal de la Bruxelles în legătură cu intrarea Angliei în Piața Comună a ilustrat, într-un mod deosebit de spectaculos, încîlcita întrețesătură de contradicții din adîncurile „solidarității occidentale“. Conferința de presă a președintelui De Gaulle, în care acesta, după expresia unui comentator occidental, *„a trîntit Angliei în nas poarta Pieții Comune“* imediat după începerea lucrărilor în capitala belgiană; lovitura de teatru a ministrului de Externe francez, Couve de Murville: cererea de suspendare a tratativelor dintre „cei șase“ și Marea Britanie; tumultuoasele două ședințe din ziua de 18 ianuarie în care „cei șase“ s-au găsit la rîndul lor scindați în „cinci“ contra „unul“ (Franța); conducătorul delegației britanice așteptînd, umilit, să i se aducă oficial la cunoștință rezultatul dezbaterilor; întreruperea în coadă de pește a sesiunii, urmată de noi consfătuiri febrile în și între capitalele interesate — toată această agitată cronică a negocierilor în jurul „integrării“ vest-europene a fost și continuă să fie urmărită cu un interes extrem de viu de opinia publică internațională. Pe bună dreptate, pentru că este extrem de semnificativă.

La urma urmei, impasul negocierilor de la Bruxelles a putut surprinde prin forma explozivă pe care a îmbrăcat-o, dar nu prin substanță. Opoziția Franței la intrarea Angliei în Piața Comună e veche și are la bază divergențe de interese economice (problema prețurilor agricole, îndeosebi), politice (rolul în sînul comunității), chiar calcule de ordin militar (în domeniul înarmărilor nucleare). S-ar putea ca Parisul să se fi așteptat la oarecare sprijin din partea celuilalt capăt al „axei“, Bonnul, cu care și-a jurat în repetate rînduri de-a lungul ultimilor ani statornică și atotcuprinzătoare prietenie: dar Bonnul are propriile lui obiective, pentru atingerea cărora își acordă simpatiile după împrejurări și... calcule de rentabilitate. Astfel încît, la Bruxelles, R.F.G. s-a aliniat în rîndul „celor cinci“ alături de Italia și de țările din Benelux, adică tocmai alături de acei parteneri care susțin admiterea Angliei între altele pentru a contracara primejdiile pe care le văd izvorînd din „axa Bonn-Paris“. Fără îndoială că la aceasta a contribuit și faptul, de notorietate mondială, că S.U.A. doresc intrarea Marii Britanii în Piața Comună (ca a unui „cal troian“! — scrie o parte din presa franceză): nu întîmplător s-a anunțat, în chiar ziua suspendării sesiunii de la Bruxelles, apropiata vizită în Europa a lui Christian Herter, reprezentantul special al președintelui pentru tratativele comerciale cu Piața Comună și tot nu întîmplător Casa Albă a făcut cunoscută intenția președintelui Kennedy de a vizita R.F. Germană. Agenții americane nu ascund că proiectul președintelui Statelor Unite urmărește deopotrivă *„să atragă atenția cancelarului Adenauer* (socotindu-l probabil mai docil după recenta criză de la Bonn — n.n.) *asupra necesității unor legături strînse cu S.U.A. și cu politica S.U.A.“* și să exercite pe această cale presiuni indirecte asupra lui De Gaulle în chestiunea „integrării“ Marii Britanii.

Despre aisbergi, munții plutitori de gheață din regiunile polare, se învață în manualele de geografie că ascund în adîncimea apelor un volum egal cu de mai multe ori cel pe care ochiul îl vede la suprafață.

Episodul violent de la Bruxelles, du-te-vino-ul interoccidental care l-a precedat și cel care îi urmează sînt partea vizibilă a aisbergului numit „Piața Comună“. În adîncime este realitatea unor contradicții mult mai cuprinzătoare.

①
SOZIALISMUS

④
ΑΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ
ΔΕΙ ΔΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ (15%)
ΖΗΤΩ Η Π 15% ΓΥΜΝ. ΑΡ.

① Între 15 și 21 ianuarie s-a desfășurat, în sala „Werner Seelenbinder“ din capitala R.D.Germane, cel de-al VI-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania. Congresul a aprobat raportul de activitate al Comitetului Central, a adoptat noul program și noul statut al P.S.U.G. și a ales organele conducătoare ale partidului. În fotografie: prezidiul Congresului; la tribună, tovarășul N. S. Hrușciov, prim-secretar al C. C. al P. C. U. S., conducătorul delegației sovietice.

② În memoria marelui Lenin — de la a cărui moarte s-au împlinit, la 21 ianuarie, 39 de ani — la Londra a fost fixată o placă comemorativă pe clădirea de pe Percy Street 16, unde a locuit Vladimir Ilici în aprilie 1905. Pe placa comemorativă stă scris „Vladimir Ilici Ulianov-Lenin (1870-1924), întemeietorul U.R.S.S., a locuit aici în anul 1905“.

③ Un puternic val de ger a cuprins întreaga Europă, de la Oceanul Arctic și pînă la Marea Mediterană. În Danemarca, de pildă, marea a înghețat pe o bună porțiune, astfel că circulația între numeroasele insule din preajma litoralului se poate face cu bicicleta, în timp ce vasele sînt imobilizate de ghețuri.

④ În timp ce alocațiile destinate cheltuielilor militare ale Greciei cresc de la an la an, pentru necesitățile învățămîntului nu se găsesc fonduri suficiente. Pentru a-și manifesta protestul față de politica autorităților în problema învățămîntului, mii de elevi și studenți au organizat demonstrații la Pireu (în fotografie), la Atena și în alte orașe ale Greciei.

⑤ „Constructorii (antreprenorii capitaliști — n. r.) pot și trebuie să plătească“, „Să fie mărite salariile cu 15 la sută“. Sub aceste lozinci s-a desfășurat recent la Roma o demonstrație a muncitorilor constructori din capitala Italiei, în sprijinul revendicărilor lor.

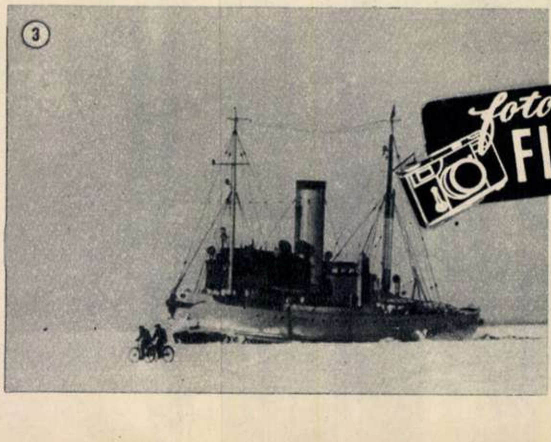

fotocronica FLACĂRII

⑤
AUMENTO SUBITO DEI SALARI DEL 15 PER CENTO
I COSTRUTTORI POSSONO E DEBBONO PAGARE
15 PER CENTO

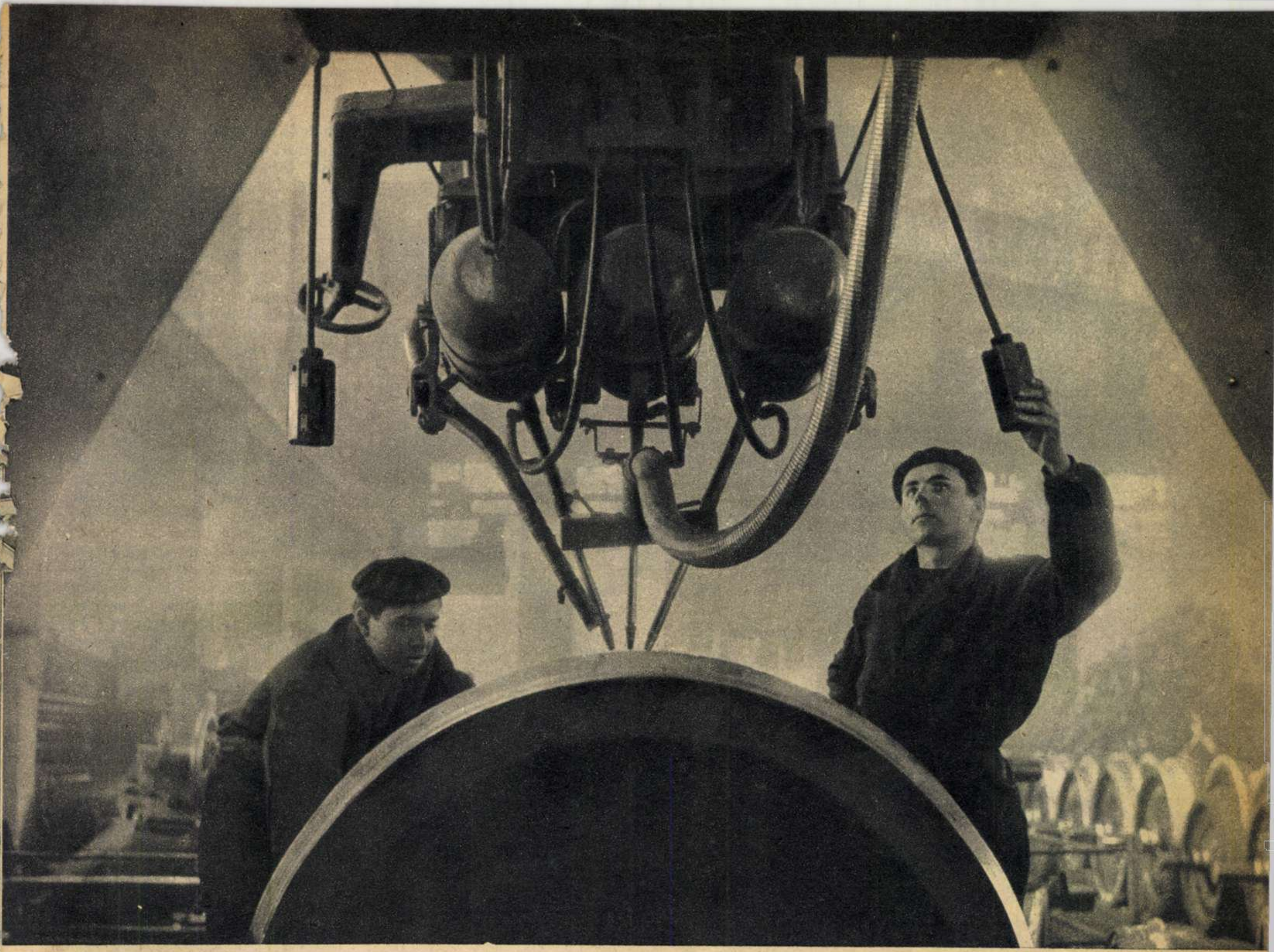

Roţile îşi vor mai prelungi viaţa datorită acestei maşini automate pentru încărcat cu sudură buza bandajului.

NICOLINA ZILELOR NOASTRE

Altădată, cum soseai în „dulce tîrg al Iaşilor" erai întrebat: „Ai văzut matali Copoul? Ai văzut teiul lui Eminescu? Dar turnul Goliei ? Dar bojdeuca lui Creangă? Te-ai plimbat pi Lăpuşneanu?" Şi dacă nu le văzuseşi pe toate acestea, ieşeanul se oferea pe loc să ţi le arate, neuitînd să te poarte şi pe melancolicele maluri ale Bahluiului. Şi aşa, saturat de poezie şi istorie, de snoave şi Cotnar, păstrai oraşului acestuia o trainică amintire.

Dar uite ce ni s-a întîmplat nouă deunăzi la Iaşi. Prima întrebare de astă dată a fost cu totul alta: „Ai văzut matali noul centru? Ai fost pi la Podul Roş? Prin noul cartier Păcurari?"... Ieşenii îşi privesc oraşul sub o optică nouă şi de-a dreptul impresionantă prin căldura şi dragostea cu care îţi vorbesc despre noile construcţii care dau oraşului o neaşteptată tinereţe.

Amintirile

Iaşul cu parfumul lui de odinioară, cu străzile lui înguste şi întortocheate se retrage tot mai mult în poveştile celor mai bătrîni. Dar amintirile rămîn...

Să ne întoarcem cu 30 de ani în urmă... Ziarele timpului inserau cu litere groase pe prima pagină: *Agitaţia ceferiştilor ieşeni... Salariile s-au redus cu 35 la sută... Muncitorii vor avea de lucru numai 5 zile pe săptămînă... Se intenţionează închiderea atelierelor pe timp de o lună de zile... 1.900 de lucrători vor rămîne fără nici o sursă de trai în plină iarnă...* Ofensivei patronale, curbelor de sacrificiu, muncitorii de la Ate-

Tinerii cazangii C. Chiriac şi A. Baciu din noua promoţie a Nicolinei.

lierele Nicolina, urmînd exemplul celor de la Griviţa din Bucureşti, le răspund printr-o luptă activă, neîntreruptă. Din rîndul lor se ridică conducători neînfricaţi. La Iaşi, Ilie Pintilie... La marginea cartierului Socola, peste calea ferată, e o căsuţă, azi refăcută, transformată în casă memorială. Aici a locuit Pintilie. Încăperi mici, cu mobilier modest, toate amintesc de neuitatul luptător comunist...

Povara crizei economice apăsa tot mai greu pe umerii clasei muncitoare. La Nicolina muncitorii primesc, la lichidare, plicuri cu 25, cu 10 şi chiar cu cîte 5 lei. Nemulţumirile cresc şi tot şi mai des se aud în ateliere tampoanele răsunînd, semn că în curte va avea loc o adunare de protest împotriva samavolnicilor. În fruntea tuturor acestor acţiuni se află comuniştii. La 19 iunie 1932 are loc la Casa poporului adunarea Comitetului de acţiune de la Iaşi, în prezenţa şi sub îndrumarea tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej. În vizita pe care a făcut-o acum trei ani la Nicolina, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej a povestit cum a reuşit să scape de sub supravegherea jandarmilor care înconjuraseră Casa poporului, ajutat de muncitori, care l-au condus prin ateliere.

1933... Seara zilei de 14 februarie. Muncitorii de la Nicolina, în grevă, au ocupat atelierele. Sirena sfîşie cerul de plumb de cîteva ore, necontenit. În jurul atelierelor a fost masată armata. Sus pe ziduri au apărut mitraliere. Mii de oameni se îndreaptă spre Nicolina; în masa imensă sînt copiii, mamele şi soţiile greviştilor, şomerii şi muncitorii întreprinderilor din localitate. Administraţia a ordonat deschiderea porţilor, dar nici un muncitor nu părăseşte postul. Pichetele greviştilor patrulează în interior de-a lungul zidurilor. În zadar administraţia cere muncitorilor să plece acasă, răspunsul dat în numele lor de Ilie Pintilie este clar şi ferm: satisfaceţi-ne revendicările, eliberaţi pe tovarăşii noştri arestaţi!

Greva ceferiştilor de la Griviţa din Bucureşti, cea de la Atelierele Nicolina din Iaşi şi celelalte acţiuni de luptă ale ceferiştilor şi petroliştilor au fost manifestări ce au demonstrat ridicarea nivelului conştiinţei muncitorilor şi le-au sporit combativitatea. Aceste acţiuni au fost o înaltă şcoală de organizare şi de educare, au întărit legăturile partidului cu masele şi au creat, atunci, în focul luptelor de clasă, cadre minunate pentru România socialistă de azi. Iată o statistică interesantă care ne vorbeşte de cadrele pe care le-au dat atelierele ieşene: dintre foştii muncitori de la Nicolina, azi 35 sînt directori de întreprinderi, 11 preşedinţi de sfaturi populare regionale, 9 ingineri şefi în diferite uzine din ţară, 31 ingineri, 3 generali, 37 ofiţeri superiori... Şi înşiruirea e departe de a fi completă.

Creatorii

La Nicolina au rămas totuşi destui oameni preţioşi. Iar între timp, în spiritul vechilor tradiţii de luptă, au crescut noi cadre. Să-l luăm de pildă pe ajustorul Ion Lungu... Despre comunistul Ion Lungu se spune că e un om plin de pasiune, de iniţiative. Cea mai recentă dovadă e construcţia maşinii de polizat segmenţi pentru pistoanele cilindrilor de locomotive. Multe dureri de cap dădeau segmenţii aceştia. Polizaţi manual, suprafaţa lor nu rămînea totdeauna netedă. De aici uneori şi calitatea îndoielnică... Într-o zi se trasează sarcina să se lichideze metoda polizării manuale, care nu mai corespunde tehnicii avansate. Cine să se ocupe? Voci unanime: Lungu. În afară de pricepere, ca să concepi o maşină trebuie şi puţină fantezie. Ca să transplantăm un termen, vom spune că e nevoie de inspiraţie. „N-am văzut niciodată o maşină asemănătoare..." — ne răspunde dînsul la întrebarea noastră. Atunci? „Iaca — aşa a fost..." Dar ne-ar trebui spaţiu multişor ca să povestim acest act de creaţie tehnică. Vom rezuma: maşina realizată este complet mecanizată. Pe un platou electromagnetic se fixează segmenţii. În plan vertical, deasupra platoului lucrează piatra de polizor, acţionată de un motor electric. Economii în primul an de folosire: 11.223 lei. Calitate: 100%.

Da, locomotivele au „doctori" buni la Nicolina. Dacă am vorbi despre toţi, cu siguranţă am putea scrie un roman. Să ne gîndim numai la noua promoţie de muncitori şi ingineri crescuţi în anii noştri. La tineri ca Aurelian Baciu sau Constantin Chiriac de la cazangerie, nu demult absolvenţi ai şcolii profesionale, la Ioan Sofian de la secţia prelucrări la cald, autorul unei importante modernizări la o presă, care a determinat creşterea

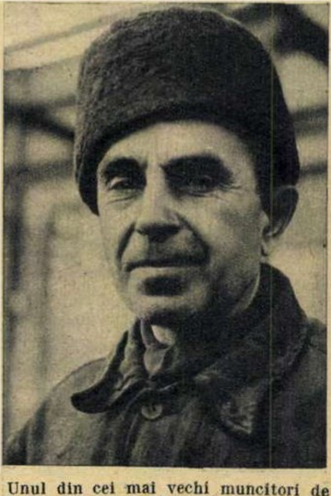

Unul din cei mai vechi muncitori de la Nicolina: moş Alexandru Gheorghiu.

Neobositul inovator Ion Lungu.

productivităţii maşinii cu o treime şi prelucrarea unei game mai mari de piese. Tineretul acesta însetat de cunoştinţe tehnice, dornic de perfecţionare, mereu în căutarea unor soluţii şi iniţiative noi este mîndria Nicolinei din zilele noastre.

Astăzi şi mîine

Locomotivele cu aburi mai au puţini ani de trăit. Bătrîne de peste o sută de ani, ele au păşit în istorie uimind omenirea, pe care au servit-o apoi cu abnegaţie; dar în zilele noastre au intrat în desuetudine. Coloşii drumurilor de fier vor muri purificaţi în flăcările furnalelor, renăscînd apoi în alte forme metalice. Locul lor este luat treptat de puternicele locomotive diesel. Această transformare a mijloacelor de tracţiune feroviară a determinat şi reprofilarea unor ateliere. Astfel, jumătate din fostele sarcini ale Griviţei roşii — de reparaţii de locomotive — au fost preluate de Atelierele de reparat material rulant Nicolina. Aici veteranele căilor ferate — locomotivele cu aburi — mai beneficiază de o îngrijire atentă; carnea lor metalică e cercetată cu defectoscoapele roentgen şi ultrasonic. Freze modulare, strunguri automate, maşini de polizat cuzineţi, maşini de găurit radiale şi multe alte utilaje moderne prelucrează piese care să le prelungească viaţa. Dar pe măsură ce ele vor fi retrase din trafic, unele din atelierele de astăzi vor trebui să-şi schimbe profilul. Peste cîţiva ani în incinta Nicolinei nu va mai intra nici o locomotivă cu aburi. Locul lor va fi luat de alte utilaje industriale. Ţinînd seama de această perspectivă, aici se fac pregătiri sistematice. Cu cîtva timp în urmă un colectiv s-a ocupat de un studiu de mare însemnătate: analiza calificării muncitorilor. Noile sarcini impun lucrătorilor, bine pregătiţi din punct de vedere tehnic, şi o judicioasă repartizare a lor în producţie.

O hală nouă domină incinta atelierelor. Clădirile cele vechi par, în comparaţie cu aceasta, nişte rude sărace. Ea oferă condiţii cu totul noi de muncă: instalaţii moderne de alimentare cu aer comprimat, cu abur şi curent electric; 4 poduri rulante de treizeci de tone acoperă 90% din suprafaţa halei. Uriaşi pereţi de sticlă (50% din suprafaţa zidurilor) lasă lumina zilei să pătrundă generoasă pînă în cel mai îndepărtat colţ. Halele au şi o anexă unde vor lua fiinţă laboratoare şi birouri de proiectare. E un sector cu totul nou, unde se prevede să lucreze cei mai pricepuţi ingineri din uzină.

Astfel Nicolina, vechea cetate revoluţionară a muncitorilor ieşeni, îşi pregăteşte în aceste zile viitorul. Şi mîine, cînd vom poposi în acest oraş, n-o să ne mire dacă vom fi întrebaţi: „Ai văzut matali Nicolina cea nouă? Dar uzina metalurgică? Nu? Păi atunci cum pleci din Ieşi...?"

C. BOZBICI

Fotografii de Tr. PROSAN

Hala nouă.

Scrisoare din Londra

tragedia oamenilor de prisos

de Gordon **SCHAFFER**

① Porțile oficiilor de plasare sînt închise nu numai în fața celor vîrstnici, ci și a celor tineri care, abia ieșiți de pe băncile școlii, fac cunoștință cu tragica școală a șomajului.

② În fața unui birou de înregistrare a șomerilor din Oakland.

③ S-au închis docurile din Liverpool.

1

2

3

Odată cu intrarea în anul 1963 spectrul șomajului, care apasă asupra a sute și sute de mii de cămine din Anglia, devine tot mai amenințător. De pe acum numărul șomerilor a atins aproape cifra de 600.000 și toate semnele arată că el va continua să crească în timpul acestei ierni. Astfel, Consiliul general al Congresului sindicatelor britanice (T.U.C.) avertizează că pînă la primăvară numărul șomerilor s-ar putea ridica la 750.000 de oameni. În principalele regiuni industriale din nordul Angliei aproximativ 5 la sută din muncitori n-au de lucru, în Scoția — 4,7 la sută, iar în Irlanda de nord procentajul este mult mai ridicat — 7,6 la sută. Multe fabrici sînt închise, iar șantierele navale n-au comenzi. Tinerii care au terminat școala nu pot găsi de lucru. În Camera Comunelor a fost citat de curînd cazul unei firme care pentru 10 posturi libere de ucenici a primit 270 cereri de angajare.

Pentru cei care au rămas fără lucru situația este desperată. Alocația de șomaj reprezintă numai nouăsprezece la sută din salariul mediu. Chiriile, care ocupă primul loc în bugetul unei familii, sînt acum atît de ridicate cum n-au fost niciodată, deoarece guvernul conservator a desființat orice control asupra chiriilor pretinse de proprietari. De asemenea trebuie luat în considerație faptul că zeci de mii de femei măritate au rămas fără serviciu. Numărul acestora nu apare însă în statisticile oficiale, ele neprimind alocații de șomaj. Și încă un fapt: marea majoritate a familiilor au cumpărat mărfuri în rate — cărora li se adaugă dobînzi mari; or, celor loviți de șomaj le este imposibil să facă față plăților; și astfel, peste noapte, un obiect cumpărat din necesitate se transformă într-o adevărată povară. Iată deci cum „situația de bunăstare“, despre care vorbesc toți cei ce fac apologia modului de viață occidental, se dovedește a nu fi decît o minciună goală.

Ceea ce guvernul prezintă drept remediu al acestei situații sînt niște scutiri de taxe și alte înlesniri acordate unor firme industriale pentru a le convinge să construiască fabrici în regiunile unde șomajul este cel mai ridicat. Și, în plus, niscaiva fonduri mizere pentru unele construcții de utilitate publică ce ar putea absorbi doar un număr infim din brațele de muncă ce nu-și găsesc întrebuințare.

Cu prilejul dezbaterii situației economice a țării în Camera Comunelor, ministrul de Finanțe, R. Maudling, a lăsat să-i scape afirmația că dacă numărul celor fără de lucru ar scădea prea mult, acest fapt ar duce țara înapoi, la „dificultăți legate de inflație și de balanța de plăți“. Avem aci explicația întregii situații. „Lumea liberă“, despre care se trîmbițează atît de mult, este bazată pe libertatea capitaliștilor de a acționa în interesul propriilor lor profituri. Ei au nevoie de un număr mare de șomeri pentru a folosi teama de șomaj a muncitorilor ca mijloc de îmblînzire a celor nemulțumiți și de înfrînare a luptei duse de sindicate.

Dar ce reprezintă această „libertate“ pentru omul care nu are de lucru? Laburistul Neil Carmichael, membru al Parlamentului, originar din Glasgow unde șomajul este în creștere, a arătat într-un discurs rostit în Camera Comunelor:

„Este groaznică situația omului care se simte de prisos și sentimentul nesiguranței îi cuprinde nu numai pe șomeri, ci pe toți cei care se gîndesc că le va veni poate și lor rîndul. Cel care e șomer de trei sau patru luni, cînd iese dimineața în stradă își tîrăște pasul, neștiind încotro s-o ia — la dreapta, la stînga sau să se reîntoarcă acasă. Pentru că el a fost deja și la șantierul naval, și la toate fabricile din oraș — ori de cîte ori a auzit un zvon că s-ar găsi o slujbă — dar pretutindeni i s-a spus că nu există nici un loc pentru el“.

S-a calculat că actuala capacitate industrială a Angliei poate produce un volum suplimentar de produse în valoare de 1.500 milioane lire. Dar șomerii nu au cu ce cumpăra. Urmarea? O nouă scădere a cererii de mărfuri. De aci noi concedieri, alți muncitori care-și pierd serviciul. Și cercul acesta vicios continuă.

Care e remediul? În dezbaterea mai sus-amintită din Camera Comunelor, E. Shinwell, fost ministru laburist, a sugerat o conferință economică mondială și a atras atenția asupra uriașelor posibilități de a face comerț cu țările socialiste „independent de părerea Statelor Unite“. „De ce S.U.A. — a întrebat el — se pot amesteca în ceea ce întreprindem, ne pot da ordine în această privință, se poartă brutal, ne dau instrucțiuni? Este timpul să le cerem să se preocupe numai de problemele lor de afaceri“. Apoi, dl. Shinwell a arătat: „Adevărul este că în această țară, sau în oricare alta, dacă nu sînt bani pentru a da oamenilor posibilitatea să cumpere produse și dacă producția crește peste posibilitățile de consum, mai devreme sau mai tîrziu apare și șomajul“.

Fără îndoială, neliniștea ce domnește în Anglia în legătură cu creșterea șomajului este atît de puternică încît, dacă nu va întreprinde nimic, guvernul se va vedea nevoit să facă față unei adevărate revolte pe scară națională. Este foarte semnificativ faptul că pînă și deputați conservatori — reprezentanți ai regiunilor cu mulți șomeri — au criticat cu vehemență guvernul în timpul dezbaterilor din Camera Comunelor. Aceasta deoarece e în joc însuși mandatul lor; ei nu mai pot spera să fie realeși în viitor dacă situația nu se va îndrepta. Totodată guvernul este supus din ce în ce mai mult atacurilor opoziției laburiste și sindicatelor.

În timpul marii crize din 1930 s-a făcut auzită o voce care arăta cu convingere că șomajul nu este un rău necesar, că el poate fi înlăturat pentru totdeauna. Această voce venea din Uniunea Sovietică — pe vremea aceea încă săracă și slab dezvoltată, dar prima țară unde șomajul avea să dispară pentru totdeauna. Celelalte țări socialiste au învins și ele acest flagel.

Astăzi tot mai mulți oameni ai muncii din Anglia, ca și din alte țări capitaliste, știu să compare cele două sisteme — unul care n-are posibilitatea de a asigura înfăptuirea dreptului la muncă și celălalt care înaintează cu pași mari pe drumul folosirii tuturor resurselor umane și materiale pentru a asigura poporului o viață mai bună și îmbelșugată — și să tragă concluziile ce se impun.

Dă consultații prof. dr. Stanca, medic emerit, asistat de dr. Ioanin Lupescu.

DOCTORUL ULIERU NICI N-A VISAT...

Un singur medic a lipsit: Ulieru. Lipsă motivată. Caravana profesorilor doctori, organizată de Comitetul regional de Cruce Roșie-București, pleca mai tîrziu cu o jumătate de veac de cînd medicul vizionar își purta revolta și caietul cu însemnări prin oropsitele plaiuri argeșene.

A lipsit doctorul Ulieru din caravană. Ar fi putut vedea ceea ce nici în vis n-ar fi îndrăznit... Nouă profesori universitari și numeroși medici cu renume au făcut investigații profilactice la țară, au procedat la un schimb de experiență cu medicii locali și au dat consultații gratuite țăranilor.

De cei mici s-a ocupat conf. dr. V. Petrescu-Coman.

Îmbarcarea din fața sediului Comitetului Central de Cruce Roșie din București s-a făcut de dimineață. Un microbuz și două autoturisme au pornit pe șoseaua asfaltată care străbate Bărăganul legînd Capitala de Constanța. Era duminică.

Zboară kilometri de șosea și caravana se oprește în fața clădirilor S.M.T.-ului din comuna Eliza Stoenești, raionul Urziceni.

Curtea, plină cu oameni. Cîțiva dintre ei pentru consultații, alții, cei mai mulți, veniți pentru controlul profilactic. Mașina M.R.F.-ului (microradiofotografii), sosită aici în avangarda caravanei, e deja în plină activitate. Dr. Dumitru Tulbure, medic specialist radiolog, asistat de tehnicienii caravanei, examinează salariații S.M.T.-ului, pe colectiviștii de la G.A.C. „23 August"-Bărcănești, cei de la colectiva „Ceapaev", cît și pe alții din comunele învecinate.

Camerele, birourile, dormitoarele S.M.T.-ului și ale școlii de tractoriști anexă sînt transformate în cabinete medicale. Un pat curat, o măsuță, două scaune, becul electric sînt completate cu trusa și marea experiență medicală a omului de știință.

Cartoanele prinse de uși cu pioneze indică modest specialitatea. Solicitanții la consultațiile profesorilor sînt triați într-o cameră de către colectivul de doctori reprezentanți ai secției sanitare raionale: Mircea Alexandrescu, medic șef de raion, doctorii Valentin Pavelescu și Flora Auraru, pediatri, și dr. Isabela Teich, stomatolog.

Oamenii se înghesuie la ușa cabinetului de triere. Unii pentru maladii neînsemnate.

— Crampe la stomac, măicuță? Îți prescriu eu niște prafuri, nu-i nevoie să te vadă tovarășul profesor.

— Ba să mă vadă, că poate-mi scrie o doctorie de București...

Și bătrînica vioaie, cu toți cei peste 70 de ani, nu se lasă pînă nu primește un număr de ordine.

Florea Ulnițeanu are 8 ani și un strabism convergent. A venit cu taică-său la consultație.

— Credeți c-o să se vindece? Că, uneori, cîte-un drac de copil rîde de el și-mi vine băiatul plîngînd acasă.

— Se vindecă — îi spune cu siguranță tov. conf. dr. Mihai David. Ai să vii la Spitalul Colțea, unde ai să-ntrebi de mine... Uite și recomandare... Să nu neglijezi, că-i păcat de flăcăiaș.

Conferențiar dr. Valeriu Tempea consultă pentru O.R.L.; conferențiar dr. V. Petrescu-Coman, pediatrie; prof. dr. Gh. Niculescu, boli interne; prof. dr. Stanca, medic emerit, ginecologie; prof. dr. Traian Teodosiu, dermatologie; conferențiar dr. Mihai David, oftalmologie; conferențiar dr. Emil Papahagi, chirurgie; dr. Ioanin Lupescu, ginecologie.

Ilie Badea este președintele colectivei „23 August". E voinic ca un urs, dar...

— Cînd și cînd mă junghie în partea dreaptă a pîntecului... N-am prea luat în seamă, dar acu', dacă Universitatea a venit să ne facă o vizită, e cazul să știu și eu de ce sufăr și să mă îngrijesc...

Înapoia ușilor de lemn ale dormitoarelor și birourilor stațiunii de mașini și tractoare, profesorii consultă cu aceeași seriozitate ca în fața studenților, la patul bolnavului de clinică. Profesori cu renume, autori a nenumărate lucrări de specialitate, au venit în mijlocul țăranilor să le pună la dispoziție știința medicală și uriașul bagaj de experiență. Ei, doctore Ulieru, unde ești?

Către orele patru după-amiază, ultimii din cei consultați părăsesc cabinetele S.M.T.-ului.

Într-un birou, organizatorii caravanei fac bilanțul:

S-au acordat peste 350 de consultații și s-au făcut cam 500 de microradiofotografii.

Anton ALEXE

CĂRȚI

GH. BADRUS — „MIȘCAREA DE ELIBERARE NAȚIONALĂ"

Ed. Politică — 110 pag.

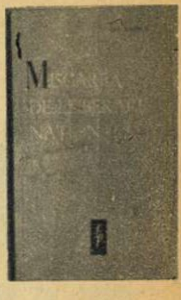

O lucrare ce se recomandă cititorului atît prin abordarea științifică a celor mai importante aspecte ale acestui uriaș proces transformator, cît și prin tratarea lor la un nivel accesibil unui larg cerc de cititori. Paginile cărții înfățișează problemele actuale și perspectivele tinerelor state apărute pe harta lumii.

L. TAXIL — „BIBLIA HAZLIE"

Ed. Politică — 549 pag.

biblia
hazlie

Cartea a văzut lumina tiparului în Franța secolului trecut. Ea își păstrează însă și azi prospețimea datorită perspicacei și spiritualei analize a „Vechiului testament". Contradicțiile flagrante ale acestuia cu știința, logica și morala sînt înfățișate cu umor fin și causticitate.

FRED J. COOK ȘI GENE GLEASON — „REPORTAJ DIN NEW YORK"

Ed. Politică — 182 pag.

Reportajul publicat inițial în revista americană „Nation" conchidea: „New Yorkul... este orașul în care s-a înrădăcinat corupția, unde domnesc apatia și indiferența. Pe nimeni nu-l interesează soarta omului. Este un oraș care și-a pierdut sufletul". În sprijinul acestei concluzii amare, cei doi autori aduc nenumărate dovezi aflate direct în urma investigațiilor reporterești în marele oraș capitalist. Astfel, cartea are girul unei indiscutabile autenticități.

DAICOVICIU C. ȘI DAICOVICIU H. — „ULPIA TRAIANA"

Ed. Meridiane — 112 pag.

ULPIA TRAIAN

Cartea este dedicată capitalei Daciei romane, Sarmisegetuza romană, întemeiată între anii 110-108 î.e.n. (această așezare nefiind aceeași cu capitala lui Decebal din Munții Orăștiei). Apărută în colecția „Monumentele patriei noastre", lucrarea se referă la istoria orașului (pe baza vechilor și noilor săpături efectuate), prezentînd și Muzeul arheologic din comuna Samu, raionul Hațeg.

VAL TEBEICA — „STRĂBĂTÎND LUMEA"

Ed. Științifică — 368 pag.

Noua ediție a cărții, completată, relatează întîmplările unor călători și exploratori romîni de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului nostru. Urmărind peripețiile doctorului Ilarie Mitrea în Mexic și Indiile olandeze, ale lui Ion Catrina în Mozambic și Transvaal, ale lui Iuliu Popper în Țara de Foc sau ale celor patru studenți romîni care au parcurs pe jos 100.000 km în jurul lumii, cititorul cunoaște nu numai oameni și fapte din diferite colțuri de pe glob, dar și, în același timp, amănunte despre atitudinea plină de umanitate și despre pasiunea științifică a acestor călători. Remarcăm frumoasa ținută grafică a cărții.

GH. EPURAN
Țara
Bîrsei

GH. EPURAN — „ȚARA BÎRSEI"

Ed. U.C.F.S. — 199 pag.

Nepropunîndu-și să realizeze un ghid sau o monografie, autorul face prezentarea turistică a unei minunate regiuni din țara noastră, în care pitorescul natural se îmbină cu frumusețea realizărilor datorite omului. Notațiile autorului, ilustrațiile și indicatorul cabanelor invită pe cititor la turism pe meleagurile bîrsene.

RAIONUL TÎRGOVIŞTE,

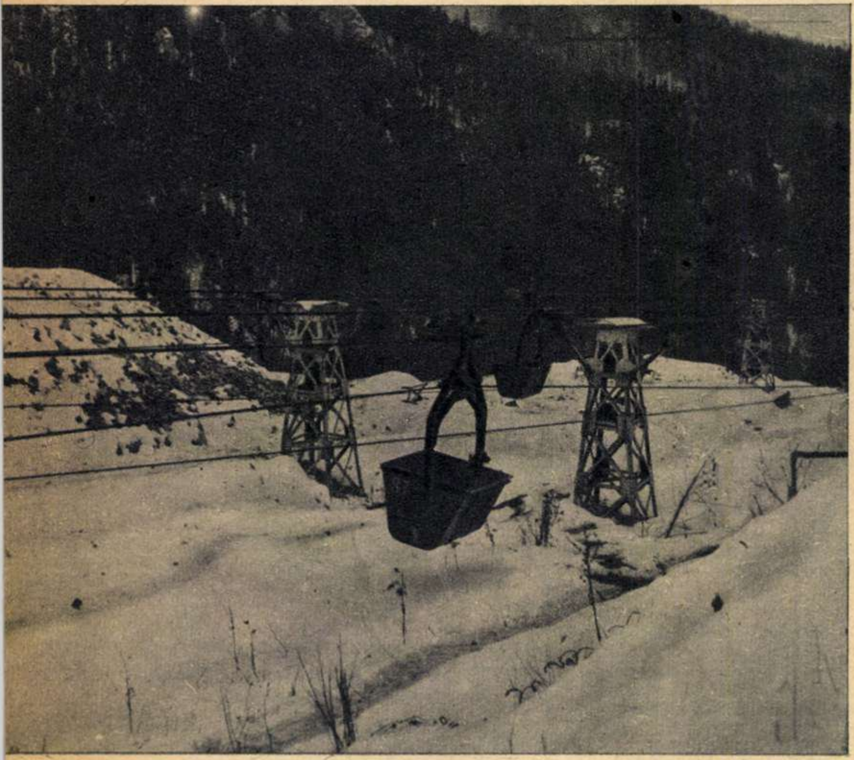

Din vîrf de munte, piatra de var călătoreşte cu funicularul pînă la Fabrica de ciment din Fieni.

IANUARIE 1963

Ceasuri de tihnă în casa colectivistului Drăgan Constantin, şef de echipă la G.A.C. „Unirea" din Nucet (stînga sus). Colectivistul Ion Florian lucrează la maternitatea de scroafe, construită de curînd la aceeaşi colectivă (sus, mijloc).

Iubitorii de cărţi de la Şotînga au citit anul trecut peste 12.000 de volume. N-au epuizat însă fondul bibliotecii: aceasta conţine pînă la ora actuală 14.300 de volume şi e frecventată de peste 2.000 de cititori.

↑
Constantin Pleșa, din comuna Șotînga, s-a mutat anul acesta în casă nouă. Minerii și colectiviștii din Gheboeni și-au făcut din 1948 pînă astăzi 134 de case noi și și-au renovat alte 70 de case. Sătenii de la Runcu nu se lasă mai prejos: în anii noștri și-au construit 409 case noi.

280 de oi sînt adăpostite de saivanul nou construit la G.A.C. „Unirea" din Nucet.
↓

Clasate într-o filmotecă, imaginile pe care vi le prezentăm aici ar putea fi regăsite în dreptul literei T. Cu o precizie geografică: raionul Tîrgoviște. Și cu una istorică: ianuarie 1963. Într-adevăr, fotoreporterul nostru a călătorit în aceste zile de iarnă prin satele tîrgoviștene, surprinzînd pe peliculă cîteva imagini specifice începutului de an 1963.

Iată: un țăran și-a cumpărat un aparat de radio; pe frontonul unui cămin cultural proaspăt construit tocmai se anină firma; un miner s-a mutat în casă nouă... Sînt fapte obișnuite pentru zilele noastre, dar cînd oare în trecut asemenea imagini ar fi putut face obiectul unor instantanee luate în trecere?

Dar să lăsăm datele să vorbească. Ați auzit, fără îndoială, despre comuna Fieni. Aici s-au dezvoltat, în anii regimului nostru, două obiective industriale (o fabrică de ciment, modern utilată, și o fabrică de becuri), iar cînd treci pe ulițele comunei poți număra 11 blocuri locuite și 2 blocuri în construcție. În ce măsură mai răspunde o asemenea comună la vechea noțiune de „rural"?

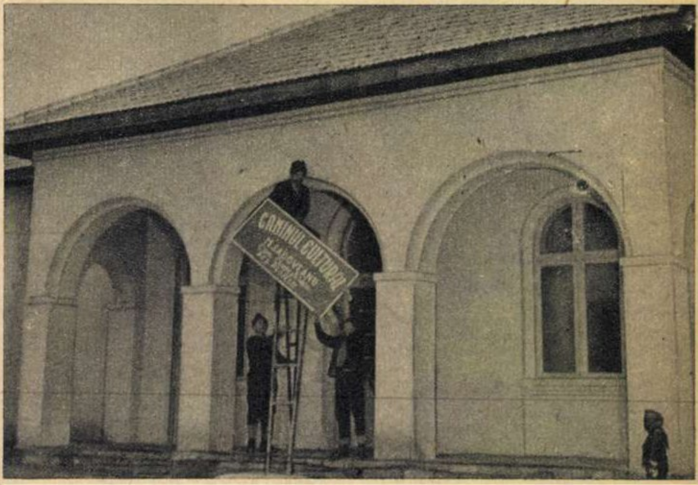

Moment de seamă: noul cămin cultural din comuna Cîndești Vale își ia numele marelui Sadoveanu.

Pe acoperișul noilor blocuri se profilează antenele aeriene de radio și televiziune, iar locatarii s-au obișnuit să folosească frigiderul, aragazul, mașina de spălat rufe și să circule cu bicicleta și motocicleta. Localnicii comunei își petrec serile la un confortabil club muncitoresc, prevăzut cu 500 de locuri, unde pot vedea spectacole de film, de teatru sau de brigadă artistică; o mie dintre aceștia frecventează în mod curent biblioteca clubului, dotată cu peste 5.000 de volume, iar copiii din Fieni se bucură de o școală frumoasă, înzestrată cu atelier și laborator. Pentru cei din Fieni s-a dus vremea cînd suferindul scuturat de friguri trebuia să se transporte cu căruța la oraș. Acum își pot vedea de sănătate în comună, unde funcționează un dispensar cu staționar, o circumscripție sanitară și o casă de nașteri, în care șase medici și numeroase cadre cu pregătire medicală acordă gratuit, tuturor cetățenilor, asistență sanitară.

O altă comună în raion, comuna Băleni Sîrbi, avea în trecut o tristă notorietate: aproape 70% din localnici erau analfabeți. Acum „o populație școlărească de 1.003 elevi" (așa se spune în comună) învață într-o școală nouă, o clădire impunătoare cu 16 săli de clasă, unde sînt instruiți de 38 de învățători și profesori. Școala aceasta de 8 ani din Băleni a devenit de curînd școală medie, așa încît fiii colectiviștilor au liceu la ei acasă.

Pe minerii din Gheboeni îi vezi plecînd dimineața la lucru cu mașinile. Pentru ca legătura cu locul de muncă să se facă ușor și rapid, colectiviștii și minerii de la Gheboeni au pietruit șoseaua, au ridicat 3 poduri de beton, au făcut podețe, au îmbunătățit drumurile comunale. Acum, mobilizați de deputații lor, au purces la alte lucrări noi.

Localnicii din Dragomirești — în parte colectiviști, în parte lucrători la sondele petrolifere — și-au creat și ei o mare unitate cooperatistă cu 17 magazine de desfacere.

Cei din comuna Runcu fac astfel numărătoarea intelectualilor ieșiți de curînd din rîndurile lor: 30 de absolvenți ai școlilor medii, 35 absolvenți ai școlilor tehnice și profesionale, 6 studenți, 2 doctori, 9 ingineri, 14 învățători și profesori, 7 ofițeri.

Electrificare, radioficare, obiective industriale, gospodării colective, blocuri, spitale, case de nașteri, cluburi, șosele noi — iată realitățile ce reînnoiesc în chip atît de surprinzător fața noului sat.

Ele sînt urmarea firească a dezvoltării economice multilaterale a raionului. Încheierea procesului de colectivizare a agriculturii, urmată de o preocupare susținută pentru întărirea economico-organizatorică a gospodăriilor nou înființate, dezvoltarea întreprinderilor industriale — a fabricilor, uzinelor, minelor și schelelor petrolifere din raion — au dat oamenilor muncii din satele tîrgoviștene o bază materială pe care n-au putut-o avea niciodată în trecut. Participarea lor la conducerea treburilor obștești, prin mijlocirea celor mai harnici și mai devotați dintre ei — deputații raionali — au făcut de asemenea posibile toate aceste semnificative realizări. În aceste zile, în comunele raionului — ca în întreaga țară — au început propunerile de candidați pentru alegerile de deputați în sfaturile populare comunale și orășenești, și acest eveniment stimulează și mai puternic inițiativa maselor, calitățile de buni gospodari ale localnicilor.

Fotografii de A. COPOS

FIGURI CONTEMPORANE

omul care a murit de patru ori... trăiește!

ARTICOLE SCRISE SPECIAL PENTRU „FLACĂRA"

de Irina LUNACEARSKAIA și D. DANIN

ACADEMICIANUL LEV LANDAU

Academicianul Lev Davidovici Landau a fost distins cu Premiul Nobel pe anul 1962 pentru fizică. Prin această hotărîre Academia de științe a Suediei a dat o înaltă prețuire rolului remarcabil al savantului sovietic în comunitatea internațională a fizicienilor, care pătrund tainele structurii materiei.

Încă înainte de război academicianul sovietic Piotr Kapița, studiind comportarea corpurilor la temperaturi extrem de scăzute, a descoperit că la răcirea heliului pînă aproape de zero absolut, gazul lichid își pierde vîscozitatea și trece în stare de „superfluiditate". Explicația acestui fenomen nu a putut fi dedusă de nimeni din datele cunoscute pînă atunci privitoare la proprietățile mișcării moleculare.

Folosind mecanica cuantică, Landau a creat o teorie matematică închegată, care explică în mod admirabil toate fenomenele superfluidității. A rezultat că mișcarea nu încetează concomitent și uniform în întregul lichid: în apropiere de zero absolut, într-o parte a lichidului mișcarea termică se oprește, în timp ce în cealaltă parte a lichidului ea se păstrează. Se formează parcă un amestec între lichidul obișnuit și cel superfluid care a ajuns la temperatura de aproape zero absolut.

Desigur, cercetările lui Landau nu se rezumă la starea de superfluiditate. Ele cuprind o sferă largă de probleme, asupra cărora nu putem insista aici.

Lucrarea sa „Fizica teoretică", elaborată împreună cu profesorul E. Lifșiț, a dobîndit un renume mondial. În toate țările ea este considerată ca cel mai bun manual; de altfel cuvîntul „manual" nici nu pare potrivit. Este de fapt o adevărată enciclopedie a fizicii teoretice.

Lev Landau are 54 de ani. Pînă la începutul anului 1962 toți fizicienii-teoreticieni îl cunoșteau pe „Dau"—cum îi spun prietenii — ca un om vesel, spiritual, vioi, gata să discute ore de-a rîndul despre literatură, poezie și pictură. Îi plăceau pictura realistă și versurile pline de culoare ale poetului Nikolai Gumilev.

La 7 ianuarie 1962, în urma unui groaznic accident de automobil petrecut pe drumul ce duce din Dubna — orașul fizicienilor — la Moscova, academicianul Landau a fost grav rănit; luni de zile el s-a aflat la hotarul dintre viață și moarte. Despre lupta titanică pentru salvarea vieții marelui savant se vorbește în aceste pagini.

Lev TEPLOV

Nenorocirea s-a întîmplat în dimineața de duminică 7 ianuarie 1962, pe șoseaua asfaltată care leagă Moscova de orașul fizicii nucleare, Dubna.

Nimeni nu poartă vreo vină. Timpul era mizerabil, o crustă groasă de gheață acoperea șoseaua. Deodată, în fața automobilului apăru o fetiță. Autoturismul frînă brusc și derapă spre partea stîngă a șoselei. Din direcția opusă se apropia un camion cu viteză mare. Nimic nu mai putea împiedica ciocnirea. Camionul lovi cu putere autoturismul și întregul șoc îl resimți persoana care ședea la stînga, în spate: academicianul Landau.

Un detaliu fantastic: nici un ou nu s-a spart!

Nenorocirea a fost cu atît mai mare cu cît mașina era condusă de elevul lui Landau, tînărul fizician-teoretician S. Plecau într-o excursie duminicală. În spate, ședea soția lui S. Între ea și Landau se afla un coș cu ouă crude. Soților S. nu li s-a întîmplat aproape nimic. Un detaliu fantastic: nu s-a întîmplat nimic nici coșului, nu s-a spart un singur ou! Landau însă...

Salvarea îl transportă la Spitalul nr. 50 — cel mai apropiat — la etajul al cincilea, la clinica de traumatologie. Corpul zdrobit nu dădea semne de viață. Asupra lui se aplecă medicul de serviciu, Lidia Pancenko. Din acel minut — erau orele 11,50 — a început bătălia dramatică pentru „reînvierea" academicianului Landau.

Duminica nu este cea mai potrivită zi pentru a începe o asemenea luptă. În institute și în diferite departamente nu se lucrează; sînt liberi și mulți din acei al căror ajutor imediat și priceput poate salva un om. Din fericire, însă, șeful clinicii de traumatologie, profesorul Valentin Pociakov, venise să consulte o pacientă pe care o operase sîmbătă.

Diagnostic dramatic

Diagnosticul a fost stabilit abia dimineața. Concluzia, sau mai bine zis sentința, glăsuia: fractura bazei craniului și a oaselor bolții craniene; comoție cerebrală gravă; șoc traumatic de gradul III; fractura a nouă coaste; pneumotorax și hemotorax drept; ruptura articulației pubiene; ruptura oaselor frontale; ruptura osului ischion și fractura osului iliac; fractura colului femural stîng; contuzii grave ale organelor cavității abdominale; pneumonie traumatică; pareza intestinală și a vezicii urinare; paralizia mîinii stîngi; pareza mîinii drepte și a ambelor picioare.

Bolnavul pierduse complet auzul, văzul, darul vorbirii. Lipseau toate reflexele, deglutiția, expectorația, senzațiile dureroase. El pierduse în întregime legătura cu lumea exterioară; cunoștința nu-i revenea. Medicii trebuiau să definească tulburările de importanță vitală și să concentreze asupra lor tratamentul de bază.

Cum poate fi însă îmbinat tratamentul fracturilor, care cere elongația membrelor sau pansament ghipsat, cu gravele tulburări ale respirației și cu comoția cerebrală, care necesită repaus absolut? A fost așadar nevoie să se renunțe la tratamentul prin procedee clasice al fracturilor, căci nu de el depindea în primul rînd salvarea vieții savantului. Respirația discontinuă, frecventă, pe care medicii o denumesc „de tipul Cheyne-Stockes", amenința să se oprească.

Între timp telefonul clinicii era asaltat de colegii și prietenii lui Landau de la Institutul de fizică al Academiei de științe a U.R.S.S.

Astfel s-a deschis, în lupta cu moartea, „cel de-al doilea front": medicilor li s-au alăturat fizicienii. Academicianul Kapița a telefonat neîntîrziat guvernului.

O deosebită neliniște o stîrnea starea organelor respiratorii și a inimii. Temperatura ridicată a dus la dereglarea activității cardiace. Și, ceea ce era de temut — colapsul acut — s-a întîmplat în ziua a patra. Pulsul dispăru, tensiunea scăzu la zero, encefalograful rămase nemișcat: survenise moartea clinică! Dar ea nu i-a surprins pe medici. O așteptau și erau gata s-o înfrunte.

S-au luat măsuri urgente: a fost secționată artera radială a mîinii stîngi și s-a efectuat, sub presiune, o transfuzie arterială. S-au introdus în venă efedrină, adrenalină, strofantin, cardiamin. Aparatul de respirație artificială funcționa permanent.

Viața revenea treptat, dar pentru puțin timp. „Moartea" a survenit încă de trei ori — în ziua a 7-a, a 9-a și a 11-a. Și de fiecare dată medicii, înarmați pînă în dinți, au învins.

— În 20 de ani de practică am văzut multe, însă cu un caz atît de complicat nu m-am întîlnit pînă acum. Faptul că Dau trăiește de trei săptămîni reprezintă în sine un miracol! — spunea Nikolai Grașcenkov, membru al Academiei de științe medicale, la 1 februarie. Am fost în camera lui. Landau amintea și înainte de Don Quijote: era înalt, mobil. De data aceasta semăna cu un Don Quijote înfrînt, dar care nu renunță la luptă. Întregul său corp era încordat într-un chip nenatural. Avea profilul unui vultur. Ochii săi scăpărători nu vedeau nimic. Se părea că erau ațintiți într-acolo unde oamenii din cameră nu puteau privi. Mîna stîngă, complet bandajată după nenumărate injecții, era ridicată în sus, parcă

După cincizeci de zile petrecute între viață și moarte, iată-l pe profesorul Landau împreună cu soția sa, Kora.

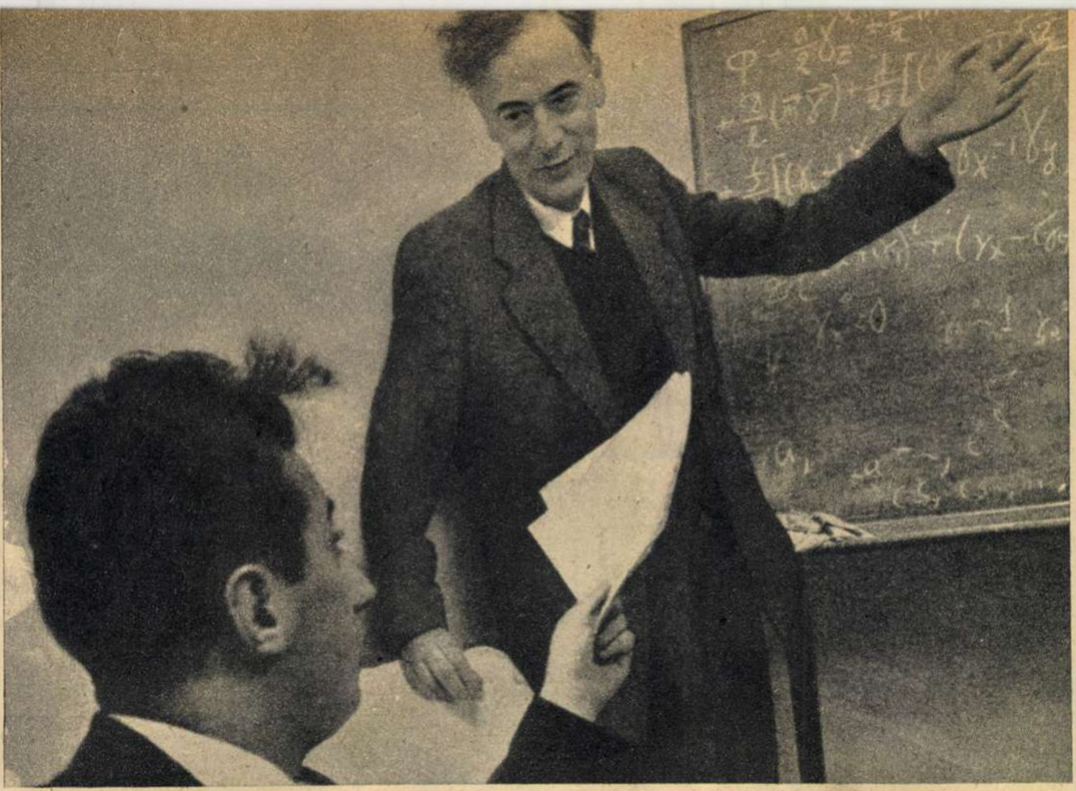

îndemnînd la linişte şi la nemişcare. Era o impresie de neuitat.

Statul major al fizicienilor

S-a întîmplat o minune? Nu, mai bine zis minuni în fiecare zi, în fiecare clipă, în decurs de şase luni. Mai întîi în Spitalul nr. 50, mai tîrziu în sanatoriul neurochirurgului Bordenkov. Erau minuni ale abnegaţiei medicilor, surorilor, personalului tehnic.

Au intervenit însă şi alte miracole. Ele se datoresc fizicienilor. De la prima oră după accident ei au manifestat o solidaritate demnă de admirat. Au hotărît să degajeze personalul spitalului, medicii, surorile şi consultanţii de toate preocupările secundare în afara celor exclusiv medicale. Oameni de ştiinţă cu renume, care nu se pricep de loc în medicină, academicieni, membri corespondenţi ai Academiei, docenţi în ştiinţe fizico-matematice cunoscuţi în lumea întreagă, oameni de aceeaşi vîrstă cu Landau, elevi şi elevi ai elevilor săi, cu toţii au preluat voluntar sarcini de curier, şofer, secretar, paznic, pînă şi cele de muncitor necalificat.

„Comandamentul" s-a stabilit în camera de lucru a medicului şef al Spitalului nr. 50 şi s-a transformat într-un centru care lucra zi şi noapte şi în orice clipă îndeplinea toate directivele medicilor. Peste 80 de fizicieni-teoreticieni au devenit membri ai acestui colectiv numeros şi disciplinat. Aci se afla un carnet cu adrese şi telefoane ale persoanelor şi autorităţilor al căror ajutor putea fi uneori necesar. 223 de numere de telefon! Erau înregistrate acolo numele cele mai surprinzătoare, autorităţile cele mai neaşteptate: birouri de transport, aeroporturi, laboratoare, oficii vamale, farmacii, ministere, magazine, tot felul de instituţii medicale.

„Să fie găsit P."

În zilele tragice în care Dau a murit de patru ori, erau de serviciu în faţa clădirii spitalului opt sau zece maşini ale institutelor Academiei şi autoturisme particulare ale fizicienilor. Cu viteză fulger ele aduceau medici din toate colţurile Moscovei. În registrul de serviciu era scris:

„Alioşa! Să ţii noaptea legătura cu R".

„La orice agravare să fie chemat mai întîi F".

„Să fie găsit P. Oriunde!"

Cînd în ziua de 12 ianuarie totul depindea de un aparat de respiraţie artificială (plămîn artificial), un fizician s-a oferit să-l confecţioneze imediat în atelierele Institutului de fizică. Evident, lucrul acesta nu era necesar, era o propunere naivă, dar din ce pornire nobilă izvorîse! Un plămîn artificial perfect a fost adus de la Institutul pentru tratamentul paraliziei infantile...

Landau zăcea într-un pat ciudat, unic în felul lui, special realizat pentru el la Institutul de fizică teoretică şi experimentală al Academiei de ştiinţe. Acest pat avea, în terminologia fizicienilor, toate „gradele de libertate" necesare, adică era un aparat mecanic ideal, care permitea orice întoarceri şi schimbări ale poziţiei corpului. De fapt, o maşină automată specială.

Desigur, într-un scurt reportaj nu se poate relata totul. Multe lucruri apar astăzi „sentimentale", neverosimile, imposibile.

O dată ne-a condus în ascensorul spitalului, la etajul al cincilea, secretara medicului şef. Cînd am ieşit din ascensor, pe neaşteptate ea exclamă:

— Doamne, m-am îndrăgostit!

— De cine?

— De ei! — răspunse ea şi adăugă: Mi i-am imaginat pe fizicieni cu totul altfel. Am crezut că sînt oameni seci şi înfumuraţi, însă sînt oameni de aur!

Un adevărat scenariu de film

De ce a spus academicianul Kapiţa că pe tema cazului Landau s-ar putea turna un film cu titlul „Dacă toţi oamenii de ştiinţă din lume"? Să revenim la ziua accidentului.

După primul examen, medicii au spus că în asemenea cazuri trebuie folosit un preparat special, străin.

Piotr Kapiţa a trimis atunci, imediat, trei telegrame vechilor săi prieteni, oameni de ştiinţă: cunoscutului fizician Blackett la Londra, lui Bicard, asistentul renumitului Paul Langevin, la Paris, şi fiului lui Niels Bohr la Copenhaga. Kapiţa n-a telegrafiat direct lui Bohr, nevrînd să-l nelinişteascǎ inutil pe bătrînul profesor al lui Landau comunicîndu-i tragicul accident.

A doua zi a sosit o telegramă din partea lui Bohr cu ştirea că medicamentul a fost expediat. Însă... la Copenhaga se făcuse o confuzie în legătură cu denumirea medicamentului şi Bohr... expediase un alt medicament, inutil.

Bicard a telefonat imediat de la Paris la Praga. L-a anunţat pe prietenul său Nemec, de la Uniunea internaţională a oamenilor de ştiinţă, despre cele întîmplate; acesta a vorbit cu academicianul Sorn, care a trimis neîntîrziat medicamentul necesar.

Oamenii de ştiinţă cehoslovaci au mai dat de două ori o contribuţie de seamă la salvarea vieţii lui Landau. Neurochirurgul Zdenek Kunc, binecunoscut peste frontierele Cehoslovaciei, a zburat de două ori cu avionul la Moscova, în luna ianuarie şi martie, dînd sfaturi foarte competente.

Să continuăm însă cu cele ce s-au întîmplat în primele zile. Telegrama academicianului Kapiţa nu l-a găsit la Londra pe profesorul Blackett. Ea a fost predată imediat lui John Cockroft, cercetător de frunte în domeniul fizicii atomice, care a început să caute medicamentul. În acele ore critice a telefonat şi Evgheni Lifşiţ la Oxford, editorului Maxwell, care publicase în Anglia lucrarea lui Landau şi Lifşiţ „Fizica teoretică". Cockroft şi Maxwell au căzut de acord asupra celor ce trebuiau să facă. A doua zi avionul sovietic TU-104 a fost reţinut o oră în plus pe aeroportul din Londra pentru a prelua un pachet cu medicamente cu destinaţia Moscova, purtînd adresa laconică „Mister Landau".

Un alt amănunt: Maxwell trecea el însuşi printr-o tragedie personală: fiul său zăcea de multe zile în agonie după un accident de automobil. Maxwell ştia din experienţă amară că Landau va necesita apoi alte medicamente speciale şi antibiotice preţioase care nu se găseau nici în Anglia. Şi el a luat toate măsurile pentru obţinerea lor.

În fiecare zi au început să sosească pe aeroportul Şeremetievo de lîngă Moscova pachete cu medicamente de la diverşi expeditori din Belgia, Germania, S.U.A. Discipolul lui Landau, eminentul teoretician profesorul S., a devenit „curier" între Şeremetievo şi Spitalul nr. 50.

La cîtva timp după accident un consult medical internaţional (un canadian, un cehoslovac şi doi francezi), în frunte cu renumitul neurochirurg Penfield, a stabilit că traumatismul n-a lăsat urme în creier. Consultul a calificat vindecarea lui Landau drept o mare victorie a medicilor sovietici.

Cum va continua însă procesul de vindecare? Penfield şi-a exprimat nădejdea că va reveni şi conştiinţa.

Şi în adevăr, într-o zi de martie Landau şi-a revenit.

Un caz unic în analele medicinei

Începea „dezgheţul". Înainte se spunea că absenţa de oxigen în celulele creierului timp de mai mult de 6 minute duce în mod sigur la distrugerea celulelor nervoase. Neurochirurgul profesor Boris Egorov a declarat în legătură cu aceasta:

— Cazul pacientului nostru ne obligă să revedem amănunţit întreaga experienţă medicală din acest domeniu, deoarece infirmă toate teoriile cunoscute. Putem bănui că lovitura a provocat o comoţie cerebrală atît de puternică încît legăturile dintre structurile celulare ale creierului au fost dereglate, întrerupte. S-a reuşit restabilirea legăturilor. Putem considera aceasta drept o minune medicală.

La mijlocul lunii iulie psihologul care îngrijea de bolnav a trebuit să cheme prieteni de-ai savantului la „orele de exerciţii", deoarece nivelul matematic al discuţiilor devenea treptat prea înalt, inaccesibil pentru psiholog.

— Zi de zi îi merge mai bine — spune profesorul Graşcenkov.

— Încă nu bine de tot, dar se reface — ne asigură profesorul Lifşiţ.

Această acţiune neobişnuită, salvarea în împrejurări dramatice a unuia din cei mai mari oameni de ştiinţă ai veacului nostru, se apropie de un sfîrşit fericit.

Cadru din noul film romînesc „Partea ta de vină".

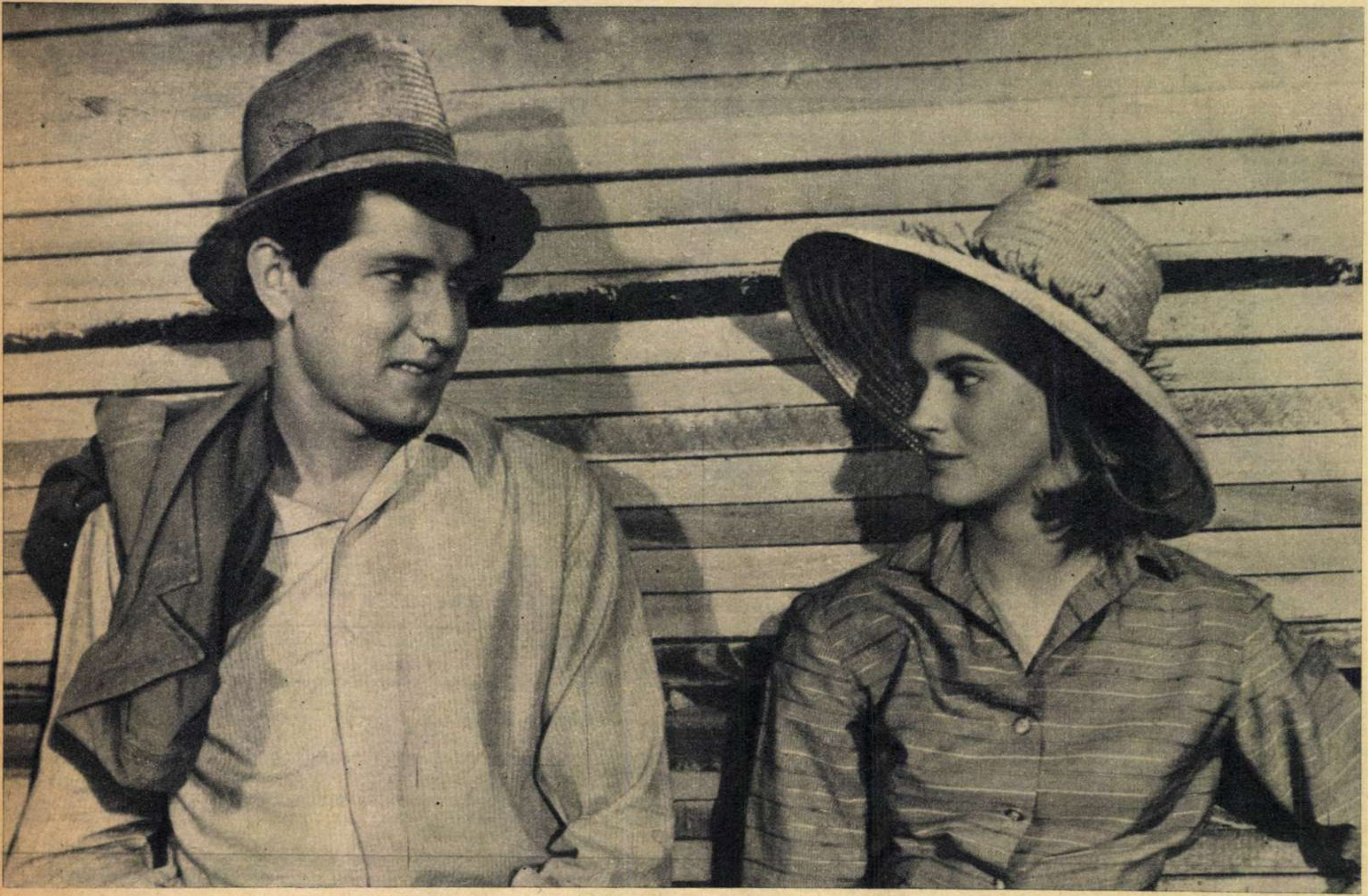

„PARTEA TA DE VINĂ“

Prologul unei premiere

Mihai Brad a poposit la redacția de scenarii cu un an în urmă, prezentîndu-se firesc, cu simplitate:

— Sînt băiat de moț. Am venit pe șantier să muncesc.

— Ce știi să faci?

— Ciubere...

Răspunsul ne-a înveselit. Hotărît, ne aflam în fața unui personaj original, apariție neobișnuită în peisajul dramaturgiei noastre cinematografice. Eram curioși să-l cunoaștem îndeaproape.

— Și de ce vrei să lucrezi pe șantier?

— Cum de ce? Strîng ceva parale, mă întorc în sat și-mi ridic o casă cum nici n-au visat ai mei.

— Doar pentru atîta?

— Da' ce, e puțin? Am fost sărac. Vreau să cîștig acum.

Se complicau lucrurile. Tînărul simplu devenea un caracter complex, cu contradicții grave pentru un personaj pozitiv. Ce era de făcut?

— Ascultă, Mihai, tu știi ce e aceea „conștiință“? Tu nu ai nici de doi bani...

După o scurtă pauză, un răspuns ce se vrea hotărît:

— Știm de toate. Avem de toate. Că doar am fost săraci în trecut.

Și iată, pe scurt, cum un colectiv întreg, îndrăgind personajul scenariului prezentat redacției de Petre Sălcudeanu și Francisc Munteanu, l-a luat sub patronaj spiritual pe Mihai Brad. Filmul lui Mircea Mureșan vă va povesti în continuare cum a fost adoptat și călăuzit cu căldură, pas cu pas, de către colectivul șantierului, tînărul care credea că e de-ajuns să fi fost sărac cîndva ca să devii astăzi om de ispravă. Dintr-un țăran cu porniri individualiste — un muncitor de nădejde, cu o conștiință înaintată, iată drumul parcurs de eroul noului film romînesc „Partea ta de vină", drum străbătut în anii noștri de atîția oameni cinstiți, harnici, pe care socialismul i-a scos din găoacea lor și i-a îndreptat pe albia mare a colectivității.

Fără a fi spectaculos (deși nu lipsesc nici elementele de epic senzațional, nici firul melodramatic), conflictul filmului forează în adîncime psihologia unui interesant caracter cinematografic. Acomodarea munteanului îndrăgostit de mirosul de rășină cu modernul peisaj industrial, iată o temă plastică pasionantă pentru operatorul talentat în descrierea cadrului, care e Nicu Stan. Și o revelație Cinematografică: tînărul actor Papaiani, la primul său film. Proaspătului absolvent al institutului (după un an de activitate la teatrul din Sibiu) i se încredințează unul dintre rolurile interesante din dramaturgia noastră cinematografică. Spontan, cu un firesc al mișcării pe pînză care te cucerește de la prima apariție, plin de umor, tînărul actor realizează de la debut o creație. S-a născut un nou actor de film, vă veți spune, probabil. La leagănul lui au vegheat niște ursitoare bune: un personaj literar simpatic (devenit și mai simpatic prin prezența atît de personală a lui Papaiani), un regizor care știe să evidențieze detaliul psihologic expresiv și un operator care nu scapă din vedere, de dragul ambianței atrăgătoare, obiectivul central al unui asemenea gen de film biografic — actorul, purtătorul de cuvînt al autorilor. Îi urăm lui Mihai Brad drum bun către inima spectatorilor noștri!

Alice MĂNOIU

Bunicuța cibernetică

Așa își imaginează Trnka zborul prin Cosmos al eroinei sale.

Două tradiționale personaje de basm — bunica și nepoțica — sînt eroinele noului film de păpuși (și pe alocuri de desen animat) al lui Jiri Trnka, autorul marilor succese ale genului: „Prințul Bajaja", „Cîntecul preriei", „Privighetoarea împăratului", „Vechi legende cehe", „Visul unei nopți de vară", „Aventurile bravului soldat Svejk".

De astă dată imaginația părintelui filmului de animație ceh ne poartă înainte spre viitor, printre stelele galaxiei noastre, într-o lume a ciberneticii atotstăpînitoare.

Nepoțica locuiește încă pe străvechea planetă Terra, cu bunicuța, în timp ce părinții ei lucrează undeva printre aștri. Mama face parte dintr-o expediție geologică, iar tatăl pilotează rachete. Într-o zi, primind o locuință nouă într-o așezare cosmică, părinții își cheamă fetița la ei. Dar nu au timp să se ocupe de ea și o încredințează unei... bunicuțe cibernetice. E un fotoliu mare, înzestrat cu un ochi magic, și e în stare să facă de toate, s-o și distreze pe nepoțică, ba chiar să-i dea și povețe morale. Dar, vai! Bunica cibernetică e incapabilă să-i dea copilului căldura și dragostea de care simte nevoie...

Singurătatea omului într-o lume artificializată la culme, în care nu mai e loc de relații și sentimente omenești, aceasta pare să fie tema — deosebit de actuală — a acestui film.

„Nu sînt împotriva progresului, a tehnicii — ține să precizeze Jiri Trnka. Sînt doar împotriva fetișizării tehnicii. Nu admit ca tehnica să-l supună, să-l terorizeze în vreo formă oarecare pe om... Oamenii au început să umble cu «tranzistorul» în mînă pe străzi, nemaiavînd ochi și urechi pentru altceva. Iar seara, cînd vin acasă, se așază în fața televizorului. Nu le mai rămîne nici o clipă pentru ei înșiși sau unuia pentru celălalt..."

Un nou Raskolnikov

Pentru a treia oară romanul „Crimă și pedeapsă", capodopera scriitorului rus F. Dostoievski, va vedea lumina ecranului în Franța. O primă versiune, datînd din anii antebelici, îi avea drept interpreți principali pe Pierre Blanchard și Harry Baur. A doua, realizată în 1956, aducea în rolurile judecătorului și al lui Raskolnikov pe Jean Gabin și Robert Hossein. Și acum un nume nou vine să se adauge listei de celebri interpreți ai rolurilor dostoievskiene: Maximilian Schell (în fotografie).

L-am cunoscut într-unul din rolurile sale de debut, acela al medicinistului ratat din filmul „Căsnicia doctorului Danwitz". De atunci, tînărul actor elvețian a urcat treptele unei cariere internaționale, deținînd rolurile centrale din filmele unor regizori de renume mondial ca Helmut Kaütner („Fata din Flandra"), Laszlo Benedek („Copii, mame și un general"), Edward Dmytryk („Leii tineri"), Stanley Kramer („Verdictul de la Nürnberg") și Vittorio de Sica („Sechestrații din Altona"). El aparține unei familii în care arta dramatică are o tradiție adînc înrădăcinată. Hermann Karl Schell, tatăl, e un poet și dramaturg de mare notorietate în țările de limbă germană. Maria Schell, mama sa, fostă actriță a Burgtheater-ului din Viena, conduce în prezent secția de comedie a Conservatorului din Berna. Fratele său mai mare, Karl, vorbește și joacă teatru în opt limbi și a repurtat frumoase succese pe scene din Paris, Veneția, Munchen, Roma, America de Sud sau Africa. Între timp, mai găsește răgaz să compună două concerte pentru pian și orchestră, să scrie o carte de amintiri, să picteze și să expună. Max și Gritli au debutat împreună ca prinț și prințesă într-un basm dramatic scris de tatăl lor. Mai tîrziu ei aveau să cunoască, sub numele de Maximilian și Maria Schell, o notorietate mondială! Dar și mezina familiei se dedică teatrului: Maria Immaculata Schell a hotărît să-și facă singură un nume. Sub pseudonimul Editha Nordberg ea interpretează pe scena teatrului din Düsseldorf roluri de eroine din repertoriul clasic și modern.

Ana ROMAN

STELELE ECRANULUI POLONEZ

Cele cîteva artiste ale ecranului polonez pe care le prezentăm mai jos nu epuizează nici pe departe pleiada de tinere talente ce s-au afirmat în ultimii ani. Ele oferă doar o idee asupra varietății de tipuri și temperamente ce populează filmul polonez.

Lucyna Winnicka și-a cîștigat o mare popularitate prin rolurile interpretate în filmele „Sub steaua frigiană", „Umbra", „Adevăratul sfîrșit al războiului" și „Trenul de noapte", realizate de regizorul Jerzy Kawalerowicz. Succesul ei în rolul titular din filmul premiat la Cannes, „Maica Ioana", a confirmat poziția artistei printre fruntașii ecranului polonez.

Beata Tyszkiewicz a devenit, în ciuda celor 24 de ani ai săi, o „concurentă periculoasă" a Lucynei Winnicka. S-a remarcat pentru prima dată în filmul realizat după comedia clasicului polon A. Fredro, „Răzbunarea". După o serie de roluri secundare, printre altele în filmele „Vizita președintelui" (prezentat și pe ecranele noastre) și „Samson", a repurtat un mare succes în filmul „În noaptea aceasta moare un oraș", premiat la Festivalul cinematografic internațional de la Moscova. Mai recent a realizat un nou rol în filmul „Ziua morților". Acum artista se consacră în exclusivitate studiului, pentru a absolvi Școala superioară dramatică de stat din Varșovia.

Wanda Kóczewska și-a început activitatea în cinematografie încă din anii cînd era studentă la Școala dramatică, în filmul de aventuri „Rancho Texas". Recent a creat un personaj interesant în filmul „Un alt om". Calitățile dovedite cu acest prilej au îndemnat pe realizatorii noului film „Vin oaspeții, vin..." să-i ofere Wandei principalul rol feminin din această comedie care narează aventurile unor polonezi din străinătate, veniți să-și viziteze rudele din patria lor de origine.

Graczyna Staniszewska a cucerit inimile spectatorilor prin emoționanta interpretare pe care a dat-o rolului Danusiei în „Cavalerii teutoni". Dintre principalele ei filme se pot cita: „Schițe în cărbune", „Atentatul" și „Crucea vitejilor". În cursul actualei stagiuni ea culege aplauze pe scenele teatrelor varșoviene în rolul lui Dolly din piesa lui G.B. Shaw „Nu se știe niciodată", în rolul Sașenka din „Cadavrul viu" de Tolstoi și în cel al Fanchettei din „Nemții" de L. Kruczkowski.

VRĂJITORII

Liniște. Vă rog liniște. Rămîneți stană de piatră! Respirați ușor! Marele maestru al chiromanției, înconjurat de două vrăjitoare și de o clientă nefericită în dragoste, se concentrează...

Cu o farfurie, cu niște lumînări aprinse, cu nițel mercur și o sticlă de apă chioară, marele maestru te face fericit, te leagă de cel ce ți-e drag sau te dezleagă de cel ce ți-e urît.

O femeie tînără, pe care soțul vrea s-o părăsească, a venit la „maestru", implorîndu-l să cheme spiritele în ajutorul fericirii sale.

— Te voi face fericită! — exclamă vrăjitorul.

— Cînd? — întreabă femeia.

— Într-o lună, două, cinci, un an. Depinde de marele spirit. Apropo, duduie, aș vrea să-ți spun de la început: dacă n-ai încredere în mine și în marele spirit, cu greu te voi ajuta, și nu pot să-ți dau garanții pentru fericirea dumitale, pentru legarea soțului de căminul conjugal.

— Fiți fără teamă — mărturisește tînăra femeie. Îmi iubesc mult soțul și vă ofer tot ce-mi stă în putință dacă-l veți lega de casă. Cred însă că n-o să vă supărați dacă am o întrebare.

— Vă rog, doamnă!

— Cît mă costă?

— Stimată și distinsă doamnă, e o întrebare la care nu pot să-ți răspund imediat. În chestiile tarifare trebuie să mă consult cu marele spirit. El fixează tariful, după caz. Dumitale, domniță, ți se cer două lucruri: să nu-l superi pe marele spirit și să nu discuți cu nimeni despre faptul că eu te ajut să-ți păstrezi soțul.

Pentru prima ședință de vrăjitorie Maria T. a făcut pe dracu-n patru și a plătit 400 de lei.

Cu mîna pe bani și cu privirea fixată spre clientă, reprezentantul marelui spirit avertizează:

— Dacă spui cuiva că ai fost la mine, vei rămîne nefericită toată viața. Fiecare pas al dumitale, fiecare gest e în atenția spiritelor. Apropo, doamnă, poftim sticla asta cu apă. E binecuvîntată de marele spirit. Bei de trei ori pe zi. Cîte un degetar, nu mai mult. E o apă sedativă.

— Ce-nseamnă sedativă, maestre?

— Ceva care vindecă rănile sufletești.

Farsorul rămîne singur. E melancolic. Vorbește pentru sine: „E frumușică tipa. Mi se pare că are și temperament. Nu trebuia s-o iert. Nu-i nimic. La a doua ședință nu-mi va scăpa".

Marele vrăjitor, adică marele vierme cu înfățișare de om, pre nume Aurel Milac, zis Garabăț, zis Soni, cheamă la domiciliul său două larve care, de asemenea, au chipuri și nume de oameni: Marianti Popescu și Mazila Gheorghe. Sînt ajutoarele sale întru escrocherie.

— Deseară, scumpele mele ucenice, vă ofer o masă bogată. Am o clientă prostuță și fraieră. Dă totul.

— Chiar totul? — întreabă Marianti.

— Absolut totul. Sînt convins. Ascultă, Marianti: ți-o pasez ție pe fraiera asta, să „lucrezi" cu ea. Mi-ai spus că dorești să-ți completezi lenjeria. Ți se oferă acum o ocazie.

După o săptămînă Maria T. revine la marele vrăjitor. Maestrul camuflează ferestrele, închide ușa, bolborosește cîteva cuvinte magice, după care îi poruncește clientei:

— Dezbracă-te!

Femeia se rușinează:

— Nu pot să fac acest lucru, nu pot...

Nervos, transfigurat, viermele bolborosește din nou cîteva cuvinte magice, stinge șase lumînări, lasă aprinsă doar una, împreunează mîinile a rugăciune și zice:

— În numele marelui spirit îți poruncesc să te dezbraci!

★

Peste alte cîteva săptămîni, Maria T., neputînd să facă rost de bani, se roagă de maestru s-o mai aștepte.

— Nu-i nimic, domniță, marele spirit mi-a spus că se mulțumește și cu unele obiecte.

★

Nu trece multă vreme și cei trei viermi, obosiți de lene și desfrîu, împart prada „cucerită" de la Maria T. și de la alți clienți săraci cu duhul: un aparat de radio „București 500", un palton de damă, un aragaz etc., plus banii extorcați.

Viermii continuă să se îngrașe. Mănîncă bine, se îmbracă bine, își pot permite să chefuiască, să hălăduiască. Marianti Popescu aduce noi clienți: Alexandru N. și Mihai C.

Într-o bună zi, Marianti, fire mai prudentă, îi spune lui Aurel Milac:

— Aurică, ne expunem, dragule. Ar fi bine să fim mai prudenți și s-o încetinim nițel cu meseria noastră. Ți-aș propune ceva: să-ți iei un serviciu undeva, numai așa, de formă.

Punctul acesta de vedere și mai cu seamă propunerea cu serviciul îl scot pe Aurel Milac din sărite:

— Te credeam femeie deșteaptă, Marianti. Trebuie să constat, cu regret, că am colaboratori lipsiți de imaginație, ca să nu spun lipsiți de deșteptăciune. Ar fi trebuit să-ți intre de mult în cap ideea că atîta timp cît pe lume mai există fraieri și proști eu n-am nevoie de serviciu. Mă înțelegi? Am, adică avem, o meserie ușoară și bănoasă.

A trecut un an, au trecut doi, și cei trei viermi — Aurel Milac, Marianti Popescu și Mazila Gheorghe — au continuat să-i jumulească de bani și numeroase obiecte de uz casnic pe puținii naivi care le cădeau în labe. Ca să se pună la adăpost de orice pericol, aveau grijă ca după ședințele de vrăjitorie să smulgă clienților și unele declarații compromițătoare. Vorba lui Aurel Milac: „Proștilor nu trebuie numai să le iei banii, dar și să le bagi pumnu-n gură". Ați priceput? Vrăjitorii erau nu numai escroci, ci și șantagiști.

Dar, așa cum trebuia să se întîmple, ulciorul viermilor n-a mers la apă pînă la infinit. Într-o bună zi s-a spart. Cumnecum, s-a făcut hîrburi. Viermii au fost nevoiți să se tîrască în fața tribunalului. Primul vierme — Aurel Milac — a încercat să se folosească de unele declarații ale clienților săi. Nu s-a prins. Pe „marele spirit" nu l-a invocat să pledeze întru apărarea sa, întrucît Milac n-a crezut niciodată în existența lui. Numai — vorba lui — fraierii au crezut.

După care gașca vrăjitorilor a poposit acolo unde-i era locul, adică după gratii. De altfel, doi dintre cei trei — Aurel Milac și Mazila Gheorghe — erau cunoștințe mai vechi ale tribunalelor: în urmă cu ani ei au făcut închisoare pentru furt și pentru speculă. Fiind elemente parazitare și descompuse, nu s-au învățat minte, ci au continuat și după ispășirea pedepsei să trăiască necinstit, pe seama unor oameni naivi și înapoiați.

Cei care au fost escrocați și-au primit înapoi banii și lucrurile. Ei merită însă să fie sancționați cu mustrarea întregii opinii publice. Pentru mentalitatea lor. Pentru rușinea pe care au făcut-o familiilor lor. Pentru prostie.

George CIUDAN

Carabinierii — teroarea celor din Orgosolo.

ORGOSOLO: PĂSTORI CARABINIERI ȘI BANDIȚI

Reportaj din Sardinia de Andrzej BINKOWSKI

Pe o stradă din Orgosolo, printre oameni dintre care cei mai mulți așteaptă fericita ocazie de a-și găsi ceva de lucru.

Mi s-a spus: „Adevărata Sardinie o găseşti la Nuoro". Am vrut să cunosc această Sardinie adevărată şi de aceea am plecat într-acolo.

Am poposit la Orgosolo, un orăşel din provincia Nuoro. O aglomerare de străzi înguste şi de case cu tencuiala scorojită. Pavajul străzilor este alunecos din cauza umezelii provocate de norii albicioşi care plutesc, fără început şi fără sfîrşit, între versanţii munţilor. Femei în rochii lungi, negre, cară de la moară coşuri cu făină. Le poartă pe cap, după obiceiul arab, şi păşesc drepte ca nişte beţe, iar cînd vreau să le fotografiez dispar speriate.

În umbra civilizaţiei

Într-o dimineaţă am fost, în piaţa orăşelului, martorul unei scene în care elemente ale tehnicii moderne se îmbină cu altele, caracteristice evului mediu. Dar iată despre ce e vorba. Din Nuoro sosiseră, cu un camion, nişte negustori. Camionul era încărcat cu încălţăminte, stofe şi diferite obiecte de uz casnic. Difuzorul de pe maşină anunţa necontenit că aceste mărfuri „se vînd" la preţuri convenabile... în schimbul brînzei de oi. Subliniez: în schimbul brînzei şi nu cu bani. Cu alte cuvinte, troc ca în evul mediu.

În anul 1945 publicistul italian Franco Cognatta a stat cîtva timp în Orgosolo. El a notat următoarele cuvinte ale unui păstor: „De 17 ani n-am mai plecat din Orgosolo, iar înainte de această dată mă duceam doar din cînd în cînd spre interiorul insulei — o dată la 3-4 ani. Ce să caut acolo? Aici mă simt mai bine. Nu am făcut niciodată armata. Am fost chemat la recrutare, la Nuoro, dar au găsit că sînt prea mic de statură. Am mai fost acolo o dată, cînd m-au arestat: în apropierea casei mele fusese găsită o puşcă. Ce ştiu despre continent? N-am idee ce este acesta. Acum păzesc păsările. Înainte păzeam oile. Nu ştiu ce înseamnă bani, nu cunosc valoarea lor. Mi-e frică să privesc în oglindă. Abia acum 10 ani mi-am procurat un pieptene. Cale ferată? Ce-i aia? Avion? Da, o dată am văzut un avion zburînd. Radio? N-am auzit niciodată. Ziare? Am văzut, dar nu ştiu să citesc. Nu ştiu italieneşte. Puşcă? Da, ştiu ce-i aia, dar nu ştiu să trag, mi-e frică de ea. Amintiri? Îmi aduc aminte numai de oi, dar acum nu am de-a face decît cu păsări".

Interlocutorul lui Franco Cognatta nu constituie o excepţie. Din statistica oficială rezultă că în Sardinia există, în general, 70% analfabeţi şi semianalfabeţi, dintre care printre păstori 85%, iar printre pescari şi marinari 79%. Aceste cifre sînt concludente.

„Criminali înnăscuţi"

Soarta oamenilor din Orgosolo poate fi considerată ca una dintre cele mai puţin obişnuite. De trei milenii ei se află sub dominaţia politică şi poliţienească a altora. După cartaginezi au venit romanii, apoi bizantinii, spaniolii şi italienii. Toţi aceştia s-au menţinut aici numai cu ajutorul armatei şi al unui crunt regim poliţienesc. Relaţiile dintre locuitorii din Orgosolo şi autorităţi s-au caracterizat întotdeauna prin conflicte şi ciocniri, încordare şi animozitate.

Autorităţile italiene nu manifestă înţelegere pentru greaua moştenire lăsată populaţiei din Sardinia. Ba chiar unele oficialităţi au faţă de locuitori o atitudine pur şi simplu rasistă. Dr. Goffredo Volpes, prefect în Nuoro, declara de pildă că cei din Orgosolo constituie o rasă de animale sălbatice şi nu vor deveni niciodată fiinţe paşnice.

Acelaşi Goffredo Volpes susţinea, de asemenea, fără pic de jenă că s-ar putea „face ordine" în această provincie numai dacă s-ar aplica metodele lui Mussolini, prin deportarea unui număr însemnat de locuitori din Orgosolo. Iar într-un articol de fond ziarul „Messaggero" a cerut trimiterea la Orgosolo a unei expediţii disciplinare, în timp ce „Quotidiano Sardo" a propus chiar ca Orgosolo să dispară de pe harta ţării.

Nu este deci de mirare că, vorbind de locuitorii din Orgosolo, carabinierii de aici folosesc atît de des expresiile: „rasă de criminali" „criminali înnăscuţi".

Locuitorii din Orgosolo nu protestează contra activităţii poliţieneşti, dacă aceasta e îndreptată împotriva unor criminali. Din păcate însă, teroarea poliţienească are aici un caracter totalitar, ea se aplică tuturor locuitorilor fără nici un discernămînt.

Păstorul surîde fotografului. Dar viaţa lui grea nu-i prea oferă prilejuri de bucurie.

De sute de ani la fel

În provincia Nuoro, situată înspre nordul Sardiniei, natura nu este cîtuşi de puţin darnică; înălţimile munţilor, acoperite cu puţină iarbă, nu par prietenoase cu omul.

Păstorii — majoritatea locuitorilor din provincia Nuoro sînt de sute de ani numai păstori — privesc neliniştiţi către cer: vor cădea oare ploi la timp şi în cantitate suficientă? Ei privesc de asemenea cu îngrijorare pămîntul: cum va creşte iarba? Va fi suficientă pentru turmele lor?

În provincia Nuoro nu s-a schimbat aproape nimic de sute de ani. Ba s-ar putea chiar spune că situaţia păstorilor este astăzi mai rea decît în trecut. În trecut păstorii au fost proprietarii pămîntului pe care păşunau oile, dar majoritatea acestor oameni şi-au pierdut de mult pămîntul. Acum păstorii iau în arendă luncile de la proprietarii pămîntului. În consecinţă, şase zecimi din veniturile realizate de pe urma acestor oi intră în buzunarele proprietarilor de pămînt. Şase zecimi! Pare de necrezut şi totuşi este purul adevăr.

În trecut păstorul era un om independent. Producţia se găsea în mîinile lui. Regimul economic din Italia modernă l-a „degradat": astăzi el nu este decît paznicul turmelor şi mulgătorul oilor.

Dar chiar înainte ca el să fi muls oile, laptele a şi fost vîndut. Cui? Celor care acordă păstorilor — întotdeauna lipsiţi de bani — credite. Creditorii sînt industriaşii care se ocupă în Sardinia cu fabricarea brînzeturilor: Galbani şi Locatelli, Albano şi Dalmasso. Preţul laptelui nu e stabilit anticipat, ci după predarea lui. Astfel industriaşii pomeniţi mai sus fixează ei înşişi preţurile. Iar păstorii pierd ceea ce ar putea cîştiga dacă ar fabrica ei înşişi brînza.

Hoţii de oi

Mizeria este factorul care creează condiţii prielnice pentru crime. Cu cît creşte mai puţină iarbă cu atît se înmulţesc furturile.

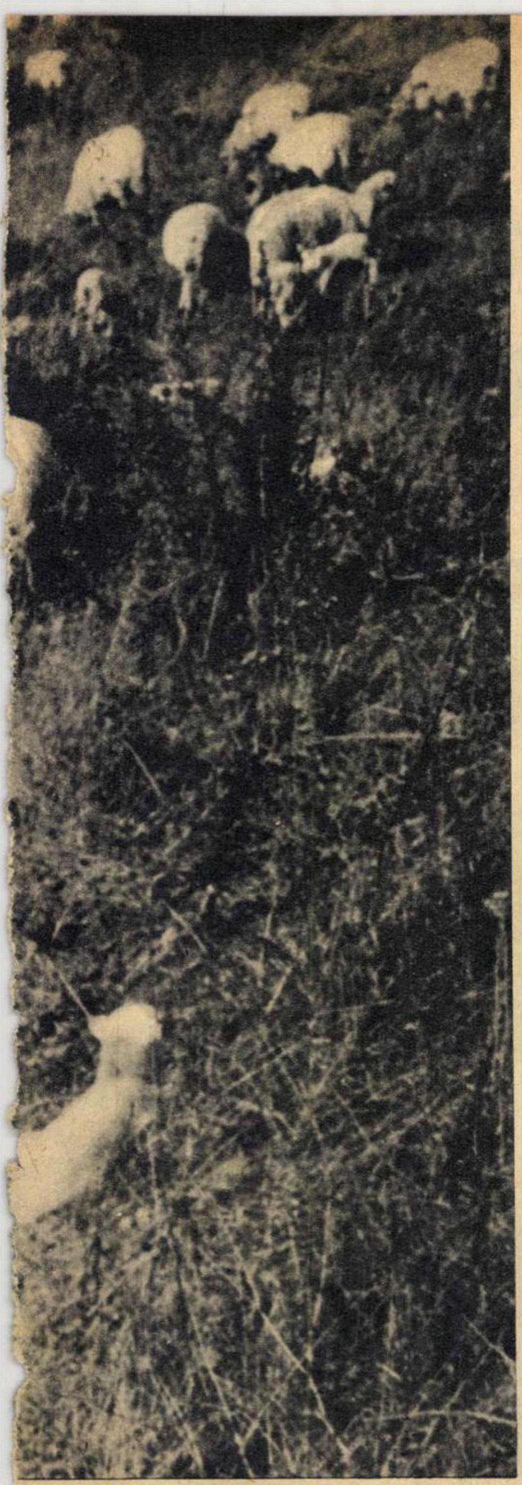

Nu e nimic mai simplu decît furtul unei oi. Şi unii care au prins o dată gustul, încearcă să-şi creeze astfel venituri în mod permanent.

Proprietarii oilor furate nutresc gînduri de răzbunare şi vai de hoţul care le-a căzut în mîini. Locuitorii provinciei Nuoro—pe care statul şi autorităţile poliţieneşti îi oprimă de sute de ani şi care ştiu că la oficialităţi nu au găsit niciodată dreptate — încearcă să şi-o facă ei înşişi. În liniştea serii se aud adesea, pe neaşteptate, detunături de puşcă automată sau cîte o detunătură izolată a unei arme de vînătoare pe care ecoul munţilor o repetă. Cineva a fost ucis, altcineva a devenit un ucigaş. Dar cine? În majoritatea cazurilor poliţia nu află cine a ucis, dar familia victimei începe ea însăşi să caute ucigaşul. Sîngele se plăteşte cu sînge.

Poliţia începe să ia măsuri. La postul de carabinieri, situat pe o stradelă laterală din Orgosolo, sînt anchetaţi oamenii bătrîni. Dar locuitorii din Orgosolo tac chiar atunci cînd ştiu ceva. Ei au tăcut şi atunci cînd carabinierii l-au urmărit pe tînărul Pasquale Tandeddu.

Istoria unui bandit

De pe urma lui Pasquale Tandeddu a rămas foarte puţin în Orgosolo: actul de deces, păstrat în arhiva primăriei, şi un mormînt la cimitirul local. Într-o dimineaţă de toamnă funcţionarul oficiului de stare civilă mi-a arătat cartoteca celor decedaţi în anul 1954. Tandeddu îşi avea şi el fişa: fiu al lui Antonio Cristof şi al Ranei Francesca, s-a născut la 3 februarie 1926 şi a murit la 26 noiembrie 1954. După aceea omul de serviciu al primăriei şi-a luat cheile şi m-a condus la cimitir. Printre rîndurile de morminte am găsit o simplă tablă neagră, fixată pe zid. Pe tablă—o inscripţie abia vizibilă: PASQUALE TANDEDDU.

Acest om a sfîrşit prost, dar cine e vinovat de asta?

După ce a primit un bacşiş, cel ce mă însoţea mi-a povestit o seamă de lucruri.

Pe vremea cînd Pasquale era tînăr, nimeni nu i-ar fi putut prezice un sfîrşit atît de tragic, deşi la vîrsta de 16 ani el a fost arestat şi condamnat la 6 luni închisoare, dar asta pentru o bătaie cu prieteni de-ai lui.

Totul ar fi mers bine dacă nu s-ar fi certat în 1947 cu un carabinier. Poliţia din Nuoro este foarte severă. Iar judecătorii îi consideră pe toţi locuitorii bandiţi. Tandeddu a fost arestat şi condamnat la 14 luni.

În anul 1949 a fost invitat să se prezinte la poliţie. Tandeddu n-avea nimic pe conştiinţă, dar îi era frică. Nici nu e de mirare. El ştia că mulţi oameni care n-au făcut nimic rău, dar care pentru un motiv oarecare nu erau simpatizaţi de poliţie, erau deportaţi pe o insulă în apropierea Siciliei. De aceea Tandeddu nu s-a prezentat, ci s-a ascuns în munţi. Astfel a fost împins pe o cale pe care este uşor să devii un criminal adevărat. Cum pentru a-şi procura de-ale mîncării avea nevoie de bani, trebuia să facă rost de ei într-un fel oarecare...

După ce Tandeddu a fugit, întreaga sa familie — tată, frate şi soră — au fost arestaţi şi deportaţi fără nici un motiv. Cîte crime a comis de atunci Tandeddu? I se atribuie numeroase furturi şi omoruri, fără să existe însă vreo certitudine în această privinţă.

În una din ultimele zile ale lunii noiembrie 1954 Tandeddu a fost surprins, la 5 km de Orgosolo, de o patrulă de carabinieri. A fost împuşcat în cap, în gît şi în piept. Asupra sa s-au găsit: o mască, o sticlă cu vin şi o pungă cu brînză.

Toţi locuitorii din Orgosolo care judecă raţional ştiu că Pasquale Tandeddu nu a fost un criminal de rînd. El a fost un om care s-a revoltat şi care nu a mai vrut să suporte nedreptăţile. Desigur, calea „revoltei" aleasă de el a fost greşită, nechibzuită, iar sfîrşitul său a fost tragic.

Aşa lucrează poliţia

În anii de după război, în Orgosolo şi în aşezările vecine s-au făcut numeroase razii.

Cînd, la 9 decembrie 1949, a fost ucis un bogătaş din Orotella, 150 carabinieri, înarmaţi cu puşti-mitraliere, au făcut percheziţii în 50-60 de case. Cel puţin jumătate din bărbaţii găsiţi acasă au fost duşi în piaţă cu mîinile ridicate, iar femeile şi copiii au fost ţinuţi în casă sub supravegherea carabinierilor. După 5 ore de torturi, 100 de bărbaţi au fost transportaţi cu camioanele la închisoarea din Nuoro. Unii au fost puşi în libertate după cîteva zile, alţii abia după cîteva luni.

Măsuri similare au fost luate în Orgosolo în septembrie 1950. Atunci au fost arestaţi 200 de bărbaţi, dintre care 12 au fost deportaţi.

Din martie 1954 poliţia a obligat pe toţi locuitorii provinciei Nuoro să se fotografieze la biroul poliţiei cu un număr atîrnat de gît, să-şi depună amprentele digitale şi să-şi facă autobiografia.

Particularitatea cea mai tristă a metodelor poliţieneşti aplicate în provincia Nuoro o constituie însă comisia pentru controlul poliţienesc şi deportări, care s-a păstrat pînă astăzi. Datorită acestei instituţii, poliţia din Orgosolo înlocuieşte în cea mai mare parte justiţia în funcţia ei cea mai importantă şi complicată, adică în conducerea proceselor.

Existenţa acestei „Comissione provinciale per l'Ammonizione ed il Confine" este ilegală şi contrară codului penal. În această instituţie originală pot fi întîlnite unele absurdităţi juridice; în primul rînd tribunalul nu este condus de judecători, ci în majoritatea cazurilor de autorităţile poliţieneşti; astfel, printre cei ce împart „dreptate" se află chestorul, comandantul carabinierilor, prefectul etc.

Pentru a condamna pe cineva sînt suficiente cîteva bănuieli; nu este necesară o dovadă de vinovăţie. Aceasta este o nesocotire a tuturor drepturilor cetăţeneşti. Nu prevede oare art. 13 din constituţia Italiei că nici un cetăţean nu-şi poate pierde libertatea fără condamnarea de către un tribunal? Nu prevede oare art. 25 că un cetăţean nu poate şi nu trebuie să fie condamnat decît de un tribunal normal?

Vinovaţi nu sînt oamenii

Metodele poliţiei, copiate din timpurile lui Mussolini şi bazate pe „experienţa" din Africa, sînt considerate de autorităţi ca eficiente. Dar nici o metodă poliţienească nu poate constitui o rezolvare a situaţiei sociale complicate din partea centrală a insulei.

După ce autobuzul care duce de la Nuoro la Orgosolo părăseşte ultimele străzi, el începe să urce pe un drum sinuos, între munţii stîncoşi şi neprietenoşi, unde aşezările sînt atît de rare încît numărul locuitorilor pe kilometru pătrat este adesea numai de 12. În aceşti munţi, departe de orice civilizaţie, separaţi pentru mai multe luni de nevestele şi copiii lor, trăiesc păstorii. Viaţa primitivă şi dură îi face brutali şi trezeşte în ei înclinaţii duşmănoase. Mizeria şi lipsa de cultură vin să agraveze situaţia.

Aşadar, de vină nu sînt oamenii, ci condiţiile economico-sociale. Astăzi Sardinia, ca şi Sicilia, deţine „recordul" populaţiei cu cele mai scăzute venituri. Industria, reprezentată prin complexul chimic Montecatini — unul din marile monopoluri italiene — se rezumă la extracţia minereului şi trimiterea lui „pe continent" pentru prelucrare, iar agricultura se practică cu cele mai învechite mijloace. Adoptarea planului de renaştere economică şi socială a insulei, propus de deputaţii comunişti şi bazat pe două probleme fundamentale — industrializarea şi reforma agrară — ar face ca o dată pentru totdeauna să fie tăiate de la rădăcină condiţiile care generează crima. Dar autorităţile din Italia au încredere numai în medicamentul care, după părerea lor, este miraculos: poliţia. Mă gîndesc la toate acestea în momentul în care autobuzul cu care călătoresc, înaintînd pe drumul în serpentină, mai trece o dată pe lîngă postul de carabinieri.

Două lumi.

Mulţi oameni din Italia denumesc Sardinia „Africa italiană".

Nuoro, de unde scriu acest reportaj, se află în centrul acestei Africi triste.

la vînătoare fără pușcă...

Un vînător fără puşcă e un clasic termen de comparaţie pentru cele mai absurde, cele mai imposibile situaţii.

Şi totuşi... Fotoreporterul nostru şi aparatul lui au fost martorii oculari ai unei vînători de iepuri cu copioase rezultate, în care nu s-a tras nici măcar un singur foc de puşcă. S-a tras poate cu arcul şi săgeata? Sau cu praştia? Sau cu bumerangul? Aş!... Să precizăm: vînătoarea s-a terminat fără a se înregistra vreun deces, o rănire sau măcar o zgîrietură printre bravii urecheaţi vînaţi.

Dar despre ce e vorba?

Printre alte sarcini, Asociaţia generală a vînătorilor şi pescarilor sportivi a primit-o şi pe aceea de a asigura vînatul viu al unor specii, în vederea repopulării regiunilor deficitare dar prielnice dezvoltării respectivei specii. Iepurii sînt vizaţi în primul rînd, ei fiind solicitaţi, vii, pentru acelaşi scop şi la export într-o serie de ţări.

În vederea îndeplinirii acestei sarcini s-au organizat de curînd vînători de iepuri vii, cu ajutorul plaselor, în mai multe regiuni din ţară: Bucureşti, Argeş, Banat, Crişana, Maramureş. Numai în regiunea Bucureşti o asemenea vînătoare — cu o durată de 12 zile — s-a soldat cu o mie de iepuri şi iepuroaice care, colonizaţi la locurile de destinaţie, se vor înmulţi... ca iepurii, reconstituind rapid fondul pe cale de dispariţie.

Imaginile alăturate au fixat cîteva momente ale acestui interesant gen de vînătoare desfăşurată în regiunea Bucureşti, la care au participat peste o sută de vînători din rîndurile colectiviştilor din Ghimpaţi, Poenari, Vulpeşti.

•

Fotografii de A. COPOS

① Frumos exemplar! Cine ştie în ce colţ de ţară sau de peste hotare îşi va perpetua el speţa!...

② Pe o suprafaţă mare de teren se întind nişte plase, asemănătoare celor pescăreşti, sprijinite uşor — din loc în loc — de nişte pari. Spre aceste plase, la un semnal dat de şeful vînătorii, zeci de gonaci îi zoresc pe iepurii înspăimîntaţi.

③ Descurcate din iţele plasei, rozătoarele sînt înregistrate numeric, selecţionate după sex şi băgate în cuştile cu care vor fi transportate la destinaţie.

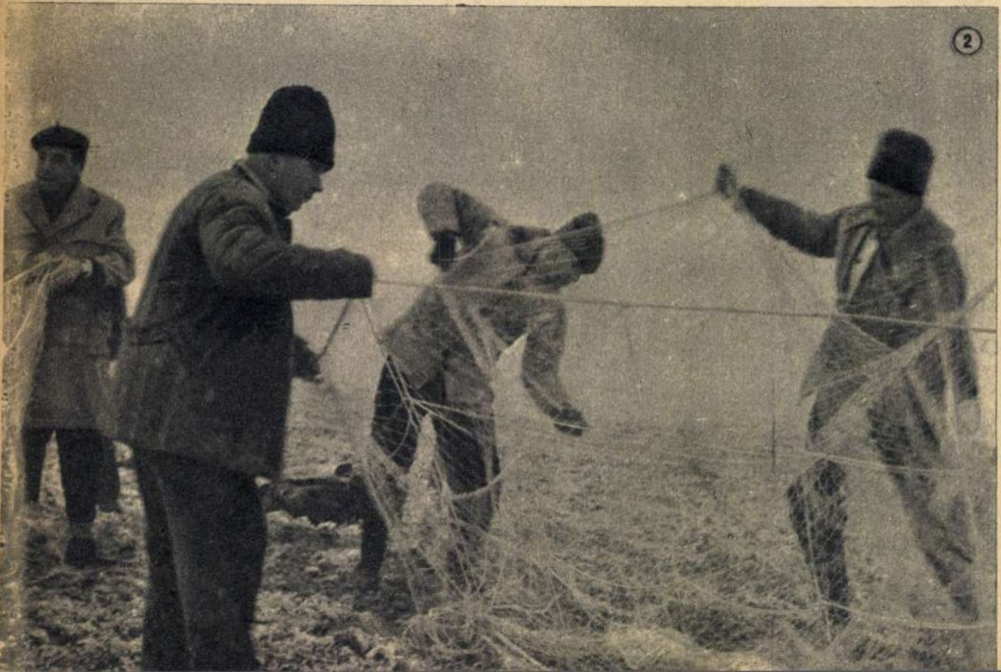

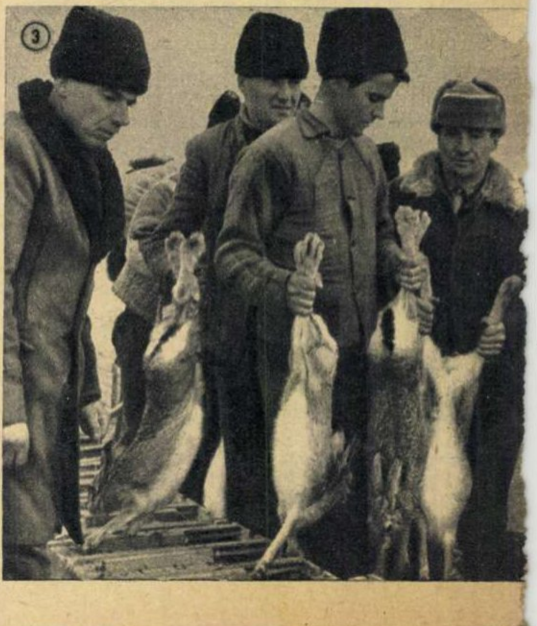

DE VORBĂ CU MEDICUL

Microcosmosul biologic: celula

Întreaga activitate biologică — de la formele elementare de viață a ființelor unicelulare și pînă la gîndire și activitatea creatoare a omului — reprezintă în ultimă instanță un produs al funcțiilor celulare.

Celula, așa cum o cunoaștem astăzi, ne apare ca un dispozitiv complex, extrem de ingenios, care în afara multiplelor funcțiuni ce le poate îndeplini (contracție, secreție, activitate electrică etc.), își poate produce energia necesară activității sale, ca și substanțele fără de care nu s-ar putea reface, crește sau înmulți.

Celulele organismelor superioare, și în special ale omului, sînt foarte mult diferențiate, fiind capabile să îndeplinească funcții diferite și extrem de specializate (funcțiile celulelor nervoase sînt foarte diferite de cele ale celulelor din ficat, inimă sau plămîni). Cum s-a ajuns la această mare diferențiere celulară?

Prin evoluția speciilor, prin trecerea de la o treaptă inferioară la una superioară, organismul și-a adaptat, în cursul a mii și mii de ani, organe și țesuturi care să corespundă cerințelor funcționale. În cursul acestei dezvoltări, celulele, care inițial sînt toate de același tip (apoi diferențiate în numai trei tipuri), se transformă sub influența unor procese biochimice de înaltă specificitate, se diferențiază în celule proprii organului pe care-l alcătuiesc.

Este de ajuns ca unul din lanțurile biochimice complicate să fie puțin deviat, pentru ca organismul să fie afectat de boli congenitale din cele mai grave.

Toate aceste cunoștințe de biologie celulară au o mare importanță pentru medicină. Ele ne ajută să înțelegem multe din aspectele procesului de îmbolnăvire și să acționăm în vederea vindecării, corectării sau prevenirii consecințelor ce se produc prin distrugerea sau alterarea unor țesuturi în cursul bolilor. Se știe, de pildă, că fără ficat omul nu poate trăi. Dar excluzînd 3/4 din ficat, acesta se reface în întregime într-un timp scurt. Cînd scoatem un rinichi, cel rămas preia în întregime funcția renală, avînd un mare număr de celule „de rezervă", care intră în joc în locul celor excluse. Numai celulele nervoase nu se pot regenera, deoarece au ajuns la o diferențiere prea mare și o structură prea complexă.

Implicațiile și consecințele pentru știință ale acestor cunoștințe sînt extrem de numeroase și importante. Pătrunderea lor în profunzime va duce la lămurirea cauzelor genezei celulelor canceroase, va permite dirijarea proceselor de regenerare și de cicatrizare, va avea drept consecință cunoașterea mai exactă a naturii intime a diferitelor tulburări ce apar în organismul bolnav și, implicit, a modului celui mai adecvat de combatere a lor. Și aceasta pentru a nu mai pomeni de consecințele mai generale pentru biologie (cum ar fi problema trecerii de la materia inertă la cea vie) sau chiar pentru științele tehnice, care vor căuta din ce în ce mai mult să reproducă și să imite natura în domeniul celor mai ingenioase realizări ale sale.

Dr. A. FABIAN

POVESTEA VORBEI

Gazetă, jurnal, ziar...

Se știe că romanii aveau un fel de publicație periodică asemănătoare prin destinația ei cu buletinele oficiale de azi. E vorba de un tablou prin care se aduceau la cunoștința publică, în scris, hotărîrile pretorilor, numirile de înalți demnitari etc. Bineînțeles, tabloul acesta oficial nu se multiplica și nu se difuza, așa um avea să se întîmple cu riodicele propriu-zise de ai tîrziu. Ne-am adus a- inte de strămoșul buleti- lor oficiale din pricina nu- elui său latinesc: fiind alb, s-a zis *album*. Cuvîntul îl avem și noi, dar din înțelesul lui de acum două milenii n-a mai rămas nimic.

La mijlocul secolului al XVI-lea apare primul ziar din Veneția. Prețul unui exemplar era o... *gazetta* (numele unei monede mici, venețiene). Publicația care costa o *gazetta* a fost numită și ea *gazetta* (de unde *gazetă* în romînește).

În Franța, primele cotidiene au fost numite *papier journal* ceea ce, tradus cuvînt cu cuvînt, înseamnă „hîrtie zilnică". Journal e din familia cuvintelor *journée* și *jour* — „zi". Printr-o prescurtare — obișnuită în cazul denumirilor folosite des în vorbire — grupul de două cuvinte *papier journal* s-a redus la *journal*, împrumutat apoi de mai multe limbi, printre care și de romînă. Legătura cu înțelesul „zilnic" s-a uitat, așa că astăzi vorbim liniștiți de jurnale (cinematografice) de actualități sau de jurnale de modă, care nu apar zilnic.

În mai multe limbi publicațiile zilnice au fost numite în funcție de caracterul lor cotidian. Romînescul *ziar* e derivat și el de la cuvîntul *zi*.

Sorin STATI

SFATURI PRACTICE

Cum să tricotăm

Multe femei știu să tricoteze, dar puține cunosc cele cîteva reguli care fac ca, o dată terminate, jachetele sau puloverele să aibă un aspect deosebit de îngrijit. Astfel:

— Pentru a evita nodurile, care, chiar dacă sînt trase pe dosul lucrului, după purtare revin adeseori pe față sau uneori se desfac, este bine să răsucim împreună capătul firului rupt cu capătul celui nou și să tricotăm cu firul dublu cîteva ochiuri.

— Pentru ca marginea tricotajului și, în consecință, cusătura să iasă fără „festoane", primul ochi din fiecare rînd trebuie luat pe andrea fără să fie lucrat.

— Pentru a uni diferitele părți ale unui obiect tricotat din lînă groasă, vom coase marginile una de alta cu o cusătură suplă, lejeră.

— Pentru a asambla piesele unui tricotaj din lînă de grosime mijlocie sau subțire, este preferabil să facem cusăturile la mașină.

— Pentru ca să căptușim o jachetă confecționată cu andrele, fără ca aceasta să se strîmteze, este necesar ca, în timp ce tricotăm, să formăm la umeri cîteva fronsuri, iar în mijlocul spatelui un pliu care să asigure lărgimea dorită.

PROGRAMUL DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE PE ÎNTREAGA SĂPTĂMÎNĂ

RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00, 23.50 (Progr. I).
12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminica: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 (Progr. I)
7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00. (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) și 13.05 (Progr. I).

DUMINICĂ 27 IANUARIE. Programul I — **6.00**: „Zi de odihna cu voiebuna", meloaii populare romînești **6.30**: Piese orchestrale **7.10**: Concert de dimineață **8.00**: Sumarul presei centrale **8.10**: Școala și viața **8.30**: Dansuri de estradă **9.00**: „Bucureștii de altădată" — cinci schițe simfonice de Mircea Chiriac **9.30**: Teatru la microfon pentru copii: „Enigma lui Tahmasib" de Radu Nor **10.30**: Ansambluri artistice de amatori **11.00**: Muzică populară romînească **11.30**: Vorbește Moscova! **12.00**: Arii din opere interpretate de: M. Arnăutu, L. Konya, D. Ohanezian, O. Enigărescu, D. Iordăchescu, N. Herlea și P. Ștefănescu-Goangă **12.37**: Orchestre de muzică ușoară **13.10**: De toate pentru toți **14.00**: Melodii populare romînești cerute de ascultători **14.40**: Interpreți de muzică ușoară **15.20**: Muzică de balet **15.57**: Soliști de muzică populară romînească **16.15**: Cîntă formația Los Paraguayos **16.40**: Jocuri populare romînești **17.00**: Din viața satelor patriei **17.40**: „George Enescu, interpret" **18.00**: Muzică de estradă **18.20**: Muzică populară romînească (I. Cristoreanu, I. Udilă și Damian Luca) **18.49**: Scene vesele din operete (reluare) **19.35**: „Melodii... melodii..." emisiune de muzică ușoară romînească **20.00**: Teatru la microfon, premiera „Corabia cu un singur pasager" adaptare radiofonică după piesa cu același titlu de Dan Tărchilă; interpretează un colectiv artistic al Teatrului de Stat din Timișoara **21.07**: Muzică de dans **22.25**: Muzică de dans **22.56**: Simfonia a VII-a în do major de Franz Schubert.

Programul II — **7.00**: Cîntă fanfara reprezentativă a Armatei **7.30**: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești **8.00**: Muzică ușoară de compozitori sovietici **8.30**: Clubul voioșiei **8.50**: Anunțuri, muzică **9.00**: Muzică populară romînească și a minorităților naționale **9.30**: Concursul „Cine știe, ne scrie!" întrebările etapei a II-a **9.50**: Jocuri populare romînești **10.00**: Muzică din opere **10.30**: Revista presei străine **10.38**: Muzică distractivă **11.00**: Concert simfonic dedicat celei de-a 80-a aniversări a compozitorului Igor Stravinsky. Înregistrări de la Festivalul „Viena-1962". În pauză, emisiunea cinema **13.00**: Concert de prînz **14.05**: Cîntă Violeta Villas **14.30**: La microfon: Satira și umorul **15.15**: Din cîntecele și dansurile popoarelor **16.00**: Oameni și fapte **16.08**: Muzică corală romînească **16.30**: Simfonia spaniolă de Lalo — solist David Oistrah **17.15**: Din poezia clasică romînească **17.25**: Muzică ușoară cerută de ascultători **18.05**: „File de calendar" — emisiune muzical-literară **18.50**: Fantezie de Gerd Natschinski **19.00**: Romanțe **19.30**: Muzică din operete **20.05**: Muzică ușoară de compozitori romîni **20.30**: Melodii populare romînești **20.45**: Muzică de dans **21.45**: Literatura și muzica (scriitorii noștri despre George Enescu) **22.00**: Muzică de dans **22.28**: Muzică de cameră de Haydn **23.10—24.00**: Muzică de dans.

LUNI 28 IANUARIE. Programul I — **5.07**: Muzică ușoară **5.30**: Gimnastică **5.40**: Melodii populare romînești **6.07**: Fragmente din Suita a IV-a „Sibiana" de Achim Stoia **6.20**: Emisiunea pentru sate **6.30**: Muzică de fanfară **6.45**: Salut voios de pionier **7.10**: Piese distractive de estradă **7.30**: Sfatul medicului **7.35**: Anunțuri, muzică **7.45**: Jocuri populare romînești **8.00**: Sumarul ziarului Scînteia **8.08**: Muzică instrumentală **8.30**: Uverturi și dansuri din operete **9.00**: Tinerețea ne e dragă **9.20**: Corul de copii al Sindicatului Învățămîntului București **9.35**: Concertul nr. 10 în mi bemol major pentru două piane și orchestră de Mozart **10.00**: Din creația compozitorului înaintaș Flechtenmacher **10.30**: Sextetul de Glinka **11.05**: Arii din opere **11.30**: Muzică populară din Muntenia **12.00**: Melodii de estradă **12.30**: Muzică populară romînească și a minorităților naționale **13.10**: Muzică ușoară interpretată la diferite instrumente **14.00**: Concert de prînz **14.30**: Din prelucrările de folclor ale compozitorilor noștri **15.00**: Muzică ușoară de compozitori sovietici **15.30**: Concert de muzică din opere **16.15**: Vorbește Moscova! **16.45**: Tarafuri ale gospodăriilor agricole colective **17.10**: Prelucrări corale **17.30**: Prietena noastră cartea: „Povestiri" de Ion Agîrbiceanu **18.00**: Melodii de estradă **18.30**: Lecția de limba rusă (începători) **18.40**: Muzică din operete **19.00**: Almanah științific **19.20**: Interpreți în studio: pianista Suzana Szörény **19.45**: Muzică populară romînească **20,15**: Muzică ușoară **20.30**: Noapte bună, copii! **20.40**: Suita simfonică: „Munții Apuseni" de Marțian Negrea **21.15**: Pe teme internaționale **21.25**: Cîntă orchestra de estradă a Radioteleviziunii (muzică ușoară romînească) **22.25**: Simfonia „Antarctica" de Vaugham Williams **23.07**: Concert de noapte.

Programul II — **12.15**: Rapsodia pentru vioară și orchestră de Maurice Ravel — solist Iascha Heifetz; poemul simfonic „Preludiile" de Liszt **12.45**: Muzică ușoară **13.15**: Carnet de reporter **13.22**: Muzică populară romînească **14.10**: Interpreți de frunte ai scenelor lirice sovietice: Ivan Kozlovski **14.30**: Potpuriuri și uverturi **14.57**: Simfonia a IV-a în si bemol major de Beethoven **15.33**: Cîntece și jocuri populare romînești **16.10**: „Înflorește patria mea" — program de cîntece **16.30**: Pagini orchestrale din opere **17.00**: Formații de muzică ușoară **17.30**: Sfatul medicului **17.35**: Anunțuri, reclame, muzică **18.05**: Muzică simfonică **18.45**: Din muzica popoarelor **19.30**: Din activitatea sfaturilor populare **19.40**: „Ghid muzical" (reluare) **20.20**: Melodii populare romînești **21.15**: Din viața muzicală a orașelor patriei: corul Ansamblului de stat de cîntece și jocuri din Tîrgu-Mureș **21.30**: Lectură dramatizată din romanul: „O pînză în depărtare" de V. Kataev **22.00**: Mari cîntăreți de operă: Zenaida Pally și Boris Cristoff **22.30**: Concert de muzică ușoară romînească **23.10—24.00**: Trio nr. 1 în si major de Johannes Brahms.

MARȚI 29 IANUARIE. Programul I — **5.07**: Muzică populară romînească **5.30**: Gimnastică **5.40**: Cîntece de muncă **6.07**: Muzică ușoară interpretată de mici formații **6.20**: Emisiunea pentru sate **6.30**: Cîntă fanfara G.A.C. Cosmești (Iași) **6.45**: Salut voios de pionier. **7.10**: Jocuri populare romînești **7.30**: Sfatul medicului **7.35**: Anunțuri, muzică **7.45**: Piese instrumentale **8.00**: Sumarul presei centrale **8.08**: Muzică populară din Ardeal **8.30**: Concert simfonic **9.00**: Noi înregistrări ale corului Radioteleviziunii (dirij. D. Botez) **9.18**: Suita de cîntece și dansuri sovietice de Runov-Listov-Krucinin **9.30**: Muzică ușoară **10.00**: Fragmente din opera „Alexandru Lăpușneanu" de Al. Zirra **10.30**: Muzică populară romînească **11.05**: Muzică romînească de cameră **11.31**: Cîntece populare romînești **11.45**: Radio prichindel **12.00**: Muzică de estradă **12.30**: În fața hărții **12.40**: Dansuri și coruri din operete contemporane **13.10**: Melodii populare romînești **14.00**: Concert de prînz **14.30**: Muzică ușoară romînească **15.00**: Fragmente din opera „Puterea destinului" de Verdi **15.30**: Mic recital interpretat de violoncelistul Mstislav Rostropovici **15.45**: Din cîntecele și dansurile popoarelor **16.15**: Vorbește Moscova! **16.45**: Ansambluri artistice școlare **17.10**: Terțete și cvartete din opere **17.40**: Suită din baletul „Lileia" de Dankevici **18.00**: Universitatea tehnică radio **18.15**: Muzică populară romînească **18.30**: Limba noastră (acad. prof. Al. Graur) **18.40**: Canțonete în interpretări orchestrale **19.00**: Revista economică radio **19.20**: Ciclul integral al Sonatelor pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata a 10-a, opus 14, nr. 2 în sol major **19.40**: Program muzical pentru fruntași în producție **20.15**: Muzică ușoară sovietică **20.30**: Noapte bună, copii! **20.40**: Muzică de dans **21.15**: Satiră și umor (reluare) **22.25**: Muzică de dans **22.59**: Muzică de cameră de Schumann.

Programul II — **12.15**: Muzică din operete **12.38**: Fragmente din suita „Peer Gynt" de Grieg **13.15**: Emisiune literară: „Lecturile dumneavoastră preferate" **13.30**: Muzică ușoară **14.10**: Cîntece colhoznice **14.30**: „Simfonietta tinereții" de Dumitru Bughici **15.00**: Muzică populară romînească și a minorităților naționale **15.30**: Muzică ușoară **16.10**: Program interpretat de violonistul Fritz Kreisler **16.30**: Muzică ușoară romînească **17.00**: Concertul nr. 5 în sol major pentru pian și orchestră de Prokofiev, solist Sviatoslav Richter **17.30**: Sfatul medicului **17.35**: Anunțuri, reclame, muzică **18.05**: „Dicționar muzical" (reluare) **18.30**: Cîntece sportive **18.45**: Emisiune culturală **19.00**: Cîntece și jocuri populare romînești **19.30**: Lecția de limba franceză (pentru avansați) **19.40** „Opere de W.A. Mozart" **21.15**: Muzică de dans **21.45**: Din poezia clasică universală **22.00**: Muzică simfonică **22.30**: Muzică de estradă (orchestre de coarde) **23.10—24.00** Concert de noapte.

MIERCURI 30 IANUARIE. Programul I — **5.07**: Muzică de estradă **5.30**: Gimnastică **5.40**: Melodii populare romînești **6.07**: Prelucrări corale **6.20**: Emisiunea pentru sate **6.30**: Duete instrumentale de muzică ușoară **6.45**: Salut voios de pionier! **7.10**: „Tineret, mîndria țării" — program de cîntece **7.30**: Sfatul medicului **7.35**: Anunțuri, muzică **7.45**: Jocuri populare romînești **8.00**: Sumarul presei centrale **8.08**: Muzică ușoară: **8.30**: Muzică din opere comice **9.00**: Poemul concertant pentru violoncel și orchestră de Florin Eftimescu — solist Radu Aldulescu **9.30**: Muzică populară din țări socialiste **10.00**: Teatru la microfon: „O scrisoare pierdută", comedie de Ion Luca Caragiale. Din distribuție: Radu Beligan, Alexandru Giugaru, Costache Antoniu, Ion Finteșteanu, Nicolae Brancomir, Nichi Atanasiu, Marcel Anghelescu, Elvira Godeanu etc. Regia artistică: Sică Alexandrescu **12.00**: Album de melodii **12.30**: Din creația de operă a compozitorului Charles Gounod **13.10**: „Brăduțul singuratic" — povestire muzicală pentru copii de Laurențiu Profeta **14.00**: Concert de prînz **15.00**: Muzică populară romînească și a minorităților naționale **15.30**: Arii din operete interpretate de cîntăreți romîni **16.00**: „Isprăvile lui Ivan" — suită pentru pian de Haciaturian — interpretează Maria Fotino **16.15**: Vorbește Moscova! **16.45**: Cîntă formația de muzică ușoară condusă de Enrico Fanciotti **17.10**: „Partidul, călăuză în victorii" — program de cîntece **17.30**: „Prietenii lui Do-Re-Mi"; întîlnire cu compozitoarea Hilda Jerea **18.00**: Muzică populară romînească **18.30**: Lecția de limba engleză **18.40**: Cîntă orchestra de cameră a inginerilor **19.00**: Jurnalul satelor **19.25**: Muzică ușoară **19.40**: Program de romanțe **20.15**: „Din cîntecele țărănimii noastre colectiviste" **20.30**: Noapte bună, copii! **20.40**: Din viața de concert a Capitalei **21.15**: Scriitori la microfon: Tiberiu Utan **21.30**: Muzică populară romînească cerută de ascultători **22.25**: Concert simfonic **23.15**: Concert de noapte.

Programul II — **12.15**: Muzică de cameră de Sigismund Toduță **12.45**: Din folclorul popoarelor **13.15**: Însemnări de reporter **13.25**: Concert de estradă **14.10**: Valsuri interpretate de fanfară **14.30**: Soliști ai operelor de stat din Timișoara și Cluj **15.00**: Muzică ușoară din țări socialiste **15.30**: Simfonia a IV-a în la major „Italiana" de Mendelssohn-Bartholdy **16.10**: Muzică de estradă **16.30**: Cîntă orchestra de muzică populară a Ansamblului de cîntece și dansuri „Ciocîrlia" **17.00**: Muzică din operete (Teodora Lucaciu și Ion Stoian) **17.30**: Sfatul medicului **17.35**: Anunțuri, reclame, muzică **18.05**: Muzică ușoară romînească **18.35**: Muzică populară romînească (Traian Uilecan) **18.50**: Microfoiletoane **19.00**: Muzică instrumentală

(Continuare în pag. 22)

PROGRAMUL DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE PE ÎNTREAGA SĂPTĂMÎNĂ

și vocală (Vladimir Orlov, Arta Florescu, Arthur Rubinstein, Dan Iordăchescu, Leonid Kogan) **19.30**: Lecția de limba rusă (pentru avansați) **19.40**: Fragmente din opera „Orfeu" de Gluck **20.10**: Muzică de estradă **20.30**: Tribuna radio **20.40**: Muzică de balet **21.15**: Interpreți de muzică ușoară (reluare) **22.00**: Ciclul „Pagini din muzica preclasică": Muzica franceză de cameră din secolul al XVIII-lea **22.30**: Scene de petrecere din operete **23.10-24.00**: Muzică de Rahmaninov și Musorgski.

JOI 31 IANUARIE. Programul I — **5.07**: Muzică de fanfară **5.30**: Gimnastică **5.40**: Cîntece **6.07**: Muzică ușoară **6.20**: Emisiunea pentru sate **6.30**: Cîntece din folclorul nou **6.45**: Salut voios de pionier! **7.10**: Piese distractive de estradă **7.30**: Sfatul medicului **7.35**: Anunțuri, muzică **7.45**: Dansuri instrumentale **8.00**: Sumarul presei centrale **8.08**: Melodii populare romînești **8.30**: Divertisment pentru orchestră de coarde și doi clarineți de Dumitru Capoianu; Suita nr. 2 de opt cîntece și dansuri de Ludovic Feldman **9.00**: Vreau să știu **9.25**: Muzică ușoară **10.00**: Înregistrări primite din partea Radioteleviziunii sovietice: Arii din opere **10.33**: Muzică populară romînească **11.05**: Muzică ușoară **11.30**: Concertul în la minor pentru violoncel și orchestră de Schubert-Cassado — solist Gaspar Cassado **12.00**: Muzică populară romînească **12.35**: Piese pentru vioară de Paganini **13.10**: Fragmente din operetele „Contesa Marița" și „Silvia" de Kalman **14.00**: Muzică populară romînească **14.30**: Muzică ușoară **15.00**: Din folclorul popoarelor **15.45**: Concert de după-amiază **16.15**: Vorbește Moscova! **16.45**: Program interpretat de chitarista Maria Luisa-Anida **17.10**: „Patrie iubită" cîntece pionierești **17.30**: Arii și duete din opera „Gioconda" de Ponchielli **18.00**: Universitatea tehnică radio **18.15**: Jocuri populare romînești **18.30**: Lecția de limba franceză (pentru începători) **18.40**: Muzică ușoară **19.00**: Jurnal de întrecere **19.15**: Program muzical pentru fruntași în producție **19.50**: Transmisie din Studioul de concerte a concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Ludovic Baci. Solistă Gaby Grubea (Simfonia nr. 39 în mi bemol major de Mozart, Concertul în mi minor pentru vioară și orchestră de Mendelssohn-Bartoldy, uvertura „Egmont" de Beethoven ș.a.). În pauză: Emisiunea „Din poezia noastră contemporană" **22.55**: Muzică de dans.

Programul II — **12.15**: Coruri din opere **12.39**: Program de muzică ușoară sovietică **13.15**: Note de lector **13.25**: Muzică populară romînească și a minorităților naționale **14.10**: Muzică ușoară **14.30**: Suita pentru orchestră „Păsările" de Respighi; Suită din baletul „La piață" de Mihail Jora **15.10**: Muzică ușoară **15.30**: Din operetele lui Dunaevski **16.10**: Cîntă corul de copii al Radioteleviziunii **16.30**: Soliști și formații artistice de amatori **17.00**: Ciclul integral al sonatelor pentru pian de Beethoven în interpretarea pianistului Wilhelm Kempf: Sonata a II-a, opus 22, în si bemol major **17.30**: Sfatul medicului: Cum trebuie alcătuită masa de seară **17.35**: Anunțuri, reclame, muzică **18.05**: Simfonia a III-a în mi bemol major „Renana" de Schumann (dirijor Bruno Walter) **18.45**: Muzică populară romînească **19.00** Din repertoriul formațiilor artistice de amatori **19.30**: Tinerețea ne e dragă, emisiune organizată cu concursul tinerilor din orașul Oradea **19.50**: Muzică de dans **20.30**: Noapte bună, copii! **20.40**: Cîntece populare romînești de dragoste **21.15**: Muzică ușoară romînească **21.45**: Părinți și copii **22.00**: Muzică de dans **22.35**: Ciclul „George Enescu, compozitor": Dixtuorul opus 14 **23.10-24.00**: Fragmente din opera „Manon" de Massenet.

VINERI 1 FEBRUARIE. Programul I – **5.07**: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale **5.30**: Gimnastică **5.40**: Muzică ușoară **6.07**: Cîntece **6.20**: Emisiunea pentru sate **6.30**: Dansuri de estradă **6.45**: Salut voios de pionier! **7.10**: Jocuri populare romînești **7.30**: Sfatul medicului: Alimentația bolnavilor hipertensivi **7.35**: Anunțuri, muzică **7.45**: Muzică distractivă **8.00**: Sumarul presei centrale **8.08**: Muzică vocală și instrumentală **8.30**: „Iarna" din oratoriul „Anotimpurile" de Haydn **9.05**: Din folclorul popoarelor **9.30**: Fragmente din opere **10.00**: Muzică sovietică interpretată de ansamblurile noastre corale **10.30**: Muzică de estradă **11.05**: Sonata în re major pentru vioară și pian de Mozart **11.30**: Fragmente din opereta „Lăsați-mă să cînt" de G. Dendrino **11.52**: Reportaj **12.00**: „Harnicele țesătoare", program de cîntece **12.20**: Muzică populară romînească **12.38**: Concertul pentru orchestră de cameră de Zeno Vancea **13.10**: Program de suite **14.00**: Concert de prînz **15.00**: Muzică instrumentală de compozitori romîni **15.20**: Cîntă Roxana Matei și Gică Petrescu **15.45**: Suita I opus 9 în do major pentru orchestră de George Enescu **16.15**: Vorbește Moscova! **16.45**: Jocuri populare romînești **17.10**: Cîntece de Gheorghe Bazavan **17.30**: În slujba patriei **18.00**: Universitatea tehnică radio **18.15**: Arii din operete **18.30**: Lecția de limba engleză **18.40**: Din repertoriul violonistului Ion Matache și al clarinetistului Guți Adolf **19.00**: Jurnalul satelor **19.25**: „Istoria teatrului liric romînesc" **20.15**: Coruri ale căminelor culturale **20.30**: Noapte bună, copii! **20.40**: Muzică ușoară romînească **21.15**: Carnet plastic **21.30**: Muzică populară romînească cerută de ascultători **22.25**: Serenade **22.40**: Fragmente din opera „Aurul Rinului" de Wagner.

Programul II — **12.15**: Concertul pentru clarinet și orchestră de Kramary **12.45**: Valsuri de concert **13.15**: Limba noastră (acad. prof. Al. Graur) (reluare) **13.25**: Uverturi **14.10**: Piese romînești pentru fanfară **14.30**: Muzică ușoară **15.00**: Soliști și orchestre de muzică populară din diferite regiuni ale țării **15.35**: Actualitatea în țările socialiste **16.10**: Muzică ușoară **16.30**: Cîntece patriotice **16.50**: Tribuna radio **17.00**: Interpreți în studio: fagotistul Victor Karpati și violoncelista Elena Botez **17.30**: Sfatul medicului: Alimentația bolnavilor hipertensivi **17.35**: Anunțuri, reclame, muzică **18.05**: Ciclul „Mari dirijori": Dmitri Mitropoulos **19.00**: Muzică romînească de estradă **19.30**: Teatru la microfon „Institutorii" de Otto Ernst. Din distribuție: Ion Finteștieanu, Costache Antoniu, Geo Barton, Nichi Atanasiu, Ion Manu, Simona Bondoc etc. Regia artistică: Ion Finteșteanu **21.02**: Melodii populare romînești **21.45**: Ciclul „Pagini din muzica contemporană": „Simfonia I de Darius Milhaud **22.20**: Lieduri **22.30**: Moment poetic: Evgheni Vinokurov **22.35**: Muzică ușoară **23.10-24.00**: Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 2 FEBRUARIE. Programul I – **5.07**: Muzică interpretată de fanfară **5.30** Gimnastică **5.40**: Jocuri populare romînești **6.07**: Muzică ușoară interpretată la acordeon **6.20**: Emisiunea pentru sate **6.30**: Program de cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești **6.45**: Salut voios de pionier **7.10**: Mici piese de estradă **7.30**: Sfatul medicului: Prevenirea și combaterea colicilor **7.35**: Anunțuri, muzică **7.45**: Marșuri sportive **8.00**: Sumarul presei centrale **8.08**: Muzică ușoară **8.30**: Suite orchestrale **9.00**: Roza vînturilor **9.25**: Cîntece pentru cei mici **9.40**: Muzică distractivă de estradă **10.00**: Muzică populară din Banat **10.30**: Trei dansuri de Theodor Rogalski; fragmente din suita „Colas Breugnon" de Dmitri Kabalevski **11.05**: Fragmente din opera „Cavaleria rusticană" de Mascagni **11.35**: Cîntece și dansuri din țările socialiste **12.00**: Muzică instrumentală și vocală de compozitori ruși **12.20**: Album sportiv **12.30**: Soliști și formații de muzică ușoară **13.10**: Concertul pentru vioară și orchestră de Paul Constantinescu **14.00**: Muzică ușoară cerută de ascultători **14.30**: Muzică populară romînească **15.00**: Concert distractiv **15.45**: Actualitatea literară **16.00**: Cîntă formația Vaclav Kucera **16.15**: Vorbește Moscova! **16.45**: Melodii populare romînești: **17.10**: Arii din opere **17.30**: Concursul „Cine știe, ne scrie!" Întrebările etapei a III-a **17.50**: Jocuri populare romînești **18.00**: Ciclul integral al sonatelor pentru pian de Beethoven, în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata a 12-a opus 26 în la bemol major **18.21**: Program muzical pentru fruntași în producție **19.00**: Scrisori din țară **19.10**: Muzică ușoară de Aurel Giroveanu **19.30**: Muzică de dans **20.15**: Muzică populară romînească **20.30**: Muzică de dans **21.15**: Emisiune literară **21.25**: Concert de estradă **22.25**: Muzică de dans **23.08**: Simfonia a V-a în mi minor de Dvorak.

Programul II – **12.15**: „Spre noi victorii socialiste", program de cîntece **12.35**: Fragmente din opereta „Clopotele din Corneville" de Robert Planquette **13.15**: „Înfrățiți în muncă, în cîntec și joc", program de muzică populară romînească și a minorităților naționale **13.40**: Muzică ușoară **14.10**: Muzică vocală de compozitorul romîn înaintaș Eusebiu Mandicevski **14.30**: Estrada instrumentelor **15.00**: Din comoara folclorului nostru **15.30**: Simfonia nr. 40 în sol minor de Mozart **16.10**: Muzică corală **16.30**: Cvartetul în mi bemol major de Marțian Negrea **17.00**: Muzică ușoară romînească **17.30**: Anunțuri, reclame, muzică **17.50**: Știința în slujba păcii **18.05**: Melodii populare romînești cerute de ascultători **18.30**: Cîntă Magda Ianculescu **18.53**: Concertul nr. 1 în mi minor pentru pian și orchestră de Chopin — solist Samson François **19.30**: Pe teme internaționale **19.40**: Muzică de dans **20.30**: Noapte bună, copii! **20.40**: Cîntă Alexandru Grozuță **21.15**: Muzică de dans **21.45**: Agendă teatrală **22.00**: Muzică de dans **22.39**: Sonata în la major pentru vioară și pian de Fauré **23.10**: Muzică de dans.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 27 IANUARIE: **8.50**: Gimnastică **9.00**: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar: Telejurnalul pionierilor „Peștișorul de aur" (păpuși). Sport în sală. Filmul „Cățelușului i-a venit poftă de miere" **10.30**: Rețeta gospodinei **11.00**: Emisiunea pentru sate urmată de muzică populară romînească (orchestra „Doina Olteniei" din Craiova) **19.00**: Jurnalul televiziunii **19.15**: Visuri de circ — muzică ușoară cu Bianca Cavallini **19.40**: Filmul artistic: „Permisie pe țărm" („Mosfilm") **21.05**: De la „Fetița olandeză" la „Mister X" — din muzica lui Emeric Kalman (cu Ion Dacian, Lili Dușescu, Lucia Roic, Valy Niculescu-Bugarin, Constanța Cîmpeanu, Marica Munteanu, Cleopatra Melidoneanu, Nicolae Țăranu, Bimbo Mărculescu, Nae Roman, George Hazgan, Toni Buiacici. Coregrafia: Elena Penescu-Liciu. Buletin de știri.

LUNI 28 IANUARIE: **19.00**: Jurnalul televiziunii **19.15**: Pentru pionieri și școlari: „Gîndesc oare animalele?" **19.35**: Filmul artistic: „Doi sub cer" (studiourile bulgare) **21.00**: Recital coregrafic cu Ileana Iliescu, Magdalena Popa, Gabriel Popescu și Sergiu Stefanski **21.35**: Telesport. Buletin de știri.

MARȚI 29 IANUARIE: **19.00**: Jurnalul televiziunii **19.15**: Pentru cei mici: „Dacă numeri pînă la zece" — adaptare după Al. Șahighian **19.30**: Transmisiune de la Teatrul Național „I.L. Caragiale": „Fiicele" de Sidonia Drăgușanu cu Carmen Stănescu, Tanți Cocea, Eva Pătrășcanu, Coca Andronescu, Catița Ispas, C. Bărbulescu, Gh. Cozorici, Damian Crîșmaru etc. Direcția de scenă: Al. Finți. În pauză: Emisiunea de știință și tehnică. Buletin de știri.

MIERCURI 30 IANUARIE: **17.00**: Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi, urmată de muzică ușoară (soliști: Svetlana Petrescu, Dinu Velescu și trio Caban) **19.00**: Emisiunea pentru sate, urmată de muzică populară romînească (o formație condusă de Moise Belmustață; solită: Lucia Habără). Sfaturi pentru telespectatori. Buletin de știri.

JOI 31 IANUARIE: **18.30**: Universitatea tehnică **19.00**: Jurnalul televiziunii **19.15**: Pentru copii: „Căpitanul Val-Vîrtej despre eroii Insulei Misterioase" **19.40**: Sfatul medicului: „Rolul ochelarilor pentru corijarea vederii la copii" de conf. dr. Miron S. Miron **19.50**: Filmul artistic: „Casa de la răscruce" (studiourile „M. Gorki" din Moscova) cu Larissa Lujina, Viaceslav Tihonov, Clara Luciko etc. **21.35**: Muzică distractivă instrumentală: cîntă o formație condusă de Jean Ionescu. Buletin de știri.

SÎMBĂTĂ 2 FEBRUARIE: **19.00**: Jurnalul televiziunii **19.15**: Pentru copii: „O glumă cu cîntec și joc". Filmul „Micul scafandru" **19.45**: În fața hărții **19.55**: Filmul artistic: „Alibiul nu ajunge" (studiourile cehoslovace) **21.30**: Cîntă sextetul de muzică ușoară Gelu Solomonescu. Buletin de știri.

DIN TOATĂ LUMEA

Nitroguanil, un nou preparat antimalaric

Colaboratorii catedrei de tehnologie organică de la Institutul politehnic din Varșovia, împreună cu colectivul Institutului de sinteză organică al Academiei de științe a R.P. Polone au pus la punct preparatul antimalaric „nitroguanil". După ce i s-au făcut toate probele necesare, preparatul a fost folosit în tratarea a 550 de copii malarici. Bolnavii s-au vindecat î șapte zile, după ce li s- administrat cîte o doză zilnică de aproximativ 1, grame.

Nu s-au constatat nici u fel de fenomene nocive î cursul tratamentului.

Vagoane... moi

În cadrul Institutului de cercetări pentru industria cauciucului din U.R.S.S. au fost create vagoane... moi, destinate transportării petrolului. Fabricate din pînză cauciucată, deci moi în sensul propriu al cuvîntului, ele au o capacitate de 2.500 pînă la 10.000 litri — adevărate cisterne de cale ferată.

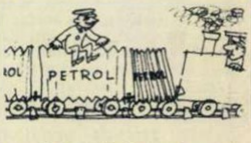

Avantajele acestor neobișnuite rezervoare cauciucate față de vagoanele metalice sînt multiple. Menționăm în primul rînd cantitatea mai mare de combustibil ce se poate transporta cu ajutorul lor, apoi greutatea de 10-15 ori mai redusă decît a petrolului pe care îl conțin, rezistența la șocuri etc.

Aceste rezervoare, create pentru prima dată în lume de specialiști sovietici, pot fi văzute la Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S., în pavilionul industriei chimice.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

VASE

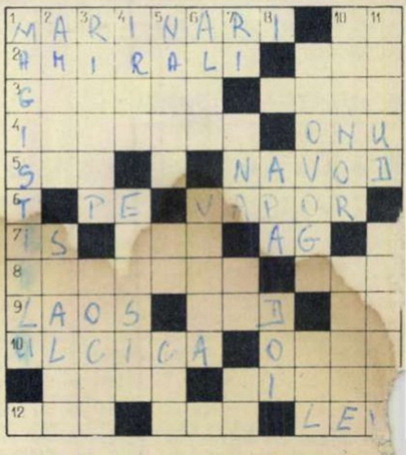

ORIZONTAL: 1) Fac serviciu pe puntea vasului — Consoane. 2) Mai mare peste vase (pl.) — Petrecere cu... golire de cupe. 3) Sufertaș de campanie — Port pentru vasele din Marea Baltică. 4) Risipire — Organizația Națiunilor Unite (abr.). 5) Calapod — La... chei (sing.)! 6) Ape! — Vas. 7) În submarin! — Ales (fig.) — Argint. 8) Un vas prins la fund! — Institutul de fizică atomică (abr.). 9) Țară asiatică în care e situată Valea Ulcioarelor — Unitate de măsură a vitezei vaselor — Spetează. 10) Vas — Vas. 11) Mînze... bine crescute — Directoare de corăbii! 12) Măsură veche de capacitate și vasul respectiv (pl.) — Vas — Prenumele lui Tolstoi.

VERTICAL: 1) Arteră principală. 2) Funie cu care se leagă o corabie la ț sau de altă corabie — Du man. 3) Roată cu care s manevrează cîrma unei nav — Vas din lemn de brad. 4 „Dacă-ți iese-n drum cu găleata goală, e semn rău plină, îți merge bine!" — Ștergar. 5) Calcă-n străchini — Măsură din căldări și ulcioare! — Locuitor al Reției. 6) Scoate vase... din pămînt — Gură la unele vase de lemn, în special la butoaie. 7) În butii și potire! — Începe evaporarea! — În butoi! — Cesiu. 8) În vase (de băut) sau sub vase (fluviale și maritime) — Numeral. 9) Îi interesează vasele... sanguine — Vale lîngă Innsbruck. 10) Creatorul „Vasului fantomă" — „Ultima noapte pe Titanic" (pl.). 11) Scriitor latin, autorul comediei „Aulularia" (Ulcica) — Creatorul romanului „O pînză în depărtare".

Dezlegarea jocului „MUZICĂ DISTRACTIVĂ", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Pronume — Spală. 2) Răcit — Literat. 3) Emisar — Nil — Ma. 4) Po — A — Ops — Etic. 5) ONT — Clipă — Ana. 6) Zarvă — Literă. 7) I — Oi — Perinița. 8) Timbru — Ananas. 9) Impromptu — A — E. 10) Enea — Noiță — Dm. 11) Ut — Game — Paie. 12) Or — Lili — Teren. 13) Minute — Solizi.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Angajamentele fruntaşilor de la Tehnometal

Am început anul nou sub cele mai bune auspicii. În sectorul nostru de matriţerie şi turnătorie, ca de altfel în întreaga întreprindere domneşte un suflu puternic de muncă. Vreau să fac cunoscuţi cititorilor „Flacării" pe cîţiva dintre fruntaşii secţiei noastre: **Eclemea Marin, Ivan Constantin, Costescu Adrian, Tomescu Cristian, Onulescu Ion, Petrescu Ion.** Aceştia s-au angajat să dea, în cadrul planului pe anul 1963, produse de bună calitate, să depăşească sarcinile de plan cu 8% şi să mărească productivitatea muncii cu 1%. Pe întregul sector ne vom strădui să depăşim planul cu 5 %, mărind productivitatea muncii cu 1 %.

Ştefan OPRESCU,
şeful sectorului matriţerie-turnătorie „Tehnometal"

Pe scurt

Vasile Păun, tehnician veterinar, com. Bălteni, raion Răcari, reg. Bucureşti. Ne scrieţi că în gospodăria agricolă colectivă din comuna dv. au fost construite în ultima vreme patru grajduri, două puierniţe, un pătul, o magazie. Am redat aici esenţa informaţiei transmise, pe care n-am putut-o insera printre corespondenţe deoarece nu ne-aţi trimis şi o fotografie pentru ilustrare.

Anton Popescu, sudor, Reşiţa. Din scrisoarea dv. am aflat că tineretul Uzinei de construcţii metalice şi maşini agricole din Bocşa a efectuat în anul 1962 circa 20.000 de ore de muncă patriotică, sprijinind astfel gospodăria agricolă colectivă din localitate la plantarea pomilor fructiferi; am aflat de asemenea că a adunat şi predat turnătoriilor o cantitate de aproximativ 500.000 kg fier vechi. Fotografia care însoţeşte textul este însă nepublicabilă, fiind prea întunecată.

Mumii egiptene şi peruviene în muzeele noastre

Mumia unui copil egiptean în vîrstă de 12 ani.

„Există mumii în muzeele din ţara noastră?"

Emilia ANDRIŢOIU,
învăţătoare, Alexandria,
str. Dobrogeanu-Gherea nr. 105

Răspunde LEONID APOSTOL, cercetător principal, şeful secţiei de paleontologie a Muzeului „Gr. Antipa".

Mumia este un cuvînt de origine arabo-persană şi înseamnă cadavru ferit de descompunere prin îmbălsămare cu substanţe bituminoase sau asfaltice. Vechile popoare, şi îndeosebi egiptenii, practicau mumificarea, în credinţa deşartă a supravieţuirii după moarte. Din Egipt, acest obicei — despre care există informaţii datînd de peste 4500 ani î.e.n. — s-a răspîndit de-a lungul coastelor Africii, apoi în India, Malaezia, Polinezia, Australia.

Mumii peruviene şi obiectele casnice cu care au fost înmormîntate.

În ţara noastră există cîteva mumii egiptene la Muzeul Brukenthal din Sibiu şi la Muzeul de antichităţi din Bucureşti. Ele se află în sarcofage cu portrete ale defuncţilor. La Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa" există printre alte piese mumia unui copil de 12 ani, piesă importantă deoarece se cunosc puţine mumii de copii. În muzeu este expusă şi radiografia acestei mumii, ca şi a unor animale mumificate: pasărea ibis, pui de chiţcan, pui de crocodil etc.

Muzeul Antipa posedă şi două mumii peruviene originale, însoţite de 22 de obiecte casnice. Vechii peruvieni puneau alături de mumii ulcioare cu băuturi, vase cu făină de porumb; femeile erau înmormîntate împreună cu obiectele lor de bucătărie, cu statuete şi figurine de forme bizare din argilă, lînă dărăcită, ace, ceaprazuri şi pietre preţioase, iar lîngă copii se puneau şi jucăriile lor. Spre deosebire de mumiile egiptene, care sînt în poziţie întinsă, cele peruviene au picioarele închircite, aduse la piept, aşa cum sînt şi cele expuse la Muzeul „Gr. Antipa".

Pentru răspîndirea cărţii

De cîte ori nu te opreşti în faţa unui stand doar cu intenţia de a răsfoi o carte — şi totuşi nu poţi rezista ispitei de a o cumpăra pe loc! Că organizarea de standuri pe străzi este o metodă excelentă de răspîndire a cărţii, au dovedit-o şi standurile organizate de către utemiştii de la C.L.D.C. Hunedoara-Deva în orele lor libere (în fotografie). De asemenea, s-au desfăşurat cu succes acţiuni „Cartea la locul de muncă" în numeroase întreprinderi şi instituţii din Valea Jiului, Hunedoara, Cugir, Calan, Simeria, Alba Iulia etc. Rezultatul: peste 10.000 volume vîndute prin aceste standuri în trei luni de zile.

Ioan HENŢ,
Deva

Dialog cu cititorii noştri

Referindu-se la unele fotografii apărute în revista „Flacăra" nr. 50 din 15 decembrie 1962, cititorul nostru *Niculae D. Ludu* din Făgăraş ne scrie printre altele:

„...Izbutită e şi fotografia semnată de Tr. Prosan, care-l reprezintă pe tov. Ion Ionescu... Totuşi, ce m-a îndemnat să vă adresez rîndurile de faţă? Părerea mea este că această fotografie ar fi fost şi mai reuşită dacă fotoreporterul, înainte de a fotografia, ar fi atras atenţia maistrului să pună ţigara în scrumieră — deşi, ce-i drept, fumul de ţigară dă efecte artistice — şi l-ar fi invitat să-şi scoată basca de pe cap, întrucît, pare-se, lectura se face în bibliotecă.

În ce priveşte fotografia realizată de S. Mendrea, intitulată „Şcoală nouă, elevi noi", îi găsesc un cusur: proaspeţii elevi... nu respectă şi nu păstrează bunul obştesc atunci cînd se urcă cu picioarele pe zidul curat, abia terminat, al şcolii noi..."

Îi mulţumim tovarăşului N. Ludu pentru aceste aprecieri. Observaţia făcută cu privire la fotografia lui S. Mendrea este întru totul justă; în ce priveşte însă prima observaţie, trebuie precizat că imaginea nu este luată într-o bibliotecă ci în biroul maistrului Ionescu, în secţia respectivă din fabrică.

Cititorul nostru *Vasile Chirieş* din Cluj ne sesizează că în nr. 1 al revistei „Flacăra", la o fotografie din rubrica de faţă reprezentînd un bloc de locuinţe destinat minerilor din GHELAR, a apărut — în mod greşit — explicaţia „Un bloc de locuinţe pentru muncitorii mineri din GHERLA".

Facem cuvenita rectificare, mulţumind cititorului nostru pentru sesizarea sa.

Cît trăiesc peştii scoşi din apă?

„Care peşti din apele ţării noastre trăiesc cel mai mult după ce au fost scoşi din apă, şi cît anume? Care sînt cei mai mari şi cei mai mici peşti din apele noastre?"

Grigore CUCU,
Deva

Răspunde ing. GH. MIRICĂ, directorul Institutului de cercetări şi proiectări piscicole.

1. Scos din apă şi ţinut în aer, peştele, prin branhiile sale, nu mai poate absorbi oxigenul necesar şi deci se asfixiază şi moare. Asfixia peştelui se poate produce şi în apă, în condiţiile în care oxigenul solvit nu este îndestulător.

Există însă diferenţe serioase între diversele specii de peşti în ceea ce priveşte rezistenţa lor la asfixie în aer sau într-o apă deficitară în oxigen solvit. Caracuda, carasul, linul ş.a. pot trăi şi în ape foarte sărace în oxigen solvit; iar în aer umed şi cu temperatura nu prea ridicată (sub 20°C), pot trăi pînă la 24 de ore şi chiar mai mult. Ba încă sînt unii peşti, printre care anghila (mai rar întîlnită în apele noastre), care pot trăi în aer — cu condiţia ca pielea să le fie menţinută umedă — zile în şir. Această rezistenţă se explică prin posibilitatea pe care o au unii peşti de a-şi lua oxigenul din aer fie printr-o respiraţie suplimentară tegumentară (prin piele), fie prin cavitatea bucală şi vezica înotătoare.

Cele mai multe specii de peşti, şi îndeosebi peştii marini şi peştii răpitori, au o rezistenţă mică la asfixia în aer, aşa încît mor după numai cîteva minute de la scoaterea lor din apă. Dintre aceşti peşti, foarte sensibili la contactul cu aerul, menţionăm: scrumbia, păstrăvul, şalăul, plătica, mreana.

2. În apele noastre, recordul de mărime la peşti îl deţine morunul (Huso-huso), peşte din familia Acipenseridae ce se pescuieşte în sectorul inferior al Dunării. Cele mai mari exemplare de morun pescuite la noi (în Marea Neagră) au cîntărit aproape 1.000 kg. Lungimea unui astfel de exemplar este de 6-7 m.

Dintre peştii de apă dulce, cel mai mare este somnul (Silurus glanis), care poate atinge lungimea de 5 m şi greutatea de 300 kg.

Printre peştii pitici de apă dulce din ţara noastră se numără: fufa (Leucaspius delineatus), boarţa (Rhodeus sericeus amarus), ţigănuşul (Umbra krameri), plevuşca (Pungitus platygaster), ale căror dimensiuni variază între 4 şi 9 cm. În apele sărate cît şi în cele dulci trăieşte un fel de guvid (Pomotoschistus caucasicus) a cărui talie măsoară 5-6 cm. În Marea Neagră se pescuiesc şi alte cîteva specii de guvizi cu talie mică de 5-8 cm.

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: *Mihail Stepanovici Rusu*, profesor, satul Bagrineşti, raionul Floreşti, R.S.S. Moldovenească — U.R.S.S.: ilustrate, literatură, pictură, cinema (corespondează în romînă, rusă şi franceză); *Alina Wozniak*, Studium Nauczycielskie, w. Piotrkowie Trybunalskim, woj. Todzkie — R.P. Polonă: ilustrate, muzică, cinema, discuri (corespondează în polonă, rusă, franceză, engleză); *Gigi Dincă*, profesor, com: Iordăcheanu, reg. Ploieşti. ilustrate; *Titi Constantin*, elev, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 27: ilustrate; *Nuşa Baltac* şi *Patricia Anghel*, eleve la Şcoala tehnică sanitară Buzău, str. Praporgescu nr. 140: ilustrate; *Fănel Popescu*, elev, Craiova, str. Horia nr. 37 A: ilustrate, literatură, sport; *Rădulescu Teodor*, inginer, Bucureşti, str. Tismana nr. 7, raionul N. Bălcescu: ştiinţă, tehnică, artă; *Elena C. Nistor*, elevă la şcoala pedagogică, Buzău, str. Karl Marx nr. 6: ilustrate; *Nuţi Manea*, dactilografă, Ploieşti, str. Torcători nr. 2 B: ilustrate; *Teofil Buzea* şi *Gheorghe Ion*, mecanici, S.M.T.-Stîlpu, raionul Buzău: mecanizarea agriculturii, ilustrate; *Călugăru Mihail*, elev, Bîrlad, str. Eroului nr. 5: literatură, artă, ilustrate; *Amelia Zamfir*, elevă, com. Valea Mare, raionul Piteşti: ilustrate; *Nistor Magdy*, elevă, Hunedoara, str. Perintei nr. 19: ilustrate; *Virgil Aldea*, muncitor, staţia 110 Kv, Peştişu Mare, reg. Hunedoara: ilustrate; *Sofica Bădilaş*, elevă, bloc C 5, ap. 26, cartierul Ţiglina, Galaţi: ilustrate; *Petruţ Caşcaval*, inginer, Iaşi, str. Cercului nr. 29: literatură; *Iacob Langsner*, elev, Sighet, Şcoala medie „Filimon Sîrbu": ilustrate; *Livia Popovici*, elevă, Galaţi, str. Eliade Rădulescu nr. 17: ilustrate; *Milica Doru*, elevă, Galaţi, str. Bucureştii Noi nr. 162: ilustrate; *Lucian Rizescu*, rectificator, Craiova, cartierul Bordei nr. 99: ilustrate; *Tănase Grigore*, muncitor tîmplar, Fălticeni, str. Nuţu Elman nr. 64: ilustrate şi filatelie; *Bart Brătescu*, Oneşti, bloc 1 A, cv. 6, ap. 36, scara 4: ilustrate; *Lidia Tufiş*, funcţionară, clubul „7 Noiembrie", oraşul P. Groza, reg. Crişana: ilustrate, literatură, istorie, cinema.

De la fotocorespondenţi

Frumoasa sală de spectacole a noului club muncitoresc din Cugir. *(Ileana Terek, Deva)*

În timpul unei intervenţii la secţia de chirurgie estetică a spitalului regional din Craiova. *(Gh. Stoica, regizor tehnic la Teatrul de Păpuşi din Craiova)*

FLACĂRA
Revistă social-politică
şi literar-artistică

Anul XII—Nr. 4 (400)
26 ianuarie 1963

REDACŢIA:
BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl Reg

GER!

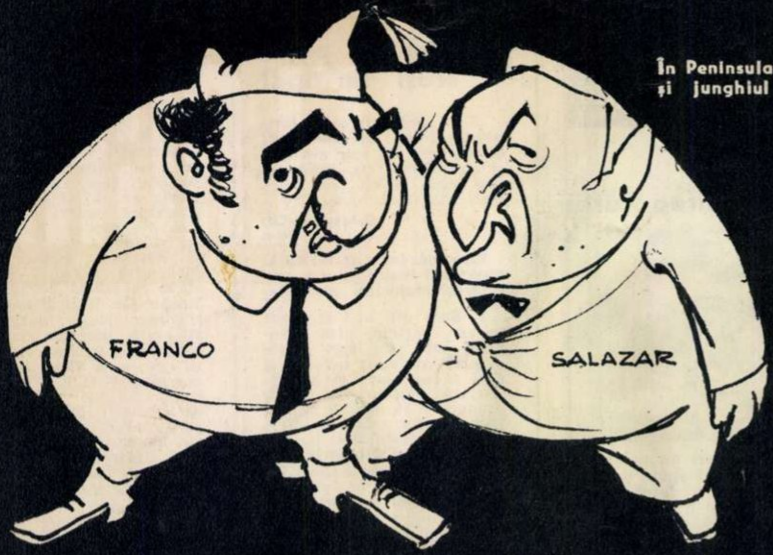
FRANCO
SALAZAR

În Peninsula Iberică tusea și junghiul fac ravagii.

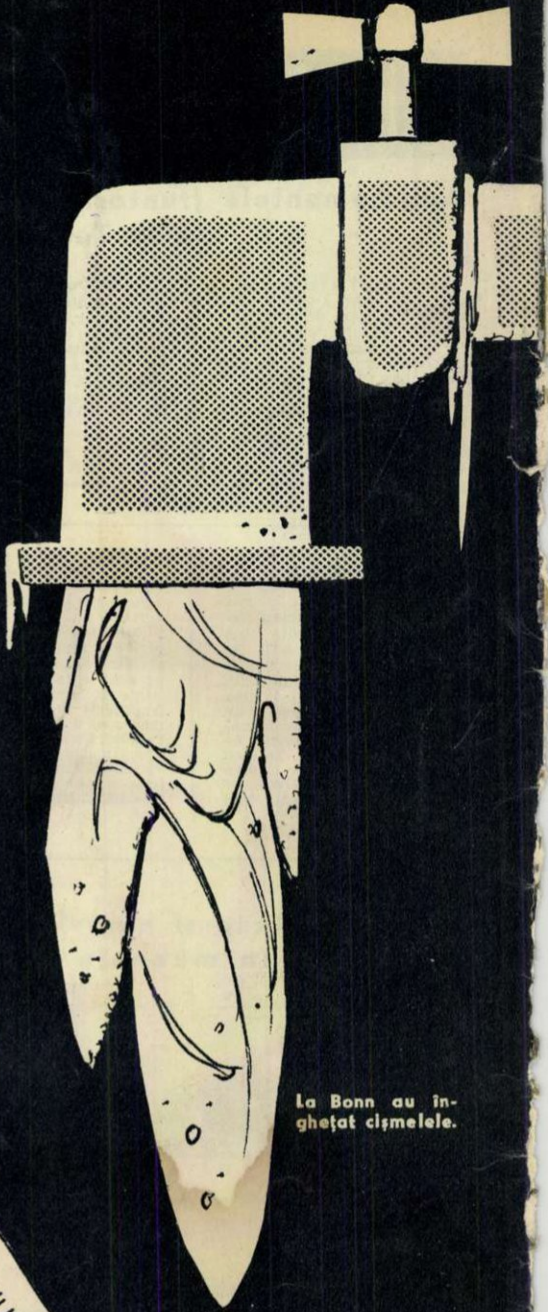

La Bonn au înghețat cișmelele.

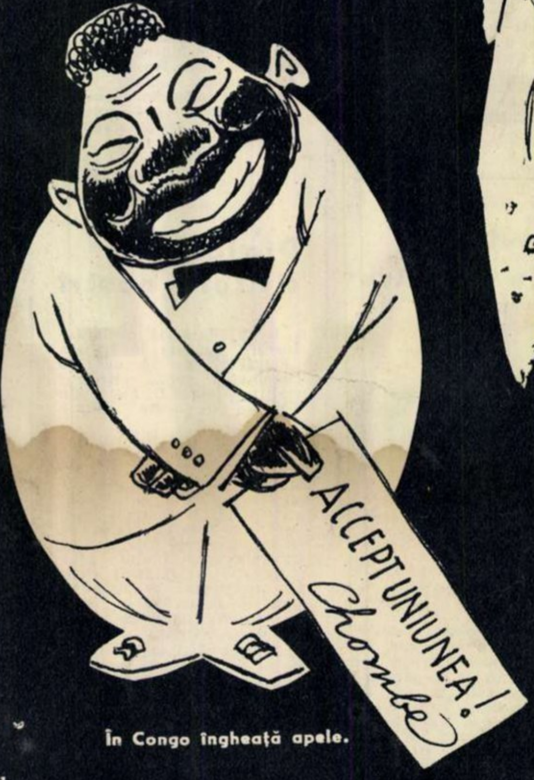
ACCEPT UNIUNEA!
Chombe

În Congo îngheață apele.

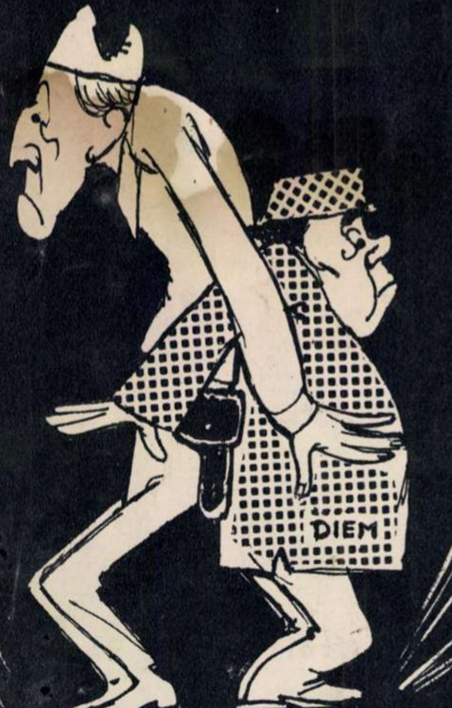

În Vietnamul de Sud se dîrdîie.

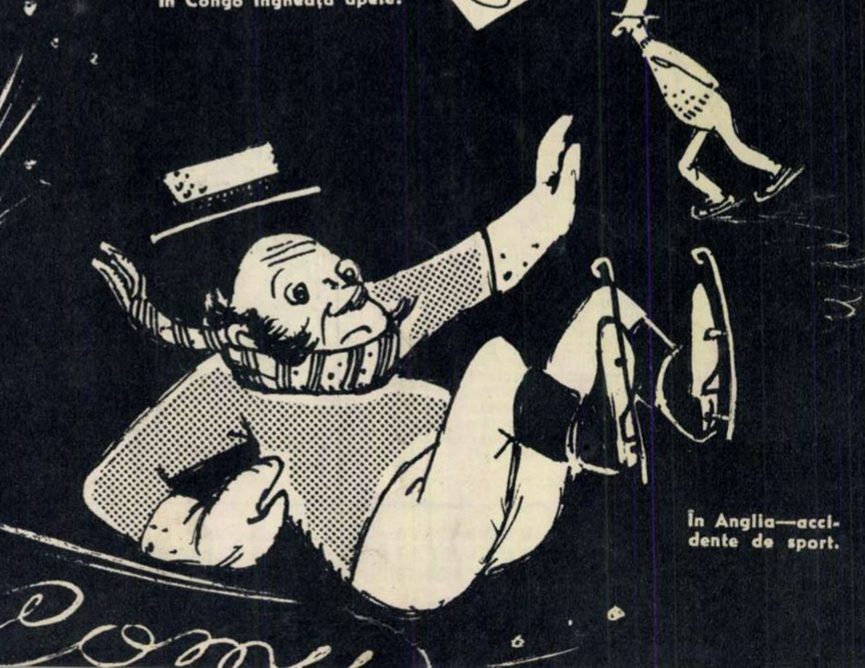

În Anglia—accidente de sport.

DESENE DE EUGEN TARU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 5 (401) — 2 februarie 1963

Muncitoarea fruntașă Ștefania Andrei, de la Filatura romînească de bumbac.

Fotografie de Elena GHERA

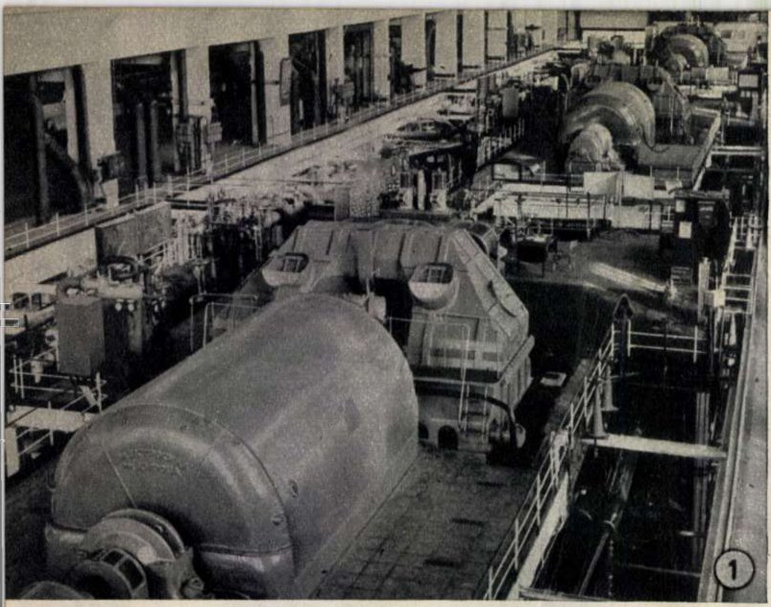

SUB SEMNUL PRIETENIEI FRĂŢEŞTI

Se împlinesc 15 ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală dintre Republica Populară Romînă şi Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Acest tratat, care marchează o dată de seamă în istoria relaţiilor frăţeşti dintre ţara noastră şi Uniunea Sovietică, se întemeiază pe principiul egalităţii depline în drepturi şi întrajutorării frăţeşti, este un model de aplicare a învăţăturilor leniniste cu privire la relaţiile dintre state în care puterea se află în mîinile celor ce muncesc. An de an colaborarea cu Uniunea Sovietică s-a dezvoltat; acorduri comerciale, de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică, de schimburi culturale au creat cadrul unei conlucrări bogate şi multilaterale. Poporul nostru acordă cea mai înaltă preţuire ajutorului frăţesc primit din partea Uniunii Sovietice care, îndreptat în mod constant către direcţiile-cheie ale construirii noii orînduiri, ne ajută în rezolvarea problemelor dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, ale ridicării ţării noastre la nivelul ţărilor celor mai avansate.

Uniunea Sovietică, Republica Populară Romînă şi celelalte ţări socialiste militează cu toată hotărîrea pentru pace, pentru triumful principiilor coexistenţei paşnice în relaţiile dintre state, pentru rezolvarea tuturor litigiilor pe calea tratativelor, pentru dezarmare generală şi totală. Chezăşia principală a succesului acestei lupte nobile pe care o duc ţările socialiste o constituie unitatea lor indisolubilă, prietenia lor.

„Piatra unghiulară a întregii activităţi a Republicii Populare Romîne pe plan internaţional este politica de prietenie, alianţă şi colaborare frăţească cu Uniunea Sovietică şi cu celelalte ţări socialiste..." — a spus tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu prilejul celei de-a 15-a aniversări a R.P.R., exprimînd nu numai un principiu al politicii noastre de stat, ci şi voinţa întregului nostru popor, sentimentele pe care le nutrim faţă de poporul frate sovietic, de care sîntem legaţi pe veci în lupta pentru îndeplinirea celor mai înalte idealuri ale omenirii: victoria păcii şi comunismului în lumea întreagă.

1. Termocentrala Paroşeni din Valea Jiului, utilată cu maşini şi instalaţii din Uniunea Sovietică. **2.** În cadrul schimburilor comerciale ţara noastră livrează, printre altele, Uniunii Sovietice, nave de diferite tonaje construite la şantierul naval din Galaţi. **3.** O întîlnire emoţionantă între muncitorii de la uzinele „23 August" şi membrii unei delegaţii a Sovietului Suprem al U.R.S.S. **4.** Strungarul Boris Sergheev, şeful unei brigăzi de muncă comunistă de la Uzinele de rulmenţi nr. 1 din Moscova, împărtăşeşte din experienţa sa muncitorilor de la uzinele „Semănătoarea" din Bucureşti. **5.** O întîlnire prietenească la Bucureşti între purtătorii cravatelor roşii: pionieri romîni şi sovietici. **6.** Produsele uzinelor de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploieşti sînt apreciate de sondorii sovietici pentru calităţile lor tehnice.

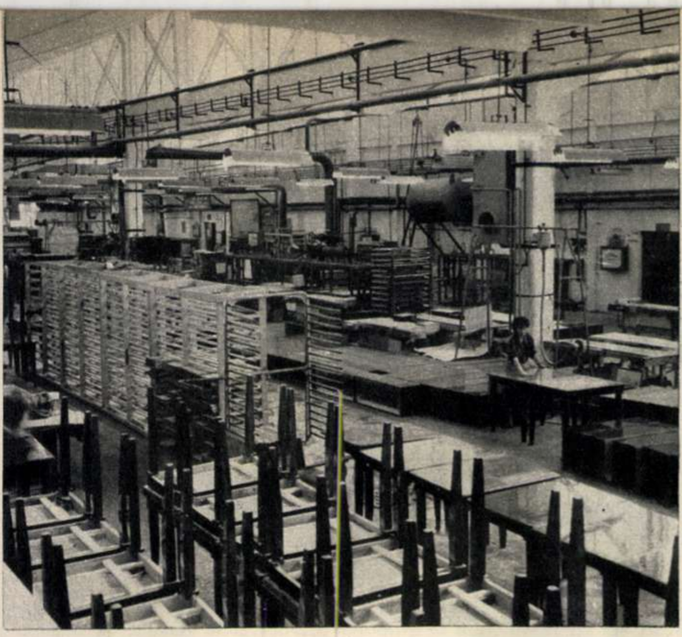

Colectivul fabricii de mobilă din Iași și-a propus ca în 1963 să livreze oamenilor muncii produse cu care să fie mobilate 11.000 de locuințe. Printre aceste produse vor figura o seamă de modele expuse la cel de-al IV-lea Pavilion de mostre (garnitura de hol „Minima“, sufrageria „Ileana“ ș.a.), care au fost omologate și au trecut la producția de serie.

fotocronica FLACARII

Ca și alți artiști plastici, muzicieni, poeți din țara noastră, sculptorul Andrei Ostap își închină una din lucrările sale eroicelor lupte ale ceferiștilor din februarie 1933. Iată-l în fotografie, consultîndu-l, în legătură cu lucrarea sa, pe maistrul Stancu Ion de la uzinele „Grivița roșie“, fost participant la grevele din 1933.

Pentru a treia oară consecutiv ales președinte al G.A.C. din Becicherecul Mic, regiunea Timișoara, de adunarea generală a colectiviștilor, inginerul agronom Mircea Neagu a fost propus acum candidat al F.D.P. pentru alegerile de deputați în sfatul popular al comunei, care vor avea loc la 3 martie a.c.

Consiliul de conducere al G.A.C. din Surdila-Greci, regiunea Galați, discută măsurile ce trebuie luate pentru îndeplinirea angajamentului adunării generale a colectiviștilor de a spori producția la cultura mare cu 5 pînă la 6%, folosind pe scară largă îngrășămintele.

Peste 200 de locuințe noi și-au construit colectiviștii din Hălchiu, regiunea Brașov, în ultimii ani, ca rezultat direct al ridicării nivelului lor de viață.

În întreaga țară se desfășoară acțiunea de vaccinare antipoliomielitică. Fotografia noastră înfățișează un asemenea moment la dispensarul Pescăruș din noul cartier Balta Albă din București.

Colectiviștii din bazinul legumicol al Capitalei, brigadieri și tehnicieni legumicoli urmează în prezent o serie de lecții teoretice și practice organizate de Institutul de cercetări hortiviticole. Iată un grup de cursanți la o lecție practică în serele legumicole ale institutului.

Micul comentar

GHEMUL DE VIPERE

de

Florica ȘELMARU

Titlul de mai sus este acela al unui roman al lui François Mauriac. Burghez prin naștere, prin formație, prin gîndire, catolic militant, Mauriac a fost deseori „trădat" de ascuțimea observației sale, de forța realistă a talentului său. „Ghemul de vipere" este imaginea în care a sintetizat adevăratele relații — interese sordide, orgolii rivale, animozități lipsite de scrupul — dintre membrii unei respectabile familii din „buna societate".

Ce e valabil pentru relațiile de familie în lumea capitalistă e cu atît mai valabil pentru relațiile de ordinul vieții publice — naționale și internaționale din aceeași lume. „Ghemul de vipere" mi-a revenit în minte urmărind evoluția controverselor interatlantice. „Pactul" americano-englez de la Nassau, conferința de presă din 14 ianuarie a generalului De Gaulle și poziția franceză în tratativele de la Bruxelles au ridicat mereu tonul dezbaterii, astfel încît, în momentul de față, între Washington și Paris îndeosebi, dialogul se poartă pe un plan care nu mai e acela al schimbului de păreri, nici măcar al polemicii academice. Și dacă oficialitățile se arată — nu totdeauna — mai grijulii în această privință, presa dă frîu recriminărilor.

În „New York Times" de pildă, James Reston scrie: „În capitala S.U.A. se înregistrează o furie nestăvilită față de președintele De Gaulle al Franței, deoarece la Washington se persistă să se creadă în două iluzii populare neîntemeiate. Prima iluzie este aceea că De Gaulle este «logic» deoarece este francez, iar a doua iluzie este aceea că De Gaulle acționează în conformitate cu afirmațiile pe care le face". **Cu aceeași ironie, Reston se referă la cartea lui De Gaulle „Tăișul săbiei", pentru a aminti că actualul președinte al Franței a scris cîndva:** „nimic nu întărește autoritatea în măsura în care o face tăcerea". **După ironie — și în concluzia articolului—amenințarea:** „Între timp sarcina nu este aceea de a ne concentra asupra lui De Gaulle, ci asupra lui Adenauer, Schröder și Erhard la Bonn și asupra liderilor celorlalte țări din Piața Comună, căci dacă De Gaulle nu-i poate determina să se unească, el se va izola mai degrabă pe sine decît pe englezi".

Cîteva zile mai tîrziu, ziarul parizian „Combat" declară „nou și aproape revoluționar" faptul că „De Gaulle pune la îndoială în mod public cuvîntul Casei Albe, al Congresului și al poporului american". „În felul acesta — **adaugă ziarul** — el introduce un element neprevăzut în alianța atlantică și imprimă o orientare deosebită construcției europene". **În prealabil, autorul articolului găsise prilejul de a aminti:** „În 1914 și 1939, Franța și Anglia au intrat singure în război. A trebuit să se aștepte trei ani pînă la prima intervenție americană pe continent...Cît privește cea de-a doua intervenție, în decembrie 1941, Roosevelt a hotărît-o în urma înfrîngerii de la Pearl Harbour. Adică doi ani și jumătate după declanșarea celui de-al doilea conflict mondial". **Iar către sfîrșitul articolului, prilejul de a insinua:** „...Statele Unite au interes să ajungă la o înțelegere, cel puțin parțială, cu De Gaulle— deoarece, în tratativele lor cu rușii, au nevoie să prezinte un front occidental unit".

În fond, este vorba de eforturile tandemului americano-britanic de a torpila „axa Bonn-Paris". „Ghemul de vipere" se agită în jurul rolului preponderent în N.A.T.O.

fotocronica FLACARII

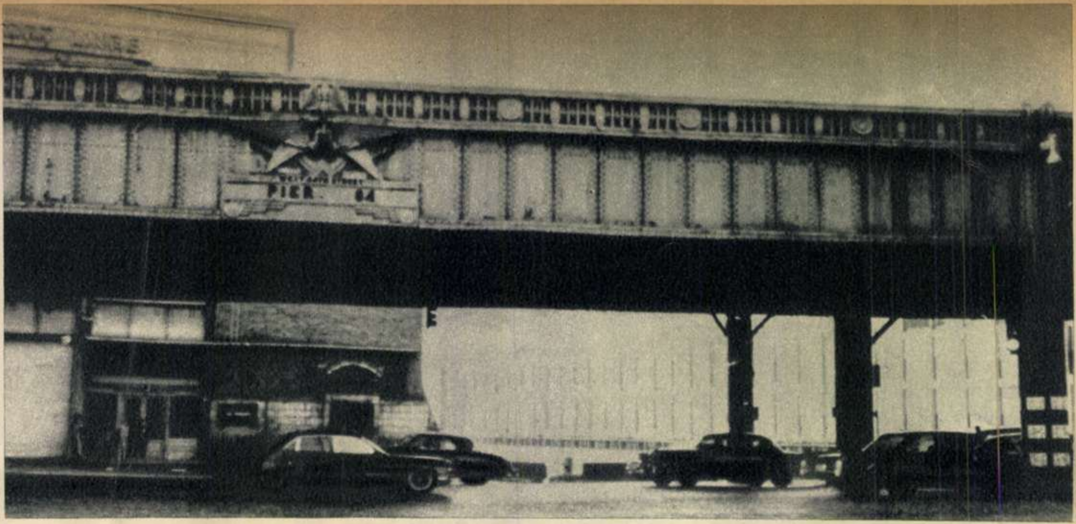

Greva celor 60.000 de muncitori portuari de pe întreaga coastă răsăriteană a S.U.A. a luat sfîrșit, după 34 de zile, prin victoria docherilor — patronii fiind nevoiți să majoreze salariile muncitorilor și să renunțe la intenția de a efectua concedieri. În fotografie: în docurile din New York, unde domnește de obicei o intensă activitate, furnicarului de oameni i-a luat locul, timp de peste o lună de zile, pustietatea. Mașinile care se văd în fotografie aparțin poliției.

SCIOPERIAMO PERCHE VOGLIAMO UNA SCUOLA NUOVA!
VOGLIAMO UNA SCUOLA CIVILE E MODERNA NELLA NOSTRA BORGATA DI CORVIALE
CITTADINI DI CORVIALE AIUTATECI NELLA PROTESTA PER OTTENERE UNA SCUOLA DECENTE E

În semn de protest împotriva condițiilor cu totul necorespunzătoare în care sînt nevoiți să învețe, elevii școlii „Giovanni Pascoli" din cartierul Corviale din capitala Italiei au declarat grevă și au organizat o manifestație prin care au chemat pe locuitorii cartierului să se alăture acțiunii lor pentru obținerea unui local nou.

La Caracas, capitala Venezuelei, au avut loc noi demonstrații împotriva regimului lui Betancourt. Împotriva demonstranților, poliția a deschis focul. Agențiile de presă relatează că, în același timp, în provincia Falcon au avut loc noi ciocniri între partizani și trupele guvernamentale. În fotografie: trupe și polițiști în poziție de tragere pe străzile Caracasului.

Peste 700 de indieni au fost expulzați în ultima vreme din colonia portugheză Mozambic, ca măsură de represalii împotriva eliberării de către India a enclavei portugheze de pe teritoriul indian — Goa. Fotografia înfățișează o familie indiană expulzată, pe bordul vasului „Karanja" în drum spre Bombay. ↓

Valul de frig continuă să facă ravagii în întreaga Europă. Iată cum arată Dunărea pe porțiunea sa austriacă. Traficul fluvial este, după cum se vede, oprit din cauza înghețării apelor fluviului. ↓

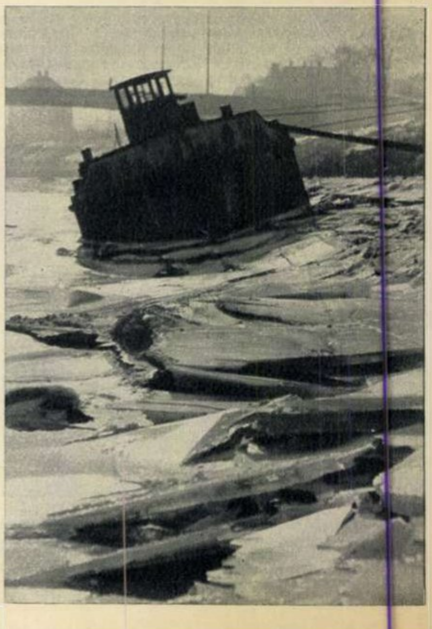

SUB PISCURILE RARĂULUI

Reportaj de Dragoș VICOL

...Într-un fel, în biroul secției de gospodărie comunală a sfatului popular orășenesc, Cîmpulungul Moldovenesc poate fi văzut în toate cele trei vîrste ale sale: trecut, prezent și viitor. Există aici o mulțime de date pe schițe și planuri, de proiecte pe „secțiuni“ și „întreg“, care evocă bătrînul și placidul oraș de altădată, îl înfățișează pe cel proaspăt, întinerit, de astăzi și-l anticipează pe cel matur, de mîine.

Pentru a-l evoca pe cel de ieri, mi se pare de ajuns să citez cîteva cifre aparținînd anului 1948. Străzi pavate: 0,78 km; piețe pavate: nici una; trotuare: 2,6 km; poduri, podețe, punți-beton: 0,00 m... Construcții de apartamente: nici una...

N-am citat decît cîteva cifre. Ele au însă, cred, puterea de a evoca un biet orășel pitit la poalele unor obcini, cu străzi noroioase pe care în nopțile fără lună se circula cu felinarul, cu clădiri mărunte, modeste, avînd maximum un etaj, cu apele Moldovei revărsate în fiecare primăvară, ca să modifice după fantezia lor dezlănțuită ambele maluri pe o distanță de mai bine de 8 km, și cu obișnuita grădiniță publică din centru, în chioșcul căreia cînta, vara, o fanfară militară.

Și, totuși, Cîmpulung-Moldovenesc are o faimă a sa: frumusețea priveliștilor din jur. Rarăul cu vestitele Pietre ale Doamnei, Moara Dracului, Valea Deii. Pe cele trei Pietre ale Doamnei mai stăruie și astăzi amintiri ale unor deosebit de îndrăznețe ascensiuni (una dintre Pietre este pe cît de inaccesibilă, pe atît de... asaltată de alpiniști) și mai cresc și astăzi gingașele flori de colț, bucurînd ochii îndrăzneților cuceritori ai înălțimilor.

O bogăție în plus era ozonul, pe care proprietarii vilelor construite sub streașina pădurilor —

un general de jandarmi, cîţiva înalţi demnitari ai „fondului bisericesc" şi o liotă de negustori de cherestea — se pricepeau de minune să-l transforme în bani lichizi...

Acesta a fost Cîmpulungul de altădată...

Oraşul de astăzi

Cel de astăzi te întîmpină mai întîi cu străzi pavate, cu trotuare largi, cu apa Moldovei îmblînzită între puternice diguri de piatră, cu construcţii noi, depăşind net superlativul de altădată(1 etaj!), şi cu o lumină vie, puternică, fluorescentă. Noile construcţii au pus în circulaţie la Cîmpulung-Moldovenesc un cuvînt nou, deşi atît de cunoscut în general: bloc-blocuri. Oamenii de aici îl rosteau, e adevărat, dar niciodată într-un context local. De cîţiva ani însă, constructorii de pe schele cum aci nu s-au văzut mai înalte au lansat cuvîntul cel nou şi localnicii au început să-l folosească altfel decît pînă atunci şi mai des. Întîi cuvîntul a circulat la singular. Apăruseră schelele primului bloc. Apoi, la plural: se ţesură încă două păienjenişuri de schele. Astăzi, cuvîntul circulă la fiecare pas. Blocurile au pornit să cucerească oraşul. Cîteva au ajuns în plin centru. Altele le urmează. Adăugate celor peste 400 case pe care şi le-au clădit, cu credite acordate de stat şi pe loturi atribuite de sfatul popular orăşenesc, tot atîţia muncitori ceferişti, forestieri sau intelectuali, noile construcţii dau oraşului un farmec deosebit. Îi impun un aer cu totul nou, de oraş modern şi de staţiune climaterică în acelaşi timp. Imaginaţi-vă o cupă uriaşă, în fundul căreia străluceşte geometria pastel a blocurilor, iar pe marginile ei, acoperişurile de ţiglă, de tablă zincată şi ferestrele de argint ale vilelor cu linii arhitectonice specifice. Deasupra lor se leagănă molcom pădurile, străvechile păduri de molid şi de brad, peste care trec în zbor cocoşii sălbatici şi în inima cărora tropotă cerbii. Pădurile de pe Runc, de pe Bodea, de pe Muncel, de pe Măgura. Iar în adîncul cupei străluceşte panglica de argint a Moldovei.

Sub milenarul pisc al Rarăului

De zeci şi zeci de ani, turiştii veniţi la Cîmpulung coborau în staţia Cîmpulung-Est, la poarta dinspre răsărit a oraşului. Acolo începe drumul spre piscul Rarăului, spre înălţimile limpezi sau furtunoase ale muntelui. Piscul Rarăului, cu tainele lui, cu ceţurile inundînd dimineaţa văile, îi chema ca o vrajă. Şi, în afară de asta, pe atunci Cîmpulungul nu avea ce le arăta în plus. Astăzi însă cei ce vin la Cîmpulung au de văzut şi altfel de frumuseţi. Ele nu s-au născut din vreo furtună geologică, ci dintr-o sete legitimă a oamenilor de aici. O sete de înălţimi, de creaţie. La chemarea partidului, ei au început să clădească. Au devenit constructori, rînd pe rînd, cei ce au asfaltat străzile, cei ce au tras asupra oraşului lumina proaspătă de la uzina cea nouă din Prisaca Dornei, cei ce au îndiguit Moldova, cei ce s-au urcat pe schelele celor dintîi construcţii; au început să construiască cetăţenii oraşului, mobilizaţi de deputaţii lor şi împreună cu ei. Pentru hărnicia dovedită mulţi dintre aceşti deputaţi au fost propuşi în adunările cetăţenilor să candideze din nou în alegerile ce vor avea loc la 3 martie. Muncind cu alegătorii lor împreună, prin fiecare stradă mărginaşă smulsă noroaielor, prin fiecare piatră de pavaj aşternută sub paşii tuturor, prin fiecare gînd creator, ei au pus temelia oraşului nou. Pe urmă oraşul a năvălit pe şantierul fabricii de conserve de lapte. Parte din ce-

Şcoala profesională pentru constructori din Cîmpulung-Moldovenesc.

Vedere generală a Cîmpulungului Moldovenesc.

tăţenii urbei au plecat să înveţe. Să înveţe a stăpîni tehnica.

Un an şi jumătate a durat construcţia fabricii „Rarăul". Şi în acest timp Cîmpulungul a devenit altul. Un sunet viguros de sirenă îl trezea dimineaţa. Şi fabrica a crescut tot mai înaltă în lumina albastră a cerului arcuit peste munţi. Un palat de sticlă şi beton la marginea oraşului. Prin sticla limpede şi sclipitoare se văd ciudatele şi complicatele agregate de prelucrare a laptelui. Autocisterne argintii poposesc la rampele de recepţie. În sălile înalte şi largi mişună fetişcane cu obraji cruzi şi băieţandri bronzaţi, în halate şi cu bonete albe. Sînt cei plecaţi, o dată cu aşternerea celor dintîi cofraje de beton, să înveţe o meserie nouă. Îi cheamă Vasile Stefeligă sau Oltea Crăciunaş, Vera Maricari sau Maria Jucan, Janeta Codoban sau Justin Filip, soţii Maria şi Iacob Moraru etc. şi sînt muncitori, ingineri, tehnicieni, laboranţi sau operatori. Multora oraşul acesta întinerit le-a dat sens vieţii. Alţii au venit aici să-i specializeze pe localnici într-o nouă îndeletnicire, să-i ajute să treacă examenul cel mare: intrarea în funcţiune a Fabricii de conserve de lapte „Rarăul". Examen general: şi al constructorilor, şi al proaspeţilor ei muncitori. Şi examenul a fost trecut cu succes.

Întîlnire cu continentele

...Poate noua înfăţişare a oraşului, poate existenţa unui început de industrie modernă, socialistă, în Cîmpulung, poate gîndul că într-un oraş înnoit şi mai bogat şi învăţătura trebuie să fie mai aleasă, poate pasiunea lor pentru biologie i-a împins pe profesorii Samuil Betei, Livia Bocăneţ, Veronica Livescu şi Valerian Lazăr să întrunească la Cîmpulung... toate cele cinci continente...

— Era necesar să le întrunim — surîde profesorul Betei mîngîind o *Cycas revoluta*, una din cele mai vechi plante de pe pămînt. Era necesar să le întrunim, fiindcă avem elevi foarte pasionaţi de biologie. Iată numai cîţiva dintre ei: Dorina Poenaru, Stelian Răileanu, Viorica Bîrgovan, Mihai Piticar. Şi, în afară de asta, de ce să nu le cunoască şi oraşul?

Aţi ghicit. Este vorba de o seră botanică în care se află plante de pe întreg globul. Plante tropicale, mediteranene, din zonele temperate. Nenumărate specii de begonia, alături de puieţi de arbori de cafea; strugurii ursului, din munţii Cîmpulungului, alături de orhidee exotice şi de cactuşi din America de Sud. Continentele se întîlnesc aici multiplicate în peste 800 de specii, aduse cu sprijinul grădinilor botanice din Bucureşti, Cluj şi Iaşi, cu miresmele lor, în culorile lor, cu ciudăţeniile lor, cu frumuseţile lor, în sera aceasta de la poalele Rarăului, să vorbească celor peste 600 elevi ai liceului „Dragoş Vodă", sutelor de elevi de la Centrul şcolar silvic şi de la Şcoala de construcţii şi nenumăraţilor vizitatori, despre Cuba şi Australia, despre apele fluviului Congo, despre lacurile albastre ale Nordului, despre insulele Indoneziei, despre cîntecele adînci şi inimitabile ale junglei şi despre cavalcadele vîntului peste ierbile preriilor... Şi asta în vreme ce afară ninge bogat şi brazii vibrează puternic, ca nişte violoncele stîrnite de arcuşul viforelor abia născute.

...Acum îmi dau seama: întîlnirea continentelor în cuprinsul acesta de sticlă şi şoapte vegetale e un adaos de poezie nebănuită la poezia tînără şi tulburătoare a oraşului peste care acum ninge des, cu fulgi mari, uşor bătuţi de vînt.

Viitorul e aproape

Privesc oraşul în perspectiva anilor viitori. Îl am în faţă, înşirat cu tuş pe o foaie de calc. Un proiect? Nu ştiu exact. Poate e un vis sau o alcătuire de vise ale cetăţenilor oraşului, ale deputaţilor lor.

Orice ar fi, îl citesc, încercînd să-mi imaginez oraşul peste cîţiva ani. Aşadar, un centru nou cu un hotel turistic, cu un mare restaurant la parter... Turişti de pretutindeni, maşini, neon, o orchestră modernă, dans... O casă raională de cultură cu o sală de spectacole de 800 de locuri. Spectacol de gală: poate Ansamblul de stat „Ciprian Porumbescu" din Suceava, poate — mai ştii? — Teatrul Naţional din Bucureşti...

Încă două ansambluri de blocuri adăugate ansamblului central. Deci sute de geamuri luminate, muzică de picup seara, perdele fluturînd în vînt...

În vale, pe malul Moldovei, printre brazii şi mestecenii ştrandului, se va ivi, într-o zi, un şantier nou: complexul balnear. Băi de nămol şi de cetină. Cîmpulungul va deveni — deci — o staţiune balneoclimaterică modernă. Oraşul se va urca pe alte schele, să ridice noi piscuri ale creaţiei între munţii aceştia albaştri şi fremătători. A construit blocuri şi fabrici, şcoli şi stadioane. A construit şi construieşte mereu, însetat de înălţimi şi frumos. Va continua să construiască cu aceeaşi sete, inspirat de arhitectul fericirii noastre: partidul.

... Ninge peste oraş, peste păduri, peste cabana de lîngă Pietrele Doamnei. Şi mie mi se pare că ninge peste oraşul de mîine, peste frunţile pastelate ale noilor cvartale, peste firmele hotelului turistic şi a noului cinemascop... Nu e de mirare: viitorul e atît de aproape...

Fotografii de F. MICHITOVICI

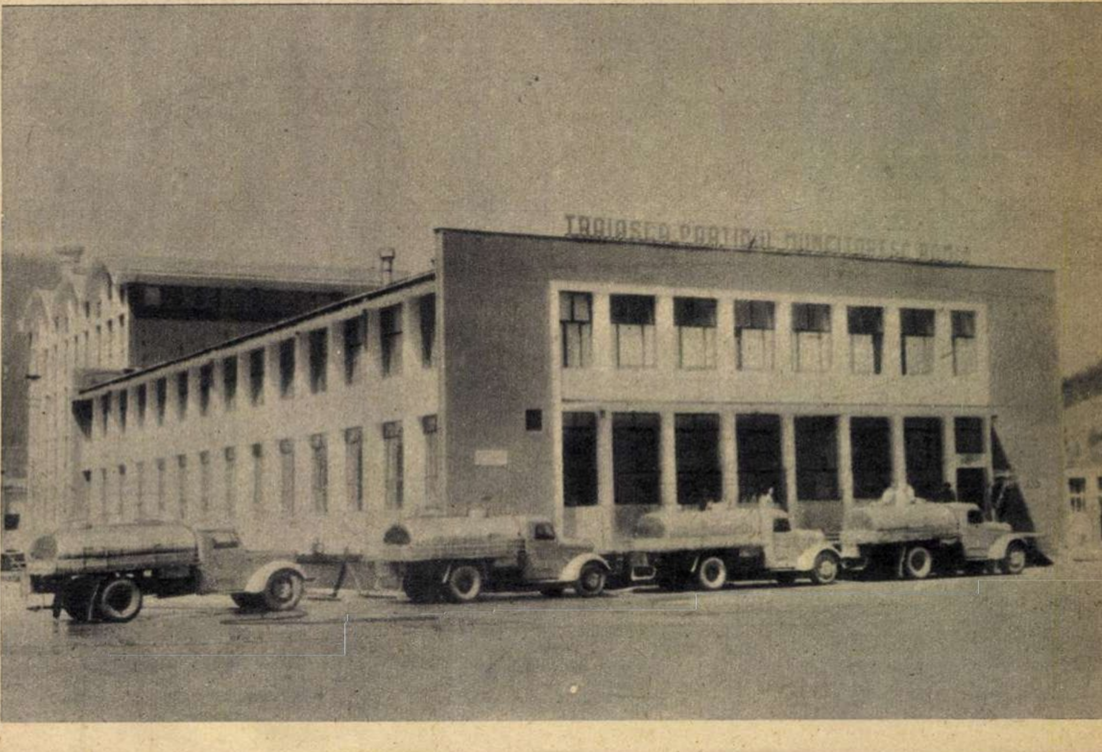

Un număr de 35 de autocisterne speciale colectează zilnic 70-90.000 litri de lapte din raioanele Cîmpulung, Gura Humorului, Rădăuţi şi Fălticeni, pe care-l aduc la rampa fabricii „Rarăul".

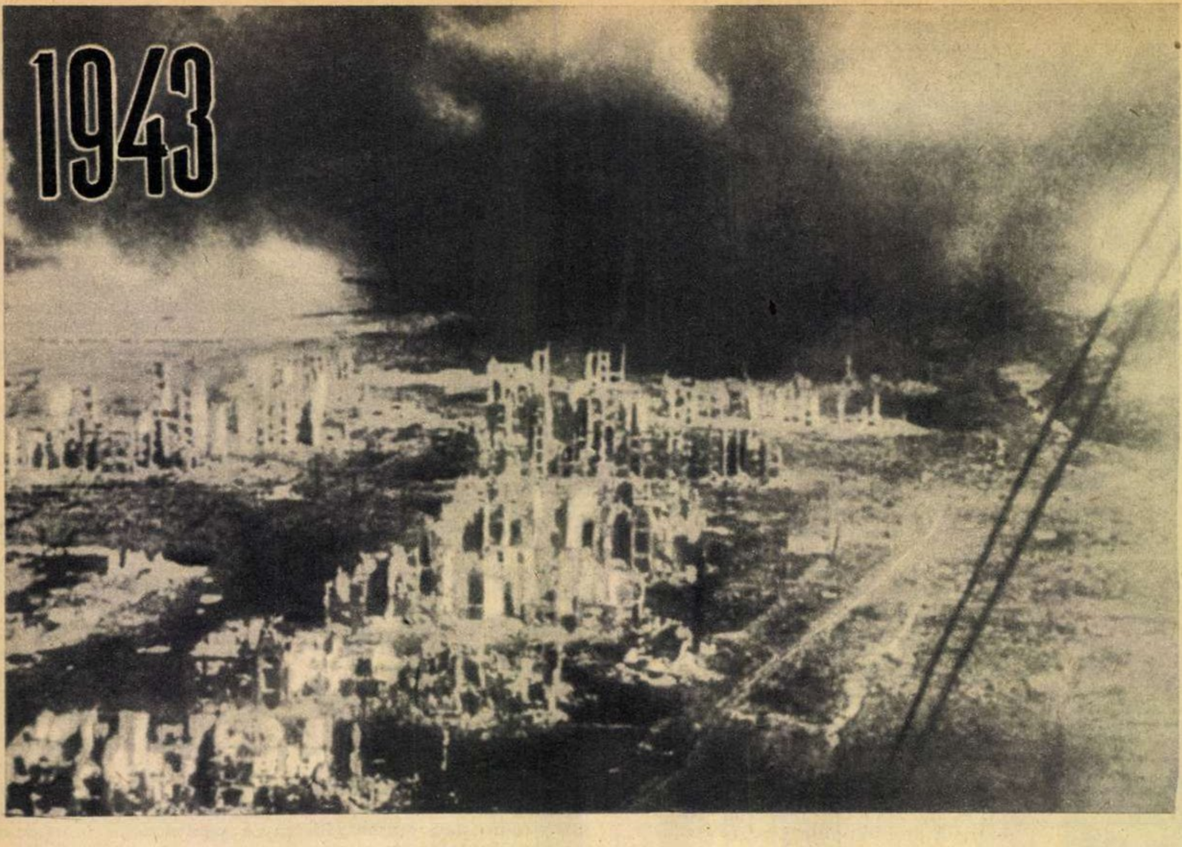

Pe locurile marii bătălii

Azi se împlinesc 20 de ani de la istorica bătălie de pe Volga, care a constituit o cotitură hotărîtoare în mersul celui de-al doilea război mondial. Martor al înfrîngerii hoardelor hitleriste, legendarul oraș-erou de pe Volga a devenit un simbol al vitejiei Armatei Sovietice, un simbol al eroismului poporului sovietic, al dragostei sale nețărmurite pentru patrie.

În anii care au urmat crîncenei încleștări, orașul a fost reconstruit din temelii.

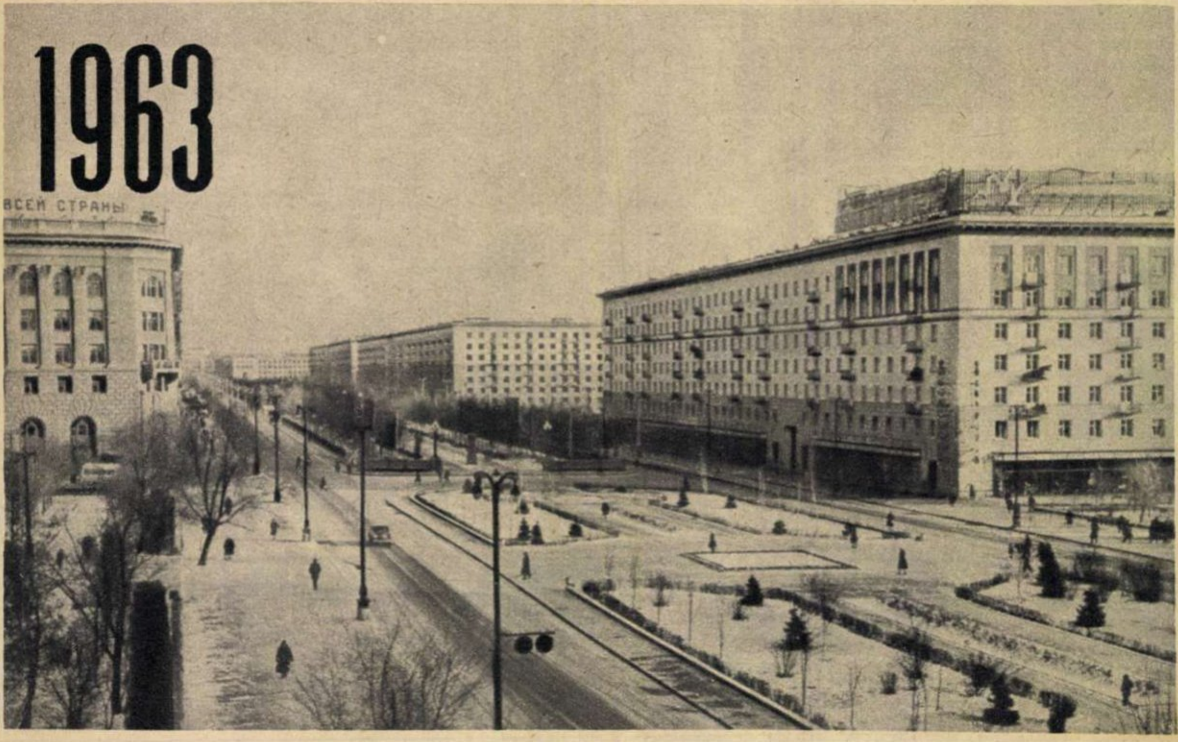

DIN CRONICA ANULUI '33

—MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI ACȚIUNILE DE LUPTĂ ALE PROLETARIATULUI ROMÎN DIN 1933—

„Din toate colțurile Romîniei, din toate părțile lumii, din Europa, America și Africa, din Franța, Anglia, Cehoslovacia, Bulgaria, Spania, Grecia, din Argentina, din Maroc și Africa de Sud milioane de muncitori protestară și cerură telegrafic și în scris eliberarea ceferiștilor. Acestui strigăt al proletariatului internațional își alăturară glasul sute din cei mai mari învățați și scriitori ai lumii.

Proletariatul sovietic, mai cu seamă muncitorii feroviari, a demonstrat în manifestații puternice solidaritatea sa cu ceferiștii romîni.

Milioane de muncitori, mai mulți decît întreaga populație exploatată și asuprită de burghezia și moșierimea din Romînia, au demonstrat în toată lumea, sub conducerea partidelor comuniste, a Internaționalei Sindicale Roșii, a Ajutorului Roșu Internațional, au demonstrat pentru eliberarea ceferiștilor".

(Din manifestul C.C. al P.C.R. adresat muncitorilor ceferiști și tuturor celor exploatați și asupriți din Romînia)

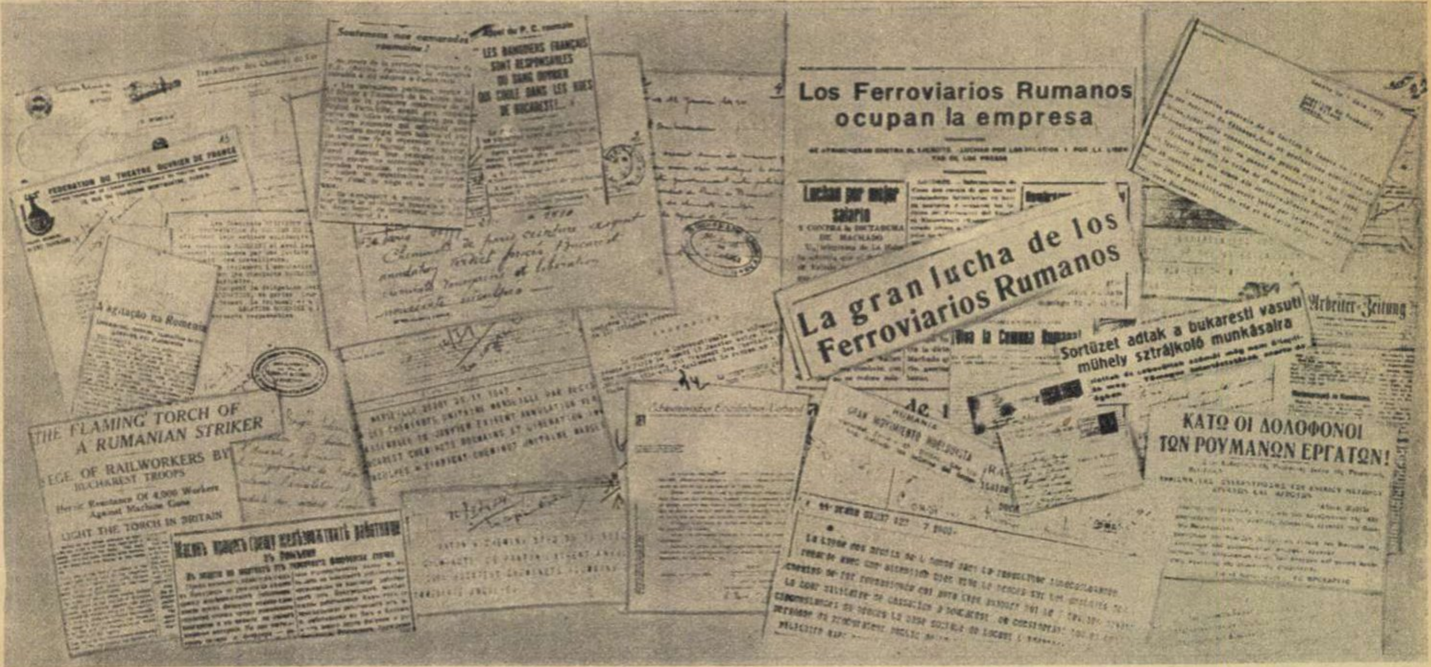

Soutenons nos camarades roumains!

Appel du P. C. roumain

LES BANQUIERS FRANÇAIS SONT RESPONSABLES DU SANG OUVRIER QUI COULE DANS LES RUES DE BUCAREST!

FÉDÉRATION DU THÉATRE OUVRIER DE FRANCE

A agitação na Romenia

THE FLAMING TORCH OF A RUMANIAN STRIKER

SIEGE OF RAILWORKERS BY BUCHAREST TROOPS

Heroic Resistance Of 4,000 Workers Against Machine Guns

LIGHT THE TORCH IN BRITAIN

Los Ferroviarios Rumanos ocupan la empresa

Luchas por mejor salario

y contra la dictadura de Machado

La gran lucha de los Ferroviarios Rumanos

Sortüzet adtak a bukaresti vasuti mühely sztrájkoló munkásaira

Arbeiter-Zeitung

ΚΑΤΩ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΟΥΜΑΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ!

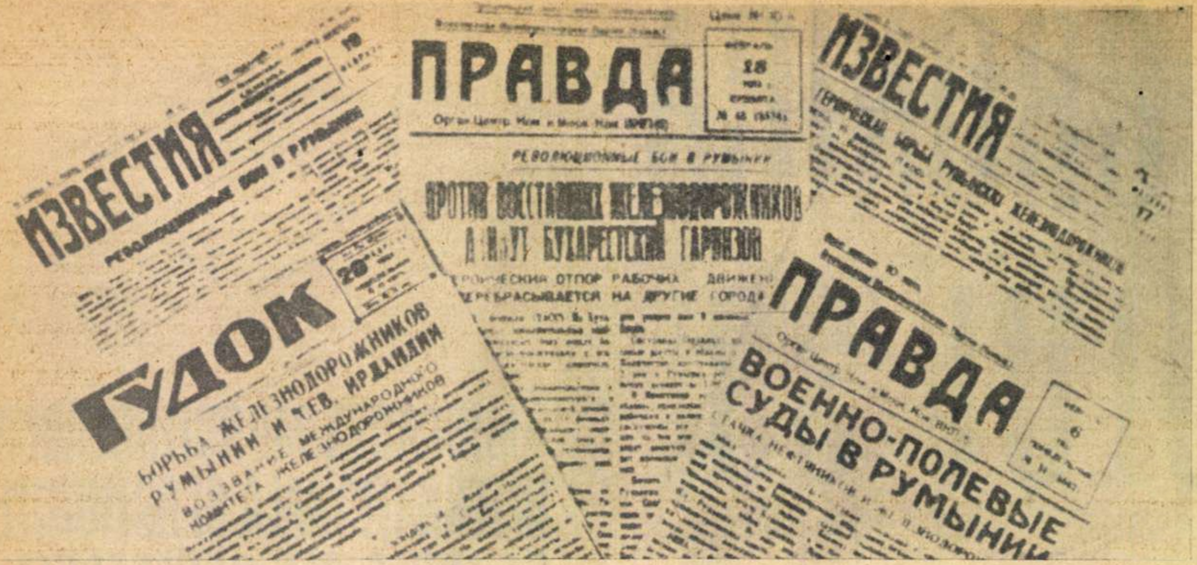
ПРАВДА
ИЗВЕСТИЯ
ГУДОК
ИЗВЕСТИЯ
ПРАВДА
ВОЕННО-ПОЛЕВЫЕ СУДЫ В РУМЫНИИ

DIN CRONICA ANULUI '33

Prin amploarea, combativitatea, înaltul nivel de organizare şi caracterul lor, luptele revoluţionare din 1933 din Romînia au devenit cunoscute în lume ca o redută a luptei antiimperialiste, antifasciste şi antirăzboinice.

În perioada grea ce a urmat acaparării puterii în Germania de către hitlerişti, cînd pericolul fascismului şi războiului plana asupra multor ţări iar sarcinile şi răspunderile clasei muncitoare şi celorlalte forţe antifasciste sporeau nemăsurat, luptele ceferiştilor şi petroliştilor romîni, conduse de Partidul Comunist din Romînia, au reprezentat pentru proletariatul internaţional — după cum reliefau reprezentanţi şi exponenţi ai mişcării muncitoreşti revoluţionare din diferite ţări — un exemplu şi un semnal.

Prin exemplul lor, prin aportul la cauza comună a proletariatului şi a forţelor democratice din lumea întreagă, luptele ceferiştilor şi petroliştilor au avut un puternic răsunet în lume, bucurîndu-se de simpatia profundă, ataşamentul şi sprijinul clasei muncitoare şi maselor largi din numeroase ţări.

Recunoaşterea pe plan internaţional a caracterului antifascist al luptelor din 1933 din Romînia este scoasă în evidenţă şi de faptul că la manifestările antifasciste din această perioadă (întruniri, congrese, conferinţe) acţiunile curajoase ale proletariatului din Romînia erau considerate printre cele mai puternice ridicări de masă împotriva fascismului şi războiului.

Delegaţia feroviarilor francezi — Barbet, Brandy şi Barnet — la procesul de la Craiova.

La campania de solidaritate cu ceferiştii şi petroliştii au participat, alături de clasa muncitoare internaţională, largi cercuri democratice şi antifasciste din numeroase ţări.

Principalul sprijin, impresionante manifestări de solidaritate în timpul luptelor şi a procesului care le-a urmat au venit din Uniunea Sovietică, din partea poporului care primul în lume construia o societate nouă, socialistă.

Ziarele din Uniunea Sovietică „Pravda", „Izvestia", „Trud", „Gudok" demascau fărădelegile aparatului de represiune al statului burghezo-moşieresc, dădeau expresie viguroşului glas al poporului sovietic, de solidaritate frăţească de clasă cu eroicele lupte ale ceferiştilor şi petroliştilor şi de protest împotriva terorii sîngeroase dezlănţuite de clasele exploatatoare.

Poporul sovietic, şi în primul rînd muncitorii feroviari au demonstrat în manifestaţii puternice solidaritatea lor cu ceferiştii. Mitingurile de protest, colectele, moţiunile şi scrisorile din toată Ţara Sovietică au constituit mărturii vii ale atitudinii internaţionaliste a poporului sovietic.

„*Muncitori feroviari francezi*, — scria ziarul „La Tribune de Cheminôts" — *lupta muncitorilor feroviari romîni este lupta noastră. Apărîndu-i pe tovarăşii din Bucureşti, voi apăraţi propriile voastre revendicări*".

Reprezentanţi de frunte ai intelectualităţii progresiste franceze, între care Henri Barbusse, Romain Rolland şi mulţi alţii, şi-au unit glasul de protest cu cel al sutelor de mii de oameni ai muncii din toate colţurile Franţei.

„*Procesul muncitorilor de la Craiova* — spunea Romain Rolland — *este un proces al vieţii şi al umanităţii. De aceea trebuie eliberaţi*".

Sindicatul muncitorilor de la căile ferate din Franţa, care număra peste 450.000 de membri, a trimis la proces o delegaţie de trei muncitori, pentru a cere achitarea şi eliberarea conducătorilor arestaţi.

Mişcarea de solidaritate cu luptele ceferiştilor şi petroliştilor a cunoscut de asemenea o amploare considerabilă în Cehoslovacia. Sub conducerea P.C. din Cehoslovacia au fost organizate felurite acţiuni şi o puternică şi susţinută campanie de presă, mitinguri, adunări, trimiteri de moţiuni şi telegrame de protest pe adresa Tribunalului militar şi a guvernului romîn.

Un ecou puternic l-au avut evenimentele din ianuarie-februarie 1933 din ţara noastră şi în celelalte ţări vecine: Polonia, Bulgaria, Ungaria, Iugoslavia, unde au avut loc multe întruniri de protest şi de unde s-au trimis autorităţilor romîne sute de scrisori, telegrame de protest etc.

Evenimentele din februarie 1933 din Romînia au avut în acelaşi timp un larg ecou în Grecia, Elveţia, Anglia, Austria, Danemarca, Italia, Belgia, Turcia. Ecoul a depăşit continentul european, ajungînd în Asia, Africa, în cele două Americi şi în îndepărtata Australie.

Ridicîndu-se cu tărie în sprijinul clasei muncitoare din Romînia, clasa muncitoare şi mişcarea progresistă internaţională, în mari adunări de protest, în congrese internaţionale antifasciste şi antirăzboinice, au apreciat contribuţia de seamă a luptelor de clasă din 1933 din ţara noastră la cauza proletariatului şi democraţiei în întreaga lume, faptul că acestea au înscris o pagină glorioasă, de neuitat, în istoria mişcării muncitoreşti internaţionale, a luptei împotriva ofensivei fascismului în lumea capitalistă.

Răspunzînd solidarităţii şi ajutorului frăţesc al proletariatului internaţional, proletariatul din Romînia şi-a afirmat la rîndul său cu şi mai mare forţă poziţia sa internaţionalistă, sprijinul său pentru cauza luptei revoluţionare antifasciste şi antirăzboinice din lumea întreagă.

Iarna în parcul Herăstrău

Beteala iernii.
Fotografie de
Mircea **NOVAC**

Teatrul de vară
în alb și negru.
Fotografie de
B. DUNĂREANU

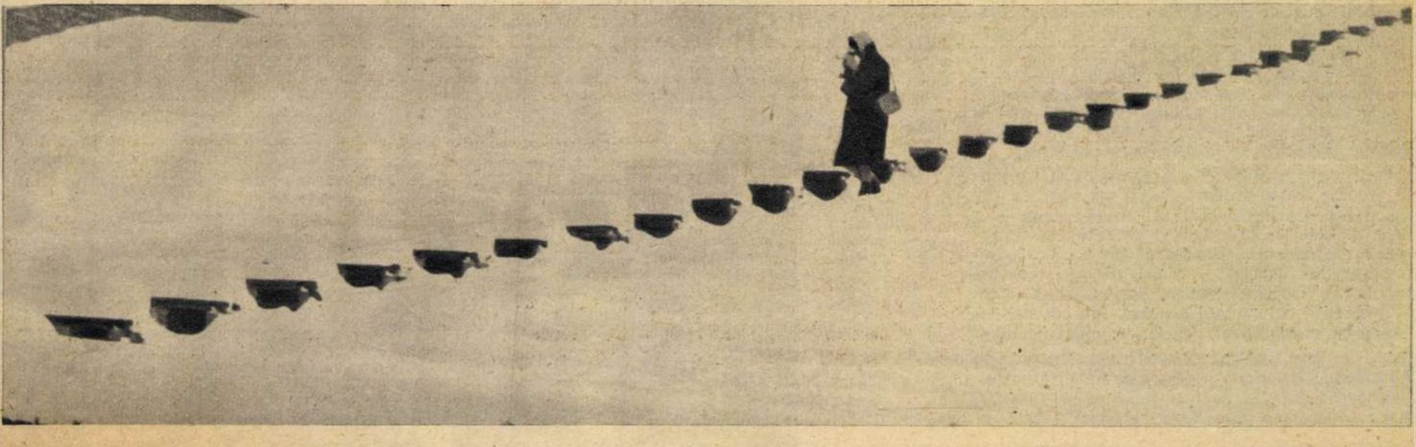

Dinamita din arhive

Nu trece zi în care cronica mondenă a ziarelor burgheze din principalele capitale occidentale să nu menţioneze cel puţin o dată numele ducelui şi ducesei de Windsor. Viaţa excentrică a acestei familii constituie materie primă pentru reporterii de senzaţie. În ultima vreme, la excentricitate s-au adăugat fapte dubioase dezvăluite în documente oficiale, privind activitatea oficioasă din trecut a ducelui. La Londra a apărut recent lucrarea *„Documente cu privire la politica externă germană — Cel de-al treilea Reich: Prima fază"*, editată de Ministerul de Externe britanic pe baza arhivelor naziste capturate după ocuparea Germaniei hitleriste. Dezvăluirile făcute în aceste documente asupra relaţiilor dintre ducele de Windsor şi o serie întreagă de emisari şi înalte oficialităţi naziste au provocat consternare în Anglia, determinînd totodată pe unii comentatori să-şi pună întrebarea: cum se explică faptul că aceste dezvăluiri au fost date publicităţii şi, mai ales, de ce tocmai în acest moment?

Se ştie că, în 1935, în urma morţii tatălui său, prinţul de Walles (ducele de Windsor de azi) a devenit rege al Angliei. După numai douăsprezece luni de domnie el a fost silit de către primul ministru de atunci, Baldwin, să abdice, invocîndu-se drept pretext pentru această abdicare căsătoria sa cu o femeie din înalta societate engleză, dar divorţată şi care nu făcea parte din vreo familie cu „sînge regal" — şi anume doamna Simpson, actuala ducesă de Windsor.

Comentînd dezvăluirile date publicităţii recent la Londra, Cassandra, unul din comentatorii de frunte ai ziarului „Daily Mirror", scrie în mod semnificativ: *„Toată această dinamită a fost îngropată în mod discret timp de un sfert de secol; acum însă Foreign Office-ul a dat publicităţii, pe baza documentelor capturate din Germania, declaraţii ale regelui Eduard al VIII-lea* (nume sub care a domnit ducele — n.n.) *care fac ca abdicarea şi dispariţia sa de pe scena mondială să fie considerate azi drept o soluţie fericită. Relaţiile sale strînse şi cordiale cu regimul nazist te fac să ajungi la concluzia că primul ministru Stanley Baldwin, în ciuda lipsurilor sale, a avut în cele din urmă dreptate înlăturînd această persoană încăpăţînată şi nebună"*.

După cum se arată în culegerea de documente, ducele de Windsor — atît pe vremea cît era prinţ moştenitor cît şi după aceea — a avut o serie de convorbiri secrete cu ambasadorul nazist la Londra şi cu emisari speciali ai lui Hitler. Unul dintre aceştia, ducele de Coburg, într-o scrisoare pe care se preciza: *„Strict confidenţial. Numai pentru Führer şi Ribbentrop"*, face aprecieri pe marginea a trei întîlniri avute cu ducele de Windsor. *„Discuţiile* — se spune în scrisoare — *s-au desfăşurat în acelaşi mod ca şi înainte, într-o atmosferă familiară, sinceră"*. O convorbire a avut loc chiar în ziua urcării lui Eduard pe tron. Concluzia acestor convorbiri este astfel sintetizată de ducele de Coburg: *„O alianţă anglo-germană reprezintă pentru el o necesitate urgentă şi un principiu conducător în politica externă engleză. La întrebarea mea* — adaugă ducele de Coburg — *dacă nu ar fi de dorit ca, în vederea viitoarelor relaţii anglo-germane, să aibă loc o convorbire între Baldwin şi Adolf Hitler, el mi-a răspuns cu următoarele cuvinte:*

— Cine este aici rege? Baldwin sau eu? Eu însumi vreau să discut cu Hitler şi voi face acest lucru, aci sau în Germania. Te rog să-i spui acest lucru".

Ducele de Coburg mai face următoarele adnotări sumare: *„Mi-a vorbit frumos despre Hess, a cărui vizită în Anglia o aşteaptă cu plăcere. Regele este hotărît să concentreze activitatea guvernului în mîinile sale"*. La rîndul său, ambasadorul nazist von Hoesch relatează despre convorbiri purtate cu actualul duce de Windsor, în perioada anterioară suirii sale pe tron: *„L-am întrebat sincer* — scrie Hoesch — *dacă are unele nemulţumiri în legătură cu anunţarea introducerii serviciului militar obligatoriu în Germania. El a negat categoric acest lucru şi a adăugat că consideră firesc ca Germania să nu fi dorit să rămînă permanent într-o stare de dezarmare unilaterală"*. În legătură cu cererile Germaniei naziste privind retrocedarea coloniilor, ambasadorul relatează: *„El mi-a spus că înţelege foarte bine că dreptul Germaniei la administrarea coloniilor nu poate fi respins în principiu"*. Într-o altă scrisoare, ambasadorul nazist la Londra conchide: *„Sînt convins că această atitudine prietenească faţă de Germania ar putea cu timpul să exercite o anumită influenţă asupra elaborării politicii externe engleze.*

Oricum, noi ar trebui să ajungem în situaţia de a conta pe faptul că există pe tronul Angliei un conducător căruia nu-i lipseşte înţelegere faţă de Germania..."

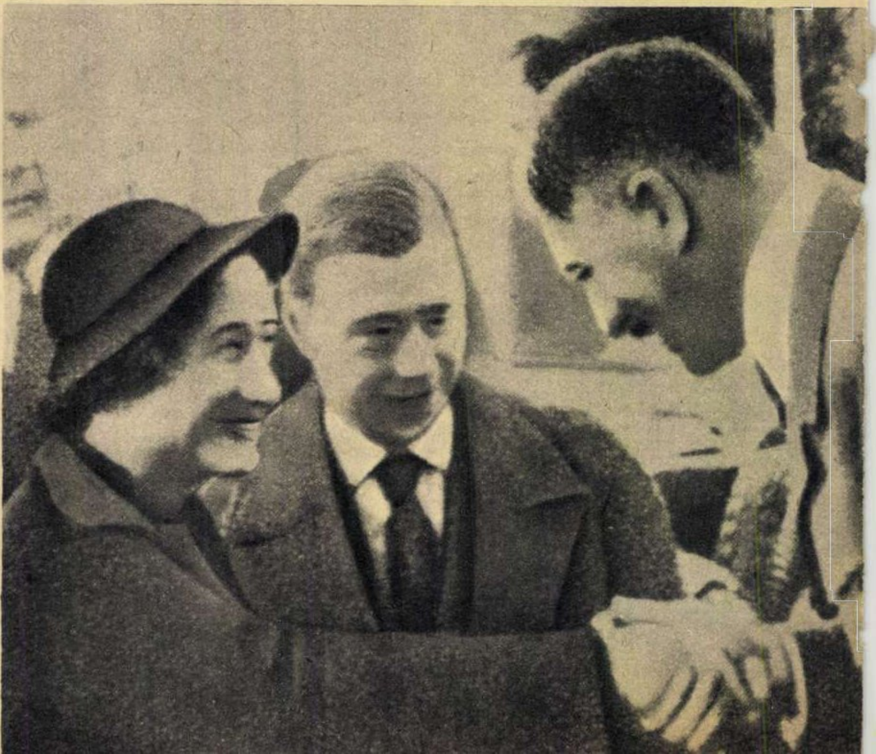

Nu este lipsit de savoare faptul că în anul 1957, cînd au apărut, pare-se din surse americane, dezvăluiri asemănătoare cu privire la atitudinea ducelui de Windsor chiar în timpul războiului antihitlerist (este vorba de publicarea corespondenței dintre Ribbentrop și ambasadorii naziști din Spania și Portugalia), Foreign Office-ul a dat publicității o declarație oficială, afirmînd că *„niciodată în timpul războiului loialitatea ducelui față de Marea Britanie nu a fost zdruncinată"*. Faptul că acum însuși Foreign Office-ul publică documente care aruncă o cu totul altă lumină asupra părerilor și activității ducelui nu face decît să dezmintă... dezmințirea din 1957, confirmînd astfel în fapt documentele din corespondența lui Ribbentrop.

Se știe că în iunie 1940, după invadarea Franței de către armatele hitleriste și în timpul pregătirii planurilor naziste de cotropire a Angliei, ducele de Windsor, care pe atunci era membru al misiunii militare britanice de pe lîngă înaltul comandament al armatei franceze, s-a retras din fața trupelor atacatoare, refugiindu-se — fapt curios — tocmai în... Spania. Ministerul de Externe franchist informa atunci printr-un mesaj cifrat pe Ribbentrop că, în cadrul unor convorbiri, *„Windsor a declarat Ministerului Afacerilor Externe și altor legături că este împotriva lui Churchill și a acestui război"*.

Din Spania, ducele și ducesa pleacă în Portugalia, de unde ambasadorul nazist de acolo îl informează pe Ribbentrop că ducele a fost numit de către guvernul englez guvernator al insulelor Bahamas, dar că *„el are intenția de a întîrzia plecarea sa cît mai mult timp posibil, în speranța că evenimentele vor lua o turnură în favoarea sa"*. Ducele își exprima chiar părerea că *„severe bombardamente"* executate de hitleriști asupra Angliei *„vor sili Anglia să trateze"*. O invitație la masacre, pe care hitleriștii au satisfăcut-o cu prisosință. În acea vreme, pe teritoriul portughez s-a desfășurat o luptă acerbă între serviciile de spionaj hitleriste, care voiau să-l determine pe duce să vină în Germania pentru a se pune în fruntea unui grup opozițiionist, de marionete, și serviciile similare engleze, care voiau să prevină acest lucru și să-l oblige pe duce să plece imediat în insulele Bahamas, departe de teatrul de operațiuni și intrigi din Europa occidentală.

Potrivit documentelor, unul dintre conducătorii fasciști spanioli, Primo de Rivera, prieten al ducelui de Windsor, i-a transmis lui Ribbentrop vestea că, în urma unei întrevederi cu ducele, a aflat despre o scrisoare a lui Churchill prin care acesta îi ordona fostului rege să se prezinte la post, amenințîndu-l, în caz contrar *„cu traducerea în fața Curții Marțiale"*.

În timp ce la Berlin se puneau la punct atît planuri pentru aducerea ducelui în Germania, cît și pentru cazul cînd vor avea loc evenimente neprevăzute datorită acțiunii Intelligence Service-ului, la Lisabona și-a făcut apariția un înalt personaj guvernamental britanic și vechi amic al ducelui de Windsor, sir Walter Monkton. După cum scria publicistul american William L. Shirer în cartea sa „Cel de-al treilea Reich", Monkton avea misiunea să asigure plecarea imediată a ducelui în Bahamas.

Avertizat de agenții naziști din Portugalia de această acțiune, Ribbentrop trimite un mesaj urgent prin care cere să se întreprindă o nouă acțiune pentru contracararea planurilor engleze. Gazda din Lisabona a ducelui, bancherul portughez Espirito Santo Silva, are o întrevedere mai întîi cu ambasadorul hitlerist și apoi cu oaspetele său. Documentele care dezvăluie această ultimă convorbire arată că ducele, deși și-a exprimat un acord deplin cu punctul de vedere al lui Hitler, consideră că, *deocamdată*, el *„trebuie să se conformeze ordinelor oficiale ale guvernului său. Neascultarea lor ar dezvălui prematur intențiile sale, ar provoca un scandal și i-ar spulbera prestigiul său în Anglia. El este convins că momentul este prematur, pentru că pînă acum în Anglia nu există vreo tendință de apropiere față de Germania. Totuși, cînd această stare de spirit se va schimba, el va fi gata să revină imediat.*

El va rămîne în legătură permanentă cu gazda sa (bancherul Silva — n.n.) *și a stabilit cu ea un cuvînt în cod cifrat, la primirea căruia el va reveni imediat"* (din Bahamas în Portugalia — n.n.).

În arhiva capturată de la Ministerul de Externe nazist și dată publicității în 1957 mai există încă un document revelator asupra acestui episod. Este vorba de o telegramă a ministrului nazist la Lisabona, cu textul următor: *„Confidentul a primit din Bermude o telegramă de la duce, în care i se cere să-l prevină imediat ce ar fi necesară o acțiune. Trebuie oare să se dea un răspuns?"* — întreabă ambasadorul nazist.

Alăturînd dezvăluirile din 1957 cu cele de acum cîteva zile, reiese foarte clar tabloul complet al poziției și acțiunilor ducelui.

Rămîne însă fără răspuns deocamdată întrebarea: cum se explică publicarea acestor dezvăluiri sub egidă oficială în momentul actual, după ce au fost ascunse timp îndelungat? Unii găsesc o explicație în faptul că publicarea acestor documente se face simultan la Washington, Paris și Londra, documentele aparținînd celor trei guverne, și aliații n-au vrut să mai menajeze „sensibilitatea" Londrei. Oricum, apariția lor numai la Washington și Paris ar fi produs un scandal considerabil. Totodată este de remarcat că unii comentatori englezi, ca de pildă Cassandra („Daily Mirror"), țin să amintească cu acest prilej că în cercurile cele mai înalte din Anglia există unii care au „strînse și ferme legături" cu acele cercuri din Germania occidentală denumite de ziaristul englez „teutonice". S-ar putea ca publicarea documentelor, în condițiile ascuțirii divergențelor interoccidentale cu privire la poziția R.F.G. în cadrul blocului occidental, să servească și de avertisment cercurilor a căror poziție ar contraveni intereselor imediate ale Foreign Office-ului.

Nicolae LUPU

Stăpîn pe o avere imensă care-i asigură huzurul, ducele de Windsor își plimbă plictisul — împreună cu soția sa — prin stațiunile și localurile de noapte la modă din țările occidentale. Iată-i pe amîndoi, cu doi cîini de lux în brațe, surprinși de un fotoreporter vest-german.

La 22 octombrie 1937, Hitler a avut la Berchtesgaden o întrevedere de două ore. cu ducele de Windsor (fotografie reprodusă din ziarul londonez „Daily Mirror").

Filmul „Visul unei nopţi de vară" a prilejuit întîlnirea unor actori din două generaţii. În fotografie: Radu Beligan între Mişu Fotino şi Maria Filotti.

Lanterna cu amintiri

Vreţi să vedeţi un film avîndu-i în generic pe Constantin Nottara şi Birlic, pe Tony Bulandra şi George Vraca, pe Romald Bulfinski şi Al. Giugaru, pe Constantin Tănase, pe Vasilache, pe Radu Beligan şi pe încă mulţi, mulţi alţii?

Mai aveţi — vorba lui Caragiale — „puţintică răbdare"!...

Nu mai e mult pînă cînd pe ecrane vor prinde viaţă, zburînd din „Lanterna cu amintiri"*), imagini de mult uitate, martorele începuturilor filmului romînesc. Reconstituită prin strădania regizorului Jean Georgescu, pe baza materialelor conservate de Arhiva naţională de filme, istoria cinematografiei noastre e istoria împlinirii unui vis socotit cîndva irealizabil. O mînă de îndrăgostiţi de arta filmului — de la Grigore Brezeanu şi operatorul N.Ionescu la Jean Mihail, Ion Timuş, Marin Iorda, Jean Georgescu, Stroe şi Vasilache — s-au zbătut de-a lungul anilor să înjghebeze o fărîmă de film romînesc. Cu ce mijloace, cu ce bani, cu ce personal tehnic? Nimeni nu-i întreba. Sprijinul statului burghez?... Era prezent, nimic de zis: sub forma unor taxe ruinătoare – 35% din venituri! Totul trebuia suplinit cu ingeniozitatea, entuziasmul şi dăruirea actorilor şi tehnicienilor care lucrau aproape de pomană.

Şi totuşi, încă din primii ani ai secolului 20 se şi înregistraseră pe peliculă imagini ale realităţilor de pe meleagurile noastre. Iar în anul 1912 (mai exact la 2 septembrie 1912), în sala Teatrului Bulevard zis şi Eforie avea loc premiera primului film jucat de actori romîni şi realizat în întregime în ţară: „Războiul Independenţei". Semnificaţia sentimentală a evenimentului întrecea, fireşte, valoarea artistică a realizării însăşi. Jocul e stîngaci, figuraţia naivă (morţii se sculau de pe cîmpul de luptă...). Publicul însă e entuziasmat. Pe ecran apăruseră pentru întîia oară actorii preferaţi ai scenei romîneşti: Constantin Nottara (Osman Paşa), Aurel Anastasescu (Peneş Curcanul), Aristizza Romanescu şi alţii. Dar visul lui Grigore Brezeanu, regizorul primului film romînesc, de a valorifica acest succes şi de „a întemeia o casă mare de filme" nu era sortit împlinirii.

---

*) Film realizat de Studioul „Alexandru Sahia", în colaborare cu Arhiva naţională de filme.

Un izbutit cuplu comic din filmul „Maiorul Mura": G. Timică (Boboc, ordonanţa maiorului) şi Nae Tomescu (Lie, ordonanţa locotenentului Azureanu).

Comicul V.D. Ionescu, într-o scenă din ilarianta comedie „Lache în harem".

După el alţii şi alţii şi-au legat numele de cîte o încercare mai mult sau mai puţin izbutită, şi cei mai mulţi s-au dat învinşi. Alături de realizări cu o oarecare ţinută, ca „Din groazele lumii" cu artista Lili Pohr după un scenariu semnat de savantul romîn Levaditi, sau ca filmul „Manasse" după piesa lui Ranetti-Roman, semnat de regizorul Jean Mihail, apăreau şi improvizaţii imitînd stilul lacrimogen al dramelor de salon sau comediile burleşti americane, în mare vogă pe vremea aceea.

Împrejurări vitrege au dus, din păcate, la dispariţia ireparabilă a multor documente nepreţuite. Ceea ce a parvenit însă pînă la noi şi se păstrează în Arhiva naţională de filme, înfiinţată în anii din urmă, aduce mărturii emoţionante din „preistoria" filmului romînesc, învie în faţa noastră realizări artistice ale unor mari interpreţi dispăruţi sau momentele de debut ale unor actori ce fac în prezent cinste scenei şi ecranului romînesc.

Iată-i pe Maria Ciucurescu şi Romald Bulfinski în „Manasse", pe Elvira Godeanu, G. Timică şi Nae Tomescu în „Maiorul Mura", pe George Vraca în „Datorie şi sacrificiu", apoi pe Stroe şi Vasilache în comedia muzicală „Bing Bang". Căci filmul romînesc devenise între timp — e drept cu o oarecare întîrziere — „sonor şi vorbitor". Şi iar fug imaginile şi iată alte amintiri... Tony Bulandra şi G. Storin în „Trenul fantomă", Florica Demion în „O noapte furtunoasă"...

Explorare a unui trecut nebănuit pentru generaţia tînără, pelerinaj sentimental pentru cei mai puţin tineri, călătoria pe bordul „Lanternei cu amintiri", spre izvoarele filmului romînesc, va prezenta interes pentru fiecare spectator.

Ana ROMAN

George Vraca, interpretul principal din „Lia", între cei doi realizatori ai filmului, regizorul Jean Mihail şi operatorul I. Bertok.

MUZICA

SENSUL MUZICII

de George BĂLAN

Părerea că muzica nu poate fi explicată prin cuvinte îşi are originea în dificultăţile obiective pe care le întîmpinăm ori de cîte ori încercăm să caracterizăm răscolirea sufletească iscată în noi de torentul sonor. Dar aceasta este o neputinţă temporară a noastră, iar nu o lipsă a muzicii. În sunetele ei se găsesc adevărate comori spirituale (şi nu numai surse de desfătare) pe care însă, foarte adesea, ceaţa unor reacţii pur sentimentale le ascund înţelegerii noastre. Dacă au fost zguduiţi sau extaziaţi la Simfonia a IX-a, mulţi socotesc că aceasta este de ajuns, neconcepînd posibilitatea ca, prin pătrunderea analitică şi reflexivă, să descopere şi alte straturi psihologice, mult mai adînci. Este acea lume de gînduri pe care o sugerează G. Călinescu spunînd că Simfonia a IX-a îl face să simtă că „viaţa e un act solemn, «ceva» depăşind existenţa empirică şi singulară a fiecăruia din noi".

Orice mare compozitor năzuieşte spre o ţintă care depăşeşte cu mult graniţele muzicii, o ţintă de domeniul marilor întrebări şi ţeluri ale conştiinţei umane. Capodoperele muzicii nu pot fi cu adevărat înţelese decît dacă, identificîndu-ne cu sunetele, ajungem să întrezărim prin ele aceste semnificaţii supermuzicale. Menuhin îşi exprimă recunoştinţa faţă de Enescu, pentru a fi învăţat de la el să înţeleagă muzica „şi dintr-un punct de vedere mult mai profund decît cel muzical".

Muzica nu este de loc imprecisă, vagă, obscură. Aşa apare numai celor ce n-au învăţat încă să citească miraculoasa ei carte. Ea este, dimpotrivă, atît de plină de înţelesuri, încît, în anumite condiţii, poate deveni de-a dreptul incendiară. Să ne amintim ce spunea Schumann despre mazurcile lui Chopin, pe care le caracteriza ca „tunuri ascunse în flori": „Dacă puternicul monarh al nordului ar afla ce duşman periculos îl ameninţă în operele lui Chopin, în simplele melodii ale mazurcilor sale, el ar interzice această muzică". Acestea nu sînt simple metafore. Dacă ţarul nu a putut afla adevărul revoluţionar din muzica lui Chopin este pentru că mulţi oameni au fost şi sînt convinşi că muzica, artă mîngîietoare şi inofensivă, nu exprimă decît sentimente vagi. Ei nu ştiu să descifreze sensurile muzicii, nu posedă deprinderea de a desluşi dincolo de sunete, gîndurile şi protestele compozitorului. Iată de ce ascultarea pur impresionistă a muzicii poate să ne procure unele satisfacţii (poetice, senzoriale, afective), dar nu pe cele mai esenţiale. Se cere cultură şi tenacitate. Muzica mare, e adevărat, nu se adresează specialiştilor, dar cu cît voi fi mai înarmat cu mijloace de investigaţie în structura operei, cu cît mai perseverent voi pătrunde în subteranele ei, cu cît va fi mai larg orizontul meu cultural şi muzical, cu atît mai numeroase şi mai profunde vor fi semnificaţiile pe care le voi descoperi.

Ne putem doar delecta cu muzica, atîta vreme cît nu facem efortul de a ne apropia intelectual şi profesional de ea. Cînd ajungi în măsură să urmăreşti tot destinul motivelor şi temelor unei simfonii, cînd descoperi arhitectura interioară a operei, ţi se revelează lumi pe care audiţia sentimentală sau diletantă nu-ţi permitea să le întrezăreşti. Nu putem fi de acord cu opinia că o muzică mare trebuie să fie dintr-o dată accesibilă, că înţelegerea ei n-are nevoie de o pregătire lucid-intelectuală. O asemenea pregătire nu este poate necesară pentru a sesiza atmosfera generală a operei, dar pentru a-i pătrunde semnificaţiile interioare este de o importanţă hotărîtoare.

În procesul de educaţie muzicală începem prin a ne entuziasma liric în faţa capodoperelor acestei arte, continuăm prin a o examina structural şi pe cît posibil la rece, pentru a recuceri apoi perceperea emoţională, dar una mai intensă, tocmai graţie „intelectualizării" ei. Mulţi dintre cei ce iubesc muzica se găsesc încă în stadiul unei atitudini afectiv-senzoriale, cînd sesizează doar sentimente disparate, atmosfera de ansamblu, onomatopeicul efectelor sonore. Ei sînt datori să se îmbibe cu muzică şi cu cultură dar, mai ales, neintimidîndu-se în faţa dificultăţilor să persevereze, pentru a deveni astfel capabili să audă în Simfonia a IX-a nu numai vijelii sonore şi melodii entuziasmante, dar şi acel profund adevăr că „viaţa este un act solemn, «ceva» depăşind existenţa empirică şi singulară a fiecăruia din noi".

DISC

După succesul obţinut cu înregistrarea integrală a operei „Bărbierul din Sevilla", „Electrecord" dedică un disc mare (ECE-092,30 cm, 33 t.) unui recital de arii din opere susţinut de artistul poporului, baritonul Nicolae Herlea.

Programul recitalului ne dă cel mai bun prilej să apreciem bogatele resurse artistice ale artistului, unul din marii cîntăreţi de operă contemporani.

Verva şi vioiciunea cu care interpretează cavatina lui Figaro din actul I al operei „Bărbierul din Sevilla" se transformă în lirismul plin de căldură şi gingăşie cu care cîntă aria „Il balen del suo sorriso" din actul al doilea al operei „Trubadurul" de Giuseppe Verdi. În schimb muzicalitatea, strălucirea vocii lui Herlea în cele două arii „Pari siamo" şi „Cortigiani" din „Rigoletto" ne transmit zguduitor tragedia nefericitului bufon al ducelui de Mantua. Repertoriul verdian este continuat în acest recital cu aria „Eri tu" din actul al III-lea al „Balului mascat" în care Herlea, prin timbrul său catifelat şi luminos, ne redă un Renato pe care abia aşteptăm să-l vedem întruchipat pe scena Teatrului de Operă şi Balet. De asemenea, nobleţea lui Germont, sugerată prin vocea adîncă şi sonoră a cîntăreţului în aria „Di Provenza il mar" din „Traviata", ne reaminteşte de larga suprafaţă de manifestare a vocii sale în toate registrele. Recitalul care durează peste 40 de minute se încheie cu dramatica interpretare a ariei „Nemico della patria" din opera „Andrèa Chenier" de Giordano şi prin celebrul prolog „Si puó" din „Paiaţe".

Este de aşteptat ca discul să obţină un binemeritat succes şi peste hotare, unde Nicolae Herlea este cunoscut şi apreciat.

Acompaniamentul Orchestrei simfonice a Cinematografiei dirijată de Jean Bobescu şi al Orchestrei de studio a Radioteleviziunii, condusă de C. Bobescu, contribuie cu autoritate la reuşita acestui disc, îngrijit realizat din punctul de vedere al înregistrării. Se poate chiar afirma că în cavatina lui Figaro „Largo al factotum" sunetul este mai reliefat captat decît în versiunea înregistrării integrale a operei „Bărbierul din Sevilla".

V. M.

CUTII CARE NU FOLOSESC LA NIMIC

Pe chipul acestei bătrîne peruviene se citeşte toată obida ţăranilor jefuiţi de către moşieri ori marile monopoluri străine.

În primele zile ale lui 1963, ziarele occidentale au trecut în revistă evenimentele sub al căror semn a început noul an. În Berlinul occidental 141 de persoane care s-au dovedit a fi turbulente peste măsură au petrecut revelionul în spatele unor gratii prea puţin festive, în timp ce 105 vest-berlinezi au fost răniţi de petardele cu care probabil foşti SS-işti şi-au potolit aleanul în noaptea Anului nou. La Roma, doctorii au trebuit să coase şi să panseze rănile a peste 40 de persoane peste care a căzut năpasta tradiţiei, sub forma farfuriilor sau a cratiţelor aruncate pe fereastră în aceeaşi noapte...

Fără îndoială că, citind ziarele, omul de pe stradă s-a gîndit: dacă nenorocirile noului an s-ar opri aici, lucrurile încă ar mai fi de suportat. Dar oriunde ai trăi — la Roma sau la Paris, la Bruxelles sau la Londra — dacă nu eşti decît un om oarecare, un muncitor sau funcţionar, să zicem — nenorocirile din prima noapte a anului nu reprezintă decît primul eşalon dintr-un nesfîrşit lanţ de nenorociri care te vor însoţi un an întreg...

Tatăl primeşte un dar

O, aceste neaşteptate lucruri aşteptate... Să zicem că se numeşte Giuseppe. E un nume obişnuit la Roma şi în întreaga Italie. Giuseppe locuieşte într-o casă modestă, mică, incomodă (totuşi o casă). Ca să meargă la uzină Giuseppe foloseşte trenul electric. Anul trecut, de bine de rău, Giuseppe şi ai săi intraseră „în ritm“: s-au lipsit ba de una, ba de alta, dar au plătit regulat chiria şi bărbatul a avut în fiecare lună asigurat abonamentul de tren. Dar iată că în Italia tradiţiei farfuriilor aruncate pe fereastră în noaptea de Anul nou i se adaugă de multă vreme o nouă tradiţie: scumpirile, majorările de tarife şi taxe de la an la an. Poate că în preajma sărbătorilor de iarnă copiii lui Giuseppe şi-au pus pantofii într-un colţ, aşteptînd să-i găsească plini cu daruri. Dar ghetele au rămas goale. În schimb, ochii tatălui s-au umplut de neguri aflînd despre darul ce i-a fost făcut de Anul nou: chiar de la 1 ianuarie chiriile au fost majorate cu 25%. În timp ce salariul rămîne, fireşte, acelaşi.

Dar trenul? Lui Giuseppe i se zbat tîmplele de bănuială, dar citeşte totuşi. Da, şi trenul! Cu 15%! La ce va trebui să mai renunţe anul acesta? La ce? Şi anul nu e decît la început...

Mesajul şi scrisoarea

O, acest început de an cînd inimile devin nişte cutii de rezonanţă şi privirea se vrea un telescop îndreptat spre viitor...

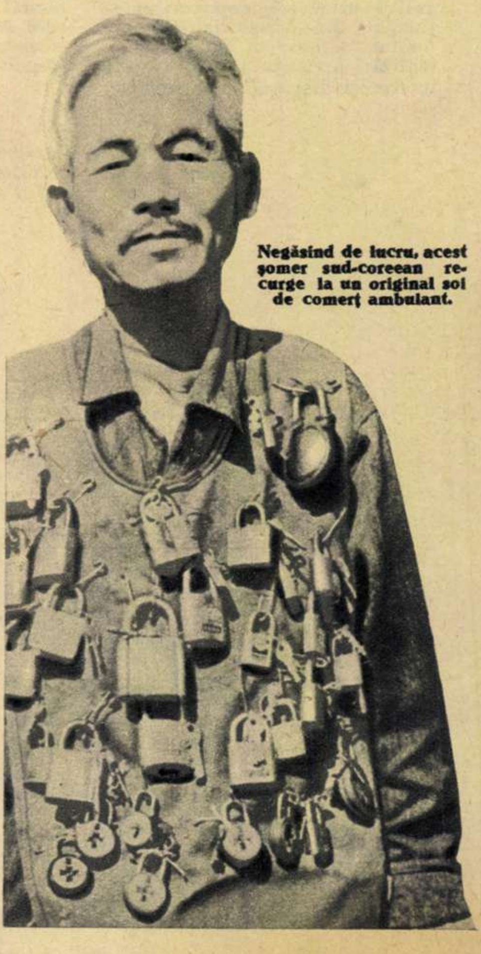

Negăsind de lucru, acest şomer sud-coreean recurge la un original soi de comerţ ambulant.

Proverbul spune: „Casa e a doua faţă a omului". Minerul japonez îşi poate ascunde în mîini doar faţa, casa rămîne să acuze.

Pe una din străzile Parisului, nu departe de vestitele localuri de petrecere: oameni fără adăpost, lihniţi de foame.

Să zicem că pe parizianul nostru îl cheamă Jean, că poartă o bască pusă ştrengăreşte pe-o ureche şi că lucrează la căile ferate. În noaptea de Anul nou, Jean a avut altceva mai bun de făcut decît să asculte discursul radiodifuzat al preşedintelui: a dansat cu Louise, şi-a îngăduit o sticlă de vin în plus şi în zori au plecat amîndoi acasă, înghesuindu-se în metro. La ieşire Jean a cumpărat un ziar şi a citit. Preşedintele doreşte naţiunii un viitor strălucit: soarele să răsară peste capul a 100 de milioane de francezi! Jean rîde albastru; nici pentru cei 40 de milioane de azi nu ajung casele, nu ajung şcolile, nu ajung locurile de muncă, nu ajung locurile în spitale, nu ajung...

Jean întoarce pagina ziarului şi face haz de necaz. Deocamdată, pînă la înmulţirea francezilor la 100 de milioane, statisticienii prevăd pentru anul 1963 creşterea impozitelor cu încă 50 de miliarde de franci vechi faţă de anul trecut...De pe acum, faţă de 1958, preţul mărfurilor indispensabile traiului a crescut în Franţa cu 20%, în timp ce salariile au săltat cu chiu cu vai doar cu 12%. Ce va fi mai departe? Noul an a început cu scumpirea locurilor în spitale şi maternităţi (o zi de spitalizare 69 franci, faţă de 56 franci la 31 decembrie 1962 — una din primele bucurii pentru cei născuţi în '63, cărora preşedintele le-a urat în noaptea de Anul nou fericire!), cu creşterea preţurilor la diferite mărfuri...

Deodată, Louise strînge cu putere braţul lui Jean.

— Ai văzut?

Da, Jean a văzut, dar voia s-o scutească pe fată de una din primele ştiri din noul an: într-o localitate mică de lîngă Bugnoles, unul din cei 40 milioane de francezi, un bătrîn de 73 de ani, şi-a pus capăt zilelor pentru că proprietăreasa l-a dat afară din casa în care locuia. Bătrînul Mano Braghini a lăsat o scrisoare: „Dacă sînt aruncat în stradă, nu-mi rămîne decît să mor". Poate că scrisoarea fusese pregătită în acelaşi timp cu mesajul prezidenţial de Anul nou?...

O invitaţie refuzată

O, această mică manie a scrisorilor de Anul nou...

Cînd ar putea primul ministru al majestăţii sale să citească toate scrisorile care sosesc în fiecare ajun de An nou pe adresa sa din Londra—Downing Street 10? Scrisorile le citesc secretarii, dar mai află de cuprinsul lor din cînd în cînd şi ziariştii. Astfel au inserat ziarele londoneze scrisoarea prin care Thomas Doran, cetăţean al Marii Britanii cu domiciliul în oraşul Merseyside, în apropiere de Liverpool, îl invita pe primul ministru să petreacă la el revelionul.

Doran îi propunea primului ministru un meniu, e drept cam neobişnuit în asemenea ocazii: pîine cu mezeluri. Dar aceasta a fost un fel de figură de stil, pentru că pîine cu mezeluri şi-ar dori şomerii din regiunea Liverpool să aibă totdeauna. Iar numărul şomerilor se ridică aici la zeci de mii. „De mai multe luni nu mai ştim ce este o mîncare caldă", îi scrie Doran primului ministru.

Thomas Doran are o familie: soţie şi o fiică. Pînă acum cîtva timp ele lucrau. Dar nu demult au devenit la rîndu-le şomere. O familie de şomeri nu e, desigur, o gazdă nimerită pentru un prim-ministru. Aşa cum nici un prim-ministru nu e o gazdă prea bună pentru delegaţiile care se perindă prin cabinetul său, întrebîndu-l cu insistenţă: şi totuşi cum va fi rezolvată problema şomajului în Anglia? Ce perspective deschide 1963 în această privinţă? Iată în esenţă răspunsurile primite de către un delegat al trade-unionurilor chiar din gura primului ministru şi chiar în primele zile ale acestui an: măsurile luate de către guvern în ultimele luni sînt suficiente, şomajul trebuie să fie rezolvat în cadrul legislaţiei existente în prezent.

Drept care şomerii britanici au luat hotărîrea să se hrănească în '63 cu măsurile luate în ultimele luni ale lui '62. Iar dacă nu se vor sătura, vor adăuga şi cîte ceva din cadrul legislaţiei existente în prezent...

La ce vor folosi cutiile

O, aceste lucruri care nu folosesc la nimic...

Chiar aşa s-a şi intitulat surpriza pe care au primit-o de Anul nou mulţi oameni de afaceri din Wall Street: cutia care nu foloseşte la nimic. A fost ideea unei case de cadouri pentru cei care sînt sătui pînă în gît de lucruri utile. Căci ce-şi poate dori un veritabil om de afaceri american? O locuinţă omenească, aşa cum îşi doreşte şomerul John Smith? Un prînz săţios, aşa cum ar avea nevoie grevistul Jack Powell? Doctoriile pe care nu le poate cumpăra pentru copilul bolnav modestul funcţionar Sam Dudgeon? Nu, marele afacerist n-are nevoie de nimic din toate acestea. El primeşte în dar (contra a numai 25 dolari) un lucru de care are cu adevărat nevoie: o cutie prevăzută cu opt becuri care se sting şi se aprind, se sting şi se aprind, se sting... Ei şi? Cum, ei şi? E doar ultima invenţie în materie de surprize — „Cadou '63". Cutia care nu foloseşte la nimic.

Ce bine că în S.U.A. anul fiscal începe la 1 iulie şi nu la 1 ianuarie! Statisticienii au anunţat că anul viitor deficitul bugetar va fi de 12,4 miliarde dolari, faţă de 7,8 miliarde anul acesta. Acum însă se aprind şi se sting, se aprind şi se sting becurile care nu folosesc la nimic...

Ce bine că într-o cuvîntare recentă preşedintele Kennedy a declarat că în Honduras 60% din populaţie este analfabetă! Ce bine că preşedintele a vorbit de Honduras şi nu de Statele Unite unde, potrivit înseşi datelor oficiale, există 2.619.000 analfabeţi totali şi alţi opt milioane practic analfabeţi. Da, dar cutia care nu foloseşte la nimic nu cere să ai carte, cere să ai dolari...

Dolarii... Cei 4 milioane de şomeri, ca şi cei 32.000.000 americani „care trăiesc încă în pragul sărăciei", cum recunoştea însuşi preşedintele Kennedy în recentul său mesaj „Cu privire la starea Uniunii", aproape că le-au uitat înfăţişarea. Şi nu sînt perspective că vor putea să reînnoade cunoştinţa în 1963.

La începutul anului s-a aflat că o tînără mamă americană a născut două surori siameze. Doctorii spun că există şanse ca ele să fie despărţite. Dar care e doctorul care va putea despărţi în 1963 „surorile siameze" ale societăţii capitaliste: exploatarea şi şomajul, luxul exploatatorilor şi mizeria celor exploataţi, „cutiile care nu folosesc la nimic" şi suferinţele celor mulţi, care făuresc totul cu braţele lor.

Radu ŢIULESCU

PLANARIA ÎI UIMEŞTE PE OAMENII DE ŞTIINŢĂ

de Arthur **KESTLER** (S. U. A.)

• UN VIERME CIUDAT ŞI O EXPERIENŢĂ SURPRINZĂTOARE • MEMORIA, MECANISM CU RESORTURI NECUNOSCUTE • CINE „ŢINE MINTE“ MAI BINE: CAPUL SAU COADA?!

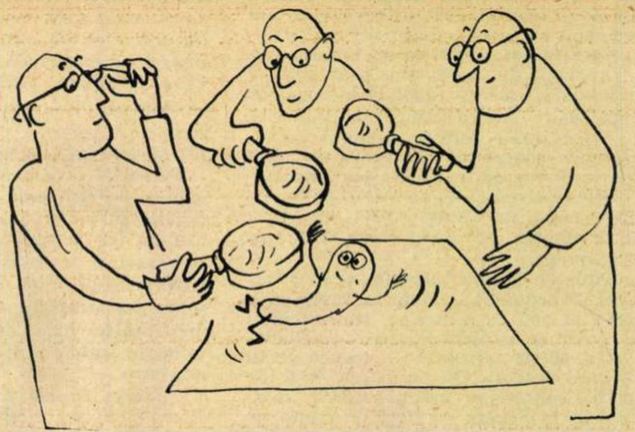

Poate cele mai pasionante probleme ale biologiei contemporane sînt cele legate de genetică, ştiinţa eredităţii, în care se înfruntă două orientări diferite: una reprezentată de genetica formală — cealaltă, miciurinistă. Cea dintîi susţine, printre altele, că nu este posibilă moştenirea caracterelor şi însuşirilor dobîndite de organisme în cursul vieţii lor. Dezvoltînd tezele materialiste ale lui Lamarck şi Darwin, orientarea miciurinistă în genetică a arătat, pe baza unui bogat material experimental, că ereditatea caracterelor dobîndite este un fapt real şi că numai cu ajutorul acestei teze se poate explica evoluţia vieţuitoarelor.

Articolul pe care-l publicăm mai jos, reprodus după ziarul „Washington Post“, prezintă o serie de experienţe recente — la prima vedere, surprinzătoare — ale unor cercetători americani, care vin în sprijinul tezei privind ereditatea caracterelor dobîndite. Şi în rîndul geneticienilor din S.U.A. tezele materialiste ale orientării miciuriniste încep să cîştige teren...

Pe coperta revistei „Worm Runners' Digest“ (Studierea viermilor) apare o ciudată vietate: viermele cu două capete Planaria tigrina.

Revista — editată de un grup de cercetători de la Universitatea din Michigan — se subintitulează „revistă neoficială de psihologie comparată“. Redactorul şef, profesorul James V. MacConnell, este un tînăr şi serios experimentator psiholog, şi în ochii lui viermele Planaria se bucură de o deosebită atenţie.

Explicaţia acestui interes constă în aceea că pe scara evoluţiei aceşti viermi sînt fiinţele cele mai inferioare ce posedă un sistem nervos central cu simetrie bilaterală şi în acelaşi timp sînt organismele cele mai evoluate care se înmulţesc prin diviziune simplă.

Planaria se înmulţeşte pe cale sexuată şi asexuată. În timpul verii viermele îşi pierde coada, apoi îi creşte una nouă, iar pe coada ce s-a desprins creşte un cap nou! În condiţii favorabile viermele poate fi tăiat în cincişase bucăţi, şi fiecare din acestea devine apoi un individ normal.

LUMEA SA S-A ÎMPĂRŢIT ÎN DOUĂ

Oamenii de ştiinţă de la Universitatea din Michigan, studiind viermele Planaria, au abordat o problemă extrem de interesantă: îşi menţine oare individul regenerat „memoria“? Poate el „ţine minte“ ce s-a întîmplat cu el înainte de diviziune, adică înainte ca lumea sa să se fi împărţit în două? Cine are o „memorie“ mai bună: capul cu coada nouă sau coada cu capul nou?

Thompson şi MacConnell au efectuat următoarea experienţă. Viermele este pus într-un mic acvariu umplut cu apă. Cînd viermele se obişnuieşte cu noile condiţii, el începe să se deplaseze înainte şi înapoi de-a lungul vasului, executînd mişcări specifice

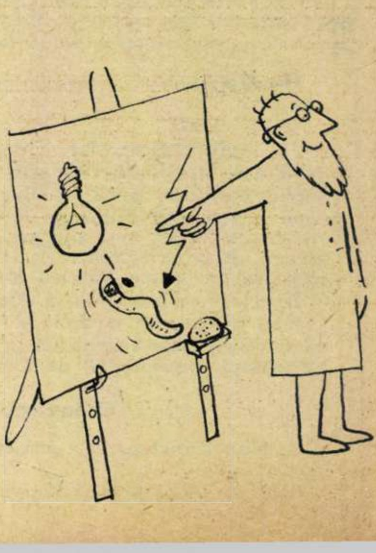

care amintesc lunecarea melcului. Privit la microscop, corpul neted și elastic al viermelui, punctat cu pete mici de culoare închisă, verde-cenușie și cafenie, are o înfățișare atrăgătoare, deși ochii săi sînt parcă fără viață. Viermele distinge lumina, însă ochii săi nu deosebesc formele.

Pe neașteptate, deasupra viermelui se aprind două becuri electrice puternice, de 100 wați. În mod obișnuit viețuitoarea nu reacționează la lumină, dar după impulsul luminos i se aplică un șoc electric care determină o contractare bruscă, febrilă, a corpului.

„Lecția" se repetă, și după cîtva timp viermele se obișnuiește cu lumina: ea îi apare ca un semnal care anticipează o lovitură și corpul i se contractă de îndată ce se aprind becurile. Astfel viermele a învățat să asocieze lumina cu șocul electric, cu alte cuvinte la el s-a format un reflex condiționat.

După experiență, viermele este tăiat în două și se dă posibilitatea ambelor jumătăți să se regenereze. Oare viermii „noi" vor ține minte reflexul elaborat și, în caz afirmativ, în ce măsură?

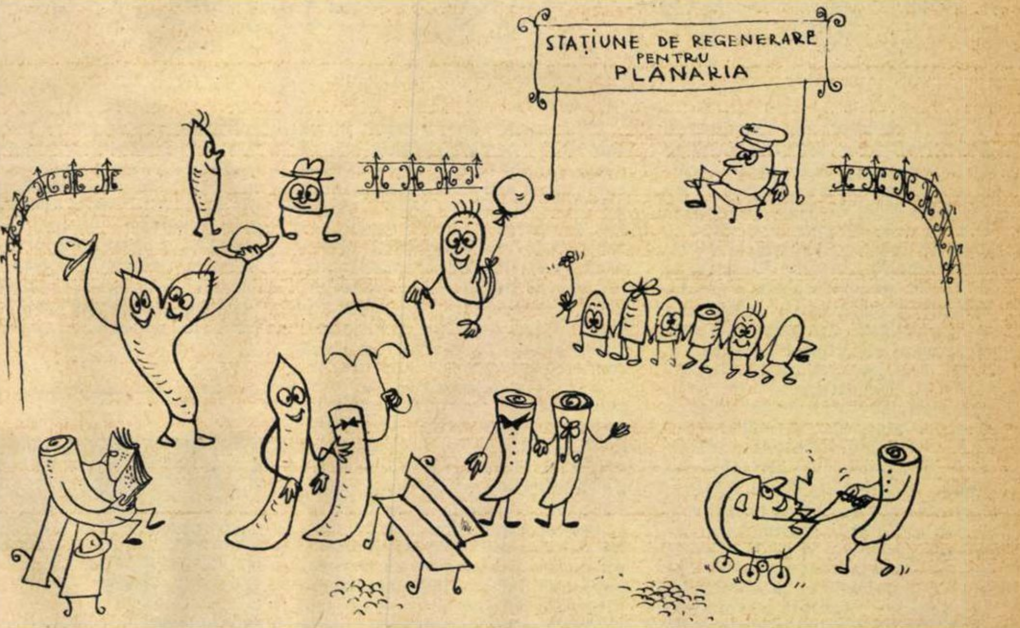

CURSURI DE PERFECȚIONARE... PENTRU VIERMI

Aici s-au ivit unele dificultăți. „Coada" sau „capul" se regenerează, în mod obișnuit devenind un exemplar complet în decurs de două săptămîni, însă pentru a se asigura dezvoltarea deplină a tuturor organelor, acest termen a fost sporit cu încă două săptămîni.

Patru săptămîni în viața unui vierme este un termen lung. Se poate presupune că în acest interval animalul „uită" o parte din reflexele condiționate dobîndite, chiar dacă rămîne intact și nevătămat. De aceea s-a format un grup de viermi pentru control, care timp de o lună nu au fost supuși nici unui fel de probe. Trebuia aflat cîte eforturi sînt necesare pentru a restabili pe deplin „experiența și priceperea" anterioare ale acestor viermi.

Și iată rezultatul. Pentru ca ei să învețe pentru prima oară să reacționeze la lumină e nevoie de aproximativ 150 de „lecții" (lumină — șoc electric). După o odihnă de patru săptămîni unii viermi reacționează imediat la lumină, alții au nevoie de „lecții suplimentare" pentru a-și reface reflexul condiționat pierdut. În medie, pentru restabilirea unui reflex condiționat sigur, grupul de viermi a avut nevoie de un „curs de perfecționare" de doar 40 de „lecții".

În felul acesta „economia de lecții" necesare, datorată „memoriei", este de 150—40 = 110 „lecții", deci peste 70 la sută, ceea ce nu este de loc rău.

Iar acum de la viermele normal să revenim la cel tăiat în două. Fiecare jumătate — după ce-și desăvîrșea complet regenerarea organelor — trecea la „cursuri de perfecționare" pe baza aceluiași sistem folosit la exemplarele netăiate. S-a constatat că „coada" (adică viermele regenerat din *coada* viermelui inițial) a reținut în „memorie" tot atît cît și „capul", adică viermele regenerat din *capul* viermelui inițial; atît la unii cît și la ceilalți „memoria" s-a păstrat în proporție de aproximativ 70 la sută, cam tot atît cît și la ființele rămase întregi.

Rezultate asemănătoare au obținut și cercetătorii Ernhardt și Sherrick, de la Universitatea din Washington. Ei au „învățat" un grup de viermi să găsească drumul într-un labirint simplu. Ca și în cazul precedent, s-a constatat păstrarea reflexului condiționat în aceeași măsură la „capete" și la „cozi".

CUM SE TRANSMITE MEMORIA?

Apoi cercetătorii și-au pus o nouă problemă, mai complexă: în ce mod reține „coada" ceea ce a învățat „capul" și în general în ce fel se transmite „memoria" de la un exemplar la altul.

S-a efectuat încă o experiență. Pentru a descrie mai clar desfășurarea ei, vom denumi în mod convențional viermele de experiență cu cifra „1". El are un cap și o coadă, pe care le vom desemna: CAP-1 și COADA-1.

Ciudata experiență a decurs în modul următor. Viermele „1" a fost învățat să meargă prin labirint. Apoi i s-a desprins coada. Lui CAP-1 i-a crescut o nouă coadă pe care, spre a o deosebi de cea veche, o vom denumi COADA-2. Aceasta din urmă a fost la rîndul ei tăiată și s-a așteptat pînă cînd i-a crescut un cap nou: CAP-2. Așadar, s-a obținut o ființă formată din: CAP-2 + COADA-2, care nu avea, din punct de vedere anatomic, nici un organ și nici un țesut comun cu viermele inițial. Și totuși... ea a reținut în „memorie" mare parte din ceea ce a învățat viermele „1"! Cum a avut loc transmiterea informațiilor?

O altă serie de experiențe a avut rezultate și mai neașteptate. În perioada împerecherii, unele exemplare de Planaria devin „canibale": ele devorează tot ce-i viu și le nimerește în cale, inclusiv propriile lor cozi, care cu puțin timp înainte au fost desprinse de cap de către experimentator.

MacConnell a tăiat viermi „învățați" și cu ei (mai bine zis cu coada lor) i-a hrănit pe viermii „neînvățați". După cum au dovedit-o în mod foarte convingător experiențele, „canibalii" hrăniți cu animalele „învățate" au manifestat aptitudini mai bune la „învățătură" decît viermii cărora li s-a păstrat regimul alimentar obișnuit.

Așadar, întrucît „coada" viermelui care a servit drept hrană poate „transmite" o „memorie" cu nimic mai prejos decît cea a „capului", s-ar fi putut crede că în cazul de față creierul joacă doar un rol secundar. Dar de fapt lucrurile nu stau așa.

Creierul animalului, deși primitiv, este centrul sistemului său nervos, la care sosesc impulsuri senzoriale, vizuale și auditive; din creier se transmit impulsuri motrice, prin două fibre nervoase simetrice și ramificațiile lor, spre celelalte părți ale corpului.

Mai mult decît atît, experiențele lui Ernhardt dovedesc, în mod neașteptat, că viermii bicefali percep lumea înconjurătoare mai repede decît ceilalți, în timp ce viețuitoarele cărora li s-a extirpat creierul s-au dovedit inapte pentru „învățătură" (experiența lui Govy).

Și, cu toate acestea, după cum am arătat mai sus, „coada" unui vierme Planaria cîndva „instruit" poate menține singură reflexe. Din toate cele arătate mai sus reies următoarele: capul este necesar pentru dobîndirea de cunoștințe, însă nu și pentru păstrarea lor. *„Memoria" animalului nu poate avea „sediul" doar în creier și în sistemul nervos central, ci și în procesele chimice ce au loc în celulele din corpul întreg.*

Un neurolog american de vază, profesorul Ralph Gerard, a emis ipoteza că în capul viermelui „memoria" se păstrează datorită unui lanț de neuroni, iar în restul corpului sub forma de urme chimice.

UN VIERME NEÎNSEMNAT PROVOACĂ VÎLVĂ ÎN LUMEA SAVANȚILOR

Afirmația profesorului Gerard a fost dovedită și pe cale experimentală: viermi „învățați" au fost tăiați în jumătate, apoi li s-a dat posibilitatea să-și regenereze organele, fiind însă puși într-un lichid care conținea un „ștergător" chimic al memoriei.

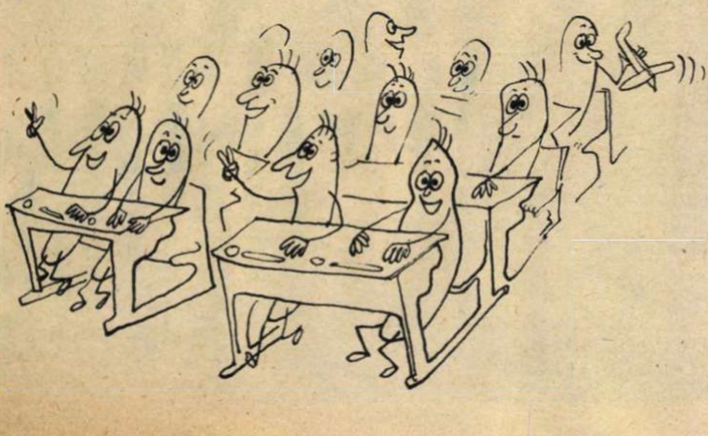

? ?
GUMĂ DE ȘTERS MEMORIA

S-a constatat că „spălătorul memoriei“ nu a avut nici o acțiune asupra „capului“, însă la sfîrșitul experienței „cozile“... au uitat tot ce au învățat. În această fază a cercetărilor s-a iscat o dispută care a provocat vîlvă. Neînsemnatul vierme Planaria a dobîndit pe neașteptate o deosebită însemnătate în rezolvarea unei probleme din cele mai controversate ale zilelor noastre.

În conformitate cu teoria „ortodoxă“ (idealistă — n.t.) a geneticii, evoluția de la amoebă la om se datorește, în mod absolut și în întregime, mutațiilor întîmplătoare, precum și selecției naturale. (Prin mutație se înțelege o modificare ereditară bruscă sau formarea unor trăsături noi într-un organism — n.t.) Se afirmă, așadar, că mutațiile ereditare sînt pur întîmplătoare, accidentale, iar selecția naturală acționează ca un fel de mașină automată de triere, care permanentizează mutațiile favorabile și respinge pe celelalte. Prin urmare, nimic din ceea ce au trăit și învățat părinții în decursul vieții nu se moștenește de către descendenți. Mecanismul eredității este orb și surd față de cerințele procesului de evoluție pe care îl slujește. Se afirmă de asemenea că gena (particulă căreia școala biologică idealistă îi atribuie rolul de a transmite caracterele la descendenți — n.t.) se găsește în celulele embrionale în desăvîrșită izolare; că este separată de celelalte părți ale corpului „părinte“; și, în fine, că ea trece fără nici un fel de modificări din generație în generație.

Este de ajuns ca cineva să înceapă să susțină un punct de vedere opus, și anume că caracterele dobîndite se moștenesc și că ele contribuie la evoluția care se desfășoară într-o direcție anumită — și acest om de știință este imediat socotit „eretic“. (Autorul se referă la biologii americani, în rîndul cărora concepțiile idealiste, antiștiințifice, au încă o mare răspîndire — n.t.)

Viermele Planaria nu este prima vietate care face o spărtură în fortăreața „ortodoxiei“. În decursul — aproximativ — al ultimilor cinci ani s-au strîns treptat dovezi care aduc apă la moară „ereticilor“. Planaria nu reprezintă decît ultima lovitură, cea mai grea.

Experiențele descrise dovedesc, fără putință de îndoială, moștenirea caracterelor dobîndite, cel puțin în ce privește înmulțirea asexuată.

Pînă în prezent, viermii nu se înmulțeau pe cale sexuată atunci cînd erau în condiții de captivitate. După ultimele date obținute de MacConnell, și aici situația s-a schimbat: „Anul acesta — arată el — viermii, pentru prima oară de la începerea cercetărilor, se împerechează activ între ei; aceasta reprezintă un mare triumf“. Dacă totul va merge bine, vom putea fi martori a încă numeroase lucruri uimitoare.

Dar și descoperirile de pînă acum dau o lovitură destul de puternică punctului de vedere tradițional asupra mecanismului eredității, întrucît modul asexuat de înmulțire este, la urma urmelor, tot un mod de înmulțire.

Pentru înțelegerea mecanismului de transmitere a „memoriei“, un interes deosebit l-au prezentat experiențele constînd în creșterea viermilor Planaria într-o soluție chimică avînd proprietatea de a „dizolva memoria“, la care ne-am referit și mai sus. Despre ce e vorba?

Una din substanțele foarte complexe și care joacă un rol important în mecanismul eredității este acidul ribonucleic. Acidul poate fi însă neutralizat cu ajutorul unei alte substanțe — ribonucleaza. Tocmai aceasta din urmă a fost folosită pentru „dizolvarea memoriei“. Viermii care-și petreceau întreaga perioadă de regenerare într-o soluție concentrată de ribonuclează creșteau deseori fără cap sau fără ochi, deveneau monștri, ceea ce dovedește că solventul a constituit un obstacol pentru manifestarea caracterelor potențiale ale eredității, codificate în mod chimic în acidul ribonucleic.

Pe de altă parte, soluții slab concentrate de ribonuclează nu au făcut decît să întîrzie procesul de regenerare a viermilor, fără a exercita o acțiune dăunătoare vizibilă asupra dezvoltării organelor; aceste soluții n-au făcut decît să „dizolve“ chimic elementele consolidate ale „memoriei“, dobîndite recent în procesul de „învățătură“. Ca urmare, la viermii regenerați nu s-a păstrat reflexul condiționat respectiv și ei au trebuit să ia „școala“ de la început.

APLECAȚI URECHEA LA CE SPUNE PLANARIA...

Studiul viermilor Planaria a început relativ recent; în prezent experiențele se efectuează, se repetă și se continuă concomitent în cîteva universități. Rezultatele vor fi poate îmbunătățite, se vor aborda noi aspecte ale problemei, se vor preciza altele, însă teza fundamentală, principială, cu privire la transmiterea prin ereditate, în înmulțirea asexuată, a cunoștințelor dobîndite nu mai poate fi negată. Totuși știința „ortodoxă“ continuă să nege posibilitatea transmiterii pe cale *sexuată* a caracterelor dobîndite, ceea ce duce la concluzia paradoxală că animalele inferioare dispun de un mecanism de evoluție mult mai perfecționat decît cele superioare. Cele dintîi s-ar bucura deci de privilegiul și de capacitatea de a trage foloase din experiența trecută a strămoșilor lor, însă la speciile superioare — par a afirma „ortodocșii“ — întreaga experiență dobîndită se duce pe apa sîmbetei, o dată cu moartea strămoșilor.

Dacă lucrurile ar sta într-adevăr așa, superioritatea înmulțirii sexuate ar fi într-atît redusă la zero, încît ființele care se înmulțesc prin diviziune simplă ar fi ajuns de mult din urmă, în dezvoltarea lor, animalele care se înmulțesc pe cale sexuată. Sexul ca atare ar fi fost abandonat, ca o caracteristică inutilă, și toți ne-am înmulți prin înmugurire...

Dar aceasta nu s-a întîmplat! Poate că unii savanți, care continuă să susțină posibilitatea schimbării eredității numai în condițiile unor șocuri de temperatură și de iradiere, ar trebui să aplece urechea la ceea ce le spune Planaria...

(Traducere prescurtată din „Washington Post“)

Desene de Liliana ROȘIANU

Nu uitați
să vă notați

ATELIERUL DE REPARAT FRIGIDERE, MAȘINI DE SPĂLAT RUFE ȘI ASPIRATOARE DE PRAF AL

COOPERATIVEI
METALO-CASNICA
s-a mutat

DIN STR. DOBROGEANU GHEREA Nr. 5, ÎN STR. AVRIG, BLOC E (Piața Iancului), TRAMVAI 7, 13, 14, 24, 26, 27, TROLEIBUZ 85, TELEFON 11.49.69.

DE ASEMENEA SE FAC REÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE TIPURILE DE FRIGIDERE CU ABSORBȚIE („FRAM“, „PINGUIN“, „FRIGOLUX“, „SEVER“ etc.). SE FAC ÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE COOPERATIVELE DIN ȚARĂ. SE REPARĂ ÎN PERIOADA DE GARANȚIE FRIGIDERELE „FRAM“ ȘI „ALKA“.

Povestea vorbei

STOFE?

Ne-am propus să vă povestim cîte ceva din istoria cuvintelor drapel, toaletă și birou. Întrebarea din titlu este, credem, justificată: acestea trei sînt oare denumiri de stofe? La prima vedere sigur că nu, de aceea trebuie să vă spunem că...

... drapel este de origine franceză (drapeau) și face parte din familia cuvîntului drap, care înseamnă „postav". Primul înțeles al lui drapeau era deci „bucată de postav", apoi cuvîntul și-a restrîns înțelesul, denumind numai bucățile de postav folosite la confecționarea steagurilor.

... toaletă are o poveste asemănătoare cu drapel în ceea ce privește originea. Ne adresăm din nou limbii franceze, pentru a afla că toilette este un diminutiv al lui toile („pînză"), deci a însemnat mai întîi „pînză mică, bucățică de pînză". Iată cum a evoluat sensul lui toilette: 1. bucățică de pînză; 2. pînză mică, albă, pusă pe masa cu obiectele de coafat; 3. masa în fața căreia șade femeia cînd se coafează; 4. obiectele necesare coafatului; 5. podoabe ale femeii (la început, probabil, numai cele care împodobeau capul); 6. îmbrăcăminte femeiască, rochie.

După cum se vede, lucruri care nu se prea leagă între ele (pînză-coafură-o mobilă-podoabe-rochie) apar unite în istoria unui cuvînt ca toilette, împrumutat și adaptat de lima romînă în forma toaletă.

Cuvîntul birou este rezultatul adaptării franțuzescului bureau (pronunțat büro), al cărui prim înțeles a fost din nou... o stofă: bucată de postav gros, de culoare verde. De la o vreme, mesele acoperite cu un asemenea postav au fost și ele numite birouri. Mai tîrziu, un anumit tip de mese (mesele de scris) au căpătat această denumire chiar atunci cînd nu erau acoperite cu postav verde. Evoluția nu s-a oprit însă aici. Camera în care lucrează funcționarii la mesele lor de scris (sau încăperea dintr-o casă particulară unde se află masa de lucru) s-a numit și ea tot birou, apoi cuvîntul a început să se refere la „grupul de funcționari care lucrează în aceeași cameră". Și cum, adesea, un astfel de grup forma o unitate administrativă, cuvîntul nostru a căpătat și înțelesul de „serviciu", mai tîrziu pe acela de „instituție".

Sorin STATI

De vorbă cu medicul

SĂ BEM CAFEA ȘI CEAI?

Două băuturi ce se bucură de o mare popularitate. Ambele conțin cofeină în cantități diferite. Marele public nu știe însă că, de fapt, conținutul de cofeină din frunzele de ceai este mai mare decît cel din boabele de cafea și că băuturile preparate în forma lor definitivă, consumabilă, au aproximativ același conținut de cofeină. O ceașcă mijlocie de cafea conține 100-150 mg cofeină, ceea ce reprezintă cam o doză terapeutică realizată prin injecția unei fiole obișnuite. În afară de cofeină cafeaua mai conține anumite uleiuri, iar ceaiul are o cantitate importantă de tanini cu efectele lor specifice asupra organismului.

Atît ceaiul cît și cafeaua sînt consumate adesea pentru acțiunea lor stimulativă. Gradul în care un individ este stimulat de o cantitate dată de cofeină este variabil, depinzînd — în primul rînd — de temperamentul individual. La unele persoane consumul de cafea sau de ceai este urmat de insomnii, la altele nu. Intensitatea acțiunii cofeinei este influențată în mare parte de fondul de excitabilitate a sistemului nervos. Copiii — de pildă — sînt mai sensibili decît adulții la stimularea produsă de aceste băuturi, pentru că ei au o excitabilitate reflexă în general mai ridicată. Din această cauză ceaiul și cafeaua ar trebui excluse din alimentația copiilor (chiar și o ceașcă de cacao conține o cantitate de cofeină mergînd pînă la 0,50 mg).

Există o serie de stări de boală în care cafeaua și ceaiul sînt contraindicate. Bolnavii de gută vor trebui să evite aceste băuturi deoarece alcaloizii din cafea și ceai au o formulă chimică apropiată de a acidului uric care este oricum crescut în organismul gutoșilor. Bolnavii de ulcer evolutiv trebuie și ei să-și limiteze mult consumul de cafea și ceai. Chiar cafeaua decofeinizată, prin conținutul unor constituenți ai boabelor de cafea stimulează secreția gastrică. Dacă totuși obișnuința este foarte mare, această băutură va fi diluată cu frișcă și va fi consumată în timpul meselor.

Se pune întrebarea dacă bolnavii de hipertensiune arterială au voie să consume cafea. Desigur că într-o afecțiune în care se urmărește sedația nu este recomandabilă stimularea prin consumul ceaiului și cafelei. Dat fiind însă conținutul în teobromină al acestor alcaloizi, care are o acțiune favorabilă asupra rinichilor, ca și faptul că cofeina combate cefaleea atît de frecventă la hipertensivi, se pot consuma cantități mici de cafea și ceai sub controlul medicului curant.

O exagerare în consumul cafelei poate duce la o intoxicație cronică, cu simptome supărătoare. Astfel stimularea exagerată a sistemului nervos duce la neliniște și la somn agitat. Stimularea mușchiului inimii duce la tulburări ale bătăilor inimii, care se manifestă prin extrasistole, palpitații și tahicardie (bătăi care depășesc numărul lor normal). Consumarea excesivă a cafelei va avea ca efect o iritație gastrointestinală urmată de diaree, iar a ceaiului (din pricina taninului) poate duce la constipație.

Consumul normal de ceai și cafea dă o senzație bună și o sporire a capacității de lucru. Acestea sînt elemente subiective care determină multe persoane să exagereze și să nu poată părăsi consumul acestora. Date fiind însă efectele nocive descrise mai sus, se impune un control și o ponderație în consumul cafelei și ceaiului.

Dr. Silviu GHEREA

PROGRAMUL DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE

RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00 (joi: 22.30), 23.50 (Progr. I). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminica: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 (Progr. I). 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) și 13.05 (Progr. I)

DUMINICĂ 3 FEBRUARIE. Programul I. *6.00:* „Înfrățiți în muncă, în cîntec și joc" — muzică populară romînească și a minorităților naționale *6.30:* Dansuri orchestrale *7.10:* Concert de dimineață *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Școala și viața *8.30:* Muzică ușoară la acordeon *8.50:* „Ghid muzical" (9): Programatismul în creația compozitorilor Ceaikovski și Glazunov *9.30:* Teatru la microfon pentru copii: „Fram, ursul polar" de Cezar Petrescu *10.30:* Piese corale *11.00:* Program muzical pentru fruntașii recoltelor bogate *11.30:* Vorbește Moscova! *12.00:* Arii din opere de Haendel, interpretate de Zara Doluhanova *12.22:* Muzică ușoară *13.10:* De toate pentru toți *14.00:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *14.30:* Piese instrumentale de mare popularitate *14.40:* Interpreți de muzică ușoară: Doina Badea, Adolfo Alfonso, Raina Deneva, Gheorghi Kordov, Georges Guétary, Gigi Marga, Vladimir Troșin, Jeny Petra, Korda György, Conny Francis, Milan Hladil, Constantin Drăghici, Violetta Villas, Bogdan Cijevski, Dean Martin *15.20:* Rapsodie de Mircea Basarab; Burlescă pentru pian și orchestră de Emanoil Elenescu *15.50:* Noi înregistrări de muzică populară romînească *16.15:* Muzică ușoară de compozitori sovietici *16.40:* Artiști amatori din G.A.C. la microfon *17.00:* Din viața satelor patriei *17.40:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 13 în Mi bemol major, opus 27, nr. 1 *18.00:* Muzică ușoară *18.30:* Muzică populară romînească *19.00:* Muzică din operete *19.35:* „Melodii... melodii" — muzică ușoară romînească *20.00:* Teatru la microfon: „Surorile" după piesa scriitorului sovietic Knorre, cu: Sandina Stan, Vali Voiculescu, Valeria Gagialov, Alexandra Polizu, Elena Antonescu, Ion Manu, Cornel Vulpe, Dan Damian, Mihai Fotino. Regia artistică: Mihai Zirra *21.04:* Muzică de estradă *21.45:* Muzică de dans *22.25:* Muzică de dans *23.10:* Lucrări de Debussy: Două dansuri pentru harpă și orchestră; Rapsodia I pentru orchestră și clarinet; Preludiu la „După-amiaza unui faun".

Programul II. *7.00:* Cîntă fanfara reprezentativă a Armatei *7.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *8.00:* Concert de dimineață *8.30:* Clubul voioșiei *8.50:* Anunțuri, muzică *9.00:* Melodii populare romînești cerute de ascultători *9.30:* Concursul „Cine știe, ne scrie!" Întrebările etapei a III-a *9.50:* Jocuri populare romînești *10.00:* Cîntă soprana Ana Tălmăceanu și basul Viorel Ban *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică distractivă *11.00:* Concertul Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor Nicolae Boboc, solist Mihai Rădulescu: Concert pentru două orchestre de coarde, pian și percuție de Ludovic Feldman; Concertul pentru orgă și orchestră în Sol minor de Haendel; Simfonia a IV-a de Schumann. În pauză: Emisiunea „Cinema" *13.00:* Concert de prînz *14.05:* Cîntă Dorina Drăghici *14.30:* Cine știe, cîștigă! — „Pagini celebre din literatura pianului" *15.15:* Din folclorul popoarelor *16.00:* Oameni și fapte *16.08:* Muzică distractivă *16.30:* Concert de după-amiază *17.15:* Miniaturi literare *17.25:* Muzică ușoară cerută de ascultători *18.05:* Din spectacolele Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. *19.00:* „Moineștii zilelor noastre" — radioreportaj de Ion Sava *19.15:* „Legendă elegiacă" de Alfonso Castaldi — violoncelistul Radu Aldulescu, la pian Dagobert Bucholtz *19.30:* Album de romanțe *20.05:* Pagini alese din muzica ușoară romînească *20.30:* Jocuri populare romînești *20.45:* Muzică de dans *21.45:* Literatura și muzica: Lucrări muzicale îndrăgite de scriitori *22.00:* Muzică de dans *22.38:* Sonata pentru vioară și pian K.V. 454 de Mozart — interpretează Wanda Wilkomirska, la pian Kurt Rapf. Înregistrare de la „Festivalul muzical Salzburg — 1962" *23.10—24.00:* Muzică de dans.

LUNI 4 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică ușoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romînești *6.07:* Muzică de balet *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Marșuri patriotice *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Mici piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Prevenirea afecțiunilor în anotimpul rece *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romînești *8.00:* Sumarul ziarului Scînteia *8.08:* Muzică instrumentală și vocală de compozitori ruși *8.30:* Muzică din operete *9.00:* Tinerețea ne e dragă! *9.20:* Ansambluri artistice școlare *9.35:* Fragmente din „Divertismentul rustic" de Sabin Drăgoi *10.00:* Corul Radioteleviziunii *10.30:* Sonata nr. 1 opus 45 pentru violoncel și pian în Si bemol major de Mendelssohn-Bartholdy *11.05:* Arii din opere *11.30:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *12.00:* Valsuri de estradă *12.30:* Cîntă orchestra Ansamblului de stat de dansuri populare al Uniunii Sovietice, dirijor Igor Moiseev *13.10:* Muzică ușoară *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Cîntece și jocuri populare romînești *15.00:* Soliști și formații de muzică ușoară *15.30:* Fragmente din opera „Mignon" de Thomas *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Muzică populară romînească din Banat *17.10:* Tineri interpreți în studio: fagotista Rodica Gheorghiu *17.30:* „Prietena noastră cartea": „Crăiasa zăpezii" de H.C. Andersen *18.00:* Muzică de estradă *18.30:* Lecția de limba rusă (începători) *18.40:* Selecțiuni din opereta „Vînzătorul de păsări" de Zeller *19.00:* În pas cu știința *19.20:* „Dicționar muzical" (9) Sonata (A) *19.45:* Din cele mai cunoscute melodii populare romînești *20.15:* Cîntă Claudio Villa *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică simfonică romînească (George Enescu, Paul Constantinescu, Dimitrie Cuclin) *21.15:* Pe teme internaționale *21.25:* Muzică ușoară romînească *22.25:* „Simfonia Alpilor" de R. Strauss *23.00—23.50:* Concert de noapte.

Programul II. *12.15:* Concertul în Sol major pentru flaut și orchestră de Mozart *12.45:* Muzică ușoară *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Muzică populară romînească *14.10:* Din creația de operă a compozitorului sovietic Gustav Ernesax *14.30:* Estrada instrumentelor *15.00:* Simfonie-poem de Dumitru Bughici *15.30:* Muzică populară romînească *16.10:* Cîntă Paul Robeson *16.30:* Uverturi și dansuri din opere *17.00:* Muzică ușoară de compozitori sovietici *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Simfonii de Brahms dirijate de Arturo Toscanini: Simfonia I în Do minor *18.49:* „Cu cîntecul și jocul pe meleagurile patriei" *19.30:* Din activitatea sfaturilor populare *19.40:* Muzică de dans *20.20:* Din muzica popoarelor *21.15:* Cîntece *21.30:* Evocare: Barbu Ștefănescu-Delavrancea *22.00:* Cîntăreți de operă: Renata Tebaldi și N. Herlea *22.30:* Cîntece de dragoste de compozitori romîni *23.10:* Trio nr. 1 în Re minor de Schumann: Leonid Kogan — vioară, Mstislav Rostropovici — violoncel, Emil Ghilels — pian *23.41—24.00:* Muzică de estradă.

MARȚI 5 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Melodii și jocuri populare romînești *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece patriotice *6.07:* Muzică ușoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Jocuri interpretate de fanfară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică populară din țări socialiste *7.30* Sfatul medicului: Bronșitele *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Mici piese instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *8.30:* Lucrări de Wilhelm Friedmann Bach: Simfonia în Fa major; Concertul în Do minor pentru clavecin și orchestră de coarde — solist Robert Köbler *9.00:* „Țară minunată" — cîntece și jocuri *9.30:* Muzică ușoară *10.00:* Fragmente din opera „Ion Vodă cel Cumplit" de G. Dumitrescu *10.30:* Muzică populară romînească *11.05:* Cvartetul nr. 2 în Mi minor de Zeno Vancea *11.30:* Jocuri populare din Moldova *11.45:* Radio prichindel *12.00:* Piese distractive de estradă *12.30:* Răspundem ascultătorilor *12.40:* Fragmente din opereta „Nuntă la Malinovka" de Alexandrov — Ansamblul Teatrului de Operetă din Moscova, dirijor Viktor Knușevițki *13.10:* Concert de prînz *14.00:* Din cîntecele și dansurile popoarelor *14.30:* Muzică ușoară romînească *15.00:* Arii și duete din opera „Manon Lescaut" de Puccini. *15.30:* Dansuri instrumentale *15.45:* Cîntă orchestra de muzică populară „Cindrelul" a Filarmonicii de stat din Sibiu *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* „Sub steagul păcii și prieteniei" — program de cîntece *17.10:* Pagini orchestrale din opere *17.40:* Fragmente din „Oratoriul eliberării" de Radu Paladi, pe versuri de Eugen Jebeleanu *18.00:* Universitatea tehnică radio: „Procedee moderne de lucru la furnal" de conf. D. Dobrovici *18.15:* Cîntece de dragoste *18.30:* Limba noastră. Vorbește acad. prof. Al. Graur *18.40:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 14 în Do diez minor, opus 27 *19.00:* Revista economică radio *19.20:* Tangouri *19.35:* Program muzical pentru fruntași în producție *20.15:* Cîntă Sonia Cruceru și George Bunea *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică populară romînească *21.15:* Cine știe cîștigă! (reluare) *22.25:* Muzică de dans *22.58:* Octetul opus 166 în Fa major de Schubert.

Programul II. *12.15:* Arii și scene din operete *12.40:* Piese simfonice romînești *13.15:* „Peisaj petrolifer" — din reportajele scriitorilor noștri *13.30:* Melodii de estradă sovietice *14.10:* Piese romînești pentru fanfară *14.30:* Suita veche de Johann Halvorsen *15.00:* Muzică populară (Rodica Bujor, P. Vasile — taragot și Fl. Cioacă — vioară) *15.30:* Muzică ușoară romînească *16.10:* Cîntă Elisabeth Schwarzkopf *16.30:* Muzică din filme *17.00:* Poemul simfonic „Tamara" de Balakirev — Orchestra simfonică din Bamberg, dirijor Ionel Perlea *17.30:* Pe teme medicale de prof. dr. E. Costa *17.37:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Fragmente din opereta „Frasquita" de Lehar *18.30:* Cîntece pionierești *18.45:* Din viața culturală a satului contemporan *19.00:* Doine și jocuri populare romînești *19.30:* Lecția de limba franceză (avansați) *19.40:* Fragmente din opera „Traviata" de Verdi — soliștii, corul și orchestra Operei din Roma, dirijor Previtali *21.15:* Muzică populară romînească *21.45:* Din opera scriitorului sovietic K. Paustovski *22.00:* Muzică de dans *22.30:* Pagini orchestrale de mare popularitate *23.10—24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 6 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică de estradă *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică populară romînească *6.07:* Cîntece *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică distractivă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Din cîntecele tineretului nostru *7.30:* Sfatul medicului: Ceaiul, calmant gastric *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Melodii populare ruse, interpretate la balalaică *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică ușoară *8.30:* Pagini de virtuozitate din opere *9.00:* Balada pentru bariton și orchestră de Mauriciu Vescan, pe versuri de Victor Tulbure — solist Octav Enigărescu; Variațiuni simfonice pe teme romînești de Teodor Lupu *9.30:* Muzică populară (Ana Balaci, Aurel Gore — vioară și Ilie Cazacu — fluier) *10.00:* Teatru la microfon: „Matei Millo" sau „Căruța cu paiațe" de Mircea Ștefănescu. Interpretează un colectiv artistic al Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași *11.34:* Muzică instrumentală *12.00:* Valsuri de estradă *12.30:* Duete din opere *13.10:* Pagini orchestrale din opere *14.00* Concert de prînz *15.00:* Cîntece și jocuri populare romînești *15.30:* Soliști ai Teatrului de Stat de Operetă: Sily Popescu, Vali Niculescu, Lucia Roic, Corina Bărbulescu, Lili Dușescu, Valeria Rădulescu, Ion Dacian, Mircea Nemens, Ludovic Spiss, Constantin Drăghici *16.00:* Menuet de Mozart; „La Campanella" de Paganini *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Muzică ușoară romînească *17.10:* Prelucrări corale *17.30:* „Prietenii lui Do-Re-Mi" *18.00:* Soliști și formații artistice de amatori *18.30:* Lecția de limba engleză *18.40:* Suita a II-a din baletul „Iancu Jianu" de Mircea Chiriac *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Cîntă Bärbel Wacholtz *19.40:* Romanțe *20.15:* Ansambluri corale ale căminelor culturale *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din viața de concert a Capitalei *21.15:* Scriitori la microfon *21.30:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale, cerută de ascultători *22.25:* Simfonii de Brahms dirijate de Arturo Toscanini: Simfonia a II-a în Re major *23.15:* Concert de estradă.

Programul II. *12.15:* Septetul opus 20 de Beethoven. Înregistrare de la „Festivalul muzical Viena — 1962" *12.52:* Din folclorul popoarelor *13.15:* Însemnări de reporter *13.25:* Concert distractiv *14.10:* Valsuri interpretate de fanfară *14.30:* Cîntă soprana Ila Cazacu și basul Mihail Gligor (Opera de Stat Timișoara) *15.00:* Muzică ușoară *15.28:* Concert pentru vioară și orchestră de Dumitru Capoianu — solist George Hamza *16.10:* Muzică romînească de estradă; la pian Iancy Körössy *16.30:* Muzică populară din Ardeal *17.00:* Muzică din operete *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Concert de muzică ușoară *18.35:* Cîntă Iliuță Rudăreanu *18.50:*

(Continuare în pag. 22)

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

Microfoiletoane *19.00:* Muzică instrumentală şi vocală de Chopin *19.30:* Lecţia de limba rusă (avansaţi) *19.40:* „Istoria teatrului liric romînesc“ (9) — Mari cîntăreţi din trecut (A) *20.10:* Muzică uşoară de Radu Şerban *20.30:* Tribuna radio *20.40:* Cîntece pe versuri de Ion Brad *21.15:* Interpreţi de muzică uşoară (reluare) *22.00:* Muzică de dans *22.30:* Serenade, cîntece lirice şi rondouri din operete *23.10—24.00:* Cvartetul opus 14 nr. 3 în Mi bemol major de Carl Nielsen — interpretează Cvartetul Erling Bloch; Sonata pentru pian nr. 1 opus 82 în Mi bemol major de Haydn — interpretează Sviatoslav Richter.

JOI 7 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Cîntece de muncă *5.30:* Gimnastică *5.40:* Piese interpretate de fanfară *6.07:* Muzică uşoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Vitaminizarea organismului în sezonul de iarnă *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Cîntă orchestra de muzică populară „Plaiurile Bistriţei“ a Filarmonicii de stat din Bacău *8.30:* Sonata opus 121 în Re minor de Schumann *9.00:* Vreau să ştiu! *9.25:* Concert de dimineaţă *10.00:* Fragmente din opera „Lakmé“ de Delibes *10.30:* Muzică instrumentală romînească : Suita „Imagini ardelene“ de Wilhelm Berger; Sonata pentru pian de Liviu Glodeanu *11.05:* Muzică uşoară *11.30:* Arii şi dansuri antice de Respighi; Concertul pentru orchestră de coarde şi clavecin în Sol minor de Vivaldi *12.00:* Melodii populare romîneşti *12.35:* Piese instrumentale *13.10:* Valsuri din operete *14.00:* Muzică populară romînească *14.30:* Solişti romîni de muzică uşoară *15.00* Din muzica popoarelor *15.45* „Poem eroic“ de Eugen Cuteanu — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „Banatul“ din Timişoara, dirijor Mircea Popa *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* „Valsuri nobile şi sentimentale“ de Ravel. la pian Robert Casadessus *17.10:* Cîntece pionierești *17.25:* „Opere de W.A. Mozart“: „Directorul de teatru“ *18.00:* Universitatea tehnică radio: „Industria acidului sulfuric“, de conf. univ. A. Constantinescu *18.15:* Muzică populară din Muntenia *18.30:* Lecţia de limba franceză (începători) *18.40:* Muzică uşoară *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntaşii în producţie *19.50:* Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijor Emanoil Elenescu. Solist: Corneliu Gheorghiu: Suita de balet „Prinţ şi cerşetor“ de L. Profeta; Concertul în La minor pentru pian şi orchestră de Grieg; Simfonia „Manfred“ de Ceaikovski. În pauză: Emisiune literară *22.55:* Muzică de dans.

Programul II. *12.15:* Arii şi scene din opera „Faust“ de Gounod *12.45:* Potpuriuri de muzică uşoară *13.15:* Cronică literară: Tudor Arghezi „Scrieri“ vol. I *13.25:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *14.10:* Muzică de estradă *14.30:* Concertul pentru flaut şi orchestră de Michael Haydn; Simfonia în Re major de Joseph Haydn *15.10:* Cîntă Liudmila Isaeva şi Vladimir Tartakovski *15.29:* Uverturi din operetele lui Johann Strauss *16.10:* Spre noi victorii socialiste — cîntece *16.30:* Solişti de muzică populară romînească: Maria Lătăreţu, Ion Cristoreanu, Felician Fărcaşu, Marin Chisăr, Ilie Udilă, Iosif Milu, Toni Iordache *17.00:* Temă cu variaţiuni pentru două viori, violă şi violoncel de Cemberdji Nikolai — interpretează Cvartetul Komitas *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Simfonii de Brahms dirijate de Arturo Toscanini: Simfonia a III-a în Fa major *18.45:* Jocuri populare romîneşti *19.00:* Mari ansambluri corale romîneşti *19.30:* Tinereţea ne e dragă! *19.50:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Melodii populare din ţări socialiste *21.15:* Muzică uşoară romînească *21.45:* Părinţi şi copii *22.00:* Muzică uşoară (orchestre de coarde) *22.30:* Ciclul „George Enescu compozitor“: Cvartetul opus 32 nr. 2 în Sol major *23.10—24.00:* Fragmente din operele: „Păpuşile maestrului Pedro“, „Viaţă scurtă“ de Manuel de Falla.

VINERI 8 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Melodii populare romîneşti *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică uşoară *6.07:* Prelucrări corale *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Mici piese de estradă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Jocuri populare romîneşti *7.30:* Sfatul medicului: Cum trebuie să fie masa de dimineaţă *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică uşoară *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică vocală de Gheorghe Dima *8.30:* Fantezie de Ranki György *9.00:* Muzică populară romînească *9.30:* Opere inspirate din versurile lui Puşkin *10.00:* Corurile ceferiştilor din Iaşi şi Craiova *10.30:* Melodii de estradă din filme *11.05:* Partita nr. 1 în Si bemol major de Bach — la clavecin Ralph Kirkpatrick *11.30:* Fragmente din opereta „Culegătorii de stele“ de Fl. Comişel *11.52:* Însemnări de reporter *12.00:* Din folclorul popoarelor *12.40:* Muzică de balet — „Patinatorii“ de Meyerbeer *13.10:* Dansuri de estradă *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Variaţiuni în Fa diez minor opus 72 de Glazunov *15.20:* Muzică uşoară *15.38:* Simfonia I în Fa major de Ion Dumitrescu *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntă Lili Creangă *17.10:* Partidul, călăuză în victorii (cîntece) *17.30:* În slujba patriei *18.00:* Universitatea tehnică radio: „Combustibilii ca sursă de energie şi materie primă“ *18.15:* Cîntă Tatiana Sanina şi Nikolai Ruban *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Muzică populară din Dobrogea *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Muzică de dans *20.15:* Din cîntecele ţărănimii noastre colectiviste *20.30:* Noapte bună, copii! *20.35:* Ciclul de emisiuni de iniţiere muzicală. Concert-ghicitoare la Iaşi *22.25:* Muzică uşoară *22.40:* Din creaţia de operă a lui Henry Purcell.

Programul II. *12.15:* Concertul nr. 2 în Si bemol major pentru pian şi orchestră de Beethoven — solist Emil Ghilels acompaniat de Orchestra Societăţii de concerte a Conservatorului din Paris. Dirijor André Vandernoot *12.46:* Muzică de estradă de compozitori sovietici *13.15:* Limba noastră — vorbeşte acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25:* Pagini orchestrale din operele lui Richard Wagner *14.10:* Cîntece şi jocuri *14.30:* Potpuriuri şi uverturi *15.00:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *15.35:* Actualitatea în ţările socialiste *16.10:* Duete vocale de muzică uşoară *16.30:* Muzică interpretată de fanfară *16.50:* Tribuna radio: „Materia şi formele ei de existenţă în lumina ştiinţei contemporane“, de Al. Valentin *17.00:* Interpreţi în studio: pianista Georgeta Ştefănescu-Barnea şi tenorul George Ionescu *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Ciclul de mari dirijori — André Cluytens: Simfonia a XI-a de Şostakovici *19.06:* Muzică uşoară de Sile Dinicu şi Ştefan Kardoş *19.30:* Teatru la microfon — „Rusalka“, după A.S. Puşkin, cu: George Calboreanu, Gina Petrini, Gh. Cozorici, Ştefan Ciubotăraşu, Elvira Petreanu, Marieta Rareş, Ion Aurel Manolescu, Vasilica Tastaman, Eugenia Popovici etc. *20.40:* Muzică instrumentală *21.15:* Muzică populară romînească *21.45:* Muzică uşoară *22.00:* Muzică romînească de cameră: Sonata în Mi minor pentru vioară şi pian de Sigismund Toduţă; Preludiu şi Fughettă de Alexandru Velehorski *22.30:* Moment poetic: Versuri inspirate din viaţa satului *22.35:* Melodii de dragoste *23.10—23.40:* Muzică pentru orchestră de coarde de Joonas Kokkonen (Finlanda) *23.40—24.00:* Muzică uşoară.

SÎMBĂTĂ 9 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Cîntece şi marşuri despre ceferişti şi petrolişti *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romîneşti *6.07:* Cîntece de excursie *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* „Sat nou, cîntec nou“ (cîntece) *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10*: Muzică distractivă de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Cum se combate alergia *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Marşuri sportive *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară *8.30:* Muzică preclasică: Cantata „Femeile“ de André Campra — solist baritonul Louis Jacques Rondeleux; Suita „Don Quijote“ de Telemann *9.00:* Roza vînturilor *9.25:* Cîntece pentru cei mici *9.40:* Valsuri *10.00:* Muzică populară sovietică *10.30:* Rapsodia a II-a de Marţian Negrea; Poem pentru vioară şi orchestră în Si minor de George Simonis *11.05:* Fragmente din opera „Trandafirii Doftanei“ de Norbert Petri (Teatrul muzical din Braşov) *11.35:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *12.00* Muzică instrumentală *12.20:* În săli şi pe stadioane *12.30:* Solişti de muzică uşoară *13.05:* Recomandări din program *13.10:* Fragmente din „Balet simfonic“ de Eino Tamberg (R.S.S. Estonă) *14.00:* Muzică uşoară cerută de ascultători *14.30:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Vă prezentăm romanul: „Sao Paulo, strada A, nr. 9“ de Carolina Maria de Jesus *16.00:* Muzică uşoară romînească *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* La acordeon Constantin Bordeanu *17.10:* Scene din opere *17.30:* Concursul „Cine ştie, ne scrie!“ Întrebările etapei a IV-a *17.50:* Jocuri populare romîneşti *18.00:* Recital interpretat de violoncelistul Alfons Capitanovici *18.20:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.00:* Scrisori din ţară *19.10:* Cîntă formaţia de muzică uşoară condusă de Horia Ropcea *19.30:* Muzică de dans *20.15:* Cîntă orchestra de muzică populară „Barbu Lăutaru“ a Filarmonicii de stat „George Enescu“ *20.30:* Muzică de dans *21.15:* Lecturile dumneavoastră preferate *21.30:* Din comoara folclorului nostru *22.25:* Muzică de dans *23.10:* Simfonii de Brahms dirijate de Arturo Toscanini: Simfonia a IV-a în Mi minor.

Programul II. *12.15:* Muzică corală de Ion Vidu *12.35:* Fragmente din opera „Fiica doamnei Angot“ de Lecocq *13.15:* Melodii populare din Oltenia *13.40:* Muzică uşoară de compozitorii sovietici Walter Oiaker şi Eduard Kolmanovski *14.10:* Muzică vocală şi instrumentală *14.30:* Concert de estradă *15.00:* Din folclorul popoarelor *15.30:* „Orchestre simfonice din ţară“ (Filarmonica de stat din Arad) *16.10:* Orchestra de mandoline a Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor *16.30:* Sonatele pentru pian de Beethoven interpretate de Wilhelm Kempf: Sonata nr. 15 în Re major opus 28 *17.00:* Melodii de estradă (orchestre de coarde) *17.30:* Anunţuri, reclame, muzică *17.50:* Ştiinţa în slujba păcii *18.05:* Muzică populară cerută de ascultători *18.30:* Cîntă tenorul Ion Piso *18.55:* Poeme simfonice de Smetana *19.30:* Pe teme internaţionale *19.40:* Muzică uşoară romînească *20.00:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică populară romînească *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agendă teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.30:* Trio în La major pentru pian, vioară şi violoncel de Valentin Gheorghiu *23.10:* Muzică de dans.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 3 FEBRUARIE. *8.30:* Gimnastică *9.00:* Emisiunea pentru copii şi tineretul şcolar: filmele „Nasul furat“ şi „Creionul şi guma“; telejurnalul pionierilor; Sceneta „Un proces neobişnuit“; Poşta copiilor *10.30:* Reţeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Noutăţi din agricultură; Pentru o recoltă sporită de porumb; De la un meridian la altul; Film documentar; Muzică populară romînească, solişti Ana Piuaru şi Emil Gavriş. În jurul orei *16.00 :* Întîlnirea internaţională de hochei Ştiinţa Bucureşti - Cervena Zvezda Belgrad *18.00:* Varietăţi. Îşi dau concursul: Maria Tănase, David Ohanezian, Gabriel Popescu, Nicolae Băluţă, Damian Luca, Aida Moga, Adela Mărculescu, Ileana Iliescu, Eugenia Dobrescu, Olga Apahideanu, George Bunea, Horia Căciulescu, Marian Hudac, Felix Caroly, Vasile Matei, Gică Matei, Sextetul Dumitru şi Duo Sixtus, avînd ca oaspeţi pe Armin Kömpf şi Bärbel Wacholtz (R.D.G.). Conducerea muzicală: Sile Dinicu *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Partea a II-a a emisiunii de varietăţi *20.30:* Filmul artistic. „Misterul celor doi domni N“ (R.P. Polonă). Buletin de ştiri.

LUNI 4 FEBRUARIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii: „Aventurile lui Aşchiuţă şi Paganel în Africa“ *19:35:* Filmul „În golful urşilor albi“ *20.45:* „Obiecte găsite“, scenariu de Ştefan Tita cu: Mircea Crişan, Virginica Marcu, Elena Ioachim, Gh. Dinică, Dumitru Rucăreanu *21.20:* Clasici ai picturii romîneşti: Ştefan Luchian *21.35:* Telesport. Buletin de ştiri.

MARŢI 5 FEBRUARIE. *18.30:* Universitatea tehnică: „Fonte şi oţeluri“ de conf. ing. Iosif Tripşa *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Să ne facem jucării *19.30:* „Oameni şi umbre“ de Ştefan Berciu. Interpretează colectivul Teatrului Muncitoresc C.F.R. În pauze: Emisiunea de ştiinţă şi tehnică: Ciclul „Despre Univers“. Şah. Buletin de ştiri.

MIERCURI 6 FEBRUARIE. *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telejurnalul săptămînii; Modernizarea maşinilor-unelte; În vizită la Uzinele „Unirea“ din Cluj; Dezvoltarea producţiei de prefabricate; Inovaţii şi inovatori; O vizită la clubul din Reşiţa; Pe drumuri de iarnă în Carpaţi; Solişti de muzică uşoară (artişti amatori) *19.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Zile de iarnă în gospodăria colectivă; În sprijinul cursanţilor de la învăţămîntul agrozootehnic de masă (Despre conveierul verde); Ştiinţa explică: „De ce nu fulgeră şi iarna?“; Festivalul filmului la sate; Tribuna brigadierului; Artişti amatori în studio (taraful G. A. C. din Bolintinul din Deal). Buletin de ştiri.

JOI 7 FEBRUARIE. *18.30:* Universitatea tehnică: „Procedee moderne de prelucrare a ţiţeiului“ de ing. Bujor Olteanu *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* „Grăbiţi-vă să ajungeţi mari“ de Octav Pancu-Iaşi, desenează Iurie Darie *19.40:* Filmul pentru copii „Trei pinguini“ *19.50:* Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (partea I). În jurul orei *20.45 :* Filmul documentar „Mărturii din perioada glacială“ *21.05 :* Vitrina literară. Buletin de ştiri.

SÎMBĂTĂ 9 FEBRUARIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Album artistic pentru tineretul şcolar (Şcoala de muzică nr. 2 Bucureşti) *19.40:* Film pentru copii „Şcoala pisoilor“ *20.00 :* Mozaic de scurt-metraje *20.40:* Premiera „Scara de mătase“, operă bufă de Rossini realizată de Cine Lirica Italiana: cîntă orchestra Filarmonicii din Roma, dirijor Franco Ferrara *21.30:* În faţa hărţii *21.40:* Muzică uşoară: cîntă o formaţie instrumentală condusă de Sile Dinicu. Solişti: Bärbel Wacholtz şi Armin Kömpf (R. D. G.). Buletin de ştiri.

Caloriferul plantelor

Specialiştii sovietici au elaborat o metodă principial nouă de protecţie a plantaţiilor de fructe citrice în timpul iernii, folosind ca sursă de căldură gazul propanic. Experienţele au arătat că cea mai raţională repartiţie a radiatoarelor este cea în tabelă de şah; cîmpul de acţiune al fiecărui radiator fiind de 20-25 m², la un hectar revin 4-500 de radiatoare.

Plantaţiile de citrice pe care s-au efectuat experienţele au suportat bine perioada de iarnă; în timpul acesta pomii au crescut, au înflorit şi au dat fructe, pe cînd pe parcelele vecine, neprotejate, pomii nu au dat rod, o parte din plante au pierit, iar altele nu vor mai putea rodi 2-4 ani.

Încălzirea cu radiatoare cu gaze a plantaţiilor de citrice prezintă şi mai mari prespective economice în eventualitatea folosirii gazelor naturale.

Cuvinte încrucişate

PRIN MUZEELE CAPITALEI

ORIZONTAL: 1) CELE DOUĂ MARI SECŢIUNI ALE MUZEULUI DE ARTĂ AL R.P.R. — AUTORUL POEZIEI „O SUTĂ DOUĂZECI DE PICTORI“. 2) POET CLASIC ROMÎN, AL CĂRUI BUST, EXECUTAT DE SCULPTORUL I. GEORGESCU, SE AFLĂ ÎN GALERIA NAŢIONALĂ — Marcă de automobil. 3) ÎN PRIMUL PLAN DIN TABLOUL „NAUFRAGIUL“ DE AIVAZOVSKI (pl.), AFLAT ÎN GALERIA UNIVERSALĂ — AUTORUL TABLOULUI „ION VODĂ CEL CUMPLIT“ (GALERIA NAŢIONALĂ). 4) O — Pictura, sculptura ş.a. — Răsărit. 5) PICTOR ROMÎN (1842-1886), AUTORUL UNUI PORTRET AL LUI D. BOLINTINEANU (GALERIA NAŢIONALĂ) — NEAM CU „CIOBĂNAŞUL“ LUI GRIGORESCU. 6) A SCULPTAT STATUIA „OŢELARUL“ DIN GALERIA NAŢIONALĂ — În aer! 7) Cinste — În marmură! — Ler! 8) ORGANIZATORUL MUZEULUI ARHIVELOR STATULUI. 9) Neîntrecut — Producător de in — Adevărat. 10) Cunoscut şahist sovietic — AUTORUL TABLOULUI „DIVIZIA TUDOR VLADIMIRESCU ÎN LUPTELE DE LA DEBREŢIN“ (GALERIA NAŢIONALĂ). 11) Personaje în operele de artă — Monument comemorativ. 12) GENIAL PICTOR FLAMAND, AUTORUL TABLOULUI „LUPTA LUI HERCULE CU LEUL DIN NEMEEA“ (GALERIA UNIVERSALĂ) — Amestec de tuş (sau de culoare) cu apă.

VERTICAL: 1) Categorii — „... DOLOROSA“, CELEBRU TABLOU DE BASSANO (GALERIA UNIVERSALĂ). 2) PICTOR CLASIC ROMÎN ŞI MUZEU ÎN BUCUREŞTI — Curs! — AUTORUL TABLOULUI „ILIE PINTILIE LA DOFTANA“ (GALERIA NAŢIONALĂ). 3) PICTOR ROMÎN DE ORIGINE ITALIANĂ, PREZENT ÎN GALERIA NAŢIONALĂ CU O SERIE DE PORTRETE — Parte a frunzei. 4) EROU AL RĂZBOIULUI PENTRU INDEPENDENŢĂ REPREZENTAT ÎNTR-UN TABLOU DE LA MUZEUL MILITAR CENTRAL — „Bel...“ roman de Maupassant — Cămaşă. 5) Ere! — FLOAREA DINTR-O CUNOSCUTĂ PÎNZĂ DE LUCHIAN (GALERIA NAŢIONALĂ). 6) AUTORUL TABLOURILOR: „MUNCITOAREA“ ŞI „ŢĂRANCA“ (GALERIA NAŢIONALĂ) — Zdravăn. 7) Pană — Unealtă de scris — Crustaceu. 8) NELIPSITE ÎN PICTURA PE PÎNZĂ — Clar. 9) PICTURI PE ZID. 10) PICTOR SPANIOL, AUTORUL TABLOULUI „LUPTA LUI HERCULE CU CENTAURUL NESSUS“ (GALERIA UNIVERSALĂ) — Sfîrşeală. 11) Îl întîlneşti la o expoziţie de grafică — ...GRECO, PICTOR SPANIOL, AUTORUL TABLOULUI „ADORAŢIA PĂSTORILOR“ (GALERIA UNIVERSALĂ) — Acesta. 12) „BARCA LUI... “, TABLOU DE DELACROIX (GALERIA UNIVERSALĂ) — Fiica lui Vodă Caragea, întemeietoarea teatrului de la „Cişmeaua roşie“, primul teatru permanent bucureştean.

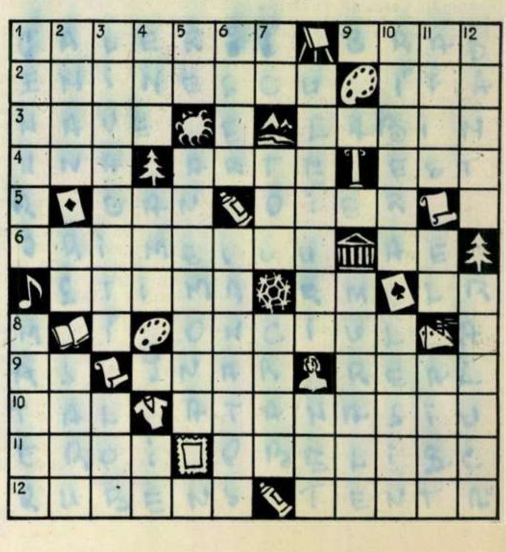

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Peştera Ialomiţei

La rugămintea cititorului Viorel Fireţeanu din Tîrgovişte de a publica un material despre peştera Ialomiţei, răspunde TRAIAN ORGHIDAN, director adjunct ştiinţific al Institutului de speologie „Emil Racoviţă" al Academiei R.P. Romîne.

Peştera Ialomiţei nu e nici cea mai frumoasă, nici cea mai mare peşteră din ţara noastră, dar este desigur cea mai cunoscută şi cea mai frecventată. Printre oamenii de ştiinţă care au cercetat-o se numără şi Popovici Haţeg, care ne-a dat cel dintîi studiu geologic complet al regiunii dintre Cîmpulung şi Valea Prahovei. El e autorul primei descrieri ştiinţifice însoţită de o schiţă cartografică a peşterii, apărută în 1898. Mai apoi naturalistul biospeolog C.N. Ionescu şi-a propus încă din 1910, sub influenţa lui Emil Racoviţă, să studieze sistematic fauna din peşterile ţării noastre şi a publicat într-o lucrare lista vieţuitoarelor mărunte din peştera Ialomiţei şi datele obţinute cu privire la factorii mediului (temperatură, umiditate etc.). În prezent, un colectiv de speologi din Cluj, sub conducerea lui M. Şerban şi I. Viehman, pregătesc o lucrare în care se dă o descriere completă a peşterii, însoţită de un plan cartografic amănunţit.

Peştera Ialomiţei săpată, ca aproape toate peşterile, în calcar (piatră de var), e situată pe dreapta Ialomiţei, în muntele Bătrîna din masivul Bucegi. Gura ei se află la 20 m deasupra rîului. Peştera a fost săpată într-o vreme cînd valea superioară a Ialomiţei adăpostea un gheţar. În adevăr, ceva mai sus de gura peşterii şi de Cheile Urşilor se pot vedea şi azi rămăşiţele unui depozit aşternut de gheţar pe o stîncă şlefuită de el. Ialomiţa s-a adîncit în această stîncă tot cu vreo 20 m. În peşteră trăiau pe acea vreme (aproximativ acum 20.000 de ani) urşii cavernelor, cum rezultă din oasele găsite aci.

Gura peşterii are formă de boltă. Peştera însăşi e o înşiruire de galerii mai strîmte şi mai largi, pe traiectul cărora se află săli de diferite dimensiuni. Cea mai mare are o lungime de 72 m şi o lăţime de 35 m. Înălţimea acestei săli este de peste 20 m. Galeriile sînt vechi canale de scurgere a apei. Pe podeaua sălilor se văd îngrămădite blocuri mari, prăbuşite din tavan mai ales cu ocazia cutremurelor

Peştera Ialomiţei nu face parte dintre peşterile bogate în „concreţiuni" (ţurţuri de calcită, unii atîrnînd din tavan — stalactitele — alţii cu vîrful în sus, înălţaţi de pe podea — stalagmitele). În partea accesibilă a peşterii, pînă la punctul „La Altar", aceste podoabe ale ei au fost nimicite în mare parte de vizitatori. Frumoase ornamente se mai păstrează neatinse în fundul peşterii (fotografia alăturată).

Recorduri de longevitate la animale

„Care dintre vieţuitoarele cunoscute trăiesc cel mai mult şi care cel mai puţin? De care factori anume depinde viaţa lor mai lungă sau mai scurtă?"

Vasile ZĂVADĂ,
lăcătuş, Topleţ

Răspunde asist. univ. CORNELIA DOROBANŢU, de la Facultatea de ştiinţe naturale a Universităţii din Bucureşti.

În general fiinţele unicelulare simple (protozoarele), aflate în stare naturală, au viaţa cea mai scurtă — uneori doar de cîteva ore. Dintre insecte, efemerele cunoscute de pescari sub numele de „rusalii" trăiesc ca adulţi foarte puţin — de la o zi (speciile de Otigoneuriella şi Ephemera) la 2-3 (cele de Rhithrogena). Viaţa scurtă a adulţilor este precedată însă de o lungă viaţă larvară (de 1-3 ani), în care insecta trece printr-o serie de modificări succesive.

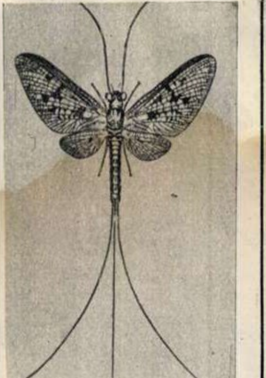

Specie de efemeră (Ephemera vulgate).

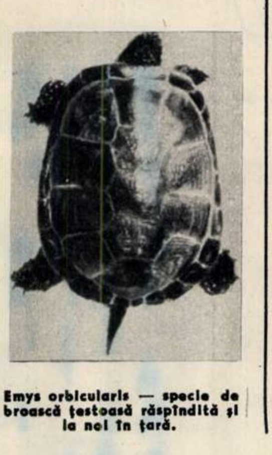

Emys orbicularis — specie de broască ţestoasă răspîndită şi la noi în ţară.

Longevitatea creşte în scara animalelor pe măsura perfecţionării organismelor — vertebratele trăind în general mai mult ca nevertebratele. Cifre record de viaţă lungă s-au înregistrat la vertebrate ţinute sub directa îngrijire a omului, rudele lor din stare naturală trăind mult mai puţin, datorită luptei pentru existenţă.

Broaştele ţestoase deţin recordul longevităţii nu numai printre reptile, ci chiar printre toate vertebratele. Îngrijită de om, specia Testudo gigantea poate trăi peste 150 de ani. Un asemenea exemplar, adus din insulele Seychelles în insula Mauriciu de către cavalerul Marion de Fresne în 1766 şi dat englezilor în 1810 de către francezi, a trăit pînă în 1918 (deci 152 de ani), cînd a fost „victima" unui accident! Emys orbicularis — broasca ţestoasă răspîndită şi la noi — poate trăi 120 de ani.

Între mamifere, elefantul — care în mod normal trăieşte 60-80 de ani — poate depăşi cîteodată 150 de ani.

La păsări — maximul de vîrstă s-a înregistrat la papagal, şoim, vultur (pînă la 100 de ani), iar dintre peşti — morunul, ştiuca şi crapul (care trăieşte în medie 9-12 ani) pot atinge şi chiar depăşi uneori vîrsta de 100 de ani.

Vapoare la iernat

În timpul iernii, cînd Dunărea nu e navigabilă datorită îngheţului, vasele se „odihnesc" în porturi. Pentru a fi ferite de loviturile sloiurilor de gheaţă ce plutesc pe Dunăre, vapoarele şi şlepurile sînt adăpostite în bazine speciale. În fotografia noastră: prora unui vas ce-şi petrece... vacanţa de iarnă într-un asemenea bazin din portul fluvial Giurgiu.

Emilian BÎRSĂNESCU,
economist,
Giurgiu, str. Dunării nr. 26

Pentru pescarii amatori

Pentru noi, cei ce lucrăm în secţia unelte de pescuit de la fabrica „I.C. Frimu" din Capitală, data deschiderii sezonului de pescuit sportiv este mult mai apropiată decît în calendarul pescarilor amatori. De aceea, ne străduim să livrăm la termen ustensile de calitatea întîi. De altfel, mulinetele „AVAT" şi „Delta Dunării", fabricate de noi, pot sta cu cinste alături de cele mai cunoscute produse similare ale industriei din ţările cu veche tradiţie în acest domeniu. Nădăjduim că de aceeaşi preţuire din partea pescarilor amatori se vor bucura şi lingurile artificiale, lansetele, nălucile şi flotoarele fabricate în secţia noastră.

Florian PASCALE,
ajustor

Muncitoarea fruntaşă Stănică Georgeta, lucrînd la montarea flotoarelor.

Cititorii către cititori

Ana-Maria Ghişoiu, elevă, Valea Călugărească, regiunea Ploieşti; **Lucia Teodorescu**, elevă, Paşcani, str. Unirii nr. 6: ilustrate; **Anatolie Ţurcanu**, elev, Pucioasa, str. Moşilor nr. 57 B, raionul Tîrgovişte: filatelie, numismatică; **Ilie Corneliu**, sudor, şi **Costel Drăgan**, lăcătuş, Bocşa Romînă, blocurile I.C.M.M.R., blocul I, ap. 10-11 parter, reg. Banat: muzică, literatură, film, ilustrate; **Ifrim Vasile**, elev, Brăila, str. Sfinţii Voievozi nr. 35: ilustrate; **Cornelia Clauzan**, elevă, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 143: ilustrate, filatelie; **Dorina Igret**, învăţătoare, Cîmpuri-Surduc, raionul Ilia, of. poştal Gurasada, reg. Hunedoara: ilustrate; **Constantinescu Paul**, str. Mircea Vodă nr. 53, Bucureşti: pe teme de prietenie; **Berianu Nicolae**, elev, cl. X, şcoala medie „T. Vladimirescu", Iaşi, str. Anastasie Panu nr. 30: pe teme diverse şi ilustrate; **Milcăuş Petru, Pătru Costică, Coroiu Vasile**, muncitori, Hunedoara, bloc 106, ap. 4: ilustrate; **M. Sebastian**, muncitor, bloc 74, ap. 17, Hunedoara: ilustrate; **Mariana Popescu**, funcţionară, str. Primăverii nr. 25, Ploieşti: ilustrate; **N. Macovei**, strungar, Braşov, str. Valea Jiului nr. 7: ilustrate; **Nichifornic Maria**, Arad, bd. Dragalina nr. 7: ilustrate; **Glicheria Nuşi**, bibliotecară com. Demsuş, raionul Haţeg: ilustrate; **Cornelia Tîmpău**, elevă, Cîmpulung Moldova, str. 7 Noiembrie nr. 86: ilustrate; **Florin Iacobeţ**, elev, Cîmpulung Moldova, str. 7 Noiembrie nr. 127: ilustrate; **Neti Roadevin**, elevă, Brăila, str. Roşiori nr. 22: ilustrate; **Ştefania Grigorescu**, Călăraşi, reg. Bucureşti, str. Caragiale nr. 1: sport şi ilustrate; **Mihăilă Costel**, funcţionar, Siret, str. Rogojeştilor nr. 11, reg. Suceava: muzică, sport, diverse; **Octav Tiba**, student, Iaşi, str. Sărăriei nr. 220 A: ilustrate.

Expoziţiile filateliştilor constănţeni

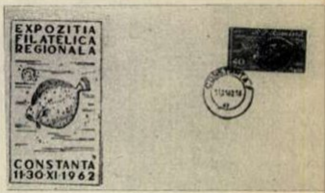

Plicul filatelic emis cu prilejul expoziţiei regionale din noiembrie 1962.

Filateliştii din Constanţa, sprijiniţi de filiala A.F.R. şi Direcţia regională P.T.T.R., organizează reuşite expoziţii filatelice. Cea mai recentă, organizată în cinstea celei de-a 15-a aniversări a proclamării R.P.R., a cuprins 40 de exponate ale colecţionarilor adulţi şi tineri, alcătuite din peste 300 serii de mărci poştale pe diferite teme: industrie, agricultură, construcţii pe litoral, navigaţie, oameni de seamă, floră, faună etc., precum şi mărci din celelalte ţări socialiste. Cu prilejul acestor expoziţii au fost emise plicuri filatelice.

Tiberiu PETRILA,
secretarul filialei A.F.R.
Dobrogea

De la fotocorespondenţi

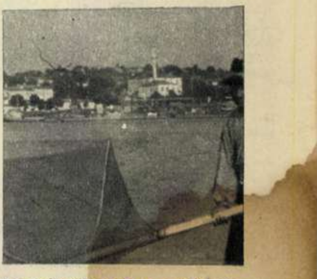

Un colţ pitoresc pe malul Dunării, la Tulcea. *(Adrian Sigler, regizor, Piteşti)*

Tineri colectivişti romîni şi saşi la joc, în zi de sărbătoare. *(Ileana Terek, Deva)*

O stradă din Oneştiul de azi. *(Prof. V. Bogdăneţ, Bacău)*

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XII—Nr. 5 (401)
2 februarie 1963

REDACŢIA:
BUCUREŞTI
PIAŢA SCÎNTEII

Căsuţa poştală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rep.

UMOR

SFATURI PENTRU TELESPECTATOARE

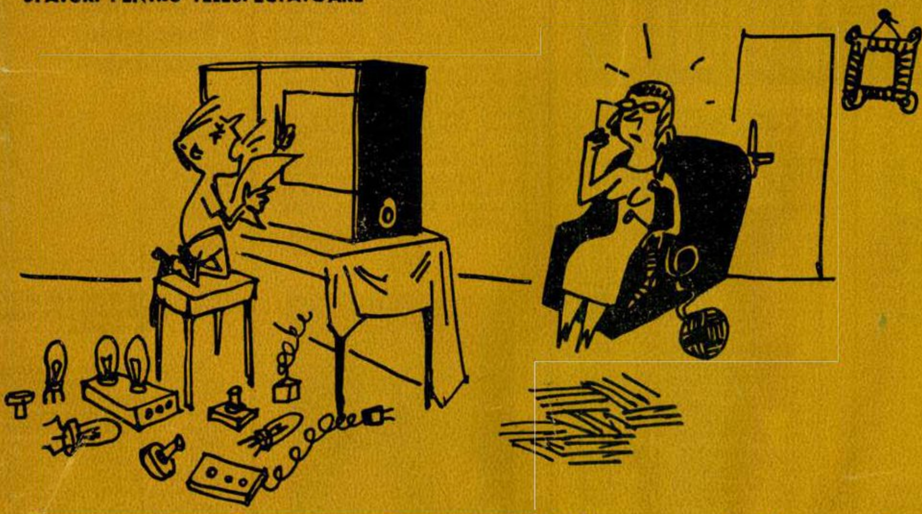

— Da, dragi gospodine, dulceața păstrată în cămări întunecoase, sub chele, se poate altera!!!

Adrian ANDRONIC

RECLAMĂ AMERICANĂ

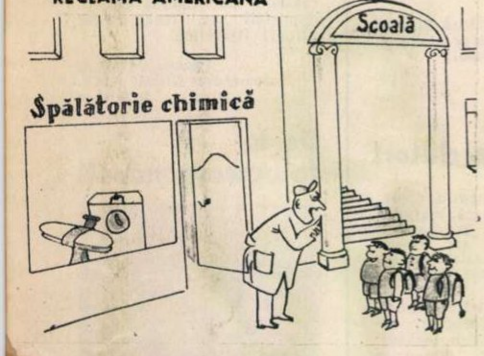

— Cînd eram școlar ca voi, eu aveam obiceiul să vărs cerneala pe hainele trecătorilor.

„Din Quick"

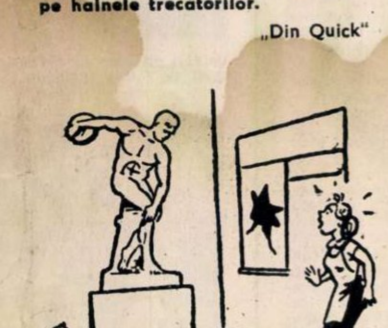

Fără cuvinte.

Din „Les nouvelles de Moscou"

CONSOLARE

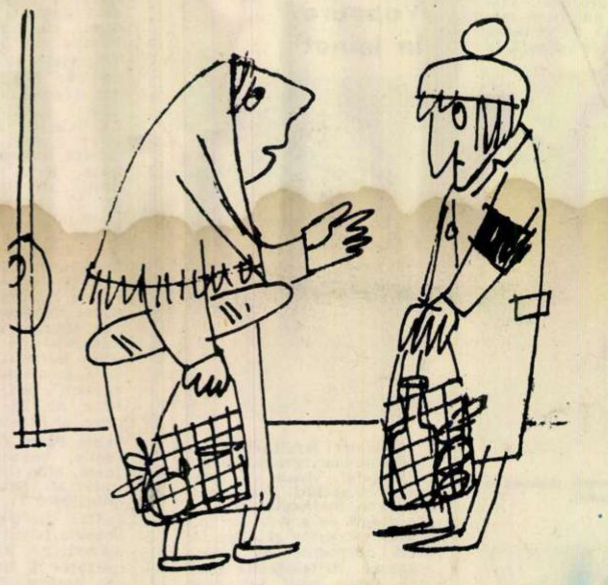

— ...Numai de gripă a murit? Credeam că de ceva mai grav...

E. ARNO

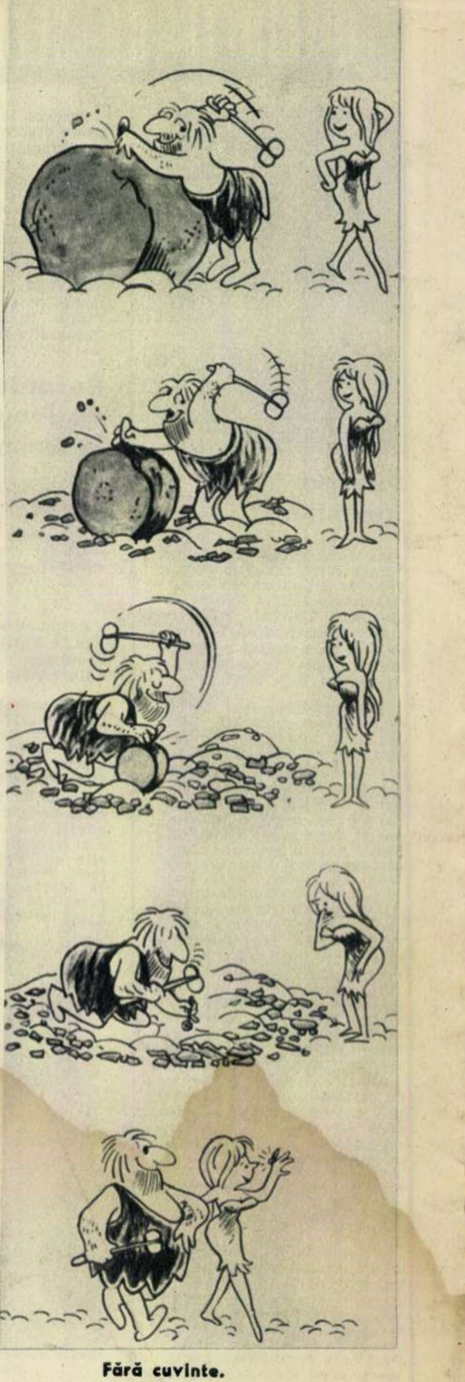

Fără cuvinte.

Din „Paris Match"

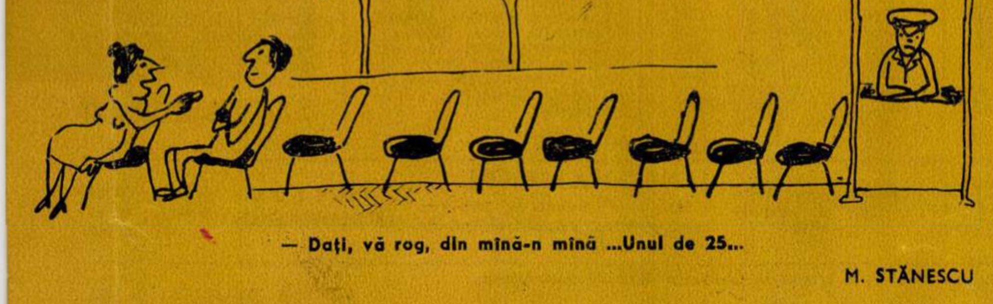

— Dați, vă rog, din mînă-n mînă ...Unul de 25...

M. STĂNESCU

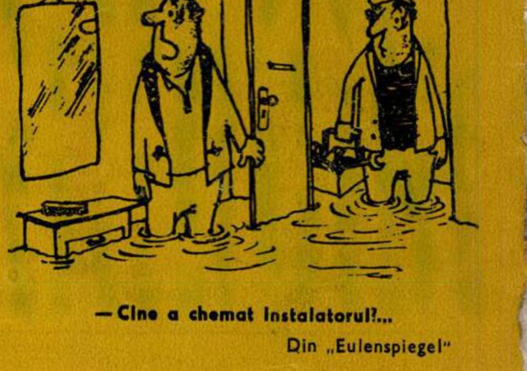

— Cine a chemat instalatorul?...

Din „Eulenspiegel"

În acest număr:

DIN TATĂ ÎN FIU
(paginile 5-6-7)

Aliatul frig
(paginile 18-19-20)

Programul de radio și televiziune
(paginile 21-22)

Artista emerită Angela Moldovan.
Fotografie de B. DUNĂREANU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 6 (402) — 9 februarie 1963

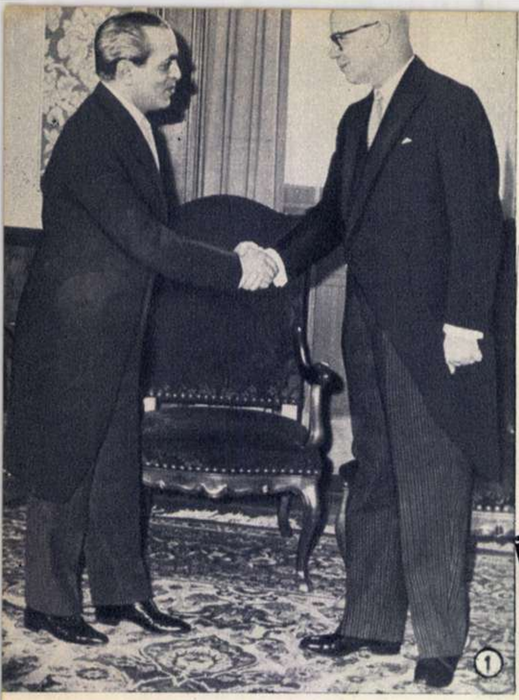
①

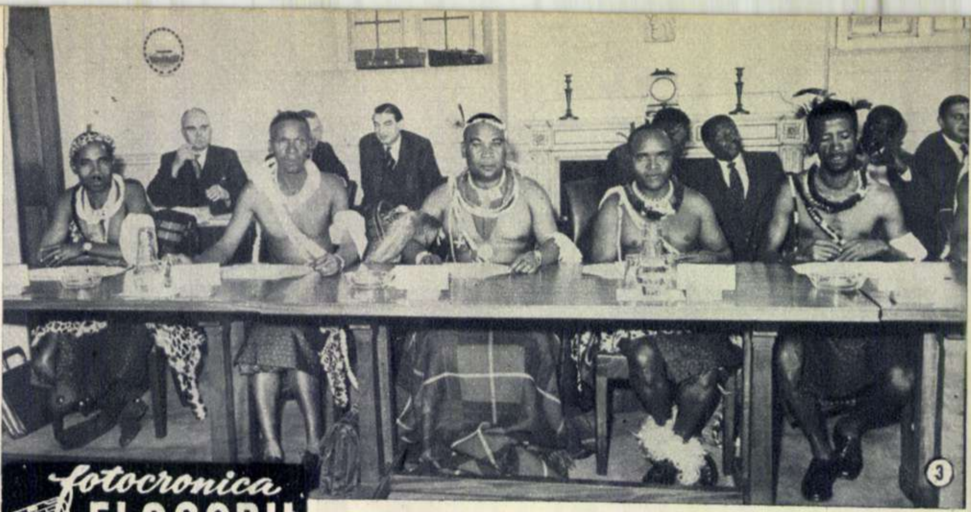
③

fotocronica FLACARII

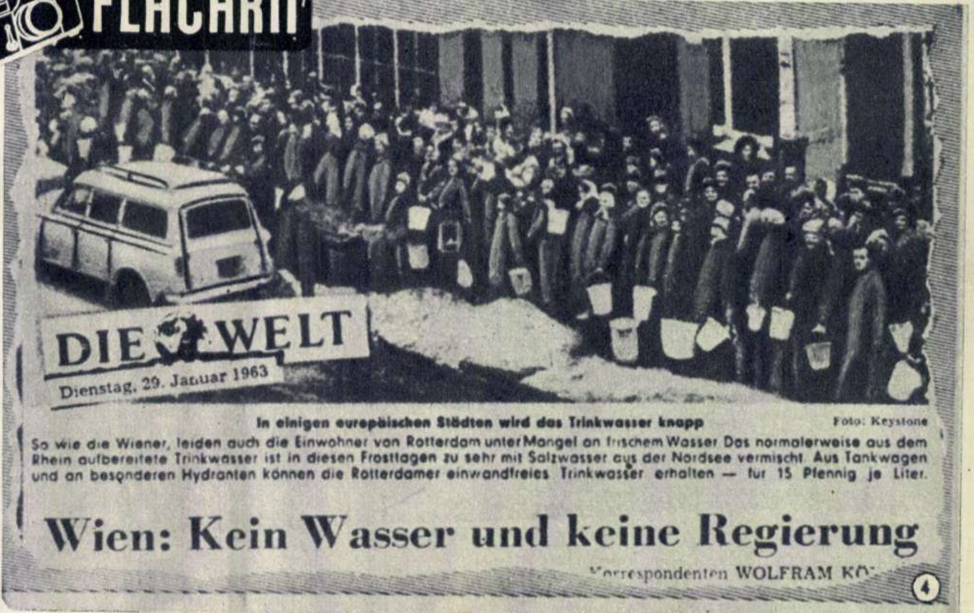
DIE WELT
Dienstag, 29. Januar 1963

In einigen europäischen Städten wird das Trinkwasser knapp Foto: Keystone

So wie die Wiener, leiden auch die Einwohner von Rotterdam unter Mangel an frischem Wasser. Das normalerweise aus dem Rhein aufbereitete Trinkwasser ist in diesen Frosttagen zu sehr mit Salzwasser aus der Nordsee vermischt. Aus Tankwagen und an besonderen Hydranten können die Rotterdamer einwandfreies Trinkwasser erhalten — für 15 Pfennig je Liter.

Wien: Kein Wasser und keine Regierung

Korrespondenten WOLFRAM KÖ

④

②

① Ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar al R.P. Romîne în Elveţia, Vasile Dumitrescu (stînga), şi-a prezentat scrisorile de acreditare preşedintelui Confederaţiei Elveţiene, dr. Willy Spühler.

② Uniunea Societăţilor de Cruce Roşie şi Semilună Roşie din U.R.S.S. a trimis în dar poporului Somaliei, care a avut mult de suferit de pe urma unor inundaţii catastrofale, medicamente şi diferite produse.

③ La Londra s-au desfăşurat recent tratative în problema viitorului regim constituţional al Swazilandului. Conducătorii africani (care în mod demonstrativ au participat la tratative în ţinuta vestimentară şi cu podoabele tradiţionale africane) au cerut ca protectoratului britanic Swaziland — situat în sudul Africii, la graniţa dintre Republica Sud-Africană şi colonia portugheză Mozambic — să i se acorde posibilitatea de a se autoadministra şi, în cele din urmă, independenţa deplină.

④ 15 pfenigi litrul de apă!... Ziarul vest-german „Die Welt" publică fotografia de mai sus înfăţişînd locuitori din Rotterdam (Olanda) stînd la coadă pentru a cumpăra... apa de băut. În explicaţia dată de ziar acestei fotografii se arată că, din cauza gerului puternic, locuitorii oraşului olandez — la fel ca şi vienezii — duc lipsă de apă.

⑤ Dr. Hastings Banda, lider al Partidului Congresul Malawi, a fost numit la 1 februarie prim-ministru al guvernului Nyasalandului. Acordarea autonomiei teritoriului Nyasaland şi crearea guvernului condus de H. Banda constituie un pas important pe calea dobîndirii deplinei independenţe a acestui teritoriu.

⑥ Purtînd pancarte pe care sta scris: „Nici o armă atomică pe pămîntul german", „Pentru o zonă denuclearizată în Europa centrală", numeroşi adepţi ai mişcării pentru dezarmare nucleară din Düsseldorf (R.F.Germană) au demonstrat pe străzile oraşului, protestînd împotriva politicii Bonnului de înarmare atomică.

⑦ Kenneth Kaunda (în fotografie), lider al Partidului Unit al Independenţei Naţionale, şi alţi doi miniştri din guvernul Rhodesiei de nord au fost reţinuţi de poliţie la Salisbury (Rhodesia de sud). Întorşi din Nyasaland, unde au participat la ceremonia instalării noului guvern, ei n-au mai putut părăsi aeroportul din Salisbury, întrucît au refuzat să declare unde intenţionează să meargă.

⑧ Congresul ţăranilor mexicani a hotărît înfiinţarea unei noi organizaţii — „Centrul ţărănesc independent" — care va lupta pentru efectuarea unei reforme agrare radicale. În fotografie: aspect de la o conferinţă de presă a liderilor noii organizaţii.

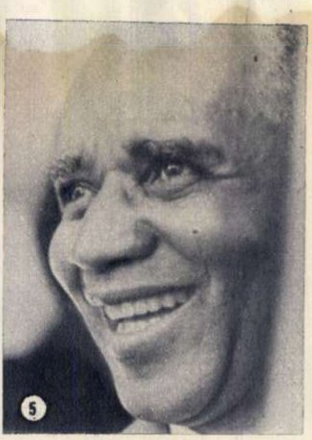
⑤

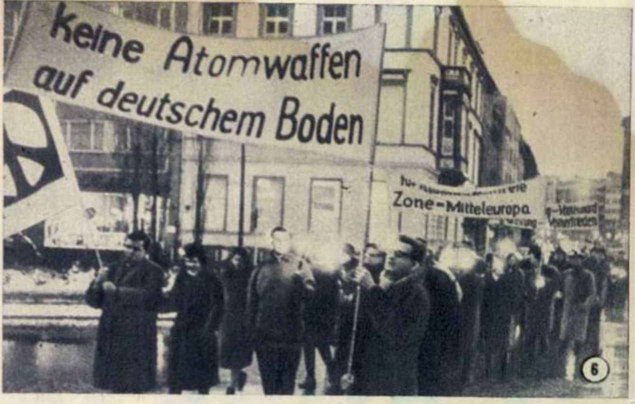
keine Atomwaffen auf deutschem Boden
Zone-Mitteleuropa
⑥

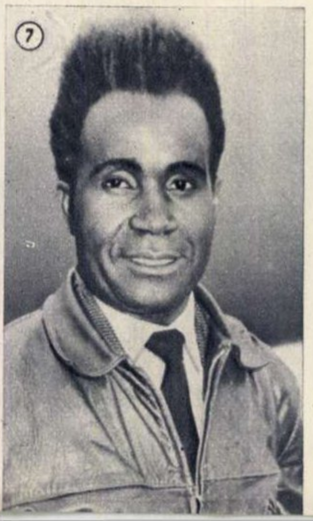
⑦

LARGO D
GUANTAN
⑧

A-2777
№19709

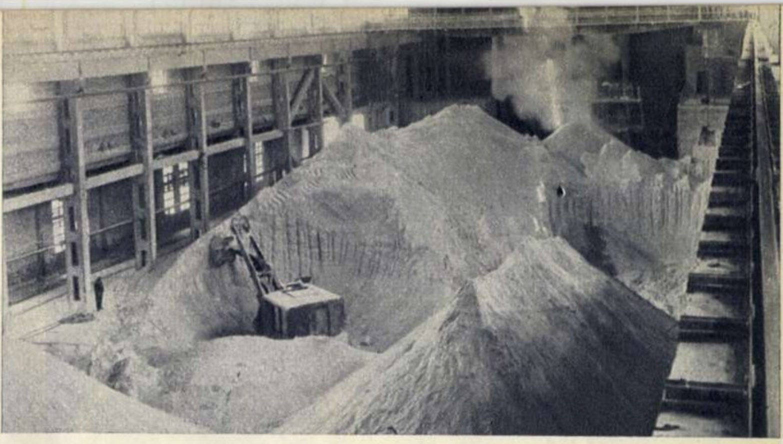

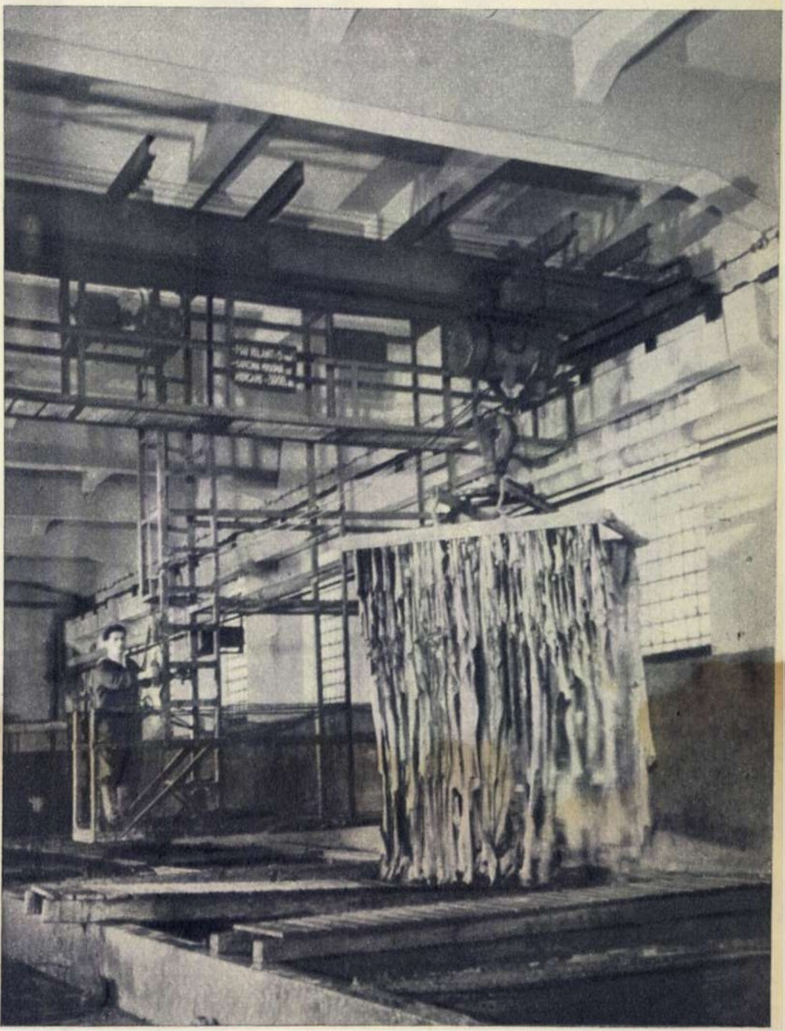

Comunicatul Direcţiei Centrale de Statistică cu privire la îndeplinirea planului de stat al R.P.R. pe anul 1962 consemnează noi şi importante succese în desăvîrşirea construcţiei socialismului în ţara noastră. Imaginile alăturate sint luate în cîteva întreprinderi care şi-au adus contribuţia lor preţioasă la realizarea acestor succese. În anul 1962 producţia de utilaje tehnologice pentru industria chimică a fost de 141% faţă de cea efectivă a anului 1961. Asemenea utilaje produc şi uzinele „Vulcan" din Bucureşti, de la care vă prezentăm imaginea de faţă (fotografia din stinga, sus). Şi industria îngrăşămintelor chimice a obţinut succese. Cantitatea totală de 131.000 tone realizate în 1962 reprezintă 151% faţă de producţia anului 1961. În fotografie (dreapta, sus): o imagine de la Uzinele de acid sulfuric şi superfosfaţi de la Năvodari. Industria de încălţăminte din piele a dat 21.040.000 de perechi încălţăminte, adică 106% faţă de anul 1961. Iată o imagine de la fabrica „Flacăra roşie" din Bucureşti (fotografia din dreapta).

fotocronica FLACARII

Muncitorul tîmplar Bosneac Ladislau, de la G.A.S. din Giarmata, regiunea Banat, deputat în sfatul popular al comunei din anul 1956, a fost din nou propus candidat al F.D.P. în circumscripţia electorală comunală nr. 85, pentru alegerile de la 3 martie. ←

Tinerii din comuna Basarabi, regiunea Dobrogea, care la 3 martie vor vota pentru prima oară, s-au întîlnit zilele acestea în sala căminului cultural din comună cu tovarăşul Ion Tănase, pensionar ceferist, care le-a vorbit despre farsa electorală de pe vremea regimului burghezo-moşieresc. ↓

„Luna cărții la sate“ se desfășoară în întreaga țară sub semnul a numeroase și variate manifestări: recenzii și prezentări de cărți, „serbări ale cărții“, caravane, standuri, montaje literare etc. În fotografia noastră: o expoziție a cărții organizată la căminul cultural din Lipănești, regiunea Ploiești.

fotocronica FLACĂRII

Numeroși colectiviști de la Găiseanca, regiunea Galați, urmează cu mult interes cursurile învățămîntului agrozootehnic. Ei vin adesea, după cursuri, la inginerul agronom al gospodăriei, căruia îi cer lămuriri suplimentare în legătură cu lecțiile audiate.

4.000 de studenți din diferite centre universitare din țară își petrec vacanța de iarnă în tabere la munte. Iată un grup de studenți bucureșteni, gata de plecare spre taberele de la Predeal, Sinaia etc.

O imagine rar întîlnită: ghețurile au pus stăpînire pe largul portului Constanța. Fotografia a fost luată de pe digul de larg; în fund se zăresc construcțiile de pe coastă. →

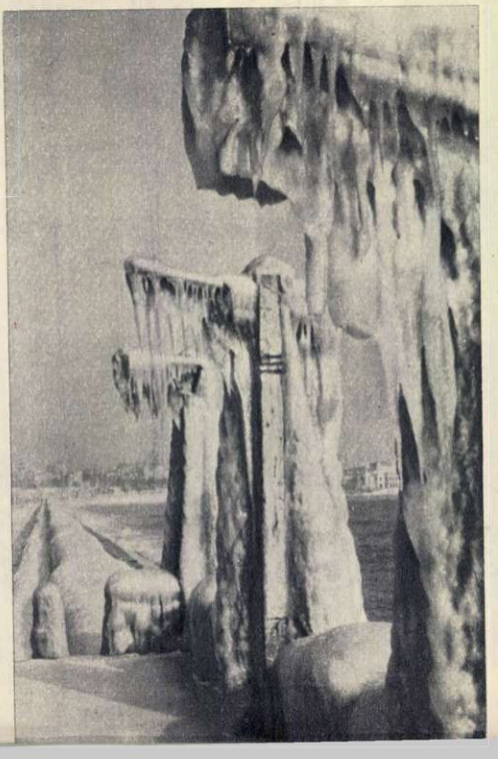

Cooperativa „Casa de modă“ din București a organizat zilele acestea în stațiunile de pe Valea Prahovei o originală prezentare de modele de costume pentru turism și sporturi de iarnă. ↓

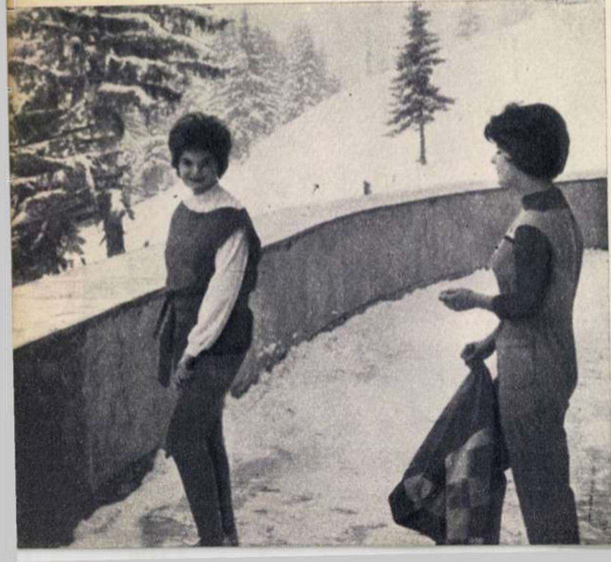

DUPĂ TREIZECI DE ANI

de Ion **BĂNUȚĂ**

Sînt 30 de ani de atunci. Lucram în Atelierele C.F.R. Grivița și aveam 18 ani. Amintirile se succed și, cu vechi glas de tunet, răzbat ca un ecou parcă și azi prin hățișul acelei nedrepte orînduiri, patronate de niște regi în țiței sau în cărbune, cu înalta și foarte interesata binecuvîntare a unei coroane a tuturor fărădelegilor.

Dar să rechemăm o clipă vremea aceea neagră și tristă. Bucureștii se împărțeau în două. De o parte palate somptuoase, de alta cocioabe. Oameni de bani gata și oameni în mizerie. Să urmărim în treacăt firul Căii Griviței. Pornind din Victoriei ea șerpuiește către Gara de Nord și apoi o ia aproape drept către Piața Chibrit, lăsînd în stînga depoul C.F.R. și Atelierele Grivița, unde lucrează peste 7.000 de oameni. De o parte și de alta a Căii Griviței sînt diseminate cîrciumi, prăvălii, case mizere. În fund se află cartierul. Din el se revarsă în Calea Griviței, în fiecare dimineață, ca într-un fluviu, mii de ceferiști de pe străzile Curtea de Argeș, Caraiman, Siret, Cuțarida, Lotru, Lainici, grăbind către ateliere.

15 februarie 1933. La porți, pichete de muncitori. Grevă la C.F.R., condusă și organizată de comuniști. Sînt printre greviști. Cerul este de plumb. Timpul ne rupe cu dinții lui de gheață. Pe o grămadă imensă de nisip, în curtea atelierelor, ca un talaz în furtună, sîntem mii și mii de oameni. Strigăm cu inima, cu mintea și cu glasul lozincile: „Vrem pîine!“, „Jos curbele de sacrificiu!“, „Să se recunoască comitetul de fabrică!“, „Cerem eliberarea delegaților arestați!“, „Vrem libertate!“ Cu noi și prin noi sirena cheamă într-una la luptă. Și sirena Griviței parcă e trasă de mii și mii de mîini nevăzute, și glasul ei îl aud Bucureștii, Romînia, lumea.

Alături de mine un bătrîn lăcătuș strigă ziua întreagă aceste două cuvinte: „2 lei!“ El primise la chenzină un plic în care erau numai 2 lei. Plicul era o mostră a salariului acelei vremi. Către seară acest grevist înalt și subțire, ca un plop bătut de vînt, abia de-și mai poate articula cuvintele. În zori e secerat și el de o mitralieră ucigașă.

15 februarie 1933. Marea grevă a ceferiștilor. 16 februarie, măcelul. Apoi drumul către închisori. Și după aceea lupta, care a fost îndelungată și grea. Înfruntînd greutăți — uneori de necrezut — comuniștii, în frunte cu conducătorul marilor bătălii de clasă din ianuarie-februarie 1933, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, au chemat poporul la luptă împotriva exploatării și a fascismului, pentru libertate, pentru fericire.

23 August 1944. Zăvoarele au căzut. Libertatea a intrat cu pași mari pe toate porțile, pe toate ușile. Azi, Republica Populară Romînă, cu inimi fremătătoare și cu visuri înalte, suie pe firul unui vis de aur: desăvîrșirea construirii socialismului.

16 februarie 1963. 30 de ani de la marile lupte ale ceferiștilor. Vechea Cale, care în februarie 1933 era tristă și săracă, cu pumnii ridicați, cu poliție și jandarmi, cu colibe și cîrciumi la tot pasul, este acum de nerecunoscut.

De la Gara de Nord și pînă la Podul Constanța (asta pînă în clipa de față) se ridică un șir neîntrerupt de palate de cîte 8 pînă la 12 etaje, cu antenele televizoarelor înfipte în cer, cu magazine ultramoderne și cu flori, cu multe flori la balcoane și în jur. Și totuși altceva este mai important, mai definitoriu în Grivița noastră. Te afli aici în fața unor oameni noi. Fețele lor de soare îi exprimă pe ei și vremea lor, exprimînd astfel totul. Ei au devenit stăpînii noilor palate, ei sînt fala noii Grivițe, fala Republicii.

Și Atelierele Grivița, vechi și triste altădată, cu un utilaj uitat de Dumnezeu, și-au schimbat cu totul înfățișarea, devenind Uzinele „Grivița roșie“ cu hale și utilaje noi, moderne, cu cantină și dispensare construite conform cu visul celor care cu 30 de ani în urmă și-au lăsat inimile în împărăția gerului, străpunse de gloanțele vrăjmașe pe acea vestită și de neuitat grămadă de nisip din curtea atelierelor.

Și fiii muncitorilor de atunci sînt azi ingineri, maiștri vestiți, specialiști cu multă carte, ori profesori, ofițeri, medici sau savanți, activiști de frunte ai partidului și statului, sînt fruntași ai muncii socialiste, au decorații pe piept, dar mai ales au înainte un viitor de aur.

Grivița am văzut-o și am străbătut-o în acel februarie 1933, o văd și o străbat azi și mîine mereu. Bucuria de a o ști atît de vie și atît de frumoasă este neîncăpută în haina săracă a cuvintelor. Toate gîndurile, toate simțămintele se îndreaptă spre iubitul nostru partid care ne-a condus în lupta împotriva asupririi, care ne-a învățat cum să construim societatea nouă, socialistă, care deschide în fața noastră perspectivele mărețe ale zilei de mîine.

DIN TATĂ ÎN FIU

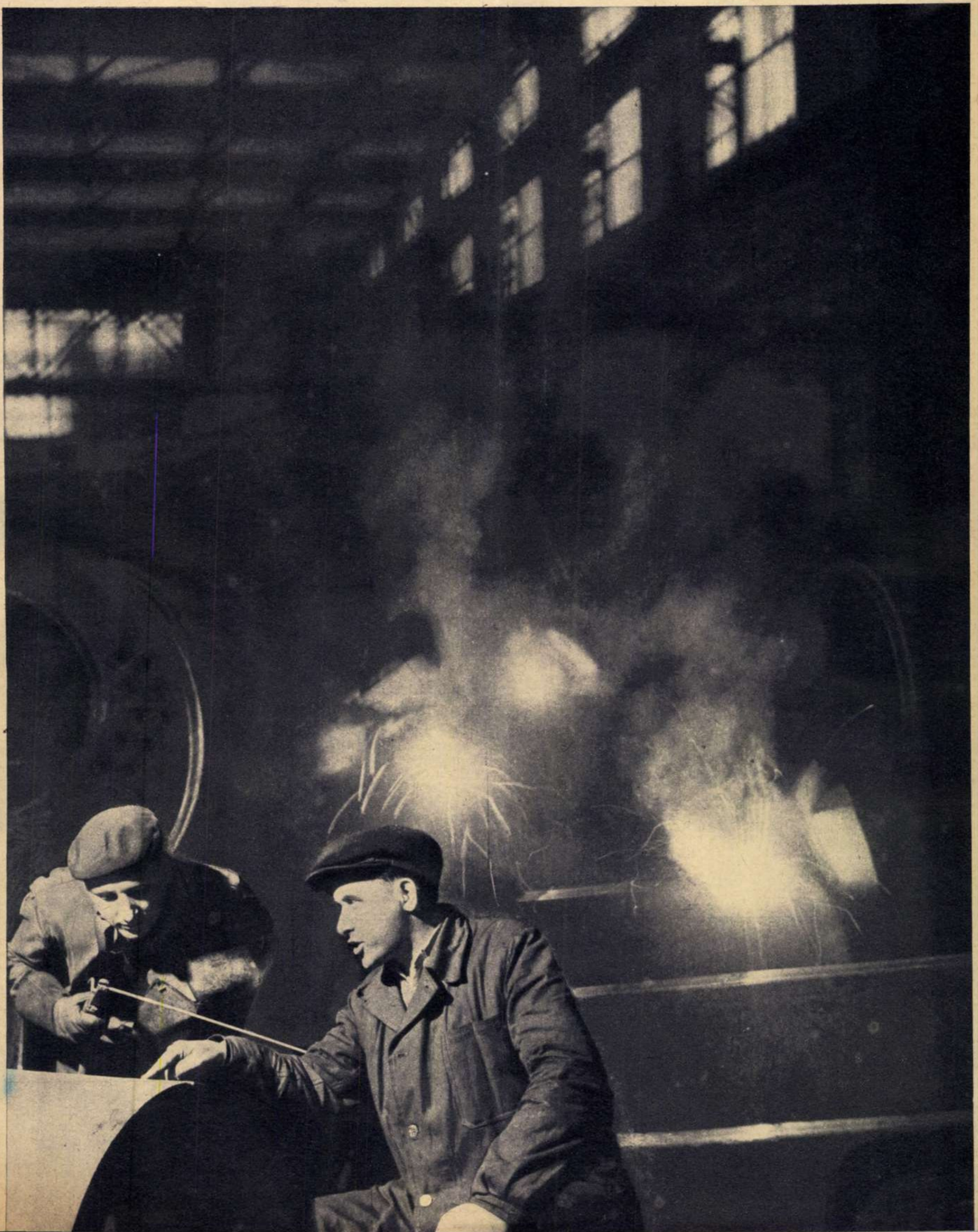

La cazane: meșterul principal Gavrilă Jucan (dreapta), împreună cu sudorul Mihail Farkaș, pe care l-a calificat la locul de muncă.

DIN TATĂ ÎN FIU

În aceste zile, Gavril Vădeanu are și o altă ocupație: e ghid. Povestește tinerilor muncitori care vin la muzeu despre neînfricatele lupte ale părinților lor, petrecute acum 30 de ani.

Doi oameni povestesc. Amîndoi sînt muncitori. Lucrează împreună de peste 30 de ani. Marile lupte de clasă din vechea Romînie i-au suit pe baricade şi i-au înfrăţit.

— Frumos povestești, tovarășe Vădeanu. Zi-i oleacă mai rar, ca să se poată ţine plaivazul de gura dumitale.

— Eram goi ca pasărea cînd se naşte în cuib. Cînd luam leafa, la lichidare unii dintre noi băgam în buzunar 4-5 lei. Dar în fruntea noastră, a muncitorilor, era un mare înţelept care ne îndemna, ne învăţa şi ne organiza: Partidul Comunist din Romînia. Du-te dumneata, ca să te convingi, pînă aci, la clubul nostru, la muzeu, să vezi documente, să vezi ce comunica poliţia din Cluj către cea din Bucureşti. Zicea că ne-am solidarizat cu greviştii griviţeni. Trăbă să-ţi spun că o fi fost ea, poliţia, burgheză şi reacţionară, dar de data aceasta a avut dreptate. Aşa a fost: ne-am solidarizat. Că altfel nu se putea. Nu ne-a fost frică de nimeni. Uite, baci Pavel Racz, care-i mai bătrîn ca mine cu 9 ani, poate să-ţi spună şi dumnealui.

— Apăi greva a început la noi, la atelierele C.F.R. Cluj, în dimineaţa lui 13 februarie '33. Directorul atelierelor a fugit la Bucureşti să spună mai marilor săi ce şi cum e situaţia. Cînd s-a înapoiat, tremura ca varga. Nici un muncitor de la ateliere nu mai lucra nimic. Toţi, ca un singur om, ocupaserăm atelierele. Directorul l-a adus pe comandantul corpului de armată. Demagogia discursului său era mai mare ca gradele de pe umăr. „În ţara asta nimeni n-a murit de foame. Încetaţi greva şi veţi primi drepturile voastre". Dracu' l-o fi crezut, noi — ba! Atunci să fi văzut dumneata ce-au făcut domnii. Au adus trei regimente care au înconjurat atelierele: 83 infanterie, 3 transmisiuni şi 31 artilerie grea. Toate au fost puse într-o singură poziţie: de tragere. Noi n-aveam nici măcar o puşcă. Ne-am apărat cu ce-am putut, cu motopompe, cu ţevi fierbătoare, cu piuliţe, cu bulane, toate au fost pentru noi arme. Dar cea mai puternică armă pe vremea aceea n-o avea nici regele, nici armata, nici poliţia. Numai noi o aveam: arma aceasta era conştiinţa de luptători pentru binele oamenilor de rînd.

Muncitorul Gheorghe Sabău şi soţia, locatari ai blocului-turn din Cluj.

Toţi muncitorii sînt fraţi

Cluj, februarie 1933. Noaptea e geroasă. Muncitorii au ocupat atelierele C.F.R. Tunurile, aşezate pe cetăţuia Clujului, au gurile îndreptate spre ateliere. Infanteriştii primesc ordin să încarce armele în faţa muncitorilor. Unui muncitor din pichetul de pază i-au îngheţat picioarele. Pantofii n-au tălpi. Un tovarăş mai tînăr îi dă pantofii lui. Sînt prea mici. Îi încalţă fără ciorapi. Femeile, soţiile greviştilor, vin la poarta atelierelor. Cu un dărab de pită. Au venit degeaba. Poliţia le înjură şi le goneşte. Muncitorii de la „Dermata", de la fabrica de mobilă şi de la alte multe fabrici au umplut străzile. Sînt solidari cu fraţii lor de la atelierele C.F.R. O locomotivă, care primeşte cale liberă peste voinţa agenţilor de siguranţă, se apropie de ateliere. Fochistul aruncă peste gardul atelierelor pîine şi ţigări. E pîinea muncitorilor de la „Dermata", e pîinea muncitorilor de la alte fabrici clujene, e semnul de frate şi de grijă pentru grevişti.

Bătălie pe alte fronturi

Mulţi dintre ceferiştii clujeni care au participat la greva din '33 sînt azi la pensie. O parte însă lucrează şi acum. Gavril Vădeanu, pe care l-aţi cunoscut la începutul acestor însemnări, e tehnician principal la resortul piese de schimb.

— Acum — zice Gavril Vădeanu — altul ne este destinul. Noi ni-s stăpîni. Şi pe viaţa noastră, şi pe ateliere. Tocmai de aceea muncim cu atîta drag.

Vădeanu e comunist. Fapt pentru care luptă pe multe fronturi. De pildă, pe cel al învăţăturii. Nu mai era chiar tînăr, dar nu s-a lăsat. A făcut şcoala de maiştri de trei ani. În 1962 a absolvit Universitatea serală de marxism-leninism. Muncitorilor tineri le spune adesea: „Cine nu învaţă, nu ştie să construiască socialismul". Un tînăr lăcătuş s-a plîns mai demult lui Vădeanu că e nemulţumit de categoria de salarizare în care a fost încadrat. „N-am ce-ţi face, feciorule — a zis Vădeanu. Ai şcoală puţină. Vechea zicală sună astăzi aşa: ai carte, ai calificare, ai parte şi de salariu bun!" „Nici dumneata nu mă iubeşti" — a conchis tînărul cu amărăciune. Dar Vădeanu a vrut să-i dovedească că-l iubeşte. Şi încă mult. Nu l-a scăpat din ochi. L-a luat sub aripa sa. Cu dojană, cu vorbă caldă, cu metode foarte personale dar partinice, Vădeanu l-a determinat pe tînărul lăcătuş să se înscrie la şcoala medie. Astăzi, cînd îl zăreşte prin curtea atelierelor, Valer Gheţe, în loc de salut, îi spune fostului participant la greva din '33: „Tovarăşe Vădeanu să-mi ţii pumnii că la vară dau maturitatea".

Cînd s-a aflat în grevă — acum 30 de ani — Eugen Cira era cazangiu. Azi încă îl ţin bine şi puterile şi anii. E prim-maistru la secţia a II-a cazangerie. Cira e un pasionat al tehnicii noi. Are vreo cinci inovaţii şi e mereu în căutarea altora noi. Pasiunea pentru muncă, pentru tehnica nouă, Cira o socoteşte trăsătura caracteristică a membrului de partid: „Dacă eşti tehnician şi laşi să-ţi fugă noul în tehnică şi nu-l prinzi, şi nu-l pui la slujirea ţării nu eşti bun constructor al socialismului".

Mi se pare că dacă aş adăuga ceva aş strica totul. De aceea pun punct.

Să vă trăiască copiii!

Aflîndu-mă la Cluj, aş fi vrut să stau la amintiri cu mulţi muncitori de la atelierele C.F.R. aflaţi acum trei decenii în grevă. Dar unii despre care mi s-a vorbit nu mai sînt. Au murit cu mulţi ani în urmă. Alţii sînt pensionari şi nu mai vin la ateliere decît întîmplător, ca să-şi vadă prietenii şi tovarăşii. Clujul a fost însă darnic cu mine oferindu-mi şi o surpriză plăcută, şi o mare bucurie. Am întîlnit la atelierele C.F.R. „16 Februarie" foarte mulţi copii ai foştilor participanţi la greva de acum 30 de ani.

Credeţi că e o întîmplare? Nicidecum. Există locuri de muncă, şi nu puţine, în care oamenii lucrează din tată în fiu. Aşa stau lucrurile şi la atelierele C.F.R. din Cluj. „Dumneata cine eşti?"—zic către un om brunet şi puternic. „Eu — face dumnealui — sînt feciorul lui Gavrilă Jucan. Mă cheamă tot Gavrilă, ca şi pe tata, care-i pensionar. Lucrez la serviciul dispeceri". Călăuza mea, un tînăr din comitetul U.T.M., mă face atent: „Tovarăşul Jucan juniorul e feciorul bătrînului ce s-a-nfruntat cu domnii în '33. Astăzi e maistru principal la serviciul dispeceri. Tot dînsul a realizat un dispozitiv pentru aplicarea sudurii automate la cisternele de vin. Are patru certificate de inovator".

Munceşte la atelierele C.F.R. din Cluj şi un alt tînăr al cărui tată le-a dat domnilor de furcă în '33. Îl cheamă Mihai Losoncky şi e electrician. Îndrăgostit de motoarele electrice, Mihai a propus o inovaţie menită să le protejeze.

Ar trebui să amintesc aci şi numele altor muncitori tineri — fii ai foştilor participanţi la greva din 1933 — pentru care munca şi dragostea pentru tehnică sînt atribute esenţiale. Unul e Alexandru Retişan, altul e Iosif Szabo XI. Amîndoi — şi nu i-am amintit pe toţi — deşi tineri, se bucură de respectul şi dragostea muncitorilor din ateliere. Părinţii lor, care îşi odihnesc acum bătrîneţile, se mîndresc cu ei. Au şi de ce!

Să vă trăiască copiii, veteranilor! Frumos i-aţi crescut şi i-aţi educat.

Studenţie şi tehnică modernă

În 1933 atelierele C.F.R. din Cluj erau nişte înjghebări rudimentare. Gerurile de iarnă îi prindeau pe muncitori sub cerul liber. Vremea noastră şi-a arătat semnele şi la atelierele C.F.R. din Cluj. Iată noul: hala de cazangerie, hala de tendere, o fierărie modernă, un cîntar de locomotive — înainte locomotivele erau trimise la Bucureşti pentru cîntărire — şi multe altele arată noile condiţii în care lucrează muncitorii atelierelor C.F.R.

Procesele tehnologice noi — multe realizate pe calea inovaţiilor — ca înlocuirea forjării libere la unele piese prin matriţare, înlocuirea sudurii manuale cu sudura automată, modernizarea maşinilor-unelte pentru prelucrări speciale, iată cîteva realităţi care vorbesc despre condiţiile de muncă în socialism.

În urmă cu 30 de ani, mulţi dintre lucrătorii atelierelor C.F.R. din Cluj abia ştiau să-şi scrie numele. Azi paisprezece muncitori care lucrează în schimbul de dimineaţă audiază după-masă cursurile Institutului politehnic. Patru muncitori sînt studenţi la cursurile de zi, scoşi din producţie, douăzeci sînt la şcolile de maiştri, iar o sută nouăzeci şi doi urmează cursurile învăţămîntului mediu.

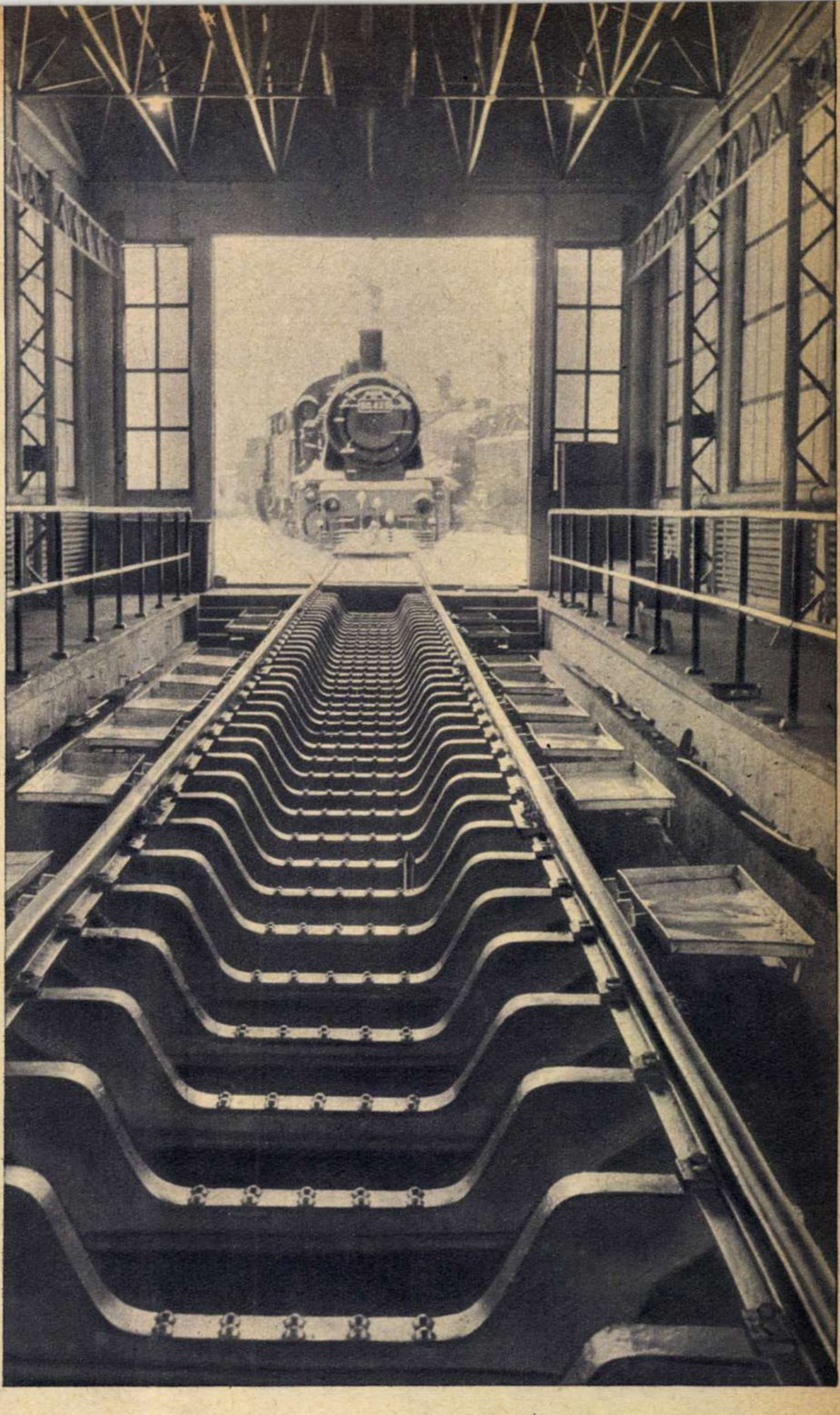

Una din numeroasele instalaţii care nu exista înainte la atelierele C.F.R. din Cluj: cîntarul de locomotive.

Ioan Inoan dimineaţa e cazangiu, după-amiaza student al Institutului politehnic din Cluj.

★

Studenţi-muncitori, elevi-muncitori. Pasiune pentru tehnică, pentru învăţătură.

Pentru toate acestea şi pentru multe altele, acum trei decenii muncitorii din Romînia, conduşi de partidul comuniştilor, au urcat pe cea mai înaltă baricadă a luptelor de clasă. Pe ea au suit plini de încredere şi muncitorii de la atelierele C.F.R.-Cluj. Fapt pentru care am făcut drum lîngă cetăţuia Clujului, unde acum 30 de ani răsuna prelung sirena, acompaniată de cel mai drag cîntec muncitoresc:

„Hai la lupta cea mare
Rob cu rob să ne unim!"

George CIUDAN
Fotografii de S. STEINER

mărturii

La bibliotecă se face inventarul, astfel că sîntem nevoiţi să renunţăm la clasica fotografie, de care cititorii erau nelipsiţi. Dar şi cea de faţă ne sugerează numărul mare al volumelor şi cititorilor.

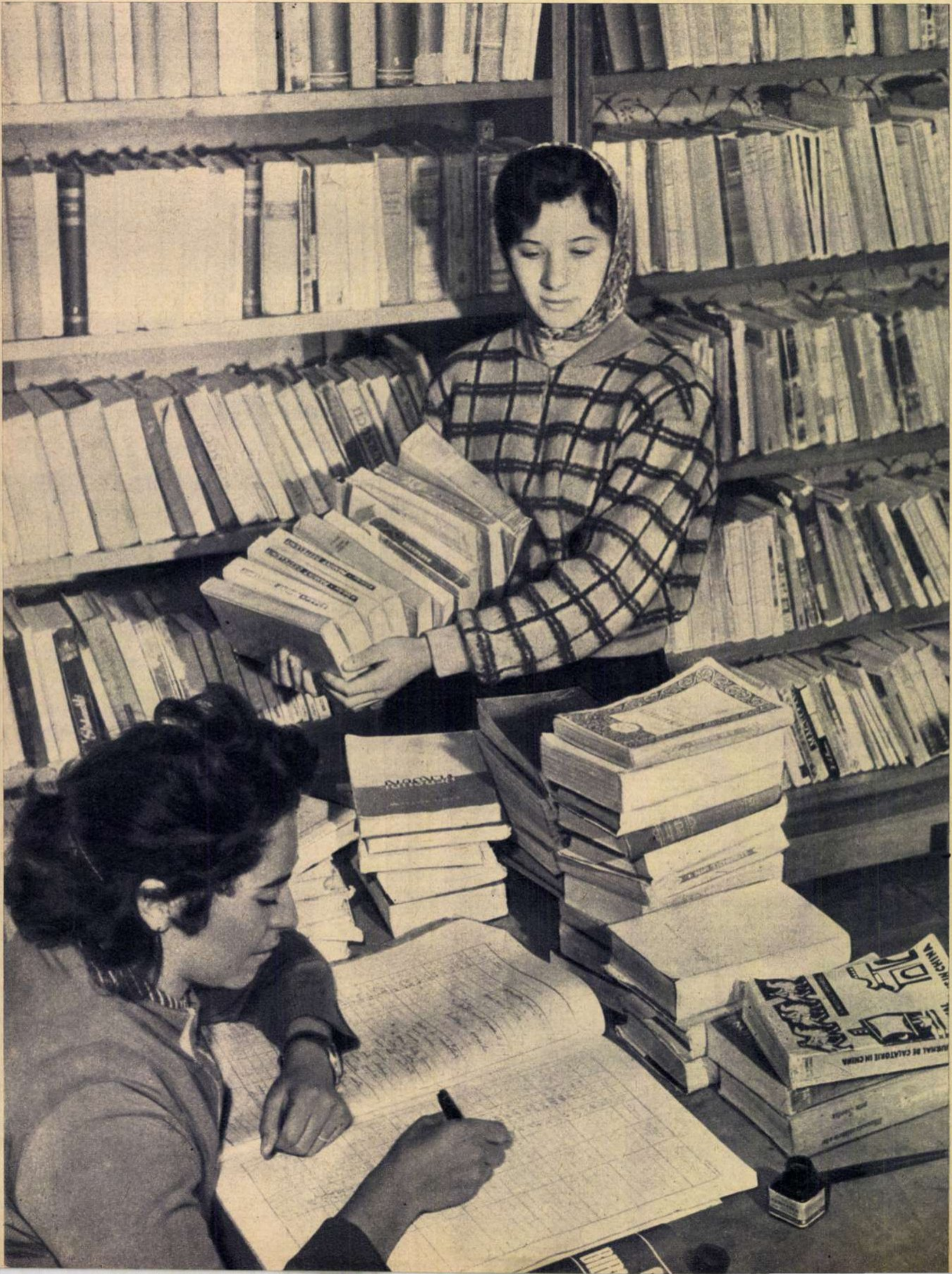
URNAL DE CALATORIE IN CHINA

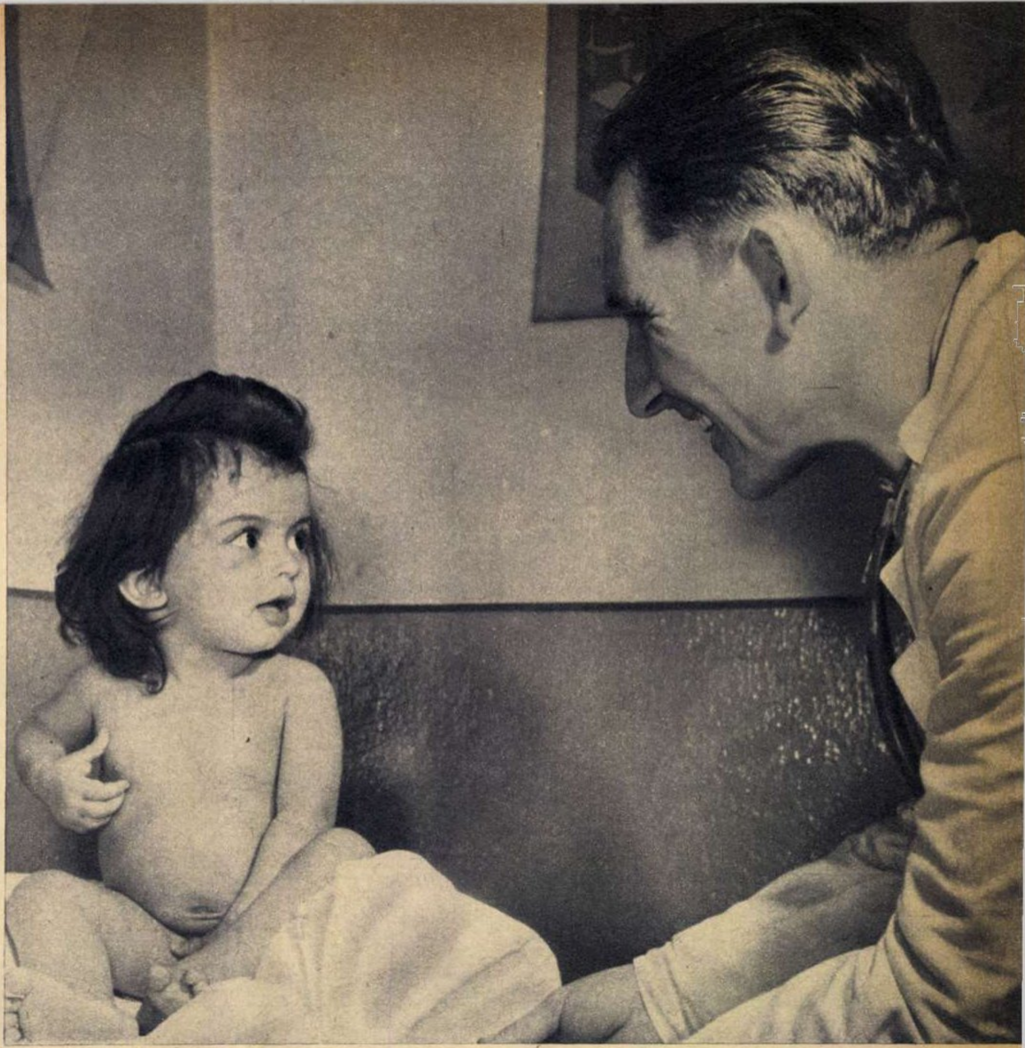

Dispensarul a devenit ceva obişnuit în viaţa siliştenilor. Micuţa Liliana este foarte bună prietenă cu „nenea doctoru'".

O carte plină de mucegai şi de pete galbene ne trimite la ţară. Dascălul care a scris-o, Badea Stănescu, a ajuns la vîrsta patriarhilor. I-am făcut o vizită acasă la dumnealui şi i-am pus în mînă monografia comunei Silişteni (regiunea Argeş) pe care s-a învrednicit s-o scrie în urmă cu 33 de ani, adică în 1930. Ca mulţi cărturari ai satelor, Badea Stănescu a fost şi a rămas un îndrăgostit al locurilor natale. Numai că acum 33 de ani autorul acestei monografii încerca cu fiece cuvînt al cărţii sale un sentiment de nesiguranţă şi amărăciune. Cartea dumisale, lipsită de pretenţii publicistice şi imagini literare, are un merit deosebit: arată vechea faţă a satului romînesc. Bătrînul învăţător s-a bucurat foarte şi ne-a rugat să adăugăm la vechile lui mărturii altele noi, să redactăm monografia de azi a Siliştenilor. E cam mult, dascăle. Nu ne-am pregătit condeiul pentru o monografie. Dar, oricum, întrucîtva vom satisface dorinţa dumneavoastră.

Aşa se trăia acum 33 de ani

Exact cum scrie monograful. Cităm: „*Sătenii se hrănesc foarte prost. Pe lîngă că obişnuiesc alimente puţin nutritive, dar nu ştiu nici să gătească o mîncare bună. Brînza, ouăle şi paserile le vînd la tîrg, iar copiii se hrănesc cu zer şi verdeţuri. Mămăliga este alimentul de căpetenie, pîine fac mai rar*".

Fiindcă ne prinde noaptea la Silişteni, cerem găzduire la o casă de gospodar. Ne pofteşte ţaţa Maria a lui Mitroi. Oasele îngheţate de ger se cer încălzite cu ceva băutură. Gazda se scuză şi spune că n-are vin, dar ne dă o ţuiculiţă slabă şi dulce. Ţaţa Maria ne invită la cină. Iarăşi se scuză: „Să ne iertaţi dacă n-o fi cina prea bogată. Anul care a trecut ne-a cam supărat. Am avut şi secetă, şi grindină. Dar tot am ieşit binişor. Că am muncit organizat, după ştiinţă şi cu maşinile". Ne serveşte o ciorbă de varză cu spinare de porc şi pe cuvînt că ne-a părut rău, şi iată de ce: în loc de o sfîntă mămăliguţă — nu cea pelagroasă din monografia bătrînului dascăl — ne-a vîrfuit un coş cu pîine albă. După care au urmat cîrnaţii şi caltaboşii. Tot cu pîine. Tot fără mămăligă. Cerem explicaţii: „Ţaţă Marie, caltaboşului îi stă bine cu mămăliguţa. Nu obişnuiţi?" „Ba da, dar mai rar—zice femeia. Dar să vă spunem drept: atîta mămăligă am mîncat în tinereţile noastre, de ne mirăm că n-a dat pelagra-n noi".

Mîncăm caltaboşi şi parcurgem vechea monografie a Siliştenilor: „*Mîncarea o iau pe o măsuţă joasă stînd toţi în jurul ei, mîncînd din acelaşi vas şi bînd apă cu aceeaşi oală. Locuinţele sunt făcute din bîrne de lemn, lipite cu pămînt sau tencuială de var... În camera de locuit, paturile sunt fără saltele, de multe ori şi fără aşternuturi. Ca mobilier în casă au o singură ladă*".

Ne uităm în casa nouă a ţaţei Maria şi avem elemente pentru o altă monografie. Mobilă nouă, plăpumi de lînă, covoare, aragaz, un raft cu cărţi beletristice şi de ştiinţă agricolă, acestea şi încă altele cer într-adevăr o nouă monografie a Siliştenilor, a satului romînesc contemporan.

Îl rugăm pe Badea Stănescu să ne vorbească despre unele lucruri pe care nu le-a cuprins cartea sa. De pildă, despre dinamica construcţiei de locuinţe din comuna lui de pe vremuri. Omul dă din umeri: „Ce dinamică, domnule? Aşa ceva nu exista. Ţăranul era mulţumit dacă nu-i intra lupul în casă pe fereastră". Despre o asemenea dinamică astăzi ne vorbesc însă tovarăşii de la sfatul popular comunal. În ultimii 18 ani în Silişteni s-au construit 212 case. Majoritatea din cărămidă şi acoperite cu tablă galvanizată.

Tinerii nu ştiu nimic...

Constantin Drăcea e un colectivist mai vîrstnic. Deocamdată, în ce priveşte munca nu l-a întrecut nimeni. De cîţiva ani se ţine mereu în frunte. Zice adesea: „Nu dau voie să se apropie de mine oboseala şi bătrîneţea". Poate tocmai pentru faptul că vrea să-şi ţină anii pe loc îi place să stea în mijlocul tinerilor. „Mă—zice el — voi nu ştiţi nimic din ce-a fost aici odată. Voi aveţi condiţii bune în toate privinţele. Să munciţi şi să învăţaţi dacă vreţi să mai stau cu voi de vorbă".

Într-adevăr tinerii, şi mai cu seamă copiii din Silişteni nu ştiu nimic din ceea ce a fost aici pe vremea cînd părinţii lor cîrpeau sărăcia cu altă sărăcie. Spre neuitare, le oferim cîteva citate din vechea carte a bătrînului dascăl: „*Din cauza proastei hrăniri, oamenii sunt anemici şi expuşi lesne boalelor şi degenerării*". După ce autorul arată că oamenii mor din cauza mizeriei, trece la alt capitol, al sănătăţii şi al instrucţiei publice. Şi notează: „*Nici medic, nici dispensar, nici cămin cultural. Numai o şcoală modestă, cu două săli de clasă*". Scris-a Badea Stănescu acum 33 de ani: „*Biblioteca şcoalei Silişteni numără 218 volume, citite de prea puţini săteni*". Iarăşi îl întrebăm pe Badea Stănescu despre un lucru pe care nu l-a cuprins vechea sa carte: „Cîţi copii din Silişteni urmau în 1930 cursurile liceale şi cele ale facultăţilor? Poate vă amintiţi". Da, îşi aminteşte, perfect îşi aminteşte: „*Nici unul*".

Notăm iarăşi elemente pentru o nouă monografie a Siliştenilor: o şcoală de 8 ani cu 6 săli de clasă, două şcoli de 4 ani, o şcoală cu două clase, dispensar, doctor, felcer, moaşă, farmacie, circumscripţie veterinară, magazin universal, cămin cultural, 20 învăţători şi profesori (în 1930 în comună erau doi învăţători). Fiindcă ne aflăm la bibliotecă, o întrebăm pe o fetişcană care e şefa cărţilor de aici să ne spună dacă ştie cumva cîte cărţi existau în Silişteni în urmă cu 33 de ani: „Ştiu – zice bibliotecara – ştiu precis: 218. Însă nu ştiu cîţi cititori existau atunci. Azi biblioteca din Silişteni are 4.300 volume, 22 cercuri de citit şi 1.000 de cititori".

Aflăm că 61 de copii ai colectiviştilor urmează cursurile şcolilor medii, profesionale şi ale diverselor facultăţi.

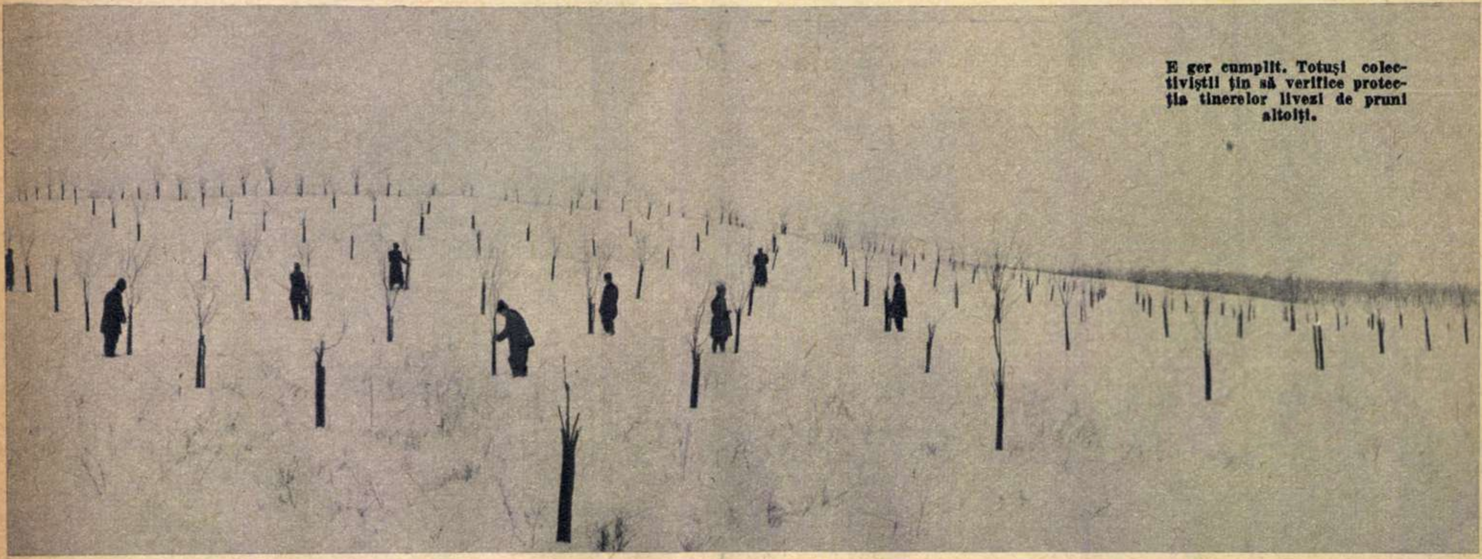
E ger cumplit. Totuşi colectiviştii ţin să verifice protecţia tinerelor livezi de pruni altoiţi.

Sînt, acestea şi multe altele, elementele unei noi monografii a Siliştenilor? Sînt.

Pămîntul nu e sărac

Nu e, dar pentru Silişteni a fost. De ce? Fiindcă – zicea monograful – acum 33 de ani agricultura se făcea „*în mod primitiv*". Vitele erau umbre, maşini nu existau, agrotehnică nu ştia nimeni. Exista altceva la Silişteni. Exista o bancă populară înfiinţată în 1904, banca „Înălţarea sfintei cruci", bancă ce i-a dus pe ţărani la sapă de lemn. „*Sătenii din această comună* — notează monograful — *sunt foarte împovăraţi de datorii pe la băncile şi cămătarii din Piteşti*". Şi mai departe: „*Arătura se plăteşte 200-500 lei la pogon*". Aşadar, dacă aveai un petic de pămînt şi erai lipsit de vite de muncă plăteai arătura, sămînţa şi — în unele cazuri — zile de lucru, nu numai că te alegeai cu mai nimic, dar cîteodată rămîneai şi dator.

Ni se spune că şi azi colectiviştii din Silişteni au fost creditaţi de bancă. Suma: 300.000 lei. Dar în cu totul alte condiţii: pe termen lung şi fără dobîndă. Gospodăria colectivă a primit împrumuturi pentru construcţii, procurarea vitelor, pentru seminţe de soi.

Holdele colectiviştilor din Silişteni nu mai dau 700 kg porumb la hectar, ca în 1933. Anul trecut, cu toate condiţiile vitrege, recoltele de porumb, pe multe suprafeţe, au fost de 3.400 kg boabe la hectar. Maşinile moderne, hărnicia şi agrotehnica înaintată şi-au spus cuvîntul. „Pămîntul nu e sărac — ne spune Ilie Cîu — cînd ştii să-l lucrezi. A fost sărac cînd eram şi noi calici şi înnodam zdrenţele. Acum ne străduim să facem agricultură modernă. Avem cu ce".

Candidatul nostru, omul nostru

La punctul de agitaţie de la căminul cultural vine lume multă. Vine să se întîlnească cu deputatul Ion Bărbulescu, propus din nou candidat al Frontului Democraţiei Populare.

Constantin Drăcea, căruia îi place să spună lucrurile cele mai serioase în formă glumeaţă, îşi avertizează candidatul: „Ioane, eu spun aici, în public, un secret: te aleg la 3 martie, dar dacă nu dai zor să se facă fîntînă în satul Gogoşari, te trag la răspundere".

Vin să se întîlnească cu candidatul învăţători şi profesori din comună, colectivişti care studiază la învăţămîntul agrozootehnic de trei ani, artişti amatori. Oamenii discută deschis despre unele neajunsuri, despre măsurile cele mai urgente în diverse sectoare. Discută ca la ei acasă. Cum vor şi ce vor. Nu-i stinghereşte nimeni.

Pe vremuri, la Silişteni, ca în toată Romînia, altfel se făceau alegerile. Deschidem vechea monografie a acestei comune la capitolul „Politica" şi cităm: „*S-au întrebuinţat şi aici ca şi pretutindeni mijloace nedemne: arestări, schingiuiri, bătăi, furturi de urne etc. spre a se înăbuşi curentul mulţimii din această ţară*".

Închidem vechea monografie a bătrînului dascăl şi o punem în servietă. E prea amară. Se cere o nouă monografie a Siliştenilor. Pe măsura zilelor de azi. Cine-i cărturar legat de ţară, cine trăieşte la Silişteni, s-o scrie!

G. MINIŞAN

Fotografii de Aurel COPOS

Candidatul F.D.P. Ion Bărbulescu se întîlneşte cu alegătorii săi. Oamenii îi spun ce lucruri noi trebuie făcute în Silişteni.

DISPUTĂ PE JUPITER

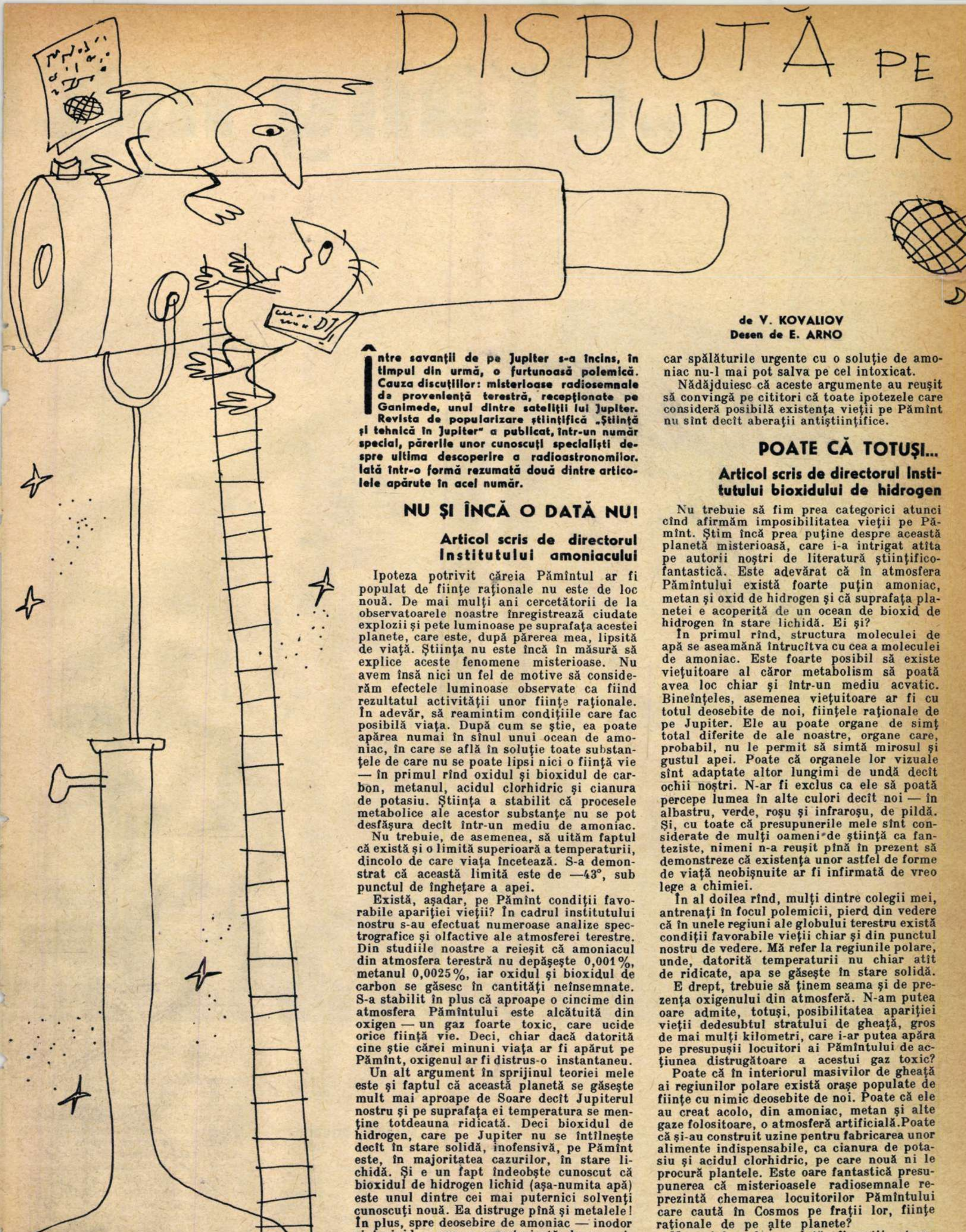

de V. KOVALIOV
Desen de E. ARNO

Între savanții de pe Jupiter s-a încins, în timpul din urmă, o furtunoasă polemică. Cauza discuțiilor: misterioase radiosemnale de proveniență terestră, recepționate pe Ganimede, unul dintre sateliții lui Jupiter. Revista de popularizare științifică „Știință și tehnică în Jupiter" a publicat, într-un număr special, părerile unor cunoscuți specialiști despre ultima descoperire a radioastronomilor. Iată într-o formă rezumată două dintre articolele apărute în acel număr.

NU ȘI ÎNCĂ O DATĂ NU!

Articol scris de directorul Institutului amoniacului

Ipoteza potrivit căreia Pămîntul ar fi populat de ființe raționale nu este de loc nouă. De mai mulți ani cercetătorii de la observatoarele noastre înregistrează ciudate explozii și pete luminoase pe suprafața acestei planete, care este, după părerea mea, lipsită de viață. Știința nu este încă în măsură să explice aceste fenomene misterioase. Nu avem însă nici un fel de motive să considerăm efectele luminoase observate ca fiind rezultatul activității unor ființe raționale. În adevăr, să reamintim condițiile care fac posibilă viața. După cum se știe, ea poate apărea numai în sînul unui ocean de amoniac, în care se află în soluție toate substanțele de care nu se poate lipsi nici o ființă vie — în primul rînd oxidul și bioxidul de carbon, metanul, acidul clorhidric și cianura de potasiu. Știința a stabilit că procesele metabolice ale acestor substanțe nu se pot desfășura decît într-un mediu de amoniac.

Nu trebuie, de asemenea, să uităm faptul că există și o limită superioară a temperaturii, dincolo de care viața încetează. S-a demonstrat că această limită este de —43°, sub punctul de înghețare a apei.

Există, așadar, pe Pămînt condiții favorabile apariției vieții? În cadrul institutului nostru s-au efectuat numeroase analize spectrografice și olfactive ale atmosferei terestre. Din studiile noastre a reieșit că amoniacul din atmosfera terestră nu depășește 0,001%, metanul 0,0025%, iar oxidul și bioxidul de carbon se găsesc în cantități neînsemnate. S-a stabilit în plus că aproape o cincime din atmosfera Pămîntului este alcătuită din oxigen — un gaz foarte toxic, care ucide orice ființă vie. Deci, chiar dacă datorită cine știe cărei minuni viața ar fi apărut pe Pămînt, oxigenul ar fi distrus-o instantaneu.

Un alt argument în sprijinul teoriei mele este și faptul că această planetă se găsește mult mai aproape de Soare decît Jupiterul nostru și pe suprafața ei temperatura se menține totdeauna ridicată. Deci bioxidul de hidrogen, care pe Jupiter nu se întîlnește decît în stare solidă, inofensivă, pe Pămînt este, în majoritatea cazurilor, în stare lichidă. Și e un fapt îndeobște cunoscut că bioxidul de hidrogen lichid (așa-numita apă) este unul dintre cei mai puternici solvenți cunoscuți nouă. Ea distruge pînă și metalele! În plus, spre deosebire de amoniac — inodor și insipid — apa e caracterizată de un miros respingător și de un gust greu de suportat. Ingurgitată, ea atacă țesuturile, și nici măcar spălăturile urgente cu o soluție de amoniac nu-l mai pot salva pe cel intoxicat.

Nădăjduiesc că aceste argumente au reușit să convingă pe cititori că toate ipotezele care consideră posibilă existența vieții pe Pămînt nu sînt decît aberații antiștiințifice.

POATE CĂ TOTUȘI...

Articol scris de directorul Institutului bioxidului de hidrogen

Nu trebuie să fim prea categorici atunci cînd afirmăm imposibilitatea vieții pe Pămînt. Știm încă prea puține despre această planetă misterioasă, care i-a intrigat atîta pe autorii noștri de literatură științifico-fantastică. Este adevărat că în atmosfera Pămîntului există foarte puțin amoniac, metan și oxid de hidrogen și că suprafața planetei e acoperită de un ocean de bioxid de hidrogen în stare lichidă. Ei și?

În primul rînd, structura moleculei de apă se aseamănă întrucîtva cu cea a moleculei de amoniac. Este foarte posibil să existe viețuitoare al căror metabolism să poată avea loc chiar și într-un mediu acvatic. Bineînțeles, asemenea viețuitoare ar fi cu totul deosebite de noi, ființele raționale de pe Jupiter. Ele au poate organe de simț total diferite de ale noastre, organe care, probabil, nu le permit să simtă mirosul și gustul apei. Poate că organele lor vizuale sînt adaptate altor lungimi de undă decît ochii noștri. N-ar fi exclus ca ele să poată percepe lumea în alte culori decît noi — în albastru, verde, roșu și infraroșu, de pildă. Și, cu toate că presupunerile mele sînt considerate de mulți oameni de știință ca fanteziste, nimeni n-a reușit pînă în prezent să demonstreze că existența unor astfel de forme de viață neobișnuite ar fi infirmată de vreo lege a chimiei.

În al doilea rînd, mulți dintre colegii mei, antrenați în focul polemicii, pierd din vedere că în unele regiuni ale globului terestru există condiții favorabile vieții chiar și din punctul nostru de vedere. Mă refer la regiunile polare, unde, datorită temperaturii nu chiar atît de ridicate, apa se găsește în stare solidă.

E drept, trebuie să ținem seama și de prezența oxigenului din atmosferă. N-am putea oare admite, totuși, posibilitatea apariției vieții dedesubtul stratului de gheață, gros de mai mulți kilometri, care i-ar putea apăra pe presupușii locuitori ai Pămîntului de acțiunea distrugătoare a acestui gaz toxic?

Poate că în interiorul masivilor de gheață ai regiunilor polare există orașe populate de ființe cu nimic deosebite de noi. Poate că ele au creat acolo, din amoniac, metan și alte gaze folositoare, o atmosferă artificială. Poate că și-au construit uzine pentru fabricarea unor alimente indispensabile, ca cianura de potasiu și acidul clorhidric, pe care nouă ni le procură plantele. Este oare fantastică presupunerea că misterioasele radiosemnale reprezintă chemarea locuitorilor Pămîntului care caută în Cosmos pe frații lor, ființe raționale de pe alte planete?

Nu pot face deocamdată afirmații categorice, dar consider că părerea mea poate fi acceptată ca o ipoteză științifică de lucru.

„Drang nac

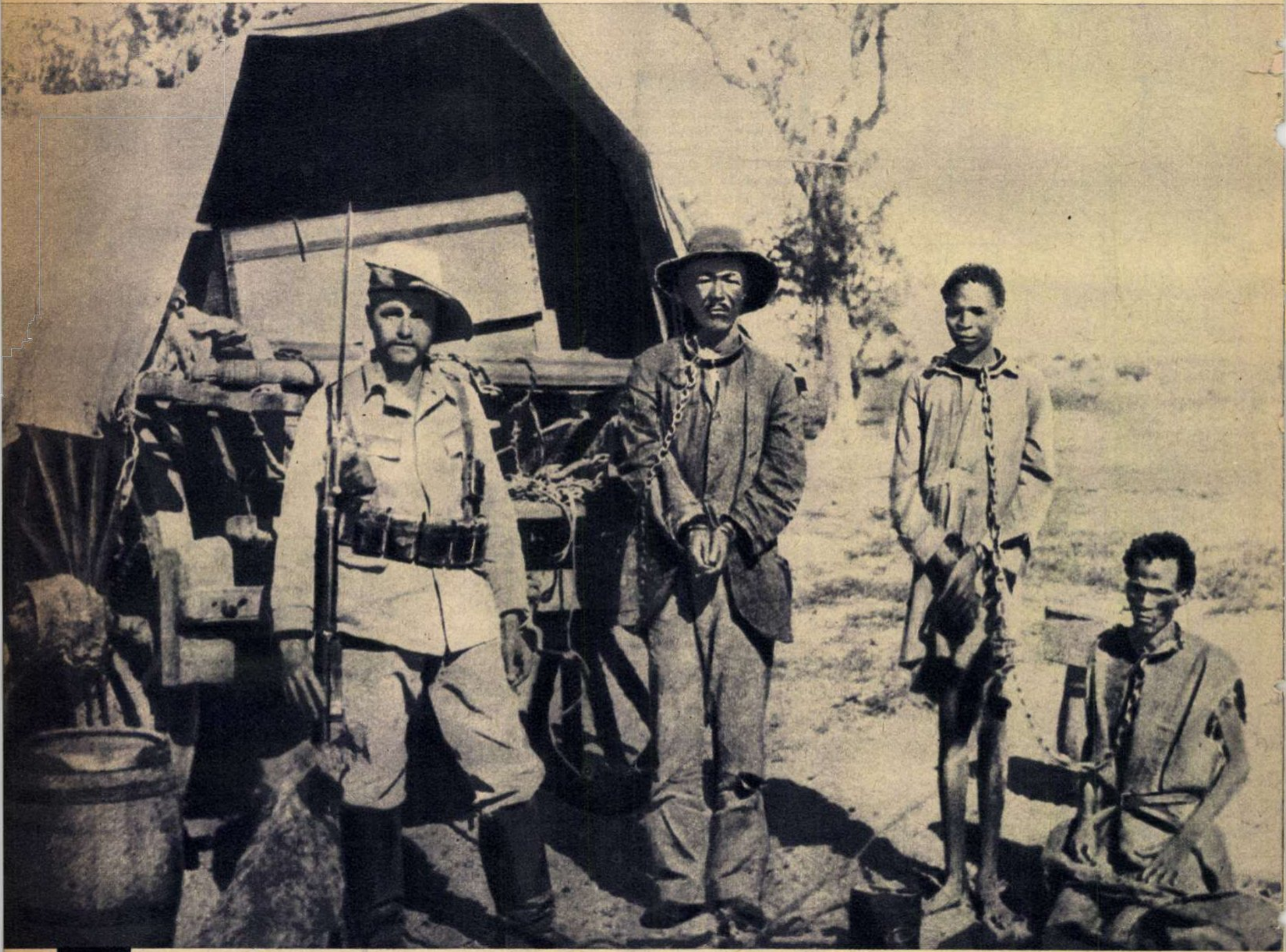

Fotografia datează de pe vremea înăbușirii în sînge, de către trupele coloniale germane, a răscoalei poporului herero. O parte dintre cei prinși au fost puși în lanțuri și supuși unui regim de înfometare — devenind adevărate schelete încătușate. Restul, cea mai mare parte a tribului herero, au fost goniți în deșert.

Drama tribului herero s-a desfășurat în pustietatea mării de nisip a deșertului Kalahari, în urmă cu peste o jumătate de secol...

„... cranii și oseminte omenești indicau drumul urmat de acei din tribul herero care scăpaseră și încercaseră să fugă spre nord-vest. Mai ales în mărăcinișul des care se întindea de-a lungul drumului, cadavrele se aliniau cu sutele, unele lîngă altele, unele peste altele... Totul arăta că acest exod nu a fost altceva decît un marș al morții".

Zguduitoare cuvinte! Să fi fost oare poet cel ce a descris astfel tragedia poporului herero?! Nu! Sînt cuvinte reproduse fidel dintr-un comunicat oficial german din 1904, în legătură cu exterminarea în masă a tribului herero din Africa. Comunicat care se încheia pe același ton de falsă obiectivitate, împletită cu un cinism criminal: „*Sentința a fost executată*". Tribul herero, un popor de o sută de mii de suflete, a murit de sete...

Penetrația imperialismului german pe continentul negru își arăta roadele.

Lăcomia brigandului întîrziat

Colonialiștii germani și-au făcut apariția pe pămîntul Africii cu mult în urma celor portughezi, englezi, francezi și chiar belgieni: abia în 1884. Dar nesățioșii bancheri prusaci și prepușii lor au căutat să recupereze întîrzierea. Într-un singur an au ocupat Togoul, Camerunul și o parte din Africa de sud-vest. A urmat apoi cotropirea Africii orientale (Tanganyika și Ruanda-Urundi). Și pretutindeni au făcut mai multe ravagii decît vînătoarea de sclavi și epidemiile la un loc. Iată și cîteva nume care s-au remarcat în această operă de colonizare. Un anume Wissmann, aflat atît în solda colonialiștilor belgieni, cît și a celor germani și care de ochii lumii a fost declarat „mare vînător", a condus în fapt numeroase expediții de pedepsire de o cruzime nemaiîntîlnită. Karl Peters, un alt agent colonialist, și-a

h Afrika!”

POFTE VECHI, METODE NOI

Degeaba bate ministrul vest-german Erhard tam-tamul. Adevărata față a politicii neocolonialiste vest-germane nu poate fi acoperită.

căpătat pe bună dreptate de la indigeni porecla: *„Peter spînzurătorul“*; iar guvernatorul din acea vreme al coloniei germane din Africa de sud-vest, care a participat la masacrarea tribului herero, purta numele de Göring. Da, era tatăl căpeteniei hitleriste Hermann Göring care, după cum se știe, patru decenii mai tîrziu avea să se ocupe, la rîndul său, tot cu asasinatele în masă.

Pete mari de sînge au însoțit pretutindeni înaintarea colonialiștilor germani pe trupul chinuit al „continentului negru“. Masacrarea tribului bacvaris, a hotentoților, a tribului herero, a arabilor din regiunile de coastă, acapararea pămînturilor și introducerea muncii forțate, jaful colonial — toate acestea au caracterizat lăcomia banditului sosit la pradă ceva mai tîrziu decît ceilalți briganzi.

„Bayer 205“ în schimbul coloniilor

Una din cauzele izbucnirii primului război mondial imperialist a constituit-o, precum se știe, tendința imperialismului german spre o nouă reîmpărțire a lumii — monopolurile și marile bănci considerînd că partea ce li s-a rezervat „sub soare“ era încă prea mică.

Dar imperialiștii germani au pierdut războiul — și o dată cu el toate coloniile. Fostele posesiuni germane din Africa, ca și cele din Asia, au fost împărțite între puterile imperialiste învingătoare. În fel și chip s-au străduit capitaliștii germani să-și recapete coloniile. Un întreg arsenal de mijloace a fost pus la bătaie. Iată de pildă cum pînă și medicamentele au fost folosite ca armă politică. În 1920, un grup de cercetători de la „I.G. Farbenindustrie“ au descoperit un medicament împotriva bolii somnului: „Bayer 205“ sau „Germanin“. Acesta a fost imediat oferit guvernului englez. Care a fost prețul acestei „dărnicii“? Sprijinul Angliei în vederea restituirii fostelor colonii germane din Africa... „Afacerea“ nu s-a făcut însă și deasupra vechilor posesiuni germane au continuat să fluture alte drapele decît cel german.

La una din numeroasele întruniri „nostalgice" din Germania occidentală ale foştilor combatanţi din Africa.

Iată un moment caracteristic al propagandei neocolonialiste vest-germane în Camerun. Scoasă de la naftalină, văduva unui fost şef de trib îşi aduce aminte, chipurile, de „vremurile bune", fapt pentru care i s-a pus în mînă fotografia kaiserului şi a fost fotografiată.

Pierderea puterii politice n-a însemnat însă şi dispariţia capitalului german din fostele sale colonii. Din cele 73 de întreprinderi coloniale cu capital german ce au existat în Africa în 1914, în 1934 mai erau încă active peste 50. Acestea erau punctele de sprijin pentru realizarea capitolului III din programul hitlerist: „Noi revendicăm pămînt şi teritorii (coloniale)..." În 1935 lucrau deja în fostele colonii germane peste 75 de mii de agenţi formaţi de zecile de asociaţii coloniale înfiinţate în cel de-al treilea Reich. Ei constituiau „coloana a cincea" a lui Hitler în Africa integrată în „spaţiul vital" al Reichului nazist. În rîndul monopoliştilor, politicienilor, diplomaţilor şi al tuturor celor care s-au dovedit aprigi propagatori ai politicii coloniale s-a aflat, încă înaintea venirii lui Hitler la putere, şi primarul oraşului Köln. „*Reichul german* — afirma el cu tărie — *trebuie să facă tot posibilul pentru a pune mîna pe colonii... Noi avem nevoie de mai mult spaţiu pentru poporul nostru, deci ne trebuie neapărat colonii!*" Cine a fost acest primar înrăit colonialist? Nimeni altul decît dr. Konrad Adenauer, actualul cancelar al Germaniei occidentale... Printre personalităţile de frunte ale Bonnului se mai află însă şi alţi foşti şi actuali adepţi înfocaţi ai politicii coloniale, ca Eugen Gerstenmaier, preşedintele Bundestagului, Hasso von Etzdorf, şef de cabinet în Ministerul de Externe de la Bonn, recent numitul ministru de Război Kai-Uwe von Hassel, fiul unui fost proprietar de plantaţii din Tanganyika, el însuşi fondator al „Societăţii germano-africane" la care participă în comun guvernul şi capitalul particular vest-german etc., etc...

Astăzi, aceleaşi cercuri care au organizat, au provocat — şi au pierdut! — două războaie mondiale pentru „spaţiu vital" încearcă să ascundă întunecatele pagini colonialiste din istoria imperialismului german. De ce această strădanie? Pentru a convinge popoarele care au scuturat jugul colonial că Republica Federală Germană — leagănul noului imperialism german — ar fi, chipurile, „o putere anticolonialistă", că politica faţă de aceste popoare, promovată de guvernanţii de la Bonn, ar urmări numai „ajutorarea" tinerelor state africane independente. Lupul imperialist vrea să pătrundă din nou în Africa îmbrăcat în pielea de oaie a „ajutorului"!

Planul lui Schacht

Foarte adesea se întîmplă în lumea capitalistă ca, atunci cînd o firmă dă faliment, să i se schimbe numele şi afacerile să reînceapă. Imperialiştii germani au pierdut două războaie mondiale, politica lor expansionistă, agresivă, a dat faliment, dar ei vor s-o ia de la capăt. E drept, timpurile s-au schimbat iar metodele vechi s-au perimat, aşa încît a trebuit să fie schimbate şi lozincile — dar în primul rînd denumirea firmei...

De „noua firmă" a avut grijă dr. Hjalmar Schacht. Acelaşi mare financiar Schacht care, în ciuda faptului că l-a ajutat pe Hitler să-şi făurească uriaşa sa maşină de război, a fost achitat în procesul criminalilor de război de la Nürnberg, datorită presiunilor prietenilor lui occidentali.

Încă în 1954 revista engleză „World News" relata că Schacht a adresat o scrisoare confidenţială unui grup de mari industriaşi din Germania occidentală prin care îi chema să întreprindă acţiuni în vederea recuperării fostelor colonii germane. În aceeaşi scrisoare — în care îşi exprima totodată speranţa că Statele Unite vor susţine această acţiune — Schacht recunoştea că „imperiul colonial german va trebui reconstruit într-o *formă nouă*". Şi preciza că este vorba de o „*expansiune economică completată prin pătrunderea culturală şi politică*" în Africa. Planul lui Schacht a fost repede adoptat şi, în vederea finanţării lui, reprezentanţii cei mai de seamă ai capitalului financiar german — Abs, Flick, Wolff, Reusch, Dinkelbach şi alţii — au creat un „fond special", dirijat de un fel de „stat major", fond consacrat noii ofensive pentru acapararea bogăţiilor Africii.

Totodată a început reînfiinţarea zecilor de „Kolonialvereine" (asociaţii coloniale) şi „Kulturvereine" care pregătesc terenul în vederea penetraţiei capitalului şi ideologiei reacţionare vest-germane în pieţele îndepărtate, inclusiv a ideilor anticomuniste şi a celor neocolonialiste. În 1957 şi-a redeschis porţile faimoasa şcoală colonială de la Witzenhausen. Această şcoală, care atît pe vremea kaiserului, cît şi mai tîrziu, în epoca hitleristă, a fabricat sute şi sute de agenţi colonialişti, îşi continuă astăzi activitatea pe acelaşi plan. Numai că sub altă firmă: „Institut german pentru agricultură tropicală şi subtropicală"... Prin toate aceste „vereine", şcoli etc., colonialismul vest-german şi-a dat arama pe faţă — dovedindu-se la fel de insolent, arogant şi brutal cum îl cunoşteau din trecut popoarele Africii.

Bonnul se instalează în Africa

În noua „ofensivă africană" Bonnul are un punct de sprijin în aşa-zisa „emigraţie", alcătuită din SS-işti fugiţi din Germania pentru a scăpa de pedepsele ce li s-ar fi cuvenit, din foştii membrii ai armatei lui Rommel etc. Numai în Tanganyika, Ruanda şi Burundi, de pildă, trăiesc astăzi peste 20 de mii de germani care s-au infiltrat într-o serie de posturi-cheie. Pe aceeaşi linie se situează şi tratativele duse în 1957 în Maroc de către Oberländer — pe atunci încă ministru la Bonn — în vederea trimiterii în următorii cinci ani a unui mare număr de vest-germani care să construiască în această ţară o mare uzină de armament greu şi avioane.

Spaţiul nu ne îngăduie să relatăm mai amănunţit cum şi unde au organizat monopolurile vest-germane capetele lor de pod economice pe teritoriul Africii. Numai cu ajutorul lui Deutsche Bank, de pildă, peste o sută de întreprinderi vest-germane s-au angajat în afaceri de mare anvergură în sfera „tradiţională" de interese britanice în Republica sud-africană, Tanganyika, Kenya, Rhodesia, Nyassaland şi Africa orientală. Trebuie relevat faptul că ofensiva neocolonialiştilor germani se îndreaptă în primul rînd spre fostele lor colonii ca şi spre cele ce au aparţinut francezilor — aliaţii lor cei mai buni, de altfel. În ceea ce priveşte fostul Congo Belgian, aici interesele concernelor vest-germane sînt le-

Se agită agenţii neocolonialişti vest-germani pe pămîntul african. În Togo, de pildă, au făcut ce-au făcut şi a fost înfiinţată o asociaţie togolezo-germană. Scopul! Precum se vede pe tablă: „Deutschland, Deutschland über alles“ (Germania, Germania peste tot).

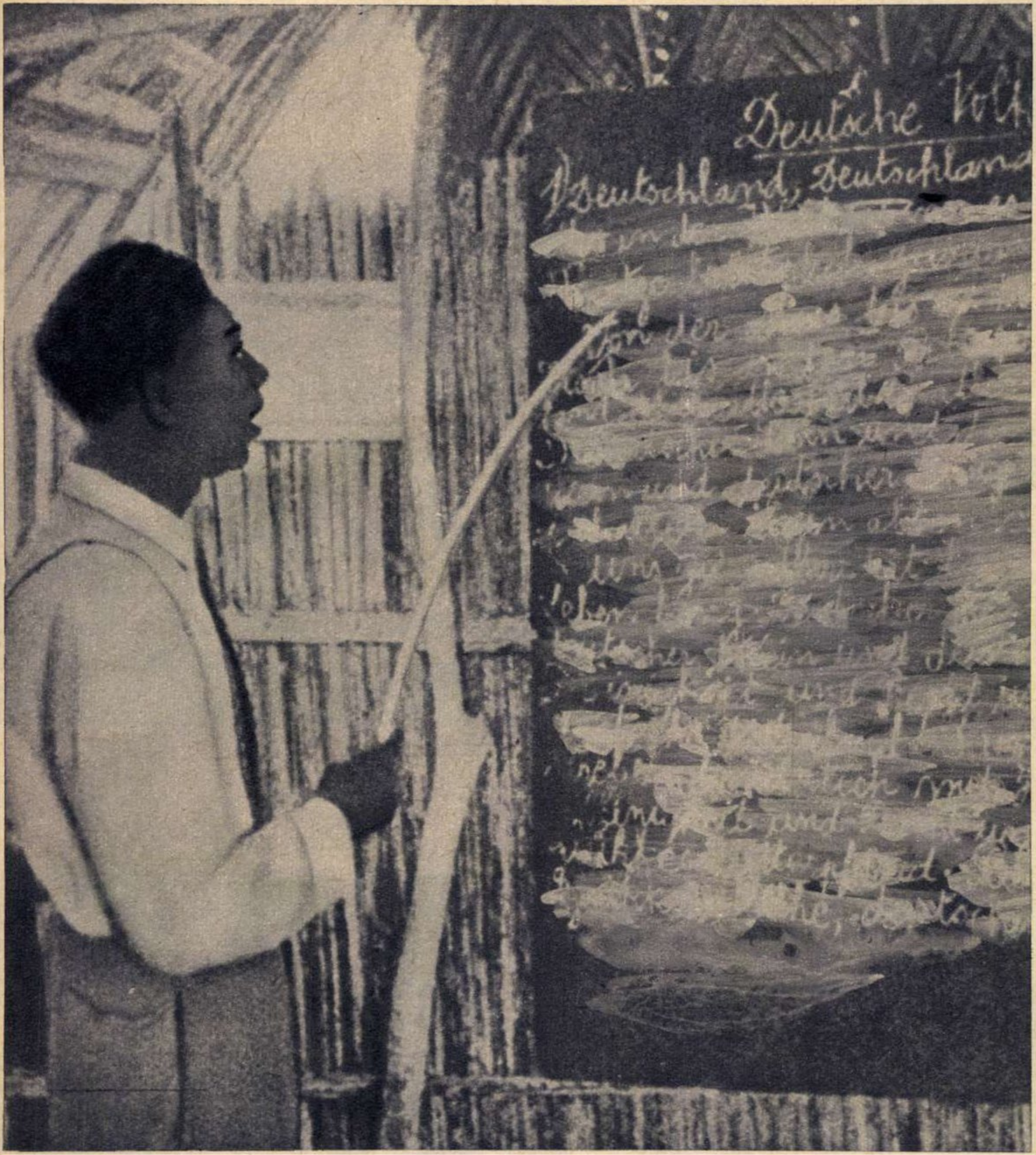

gate de extracţia uraniului, cobaltului, cuprului şi altor minereuri importante — aflate în special în provincia Katanga. A fost creată şi o organizaţie menită să asigure pătrunderea capitalului vest-german în Katanga în detrimentul „prietenilor“ belgieni, englezi şi americani: „Deutscher Arbeitsstaab Afrika“. Este cunoscut de altfel şi rolul acestei „D.A.A.“ în asasinarea lui Patrice Lumumba...

În spatele vorbelor mieroase

Politicienii şi monopoliştii vest-germani nu scapă nici un prilej pentru a adresa vorbe mieroase popoarelor din Africa, asigurîndu-le de „ajutorul lor dezinteresat“. Dar oare astfel de sentimente să-l fi animat pe fostul criminal de război Heusinger, actualmente preşedintele Comitetului militar permanent al N.A.T.O., cînd a declarat că „Occidentul adoptă o poziţie mult prea defensivă în Africa şi Asia“ şi a cerut ca N.A.T.O. să adopte o atitudine mai hotărîtă împotriva popoarelor ce luptă pentru independenţă? Şi asemenea autodemascări pot fi citate cu zecile.

Neocolonialismul vest-german, îmbrăcat în felurite haine noi, şi-a păstrat vechea ideologie rasistă. Există la München o aşa numită „Academie occidentală“. Membrii acestei instituţii — înalte personalităţi din conducerea statului de la Bonn, toată ierarhia bisericească catolică vest-germană etc. — afirmă fără ocol că „rasa neagră este cea mai înapoiată“, că „arabii sînt nişte hoarde nomade incapabile“ şi că „înmulţirea masivă a popoarelor de culoare... este un pericol de moarte pentru rasa albă conducătoare, care singură are dreptul la expansiune“.

Ca o concluzie la asemenea peroraţii rasiste, se aud şi unele glasuri — ca, de pildă, cel al profesorului Bormann, unul dintre ideologii neocolonialismului vest-german — care proclamă: „Omul alb are nevoie de Africa“. Ce înseamnă aceasta? Pur şi simplu dorinţa monopolurilor vest-germane: „Capitalul german are nevoie de Africa!“

Dar popoarele africane, care şi-au cucerit independenţa cu preţul atîtor jertfe, îşi dau tot mai limpede seama de adevărata faţă a neocolonialismului vest-german.

Peter VADÁSZ

DISC

● „Opti“ — un ansamblu de muzicuţe din R.D. Germană — a înregistrat în studiourile „Electrecord“ un excelent şi scurt program de muzică de dans din care remarcăm „Boogie“ de Gerhard Römer şi „Păcat“ de Gerd Natschinsky. Formaţia de muzicuţe „Opti“ posedă ritm, vervă şi o manieră de interpretare originală, caracterizată atît prin sudura execuţiei cît şi prin intervenţiile pline de umor şi lirism ale muzicuţei soprano. Regretăm că nu se editează mai multe discuri cu muzică de dans şi populară în execuţia unor ansambluri de muzicuţe, instrumente de efect, foarte apreciate. Ele sînt populare la noi, cea mai bună dovadă fiind simpatia de care se bucură formaţia „Garofiţa“ la emisiunile de televiziune (EDC-296).

● Roxana Matei, Sorina Dan, Puica Armancu şi Florin Dorian interpretează, acompaniaţi de orchestra „Electrecord“, cîteva melodii de muzică uşoară, din care trebuie să menţionăm „Prima întîlnire“ de Robinson, cîntată cu nerv de Roxana Matei. Datorită unei imprimări ingenioase, prin suprapunere pe aceeaşi bandă, apreciata cîntăreaţă de muzică uşoară execută melodia pe... trei voci (EDC-297).

● Un cîntec de succes şi trei melodii fără răsunet deosebit, toate pe un singur disc editat de „Electrecord“. E vorba de „Signorina muzica“, interpretată cu umor şi vioiciune de George Bunea. Urmează „Dintr-o mie de melodii“, „Zestrea mea“ şi „N-ai nici o vină“ (EDC-300).

● Marina Voica execută în limba spaniolă o melodie populară „Pepito, mi corazon“, care cucereşte aplauze la... audiţie. Stilul de interpretare şi calitatea vocii Marinei Voica, apreciate de publicul nostru (dar nu totdeauna servite de tehnicienii de la „Electrecord“), dau acestui cîntec autenticitate şi atmosferă. Pe acelaşi disc mai putem asculta antrenantul „Tu mi piaci“ de Morgan Pittari, cîntat de Roxana Matei, şi „patetica“ melodie „Gelosia“ de Mascheroni, în interpretarea de calitate a lui Constantin Drăghici (EDC-311)

● Patru melodii de Radu Şerban s-au întîlnit pe un disc din colecţia „Compozitori romîni de muzică uşoară“. Patru melodii care se bucură de aprecierea iubitorilor de muzică uşoară: „Tango sideral“ (Roxana Matei), „Tu nu-mi ceri luna“ (Fl. Dorian), „Iubire, iubire“ (Margareta Pislaru), „Da, da“ (Gică Petrescu). Versurile celor patru cîntece aparţin lui C. Cîrjan. Orchestra „Electrecord“... majoră. Înregistrarea... minoră (EDC-314).

● Şi iarăşi putem auzi „Tu mi piaci“ şi „Tango sideral“ în aceeaşi interpretare ca în discurile de mai sus. Fenomenul se produce pe discul EDC-316 (la o distanţă de numai două numere de catalog). E clar că în felul acesta casa noastră de discuri îşi poate dubla producţia, imprimînd aceleaşi bucăţi pe discuri diferite.

actualități cinematografice

DESPRE EROII ȘI CREATORII LUI „CODIN"

Ca să treacă din paginile romanului lui Panait Istrati pe pelicula color a coproducției romîno-franceze (prin intermediul scenariului lui D. Carabăț) i-au trebuit lui „Codin" unsprezece săptămîni de viață în fața camerei de luat vederi. Aproape jumătate din acest răstimp, cei din echipa filmului au petrecut-o la Brăila. A fost dorința regizorului Henri Colpi, venită de altfel în întîmpinarea intenției colaboratorilor săi romîni: filmările să fie făcute chiar pe locurile descrise de Panait Istrati, pentru a se păstra întocmai atmosfera, culoarea locală, pitorescul ce scaldă povestirea. Numai că, pentru a găsi în Comorofca de astăzi urmele celei de acum șase decenii, ar fi fost necesar un efort imaginativ atît de complex, încît am căzut cu toții de acord să-l lăsăm pe seama arhitectului decorator Marcel Bogos. Sub îndrumarea lui, tîmplarii studioului „București" au construit cu grijă bordeie mizere, au aruncat gunoi (de carton) pe străzi, au scos (provizoriu) stîlpii de telegraf și au redeschis crîșme. Comorofca cumplită de altădată, în care viermuia o omenire tarată, în care domneau foștii ocnași, iar legile erau alcătuite după bunul plac al celor cu pumnii mai puternici, începea să trăiască. Era lumea lui Codin, hamalul care a făcut zece ani de ocnă pentru că a omorît un om; lumea care l-a format și îl explică și în care silueta lui uriașă, obrazul lui purtînd însemnele cruzimii își găsesc locul firesc. Dar Codin e un erou al lui Istrati, iar acesta, oricît de jos și-ar fi aruncat privirile în acel întunecat subsol omenesc al societății burgheze, a văzut întotdeauna aci o scînteiere de umanitate, de sensibilitate, de goană după căldură. Colpi îi repeta ades acest lucru interpretului lui Codin, cerîndu-i să simtă, să înțeleagă și să transmită fărîma de gingășie, ca și nevoia de dreptate ce se ascundeau în sufletul ocnașului de teama căruia tremura întreaga Comorofcă.

① Cine e interpretul lui Codin? Colpi l-a văzut în „Setea" — juca rolul lui Ezechiel — și și-a oprit alegerea asupra lui. Datele fizice au fost hotărîtoare. Alexandru Platon, profesor de limba romînă, a trecut cu bine probele de filmare și Codin și-a început — și pe peliculă — dramatica existență: diminețile de muncă istovitoare în port, serile petrecute în crîșmă cu Irina lui, bătăile aprige cu mai marii hamalilor din port ce dădeau de lucru numai protejaților lor. Codin respinge noțiunea de bine: își lovește cu cruzime mama, o bătrînă rea și avară, și nu mai crede în nimeni de cînd cel mai bun prieten al său — cel pe care l-a ucis apoi — i-a furat iubita. Doar Alexe — cu care s-a legat să fie frate pînă la moarte — se mai bucură încă de încrederea lui.

Și iată că în vecini s-a mutat o biată spălătoreasă al cărei băiețaș de vreo 12 ani îl privește cu ochi mari, încrezători și admirativi, și-i oferă prietenia și dragostea lui curată de copil. Codin e mișcat, în el începe să vibreze ceva (e scena pe care o reproduce fotografia 1). Lîngă Alexandru Platon se află interpretul micului Adrian Zograffi, elevul Răzvan Petrescu, pe care Colpi l-a ales cu mult curaj din alți zece copii, deși proba de filmare nu fusese de loc trecută cu brio.

② În crîșma Angelinei se petrece... Alexe cîntă cu nostalgie „Cîntecul prieteniei", Irina își pleacă, cu tandrețe, capul pe umărul lui Codin. E unul din puținele momente de liniște din povestirea pe care o vor zgudui apoi întîmplări dramatice: epidemia de holeră, trădarea lui Alexe, lașitatea și frivoli-

tatea Irinei. De o parte și alta a lui Codin-Platon sînt cei doi interpreți francezi: Françoise Brion și Maurice Sarfati.

③ Iată scena cu care Răzvan și-a dat proba de filmare pentru rolul Adrian și pe care nu a reușit-o atunci. Intimidat de aparate, de reflectoare, de numeroșii ochi fixați asupra lui, băiatul începuse să încurce frazele, să uite textul, să se miște stingaci. Acum a realizat una din cele mai bune scene ale filmului. Întors acasă cu pantalonii sfîșiați și prăfuiți, Adrian povestește mamei sale, foarte tulburat, cum l-a salvat pe Codin de la o nouă detențiune: provocat și lovit groaznic de Anton, Codin era pe punctul de a-l ucide dacă Adrian nu s-ar fi aruncat printre picioarele lui, oprindu-l la timp. În casca inginerului de sunet, începutul acestei conversații dintre mamă și fiu a sunat așa:

MAMA: Adrien! Ton habit... Tu t'es battu? *)

ADRIAN: Nu, mamă... L-am salvat pe Codin!

Cam așa s-au desfășurat toate secvențele în care actorii romîni jucau alături de cei francezi. Firește, pe banda sonoră definitivă a filmului se vor auzi replicile fie numai în romînă, fie în franceză — conform celor două variante în care va putea fi urmărită pelicula.

Pe planul doi al imaginii o puteți vedea pe bătrîna mamă a lui Codin. E interpretată de o actriță foarte bună, cu mari resurse de tragediană, Germaine Kerjean. Iar Joiței, mama micului Adrian, îi dă viață pe ecran o altă actriță franceză, Nelly Borgeaud (pe care ați mai văzut-o în filmul „Vrăjitoarele din Salem").

④ Alexe nu va cădea răpus de holeră, ci de mîna răzbunătoare a lui Codin: drama pe care o trăiește acesta e mai puțin cea a iubitului înșelat, cît a prietenului pe care îl trădează „fratele său pînă la moarte". Maurice Sarfati realizează foarte bine scena morții: după ce-a cîntat vechiul „Cîntec al prieteniei", el este judecat cu amară asprime și înjunghiat de Codin, și chipul lui Alexe reflectă pe rînd — în cîteva minute — neliniștea, teama, groaza și, în sfîrșit, calmul morții...

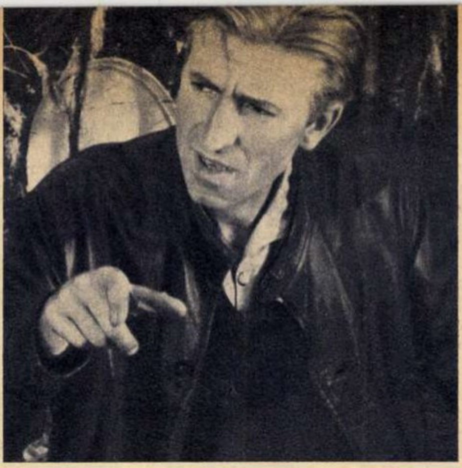

Iată-l pe Henri Colpi, așa cum l-am văzut noi tot timpul — la filmări, în holul hotelului „Lido", la o întîlnire amicală sau chiar la una mai oficială: cu veșnica lui haină de piele neagră, cu pantalonii de plușcord, cu părul în dezordine, el ne-a cucerit în primul rînd prin marea lui simplitate și modestie. Maestru al montajului cinematografic (a lucrat cu Chaplin la „Un rege la New York" și cu Alain Resnais la „Hiroșima, dragostea mea" și „Anul trecut la Marienbad"), el a făcut la 40 de ani primul său film, căruia nu i-au trebuit decît cîteva săptămîni ca să ia două dintre cele mai importante premii cinematografice. I-ați văzut filmul: „Absență îndelungată" cu Alida Vali și George Wilson. Colpi îndrăgea de mult opera lui Panait Istrati și a fost bucuros să facă un film după „Codin". Există de fapt o înrudire în factura acestor două filme ale sale, o atmosferă asemănătoare, o preocupare comună pentru analiza psihologică, un același suflu de generozitate și umanitate. Și de bună seamă același montaj excepțional, dinamic, ritmat, foarte modern, pe care l-a realizat — ca și la celelalte filme ale sale — cu Jasmine Chasney.

S-a bucurat să toarne filmul la noi, în Romînia, și și-a mărturisit adeseori impresiile foarte bune pe care i le-au făcut orașele, oamenii, realizările din țara noastră.

Sanda FAUR-DIMA
J. P. LAZAR
operator la studioul cinematografic „București"

---

*) Adrian! Haina ta... Te-ai bătut?

VIRNA LISI

Ne-a revelat-o filmul lui Francesco Maselli, „Femeia zilei", prezentat în anii trecuți pe ecranele noastre.

În aceste săptămîni, tînăra actriță italiană interpretează, în noul film pe care-l realizează regizorul francez Christian-Jacques — „Pentru o cauză bună" — rolul unei infirmiere, victimă a unei monstruoase erori judiciare.

UN FILM DE BUNUEL PE ECRANELE NOASTRE

Numele regizorului spaniol Luis Bunuel e legat de pleiada cineaștilor occidentali care — în deceniul al treilea al secolului nostru — căutau căile unei estetici a filmului, capabilă să smulgă cea de-a șaptea artă din mrejele comercialismului. În timp ce colegii lor din Uniunea Sovietică — Protazanov, Vertov, Eisenstein, Kulešov și Pudovkin — descoperiseră calea spre arta adevărată integrînd cinematografia cauzei generale a revoluției și revelaseră lumii realizări monumentale ca filmele „Crucișătorul Potemkin" și „Mama", reprezentanții cinematografiei de „avangardă" din țările occidentale rătăceau în labirintul unor căutări formaliste, sterile. Protestul lor lua adeseori forma unor elucubrații suprarealiste, ultrarafinate și inaccesibile celor neinițiați. Printre filmele de debut ale lui L. Bunuel se numără însă, alături de delirantul „Un cîine andaluz", și filmul „Secolul de aur", corosiv pamflet la adresa obscurantismului, în care simbolul devine o armă redutabilă a satirei.

Exilat din Spania sa natală după înăbușirea în sînge a Republicii Spaniole, Bunuel și-a alimentat în continuare creația din aceeași vînă satirică. Ținta satirei sale o constituie tarele unei societăți închistate în prejudecăți religioase, morale și sociale, al cărei prototip este Spania franchistă și clericală. Filmele (realizate în Mexic) „Cei dați uitării" („Los olvidados") și „Nazarin" au drept eroi oamenii simpli care încearcă să trăiască sub semnul unei morale sincere, cu adevărat umane, eliberată de tabuuri absurde. Cu „Viridiana", film încununat cu Marele Premiu al Festivalului de la Cannes din anul 1961, prima sa lucrare realizată pe pămînt spaniol de la instaurarea regimului franchist, Bunuel a dat o palmă usturătoare celor care nădăjduiau să-l cumpere, să-l atragă de partea lor. Mesajul profund protestatar al filmului, care de altfel i-a și adus răsunetul internațional, n-a trecut neobservat de cei vizați, dezlănțuind furia cercurilor clericale și fasciste. Tot la Cannes a fost prezentat în primăvara anului trecut și filmul „Îngerul răzbunării". „Distinșii" oaspeți ai unei petreceri în casa unor oameni de vază se văd, spre ziuă, ținuți în loc de o forță supranaturală. Groaza scoate la iveală, în orele de coșmar petrecute laolaltă, toată murdăria, toată mizeria morală a acestor ființe corupte. Halucinant și simbolic tablou al unei lumi condamnate la pieire, „Îngerul răzbunării" e poate opera cea mai violentă din cariera lui Bunuel.

În filmul „Fecioara" realizat în Mexic și pe care îl vom vedea foarte curînd, arta marelui regizor spaniol apare în toată complexitatea ei. Nota protestatară — fără a-și pierde din violență — se împletește cu un lirism fin. Rasismul, conformismul, prostia, minciuna sînt biciuite fără cruțare în această poveste a unui negru învinuit pe nedrept de viol și refugiat pe o insulă nu departe de litoralul sudic al S.U.A. În peisajul paradiziac al insulei (căruia imaginea semnată de Figueroa îi dă o nesfîrșită poezie) se desfășoară o dramă a cruzimii, lăcomiei, lașității și speranței. Chipul tinerei Ewie, fecioara, e imaginea frumuseții care se opune cruzimii și urîțeniei.

Ana ROMAN

O clipă de răgaz în tragica urmărire. Scenă din filmul „Fecioara", cu actorii Key Meersman (Ewie) și Bernie Hamilton (Traver).

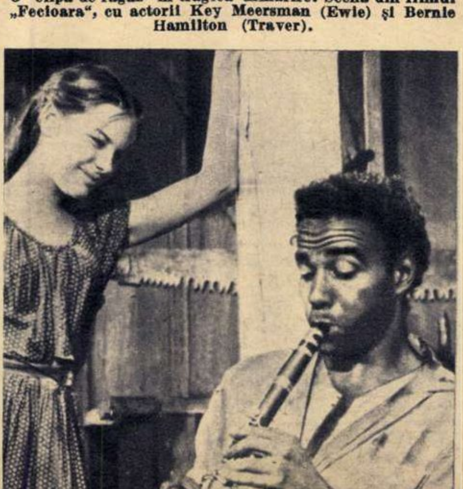

VALENTINA MALIAVINA

A debutat în film sub mantaua cazonă a Mașei, sora medicală a unității comandate de locotenentul Galțev din filmul „Copilăria lui Ivan": o fată de-abia plecată de pe băncile școlii, nevoită să îndure grozăviile războiului și asprimea disciplinei militare, și silită să-și înăbușe cele dintîi porniri de dragoste. Pentru tînăra studentă a studioului-școală de pe lîngă MHAT, rolul liric al Mașei a fost prima confruntare cu publicul și cu propriile sale posibilități.

În prezent i s-a oferit rolul Asiei, personaj de prim plan în filmul cu subiect de actualitate „Trenuri matinale", pe care-l realizează la „Mosfilm" tinerii regizori L. Mirski și F. Dovlatian.

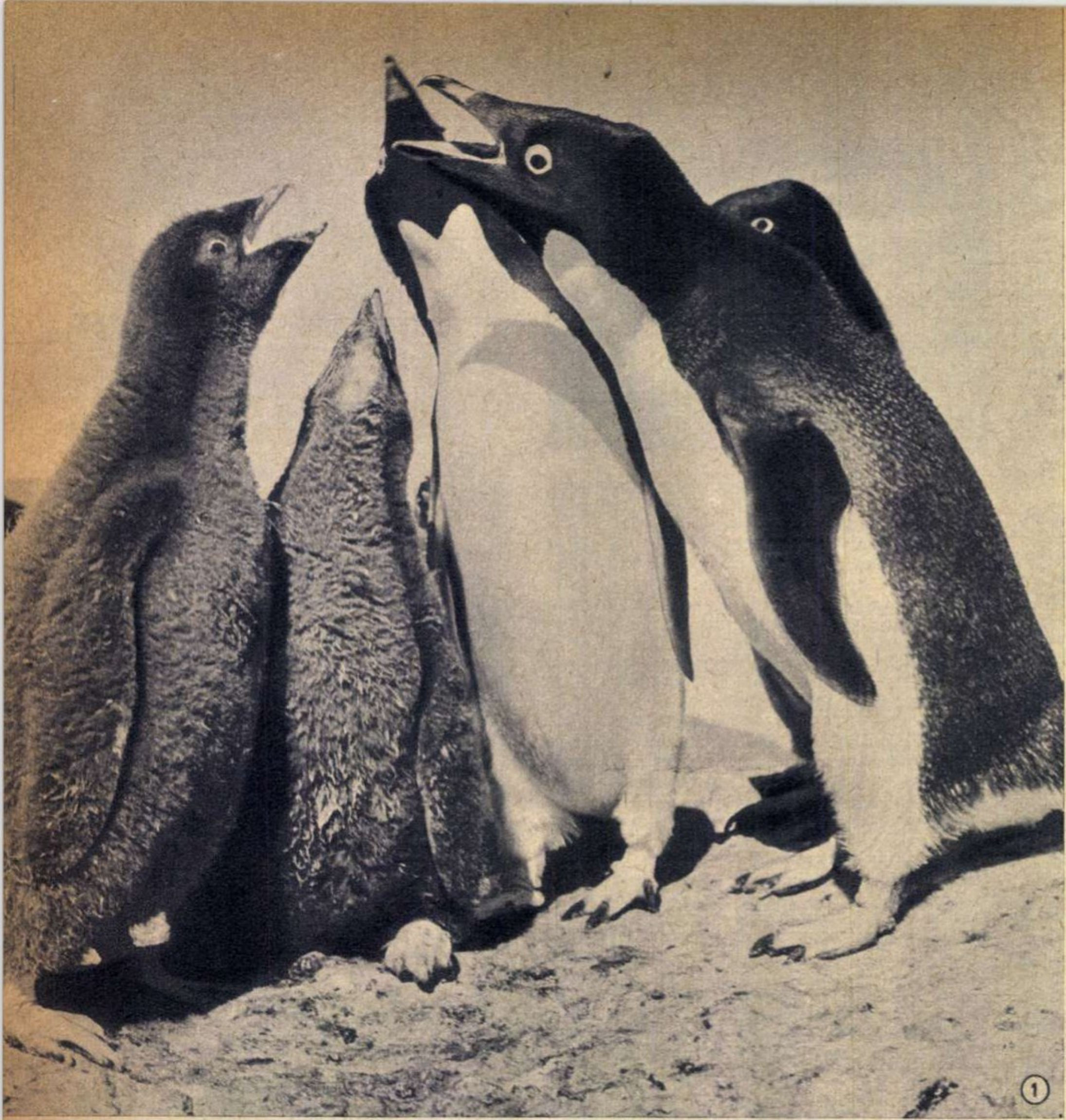

①

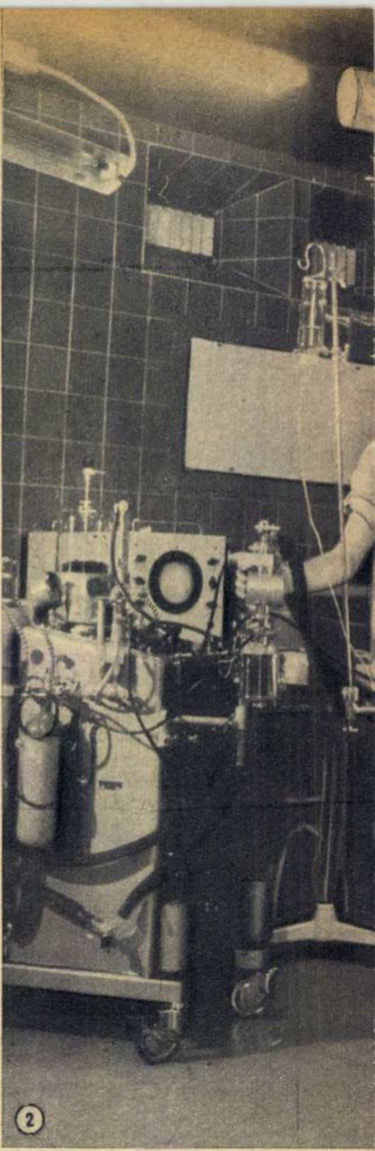

②

① Cor în Antarctica. Artiştii-pinguini. Ouăle acestor simpatice vieţuitoare se bucură de o proprietate pe cît de neobişnuită, pe atît de utilă în împărăţia zăpezilor eterne: protejate de căldura mamei, pot fi clocite la temperatura de —70°.

② Ne aflăm într-o sală de operaţie a spitalului clinic „Fundeni". Salteaua de refrigeraţie, care se vede în fotografie, scade temperatura corpului bolnavului la nivelul dorit. Operînd în condiţii de hipotermie, chirurgul are un aliat de neînlocuit: frigul.

③ Frigul poate fi prieten... dar şi duşman. Viitorilor cosmonauţi, de pildă, frigul... cosmic nu le promite nimic bun. Cu ajutorul televiziunii şi telefonului cercetătorii studiază cum se comportă echipamentul cosmonautului la temperaturi extrem de scăzute şi într-o atmosferă rarefiată.

④ În acest dispozitiv de la Centrul de hematologie din Bucureşti, măduva osoasă este îngheţată, după o tehnică specială, pînă la —79°. Conservată astfel timp de mai multe săptămîni, ea este folosită cu succes în anumite boli de sînge. Un detaliu interesant: înainte de utilizare ea e dezgheţată brusc, trecînd în cîteva momente de la —79° la +37°!

⑤ Congelată la —40°, plasma din sînge poate fi uscată („liofilizată"). Sub această formă ea îşi păstrează nealterate toate proprietăţile biologice timp de cinci ani şi poate fi utilizată, cu acelaşi succes ca substanţa proaspătă, în tratamentul unui mare număr de afecţiuni, în combaterea urmărilor arsurilor etc. Fotografia reprezintă un liofilizator de plasmă de la Centrul de hematologie din Bucureşti.

• De la hibernarea animalelor la hipotermie • „Antrenarea" plantelor la frig • Transplantări de ţesuturi şi organe la temperaturi joase • Operaţii chirurgicale la 4° • Tratamente medicale cu ajutorul frigului.

ALIATUL

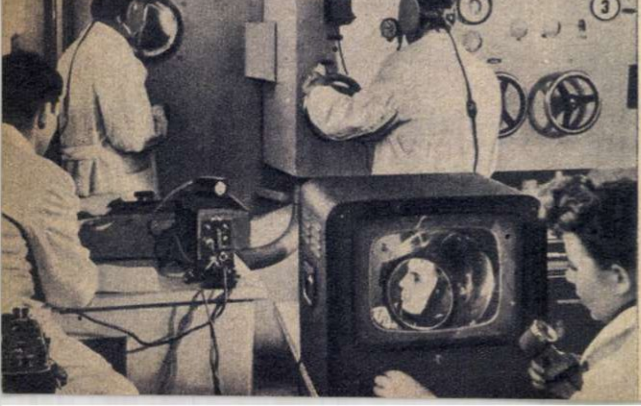

③

④

⑤

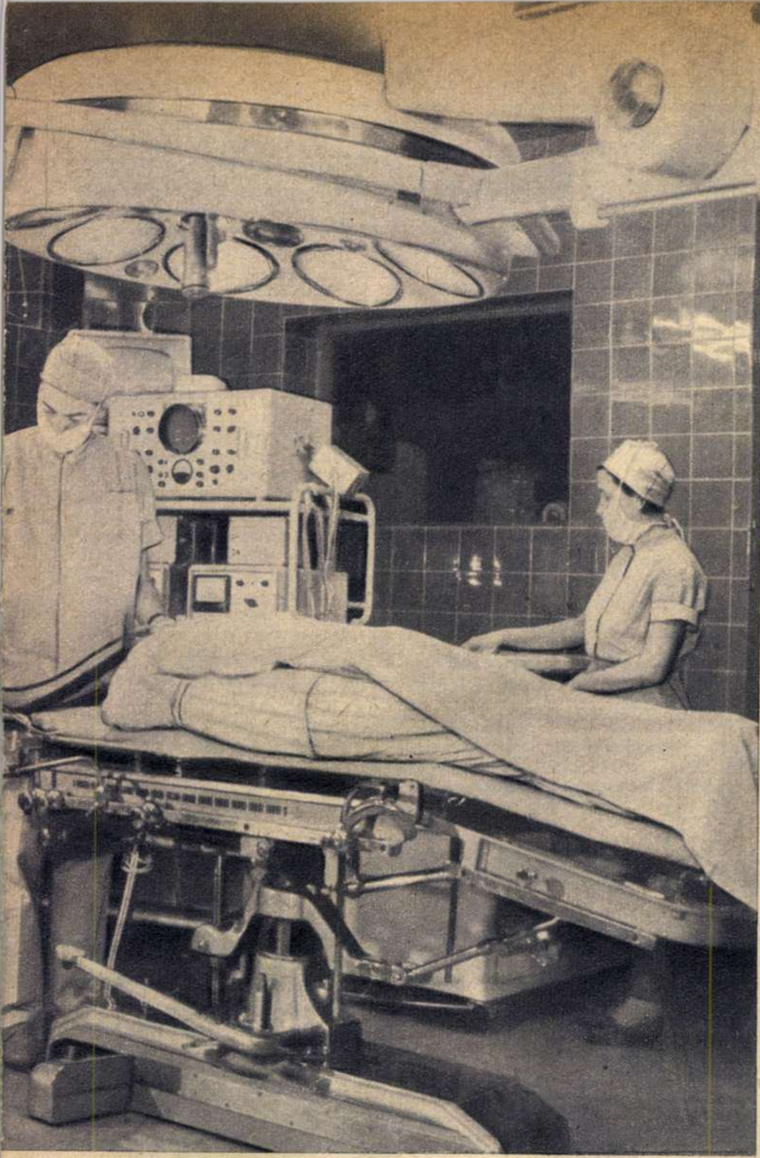

FRIG

Într-o povestire ştiinţifico-fantastică, scriitorul sovietic V. I. Savcenko prezintă pe un savant german care, dorind să-şi verifice ipoteza cu privire la periodicitatea glaciaţiunilor, îşi conservă organismul timp de 18 milenii cu ajutorul frigului. După ce experimentase pe animale metoda de conservare a vieţii prin congelare, eroul povestirii s-a hotărît să adoarmă pentru... 18.000 de ani, într-o încăpere special construită şi răcită artificial, în interiorul unei galerii săpate sub nisipurile pustiului Gobi.

Este într-adevăr posibilă conservarea îndelungată a vieţii prin frig? Datele pe care le vom relata mai jos părăsesc domeniul fantasticului, deşi cititorul neiniţiat în problemele biologice ar fi poate tentat să le considere ca atare.

VIAŢA APROAPE DE ZERO ABSOLUT

Dacă deocamdată conservarea vieţii unui organism superior prin îngheţare pe o perioadă de milenii este încă imposibilă, există multiple exemple de vietăţi microscopice care pot realiza adevărate recorduri în această privinţă.

Exploratorii sovietici au descoperit recent în Antarctica microbi îngheţaţi, la o adîncime de 30 metri în calota de gheaţă. Aceste microorganisme au putut fi readuse uşor la viaţa activă şi cercetările au arătat că ele se aflau în stare de „moarte relativă" de cel puţin 800 de ani.

Într-adevăr, organismele unicelulare rezistă foarte uşor la temperaturi scăzute, putîndu-şi astfel prelungi existenţa un timp îndelungat. Experienţele efectuate la Institutul de cercetări tropicale din R.D. Germană au dovedit că în aceste condiţii viaţa unor asemenea fiinţe se conservă ani de-a rîndul. Aproximativ 75 de specii diferite de organisme unicelulare, păstrate timp de 7-8 ani în stare de congelare, la temperaturi oscilînd între —70° şi —196° şi puse apoi în condiţii normale, şi-au continuat viaţa ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat! (Notă: toate notaţiile de temperatură din acest articol sînt în grade Celsius.)

Şi seminţele unor plante sau sporii vegetalelor pot suporta geruri foarte puternice. În această stare ele rezistă timpului secole şi chiar milenii. În nord-estul Chinei, pe fundul unui lac glaciar secat, au fost găsite seminţe de lotus care, fiind apoi semănate, au încolţit. Folosind metode radioactive s-a putut stabili că ele aveau o vîrstă de 830 de ani! Temperatura de —196° este bine suportată de sporii ferigelor şi ai muşchilor, ca şi de seminţele unor plante superioare, cum sînt ghindele de stejar, seminţele coniferelor etc.

Experimental s-a reuşit prelungirea vieţii unor seminţe prin îngheţ. Prin această metodă cercetătorul sovietic T. Bonci a conservat timp de 2-3 ani seminţe de plop care în mod normal nu trăiesc decît 2-3 săptămîni. Plantele obţinute prin încolţirea acestor seminţe congelate nu se deosebesc cu nimic de cele normale.

Există şi animale care pot rezista la îngheţ un timp îndelungat. Astfel, unele nevertebrate, cum sînt anumiţi viermi nematozi, supravieţuiesc unei temperaturi apropiate de —273°. Fluturii nu mor chiar dacă un timp oarecare trebuie să suporte un frig ce coboară şi sub —80°. Unele specii de peşti şi broaşte, dacă sînt congelate, revin la viaţă normală după dezgheţare. Femelele pinguinilor îşi clocesc ouăle în cursul nopţii polare la temperaturi pînă la —70°. Peştii din apele Antarcticii îşi menţin metabolismul chiar dacă sîngele lor se află la o temperatură sub 0°.

LA „ŞCOALA" FRIGULUI

Crisalidele unui fluture din Nigeria de nord şi Uganda „se simt foarte bine" la temperatura heliului lichid. „Uscate" în prealabil şi introduse timp de cinci minute în heliu lichid (—270°), apoi scoase din recipient, ele au continuat să se metamorfozeze pînă la stadiul de insecte adulte. Păstrate la —190° în aer lichid, crisalidele au supravieţuit pînă la 77 de ore. Din crisalidele readuse, prin contact cu apa, la temperatura obişnuită, s-au dezvoltat fluturi normali.

Interesante sînt experienţele savantului sovietic prof. Lev Lozinski, care a demonstrat că prin căliri repetate chiar organismele nerezistente la frig pot suporta geruri de —150° sau chiar —190°, după care revin la viaţă.

Metoda călirii progresive prin frig poate fi folosită şi în cazul plantelor. Botanistul sovietic acad. I. Tumanov a demonstrat că prin această metodă unele plante pot supravieţui la temperaturi extrem de scăzute, apropiate de zero absolut. După o răcire, în cursul căreia s-a atins treptat o temperatură de —40° şi care a produs o călire a ramurilor, acestea au fost cufundate pe rînd în azot lichid şi în hidrogen lichid. Readuse la temperatura normală, ramurile au continuat să se dezvolte şi au dat muguri. În schimb ramurile „martori" care au fost supuse dintr-o dată unei temperaturi de —14° au pierit.

Practic, metoda călirii progresive a plantelor a fost aplicată la Staţiunea de climat artificial a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. Rezultatele cele mai spectaculoase au fost obţinute cu coacăzul negru care, în condiţii obişnuite, îngheaţă la mai puţin de —40° dar care, prin metoda amintită, a rezistat la o temperatură de —253°.

„ORGANE DE SCHIMB" LA FRIGIDERI

Tehnica enunţată în subtitlu face posibilă conservarea de organe şi ţesuturi izolate, care se pot dovedi de o mare utilitate în chirurgie. Experienţele realizate în acest sens sînt extrem de promiţătoare. Astfel au fost extrase inimi de embrioni de găină, tratate cu glicerină şi introduse în aer lichid, la temperatura de —190°. Congelate imediat, ele au fost lăsate luni de-a rîndul la o temperatură care nu depăşea —80°. După cîteva luni, fiind reîncălzită, inima a început să bată. S-a reuşit chiar transplantarea inimii congelate de la un cîine la altul. Oasele, cartilajele, ţesuturile, arterele, impregnate în glicerină şi cufundate în azot lichid (—190°), pot fi conservate şi expediate la mii de kilometri.

La Institutul de medicină experimentală din Moscova asemenea operaţii se fac în mod curent pe animale. Medicii sovietici au reuşit să „coasă" la loc picioarele unor cîini după 25 ore de la separarea de corp. În acest timp membrele amputate au fost menţinute la temperaturi scăzute în frigidere special amenajate. Înainte de a fi „repuse la loc" membrele au fost încălzite. Este posibil ca aceste operaţii să constituie un fel de preambul al viitoarelor intervenţii chirurgicale care se vor putea face la oameni în cazul traumatismelor grave.

Anumite transplantări de ţesuturi conservate prin frig se efectuează de pe acum, în unele cazuri, şi în clinicile umane. Astfel, la secţia clinică a Centrului de hematologie din Bucureşti au fost efectuate numeroase transfuzii de măduvă osoasă — conservată prin îngheţare — necesară în anumite boli de sînge. Măduva este îngheţată după o tehnică specială pînă la —79°. Iată în ce constă această tehnică:

în primele minute se coboară temperatura cu 1° pe minut pînă la —15°, în următoarele minute cu 2-5° pe minut pînă la —30° și apoi în progresie tot mai mare. În felul acesta procesele metabolice din măduva osoasă sînt oprite și țesutul poate fi păstrat timp de 30-45 de zile. Cînd urmează să fie folosită, măduva e dezghețată brusc de la —79° pînă la temperatura normală a corpului (+37°), apoi injectată intravenos pacientului.

O metodă de tratament care se bazează pe acțiunea frigului este și cea inițiată de savantul sovietic V.P. Filatov. El a făcut o descoperire uimitoare în timpul operațiilor de grefă pe cornee. Grefele păstrate cîtva timp la temperatură joasă prindeau mai bine decît cele folosite imediat după recoltare. Astfel Filatov a pus temeliile așa-numitei terapii de stimulare, bazate pe faptul că un țesut ținut la gheață (pus deci în stare de „suferință") se apără secretînd o serie de substanțe stimulatoare: biostimuline. Acestea din urmă, introduse în organism, pot favoriza vindecarea unor boli.

În prezent se folosesc biostimuline de origine animală și vegetală. Placenta — acest organ ce servește la nutriția copilului în perioada vieții intrauterine — tratată prin frig constituie materia primă pentru medicamentul cunoscut sub numele de „placenta Filatov" (produs și în țara noastră de fabrica „Biofarm"). Acest biostimulator preparat după metoda lui Filatov este util în afecțiuni oftalmologice, dermatologice, reumatologice, alergice etc.

Extractul vegetal se prepară din frunze de aloe (o plantă tropicală) ținute la întuneric, la temperatură joasă. În țesuturile frunzelor, ca rezultat al condițiilor de mediu nefavorabile, se formează stimulatori biogeni care au efecte favorabile în aceleași boli ca și biostimulatorii proveniți din placentă.

ÎMPRUMUT DE LA NATURĂ

Dar cea mai îndrăzneață utilizare a tehnicii frigului în medicină o constituie hibernația artificială, cunoscută și sub numele de hipotermie. Această metodă pleacă de la un fenomen destul de răspîndit în natură: cunoscuta hibernare a animalelor. Amintim pe scurt că aceasta este o stare de suspendare a proceselor vitale, în care își petrec unele animale o perioadă de timp.

Animalele despre care se poate spune că hibernează cu adevărat sînt marmota, hîrciogul, ariciul, popîndăul, pîrșul cenușiu și liliecii. Ursul — poate spre surprinderea unor cititori — este un fals hibernant, deoarece nu cade niciodată în letargie (somnul său nu durează nici măcar 24 de ore consecutiv), sensibilitatea sa nu-i dispare în tot timpul somnului, iar temperatura scade foarte puțin: doar 4-5°. O dată intrat în hibernație corpul animalelor hibernante prezintă, în unele cazuri, o temperatură mai scăzută decît cea externă, iar în tot timpul somnului ele nu se hrănesc cu nimic. În cadrul aparatului digestiv se micșorează sau chiar încetează secreția tuturor glandelor, fermenții devin inactivi. Respirația și circulația sîngelui sînt considerabil micșorate. Liliecii, spre exemplu, ajung de la 120 la 7 respirații pe minut.

Hibernarea apare astfel ca o „armă de apărare" a animalelor împotriva condițiilor grele din sezonul critic al iernii. În timpul perioadei de hibernare marmota sau liliacul cheltuiesc desigur mult mai puțină energie decît în timpul vieții lor normale. Tocmai acest principiu a dus la ideea hibernării artificiale.

Pentru a-și menține temperatura la un nivel constant, organismul nostru duce o luptă permanentă și costisitoare cu mediul înconjurător. Să presupunem că organismul are de înfruntat o agresiune deosebit de brutală: un șoc chirurgical grav, o operație laborioasă. În acest caz lupta permanentă în vederea menținerii echilibrului termic riscă să se termine cu o înfrîngere. Prin hibernare artificială temperatura corpului e coborîtă simțitor, schimburile dintre celule sînt foarte mult încetinite, „foamea de oxigen" a țesuturilor scade și organismul poate suporta mai ușor orice intervenție chirurgicală.

Ideea nu este nouă. Încă din 1863, fiziologul rus A.P. Valter a arătat experimental că, scăzînd temperatura organismului pînă la 25°, nu mai este nevoie de anestezie pentru executarea unei operații. El a constatat că animalele supuse hipotermiei suportă în condiții excelente scăderea pulsului de la 120 la 20 pe minut. Valter susținea că hipotermia ar putea fi de mare folos chirurgilor.

Mai tîrziu, în 1899, biologul rus P.I. Bahmetiev încerca să realizeze o hibernare artificială. Ziarele din Petersburg au publicat în acea vreme știri senzaționale despre experiențele lui Bahmetiev. Despre acestea se spunea că vor putea duce la „înghețarea" după dorință a oamenilor pe timp de un an, de zece ani și chiar de un secol. Se oferea chiar posibilitatea unei călătorii în secolele viitoare: dacă te vei lăsa înghețat, te vei putea „topi" după un secol sau două și te vei trezi astfel în mijlocul urmașilor tăi îndepărtați...

Acestea erau, firește, fantezii ale reporterilor, dar experiențele lui Bahmetiev au arătat, într-o epocă în care medicina considera căldura drept mijlocul principal de conservare a bolnavului pe masa de operație, că frigul poate aduce servicii mult mai substanțiale.

De altfel marele chirurg rus Pirogov a utilizat refrigerarea în unele intervenții chirurgicale pe cîmpurile de luptă din Bulgaria.

DOCTORUL FRIG

O mulțime de studii ulterioare au arătat acțiunea favorabilă a frigului asupra organismului în stare de suferință. Începînd din 1953 savanți ca Bailey, Swan și Lewis, Derra, Dubost, Brom și D'Allaines, la noi în țară N. Hortolomei și V. Marinescu (1957) au executat la om operații pe inimă cu ajutorul hipotermiei.

Există numeroase metode de răcire a corpului. De obicei se face o anestezie profundă, urmată de o răcire (cu o saltea de refrigerație compusă din tuburi din material plastic în care circulă un amestec de apă cu alcool). La spitalul clinic „Fundeni" se folosește, în chirurgia cardiovasculară, un dispozitiv de acest fel — „cămașa de gheață" — care scade temperatura corpului la nivelul dorit.

Într-o asemenea stare de hipotermie moderată circulația sîngelui se oprește între 4-8 minute, în care timp se execută operația.

O metodă mai perfecționată este cea a hipotermiei profunde, corpul atingînd o temperatură de 4-6°; metoda se aplică în prezent în numeroase țări, și la noi tot la spitalul clinic „Fundeni". Superioritatea hipotermiei profunde constă în posibilitatea de a prelungi „stopul cardiac" la o oră sau chiar mai mult, timp suficient pentru o operație oricît de complicată.

Chirurgul operează în acest caz în interiorul unei inimi inerte și „uscate". Creșterea rezistenței la lipsa de oxigen este de 5-6 ori mai mare decît în hipotermia moderată.

Metoda hipotermiei profunde se realizează în combinație cu circulația extracorporală — care reprezintă o metodă de substituire temporală a inimii și plămînilor printr-un aparat cord-pulmon artificial.

Hipotermia se aplică și în alte domenii. Ea împiedică, în anumite condițiuni, dezvoltarea celulelor tumorale și această proprietate este în prezent studiată în tratarea cancerului. Experiențe de acest fel au fost făcute și la Institutul oncologic din București de prof. O. Costăchel și colaboratorii săi. Medicii suedezi aplică un procedeu de salvare a nou-născuților în stare de asfixie, bazat pe hipotermie: băi reci care scad temperatura corpului pînă la 25°.

Hipotermia poate scoate bolnavul dintr-un impas în cursul unor boli grave ca tetanosul, meningita etc. Ea a fost încercată cu rezultate bune și în unele maladii psihice, boli ale noilor născuți, boli de inimă etc.

Și nu este exclus ca tot hipotermia să favorizeze lungile călătorii interplanetare. Această problemă preocupă în prezent pe mulți cercetători sovietici.

Iată deci că frigul, unul din cei mai vechi dușmani ai omului, a fost transformat de către oamenii de știință în aliat. Utilizarea tehnicii frigului deschide mari perspective biologiei, chirurgiei, agronomiei și poate și astronauticii.

Dr. Em. ROMAN

Nu uitați
să vă notați

ATELIERUL DE REPARAT FRIGIDERE, MAȘINI DE SPALAT RUFE ȘI ASPIRATOARE DE PRAF AL

COOPERATIVEI METALO-CASNICA

s-a mutat

DIN STR. DOBROGEANU GHEREA Nr. 5, ÎN STR. AVRIG, BLOC E (Piața Iancului), TRAMVAI 7, 13, 14, 24, 26, 27, TROLEIBUZ 85, TELEFON 11.49.69

DE ASEMENEA SE FAC REÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE TIPURILE DE FRIGIDERE CU ABSORBȚIE („FRAM", „PINGUIN", „FRIGOLUX", „SEVER" etc.). SE FAC ÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE COOPERATIVELE DIN ȚARĂ. SE REPARĂ ÎN PERIOADA DE GARANȚIE FRIGIDERELE „FRAM" ȘI „ALKA".

DE VORBĂ CU MEDICUL

Alcoolul în terapie

Alcoolul şi băuturile alcoolice sînt utilizate de profani ca „remedii" pentru o seamă de boli. Medicina însă delimitează întrebuinţarea alcoolurilor prin indicaţii şi contraindicaţii de care trebuie să ţinem seama. Iată cîteva dintre ele:

— Fiind un solvent excelent, alcoolul este întrebuinţat în industria farmaceutică ca vehiculant în mixturile de medicamente.

— Arsurile rezultate din acţiunea fenolului asupra pielii trebuie imediat spălate cu alcool.

— În stările febrile fricţiile cu bureţi îmbibaţi cu alcool sînt de mare ajutor.

— Fricţiile cu alcool combat transpiraţia abundentă.

— Fiind lipsit de nocivitate pentru piele, alcoolul constituie cel mai răspîndit dezinfectant (nu este indicat pentru dezinfectarea rănilor deoarece lezează ţesuturile descoperite, iar acţiunea sa este neutralizată de proteinele din plagă).

— Pentru calmarea durerilor alcoolul se utilizează în injecţii în imediata apropiere a nervilor. Aceste injecţii se fac de către medici în cazul nevralgiei nervului trigemin şi al carcinoamelor inoperabile.

— Pentru a stimula pofta de mîncare la bolnavii convalescenţi şi debilitaţi sau la cei în vîrstă se poate da înaintea meselor o băutură alcoolică în cantitate moderată, care reduce balonările abdomenului de după mese. Şi colicile abdominale pot fi calmate de un păhărel de băutură alcoolică.

— Multe persoane întrebuinţează pe scară largă alcoolul ca somnifer şi ca antipiretic în stări febrile. În ciuda unor rezerve serioase în legătură cu eficienţa „remediului" s-a constatat că un rom fierbinte luat înainte de culcare combate insomnia.

Oamenii întrebuinţează alcoolul pentru a preveni instalarea unor guturaiuri iminente, mai ales după expunere vreme îndelungată la frig. Această eficacitate a alcoolului nu poate fi contestată deoarece dilataţia vaselor care rezultă după ingerarea lui ajută la restabilirea circulaţiei la suprafaţa pielii şi a mucoaselor îngheţate.

Şi acum cîteva contraindicaţii: alcoolul nu va fi folosit de persoanele cu boli de ficat şi rinichi, suferinde de ulcer gastrointestinal şi hiperaciditate gastrică sau de infecţii ale căilor urinare. De asemenea alcoolul trebuie interzis bolnavilor care au fost cîndva alcoolici, chiar dacă au fost dezalcoolizaţi.

Mai ales să nu se uite că utilizarea alcoolului în cazul fiecărei boli constituie o problemă pe care o rezolvă medicul, de la caz la caz.

Dr. Silviu GHEREA

COLŢUL COSMETICIENEI

Din nou despre riduri

Spre deosebire de tenul gras, tenul uscat are avantajul de a nu favoriza apariţia punctelor negre şi nici dilatarea porilor. Dacă i se acordă o îngrijire potrivită, pe baza unor produse de calitate, tenul uscat îşi poate păstra multă vreme aspectul frumos. În acest sens, persoanele cu ten uscat trebuie să evite: apa caldă, săpunul, loţiunile alcoolice şi cremele cu bismut, iar în timpul verii nu trebuie să facă abuz de soare.

De cele mai multe ori, din cauza secreţiei insuficiente a glandelor sebacee şi sudoripare, tenul uscat, o dată cu trecerea anilor, se brăzdează cu nedoritele riduri. În cele ce urmează vă recomandăm cîteva măsuri speciale de îngrijire a unui asemenea ten:

Seara se ia fardul jos cu un lapte demachiant (de exemplu: emulsia Velur), apoi se spală cu apă şi se unge cu o cremă de noapte, grasă, hrănitoare. Crema „Sanda", de curînd apărută, este foarte indicată în acest sens. Pentru porţiunea din jurul ochilor se recomandă crema cu extras de placentă „Nutrin". O cremă preparată după următoarea reţetă dă de asemenea rezultate bune: lanolină 5 gr, ceară albă 2 gr, stearină 3 gr, ulei de parafină 15 gr, vitamina F o capsulă, colesterină 1 gr, apă 20 gr.

În cazul unui ten foarte uscat, crema poate fi păstrată şi în timpul nopţii. Dimineaţa se spală faţa cu foarte multă apă rece şi apoi se unge din nou cu un strat subţire de cremă, după care se pudrează.

Măştile cosmetice, despre care am vorbit într-unul din articolele trecute, sînt absolut necesare în îngrijirea unui ten uscat.

Georgeta MĂLIN

SFATURI PRACTICE

În raid prin magazine am văzut pentru dumneavoastră...

...o oală de fiert sub presiune (în aburi), confecţionată din metal emailat şi închisă ermetic. Cuprinde trei recipiente, dintre care două perforate, pentru fierberea legumelor, şi unul neperforat, pentru prepararea compoturilor, a fripturilor înăbuşite, a ruladelor şi chifteluţelor de regim etc. Pentru scoaterea recipientelor, după ce alimentele sînt fierte, sînt prevăzute două gheare metalice, care se introduc în nişte lăcaşuri anume făcute sub bordura vaselor respective.

Această oală are următoarele avantaje: 1) permite pregătirea a trei feluri de mîncare concomitent, fără ca mirosurile să se amestece; 2) reduce la jumătate timpul necesar preparării lor; 3) mîncărurile gătite aici îşi păstrează vitaminele şi sărurile minerale. Aşadar, un ajutor preţios în pregătirea mîncărurilor pentru copii, ca şi pentru adulţii bolnavi care, trebuind să ţină regim, nu au voie să consume alimente prăjite.

...un aparat din material plastic, avînd un dispozitiv cu patru palete care, prin învîrtire, freacă maioneza, untul pentru diferite paste şi creme, bate frişca şi albuşurile spumă. Prin utilizarea lui gospodinele realizează o substanţială economie de muncă şi timp.

...un grătar dublu pentru fript carne pe aragaz, de formă dreptunghiulară. Deosebirea dintre acest grătar şi cele rotunde, existente în comerţ pînă acum, constă în faptul că permite prepararea a două fripturi concomitent şi că, avînd mînerul din lemn, poate fi mutat dintr-un loc într-altul chiar şi atunci cînd este încins.

Garajul... portabil

Nu întotdeauna automobilistul are la îndemînă posibilitatea de a-şi gara maşina, de a o pune la adăpost de intemperii. Iată însă că specialişti din R.S. Cehoslovacă au propus o soluţie: garajul portabil din mase plastice, care poate fi montat şi transportat cu uşurinţă.

Într-adevăr, acest „garaj" — realizabil într-o varietate de dimensiuni şi modele — nu cîntăreşte mai mult de 25 de kg; cînd este strîns ocupă un spaţiu foarte mic, putînd fi pus în geamantan...

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ŞTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00 (joi: 22.30), 23.50 (Progr. I). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminica: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 (Progr. I) 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) şi 13.05 (Progr. I).

DUMINICĂ 10 FEBRUARIE. Programul I — *6.00:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *6.30:* Piese simfonice *7.10:* Concert de dimineaţă *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Şcoala şi viaţa *8.30:* Melodii distractive de estradă *9.00:* Concerto grosso nr. 2 în Fa major de Haendel. Divertisment în Re major de Mozart *9.30:* Teatru la microfon pentru copii: „Se caută un fapt deosebit" *10.30:* Cîntă corul Combinatului siderurgic din Hunedoara şi corul minerilor din Petrila *11.00:* Program muzical pentru fruntaşii recoltelor bogate *11.30:* Vorbeşte Moscova! *12.00:* Cîntă baritonul Dan Iordăchescu *12.30:* Muzică uşoară *13.10:* De toate pentru toţi *14.00:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *14.40:* Interpreţi de muzică uşoară *15.20:* Dansuri simfonice de compozitori romîni *15.45:* Muzică populară romînească (Fănică Luca, Emil Gavriş şi Ion Luca Bănăţeanu) *16.15:* Mici formaţii de muzică uşoară *16.40:* Jocuri populare romîneşti *17.00:* Din viaţa satelor patriei *17.40:* Mic recital interpretat de violoncelistul Vladimir Orlov *18.01:* Valsuri *18.30:* Romanţe *19.00:* Concert din operete *19.35:* „Melodii... melodii..." — muzică uşoară romînească *20.00:* Teatru la microfon — Premiera „Febre" de Horia Lovinescu. Interpretează: Septimiu Sever, Marcela Rusu, Marcel Enescu şi alţii. *21.13:* Muzică de dans *22.25:* Muzică de dans de compozitori din R.D. Germană *23.02:* Poemul simfonic „O viaţă de erou" de Richard Strauss — interpretează orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor George Georgescu.

Programul II — *7.00:* Cîntă Fanfara reprezentativă a armatei *7.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *8.00:* Muzică uşoară *8.30:* Clubul voioşiei *8.50:* Anunţuri, muzică *9.00:* Din cele mai cunoscute melodii populare romîneşti *9.30:* Concursul „Cine ştie, ne scrie!" Întrebările etapei a IV-a *9.50:* Jocuri populare romîneşti *10.00:* Arii din operele compozitorilor Cilea şi Catalani *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică distractivă interpretată de solişti vocali *11.00:* Transmisiunea concertului orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor Mircea Cristescu. În program: Trei invenţiuni (primă audiţie) de Bohuslav Martinu; Simfonia de Tiberiu Olah; Concertul nr. 5 în Mi bemol major pentru pian şi orchestră de Beethoven — solistă Sofia Cosma. În pauză: Emisiunea „Cinema" *13.00:* Concert de prînz *14.05:* Cîntă Harry Belafonte *14.30:* La microfon „Satira şi umorul" *15.15:* Din folclorul popoarelor *16.00:* Oameni şi fapte *16.08:* Corul Ansamblului folcloric al Sfatului Popular al Capitalei *16.30:* Uvertură de Glier; Concertul pentru două flaute şi orchestră de Cimarosa; Mică suită de Lutoslavski *17.15:* Antologie radiofonică — Nikolai Ostrovski citeşte un fragment din „Aşa s-a călit oţelul" *17.25:* Muzică uşoară cerută de ascultători *18.05:* Din spectacolele Teatrului de Operă şi Balet al R.P R.: Fragmente din opera „Aida" de Verdi — interpretează Zenaida Pally, Maria Voloşescu, Garbis Zobian, Nicolae Florei, David Ohanezian şi Viorel Ban. *18.45:* Muzică de estradă *19.00:* „Zile eroice" — radiomontaj de Gh. Anghelescu *19.20:* Muzică instrumentală *19.30:* Muzică populară romînească *20.05:* Din creaţia compozitorului Gherase Dendrino *20.30:* Cîntă Maria Tănase *20.45:* Muzică de dans *21.45:* Pagini din opera lui Bertolt Brecht *22.00:* Muzică de dans *22.29:* Suita „Tablouri dintr-o expoziţie" de Musorgski — interpretază pianistul Sviatosiav Richter *23.10 — 24.00:* Muzică de dans.

LUNI 11 FEBRUARIE. Programul I — *5.07:* Muzică uşoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică populară romînească *6.07:* Muzică de balet *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Jocuri interpretate de fanfară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Mici piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului — Primul ajutor în entorsă *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romîneşti *8.00:* Sumarul ziarului „Scînteia" *8.08:* Muzică vocală şi instrumentală *8.30:* Fragmente din opereta „Moscova-Ceriomuski" de Şostakovici *9.00:* Tinereţea ne e dragă — „Cu studenţii în vacanţă" *9.20:* Melodii populare romîneşti *10.00:* Muzică uşoară *10.30:* Muzică de cameră — Sonata în Si minor de Haydn — interpretează pianista Maria Cristian; Sonata pentru violoncel şi pian de Valentini — interpretează Daniil Şafran şi Dagobert Bucholz *11.05:* Pagini din operele lui Hector Berlioz *11.30:* Muzică de estradă *12.00:* Suita a II-a „Romantica" de Iuliu Mureşanu *12.30:* Muzică populară romînească *13.10:* Melodii orchestrale de muzică uşoară *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *15.00:* Muzică uşoară de compozitori din ţări socialiste *15.30:* Muzică din opere *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Orchestra de muzică populară a Filarmonicii de stat din Arad *17.10:* Interpreţi în studio — organistul Horst Gehan *17.30:* Prietena noastră, cartea — „Pescăruşul" — roman de Iuri Zbanaţki *18.00:* Din albumul melodiilor de estradă *18.30:* Lecţia de limba rusă (începători) *18.40:* Arii şi duete de dragoste din operete *19.00:* În pas cu ştiinţa *19.20:* Corul Uzinelor „Griviţa roşie" şi corul petroliştilor de la schela Moreni. *19.45:* Muzică populară din Dobrogea *20.15:* Muzică uşoară *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Concertul nr. 3 în Do minor pentru pian şi orchestră de Beethoven — interpretează Emil Ghilels, acompaniat de Orchestra simfonică de stat a Uniunii Sovietice, dirijor Kurt Zanderling *21.15:* Pe teme internaţionale *21.25:* Muzică uşoară romînească *22.25:* Simfonia a IX-a în Re minor de Bruckner *23.22:* Concert de noapte.

Programul II — *12.15:* Muzică uşoară sovietică *12.45:* Concertul pentru violoncel şi orchestră de Ottmar Gerster; poemul simfomic „Ucenicul vrăjitor" de Paul Dukas *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Concert de muzică populară romînească *14.10:* Arii din operete *14.30:* Estrada melodiilor *15.00:* Suita simfonică din muzica lui Anatol Vieru pentru filmul „Pe drumurile Romîniei" *15.22:* Muzică populară romînească *16.10:* Cîntece de pace şi prietenie *16.30:* Uverturi la opere *17.00:* Muzică uşoară de compozitori romîni *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică simfonică cerută de ascultători: Suita nr. 1 de arii şi dansuri antice de Ottorino Respighi; Concertul nr. 2 pentru sextet de coarde de Jean Philipp Rameau; Toccata şi Fuga în Re minor de Bach-Stokowsky *18.45:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *19.30:* Din activitatea sfaturilor populare *19.40:* „Ghid muzical" (9) (reluare) *20.20:* Din muzica popoarelor *21.15:* Cîntece *21.30:* Lectură dramatizată: „Zăpezile de pe Kilimandjaro" de Ernest Hemingway *22.00:* Mari cîntăreţi de operă: Feodor Şaliapin *22.20:* Muzică de dans *23.10 — 24.00:* Muzică de cameră de Debussy.

MARŢI 12 FEBRUARIE. Programul I — *5.07:* Muzică populară romînească *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece şi marşuri patriotice *6.07:* Cîntece de excursie *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece de muncă *6.45:* Salut voios de pionier *7.10:* Melodii populare romîneşti *7.30:* Sfatul medicului — Tratamentul cu aerosoli *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Jocuri populare din ţări socialiste *8.30:* Concerto grosso în Re major de Corelli; Simfonie pe temele a două cîntece ruse de Glinka *9.00:* Formaţii artistice ale ceferiştilor şi petroliştilor *9.30:* Concert de dimineaţă *10.00:* Fragmente din opere *10.30:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *11.05:* Sonata pentru pian de Mauriciu Vescan — interpretează pianista Maria Fotino *11.26:* Lucrări de compozitori sovietici pentru orchestră de instrumente populare *11.45:* Radio prichindel *12.00:* Muzică de estradă *12.30:* În faţa hărţii *12.40:* Muzică din operete *13.10:* Solişti şi formaţii artistice de amatori *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică uşoară romînească *15.00:* Din operele lui Rossini *15.30:* Piese instrumentale *15.45:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Jocuri *17.10:* Arii din opere interpretate de soprana Joan Sutherland *17.36:* Formaţii artistice de amatori — Orchestra simfonică şi corul Combinatului siderurgic din Hunedoara *18.00:* Universitatea tehnică radio — Ce este fonta nodulară şi avantajele ei *18.15:* Din repertoriul cîntăreţului Ion Luican *18.30:* Limba noastră — Vorbeşte acad. prof. Al. Graur *18.40:* Piese vocale şi instrumentale de Mozart *19.00:* Revista economică radio *19.20:* Fragmentul „1933" din „Cantata Bucureştiului" de Alfred Mendelsohn *19.27:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *20.15:* Cîntă formaţia de muzică uşoară „Electrecord" *20.30:* Noapte bună, copii *20.40:* Muzică de dans *21.15:* La microfon „Satira şi umorul" (reluare) *22.25:* Simfonia a IX-a de Beethoven. Dirijor Pablo Casals.

Programul II. *12.15:* Arii din operete interpretate de Lili Duşescu şi Ion Dacian *12.39:* Suita de balet „Tricornul" de Manuel de Falla — orchestra „Suisse Romande", dirijor Ernest Ansermet *13.15:* Din versurile poeţilor noştri clasici *13.30:* Concert de estradă *14.10:* Cîntece sovietice *14.30:* Uvertură de William Walton; Divertisment nr. 2 de Kadoşa Pal *15.00:* Muzică uşoară *15.29:* Din cîntecele şi dansurile popoarelor *16.10:* Lieduri interpretate de tenorul Valentin Teodorian *16.30:* Muzică uşoară romînească *17.00:* Concertul pentru orchestră de coarde de Sigismund Toduţă *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* „Dicţionar muzical" (9) — Sonata (A) (reluare) *18.30:* Cîntece pionereşti *18.45:* Emisiune culturală — „Luna cărţii la sate" *19.00:* Doine şi jocuri populare romîneşti *19.30:* Lecţia de limba franceză (avansaţi) *19.40:* „Opere inspirate din lucrările lui Puşkin" — fragmente din opera „Oaspetele de piatră" de Alexandr Dargomîjski *21.15:* Muzică de dans *21.45:* „Omul" — fragmente din poemul lui Eduard Mejelaitis, laureat al Premiului Lenin *22.00:* Mica simfonie concertantă pentru pian, harpă, clavecin şi dublă orchestră de coarde de Franck Martin — solişti Smaranda Atanasof, Ileana Pitca şi Alexandru Şumski *22.32:* Muzică romînească de estradă *23.10 — 24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 13 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică de estradă *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *6.07:* Muzică interpretată de fanfară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică uşoară *6.45:* Salut voios de pionier *7.10:* Cîntece *7.30:* Sfatul medicului — Plantele medicinale în tratamentul bolilor de inimă *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară *8.30:* Muzică din opere *9.00:* Piese simfonice *9.30:* Melodii populare din ţări socialiste *10.00:* Teatru la microfon: „Piaţa ancorelor", adaptare după piesa lui I. Stok, cu: Tatiana Iekel, Constantin Codrescu, Toma Dimitriu, Septimiu Sever, Sandina Stan şi alţii *11.46:* Muzică instrumentală *12.00:* Muzică de estradă *12.30:* Muzică din opere *13.07:* Oratoriul „Griviţa luptătoare" de Constantin Palade pe versuri de Nicolae Nasta — solişti Elena Cernei şi Mircea Buciu *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Muzică populară din Moldova *15.30:* Muzică de operetă de compozitori romîni *16.00:* Poem de Constantin Nottara, în interpretarea violonistului Varujan Cozighian *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică uşoară *17.10:* „Spre noi victorii socialiste" — program de cîntece *17.30:* „Prietenii lui Do-Re-Mi" *18.00:* Muzică populară romînească interpretată de Dan Moisescu, Florea Netcu şi Nelu Stan *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Concertul nr. 2 în Do major pentru oboi şi orchestră de Mozart *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Muzică uşoară de compozitori romîni *19.40:* Romanţe *20.15:* Piese interpretate de orchestre de mandoline. *20.30:* Noapte bună, copii *20.40:* Din viaţa de concert a Capitalei *21.15:* Emisiune literară *21.30:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *22.25:* „Capriciu spaniol" de Rimski-Korsakov; Variaţiuni simfonice pentru pian şi orchestră de César Franck; „Poemul extazului" de Skriabin *23.17:* Concert de noapte.

Programul II. *12.15:* Cvartetul de coarde în Fa major de Theodor Rogalski *12.38:* Din folclorul popoarelor *13.15:* Însemnări de reporter *13.25:* Concert de estradă *14.10:* „Colectiva noastră dragă" — program de cîntece şi jocuri *14.30:* Fragmente din opera „Medeea" de Cherubini *15.00:* Orchestra de estradă a Radioteleviziunii sovietice *15.30:* Concertul în Re minor pentru vioară şi orchestră de Wieniawski — solist Ion Voicu *16.10:* Muzică uşoară *16.30:* Prelucrări de folclor de compozitori romîni *17.00:* Selecţiuni din operetele „Nunta ungară" de Dostal şi „Casa cu trei fete" de Schubert-Berté *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, muzică *18.05:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf; Sonata a XVI-a opus 31, nr. 1 în Sol major *18.30:* Program interpretat de orchestra de muzică populară a Ansamblului folcloric al Sfatului Popular al Capitalei *18.50:* Cu scriitorii

(Continuare în pag. 22)

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

pe meleagurile patriei *19.00:* Muzică uşoară romînească *19.30:* Lecţia de limba rusă (avansaţi) *19.40:* Arii şi duete din opera „Nevestele vesele din Windsor" de Otto Nikolai *20.10:* Idila „Siegfried" de Richard Wagner – orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor Ianos Ferencsik *20.30:* Tribuna radio *20.40:* Melodii populare romîneşti *21.15:* Interpreţi de muzică uşoară *22.00:* Ciclul: „Pagini din muzica preclasică"; Madrigale de Claudio Monteverdi *22.30:* Muzică de dans *23.10–24.00:* Muzică de cameră: Sonata pentru flaut şi pian de Paul Hindemith – interpretează Dumitru Pop şi Mariana Kabdebo; Cvartetul de coarde nr. 6 de Bela Bartok – interpretează cvartetul „Janacek".

JOI 14 FEBRUARIE. Programul I – *5.07:* Cîntece *5.30:* Gimnastică *5.40:* Valsuri interpretate de fanfară *6.07:* Muzică uşoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Program de cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier *7.10:* Mazurci *7.30:* Sfatul medicului: Ce sînt şi cum se combat degerăturile? *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Dansuri instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Melodii populare romîneşti *8.30:* Cvartetul în Mi major de Pascal Bentoiu. *9.00:* Vreau să ştiu *9.25:* Concert de muzică uşoară *10.00:* Scene din opere *10.32:* Partita a II-a în Re minor pentru vioară solo de Johann Sebastian Bach – interpretează Henryk Szeryng *11.05:* Muzică uşoară de compozitorii sovietici Boris Karamîşev şi Zara Levina *11.30:* Muzică de balet *12.00:* Solişti şi orchestre de muzică populară romînească *12.35:* Muzică instrumentală *13.10:* Muzică din operete *14.00:* Muzică populară din Banat *14.30:* Melodii din filme *15.00:* Din cîntecele şi dansurile popoarelor *15.40:* Concertul nr. 4 în Re minor pentru vioară şi orchestră de Paganini – solist Arthur Grumiaux *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Piese vocale de compozitori romîni *17.10:* Cîntece *17.30:* Solişti ai operelor de stat din ţară *18.00:* Universitatea tehnică radio – Industria clorului şi produsele clorosodice, de ing. Anton Constantinescu *18.15:* Muzică populară rusă *18.30:* Lecţia de limba franceză (începători) *18.40:* Muzică de estradă interpretată de Iolanda Mărculescu şi Mircea Nemens. *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.50:* Transmisiunea concertului orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Constantin Bobescu. În pauză: „Recunoaşteţi aceste personaje?" — eroi din teatrul clasic universal *22.55:* Muzică de dans.

Programul II – *12.15:* Duete din opere *12.45:* Solişti romîni de muzică uşoară: Gică Petrescu, Dorina Drăghici, George Bunea, Ilinca Cerbacev, Luigi Ionescu, Sorina Dan, Florin Dorian, Luminiţa Cosmin, Nicolae Niţescu *13.15:* „Ce e nou în librării" *13.25:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *14.10:* Muzică de estradă interpretată la pian *14.30:* Simfonia-suită „Scrisori către prieteni" de Lev Knipper *15.00:* Muzică distractivă *15.30:* Dansuri, coruri şi uverturi din operete *16.10:* Muzică interpretată de fanfară *16.30:* Muzică populară romînească *17.06:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf; Sonata a XVII-a opus 31, nr. 2 în Re minor *17.30:* „Griviţa 1933" *17.40:* Muzică de estradă *18.05:* Simfonia a III-a în La minor „Scoţiana" de Mendelssohn-Bartholdy *18.45:* Melodii populare romîneşti interpretate de Maria Badiu şi violonistul Ştefan Stroie *19.00:* „Republică, patrie înfloritoare" – program de cîntece şi jocuri *19.30:* Tinereţea ne e dragă *19.50:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din comoara folclorului nostru *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Părinţi şi copii *22.00:* Muzică de estradă *22.29:* Ciclul „George Enescu, compozitor"; Cvartetul cu pian opus 30 în Re minor *23.10–24.00:* Concert din opere.

VINERI 15 FEBRUARIE. Programul I – *5.07:* Melodii populare romîneşti din diferite regiuni ale ţării *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică uşoară *6.07:* Cîntece patriotice *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Mici piese de estradă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Jocuri populare romîneşti *7.30:* Sfatul medicului – Cura de fructe în timpul iernii *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Melodii distractive *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică vocală *8.30:* Concert de dimineaţă *9.00:* Din muzica popoarelor *9.30:* Compozitori sovietici de operă – Meitus: fragmente din opera „Tînăra gardă" *10.10:* Cîntece de pace şi prietenie *10.30:* Muzică uşoară *11.05:* Trio pentru coarde de Cornel Ţăranu *11.25:* Fragmente din operete *11.52:* Însemnări de reporter *12.00:* Corul de copii al Radioteleviziunii *12.25:* Melodii populare romîneşti *12.37:* Concertul pentru dublă orchestră de cameră şi oboi de Theodor Grigoriu *13.10:* Muzică de estradă *14.00:* Partea a III-a „Sub marele steag" din Oratoriul „Stejarul din Borzeşti" de Matei Socor, versuri de Dan Deşliu. Solişti: David Ohanezian şi Cornel Stavru *14.11:* Concert de prînz *15.00:* Muzică instrumentală *15.20:* Potpuriuri de muzică uşoară *15.45:* Concertul nr. 5 în Fa major pentru pian şi orchestră de Saint-Saens – interpretează Jeanne Marie Darre acompaniată de orchestra naţională a Radioteleviziunii franceze, dirijor Louis Fourestier *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntă orchestra de muzică populară a Uzinei „1 Mai" din Ploieşti *17.10:* Cîntă orchestra de mandoline a ceferiştilor din Roman *17.30:* „În frunte, comuniştii" – Montaj de versuri şi cîntece de masă dedicate luptelor din februarie 1933 *17.50:* Cîntece *18.00*: Universitatea tehnică radio. Centrale termoelectrice, de N. Dănilă, candidat în ştiinţe tehnice *18.15:* Arii din operete *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Muzică populară romînească interpretată de Maria Cotîrlea şi acordeonistul Nicolae Florian *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* „Istoria teatrului liric romînesc" (9). Mari cîntăreţi din trecut (A) (reluare) *20.15:* „Partidul, inima ţării" – program de cîntece *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Concert de muzică uşoară de compozitori romîni *21.15:* Carnet plastic *21.30:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *22.25:* Muzică uşoară sovietică interpretată de Evgheni Kibkalo *22.40:* Muzică de dans.

Programul II. *12.15:* Introducere şi allegro appassionato în Sol major de Schumann; Sonata nr. 4 în Si bemol major de Rossini *12.47:* Muzică uşoară *13.15:* Limba noastră. Vorbeşte acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25:* Dansuri din opere *14.10:* Prelucrări corale *14.30:* Melodii lirice *15.00:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *15.35:* Actualitatea în ţările socialiste *16.10:* Solişti vocali de muzică uşoară *16.30:* Cîntece *16.50:* Tribuna radio „16 Februarie – pagină glorioasă a luptei proletariatului din ţara noastră" *17.00:* Tineri interpreţi în studio *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Ciclul „Mari dirijori": Kiril Kondraşin – Simfonia I în Fa minor de Şostakovici *18.38:* Muzică din operete *19.00:* Muzică uşoară de compozitori romîni *19.30:* Teatru la microfon – „Anii negri" de N. Moraru şi A. Baranga. Adaptare radiofonică de Sică Alexandrescu cu Silvia Dumitrescu-Timică, Aura Buzescu, George Calboreanu, Al. Giugaru, Gr. Vasiliu-Birlic, Radu Beligan, Ion Manu, Nichi Atanasiu, Marcel Anghelescu, Ion Finteşteanu, Costache Antoniu, Irina Răchiţeanu-Şirianu şi alţii. Regia artistică: Sică Alexandrescu. *21.45:* Muzică de dans *22.30:* Moment poetic: versuri închinate patriei *22.35:* Canţonete *23.10–24.00:* Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 16 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Cîntece şi marşuri patriotice *5.30:* Gimnastică *5.40:* Jocuri populare romîneşti *6.07:* Muzică uşoară interpretată la acordeon *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntă taraful G.A.C. din Bolintinul din Deal *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Dansuri de estradă *7.30:* Anunţuri, muzică *7.45:* Cîntece *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară *8.30:* Valsuri din balete *9.00:* Roza vînturilor *9.25:* Cîntece *9.40:* Muzică de estradă *10.00:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *10.30:* Preludiu simfonic de Ion Dumitrescu: Suita „Puşkiniana" de Prokofiev *11.05:* Formaţii artistice ale ceferiştilor şi petroliştilor *11.30:* Solişti de muzică populară romînească *12.00:* Sonata pentru flaut şi harpă de Carmen Petra; interpretează Nicolae Alexandru şi Nicoletta Mastero *12.20:* În săli şi pe stadioane *12.30:* Muzică uşoară de compozitorii noştri *13.10:* Muzică de estradă *13.25:* Suită de dansuri de Mircea Chiriac *14.00:* Muzică uşoară cerută de ascultători *14.30:* Muzică populară romînească *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Actualitatea literară *16.00:* Mici piese instrumentale de muzică uşoară *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntă orchestra de muzică populară a Uzinelor „Griviţa roşie" din Bucureşti, dirijor Constantin Ştefan *17.10:* Pagini orchestrale din opere *17.30:* Concursul „Cine ştie, ne scrie!" – întrebările etapei a V-a *17.50:* Jocuri populare romîneşti *18.00:* Recitalul violonistului Leonid Kogan *18.20:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.00:* „Liberi azi trăim" – radiomontaj *19.15:* Cîntă Constanţa Cîmpeanu şi Constantin Drăghici *19.30:* Muzică de dans *20.15:* Viaţă nouă, cîntec nou – muzică populară romînească *20.30:* Muzică de dans *21.15:* Scriitori la microfon *21.25:* Concert de muzică populară romînească *22.25:* Muzică de dans *23.20:* Simfonia a IV-a în La major de Roussel.

Programul II. *12.15:* „Sub steagul partidului" – program de cîntece *12.35:* Din creaţia de operetă a compozitorilor noştri *13.15:* Din folclorul popoarelor *13.40:* Muzică uşoară sovietică interpretată de solişti romîni *14.10:* Muzică instrumentală de compozitori romîni *14.30:* Muzică uşoară *15.00:* Muzică populară romînească din Ardeal *15.25:* Fragmentele „Ani de lupte, ani de greve" şi epilog din Oratoriul „Pe lespedea eroilor" de Sergiu Sarchizov; „Cantata bucuriei" de Ovidiu Varga *16.10:* Muzică uşoară *16.30:* Interpreţi romîni de muzică instrumentală *17.00:* Muzică de estradă *17.30:* Anunţuri, reclame, muzică *17.50:* Ştiinţa în slujba păcii 18.05: Melodii populare romîneşti cerute de ascultători *18.30:* Cîntă Elena Cernei şi Mihail Ştirbei *18.54:* Concert pentru violoncel şi orchestră de Haciaturian – solist Vladimir Orlov, acompaniat de orchestra simfomică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor Eugene Goossens *19.30:* Pe teme internaţionale *19.40:* Muzică uşoară romînească *20.00:* Muzică de dans. *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agendă teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.38:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf—Sonata a XVIII-a, opus 31 nr. 3 în Mi bemol major *23.10:* Muzică de dans.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 10 FEBRUARIE. *8.50:* Gimnastică *9.00:* Emisiune pentru copii şi tineretul şcolar; Filmul artistic „Copilul şi oraşul"; „Căpitanul Val-Vîrtej" (reluare) *10.30:* Reţeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Telejurnalul satelor; Din experienţa unei G.A.C. specializate în cultura legumelor; Prieteni ai cărţii; De la un meridian la altul; Despre lumea microorganismelor folositoare agriculturii; Filmul documentar „Prin Carpaţii Răsăriteni"; Muzică populară romînească: cîntă o formaţie condusă de Victor Predescu. Solişti: Maria Lătăreţu şi Petre Săbădeanu *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Filmul artistic „Hamlet" – o producţie a studiourilor engleze cu Laurence Olivier, Jean Simmons, Basil Sidney, Terence Morgan *21.50:* Muzică uşoară. Cîntă o formaţie condusă de Edmond Deda. Solişti: Constanţa Cîmpeanu, Mihai Kingsburg şi Luigi Ionescu. Buletin de ştiri.

LUNI 11 FEBRUARIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii: Vesele jucării prinse-n poezii; filmul „Vreau să ştiu tot" (nr. 24) *19.40:* Actori de cinema: V. Tihonov *20.20:* „Teatru – artă realistă" (III); Comedia latină şi teatrul medieval de Ion Marin Sadoveanu. Exemplificări din: „Soldatul fanfaron" de Plaut (interpretează H. Nicolaide, Matei Alexandru, Mihai Fotino, Ştefan Bănică, Coca Andronescu, Rodica Tăpălagă, Valeria Gagialov ş.a.); „Farsa jupînului Patelin" (interpretează Florin Scărlătescu, Dem. Rădulescu, Rodica Ţuţuianu, Gheorghe Oprina) 21*.50:* Telesport. Buletin de ştiri.

MARŢI 12 FEBRUARIE. *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune. *19.00*: Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru tineretul şcolar: „Vîrsta uceniciei" *19.30:* Transmisiune de la Teatrul de Operă şi Balet al R.P.R. „Romeo şi Julieta" de Serghei Prokofiev – cu Alexa Dumitrache-Mezincescu, Gheorghe Cotovelea, Eugen Mărcui, Stere Popescu, Amato Checiulescu şi alţii. În pauză: Emisiunea de ştiinţă şi tehnică. Ciclul „Asaltul Cosmosului" (IV). Buletin de ştiri.

MIERCURI 13 FEBRUARIE. *17.00:* Emisiune pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telejurnalul săptămînii; Din realizările Institutului de cercetări electronice; O vizită printre petroliştii de pe Valea Prahovei; Oameni obişnuiţi; Cărţi tehnice; Din creaţia cercului literar „Ion Creangă" din Iaşi; Formaţii artistice de amatori din raionul Griviţa roşie şi de la clubul „Petrolistul" din Cîmpina *19.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Buletin agricol; Tribuna experienţei înaintate; Pentru legumicultori; Reportajul „La punctul de agitaţie"; Luna cărţii la sate; Muzică populară romînească în interpretarea formaţiei clubului „Griviţa roşie". Sfaturi pentru telespectatori. Buletin de ştiri.

JOI 14 FEBRUARIE. *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15*: Pentru copii „Căpitanul Val-Vîrtej îşi instruieşte echipajul" *19.35:* Demonstraţie de haltere *19.55:* Telemagazin *21.00:* Muzică distractivă. Cîntă o formaţie condusă de Leonid Gudzichievici. Solişti: Virginia Gudzichievici, Floria Cornea, Ramon Calzadilla şi Mihai Ştirbu. Buletin de ştiri.

SÎMBĂTĂ 16 FEBRUARIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Să învăţăm un cîntec pionieresc *19.30:* Montaj literar închinat zilei de 16 Februarie *19.45:* Cîntece muncitoreşti *20.00:* Calea Griviţei, ieri şi azi *20.15:* În faţa hărţii *20.25:* Filmul artistic: „Secretul cifrului" *21.50:* „Primul bal". Coregrafia: Vasile Marcu. Buletin de ştiri.

ALCOOL GRAS

„Plapuma moleculară"

Există în Uniunea Sovietică lacuri care, deşi primesc apă de la mai multe rîuri, nivelul lor rămîne totuşi acelaşi. Ciudatul fenomen se explică printr-o evaporare intensă a apei. Dacă aceasta ar putea fi oprită, lacurile ar deveni mai adînci, constituind excelente bazine de acumulare. Bazinele ar putea fi folosite pentru irigaţii şi alimentarea cu apă a oraşelor.

Un grup de specialişti ai Academiei de ştiinţe a R.S.S. Armene au propus recent un proiect original de reducere a evaporării lacurilor situate în regiunile cu climă călduroasă şi secetoasă. Planul lor a fost denumit „plapuma moleculară". După părerea autorilor acestui plan, suprafaţa lacurilor ar trebui acoperită cu o peliculă subţire dintr-o substanţă chimică ce va reduce simţitor gradul de evaporare a apei. Cei mai adecvaţi acestui scop au fost găsiţi alcoolii graşi care, împrăştiindu-se pe suprafaţa lacului, ar forma o peliculă extrem de subţire — abia vizibilă. Dacă, de pildă, lacului alpin Seven din Munţii Caucaz i s-ar aplica acest „tratament", rezultatele ar permite construirea unei hidrocentrale puternice şi în plus irigarea cîtorva mii de hectare de pămînt.

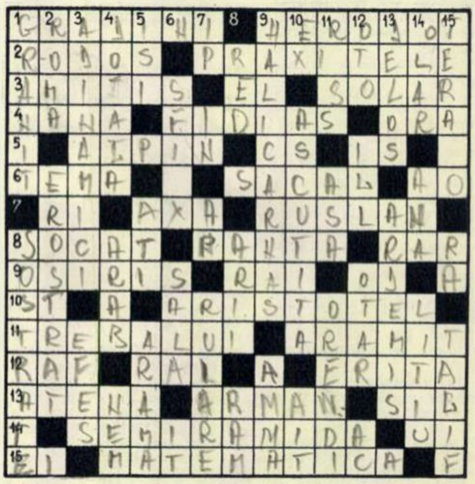

Şapte monumente celebre

ORIZONTAL: 1) Cele suspendate ale Semiramidei au constituit cea de-a doua minune a lumii antice — Mare istoric grec care a dat detalii despre piramide, una din cele şapte minuni ale lumii antice. 2) Insulă în Marea Egee, unde sculptorul Chares din Lindos a construit cea de-a şaptea minune a lumii antice — Mare sculptor grec, autorul altarului din templul Artemizei din Efes, a treia din cele şapte minuni ale lumii antice. 3) Una din soţiile lui Nabucodonosor, fiica regelui Ciaxares al Medeei — Pronume — Referitor la soare. 4) Naşă — Mare sculptor al Greciei antice, autorul statuii lui Zeus din Olimp, a cincea minune a lumii antice — Măsură de timp. 5) Se referă la mari altitudini montane — Costin Stănescu — Sînt. 6) Cele şapte „monumente ale lumii antice" în acest careu — Animal al deşertului — Diftong. 7) Radu Ionescu — Osie — Eroul unei opere de Glinka. 8) Contrariat — Înclinarea unui teren — Din loc în loc. 9) Zeitate egipteană — Nu sînt buni — De la (înv.). 10) Tăcere — Învăţat grec. 11) A face treabă — Poleit cu aramă. 12) Cerc de fier în jurul roţii — Localitate în India — Iriţă. 13) Oraşul în care a fost înălţată în antichitate statuia lui Zeus din Olimp — Loc în care se închid vitele — Localitate în Suedia. 14) Legendară regină a Babilonului — Ulpiu Ionescu. 15) Pronume — Ştiinţa în care egiptenii au făcut dovada că erau foarte avansaţi în perioada construcţiei piramidelor.

VERTICAL: 1) Rocă dură din care s-a construit tavanul camerei regelui din Piramida cea mare — Arhitect din Cnid, chemat de Ptolomeu Filadelful pentru a construi Farul din Alexandria, a şasea minune a lumii antice. 2) Capitală europeană cu numeroase monumente antice — A dat foc templului Artemizei. 3) Nu sînt dinamici — Localitatea unde se află templul Artemizei. 4) Înscrisă în actul de zestre — Popor din ţara piramidelor — Comună în Franţa. 5) Pronume — Cai — Metal. 6) Monumentală operă arhitecturală situată în preajma piramidelor — Încăpere — Ion Teodorescu. 7) Comună în Sălaj — Plantă textilă — Alecu Popescu — Înfăşurare. 8) Încreţitură — Melodii — Creangă (poetic). 9) Oraş unde s-a construit celebrul edificiu funerar pentru regele Mausol, cea de-a patra minune a lumii antice — Localitate în S.U.A. 10) Prefix — Tăioasă — Exclamaţie. 11) Afluent al Isarului — Întocmai — Campion romîn de gimnastică. 12) Prefix — Rîu în Alsacia — Hotar (înv.) — Bold. 13) O altă insulă în Marea Egee unde se afla un celebru templu al lui Apollo, socotit şi el o minune a timpurilor antice — Zeiţa protectoare a oraşului Efes, în cinstea căreia a fost construit un celebru templu. 14) Constructor de oale — Nume feminin — Element chimic. 15) Celebrele grădini suspendate ale Semiramidei — Zeul soarelui la egipteni — Mărime.

Dezlegarea jocului „PRIN MUZEELE CAPITALEI", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Galerii—Brad. 2) Eminescu — Ifa. 3) Nave — E—Labin. 4) Una — Arte — Est. 5) R—Dan — Oier — E. 6) Irimescu — Ae. 7) Stimă — Rm — Lr. 8) M — I — Onciul — A. 9) As — Inar — Real. 10) Tal — Atanasiu. 11) Eroi — Obelisc. 12) Rubens — Tentă.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Contribuţii romîneşti în domeniul chimiei (I)

„Care sînt cercetătorii romîni în domeniul chimiei ale căror descoperiri sînt recunoscute pe plan internaţional?"

Romulus CIOROIANU, Băileşti, str. Al. I. Cuza nr. 10

Răspunde MAX SOLOMON, chimist, şef de laborator la Institutul de metrologie.

Ar fi cu neputinţă să rezumi, în cîteva rînduri, aportul cercetătorilor romîni la chimia mondială. Iată cîteva spicuiri pentru alcătuirea unei imagini aproximative...

Patriarhul chimiei romîneşti, *Nicolae Teclu* (1839-1916), membru al Academiei Romîne din anul 1879, profesor de chimie la Viena, a pus bazele chimiei criminalistice şi a creat becul care-i poartă numele şi care se găseşte azi pe mesele mai tuturor laboratoarelor din lume.

Petru Poni (1841-1925), profesor al Universităţii ieşene, a descoperit două minerale necunoscute pînă la el (broştenita şi badenita) şi a dezvoltat cercetările chimistului rus Konovalov, realizînd produşi de oxidare şi nitrare ai hidrocarburilor din petrol cu acid azotic de diferite concentraţii.

Primul profesor de chimie organică de la Bucureşti, doctor *Constantin Istrate* (1850-1918), a descoperit franceinele — o clasă nouă de coloranţi, fără azot, stabili la lumină, care vopsesc mătasea în diferite nuanţe de roşu. A extras din plută o substanţă complexă, necunoscută pînă la el: friedelina. Studiile lui Istrate asupra acestei substanţe au fost reluate în 1935 de o serie de cercetători americani (N.L. Drake şi colaboratorii), care-l citează pe precursorul romîn.

Procedeul de separare a produselor de distilare a ţiţeiului prin dizolvare selectivă în bioxid de sulf lichid — folosit azi în marile rafinării şi laboratoare din lume — este opera chimistului romîn *Lazăr Edeleanu* (1861-1941).

Organizatorul cercetării în domeniul chimiei fizice la Iaşi, profesorul *Petre Bogdan* (1867-1935), este citat de marele savant suedez Svante Arrhenius pentru lucrarea despre mobilitatea ionilor de potasiu. Această lucrare, ca şi studiile lui P. Bogdan despre asocierile moleculare, sînt pagini ale ştiinţei universale scrise de un romîn.

Gheorghe Spacu (1883-1955), membru al Academiei R.P.Romîne şi al societăţilor de chimie din Paris şi din Washington, a fost unul din pionierii chimiei complecşilor.

Unul din străluciţii elevi ai lui Gheorghe Spacu, *Radu Cernătescu* (1894-1958), membru al Academiei R.P. Romîne şi membru corespondent al Academiei de ştiinţe a R.P. Ungare, a sintetizat noi complecşi anorgano-organici şi alcaloizi; a elaborat metode originale de dozare a elementelor din lichide biologice şi a sintetizat compuşi care servesc la cultivarea unor bacili ai tuberculozei şi ai bolii carbonoase fără însuşiri patogene.

În laboratoare modern utilate, înconjuraţi de grija şi preţuirea partidului, conducătorii de azi ai cercetării chimice, împreună cu colaboratorii lor tineri, dezvoltă tradiţia cercetării originale în chimia romînească. Dar de aceştia ne vom ocupa într-un număr viitor.

Buşteni transportaţi pe cablul de oţel al funicularului Wiessen pînă la punctul de încărcare.

Lemn pentru combinatul de la Vaduri

L-ar cuprinde mirarea pe Calistrat Hogaş dacă ar drumeţi astăzi prin Munţii Neamţului. S-ar minuna văzînd cum peste creştetele semeţe ale brazilor trec în zbor buştenii duşi pe firul de oţel al funicularului Wiessen; cum cotigilor cu boi le-au luat locul autoremorcile şi tractoarele; cum toporul şi joagărul de mînă au fost expediate la muzeu de către ferăstrăul cu motor. La poalele codrilor acoperiţi de nea, pe şoselele nou croite în munte, gonesc maşinile ce duc fabricilor lemn pentru producţia de mobilă a anului 1963. Harnicii conductori auto înfruntă nămeţii transportînd lemn de la exploatarea Pîrîul Străjii pînă la Combinatul de industrializare a lemnului de la Vaduri.

Pompei ŞIMON, Piatra Neamţ

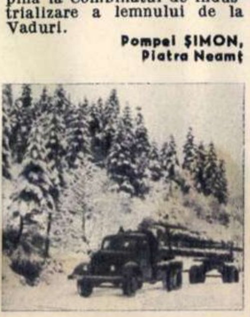

Pe şoseaua de la poalele codrilor trece, încărcată, autoremorca nr. 26.111-Bacău, aparţinînd I.M.T.F.-Piatra Neamţ, condusă de şoferul fruntaş Nicolae Apostoaie.

Ranguri şi funcţii diplomatice

Cititorul nostru Florin Paraschiv, *student din Braşov, str. Memorandului nr. 13 ne întreabă: „Care este alcătuirea unei reprezentanţe diplomatice şi ce sînt consulatele?"*

Convenţia de la Viena din 1961 cu privire la relaţiile diplomatice constituie cel mai recent document care stabileşte rangurile diplomatice: ambasador extraordinar şi plenipotenţiar; trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar; însărcinat cu afaceri.

Primii doi sînt acreditaţi pe lîngă şeful statului în care sînt trimişi, iar însărcinatul cu afaceri, pe lîngă Ministerul Afacerilor Externe. În cazul cînd şeful de misiune — ambasadorul sau ministrul — lipseşte din motive de boală, concediu sau postul este vacant, conducerea misiunii poate fi încredinţată unuia din membrii personalului diplomatic cu gradul cel mai înalt, primind funcţia de însărcinat cu afaceri ad-interim (a.i.).

Ca personal diplomatic, în practica internaţională a statelor, în afară de gradele menţionate se mai cunosc următoarele funcţiuni: consilier de ambasadă sau de legaţie; secretar I; secretar II; secretar III şi ataşat.

Ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar este considerat ca fiind de cel mai înalt rang. Pînă la sfîrşitul secolului la XIX-lea numai marile puteri aveau dreptul să numească reprezentanţi diplomatici în rang de ambasador. Statele mici sau dependente aveau dreptul de a trimite numai reprezentanţi diplomatici de rang inferior — ceea ce sublinia poziţia de inegalitate a diferitelor state în raporturile dintre ele.

În prezent, misiunile diplomatice pot fi transformate în ambasade prin înţelegerea dintre statele interesate, indiferent de faptul dacă statele respective sînt mari sau mici.

Reprezentanţii consulari sînt agenţi oficiali numiţi de guvernul unei ţări într-un anumit centru (oraş, district) al unei alte ţări, pentru apărarea intereselor economice, juridice, culturale sau de altă natură ale statului respectiv, ale cetăţenilor şi persoanelor sale juridice.

Consulii se disting, în raport cu atribuţiile ce urmează să îndeplinească, după ranguri sau grade: a) consulul general conduce consulatele generale care se găsesc de obicei în districtul cel mai important; b) viceconsulul este îndeobşte un auxiliar al consulului general sau al consulului şi conduce în cazuri relativ rare un viceconsulat separat; c) consulul îndeplineşte atribuţii consulare într-un oraş sau district (districtul consular poate să nu coincidă cu o subîmpărţire administrativă a ţării respective; limitele sale se stabilesc prin acord între state) şi este subordonat consulului general, dacă acesta există în statul respectiv; d) agentul consular îndeplineşte de obicei atribuţii auxiliare într-un centru relativ secundar şi este subordonat consulului statului său.

De la fotocorespondenţi

Palatul Casei de cultură a studenţilor din Cluj, recent construit în centrul oraşului. *(Al. Străoneanu, funcţionar, Cluj)*

În noul centru al Devei. *(V. Onoiu)*

A nins din belşug în parcurile băcăoane. *(Vasile Bogdăneţ, Bacău)*

Amurg de iarnă. *(Ileana Terek, Deva)*

E corect spus „felul cum"?

„În articolul «Sensuri vechi şi noi» apărut la rubrica «Povestea vorbei» în «Flacăra» nr. 50 din 15 decembrie 1962 am întîlnit următorul text: «Cine urmăreşte povestea cuvintelor de-a lungul veacurilor rămîne cîteodată surprins constatînd că felul cum folosim...» etc. *Nu cumva e greşită construcţia «felul cum folosim»?"*

Aurel POPESCU, Calea Dorobanţilor nr. 134, Bucureşti

Răspunde autorul articolului în cauză, SORIN STATI, cercetător principal la Institutul de lingvistică.

Considerînd că adverbul *cum* înseamnă *„în ce fel"*, dv. aveţi impresia că *felul cum* ar însemna „felul în ce fel". Aş fi comis deci greşeala numită pleonasm (ceva în genul *baza temeliei* sau *avansaţi înainte!*).

Întrebarea pe care o puneţi merită toată atenţia, întrucît e vorba de un mod de exprimare des întîlnit în vorbire şi în scriere. Dv. propuneţi — în loc de *felul cum* — *felul în care*. Desigur, construcţia a doua e mai răspîndită, dar nici prima nu este greşită, şi iată de ce: propoziţiile care lămuresc înţelesul unui substantiv (aşa-numitele propoziţii atributive) nu trebuie neapărat să înceapă cu pronumele relativ *care*. Adesea folosim în acest scop adverbele relative *cînd, cum, unde.* Exprimări ca: *„în momentul cînd şi-a dat seama"*, *„în clipa cînd s-a produs ciocnirea"* s-au impus de mult în limba noastră literară. Dar, urmînd procedeul folosit de dv., ar trebui să le considerăm incorecte. Într-adevăr, ce înseamnă *cînd*? Oare sensul acestui cuvînt nu este „în ce moment, în care clipă"? Ar rezulta că *„în clipa cînd"* înseamnă „în clipa în ce moment" — deci un pleonasm. *„În momentul cînd"* ar însemna „în momentul în ce moment!" Situaţii asemănătoare întîlnim după substantive care arată locul, de pildă *locul unde se petrece acţiunea*. Dacă am folosi şi aici metoda explicării adverbelor, construcţia ar avea înţelesul „locul în ce loc se petrece acţiunea".

Spunînd *momentul cînd* sau *locul unde* nu comitem nici o greşeală; lingviştii n-au nici un motiv să le considere nerecomandabile. În aceeaşi situaţie se află *felul cum*, unde astăzi nu trebuie să mai vedem un pleonasm.

Cum se explică apariţia îmbinărilor de tipul *momentul cînd* sau *felul cum*, care sînt în aparenţă pleonastice? Prin efectul unei tendinţe a limbilor de a preciza cît mai limpede natura raporturilor dintre cuvinte: *în care* e mai vag decît *unde, cînd, cum. Cînd* întăreşte ideea temporală exprimată prin *momentul; cum* întăreşte ideea de mod, fel, exprimată prin *felul*. Fenomenul acesta se produce destul de des: *îi dă lui Ion* e mai precis decît *dă lui Ion; de aceea a venit, fiindcă a fost chemat* e şi mai clar decît *a venit fiindcă a fost chemat; aşa încît*, comparat cu *încît* singur, exprimă cu mai multă precizie ideea de consecinţă etc., etc.

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: *Aurel Vasilievici Popa*, învăţător la şcoala medie din Novoselsk, raionul Reni, reg. Odessa, U.R.S.S.: matematici (corespondează în romînă şi rusă); *Efim Moiseevici Nazarovski*, învăţător, satul Cernevţi, raionul Cernevţi, reg. Viniţa, R.S.S. Ucraineană, U.R.S.S.: matematici, pedagogie, muzică, cinema (corespondează în rusă, ucraineană şi romînă); *Tomasz Strzelecki*, Lodz 1, ul. Zielona 27 m 1, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate, diverse; *Osipiuk Ştefan*, elev, Hajnowka, ul. Osiedle m. Konopnickiej 3/11, R.P. Polonă: filatelie, teme diverse; *Chudzicki Miroslaw*, Lodz, ul. Wojska Polskiego, 70 m. 6, bloc 14, R.P. Polonă: filatelie, filumenie, ilustrate (corespondează în polonă şi rusă); *Miroslawa Harbacevska*, Lodz, ul. Zeromskiego 6/18 R.P. Polonă: fotografii actori (corespondează şi în limba rusă); *Szulc Edward*, Lodz, Limanowskiego 81, R.P. Polonă: teme diverse (în polonă, rusă, engleză, germană); *Mirowski Marian*, ul. Zeglauska 9, Lodz, R.P. Polonă: teme diverse (rusă, germană, polonă, engleză); *Cieslak Lech*, Koscianki K/ Wrzesni woj. Poznan, R.P. Polonă: filatelie, geografie (în polonă, rusă, germană, franceză); *Balogh Tibor*, Budapest II, Vöröshadsereg u. 116: teme diverse; *dr. Georgeta Petre*, Constanţa, str. Petre Gheorghe nr. 11: literatură, medicină, artă, ilustrate; *ing. Aurel Maşca*, Sibiu, str. Ciocîrliei nr. 13: ilustrate; *Florentin Popescu*, elev, Buzău, str. I. C. Frimu nr. 67, cartierul 23 August: literatură, film, ilustrate; *Marina Grecu*, muncitoare, Bucureşti, str. dr. Bogdan nr. 21, raion 1 Mai: teme diverse, ilustrate; *Octavian Rudeanu*, muncitor, Deva, str. I. A. Gagarin nr. 2: ilustrate; *Filip Ioan*, schela 2 Moineşti, reg. Bacău: ilustrate.

FLACĂRA
Revistă social-politică şi literar-artistică

Anul XII—Nr. 6 (402)
9 februarie 1963

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10 int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUŞATESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREŢUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rep.

UMOR

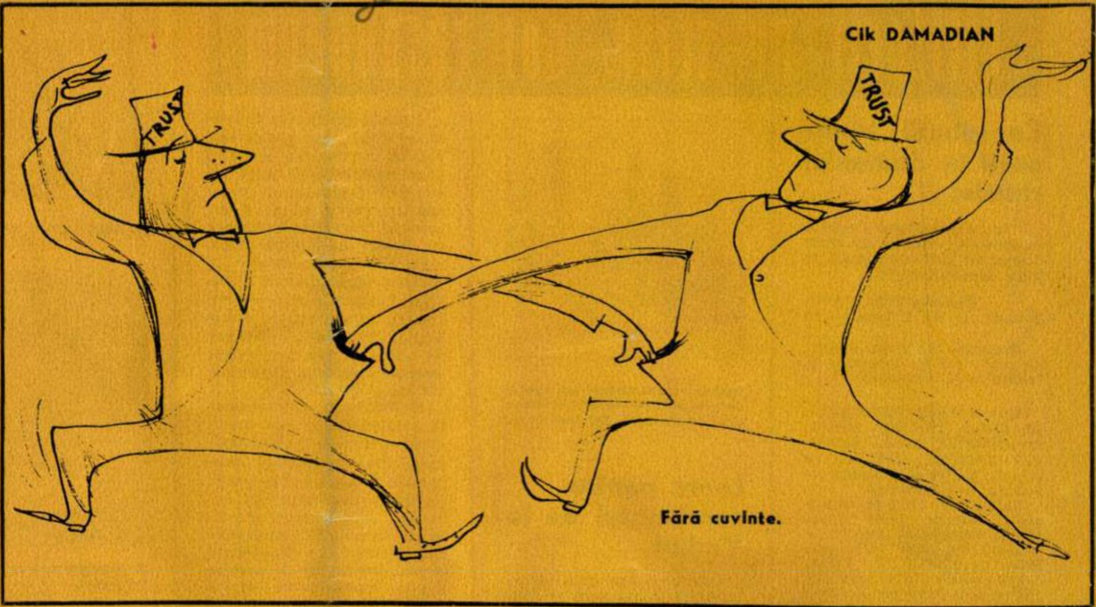

Cik DAMADIAN

Fără cuvinte.

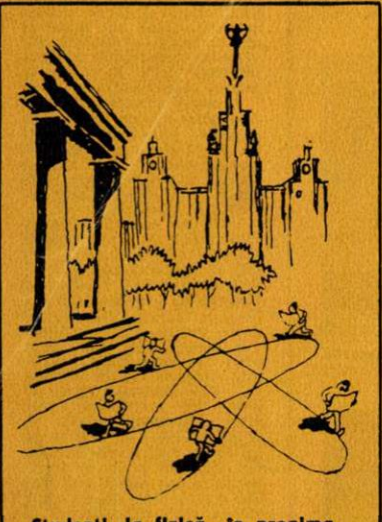

Studenți la fizică, în preajma examenelor.
Din „Nouvelles de Moscou"

DUPĂ EȘECUL TRATATIVELOR DE LA BRUXELLES

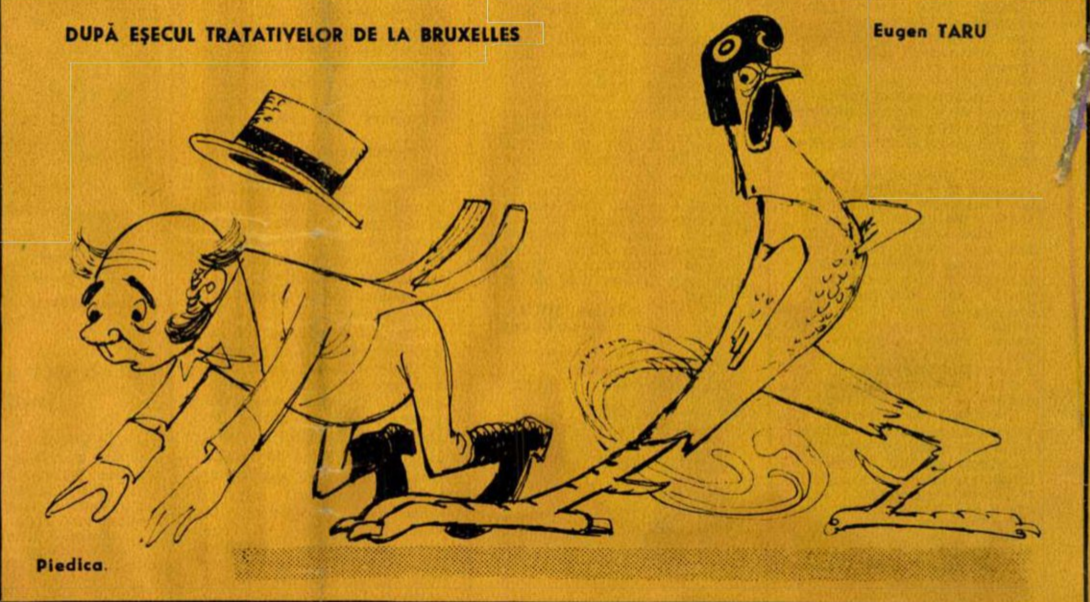

Eugen TARU

Piedica.

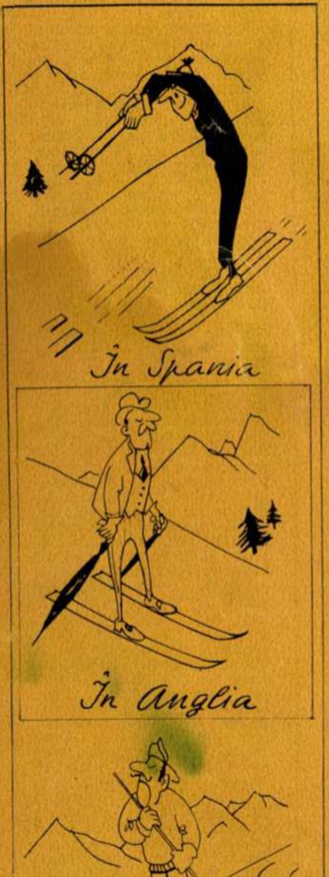

În Spania

În Anglia

În Italia

Schiul pe diferite meridiane.
Din „l'Humanité Dimanche"

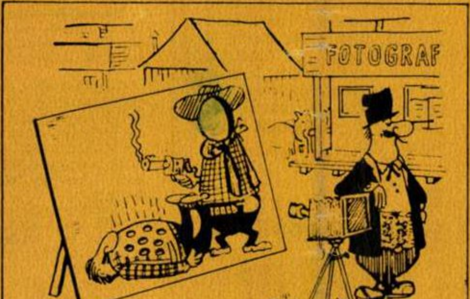

Fără cuvinte.

Din „Paese Serra"

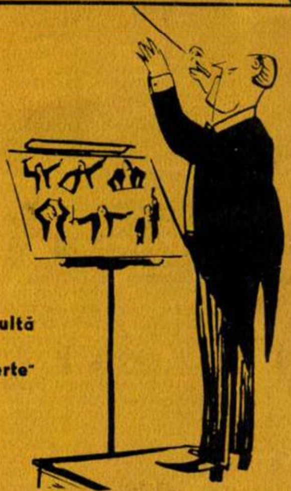

Pentru mai multă siguranță...
Din „Schweitzer Illustrierte"

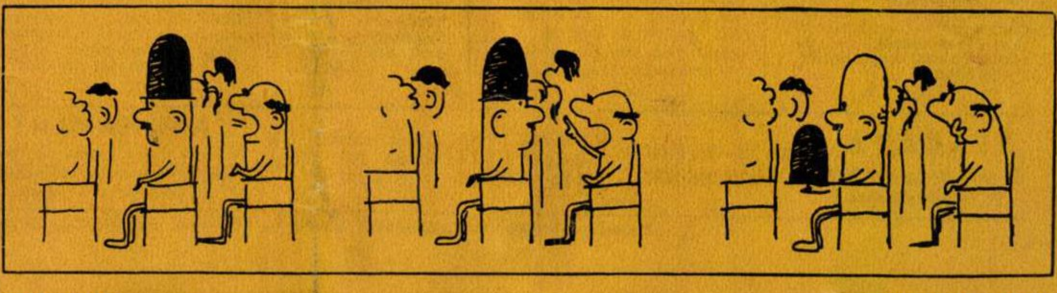

Fără cuvinte

Din „Eulenspiegel"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 7 (403) — 16 februarie 1963

Azi pe Calea Griviței.
Fotografie de Sorin DAN

TRAIASCA A 30-A ANIVERSARE
A EROICELOR LUPTE DIN FEBRUARIE 1933
ALE CEFERISTILOR SI PETROLISTILOR
1

PROLETARI DIN TOATE TARILE UNITI-VA
2

În Capitală ca și pe întreg cuprinsul țării au avut loc în ultima săptămînă numeroase manifestări închinate celei de-a 30-a aniversări a eroicelor lupte din februarie 1933 ale ceferiștilor și petroliștilor. Iată cîteva imagini de la aceste manifestări:

În sala Teatrului Muncitoresc C.F.R. a avut loc o seară literară la care unii dintre cei mai cunoscuți scriitori din Capitală au citit din operele lor închinate eroicelor lupte din februarie 1933 (foto 1). Numeroase grupuri de oameni ai muncii, elevi, studenți etc. au vizitat locurile pe care s-au petrecut evenimentele din februarie 1933. Iată-i (în fotografia 2) pe elevii Școlii medii mixte nr. 39 din București vizitînd uzinele „Grivița roșie". Corul și formația orchestrală a salariaților Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor au pregătit în cinstea zilei de 16 februarie un reușit concert (foto 3). La Ploiești, tovarășul Dumitru Antonescu, care a participat la luptele petroliștilor din februarie 1933, vorbește elevilor de la Școala medie nr. 2 despre evenimentele ce au avut loc acum 30 de ani (foto 4).

Muncitorii, tehnicienii și inginerii de la S.M.T. Budești, regiunea București, au terminat lucrările de reparație la cele 215 tractoare, 146 de semănători de porumb și alte mașini și unelte planificate și care în curînd vor intra pe ogoarele gospodăriilor agricole colective la care au fost repartizate.
←

Colectivistul Gheorghe Avornicesei din Deleni, raionul Hîrlău, regiunea Iași, este candidat al F.D.P. pentru alegerile de la 3 martie. Iată-l în fotografie (în dreapta) discutînd cu alți colectiviști din comună.
↓

Fotocronica FLACĂRII

fotocronica FLACARII

Colectivul Uzinelor de vagoane din Arad a făcut pentru anul 1963 peste 500 de propuneri incluse în planul de măsuri tehnico-organizatorice al uzinei. Multe din aceste propuneri au şi fost puse în aplicare din primele luni ale anului.

În comuna Sprincenata din raionul Drăgăneşti-Olt peste 500 de tineri şi tinere participă la concursurile din cadrul spartachiadei de iarnă a tineretului. În fotografie: o fază a concursului de săniuş.

→ O reuşită vînătoare de mistreţi în regiunea Suceava.

Întreprinderile de exploatare forestieră au primit de la începutul anului o seamă de utilaje noi, cu ajutorul cărora ele ridică nivelul tehnic şi productivitatea muncii la lucrările de tăiere şi transport. În fotografie: noi tractoare pentru transportul lemnului la I.F. Reghin. ↓

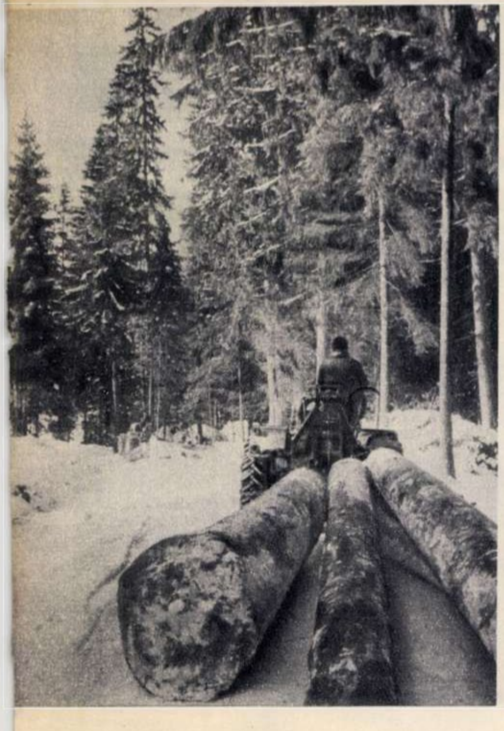

„Luna cărţii la sate" se înfăţişează pretutindeni ca o puternică acţiune de ridicare a nivelului cultural al colectiviştilor, mecanizatorilor, muncitorilor din G.A.S., intelectualilor de la sate etc. Imaginea noastră a fost luată la sosirea unei autolibrării în comuna Şoldanu din regiunea Bucureşti. ↓

fotocronica FLACARII

↑
Delegația R.P. Romîne în timpul unei ședințe a Conferinței O.N.U. de la Geneva pentru aplicarea științei și tehnicii în interesul regiunilor insuficient dezvoltate.

La 11 februarie a sosit în U.R.S.S. regele Savang Vathana al Laosului (în fotografie), împreună cu persoanele care-l însoțesc. Într-o declarație făcută presei, primul ministru al Laosului, prințul Suvanna Fumma, care a sosit de asemeni în capitala sovietică, a subliniat că această vizită „va contribui, fără îndoială, la întărirea legăturilor de prietenie între Laos și Uniunea Sovietică".

→
Aspect de la Expoziția de fotografii înfățișînd imagini din regiunea Dobrogea, expoziție deschisă recent în capitala R.D. Germane și intitulată „Romînia țară înfloritoare — o vizită în Dobrogea".

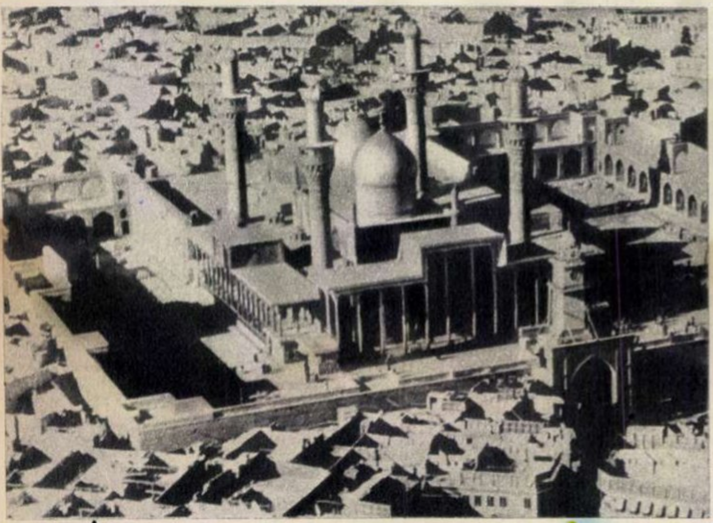

În Irak s-a produs la 8 februarie o lovitură de stat. Fostul premier irakian Abdel Kerim Kassem, care scăpase cu viață în urma bombardării clădirii Ministerului de Război unde-și avea sediul, a fost arestat, judecat de Tribunalul militar și executat împreună cu trei colaboratori apropiați ai săi. În declarația sa de politică externă, noul guvern din Bagdad arată că Irakul va promova o politică de neaderare la blocuri și se va călăuzi de principiile Conferinței de la Bandung. În fotografie: vedere din avion a capitalei irakiene.

În prezența delegaților din 60 de țări ale lumii și a numeroși observatori, la Moshi (Tanganyika) s-a ținut cea de-a III-a conferință de solidaritate a popoarelor Asiei și Africii. Fotografia înfățișează un aspect din timpul lucrărilor conferinței.

← O vie indignare a stîrnit în Olanda acordul cu privire la dislocarea în această țară a unor unități militare vest-germane, cu atît mai mult cu cît prima garnizoană a Bundeswehrului va fi amplasată în apropiere de localitatea Budel — unde hitleriștii au executat numeroși luptători olandezi din rezistență. Pentru a-și manifesta protestul împotriva prezenței trupelor Bundeswehrului în Olanda, un mare număr de locuitori din Budel și din alte localități ale țării au organizat o demonstrație pe străzile orașului și un pelerinaj la monumentul patrioților olandezi uciși aci de naziști la 8 septembrie 1944.

→
O ploaie torențială a produs numeroase stricăciuni și pagube la San Francisco (S.U.A.). În fotografie: o casă al cărei acoperiș s-a prăbușit din cauza puternicelor rafale ale ploii.

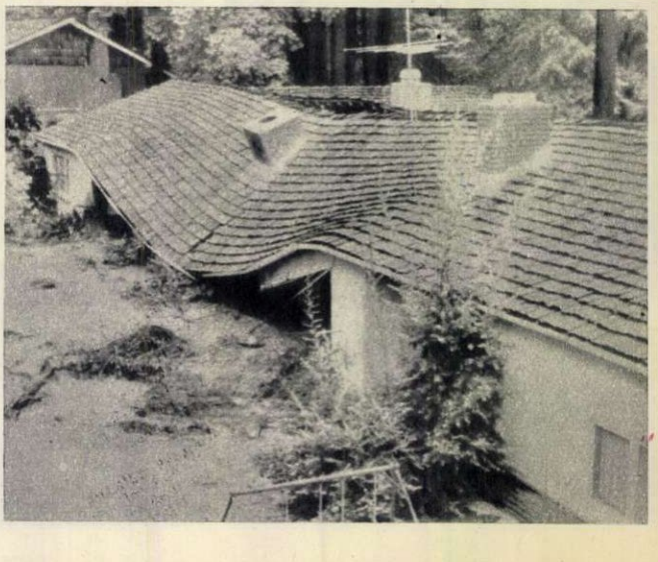

NEUITATELE ZILE DIN FEBRUARIE 1933

Muncitorii grevişti adunaţi în curtea Atelierelor C.F.R. Griviţa, în timpul grevei.

Se împlinesc 30 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti din ianuarie-februarie 1933, organizate şi conduse de P.C.R. Îndreptate împotriva exploatării capitaliste şi înfeudării ţării la remorca monopolurilor imperialiste, împotriva fascismului şi a pregătirii războiului antisovietic, ele au reprezentat o manifestare înălţătoare de combativitate revoluţionară.

Împotriva politicii antipopulare, antinaţionale, a cercurilor exploatatoare, care încercau să iasă din criza economică din acei ani pe spinarea maselor muncitoare, s-a ridicat cu hotărîre clasa muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist. Răspunzînd chemărilor partidului, în cursul anului 1932, an de vîrf al crizei economice, s-au ridicat la luptă, în frunte cu muncitorii ceferişti şi petrolişti, muncitorii metalurgişti, mineri, textilişti, au sporit frămîntările ţărănimii, învăţătorilor, pensionarilor. Deosebit de puternice au fost acţiunile revoluţionare ale muncitorilor ceferişti din Atelierele Bucureşti, Cluj, Dej, Iaşi, Galaţi, Oradea.

Pentru coordonarea luptelor muncitorilor ceferişti din întreaga ţară, P.C.R. a organizat în martie 1932 o conferinţă pe ţară a muncitorilor ceferişti, care a ales Comitetul Central de acţiune al cărui secretar a fost tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Concomitent cu lupta ceferiştilor, a luat avînt şi lupta muncitorilor petrolişti de la Astra Romînă, Steaua Romînă, Romîno-Americana. Datorită combativităţii, conducerii de către partid şi a realizării frontului unic şi mişcării de solidaritate, muncitorii, în urma grevei din 2 februarie de la Atelierele C.F.R. Griviţa, obţin satisfacerea revendicărilor lor. Dar regrupîndu-şi forţele reacţiunea a trecut la atac pe scară mai largă: la 4 februarie guvernul P.N.Ţ. Vaida a introdus starea de asediu. În noaptea de 14-15 februarie în întreaga ţară au avut loc arestări masive. A fost arestat tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej şi alţi membri ai C.C. de acţiune. Aflînd de arestări, în dimineaţa zilei de 15 februarie, muncitorii Atelierelor C.F.R. Griviţa au declarat grevă, ocupînd atelierele. În fruntea gărzilor de apărare, a pichetelor de grevă, pe tribuna improvizată în faţa clădirii administraţiei, în fruntea celor 300 de muncitori din corul vorbit care scanda lozinci revoluţionare, se aflau comuniştii.

Vestea grevei de la Atelierele C.F.R. Griviţa s-a răspîndit cu repeziciune, iar la chemările de solidaritate au răspuns muncitorii din numeroase întreprinderi bucureştene — Malaxa, Voinea, Lemaître, Saturn, Balcani, Adesgo etc. — care au declarat greve demonstrative, au organizat mitinguri, demonstraţii în ateliere şi pe stradă. Au venit la porţile Griviţei peste 12.000 de muncitori şi muncitoare, soţiile, mamele, fraţii ceferiştilor, au venit intelectuali, meseriaşi, mici funcţionari, studenţi. Ei preluau lozincile ceferiştilor şi le purtau mai departe.

În principalele centre din ţară — Cluj, Iaşi, Galaţi, Ploieşti, Timişoara, Paşcani — vestea grevei de la Griviţa a fost semnalul unor puternice greve demonstrative şi manifestaţii de solidaritate.

Declararea grevei la Griviţa cu ocuparea atelierelor, hotărîrea neclintită de luptă a muncitorilor ceferişti, precum şi acţiunile largi de solidarizare au înspăimîntat clasele dominante în frunte cu regele, care s-au grăbit să trimită forţe armate pentru înăbuşirea luptei.

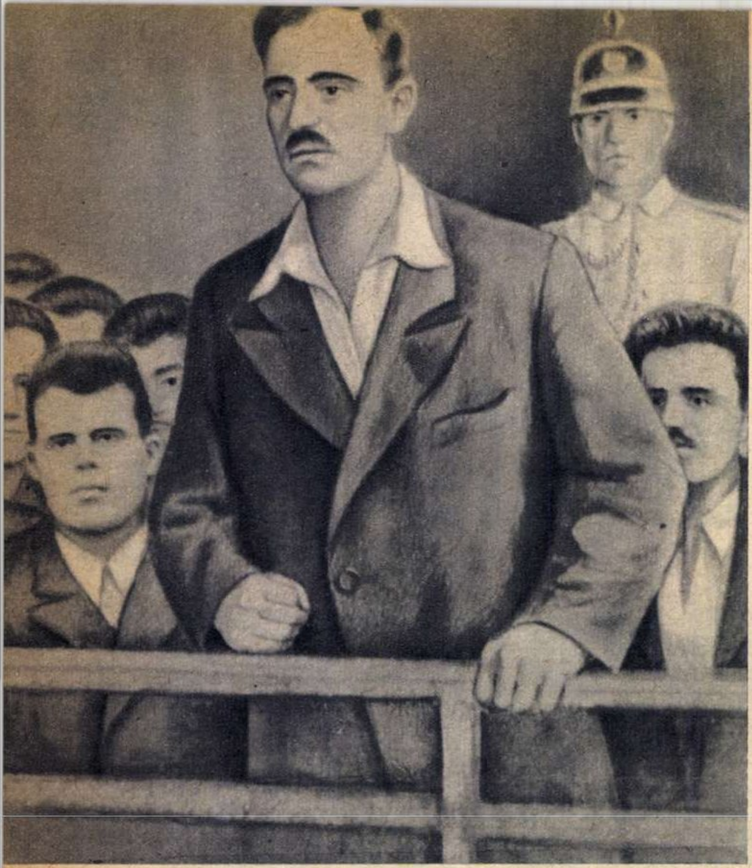

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej la procesul de la Craiova.

Cînd compania regimentului 21 Infanterie a refuzat să tragă, guvernul a trimis împotriva muncitorilor jandarmi, poliţişti şi elevi ai şcolilor de ofiţeri, care în zorii zilei de 16 februarie au dezlănţuit atacul general. Sîngele muncitorilor a înroşit curtea Griviţei. În primele rînduri ale celor care şi-au dat viaţa pentru cauza muncitorească au fost comuniştii din pichetele de grevă şi grupele de autoapărare.

Deşi înăbuşite în sînge, luptele muncitorilor ceferişti şi petrolişti au avut o mare însemnătate pentru desfăşurarea evenimentelor sociale şi politice din România şi au ocupat un loc de cinste în acţiunile proletariatului mondial din perioada crizei economice din 1929-1933.

Zadarnic a încercat reacţiunea să înăbuşe voinţa de luptă a muncitorimii romîne prin organizarea odiosului proces împotriva conducătorilor luptelor din februarie, în frunte cu tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej.

Procesul conducătorilor muncitorilor ceferişti şi petrolişti a fost de fapt o continuare a luptelor din februarie 1933. În jurul procesului, P.C.R. a organizat o vastă campanie de sprijinire morală şi materială a celor arestaţi şi a familiilor lor şi de demascare a justiţiei burgheze.

„Procesul este un fals, căci acuzaţii nu se află pe aceste bănci. Acuzaţii adevăraţi se găsesc în guvern, în Direcţia C.F.R. şi în conducerea sindicatelor reformiste, alături şi în rîndurile acuzatorilor de azi. Sentinţa ce-o veţi pronunţa, departe de a intimida şi întoarce pe muncitori de la drumul lor, va însemna un îndemn la acţiune, un nou îndemn la luptă“ — a spus tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej la procesul de la Craiova.

Griviţa a devenit cunoscută în lume ca o redută a luptei antiimperialiste, antifasciste, antirăzboinice.

Luptele eroice ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti din ianuarie-februarie 1933 au marcat un moment de cotitură în viaţa partidului şi a mişcării muncitoreşti din ţară, lovind în temeliile regimului burghezo-moşieresc şi dînd partidului o bogată experienţă pentru lupta din anii ce au urmat, luptă încununată cu victoria insurecţiei armate din 23 August 1944.

Cauza pentru care au luptat muncitorii ceferişti şi petrolişti în 1933 a biruit: în ţara noastră capitaliştii şi moşierii au fost alungaţi de la cîrma ţării, a fost instaurată puterea populară şi s-au înfăptuit profunde transformări revoluţionare. România a devenit o ţară înaintată, cu o industrie şi o agricultură socialistă în continuă dezvoltare. În ţara noastră socialismul a învins definitiv.

Acestea sînt roadele politicii înţelepte a Partidului Muncitoresc Romîn, a Comitetului său Central, în frunte cu tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, de numele căruia sînt legate, începînd cu eroicele lupte din ianuarie-februarie 1933, toate marile cuceriri revoluţionare dobîndite în decurs de trei decenii de către clasa muncitoare, de către poporul romîn.

Astăzi, aniversarea marilor bătălii de clasă din 1933 este întîmpinată de poporul nostru cu hotărîrea fermă de a lupta cu toate forţele pentru înfăptuirea luminoaselor perspective spre care ne conduce Partidul.

E. GEORGESCU

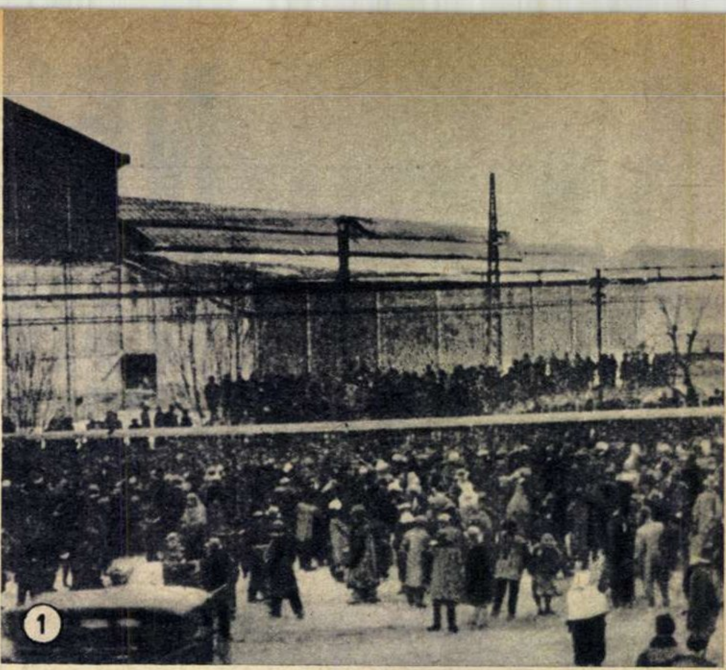

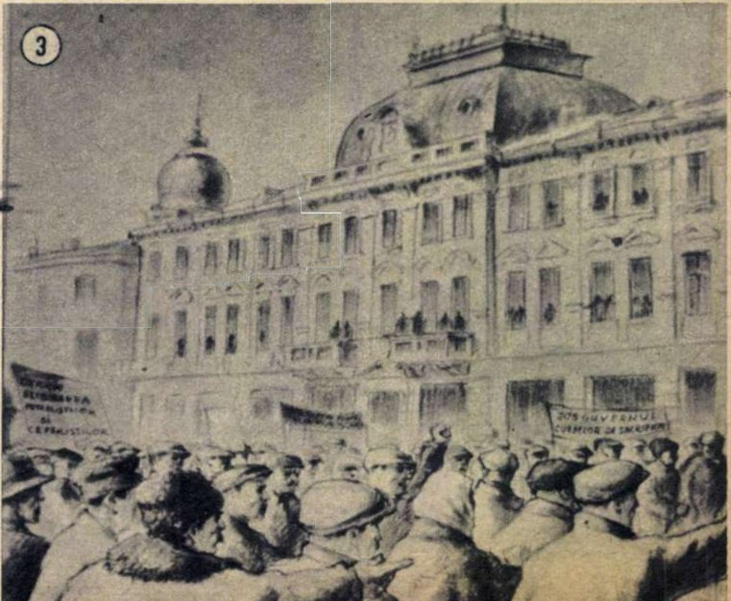

① Oamenii muncii din Capitală solidarizîndu-se cu greviştii de la Atelierele Griviţa.

② Cordon de jandarmi blocînd Calea Griviţei.

③ Demonstraţia muncitorilor petrolişti în faţa prefecturii din Ploieşti, cerînd eliberarea celor arestaţi în timpul grevei din februarie 1933.

(După un desen)

Mihai BENIUC

SĂ NE ADUCEM AMINTE

Cine va umbla prin noul cartier al Griviței, cu blocurile lui de case, cărora epitetul de frumos li se aplică fără nici o rezervă, sau cine va străbate atelierele așa cum sînt ele astăzi, moderne, bine utilate, cu oameni luminoși la față, se va întreba poate nedumerit: „Aici au fost marile greve din 1933, aici și-au vărsat eroic sîngele muncitorii sub conducerea fermă a comuniștilor? Acum totul arată frumos și mîndru".

În anul 1933 aceste locuri, mizere pe atunci, strălucitoare astăzi, au fost încinsă vatră a marilor lupte de clasă conduse de comuniști; aici a fost eroic cîmp de desfășurare a luptei ceferiștilor împotriva reducerii, necontenitei reduceri de salarii, împotriva stării de asediu din țară, împotriva arestării samavolnice a conducătorilor muncitorimii și pentru un viitor mai bun.

Glasul ceferiștilor care cereau dreptate a fost auzit de la București la Ploiești, Arad, Constanța, Timișoara, Iași; acestui glas răspicat i-a răspuns cu solidaritate frățească clasa muncitoare din lumea întreagă. Dar regele Carol II și clica sa de asupritori și călăi au căutat să-l sugrume cu mitraliera. Zăpada din 16 februarie 1933 a fost înroșită de sîngele muncitorimii. Morții au fost clădiți în camioane și duși la crematoriu. Glasul sirenei, care vuise tot timpul cît muncitorimea mai avusese cu ce rezista, a încetat. Și, deci, totul s-a liniștit și a reintrat în ordine. Așa credeau regele și boierii săi.

Se înșelau. La procesul de la Craiova, peste un an, glasul s-a auzit mai puternic și mai răspicat. Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, acolo, din acuzat s-a ridicat în acuzator și împreună cu tovarășii săi au osîndit ei pe cei vinovați de nedreptăți istorice și de crime împotriva clasei muncitoare, pe potentații din Romînia burghezo-moșierească. Petele de sînge de pe zăpezile din februar au reapărut pe mîinile călăilor. Cenușa morților vorbea și străbătea ca un vînt țara de la un capăt la altul. Iar pentru luptătorii comuniști, anii de închisoare de la Doftana, Aiud, Caransebeș și din atîtea alte temnițe și lagăre s-au transformat în ani de studiu al luptei revoluționare; iar învățătura trasă din eroismul Griviței îmbinată cu tîlcul luptelor de mai înainte, sub flamura ideilor leniniste, și aplicată la condițiile din țară — pe atunci dusă spre fascism și război — străbătea în afara zidurilor închisorii și încălzea cu nădejde inima oamenilor, a poporului sătul de jug și asuprire.

Clasa muncitoare și-a strîns rîndurile, iar comuniștii au ridicat steagul pe care scria: Jos regimul burghezo-moșieresc din Romînia. Sub acest steag s-au înrolat mii și mii, apoi sute de mii de oameni, comuniști ori pur și simplu patrioți; nedreptățiți ori pur și simplu revoltați împotriva nedreptății. Lupta a fost lungă și grea, cu jertfe de vieți omenești, cu prigoniri cumplite, cu torturi, cu ani de temniță peste ani de temniță ca omătul peste omăt în ținuturile înghețate. Căci un astfel de ținut, mereu sub ghețuri, era Romînia burghezo-moșierească. Dar a venit dezghețul cel mare și potopul pentru rege și pentru asupritori.

Culminația acestei lupte a fost de fapt insurecția armată din 23 August 1944, condusă de comuniști, prin care a fost doborît regimul dictaturii fasciste a lui Antonescu, iar oștile romîne au întors armele și au pornit în unire cu Armata Sovietică, care urmărea distrugînd mașina de război a lui Hitler, către Berlin.

Ce a urmat se știe.

Oare fără toate acestea cartierul nou Grivița, uzinele „Grivița roșie", Bucureștiul și toate minunile realizate de oamenii muncii din Romînia socialistă ar fi de imaginat? Răspunsul e de prisos.

Dar atunci cînd admirăm luminoasele blocuri de casă din cartierul Grivița sau ne gîndim la frumoasele zile petrecute pe litoralul Mării Negre ori ne încîntăm la ideea de a face o plimbare pe lacul hidrocentralei „Lenin" de la Bicaz, să ne aducem aminte că luptele grele purtate de comuniști în fruntea poporului — și printre ele, februarie 1933 a fost cea mai însemnată, mai eroică — stau la temelia luminoaselor zile ce le trăim.

ACUM 30 DE ANI...

Lucrez la uzinele „Grivița roșie" de 37 de ani, adică din 1926. Cu un an înaintea eroicelor lupte din 1933 m-am eliberat din armată. M-am întors la lucru, la cazangerie. Îmi amintesc ca astăzi: eram vreo 70 de tineri. Direcțiunea ne-a spus: „Căutați-vă alte locuri de muncă. La Grivița nu mai puteți lucra". Dar unde era să găsim alt loc de muncă, cînd toată țara se afla în ghearele crizei economice? Trăiam în mare mizerie. Tovarășii noștri mai vîrstnici o duceau și mai greu decît noi, tinerii. Parcă văd și acum vechile state de plată de la Grivița. Aveau o mulțime de rubrici. Toate reprezentau un singur lucru: o cît mai mare micșorare a salariului. În ce privește drepturile politice, ce să vă spun? Asemenea drepturi nu existau pentru muncitori. Iată de ce, în asemenea condiții de dublă exploatare, economică și politică, nu se mai putea trăi. Erau coapte atunci, în iarna lui 1933, toate condițiile pentru începerea marii bătălii de clasă. Partidul Comunist din Romînia, deși se afla în adîncă ilegalitate, era printre noi muncitorii. Ne educa, ne organiza și ne conducea la cea mai aprinsă luptă de pînă atunci dată între proletariat și burghezie. Noi, cei care am participat la luptele din 1933, sîntem mîndri că în fruntea acestor eroice lupte am avut conducători iubiți de clasa muncitoare, oameni care se bucură azi de încrederea și dragostea întregului popor, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Multe zile care au precedat evenimentele din 1933 mi-au rămas întipărite în minte, dar dintre toate două îmi sînt vii în memorie: 15 și 16 februarie, zile în care luptele noastre au atins apogeul, zile în care clasa muncitoare din Romînia a dovedit că lupta ei nu poate fi înfrîntă nici de bastoanele de cauciuc ale polițiștilor, nici de plutoanele de jandarmi, nici de gloanțele care au făcut ca zăpada din februarie 1933 să fie înroșită de sînge muncitoresc. Au fost și oameni, sau mai bine zis neoameni, care au tremurat în acele zile. Nu din cauza gerului au tremurat, ci de teamă. Dar nu erau muncitorii Griviței. Erau oameni care apărau interesele burgheziei, erau slujitorii guvernului Vaida, erau slugile regelui. L-am văzut în ziua de 16 februarie, dis-de-dimineață, în apropierea atelierelor pe comisarul regal Hotineanu, care a ordonat deschiderea focului asupra muncitorilor. M-am uitat în ochii soldaților care au fost aduși să tragă în noi. Erau triști. Un ostaș a strigat: „Camarazi, nu trageți în părinții și frații noștri". Ostașul a fost dezarmat și împușcat cu un foc de revolver de către un ofițer.

După grevă, la secția unde lucrez și astăzi, la cazangerie, erau în permanență opt jandarmi. Ne urmăreau și respirația.

Cînd burghezia a inscenat rușinosul proces de la Craiova, muncitorii Griviței s-au dus să-i apere pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej și alți conducători ai clasei muncitoare. După cum știți, la proces conducătorii noștri au fost neînfricați acuzatori ai orînduirii burghezo-moșierești. În sala procesului ei au făcut să răsune glasul Partidului Comunist din Romînia.

Azi, cînd se împlinesc 30 de ani de la eroicele lupte din 1933, trecem în revistă minunatele realizări pe care le-a obținut poporul nostru, sub încercata și înțeleapta conducere a Partidului Muncitoresc Romîn. Muncitorii „Griviței roșii" împreună cu toți oamenii muncii sînt hotărîți să muncească și mai bine pentru desăvîrșirea construcției socialiste.

Continuînd minunatele tradiții de luptă din 1933, muncitorii de azi ai „Griviței roșii" muncesc cu elan sporit. Prin munca lor însuflețită ei răspund condițiilor de trai și de lucru tot mai bune pe care le creează statul și partidul nostru.

Gheorghe MIRICĂ
șeful brigăzii trasat și debitat,
secția III cazangerie,
uzinele „Grivița roșie"

GRIVITA ÎN ANII ÎMPLINIRII

Cred că cei care trec astăzi grăbiţi peste podul Grand, chiar dacă sînt foarte tineri, nu pot să nu se gîndească la tot ce-a însemnat odinioară cartierul Griviţei, cu mizeria şi durerea oamenilor de aici, dar mai ales la Griviţa revoluţionară a anului 1933. Furaţi însă de luminile străzii, oamenii lasă în urmă amintirile, căci ochii sînt chemaţi să alerge în dreapta şi în stînga.

Însă o clipă, dacă vreţi să cunoaşteţi într-adevăr Griviţa, coborîţi de pe pod! N-o priviţi de sus şi în treacăt, căci e păcat să o cunoaşteţi cu ochi de turist.

Cunoaşteţi-o de acolo de unde răsare miezul ei care astăzi ni se pare a fi toată porţiunea de peste drum de uzinele „Griviţa roşie". Aici, la o oră dinspre căderea serii, cînd luminilor din hale li se adaugă acelea ale sutelor de apartamente, am privit un monument simplu dar emoţionant: un bloc cu douăsprezece etaje. Betonul şi sticla aceasta au prins formă pe locul unde cu treizeci de ani în urmă gloanţele capitaliştilor au fost îndreptate asupra muncitorilor griviţeni. Mulţi dintre urmaşii sau tovarăşii de muncă ai acelora care au udat cu sînge caldarîmul şi chiar foşti grevişti, azi veterani, trăiesc aici, în blocul acesta, ori în cele

Uzinele „Griviţa roşie" se află în imediata apropiere a acestui bloc. Dar Ion Dima ţine să-şi conducă soţia în fiecare zi la lucru.

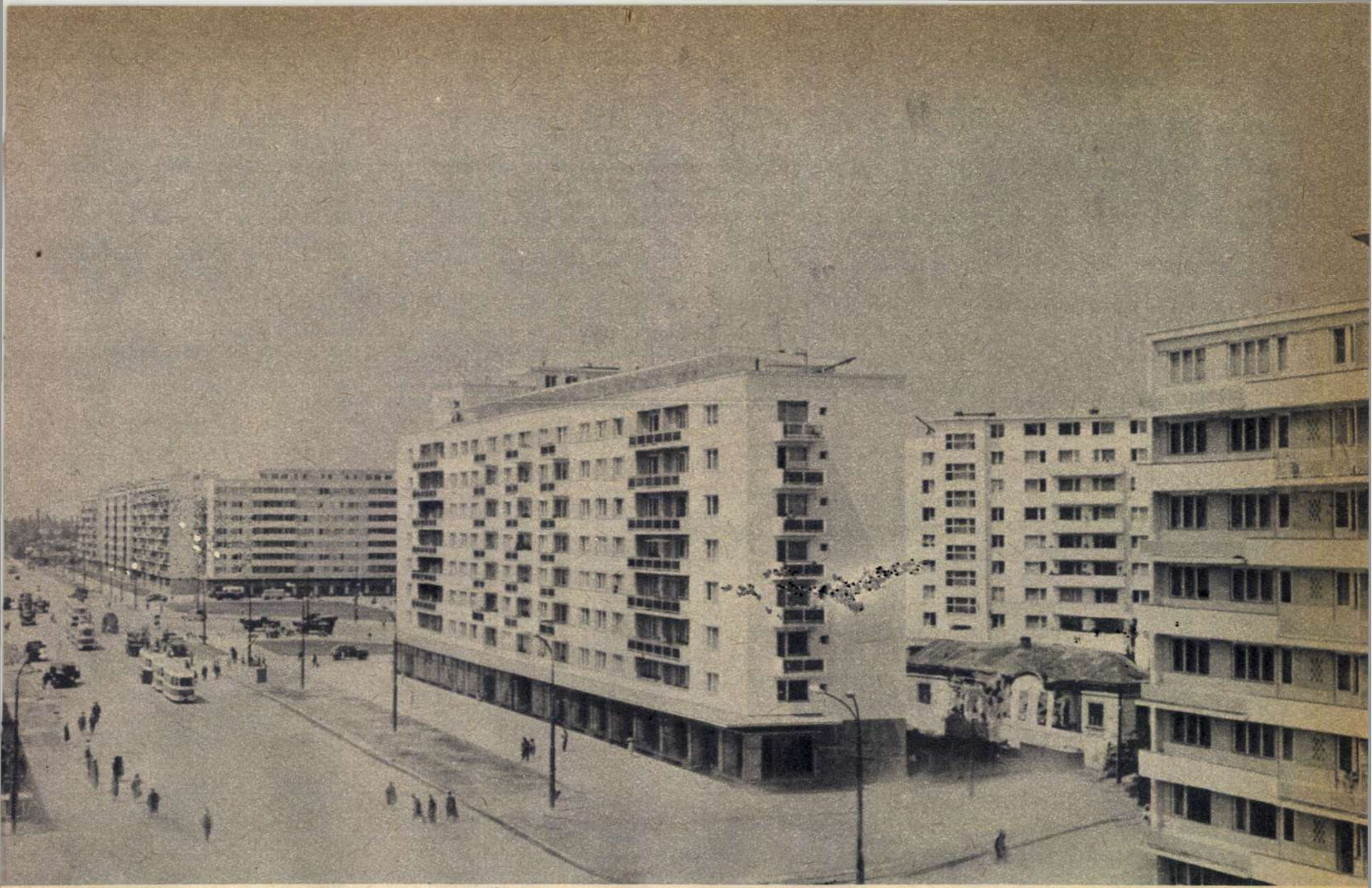

Iată Calea Griviței în noile și monumentalele-i dimensiuni. 6.300 de apartamente, 100 săli de clasă, două cinematografe cu 1.600 de locuri au fost construite în aproape patru ani pe această arteră al cărei trecut a fost tot atît de zbuciumat, pe cît de luminos îi este prezentul.

vecine. Aici se nasc idei, preocupări și frămîntări abia întrezărite în urmă cu treizeci de ani. Gîndul acesta îmi întărește senzația caldă că, de fapt, mă aflu în fața unui monument viu.

PORNIND DE LA CÎTEVA FOTOGRAFII

În casa părinților Mariei Dima există un tablou ținut la mare cinste: o fotografie pe care tatăl ei, fierarul Constantin Dragomir, și-a făcut-o acum treizeci de ani. Era ziua lui de naștere și tînărul voia să și-o sărbătorească de unul singur, făcîndu-și o poză. Fotografia aceasta, surîzătoare ca orice tablou de familie, îl încrîncenează însă și astăzi pe fostul fierar, acum tehnician la uzinele „Grivița roșie"; atunci, în februarie 1933, cînd s-a aplicat a treia curbă de sacrificiu, tînărul Constantin Dragomir a primit la chenzină doar cîțiva lei. Fotografia nu avea cu ce să fie plătită. Abia cu mult mai tîrziu a putut s-o plătească. Ziua de naștere a trecut și în acel an nebăgată în seamă.

Fiica lui, Maria Dima, muncitoare și ea tot la „Grivița roșie", cunoaște de copil povestea tabloului. Și-a adus din nou aminte de ea, acum cînd îmi arată un maldăr de fotografii pe care i le-au lăsat alți ziariști ce-au scris despre familia ei. O familie de muncitori ca atîtea altele. Oamenii care țin condeiul în mînă se simt bine în casa lor și, pare-se, vin destul de des. Deși în general sînt puși pe o mie și una de întrebări, în casa Mariei și a lui Ion Dima se simt prieteni de cînd lumea și ca atare trebuie să dea neapărat și sfaturi. Așa s-a întîmplat și deunăzi.

— Deci, problema numărul unu la dv. pare să fie învățătura.

— Închipuiți-vă că nici creșterea copilului nu ne dă atîta bătaie de cap.

Asta pentru că soții Dima sînt niște elevi sau viitori elevi pe care orice școală și i-ar dori setoși de carte.

El, Ion Dima, tîmplar la „Grivița roșie", urmează începînd din toamna trecută cursurile unei școli de maiștri. Învață dimineața și seara și s-ar părea că, deocamdată, în afară de pregătirea aceasta, de consumarea cărților din bibliotecă și comentarea problemelor de politică internațională, nu are altă pasiune. Dar ceea ce soția a numit pînă acum în glumă „cochetarea cu electrotehnica" dă toate semnele că se va transforma într-o altă dragoste. La început totul pare simplu. Peste un an și ceva, cînd va termina școala de maiștri, Dima, care va avea atunci 32 de ani va putea foarte bine să studieze mai departe. Da. Numai că, pe bună dreptate, soția se arată a nu fi mai puțin pretențioasă: și-a îndrăgit meseria, aceea de distribuitoare de

Ceața lui februarie nu răpește nimic din frumusețea pieței 3 Decembrie. Mai ales cînd o privim prin uriașele ferestre ale unui nou magazin.

Lecție de naturale în familie. Oprea Cojocaru, de cînd a ieșit la pensie, este destul de des interlocutorul fiicei sale.

scule, dar simte că zilele mai pot fi umplute cu ceva. Cîteva ore pe zi pot fi foarte bine rupte pentru învățătură. Să învețe amîndoi o dată, se tem că n-o vor putea scoate la capăt cu grijile casei, ale creșterii copilului. Ce sfat să dai acestor oameni tineri, frămîntați acum, la început de an 1963, de o atît de serioasă problemă familială a zilelor noastre? Să se decidă totuși.

Exemplul cel mai bun îl dă tot Grivița. Poate vor afla răspunsul de la una din familiile celor 4.000 de muncitori care în 1962 au urmat cursurile pentru ridicarea calificării profesionale sau de la vreo muncitoare care a absolvit unul din cele 410 cursuri de perfecționare. Ori, cine știe, de la unul din cei 500 de ingineri și tehnicieni care seară de seară se urcă la catedră. O uzină, o adevărată universitate după cum o recomandă faptele, va putea neîndoielnic să ajute concret la îndeplinirea năzuințelor firești ale acestei familii.

GOSPODINELE VESELE

Dacă n-am trece prea în grabă pe lîngă cei care se mută azi în case noi, cred că am putea scrie cîteva rînduri nu lipsite de interes despre puținele lucruri vechi pe care oamenii le iau cu ei sau despre altele pe care le părăsesc cu silă. Bunăoară, plita. Blestemata sobă cu plită. Uitați-vă bine la camioanele oprite în fața noilor blocuri .Nu-i chip s-o găsești. Instrumentul acesta de tortură, cu ochiuri ce adeseori scoteau fum ca un furnal, este fără doar și poate primul părăsit. Am văzut însă, nu demult, prin apropierea podului Constanța, o mașină în care erau înghesuite o mulțime de sobe de acest soi. Vreo zece gospodine dădeau o mînă de ajutor între două glume și rîsete zdravene. Ce rost are să le întreb de ce sînt așa vesele? Știm cu toții: de trecut ne despărțim rîzînd din toată inima. Vorba unei femei:

— Ne lepădăm de ele ca de un gînd rău. Să-și depășească tinerii planul de fier vechi cu ele. Acolo le mai stă bine încă.

Într-adevăr n-au ce căuta în locuințele acestea inundate de lumină și culoare, în care oamenii vor ca totul să fie nou, începînd cu mobila și terminînd cu perdelele.

UN PROASPĂT PENSIONAR

Oprea Cojocaru s-a mutat nu demult într-unul din cele 1.461 de apartamente (asta înseamnă 18 blocuri noi) ridicate pe Grivița numai în 1962. Poate că și nevasta lui a aruncat o sobă dintre acelea cu plită; nu asta îl interesează însă acum. De la întîi februarie a ieșit la pensie. Dar nu are de gînd să fie un pensionar sau un bunic model. De altfel nici nu este prea bătrîn, decît dacă-l judecăm după anii îndelungați de muncă, începuți în 1923, pe cînd avea numai 15 ani.

Tinerii care vor să afle totul nu numai din cărți, ci și din auzite, i-au răscolit acum amintirile de fost hamal la Grivița, plătit cu 6 lei (valuta de acum cîteva decenii) pe oră, de ucenic silit să fure meseria de cazangiu din ochi și apoi de muncitor maturizat, participant la grevele din 1933.

Oprea Cojocaru le-a povestit cîteva ore, căci a avut ce, dar le-a cerut tinerilor ceva în schimb: să nu-l judece de acum ca pe un bătrîn lăsîndu-l prea mult acasă. Sînt destule lucruri în care cuvîntul lui poate fi un ajutor. Băieții și fetele din uzină n-or să-l uite, cu siguranță, dar proaspătul pensionar va veni și singur. De altfel ne-o spune de la bun început:

—Pensia-i pensie, viața-i altceva. Cum aș putea să mă rup cu totul de oțelăria, de vopsitoria noastră nouă și mai ales de noua cazangerie ce o înlocuiește pe aceea căreia cu treizeci de ani în urmă îi spuneam „iadul nostru cel de toate zilele". Nu cu mult înainte de a-mi face actele de pensie, ca să zic așa, am avut bucuria să ascult pentru ultima oară și gălăgia făcută de ciocanele pneumatice. Au fost învinse de tehnica nouă, de sudura automată.

Poate că este un sentimental cazangiul Oprea Cojocaru, căci nu-și poate reține un gînd ce se îndreaptă către propunerile pe care muncitorii Griviței le-au făcut la dezbaterea cifrelor de plan pe 1963.

— Oricum, sînt ultimele propuneri la care am asistat. Tare multe, peste o mie. Măcar cîteva trebuie să le văd cum prind viață.

Odihna e odihnă, știm, și omul acesta, care a iscălit la întîi februarie un act de pensionar, nu o tratează cu neseriozitate. Preocupările lui sînt ale multor oameni care au lăsat în urmă tinerețea.

Îl veți întîlni pe Oprea Cojocaru într-o toamnă la Herculane sau plimbîndu-se cu nepoții prin parcuri, dar în nici un caz nu va fi ispitit să stea seară de seară în fața televizorului ori să-i legene toată ziua pe Valentin și Andi pe genunchi.

Odihna în afara vieții uzinei — iată un lucru ce nu este de loc pe placul oamenilor în vîrstă pe care i-am întîlnit la „Grivița roșie". Să nu uităm nici aceasta atunci cînd avem în vedere tinerețea Griviței.

★

Reconstrucția Căii Griviței nu a început de acolo de unde strada, ca o ironie bătută în cărămidă, se desprindea de-a dreptul din cea mai luxoasă arteră a Capitalei – Calea Victoriei. Desigur, aceasta este o chestiune a necesităților concrete. Dar plimbîndu-te de la un capăt la altul nu se poate să nu-i asemuiești fiecare bloc răsărit între timp cu un alt pas al marșului în care este prinsă Grivița. Văzută mai ales într-o plimbare de la podul Constanța spre Gara de Nord, seara, cînd ferestrele și vitrinele zecilor de unități comerciale o scaldă realmente în lumină, Calea Griviței pare că e nerăbdătoare să ajungă mai repede la întîlnirea cu Calea Victoriei, să-i arate acesteia propria splendoare.

Dar dacă vrem să ne pătrundem cu adevărat de frumusețea Griviței, să-i cunoaștem oamenii. Pe cîțiva dintre cei care sting lumina către orele înaintate ale nopții pentru că învață, pentru că se întorc de la un spectacol sau pur și simplu pentru că discută despre mîine.

Gîndurile, preocupările și frămîntările lor, acesta este monumentul viu pe care oamenii i-l ridică Griviței zi de zi.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

Cel mai mare magazin de aparate electrotehnice din București se află pe Grivița. De altfel în cartierul acesta, ridicat sub ochii noștri, s-au creat din 1959 pînă azi 77 unități comerciale spațioase, elegante, moderne.

Calea Griviței se termină aici, la podul Constanța.

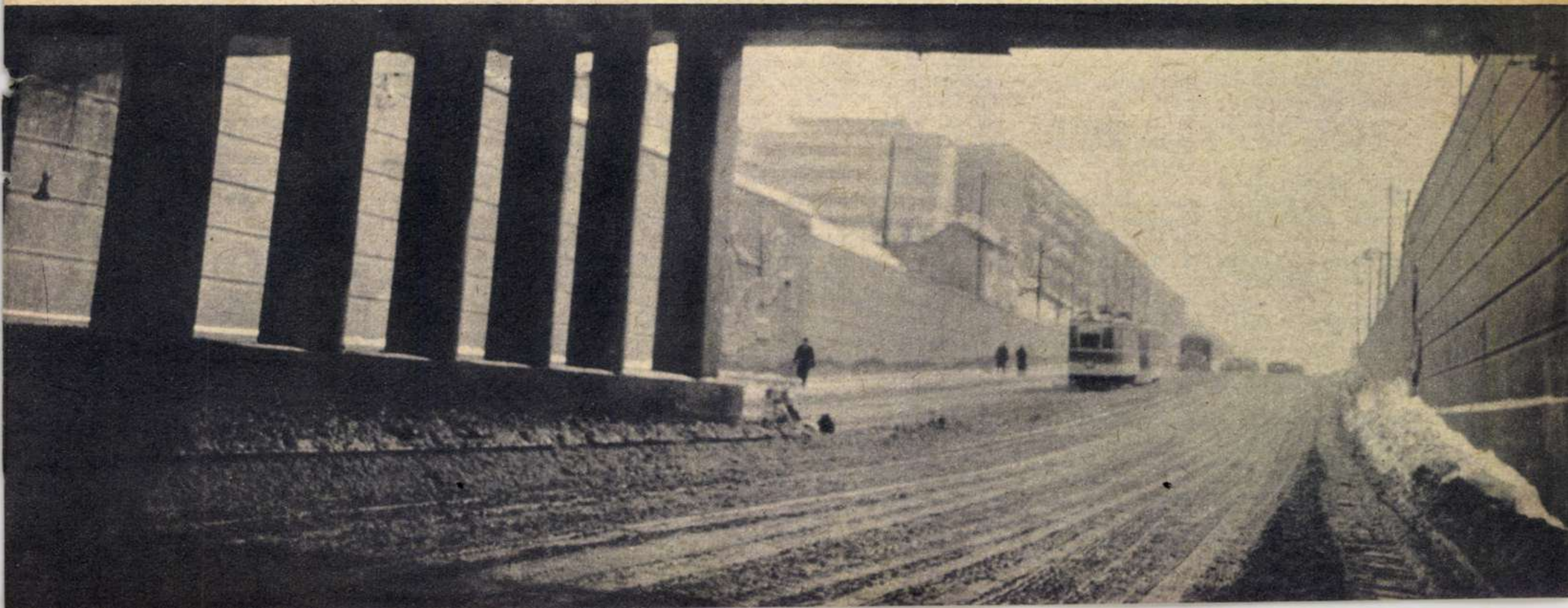

Lacătul mare, care a ferecat cu strășnicie poarta, e ruginit de mult. Ferestrele gheretei de la intrare sînt prinse în scînduri. Drumurile interioare, ca și întinsele halde din jur, năpădite de iarbă, vestesc paragina. În unghere, nestingheriți, păianjenii își țes pînza înșelătoare. Este o liniște deplină, tristă... Un anunț cu litere scrise stîngaci cu cărbune lămurește totul: „MINA ESTE ÎNCHISĂ". Asupra micului orășel din preajmă și-a pus pecetea aceeași atmosferă dezolantă. Restaurantul e închis. Au fost trase obloanele tutungeriei, iar vitrinele magazinului de mărunțișuri sînt goale. Minerii, firește, au devenit șomeri. Cei mai mulți dintre ei au plecat aiurea, în speranța de a găsi ceva de lucru. Străzile orașului sînt pustii. Au mai rămas doar familiile cîtorva dintre cei plecați...

Astfel de relatări pot fi întîlnite adesea în paginile presei occidentale. Reporterii care vizitează regiunile carbonifere din Belgia, Anglia, Germania occidentală și din alte țări capitaliste nu pot trece sub tăcere tragicele realități ale șomajului. După cum nu pot ignora și alte realități la fel de tragice...

Un milion tone = 12 vieți

Sirena ambulanței sună prelung, sfîșietor. Mașinile salvării străbat în goană străzile orășelului și se îndreaptă spre mină, urmărite de privirile îngrijorate ale trecătorilor. Mulți oameni se opresc în drum. Femeile care au soți, copii sau frați în abataje lasă baltă alte treburi, îndreptîndu-se în grabă spre poarta minei. Nu cumva s-a întîmplat vreo...

În puține minute aproape tot orășelul s-a strîns în fața intrării minei. Femeile, multe dintre ele cu ochii în lacrimi; bărbații, care lucrau în alte schimburi, tăcuți, gravi, fumînd țigară după țigară; copiii, cumințiți subit de atmosfera de așteptare grea. Trec clipe de încordare împovărătoare. O așteptare care sfîșie inima și biciuie nervii. Pînă apar primele brancarde cu primele trupuri negre, acoperite. În adîncul pămîntului, într-unul din abataje, un accident. O surpare. Sau o explozie. Iar a doua zi ziarele anunță: în mină a avut loc un nou accident. Cum s-a întîmplat în 1956 la Marcinelle, în Belgia, cînd au murit îngropați de vii 236 de mineri. Sau ca în R.F. Germană, unde în anul 1962 au fost înregistrate 491 de accidente mortale în industria carboniferă. Sau ca în Japonia, unde după cum arată statisticile fiecare milion de tone de cărbune extras costă 12 vieți omenești și mutilarea altor 512 mineri.

Multe dintre accidentele miniere ar fi putut fi prevenite prin luarea unor măsuri de protecție a muncii, dar pentru aceasta ar fi fost necesare unele investiții. Iar marile societăți carbonifere din țările capitaliste, în goană după profituri, nu sînt dispuse să investească bani pentru ocrotirea sănătății minerilor, într-un sector în care datorită concurenței sînt nevoite uneori să-și restrîngă activitatea.

„Oamenii sînt indignați..."

Un ziarist englez, pe nume Ian Couleter, de la „Sunday Times", a vizitat nu demult, în orășelul Tullibody, mai multe locuințe ale minerilor de la Glenochil. Mină nouă, în care doar cu puțini ani înainte au fost investite milioane de lire sterline, Glenochil nu mai este totuși suficient de rentabilă: cărbunele extras de cei peste 900 de mineri de aci nu este îndeajuns de ieftin pentru a putea concura pe piață. Tocmai în zilele în care la Tullibody sosise reporterul, se hotărîse închiderea minei.

Intrînd în casele minerilor, Ian Couleter și-a scos bloc-notesul, stiloul și a început să noteze. A scris povestea tristă a familiei lui John Johnstone, miner în vîrstă de 62 de ani, care, deși suferind de o boală de piept, continua totuși să lucreze — aceasta fiind unica lui sursă de venituri. Acum, rămas pe drumuri după închiderea minei, unde va mai găsi de lucru? Reporterul și-a notat și declarația amară a Florencei, soția minerului Mc Ewan, care urma și el să-și piardă slujba: „Am 6 fii, dar nici unul nu va deveni miner atîta timp cît eu îi voi putea împiedica". Oamenii sînt indignați — și-a notat ziaristul britanic. Ei spun că în adîncurile minei se mai află aproximativ 37 milioane tone de cărbune. De ce atunci să nu aibă de lucru?

După ce și-a scris reportajul, autorul i-a dat titlul *„Războiul combustibilului ucide o mină modernă"*. Reducerea extracției de cărbune el o pune pe seama „luptei internaționale între diferitele surse de energie: petrol, electricitate, cărbune și gaz". Într-o oarecare măsură, Couleter are dreptate. Marile companii petroliere au dezlănțuit o bătălie acerbă împotriva cărbunelui englez. Din 1957, în Marea Britanie sosesc cantități sporite de reziduuri ale rafinăriilor de petrol din Europa occidentală. Ele sînt vîndute, după cum se arăta într-un document elaborat de Comitetul național englez pentru proble-

„RÂZBOIUL COMBUSTIBILULUI" ŞI VICTIMELE LUI

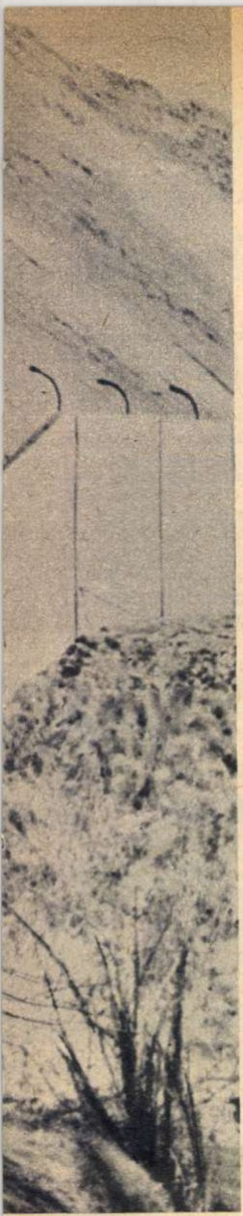

Milioane de tone de cărbuni nevînduţi — adevăraţi munţi negri — s-au adunat în Ruhr datorită crizei industriei carbonifere a Germaniei occidentale.

În ultima vreme s-a intensificat lupta minerilor japonezi împotriva închiderii minelor şi a aruncării pe drumuri a mii de muncitori. Iată, în fotografie, o delegaţie formată din peste 1.000 de mineri, venită la Ministerul Muncii din Tokio pentru a-şi expune revendicările.

mele cărbunelui, „la preţuri de lichidare". Aici sînt necesare şi cîteva precizări cifrice luate din presa engleză: este prevăzut ca importul de reziduuri să echivaleze cu o cantitate de 90 milioane tone cărbune, faţă de cerinţele totale ale ţării de 280 milioane tone cărbune. Cu alte cuvinte, aproape o treime din extracţia de cărbune urmează să devină de prisos. Şi, fireşte, va deveni totodată de prisos cîte unul din fiecare trei mineri. Cît priveşte acordul încheiat pentru aducerea de gaz lichid din Sahara, acesta a fost calificat pe drept cuvînt, de publicaţia „World News", ca „încă un atac împotriva industriei cărbunelui".

„Războiul împotriva cărbunelui" afectează nu numai industria carboniferă a Angliei, ci şi pe cea a altor ţări capitaliste. Faptul că petrolul se dovedeşte adeseori mai avantajos din punct de vedere economic decît cărbunele (ţineţi seama şi de mîna de lucru ieftină din Orientul arab, de unde se extrage şi se aduce cea mai mare parte din petrolul consumat de ţările Europei occidentale) a dus la o schimbare generală a structurii balanţei combustibilului, ponderea petrolului printre sursele energetice crescînd mereu — de la 9,5 la sută în 1950, la peste 20 la sută în prezent. Spre deosebire de ţările socialiste, unde producţia nu este supusă legii profitului şi unde, paralel cu creşterea extracţiei de petrol şi cu valorificarea sa superioară, extracţia de cărbune creşte în concordanţă cu planurile de dezvoltare permanentă a economiei naţionale, în Occident folosirea pe o scară mai largă a petrolului duce la un furibund război al combustibilului. Marile societăţi petroliere occidentale, îndeosebi cele americane, duc o aprigă luptă de culise pentru a submina poziţiile societăţilor carbonifere. Un corespondent din Germania occidentală al ziarului francez „Figaro" relata mai demult o serie de amănunte senzaţionale asupra felului în care se duce această bătălie în R.F.G. Astfel, marile companii internaţionale şi-au sporit vînzările de petrol pe piaţa vest-germană într-un ritm vertiginos: de la 600.000 tone petrol în 1953 la 14 milioane tone în 1960. Secretul acestei pătrunderi? Dumpingul. Tona de combustibil greu, care costă 130 franci noi în Franţa, 150 în Anglia şi 160 în Belgia, a fost vîndută în R.F. Germană cu 100 de franci. Concurenţă zdrobitoare. Consecinţele? Peste 175.000 de mineri vest-germani au fost nevoiţi să-şi schimbe meseria. În acelaşi timp, o preocupare tot mai redusă a patronilor faţă de problemele de protecţie a muncii.

În apriga luptă de concurenţă dintre monopoliştii din industria petrolieră şi cea carboniferă sau a celor din industria carboniferă între ei, sacrificaţi sînt minerii — mii şi zeci de mii, asemeni celor cîţiva mineri vest-germani din fotografia din stînga, ameninţaţi în fiecare zi de spectrul şomajului. La Borinage (Belgia), împotriva minerilor care au venit să-şi revendice drepturile s-a năpustit poliţia (fotografia din dreapta).

Pentru a-şi păstra profiturile ridicate, patronii minelor nu aduc modernizări instalaţiilor, neluînd adesea nici măcar măsuri elementare de asigurare a securităţii muncii, fapt care se soldează de foarte multe ori cu grave accidente. În fotografie: în timpul lucrărilor de salvare la o mină din Hapton (Anglia), unde o explozie s-a soldat cu circa 50 morţi şi răniţi.

...Într-una din serile friguroase ale acestei ierni poliţia din Tokio se afla în stare de alarmă. În faţa reşedinţei primului ministru se postaseră mari grupuri de mineri. Pe căştile lor minerii purtau panglici albe, pe care erau scrise îndemnuri la unire. Veniţi din diferite regiuni ale ţării la chemarea sindicatului lor, oamenii protestau împotriva soartei care le fusese hărăzită. Ei nu voiau să devină victime în războiul combustibilului. Dar ce se întîmplase?

În ultimii 7 ani, consumul de petrol a crescut în Japonia de la 7 milioane la 35,5 milioane tone, 95 la sută din livrări fiind efectuate de către marile monopoluri americane. În faţa concurenţei petrolului, societăţile carbonifere japoneze nu au luat măsuri pentru a moderniza extracţia, temîndu-se să facă noi investiţii pentru a asigura securitatea muncii, pentru a uşura munca oamenilor. Societăţile carbonifere au elaborat în schimb un plan de „raţionalizare" care limitează extracţia de cărbune. Planul, aprobat de guvern, prevede închiderea mai multor mine şi concedierea a 70.000 de mineri. Pentru patronii minelor, planul nu însemna pierderi, căci el prevedea acordarea de compensaţii din bugetul statului. În schimb, pentru mineri era dezastruos. De aceea minerii japonezi au pornit o puternică ofensivă de protest împotriva planului „raţionalizării".

Cînd partenerii devin concurenţi...

De curînd, ziariştilor de la Bruxelles acreditaţi pe lîngă C.E.C.O. (Comunitatea europeană a cărbunelui şi oţelului) — un fel de anexă a Pieţii comune, din care fac parte Franţa, Germania occidentală, Italia, Belgia, Olanda şi Luxemburg – li s-a înmînat un raport oficial privind extracţia de cărbune pe anul 1962. Cifrele sînt semnificative. În cele şase ţări amintite s-au extras cu 3 milioane tone huilă mai puţin decît în anul precedent. Iar în 1961 extracţia fusese de asemeni mai mică decît în alţi ani. În Belgia, extracţia anului 1961 a fost cu 8.450.000 tone mai mică decît în 1955. În Franţa, cu peste 4 milioane tone, comparativ cu 1959. Şi în ţările care nu fac parte din C.E.C.O. scăderile au fost apreciabile: în Anglia cu 31 de milioane tone mai puţin decît în 1955 şi în S.U.A. cu 130 de milioane tone mai puţin decît în 1950. Toate aceste cifre vorbesc de la sine despre criza cărbunelui din ţările capitaliste, despre efectele „războiului combustibilului". Dar în spatele cifrelor vedem sute şi sute de anunţuri: „mina este închisă", vedem zecile de mii de mineri aruncaţi pe drumuri.

Războiul combustibilului nu este numai un război petrol-cărbune. El este, în acelaşi timp, o luptă acerbă cărbune-cărbune, o luptă de concurenţă firească pe piaţa capitalistă, pe care constituirea C.E.C.O. nu a atenuat-o cîtuşi de puţin, ba dimpotrivă.

În bazinele carbonifere din Belgia s-a lucrat multă vreme cu mijloace tehnice învechite. Concurenţa companiilor carbonifere din celelalte ţări ale Pieţii comune a dus la închiderea a zeci de mine. De cărbune era totuşi nevoie în ţară. Dar în timp ce în Belgia se află imense rezerve de cărbune, această ţară a importat aproximativ 4 milioane tone huilă anual din Germania occidentală şi chiar din... Statele Unite! Cît îi priveşte pe minerii belgieni, mulţi, foarte mulţi dintre aceştia au venit să îngroaşe rîndurile marii armate a şomerilor...

Cărbunele american a declarat război nu numai celui belgian. În anul 1956, în timpul evenimentelor de la Suez, profitînd de încetinirea aprovizionării ţărilor din Europa occidentală cu petrol din Orientul arab, Statele Unite au reuşit să obţină o serie de importante comenzi pe termen lung pentru cărbunii americani. Cînd s-a reluat aprovizionarea normală cu petrol și totodată crescuse masiv extracția de cărbune a Europei occidentale, de cărbunele S.U.A. nu mai era nevoie. Dar acordul pe termen lung continua să fie în vigoare. Și astfel în Ruhr și în Borinage stocurile de cărbune nevîndut formau adevărați munți.

Cărbunele american a recurs și la alte manevre. El a fost expediat de pildă pe piața vest-germană la preț de dumping. În unul din ultimele numere ale revistei americane „Fortune" este publicat un amplu studiu consacrat problemei cărbunelui, articol în care se vorbește deschis despre faptul că Europa occidentală a constituit un „excelent debușeu" pentru industria carboniferă din S.U.A.

Îngrijorate de efectele războiului combustibilului, marile societăți carbonifere vest-europene au început să tragă clopotul de alarmă. Ele și-au întărit pozițiile defensive și se pregătesc de contraatac. Președintele federației minelor de cărbuni din Ruhr a cerut adoptarea unor măsuri protecționiste pentru industria extractivă vest-germană. Cereri asemănătoare au prezentat și alte personalități conducătoare din industria carboniferă a Europei occidentale. Firește însă că toți aceștia nu se gîndesc la interesele vitale ale celor pe care-i exploatează, ci doar la profiturile lor amenințate...

★

Considerînd drept cauză a crizei cărbunelui „războiul combustibilului", reporterul ziarului „Sunday Times" are, cum arătam, întrucîtva dreptate. Dar numai „întrucîtva". În disputa petrol-cărbune sau cărbune-cărbune, singurul mobil al acțiunilor capitaliștilor este profitul. Or, primind la urma-urmei compensații din bugetul statului, marile companii carbonifere își retrag o parte din capitalurile investite în echiparea minelor și le investesc în alte domenii, fără să se sinchisească de soarta miilor de mineri rămași fără lucru. În același timp, pentru a menține rentabilitatea extracției, marile societăți nu vor să mai utileze industria carboniferă cu tehnica cea mai modernă și implicit să asigure securitatea muncii minerilor. Și nu de puține ori muncitorii intrați în abataje nu mai văd lumina zilei. Iar în multe țări capitaliste nu se iau măsuri pentru extinderea sferei de utilizare a huilei, pentru folosirea ei largă ca materie primă în industria chimică.

În țările în care domnește capitalul, interesele oamenilor muncii nu contează. Iar „războiul combustibilului" face mereu victime.

U. VĂLUREANU

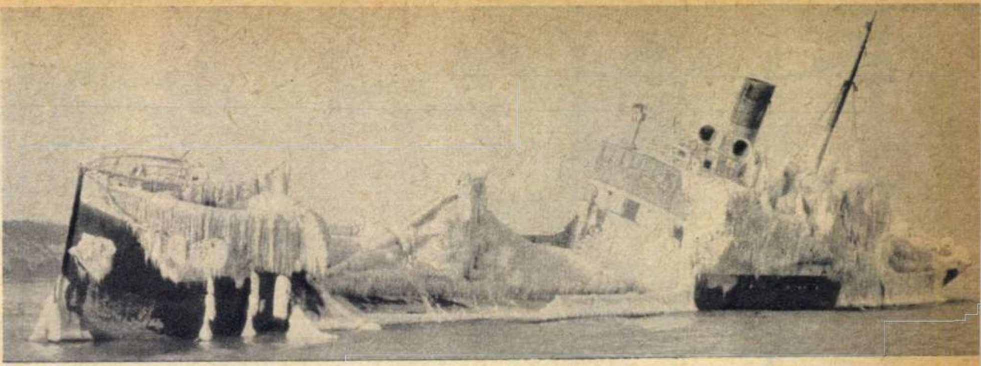

Nava „Derna", eșuată în apropiere de Agigea.

S.O.S. PE VISCOL

La 23 ianuarie, nava „Derna" sub pavilion libanez, eșuată în plin viscol pe coasta Mării Negre, în apropiere de Agigea, anunța printr-o radiogramă că a terminat combustibilul, hrana și apa potabilă. Autoritățile portului Constanța au luat imediat măsuri și au trimis grupul de salvare din port, în frunte cu comandantul Vasile Buiuc. Pe mare nu se putea ajunge la navă, din cauza ghețurilor. Dar nici unul din cei 16 membri ai grupului de salvare, în care erau oameni de nădejde ca Alexandru Ștefănescu, Petrișor Ciurea, Ion Lungu și alții, nu a șovăit în fața greutăților. După o scurtă consfătuire, s-a hotărît s-o pornim pe țărm pînă în dreptul navei și să acordăm astfel primul ajutor marinarilor aflați în primejdie. Coloana noastră, formată din două tractoare și două autoturisme, înainta cu greu prin zăpada viscolită peste cîmpuri. Deschideam pîrtia făcîndu-ne drum cu lopețile. Ajunsesem în dreptul navei, deasupra unui țărm înalt de 30-40 m și abrupt. Cîțiva dintre noi am coborît la marginea apei. Ne aflam la circa 30 metri de navă. Am încercat gheața. La țărm prezenta soliditate, însă în apropierea navei ceda. Atunci s-au așternut scînduri și s-a întins o parîmă „du-te-vino" (o parîmă legată cu un capăt la navă, iar celălalt la uscat). Sus, pe țărm, mașinile cu motoarele pornite, spre a fi ferite de îngheț, formaseră un zid de apărare împotriva vîntului ce sufla în rafale.

Oamenii din grupul de salvare, printre care Clapone Ion, Lungu Ion, Turcu Florian, Antoniu Gheorghe, Spînu Ion, Birtz Dumitru, Stan Ștefan și sanitarul Grafu Alexandru, marinari și mecanici au început munca. Comenzile trebuiau executate prompt, pentru ca operațiile de salvare să reușească. Orice neatenție ar fi pus în pericol viața celor ce trebuiau aduși pe uscat. Dar nu se putea întîmpla asemenea lucru. Încercatul colectiv al grupului are înscrise în jurnalul său numeroase asemenea acțiuni de salvare. Tot ei au fost aceia care au smuls de pe stînci nava iugoslavă „Solta", nava grecească „Santorini", nava „Nany".

În ziua aceea grupul avea de trecut un nou „examen".

Se dăduse comanda pentru părăsirea navei. Primul a coborît secundul, un tînăr de 24 de ani. Mergea pe scînduri ținîndu-se cu mîinile de parîmă. Au urmat ceilalți marinari. Cîțiva dintre ei își legaseră fulare și ștergare în jurul gîtului și peste urechi. Din cauza vîntului puternic înaintau mai mult trăgîndu-se cu mîinile pe parîmă, după care unul dintre ai noștri îi lega de mijloc și apoi ceilalți îi trăgeau sus. Așa s-a procedat cu toți membrii echipajului. Aduși la mașini, li s-au acordat primele îngrijiri medicale, au fost acoperiți cu pături încălzite, li s-au dat gustări calde.

Misiunea nu se încheiase. Urma să mai trecem un obstacol. Zăpada acoperise din nou drumul pe care venisem. A trebuit ca tractoarele conduse de tinerii Hulea Aurel și Nuțulică Nicolae să redeschidă drumul făcînd cîteva curse dus-întors. Numai astfel coloana a putut străbate printre nămeți.

Toți cei 16 membri ai echipajului navei „Derna" au fost conduși la spitalul portului, unde timp de 2-3 zile au stat sub supravegherea medicilor.

Cîteva zile mai tîrziu secundul navei ne-a declarat:

— Am trecut prin momente grele și, datorită celor din grupul de salvare al portului Constanța, am scăpat cu viață. Ne miră cum în două ore de la lansarea apelului nostru, echipa de salvare a venit la fața locului deși vremea era cît se poate de rea. Cu toate că malul era abrupt și îngheț total, nici unul dintre noi nu a fost rănit sau vătămat. Vă mulțumim că nu ne-ați lăsat în așteptare; am fi fost sortiți pieirii.

Marcel CONSTANTIN, hidrotehnician în secția căi navigabile — Constanța
Fotografii de Aurel CONSTANTINESCU

Comandantul navei, Panaghiotis Arghireas, a adresat tuturor celor care au participat la salvarea echipajului, mulțumirile sale: „Mulțumim din inimă tuturor acelora care ne-au oferit marele ajutor la salvarea echipajului navei «Derna». Arghireas".

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ
ΤΟΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΛΗ ΒΟΪΘΕΙΑ ΠΟΥ
ΜΑΣ ΠΡΟΣΕΦΕΡΑΝ ΣΤΗΝ
ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ S/S „DERNA"

O altă navă eșuată, al cărei echipaj a fost salvat de grupul romîn: nava sub pavilion somalian „Nany".

LUPENI 29

O dramatică secvenţă din filmul „Lupeni 29".

Lica Gheorghiu şi Colea Răutu într-o scenă din film.

„Lupeni 29" vede în această săptămînă lumina ecranelor şi premiera aceasta are proporţiile unui eveniment al vieţii noastre cinematografice. Aşteptat cu interes de publicul nostru, prezentat pe parcursul filmărilor în paginile presei („Flacăra" a publicat de asemeni în nr. 32 din august 1962 un fotoreportaj de pe platouri), filmul vine acum la întîlnirea cu spectatorii pentru a evoca unul din cele mai însemnate momente ale mişcării muncitoreşti din Romînia, greva din 1929 a minerilor din Lupeni. Autorii scenariului (Nicolae Ţic, Eugen Mandric, Mircea Drăgan) au pornit de la întîmplări şi documente autentice, fără a părăsi însă caracteristicile filmului artistic. În miezul acţiunii se află destinul dramatic al unei femei simple, văduvă de miner, viaţa, greutăţile, lupta ei, toate acestea însă pornite de asemenea de la un fapt real: în Lupenii de azi trăieşte încă bătrîna Ana Golcea, a cărei existenţă i-a inspirat pe scenarişti. Bătrîna însăşi apare în prologul filmului, vocea ei povestind cele ce vor apare apoi pe peliculă, comentînd adesea faptele, intervenind în desfăşurarea lor. Tinereţea ei va fi însă evocată de actriţa Lica Gheorghiu, care deţine rolul principal feminin, avîndu-l ca partener pe Colea Răutu. Distribuţia filmului îi mai cuprinde pe actorii Ştefan Ciubotăraşu, George Calboreanu, Ilarion Ciobanu, Costel Constantinescu, George Măruţă, Fory Eterle, Toma Dimitriu.

Pe regizorul filmului, Mircea Drăgan, îl cunoaştem dintr-o altă realizare de calitate a cinematografiei romîneşti: „Setea". Ca şi aceasta, „Lupeni 29" beneficiază de tehnica ecranului lat, cuprinzînd însă spaţiul a două serii.

CĂRŢI

RAUL CĂLINESCU: „EXCURSII ÎN ÎMPREJURIMILE CAPITALEI"

Ed. U.C.F.S. — 168 pag.

Împrejurimile Capitalei noastre oferă turiştilor nenumărate frumuseţi. De aceea autorul prezintă cititorului diverse itinerarii, invitîndu-l cu ajutorul hărţilor şi însoţindu-l apoi, printr-o documentată informare geografică, istorică şi economică, în instructive şi recreative excursii de sfîrşit de săptămînă.

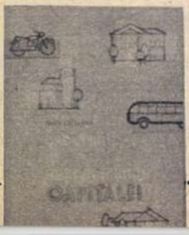

EUGEN PREDA: „TRANSMITEM DE LA ONU..."

Ed. Politică — 176 pag.

Lucrarea oferă o amplă imagine a activităţii desfăşurate de ţara noastră în calitate de membră a O.N.U., activitate reprezentînd o expresie a liniei generale pe care statul nostru, alături de celelalte ţări ale sistemului socialist, o promovează în domeniul politicii externe.

După o parte introductivă, în care este prezentată activitatea delegaţiei R.P.R., condusă de tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, la sesiunea a 15-a a Adunării Generale a O.N.U., autorul reliefează poziţia ţării noastre în principalele probleme ale vieţii internaţionale, pentru a trece apoi, în ultima parte a lucrării, la analiza celor mai importante iniţiative avute de R.P.R., iniţiative reprezentînd o contribuţie proprie în lupta pentru triumful ideilor coexistenţei paşnice.

Prezentîndu-se activitatea statului nostru în contextul general al problemelor ce stau în faţa O.N.U., ni se oferă totodată o imagine mai largă a modului în care funcţionează acest înalt for internaţional, a felului în care se confruntă în O.N.U. cele două linii în politica internaţională: linia apărării consecvente a păcii, urmată de ţările socialiste şi sprijinită de majoritatea ţărilor independente, de forţele păcii din întreaga lume, şi linia războiului rece, a cursei înarmărilor, promovată de puterile imperialiste.

transmitem de la

„COMUNA DIN 1871"

Ed. Politică — 372 pag.

Cartea, recent elaborată de un colectiv de istorici francezi care se situează pe poziţii marxiste, cuprinde o expunere amănunţită a evenimentelor legate de Comuna din Paris, o analiză a condiţiilor ce i-au dat naştere şi a consecinţelor ei pe plan internaţional. Versiunea romînească este prefaţată de Gh. Matei.

„ANTOLOGIA ATEISMULUI DIN ROMÎNIA" (vol. I)

Ed. Ştiinţifică — 440 pag.

Volumul aduce texte selecţionate aparţinînd unor scriitori, oameni de ştiinţă, publicişti, printre care C. Boliac, Raicu Rion, V. Babeş, V. Conta, Dobrogeanu Gherea. În acest prim volum dintr-o amplă lucrare menită să înfăţişeze tradiţiile ateismului din Romînia ca parte componentă a tradiţiilor culturii noastre progresiste este cuprins şi articolul lui Raicu Ionescu Rion „Religie, familie, proprietate!", care la timpul său a fost apreciat de către Engels ca „admirabil".

ANTOLOGIA
ATEISMULUI
DIN ROMÎNIA

PE URMELE UNEI SCRISORI

La redacţie a sosit o scrisoare. În ea, cu un scris uşor tremurat de emoţie, Aneta a lui Toader Gheorghiu ne descrie meleagurile sale natale — comuna Murgeni — aşa cum arătau pe vremuri.

„În faţa mea — scrie Aneta Gheorghiu — *se perindă tablouri sumbre din trecut ale vieţii din vechiul tîrg Murgeni, aşa cum mi-au rămas întipărite în memorie: tîrgul cu o singură uliţă centrală nepavată, cu un noroi neînchipuit de vîrtos toamna; „industria“ locală era reprezentată prin două mori; mai erau două brutării, a lui Mitrofan şi a lui Bozianu, de unde tîrgoveţii şi ţăranii din satele dimprejur cumpărau pîine de tîrg, căci nu o coceau acasă pentru că nici n-aveau cuptoare, şi bruma de grîu pe care o aveau — nu toţi — o vindeau la negustori pentru a-şi plăti datoriile“.*

În cele din urmă, Aneta Gheorghiu îşi exprimă speranţa că vom publica un reportaj despre cum arată azi Murgeniul său natal, pe care l-a părăsit acum 30 de ani.

Iată-ne, aşadar, la Murgeni. Cu o sanie trasă de trei cai, care înfruntă fără eforturi zăpezile acestei ierni grele, am pornit pe urmele scrisorii sosite la redacţie.

Şi azi, ca şi acum 30 de ani, cînd vii de la gară (o gară nouă, nu o hală) urci spre strada principală care taie Murgenii în două. Numai că „uliţa principală", pe care corespondenta noastră şi-o aminteşte ca fiind *„nepavată, cu un noroi neînchipuit de vîrtos"*, e astăzi o adevărată stradă, pavată, îngrijită. Iar Murgeni, nu ca acum 30 de ani şi nici măcar ca acum 20 sau 15 ani, e o comună frumoasă, care tinde să devină un orăşel modern, cu un centru plin de viaţă, cu străzi laterale pitoreşti, cu construcţii solide şi frumoase, cu multe noutăţi.

Elementele şi dimensiunile acestui nou le întîlneşti de cum intri în Murgeni, trecînd pe lîngă căsuţa în care aţi locuit dv., tovarăşă Aneta Gheorghiu, şi aşezîndu-vă cu spatele către fosta clasă de şcoală în care aţi buchisit primele slove. Iată: în faţă — căminul cultural, iar în dreapta — internatul de fete. Trebuie să ştiţi că există încă un internat: pentru băieţi. Construcţiile care adăpostesc internatele acestea, linia lor plăcută, culoarea lor tinerească m-au trimis vrînd-nevrînd la scrisoarea dumneavoastră: *„Îmi evoc amintirea tristă —* ne scrieţi *— cum pe noi, elevii din corul şcolar, ne-au luat în camion cu directorul nostru Ciobanu, de ziua sfinţilor Constantin şi Elena, la conacul moşierului Constantin Lupaşcu, ca să-i cîntăm la onomastică. Şi iacă, musafirii lui conu' Costică petreceau înăuntru, se ospătau, chefuiau şi jucau, iar noi stăteam în picioare, în coridor, flămînzi toată ziulica pînă la chindie. Din cînd în cînd, cîntam lihniţi de foame „Mulţi ani trăiască", „Are mama fată mare" şi multe altele. E drept că nora boierului, tînăra doamnă Lupaşcu, ne-a ospătat pe fiecare cu o linguriţă de dulceaţă şi apă rece la discreţie, dar noi către seară leşinam de foame"*.

Şi tot dumneavoastră mai spuneţi: *„Trei ani de-a rîndul am umblat noi, copiii, împreună cu învăţătorii, de crăciun şi Anul nou, pe la*

CETATENI!
VOTAȚI
cu

PE URMELE UNEI SCRISORI

Pentru dumneavoastră, dragă tovarăşă Aneta, am asistat la repetiţia generală a brigăzii artistice de agitaţie a căminului cultural. A doua zi avea loc un program artistic intitulat „Asta-i comuna mea" şi închinat alegerilor de deputaţi în sfaturile populare care vor avea loc la 3 martie. Îl susţineau tineri din Murgeni (fii sau nepoţi ai foştilor dumneavoastră prieteni şi colegi). Şi gîndul mi-a fugit iar la scrisoarea pe care ne-aţi trimis-o: *„Lume săracă —* spuneţi *— împovărată de datorii pînă în gît, ducînd o viaţă grea, posomorîtă; singura distracţie erau băutura şi jocul de table şi biliard la cele două cafenele. O singură dată, mi-aduc aminte, ni s-a arătat un film mut şi acela cu caracter mistic, bisericesc. Nu era cămin cultural"*.

Ei, dar toate acestea s-au dus, să nu mai vorbim de ele. Astăzi în Murgeni — ca peste tot la noi — există o activitate culturală adevărată, vie, reală şi permanentă. La căminul cultural din Murgeni, a cărui sală de spectacole are aproape 300 de locuri, găseşti o bibliotecă cu peste 9.000 de volume, o sală de şah şi alte jocuri, una de repetiţii, televizor şi radio (trebuie să ştiţi că azi în Murgeni e lumină electrică), cinema (două filme pe săptămînă), o brigadă artistică de agitaţie, un cor (optzeci de tineri), o echipă de teatru, o formaţie de dansuri şi o orchestră de muzică populară. 200 de tineri din Murgeni, în orele lor libere artişti amatori, se distrează şi distrează pe alţii, se educă şi educă şi pe alţii. Trebuie să mai ştiţi, tovarăşă Aneta a lui Toader Gheorghiu, că formaţiile artistice ale căminului cultural n-au fost răsplătite, precum corul copiilor din Murgeni de acum 50, 40 sau chiar 20 de ani, cu *„o linguriţă de dulceaţă şi apă rece la discreţie"*. Corul de azi a fost distins de două ori cu premiul întîi pe ţară, apoi cu cîteva menţiuni; cu premii şi menţiuni la diferite concursuri republicane, regionale sau raionale a fost distinsă şi orchestra de muzică populară. De fapt, toate acestea nu sînt decît transpunerea pe planul cultural a transformărilor social-economice radicale survenite, precum în întreaga ţară, şi pe aceste meleaguri.

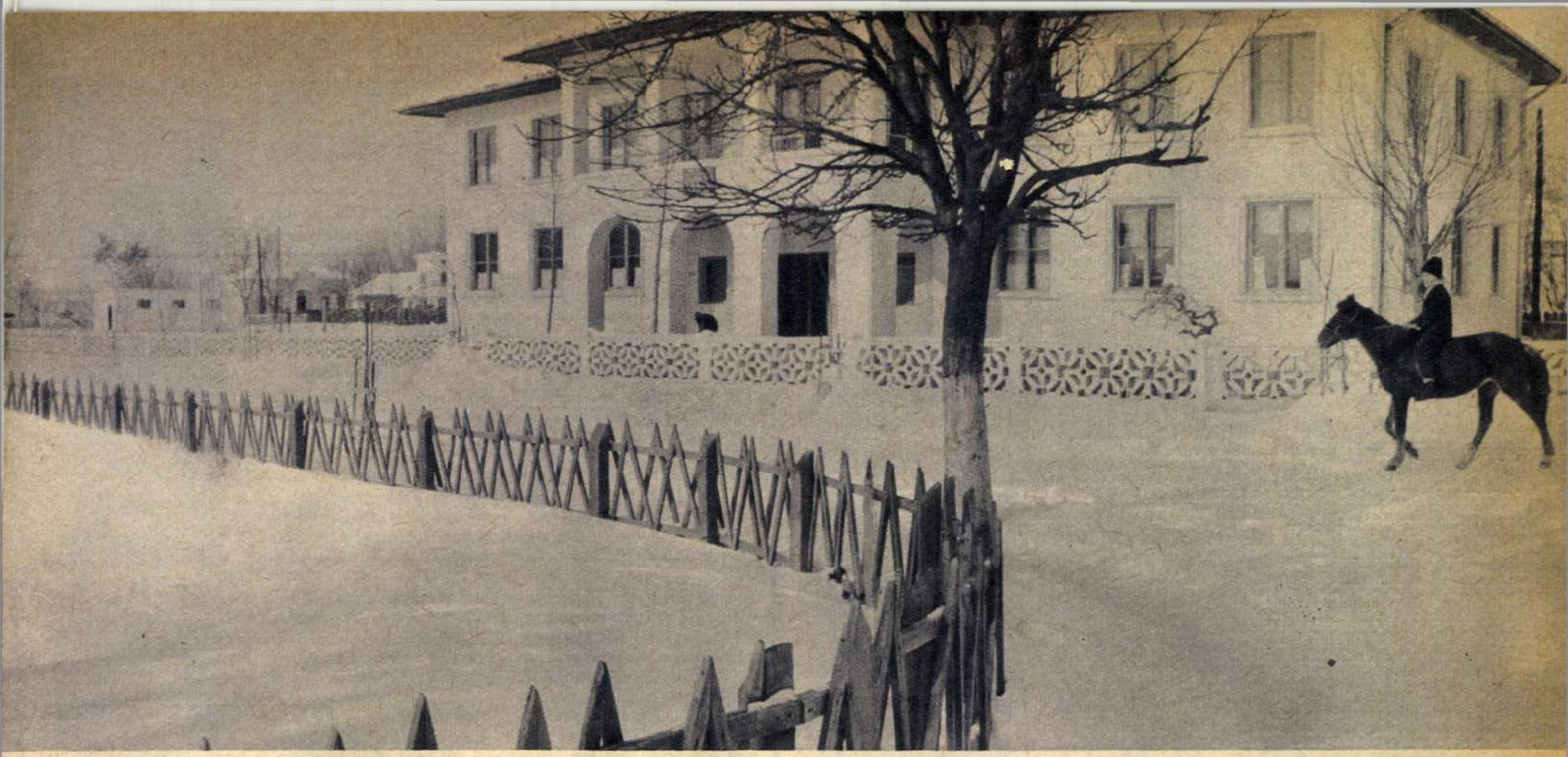

casele oamenilor, cu colindatul — la noi se zicea cu hăitul — și cu banii strînși și depuși la C.E.C. am ridicat, după trei ani, o clasă de școală primară...“

Mi-am amintit de aceste rînduri tocmai pentru că viața copiilor (a copiilor sau a nepoților foștilor dumneavoastră colegi și prieteni) din Murgenii de astăzi e cu totul alta. Ei au o școală medie cu șase săli de clasă, cu un laborator de toată frumusețea, o școală elementară de 7 ani, tot cu șase săli de clasă, o școală elementară de patru ani, două internate și o grădiniță. Cînd ți-era dascăl matale Ciobanu, mai lucra alături de el un singur învățător; azi în Murgeni dăscălesc 24 de cadre didactice. Atunci urmau cursurile școlii cam pînă la 100 de copii, iar azi 650. Iată un fapt interesant și grăitor: în anul școlar 1942-1943, din cei 239 de copii de vîrstă școlară urmau cursurile 70. De ce? Pentru simplul motiv că munceau, în locul taților plecați în armată, pe moșiile boierilor. Iar în timpul verii, precum arătați dumneavoastră în scrisoarea trimisă, cei care făceau școală se duceau la seceriș de grîu, pentru a lega snopi și a se alege *„după multă trudă și ploconeală, cu o plată din care abia ne cumpăram o rochiță din cit ieftin“*. Azi însă mulți din copiii murgenenilor merg vara — ca și alți elevi din țara noastră — în tabere de pionieri, la mare sau la munte. Să te mai mire că numeroși dintre copiii acelei „lumi sărace“ la care vă referiți se află pe băncile facultăților din București sau Iași? Valeriu, băiatul lui Petrache Axinte, studiază electrotehnica; Sterian, băiatul lui Ion Popa, e la filologie, iar Marilena, fata tîmplarului Tiron, e la medicină. Ca să nu mai spun că mulți dintre copiii murgenenilor au plecat la școli și s-au întors învățători, doctori, ingineri agronomi, în propria lor comună sau în cele învecinate.

„*Baza hranei* — spuneți dumneavoastră în misivă — *era pe vremea aceea în Murgeni păpușoiul sub toate variantele lui: mămăligă caldă și rece, mălai, jandră și altele*“. Și azi *una* din bazele hranei din Murgeni e păpușoiul, sub toate variantele lui. Numai că aceste variante sînt cu totul altele: priviți fotografia acestui magazin cu autoservire din Murgeni — unul din întinsa rețea comercialo-cooperatistă cu 16 unități din această comună — și veți înțelege care sînt aceste „variante“. Adăugați articolele aflate în modernele magazine de confecții, de galanterie, de obiecte de uz casnic, de electrotehnică, și înțelegerea vă va fi mai deplină. Spuneam că *una* din bazele hranei e tot păpușoiul. Iată de ce și cum. În Murgeni — și cu aceasta răspund încă unei întrebări pe care ne-ați pus-o — există o gospodărie colectivă și o gospodărie de stat. Ambele au profil agrozootehnic. Prima posedă 2.150 ha, cultivate în mare parte cu grîu și păpușoi. Pe loturile experimentale colectiviștii din Murgeni au obținut 2.500 kg grîu la ha și 3.500 kg păpușoi boabe la ha. Cea de-a doua posedă 5.000 ha, în mare parte cultivate tot cu grîu și păpușoi. Colectiva are 2.050 de oi, 518 taurine, 475 porcine, 1.250 păsări, 40 de stupi. Gospodăria de stat, la rîndul ei, se mîndrește cu 7.350 oi, 746 taurine, 2.600 porcine, iar ca utilaje: 52 de tractoare, 40 de combine, autocamioane, un atelier mecanic; să nu uităm că aici s-au obținut producții de 2.650 litri de lapte pe cap de vacă și 3,200 kg lînă pe cap de oaie; că s-au construit saivane pentru oi, grajduri, maternități pentru porcine. Să nu uităm că în Murgeni colectiviștii și-au construit sute de case, 40 numai în ultimul an, iar muncitorilor gospodăriei de stat li s-au construit 21 de vile cu 42 de apartamente.

Omul fuge de rău și aleargă după bine. Așa se explică de ce ați plecat și dumneavoastră în 1933 din Murgeni; dar tot prin dorința oamenilor de a trăi mai bine se explică de ce Murgenii au astăzi o populație de 4.500 de locuitori, față de mai puțin de o mie cît aveau în 1930. Să fie oare întîmplător că în 1962 un număr de 2.110 de murgeneni (adică aproape fiecare al doilea locuitor al comunei) aveau carnete de economii C.E.C.?

PE URMELE UNEI SCRISORI

S-ar putea întîmpla să vă mire că l-am fotografiat pe medicul stomatolog Paul Sîrbu de două ori: o dată în exercițiul funcțiunii de medic și a doua oară, ca regizor, interpret (și textier) al brigăzii artistice de agitație. Să nu credeți că în Murgeni există, ca pe vremea dumneavoastră, un singur medic. Nu. Am fi putut fotografia șapte medici și peste o sută de salariați ai spitalului și circumscripției medicale, un aparat medical modern și eficient; numai în ultimul an capacitatea de spitalizare a crescut cu 70 de paturi, înființîndu-se două noi secții, cu localuri proprii; laboratorul spitalului face anual aproape 10.000 de analize, iar serviciul radiologic aproape 600 lucrări. Anul acesta începe în Murgeni construirea unei policlinici moderne. Puteam să publicăm un reportaj întreg avînd ca temă numai activitatea sanitară. Ne-am gîndit însă că e interesant și semnificativ fotografic să arătăm cum își dedică un medic, din tot sufletul, timpul liber și înclinațiile nu numai muncii de însănătoșire a oamenilor, dar și celei de ridicare a nivelului lor cultural.

Iată că răspunsul nostru la scrisoare se apropie de sfîrșit. V-am spus multe și am mai avea și mai multe de spus. În esență, e de reținut că Murgeniul dv. natal nu mai arată ca acela pe care ni l-ați descris: tocmai pentru că el a pornit pe căile marilor înnoiri socialiste.

Fotoreportaj de Bazil DUNĂREANU

NOUTĂȚI FILATELICE

½d
Fireball Lily
SIERRA LEONE

60gr.
POLSKA

Noile emisiuni de mărci poștale puse în circulație în diferite țări de pe cele cinci continente reflectă variate tematici de colecții filatelice, aducînd în imagini aspecte din viața popoarelor, peisaje din natură, noutăți din viața tehnică, științifică și culturală ș.a.m.d.

Iată cîteva din noutățile filatelice de peste hotare:

R.D. GERMANĂ: cel de-al VI-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania a prilejuit apariția unei mărci poștale de 10 pf. în patru culori, al cărei desen reproduce pe un drapel desfășurat chipurile lui Marx, Engels și Lenin.

LIBAN: a 19-a aniversare a independenței a prilejuit apariția unei serii de 3 valori pentru poștă aeriană, al căror desen comun simbolic este o spadă care taie lanțul robiei colonialiste.

SIERRA-LEONE: administrația poștală a acestui stat independent din Africa (proclamat la 27 aprilie 1961) a pus în circulație la începutul anului o nouă serie curentă ale cărei 13 valori cuprind în desenele lor cîteva din speciile florei africane.

R.P. POLONĂ: o serie de 6 mărci poștale a apărut cu prilejul celei de-a 120-a aniversări a nașterii poetei poloneze Mara Konopnicka. Desenele acestor mărci reproduc cîteva personaje dintr-una din celebrele sale fabule — „Piticii și micuța orfană Maria“. Valoarea nominală a seriei este de 9,95 zloți.

Nu uitați
să vă notați

ATELIERUL DE REPARAT FRIGIDERE, MAȘINI DE SPĂLAT RUFE ȘI ASPIRATOARE DE PRAF AL

COOPERATIVEI METALO-CASNICA

s-a mutat

DIN STR. DOBROGEANU GHEREA Nr. 5, ÎN STR. AVRIG, BLOC E (Piața Iancului), TRAMVAI 7, 13, 14, 24, 26, 27, TROLEIBUZ 85, TELEFON 11.49.69

DE ASEMENEA SE FAC REÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE TIPURILE DE FRIGIDERE CU ABSORBȚIE („FRAM“, „PINGUIN“, „FRIGOLUX“, „SEVER“ etc.). SE FAC ÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE COOPERATIVELE DIN ȚARĂ. SE REPARĂ ÎN PERIOADA DE GARANȚIE FRIGIDERELE „FRAM“ ȘI „ALKA“.

POVESTEA VORBEI

Puţină geografie

Legătura dintre geografie şi viaţa cuvintelor nu e chiar atît de puţin strînsă, cum ar putea crede un neiniţiat în tainele filologiei. E deci util să-l informăm că...

...**jerseu** este la origine o denumire geografică: insula Jersey (în sudul Marii Britanii), unde a început să se fabrice, în secolul al XVI-lea, ţesătura de lînă numită pînă astăzi *jerseu*.

...**canarul** este o pasăre adusă în Europa tocmai din insulele Canare, de către spanioli, care i-au spus *canario*. O dată cu gingaşa pasăre, cuvîntul a călătorit mult, adaptîndu-se la regulile de pronunţare ale fiecărei limbi.

Şi pentru că am început să vorbim despre păsări, să aflăm şi povestea **fazanului**. Grecii i-au spus *phasianas ornis*, adică „pasărea (ornis) de la Phasis“. Phasis era un rîu din Colhida, în Asia Mică. Se crede că de acolo ar fi adus navigatorii greci fazanul în patria lor.

Două oraşe îşi revendică numele **faianţei**. Francezii cred că e vorba de *Fayence*, localitate din Provenţa unde existau meşteri olari iscusiţi, iar italienii se referă la *Faenza*, oraş din Italia care a devenit celebru în secolul al XV-lea pentru produsele de ceramică fabricate acolo. Oricare ar fi adevărul, legătura cuvîntului *faianţă* cu geografia este evidentă.

Sorin STATI

DE VORBĂ CU MEDICUL

Tipurile de sistem nervos

În urmă cu aproximativ două milenii, marele Hippocrat, părintele medicinei antice, a constatat că oamenii, chiar atunci cînd trăiesc exact în aceleaşi condiţii, se comportă foarte variat în raport cu diferitele cerinţe de adaptare sau faţă de diversele cauze de îmbolnăvire. El nu s-a mărginit însă numai la această constatare ci, pe baza ei, a reuşit să împartă oamenii în grupe cu trăsături comune. Hippocrat a observat că oamenii se comportă diferit în funcţie de un ansamblu de caracteristici şi calităţi înnăscute, ereditare (cele pentru care se foloseşte astăzi termenul de „temperament“), şi din acest punct de vedere i-a împărţit în patru categorii: sanguin, flegmatic, coleric şi melancolic. Explicaţia pe care o dădea Hippocrat era foarte naivă, fiind pusă pe seama uneia sau alteia din humorile organismului (lichidele care intră în componenţa sa).

În secolul în care trăim, un mare om de ştiinţă I.P.Pavlov, pornind de la constatări experimentale pe animale, a reuşit prin generalizare să clasifice oamenii în categorii, după tipul de sistem nervos; ar putea să pară ciudat faptul că această împărţire se poate suprapune surprinzător de exact peste cea realizată de Hippocrat.

Pavlov a demonstrat că principalele particularităţi ale comportării animalelor superioare şi omului sînt determinate de anumite calităţi înnăscute ale sistemului nervos şi în special ale scoarţei cerebrale. Pe baza descoperirilor sale, el a introdus noţiunea de tip de sistem nervos, care se referă tocmai la aceste calităţi funcţionale de bază ale creierului.

În timpul activităţii sale, în creier se produc două fenomene fundamentale şi antagoniste: excitaţia — adică activarea proceselor nervoase — şi inhibiţia — frînarea acestor procese. Ţinînd seama de caracteristicile proceselor nervoase în cadrul activităţii multiple a creierului la diferiţi indivizi, Pavlov a clasificat tipurile de sistem nervos de asemeni în patru categorii ca şi Hippocrat, de data aceasta însă pe criterii ştiinţifice care corespund unei realităţi indiscutabile. Un om poate avea un sistem nervos tare sau slab; procesele nervoase pot fi echilibrate sau neechilibrate; scoarţa cerebrală poate trece mai uşor sau mai greu de la o stare la alta, deci poate fi mai mobilă sau mai inertă. Pe baza combinării acestor trei calităţi ale proceselor nervoase (forţa, echilibrul şi mobilitatea) şi-a construit Pavlov clasificarea. Cele patru tipuri de sistem nervos sînt următoarele: tare echilibrat mobil, tare echilibrat inert, tare neechilibrat şi slab.

Spre deosebire de animale, la om intervine şi viaţa socială, munca, comunicarea în permanenţă cu semenii săi prin limbajul articulat, specific exclusiv omului. Aceasta face ca problema să devină mult mai complexă ca la animale. Tocmai de aceea astăzi mai persistă încă anumite dificultăţi în determinarea exactă a tipului de sistem nervos la om; ele vor fi însă cu siguranţă depăşite în curînd, pe baza îmbunătăţirii mijloacelor tehnice de explorare a funcţiei creierului uman.

Posibilitatea determinării tipului de sistem nervos are o mare importanţă în medicină, atît în scopuri diagnostice cît şi terapeutice; de asemenea ea prezintă o deosebită însemnătate în selecţia profesională şi cea medico-sportivă, în medicina şcolară şi pedagogie şi are largi contingenţe cu preocupările psihologiei.

Dr. A. FABIAN

Femei cu sînge rece

Nu este vorba de sensul figurat în care se foloseşte adesea această expresie. Un grup de lucrători ştiinţifici de la Universitatea Oxford din Anglia au studiat — la trei femei — un fenomen relativ rar, cunoscut sub denumirea de hipotermie (temperatură scăzută a corpului). Două dintre ele nu prezentau decît o temperatură cu cîteva grade sub cea normală. A treia însă constituie un adevărat fenomen. S-a constatat că, asemenea peştilor sau batracienelor, ea nu are o temperatură constantă, aceasta depinzînd total de îmbrăcăminte şi de temperatura mediului ambiant. Este vorba de o muncitoare în vîrstă de 30 de ani, cu nimic deosebită ca aspect de alte femei şi căreia ciudăţenia termică a organismului ei nu îi dă nici un fel de senzaţii speciale.

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ŞTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00 (joi: 22.30), 23.50 (Progr. I). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminica: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 (Progr. I). 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII:

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) şi 13.05 (Progr. I).

DUMINICĂ 17 FEBRUARIE. Programul I. *6.00:* Muzică populară romînească *6.30:* Dansuri simfonice de compozitori romîni *7.10:* Concert de dimineaţă *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Şcoala şi viaţa *8.30:* Muzică de estradă *8.50:* Ghid muzical (10) – Programatismul în muzica franceză – Saint-Saëns, César Franck şi Claude Debussy *9.30:* Teatru la microfon pentru copii: „Porumbeii lui Toska“ *10.30:* Corul Radioteleviziunii *11.00:* Program muzical pentru fruntaşii recoltelor bogate *11.30:* Vorbeşte Moscova! *12.00:* Muzică din opere *12.30:* Melodii din filme *13.10:* De toate pentru toţi *14.00:* Muzică populară romînească *14.30:* Mici piese instrumentale *14.40:* Interpreţi de muzică uşoară: Luigi Ionescu, Johnny Hellyday, Luis Alberto del Parana, Maria Sereea, Caterina Valente, Constantin Drăghici, Milva şi alţii *15.20:* Suita a III-a de Eugen Cuteanu; Suită de şapte dansuri populare de Sabin Drăgoi *15.45:* Cîntă orchestra de muzică populară „Doina Argeşului“ *16.15:* Formaţii de muzică uşoară care ne-au vizitat ţara *16.40:* Cîntă Felician Fărcaşu şi Grigore Kiazim *17.00:* Din viaţa satelor patriei *17.40:* Recitalul violonistului Varujan Kozighian *18.00:* Concert distractiv *18.30:* Romanţe *19.00:* Arii şi duete din operete (Paul Abraham, G. Dendrino, Oskar Strauss, Dunaevski, Millöcker, Suppé, Johann Strauss) *19.35:* „Melodii, melodii“ – muzică uşoară romînească *20.00:* Teatru la microfon – „Fedra“ (după Jean Racine). Interpretează un colectiv artistic al Teatrului de Stat din Timişoara *21.21:* Muzică de dans *23.10:* Poemul simfonic „Cîntecul privighetorii“ de Igor Strawinsky; Valsuri de Ravel.

Programul II. *7.00:* Cîntă Fanfara reprezentativă a armatei *7.30:* „Viaţă nouă, cîntec nou“ *8.00:* Muzică uşoară *8.30:* Clubul voioşiei *8.50:* Anunţuri, muzică *9.00:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *9.30:* Concursul „Cine ştie, ne scrie!“ (Întrebările etapei a V-a) *9.50:* Jocuri populare romîneşti *10.00:* Scene vesele din opere (Prokofiev, Donizetti, Smetana) *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică uşoară *11.00:* Transmisiunea concertului corului şi Orchestrei simfonice ale Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor Mircea Basarab: Beethoven – Uvertura Egmont şi Concertul în Re major pentru vioară şi orchestră – solist Ştefan Ruha; Gheorghe Dumitrescu – Oratoriul „Griviţa“, pentru povestitor, solişti, cor şi orchestră. Solişti Teodora Lucaciu, Emilia Petrescu, David Ohanezian şi Ioan Hvorov. Povestitor: Fory Etterle. În pauză: Emisiunea „Cinema“ *13.00:* Concert de prînz *14.05:* Cîntă Edith Pieha *14.30:* Cine ştie cîştigă! *15.15:* Din cîntecele şi dansurile popoarelor *15.46:* Mephistopheles - vals (varianta a II-a) de Franz Liszt *16.00:* Oameni şi fapte *16.08:* Cîntece sovietice *16.30:* Concert de după-amiază *17.15:* Profiluri literare: Illyés Gyula *17.25:* Muzică uşoară cerută de ascultători *18.05:* Din spectacolele săptămînii la Teatrul de Operă şi Balet al R.P.R. *19.00:* Muzică de estradă *19.20:* Muzică instrumentală *19.30:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *20.05:* Muzică uşoară romînească *20.30:* Cîntă Ioana Radu *20.45:* Muzică de dans *21.45:* Emisiune literară *22.00:* Muzică de dans *22.25:* Muzică de cameră de Haendel *23.10 – 24.00:* Muzică de dans.

LUNI 18 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică uşoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romîneşti *6.07:* Scherzo capricioso de Dvorak *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Jocuri interpretate de fanfară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Mici piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului – Regimul alimentar la boala ulceroasă *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romîneşti *8.00:* Sumarul ziarului „Scînteia“ *8.08:* Muzică instrumentală şi vocală *8.30:* Muzică din operete *9.00:* Tinereţea ne e dragă *9.20:* Muzică corală *9.45:* Muzică populară finlandeză *10.00:* Muzică uşoară *10.30:* Muzică de cameră – Sonata nr. 7 în Sol minor pentru flaut şi clavecin de Bach; Cvartetul opus 76 nr. 1 în Sol major de Haydn *11.05:* Muzică din opera „Ivailo“ de Goleminov *11.30:* Melodii de estradă *12.00:* Suită din baletul „Curtea veche“ de Mihail Jora *12.30:* Muzică populară romînească *13.10:* Muzică uşoară orchestrală *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Melodii populare romîneşti *15.00:* Muzică distractivă *15.30:* Muzică din opere *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică populară romînească (violonistul Nicu Stănescu) *17.10:* Interpreţi în studio – Palma Stern *17.30:* Prietena noastră cartea – „Culegeri şi prelucrări de folclor ale clasicilor noştri“ *18.00:* Melodii de estradă de compozitori din ţări socialiste *18.30:* Lecţia de limba rusă (începători) *18.40:* Arii şi duete din operete (solişti romîni) *19.00:* În pas cu ştiinţa *19.20:* Dicţionar muzical (10) Sonata (B) *19.45:* Taraful Căminului cultural din Nicolina - Iaşi *20.15:* Muzică uşoară (Trio „Armonia“ şi Dorel Livianu) *20.30:* Noapte bună, copii! *20.38:* Din creaţia compozitorului Alfred Alessandrescu *21.15:* Pe teme internaţionale *21.25:* Muzică uşoară de compozitori romîni *22.25:* Simfonia I în Si bemol major de Schumann – Orchestra simfonică din Boston, dirijor Charles Münch *23.00:* Concert de noapte.

Programul II. *12.15:* Muzică uşoară *12.45:* Poem concertant pentru violoncel şi orchestră de Dumitru Bughici – solist Vladimir Orlov *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Muzică populară *14.10:* Arii din opere *14.30:* Muzică de estradă (solişti sovietici) *15.00:* Simfonia „Linz“ de Mozart – Orchestra simfonică „Columbia“, dirijor Bruno Walter *15.30:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *16.10:* Corul Căminului cultural din comuna Fierbinţi *16.30:* Uverturi la opere *17.00:* Muzică uşoară romînească *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică simfonică cerută de ascultători: Uvertura „Coriolan“ de Beethoven; Intermezzo giocoso pentru voce şi orchestră de Cimarosa; Mica serenadă pentru orchestră de coarde de Mozart *18.51:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *19.30:* Cronica electorală *19.40:* Muzică de dans *20.20:* Din muzica popoarelor *21.15:* Cîntece de Gheorghe Cucu *21.30:* Seară literară *22.00:* Cîntăreţi de operă din trecut – Traian Grozăvescu *22.20:* Concert de estradă *23.10 – 24.00:* Sextetul opus 36 în Sol major pentru coarde de Brahms.

MARŢI 19 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică populară romînească *5.30:* Gimnastică *6.07:* Mici piese distractive *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Jocuri interpretate de fanfară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Melodii populare romîneşti *7.30:* Sfatul medicului – Importanţa somnului pentru copii *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică populară romînească *8.30:* Suita din opera „Fata de zăpadă“ de Rimski-Korsakov; Dansuri din Maroszek de Kodaly Zoltan *8.55:* Muzică de estradă *9.15:* Corul de copii al Radiodifuziunii din Berlin *9.30:* Muzică uşoară *10.00:* Arii şi duete din opera „Mireille“ de Gounod *10.30:* Prelucrări şi aranjamente de folclor de compozitori din ţări socialiste *11.05:* Cvartetul de coarde în Sol minor de Nicolae Buicliu *11.33:* Cîntă orchestra de muzică populară „Făgeţeana“ a Casei de cultură din Făget (Banat) *11.45:* Radio prichindel *12.00:* Muzică de estradă *12.30:* Răspundem ascultătorilor *12.40:* Pagini orchestrale din operetele compozitorilor noştri *13.10:* Cîntece de dragoste şi jocuri populare romîneşti *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică uşoară romînească *15.00:* Scene din opere *15.30:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata a 19-a opus 49 nr. 1 în Sol minor; Sonata a 20-a, opus 49 nr. 2 în Sol major *15.48:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntece *17.10:* Noi medicamente romîneşti *17.20:* Cîntă Octav Enigărescu *17.42:* Concertino în stil clasic pentru pian şi orchestră de Dinu Lipatti – solistă Felicia Blumental acompaniată de Orchestra Philarmonia din Londra, dirijor Rudolf Schwartz *18.00:* Universitatea tehnică radio – „Oţelul şi materialele din care se produce“ de ing. Aurel Bîrsan *18.15:* Solişti şi formaţii artistice de amatori *18.30:* Limba noastră – Vorbeşte acad. prof. Al. Graur *18.40:* Scherzo, Canzona, Alla marcia de Villem Kapp; Cîntec ucrainean, Polcă estonă, Dans azerbaidjan şi Dans georgian, din ciclul „Prietenia popoarelor“ de Samo *19.00:* Revista economică radio *19.20:* Muzică uşoară *19.35:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *20.15:* Muzică uşoară *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică de dans *21.15:* Cine ştie cîştigă! (reluare) *22.25:* Muzică de dans *23.00:* Muzică de cameră de Fauré.

Programul II. *12.15:* Muzică din operete (solişti şi ansambluri sovietice) *12.40:* Variaţiuni de Reger pe o temă de Mozart *13.15:* Pagini literare dedicate satului contemporan *13.30:* Muzică uşoară *14.10:* Muzică distractivă interpretată de fanfară *14.30:* Concertul pentru vioară şi orchestră de Dori Varga – solist Virgil Pop *15.00:* Din muzica popoarelor *15.30:* Solişti de muzică uşoară *16.10:* Muzică vocală *16.30:* Muzică uşoară romînească *17.00:* Cinci balete la cinci voci de Giovanni Gastoldi; Suita de balet „Daphnis şi Cloe“ de Joseph Bodin de Boismortier *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Fragmente din opereta „Secretul lui Marco Polo“ de Lopez *18.30:* Corul de copii al Radioteleviziunii *18.45:* Fişe de cititor *19.00:* Muzică populară romînească *19.30:* Lecţia de limba franceză (avansaţi) *19.40:* Fragmente din opera „Răpirea din Serai“ de Mozart (Opera de Stat şi Orchestra filarmonică din Viena) *21.15:* Muzică de dans *21.45:* „Poeţi nordici“ *22.00:* Concertul pentru violoncel şi orchestră de Şostakovici – solist Mstislav Rostropovici, acompaniat de Orchestra filarmonică din Philadelphia, dirijor Eugène Ormandy *22.30:* Muzică de estradă *23.10 – 24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 20 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică uşoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romîneşti *6.07:* Marşuri sportive *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică uşoară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece de muncă *7.30:* Sfatul medicului – Alimentaţia în bolile de ficat *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romîneşti *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară *8.30:* Compozitori sovietici de operă – Boris Şehter *9.00:* Divertisment în Sol major de Haydn – interpretează Ansamblul pentru muzică veche din Viena; Simfonia „Pastorala“ în Re major de Ian Vaclav Stamitz – Orchestra de cameră din Praga *9.30:* Muzică populară romînescă *10.00:* Teatru la microfon „Secunda 58“ de Dorel Dorian cu: Costache Antoniu, Fory Etterle, Ion Manta, Ionescu-Gion, Leopoldina Bălănuţă, Amza Pellea ş.a. *11.43:* Muzică instrumentală *12.00:* Melodii de estradă *12.29:* Fragmente din opera „Hughenoţii“ de Meyerbeer *13.10:* Uvertura „Sărbătoare într-o gospodărie agricolă colectivă“ de Nicolae Buicliu; Suita pentru flaut şi orchestră de Mircea Hoinic; Poem vesel de Gheorghe Dumitrescu *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Din prelucrările de folclor ale compozitorilor Mircea Chiriac şi Viorel Doboş *15.30:* Terţete, cvartete şi coruri din operete *16.00:* Piese instrumentale de Robert Schumann *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică distractivă de compozitori romîni *17.10:* Cîntece despre eroii cosmonauţi sovietici *17.30:* „Prietenii lui Do-Re-Mi“ *18.00:* Din folclorul popoarelor *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Compozitorul săptămînii – Georg Friedrich Haendel – Concerto grosso în Do major *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Tineri solişti de muzică uşoară: Livia Brătulescu şi Valentin Baciu *19.40:* Romanţe *20.15:* Lucrări corale romîneşti *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din viaţa de concert a Capitalei *21.15:* Scriitori la microfon: Eugen Jebeleanu *21.30:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *22.25:* Fragmente din „Metamorfoze simfonice“ de Paul Hindemith; Poemul simfonic „Don Quijote“ de Richard Strauss *23.15:* Concert de noapte.

Programul II. *12.15:* Sonata în Sol minor pentru vioară şi pian de Dimitrie Cuclin *12.46:* Din muzica popoarelor sovietice *13.15:* Radioreportaj *13.25:* Muzică de estradă *14.10:* Cîntece şi jocuri *14.30:* Muzică din operele lui Weber *15.00:* Muzică uşoară *15.25:* Concertul nr. 2 în Sol minor pentru pian şi orchestră de Prokofiev – solist Aldo Ciccolini *16.10:* Muzică uşoară *16.30:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *17.00:* Cîntă Lucia Roic, Mircea Nemens şi Nicolae Ţăranu *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Introducere şi variaţiuni pentru flaut şi pian de Schubert – interpretează Alexandr Korneev şi Emil Ghilels *18.30:* Cîntă orchestra de muzică popu-

(Continuare în pag. 22)

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

lară „Orzişorul“ (Roşiorii de Vede) *18.50:* „Amintiri despre George Topîrceanu“ de I. Peltz *19.00:* Muzică uşoară de Florentin Delmar şi Richard Bartzer *19.30:* Lecţia de limba rusă (avansaţi) *19.40:* Istoria teatrului liric romînesc (10)–Cîntăreţi romîni de operă (B) *20.10:* Balada haiducească de Paul Constantinescu — la violoncel Radu Aldulescu *20.30:* Tribuna radio *20.40:* Muzică populară romînească interpretată de Victoria Darvai şi Alexandru Bidirel *21.15:* Muzică uşoară *22.00:* Ciclul „Pagini din muzica preclasică“: Claudio Monteverdi *22.30:* Muzică de dans *23.10 – 24.00:* Muzică de cameră.

JOI 21 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică interpretată de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece *6.07:* Muzică uşoară la acordeon *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Fragilitatea capilară *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Dansuri instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică populară romînească *8.30:* Cvintetul în La major pentru cvartet de coarde şi clarinet de Mozart *9.00:* Emisiunea „Vreau să ştiu“ *9.25:* Muzică uşoară *9.50:* Fragmente din opera „Rusalka“ de Dargomîjski. Solişti — Zenaida Pally, Elena Dima-Toroiman, Mihail Ştirbei şi Mircea Buciu *10.30:* Muzică instrumentală de compozitori romîni *11.05:* Muzică uşoară *11.30:* Poemul simfonic „Serbări romane“ de Respighi *12.00:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *12.31:* Trio opus 32 în Re minor pentru pian, vioară şi violoncel de Arenski — interpretează Valentin Gheorghiu, Ştefan Gheorghiu şi Radu Aldulescu *13.10:* Fragmente din opereta „Saltimbancii“ de Ganne *14.00:* Melodii populare romîneşti *14.30:* Muzică uşoară: Dorina Drăghici, Alexandru Imre, Gică Petrescu, Rodica Paliu, Iancy Kőrőssy, Margareta Pîslaru, Nicolae Niţescu, Jean Ionescu *15.00:* Din cîntecele şi dansurile popoarelor *15.45:* Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat din Oradea *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică vocală *17.10:* Cîntece de Radu Paladi *17.30:* Interpreţi de frunte ai scenei sovietice: Veronika Borisenko şi Ivan Petrov *18.00:* Universitatea tehnică radio — „Industria cimentului“ de prof. dr. Şerban Solacolu *18.15:* Cîntă Grigoraş Dinicu *18.30:* Lecţia de limba franceză (începători) *18.40:* Orchestra de estradă a Radioteleviziunii — muzică uşoară romînească *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.50:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Boris Haikin (U.R.S.S.), solistă Nicoletta Mastero. În pauză: Ce ştim despre cărţi (IV) — Vorbeşte acad. prof. Tudor Vianu *22.55:* Muzică de dans.

Programul II. *12.15:* Solişti ai Operei de stat din Iaşi *12.45:* Muzică uşoară *13.15:* Note de lector *13.25:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *14.10:* Dansuri de estradă *14.30:* Concertul nr. 4 în Sol major pentru pian şi orchestră de Beethoven — solist Arthur Rubinştein *15.05:* Muzică uşoară interpretată de Margareta Nikolova şi Gheorghi Kordov *15.30:* Scene din operete *16.10:* Cîntece inspirate din lupta popoarelor pentru libertate şi pace *16.30:* Muzică populară *17.00:* Cvartetul nr. 1 în Do minor de Paul Richter *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* „Cantata anilor lumină“ de Anatol Vieru, pe versuri de Nina Cassian; Cantata „Construind patria, întărim pacea“ de Vaclav Dobias *18.40:* Melodii populare romîneşti (la muzicuţă şi ocarină) *19.00:* Concert interpretat de Ansamblul de cîntece şi jocuri „Ciocîrlia“ *19.30:* Tinereţea ne e dragă *19.50:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică populară din ţări socialiste *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Părinţi şi copii *22.00:* Muzică de dans *22.30:* Ciclul „George Enescu, compozitor“ — Sonata a II-a pentru violoncel şi pian în Do major opus 26 nr.2 *23.10 – 24.00:* Fragmente din opera „Mefistofele“ de Boito.

VINERI 22 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică populară romînească *5.30:* Gimnastică *5.40:* Piese distractive *6.07:* Cîntece patriotice *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică de estradă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Melodii populare romîneşti *7.30:* Sfatul medicului — Valoarea alimentară a dulciurilor *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică uşoară sovietică interpretată de Ansamblul instrumental condus de Emil Landsoo *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Piese instrumentale şi vocale *8.30:* Poemul simfonic „Sărbătoarea muncii“ de Marţian Negrea; Variaţiuni simfonice de Emanoil Elenescu *9.00:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *9.30:* Muzică din opere *10.00:* Piese romîneşti pentru fanfară *10.30:* Estrada melodiilor *11.05:* Piese pentru vioară de Wieniawski *11.30:* Dansuri din operete *11.52:* Reportaj *12.00:* Orchestra de mandoline a sindicatelor din Deva *12.20:* Cîntece şi dansuri populare din ţări socialiste *12.40:* Compozitorul săptămînii: Georg Friedrich Haendel — Suita pentru orchestră „Muzica apelor“ *13.10:* Muzică de estradă *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Lieduri de Hugo Wolf *15.20:* Muzică uşoară *15.45:* Concertul nr. 3 pentru pian şi orchestră de Kabalevski; Capriciu pentru orchestră de Dumitru Capoianu *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică populară *17.10:* Coruri bărbăteşti *17.30:* În slujba patriei *18.00:* Universitatea tehnică radio — „Centrale hidroelectrice“ de prof. dr. Dorin Pavel *18.15:* Fragmente din opereta „Akulina“ de Kovner *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Muzică uşoară *20.15:* Muzică corală clasică *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică uşoară romînească *21.15:* Carnet plastic *21.30:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *22.25:* Cîntă Richard Anthony *22.40:* Opere inspirate din lucrările lui Puşkin — fragmente din opera „Dama de pică“ de Ceaikovski — Teatrul Mare Academic de Stat al Uniunii Sovietice. Dirijor Melik Paşaev.

Programul II. *12.15:* Suita a III-a de dansuri romîneşti de Iuliu Mureşianu; Schiţă oltenească de Constantin Nottara *12.45:* Melodii de estradă *13.15:* Limba noastră (reluare) *13.25:* Dansuri din opere *14.10:* Prelucrări corale *14.30:* „Album Johann Strauss“ *15.00:* Din muzica popoarelor *15.35:* Actualitatea în ţările socialiste *16.10:* Muzică uşoară *16.30:* Ansambluri corale de copii *16.50:* Muzică *17.00:* Interpreţi în studio: tenorul Ion Muţiu şi Cvintetul de suflători al tineretului *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică simfonică — Fantezia orientală „Islamey“ de Balakirev (Orchestra simfonică din Bamberg, dirijor Ionel Perlea); Uvertura „Hebridele“ de Mendelssohn-Bartholdy (Orchestra Filarmonica din Berlin, dirijor Paul von Kempen); Simfonia a 8-a în Fa major de Beethoven (Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu“, dirijor George Georgescu) *19.00:* Muzică de estradă *19.30:* Teatru la microfon: „Egmont“ (după W. Goethe) cu Mihai Popescu, Aglae Metaxa, Nicolae Brancomir, Gina Petrini ş.a. *21.13:* Melodii populare romîneşti *21.45:* Simfonia de Akio Yashiro — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii japoneze, dirijor Hiroyuki Iwaki *22.30:* Moment poetic: Federico Garcia Lorca *22.35:* Cîntece de dragoste *23.10 — 24.00:* Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 23 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Piese distractive interpretate de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romîneşti *6.07:* Muzică uşoară la xilofon *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică de estradă *7.30:* Sfatul medicului — Ceaiul de cozi de cireşi *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Cîntece *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Mici formaţii de muzică uşoară *8.30:* Variaţiuni de Brahms pe o temă de Haydn; Dansuri germane de Schubert *9.00:* Roza vînturilor. *9.25:* Cîntece pentru cei mici *9.40:* Muzică distractivă *10.00:* Melodii populare romîneşti *10.35:* Concertul pentru flaut şi orchestră de Tudor Jarda *11.05:* Fragmente din opera „Portretul vorbitor“ de Grétry *11.35:* Orchestra populară rusă de stat „Nikolai Osipov“ *12.00:* Piese instrumentale şi vocale *12.20:* În săli şi pe stadioane *12.30:* Muzică uşoară *13.10:* Muzică de balet *14.00:* Muzică uşoară cerută de ascultători *14.30:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Actualitatea literară *16.00:* Tangouri *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Clarinetistul Traian Lăscuţ Făgărăşanu *17.10:* Arii din opere interpretate de David Ohanezian *17.30:* Concursul „Cine ştie, ne scrie!“ Întrebările etapei a VI-a *17.50:* Jocuri populare romîneşti *18.00:* Cinci dansuri spaniole de Granados interpretate la pian de Gonzalo Soriano *18.20:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.00:* Scrisori din ţară *19.10:* Din folclorul popoarelor *19.30:* Transmisiunea concertului orchestrelor de estradă şi de muzică populară ale Radioteleviziunii — dirijori: Jean Ionescu şi Nicolae Băluţă. În pauză: radiojurnal şi versuri — „Sub soarele Republicii“ *22.25:* Muzică de dans *22.59:* „Simfonia fantastică“ de Berlioz.

Programul II. *12.15:* Cîntă Ansamblul Armatei Sovietice *12.45:* Muzică din operete *13.18:* Solişti şi formaţii artistice de amatori *13.40:* Muzică uşoară *14.10:* Muzică instrumentală şi vocală *14.30:* Concert de estradă *15.00:* Muzică populară *15.32:* Simfonietta de Ion Dumitrescu (Filarmonica de stat „George Enescu“ — dirijor George Georgescu) *16.10:* Cîntece pentru pace *16.30:* Muzică instrumentală (Popper, Chopin, Dimitrescu, Paganini-Liszt, Sarasate) *17.00:* „Pastel de iarnă“ — muzică de estradă *17.30:* Anunţuri, reclame, muzică *17.50:* Ştiinţa în slujba păcii *18.05:* Muzică populară cerută de ascultători *18.30:* Actualitatea muzicală *19.00:* Fragmente din opereta „Liliacul“ de Johann Strauss *19.30:* Pe teme internaţionale *19.40:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *20.00:* Muzică simfonică *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică uşoară de Elly Roman *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agendă teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.37:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata a 21-a, opus 53 în do major *23.10:* Muzică de dans.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 17 FEBRUARIE. *8.50*: Gimnastică *9.00*: Pentru copii şi tineretul şcolar — Eroi din filme; Telejurnalul pionierilor; Căpitanul Val-Vîrtej îşi instruieşte echipajul; Poşta copiilor *10.30*: Reţeta gospodinei *11.00*: Pentru sate. Din cuprins: Telejurnalul satelor; De vorbă cu fruntaşi în cultura cartofilor; De la un meridian la altul; Dicţionar tehnic; Pentru o recoltă sporită de porumb; Muzică populară romînească *18.00*: Varietăţi (transmisiune de la Studioul de concerte al Radioteleviziunii). Îşi dau concursul: Teodora Lucaciu, Garbis Zobian, Nicu Stănescu, Dem. Rădulescu, Ştefan Ruha, Emil Gavriş, Margareta Pîslaru, Constantin Drăghici, Trio DO-RE-MI, Clara Volini, Elena Dacian, Doina Andronache, Nicolae Deneş, Cornel Patrichi, Constantin Stănescu şi alţii. Conducerea muzicală: Gelu Solomonescu *19.00*: Jurnalul televiziunii *19.15*: Partea a II-a a emisiunii de varietăţi *20.30*: Filmul artistic „Prietenul nostru comun“ („Mosfilm“). Buletin de ştiri.

LUNI 18 FEBRUARIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15*: Pentru pionieri şi şcolari — „Întîmplări în familia sodiului“ *19.30*: Recital vocal-instrumental cu soprana Agatha Druzescu, mezzosoprana Dorothea Palade-Melinte, tenorul Ion Fălculete şi un cvintet de suflători *21.10*: Filmul artistic „Cocoşul sperie moartea“ (Studiourile cehoslovace) *21.45*: Telesport. Buletin de ştiri.

MARŢI 19 FEBRUARIE. *18.30*: Universitatea tehnică — „Procedee moderne de formare-turnare“ *19.00* Jurnalul televiziunii *19.15*: Pentru cei mici — „Cu hîrtie şi creion şi puţin pelicanol“ *19.30*: Transmisiune de la Teatrul Naţional „I.L. Caragiale“ — „Bolnavul închipuit“ de Molière cu Al. Giugaru, Silvia Dumitrescu-Timică, Carmen Stănescu, Valeria Gagialov şi alţii. În pauze: Emisiunea de ştiinţă şi tehnică — Almanah ştiinţific. Şah. Buletin de ştiri.

MIERCURI 20 FEBRUARIE. *17.00*: Pentru cluburile din întreprinderi — Telejurnalul săptămînii; Calitatea — obiectiv principal al întrecerii; În vizită la Fabrica de plăci aglomerate-Brăila; Inovaţii şi inovatori; Noi construcţii în oraşul Constanţa; Din activitatea cineclubului uzinelor „Tractorul“ Braşov; Prin biblioteci; Muzică uşoară *19.00*: Pentru sate — Pregătiri pentru legume timpurii; Tribuna mecanizatorilor; Cărţi noi în librării; Agendă electorală; De vorbă cu fruntaşi în cultura sfeclei de zahăr; Muzică populară romînească Sfaturi pentru telespectatori. Buletin de ştiri.

JOI 21 FEBRUARIE. *8.30*: Universitatea tehnică — „Stabilirea structurii moleculelor prin mijloace moderne“. *19.00*: Jurnalul televiziunii *19.15*: Emisiune sportivă: Tineri gimnaşti. *19.45*: Filmul pentru copii „Puişorul curajos“ *19.55*: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Boris Haikin (U.R.S.S). Solistă: Nicoletta Mastero — harpă. În program — Richard Wagner: Uvertura la opera „Maeştrii cîntăreţi din Nürnberg“; Haendel-Grandjeany: Concert în Si bemol major pentru harpă şi orchestră; I. Peiko: Suita moldovenească; Richard Strauss: Poemul simfonic „Till Buhoglindă“. În pauză: Carnet plastic. Buletin de ştiri.

SÎMBĂTĂ 23 FEBRUARIE. *19.00*: Jurnalul televiziunii *19.15*: Film pentru copii: „Şcoala pisoilor“ *19.30*: Transmisiunea concertului orchestrelor de estradă şi de muzică populară ale Radioteleviziunii. Dirijori: Nicolae Băluţă şi Jean Ionescu. Solişti: Angela Moldovan, Roxana Matei, Cleopatra Melidoneanu, Maria Peter, Constantin Drăghici, Luigi Ionescu, Dumitru Constantin, Marcel Budală, Grigore Kiazim şi Ion Milu. În pauză: În faţa hărţii. În jurul orei *21.45*: Actualitatea cinematografică. Buletin de ştiri.

Cuvinte încrucişate

Pe culmile ştiinţei

ORIZONTAL: 1) Sol al omenirii trimis de ştiinţa sovietică să fotografieze faţa invizibilă a Lunii — Tot ştiinţa sovietică l-a lansat pentru prima oară în oceanul cosmic. 2) Olga Nicolau — Mare savant sovietic al cărui nume îl poartă acum oraşul Kozlov. 3) Important centru de cercetări ştiinţifice în U.R.S.S., unde colaborează savanţi fiziceni din ţările socialiste — Pisc în Alpii Retici. 4) De forma unui ou (fem.) — Natriu — Dumnealor. 5) Fluviu pe care a fost lansat primul spărgător de gheaţă atomic din lume — Resort — Numele ştiinţific al unui peşte de mare. 6) Lîngă Novosibirsk se construieşte o asemenea aşezare unde vor funcţiona numeroase institute ale Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. (pl.) — Iubit (reg.) — La loc! 7) Pronume — Locuinţă — Asta (reg.). 8) Exclamaţie de durere — Cunoscut savant sovietic. 9) Navă — Artişti neprofesionişti. 10) L-a urmat pe Gagarin în zborul cosmic, ocolind planeta noastră de 17 ori — Măsură agrară. 11) Nou oraş apărut pe harta U.R.S.S. — Dînsa — Acut! 12) Posed — Nikolai Ivanov — La busolă — Întinşi. 13) Mare savant oftalmolog sovietic (1875-1956) — Astru ale cărui radiaţii alimentează staţia automată interplanetară sovietică „Marte-1“.

VERTICAL: 1) Celebru savant rus, al cărui nume îl poartă Universitatea din Moscova — Mică localitate în America de Nord. 2) Numeral — Nume feminin rus — Reprezintă un sistem complex compus dintr-un nucleu şi din electroni care se mişcă în jurul lui (pl.). 3) Vostok 1,2, 3,4, care, pilotate de oamenii sovietici, au străbătut Cosmosul (sing.) — Din neamul asirilor. 4) Ion Manea — Nume masculin — Inginera din romanul Galinei Nikolaeva „Bătălie în marş“. 5) Localitate în Japonia — Elena Andronic — Deşertat. 6) Şi — Şea — Capete de vas! 7) Filiala de la Krasnoiarsk a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. — Localitate în India. 8) Aşez — Cupru — Mamă (arh.). 9) Oxid de uraniu — Repetare. 10) Tei! — Abis! — Interjecţie — Apel telefonic. 11) Nord-nord-est — Infinitul ocean străbătut de sputnicii sovietici — Anton Andreev. 12) Instalaţia de înalt nivel tehnico-ştiinţific de la Dubna, unde lucrează savanţi sovietici, romîni şi din alte ţări socialiste — Anul trecut (abr.). 13) Nume slav — Domeniul în care activează savanţii sovietici Iliuşin şi Tupolev.

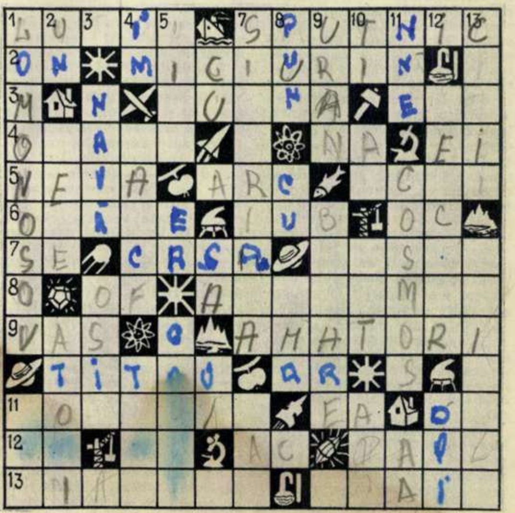

Dezlegarea jocului „ŞAPTE MONUMENTE CELEBRE“, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Grădini — Herodot. 2) Rodos — Praxitele. 3) Amitis — Il — Solar. 4) Nana — Fidias — Oră. 5) I — Alpin — Cs — Is — S. 6) Temă — N — Şacal — Ae. 7) Ri — Axa — Ruslan. 8) Şocat — Pantă — Rar. 9) Osiris — Rai — Ot — A. 10) St — A — Aristotel. 11) Trebălui — Aramit. 12) Raf — Rai — A — Erita. 13) Atena — Arman — Sil. 14) T — Semiramida — Ui. 15) Ei — Matematica — E.

Maimuţele sînt cinefile!

Psihologii Universităţii din Chicago au construit o „sală de spectacole“ specială pentru maimuţe. Aceasta constă dintr-o ladă; unul din pereţii ei îl formează ecranul, iar în peretele opus se află o uşă prin care maimuţa poate intra sau ieşi, după dorinţă. Cînd cele văzute pe ecran nu-i sînt pe plac, ea poate părăsi „sala“. Cercetările făcute au arătat că maimuţele preferă proiecţiile statice; că filmele cu maimuţe le fac să stea în „sală“ un timp dublu în comparaţie cu alte filme; şi că, în sfîrşit, le displac profund filmele cu şerpi.

Musca ţeţe şi rinocerii albi

Numărul rinocerilor albi din sudul Africii este în creştere. În savanele din preajma oraşului Natal, de exemplu, în 1960 existau 615 rinoceri albi, iar în prezent numărul lor a crescut la 856. Aceste animale extrem de rare fuseseră considerate în timpul din urmă sortite definitiv pieirii. Curiosul fenomen al creşterii lor numerice se datoreşte — după cît se pare — faptului că musca ţeţe, care transmite boala somnului nu numai la oameni, ci şi la animale, a fost în bună măsură distrusă.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Fruntașii de la Aninoasa

Vă informez despre una din realizările obținute în întrecerea socialistă a minerilor de la Aninoasa. Brigada de mineri condusă de Schneider Francisc la sectorul 3, în abatajul cu trepte răsturnate. își depășește în fiecare decadă sarcinile de plan. Numai în luna ianuarie 1963 a dat peste plan 1.167 tone cărbune, realizînd o depășire de 22 la sută. Printre fruntașii brigăzii se numără minerii șefi de schimb Pană Nicolae, Luca Pompiliu și Săran Ioan. Iată-i pe membrii brigăzii lui Schneider fotografiați după ieșirea din șut.

Ing. Ion AVRAMESCU,
Exploatarea minieră Aninoasa

Contribuții romînești la chimia mondială (II)

„Care sînt cercetătorii romîni în domeniul chimiei ale căror descoperiri sînt recunoscute pe plan internațional?“

Romulus CIOROIANU,
Băilești, str. Al. I. Cuza nr. 10

Răspunde MAX SOLOMON, chimist, șef de laborator la Institutul de metrologie. (Citiți în numărul precedent al revistei noastre prima parte a răspunsului său.)

Cităm, în rîndurile de mai jos, doar cîteva nume dintr-un puternic detașament de chimiști romîni, care în zilele noastre își aduc aportul la îmbogățirea chimiei. Lucrările originale, comunicate an de an la sesiunile științifice ale Academiei, publicate în revista „Chimia“ și în periodice străine, semnate de cercetători vîrstnici și tineri, mărturisesc via activitate a chimiștilor din țara noastră.

Acad. prof. dr. ing. *Costin D. Nenițescu*, ale cărui lucrări originale, teoretice și experimentale, în domeniul izomerizării hidrocarburilor și al mecanismului reacțiilor organice (din anii 1930-1936) au fost publicate la București și în mari centre universitare din străinătate, conduce lucrări de profundă originalitate care deschid perspective noi în rezolvarea celor mai actuale probleme ale chimiei contemporane, ca, de pildă, metodele de sinteză a polimerilor.

În publicațiile științifice din orașele noastre universitare, precum și în cele din Moscova, Paris, Londra, Leipzig, sînt consemnate, începînd din 1934, lucrări originale de chimie ale acad. prof. dr. *Ilie Murgulescu*, care — elaborînd metode analitice noi și descifrînd probleme teoretice legate de fenomenele ce intervin în reacțiile analitice — a creat punți de legătură între chimia fizică și analitică. Folosind cele mai noi mijloace fizice de investigație, un colectiv de cercetători condus de acad. Ilie Murgulescu a obținut rezultate noi pe plan mondial în domeniul fizico-chimiei sărurilor topite (ciclu de lucrări propus pentru Premiul de Stat).

La Cluj, acad. prof. dr. *Raluca Ripan*, autoarea unei cărți de chimie analitică bazată pe cele mai noi cercetări pe plan mondial și incluzînd metode analitice proprii. conduce lucrări de investigație teoretică și experimentală în domeniul chimiei analitice și anorganice.

În ultimii ani a stîrnit un viu interes în lumea chimiștilor teoria acad. prof. dr. *Eugen Macovschi* cu privire la originea și caracteristicile esențiale ale materiei vii.

Chimia organică și chimia coloidală datoresc profesorului *Eugen Angelescu*, membru corespondent al Academiei R.P.R., o serie de rezultate originale în domeniul emulsiilor, al coloizilor liofili, al amestecurilor binare și ternare, susținute la congrese mondiale de chimie și publicate la București, Madrid și Roma. În 1953, prof. Angelescu a stabilit o nouă constantă a uleiurilor vegetale: „punctul de furfurol“, creînd astfel un nou mijloc de control al calității.

Într-un climat de efervescență creatoare pe care l-au visat pionierii chimiei romînești, lucrează astăzi în laboratoare, în uzine, la catedre oameni care contribuie la transformarea țării noastre într-o țară a chimiei.

Urme din epoca fierului

Colectivul muzeului nostru a efectuat recent o serie de săpături arheologice menite să scoată la lumină urme străvechi de viață omenească pe locurile unde se află așezat azi orașul Bistrița.

Într-un anumit punct de la nord-vestul orașului am descoperit fragmente de ceramică, unelte confecționate din lut care constituiau piesele unui fel de război de țesut primitiv, unelte de pescuit și urmele unor locuințe cu vetrele respective. Toate aceste urme aparțineau unei populații tracice care a trăit pe aceste meleaguri cu 3-4.000 de ani înaintea noastră.

Un alt punct cercetat de noi este în partea de nord a orașului, la locul numit „Poderei“. Acolo am descoperit o serie de fragmente de vase din epoca fierului. Interesant de reținut este faptul că s-au descoperit și o serie de locuințe, așa-numite semibordeie, care și-au păstrat bine forma, cît și vetrele de foc (vezi fotografia). Este prima dată cînd se identifică urme de locuințe dacice în apropierea orașului nostru.

Prof. St. DĂNILĂ,
directorul muzeului din Bistrița

Rînduri de la o cititoare din R. D. Germană

Vă mulțumesc mult pentru publicarea adresei mele în rubrica din „Flacăra“ consacrată corespondenței între cititori. Cu acest prilej vă informez că într-un timp scurt am primit zeci de scrisori interesante de la tineri și tinere din țara dv., precum și numeroase cărți poștale ilustrate. În multe din scrisori prietenii din Romînia m-au felicitat cu prilejul noului an.

Din păcate însă îmi este imposibil să răspund imediat unui număr atît de mare de scrisori, astfel că vă rog să-mi permiteți să mulțumesc pe această cale celor care mi-au scris și să-i asigur că le voi răspunde.

Margit WOLF,
Niederbobritzsch, Kr. Freiberg
Sachsen, R. D. Germană

Gata pentru campania de primăvară!

La ora aceasta, la S.M.T. din Orăștie sînt gata pentru campania de primăvară peste o mie de utilaje agricole. Colectivul de mecanici și mecanizatori a pus la punct, din toamnă și pînă acum, aproape toate tractoarele, plugurile, semănătorile pentru păioase și pentru porumb etc.

Virgil ONOIU,
Deva

Pe scurt

Dinu Mircea, com. Ateaș, Salonta; **Nicolae George,** Hunedoara; **A. Avram,** Timișoara; **Hristu Daniella,** Constanța; **Milen Teodor,** București. Comunicați-ne adresa exactă pentru a vă putea expedia prin poștă răspunsurile la întrebări.

Butnaru Mariana, Fălticeni. Pentru a obține informațiile dorite, adresați-vă în scris întreprinderii TAROM, București, șoseaua București-Ploiești nr. 40.

Sălăgeanu Rodica, Băile 1 Mai, Oradea; **Sbîrcea Grigore,** T Severin; **Adriana Seneș,** Sînnicolaul Mare; **Niculescu Constantin,** Cluj; **Goran Vasile,** Cotmeana; **Mateescu Gheorghe,** Cîmpulung Muscel; **Fieraru Marioara** și **Militaru Veronica,** Drăgășani; **Drăgoi Jack,** Adjud. Rugămintea dv. de a vă publica adresa la rubrica „Cititorii către cititori“ va fi împlinită pe măsura spațiului, în ordinea cererilor similare pe care le mai avem și condiționată de un „mic“ amănunt: să ne comunicați adresa exactă, profesiunea și locul de muncă.

Pop Augustin, Săcueni, Bihor. În „Flacăra“ nr. 2 din 1963 a apărut un articol în legătură cu tema propusă de dv.

Gheorghe Stancu, Ploiești, și **Ortansa Iordache**, Vatra Dornei. Îi puteți scrie lui Radu Beligan, Artist al Poporului, pe adresa Teatrului de Comedie, str. Bălăceanu nr. 2, raionul T. Vladimirescu, București.

Pășălău Theodor, Guranda, Suceava. Orice reclamații în legătură cu neprimirea la timp a publicațiilor la care sînteți abonat le puteți face oficiului poștal Trușești, de care aparțineți.

Prof. Mircea I. Rădescu, Podul Dîmboviței, Muscel. În legătură cu fotografiile reprezentînd imagini din viața poetului N. Labiș, vă puteți adresa „Muzeului literaturii romîne“, București, șos. Kiselev nr. 10, raionul 30 Decembrie.

Andronic Leonte, Roman. Adresa librăriei „Cartea prin poștă“, unde vă puteți comanda cărțile dorite, este: București, str. Biserica Enei nr. 16, raionul 30 Decembrie.

Andreescu Ioan, Ploiești. Rubrica „Colțul fotografului amator“ a apărut de multe ori în cei 11 ani de existență a „Flacării“. În acest sens vă sfătuim să cercetați colecția revistei noastre la biblioteca regională sau la una din bibliotecile din Capitală.

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze prin poștă: *Eva Sandu*, elevă, Timișoara II, str. Memorandului nr. 104: muzică, sport, film, ilustrate; *Ionescu Florica*, elevă, Ploiești, str. Golești nr. 15: ilustrate; *Ene Jana*, elevă, Cernavodă, str. Dunării nr. 5: ilustrate; *Balint Zalant*, electrician, Hunedoara, bd. Republicii. bloc 135, scara B, ap. 18: ilustrate; *Vasile Șerbănescu*, furnalist, Hunedoara, bd. Republicii nr. 135: literatură, ilustrate; *Corneliu Pîrvulescu*, muncitor, Reșița, căminul Triaj, camera 8: filatelie; *C-tin Barbu* și *Florea Petre*, mecanici, *Ion Popescu*, electrician, toți la mina Petrila, raionul Petroșeni: ilustrate; *Sandu Sot*, *Sandrinio Rusu* și *Gellu Glătjer*, fabrica de sticlă Tomești, raionul Făget, reg. Banat: literatură și ilustrate; *Ioana Matei*, elevă, com. Fizeș, str. Ștefan cel Mare nr. 170, raion Deta, reg. Banat: ilustrate; *Ghiță Tublean*, strungar, Hunedoara, bd. R.P.R. nr. 135, ap. 3: ilustrate; *Elena Dumitrache*, studentă, Galați, str. Pușkin nr. 19 A: ilustrate; *Sile Neagu*, Ploiești, Plopeni , nr. 20: literatură, muzică, sport, film: *Ion Stănescu*, tehnician, Hunedoara, aleea Drum Nou nr. 8: literatură, cinema, teatru, ilustrate; *Victoria Ionescu*, elevă, Buzău, str. Cuza Vodă ilustrate; *Arsineta Coșarcă*, elevă, Suceava, str. A. Ipătescu nr. 2: ilustrate; *Elena Săvescu*, studentă, Bacău, str. Gh. Dimitrov nr. 24, scara D, et. I, ap. 2: literatură, muzică, cinema, sport, ilustrate; *Elena Mititelu* și *Donca Costan*, eleve în anul III Școala pedagogică Bîrlad: ilustrate; *Eugenia Colescu*, elevă, Suceava, str. S. Isopescu nr. 7: ilustrate; *Elvira Grădinaru*, elevă anul V Școala pedagogică Suceava: ilustrate; *Rodica Grădinaru*, elevă, Suceava, str. A. Ipătescu, bloc B, ap. 9, scara B: ilustrate; *Mariana Popescu*, elevă, Craiova, str. Acarului nr. 15: ilustrate; *Lebedi Petre*, electrician, Năvodari, bloc 61, ap. 10: ilustrate; *Ana Pop*, elevă, Bicaz (Mărceni), bloc 17, ap. 24, reg. Bacău: ilustrate; *Doina Mihăiță*, tipografă, București, str. Xenopol nr. 11, raion 30 Decembrie: ilustrate.

De la fotocorespondenți

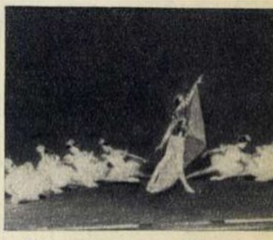

În cinstea alegerilor de deputați în sfaturile populare comunale și ale orașelor raionale de la 3 martie, Ansamblul artistic al Casei pionierilor din Sighișoara a prezentat o serie de spectacole pe scenele căminelor culturale din Daneș, Laslea și alte comune din raionul Sighișoara.

Spectacolul cuprinde printre altele montajul coregrafic în șapte tablouri „Viscolul și primăvara“ (în fotografie), pe muzică de Ceaikovski. Conducerea artistică a spectacolului aparține prof. Claudia Avachian. *(A. Postelnicaru)*

Am surprins un aspect din timpul lucrărilor de curățire a zăpezii pe șoseaua Iancului din Capitală. (*Marin Văduva, pensionar, București*)

Deva văzută printr-o fereastră a străvechii cetăți care domină orașul. (*Gh. Olteanu, elev din Craiova*)

Fanfara căminului cultural din com. Apoldul de Sus, raionul Sebeș, va împlini în curînd 80 de ani de activitate. (*Ileana Terek*)

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XII—Nr. 7 (403)
16 februarie 1963

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

În fața micului ecran

de Neli COBAR

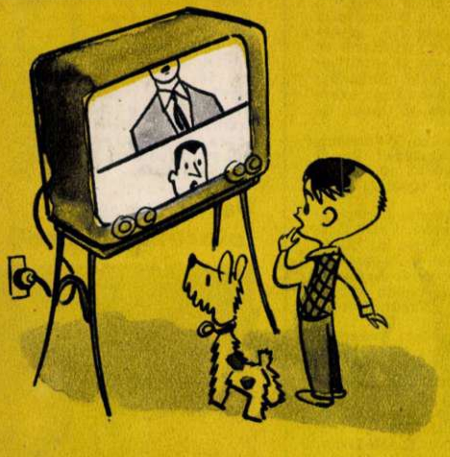

— Tăticule, s-a oprit imaginea între etaje!...

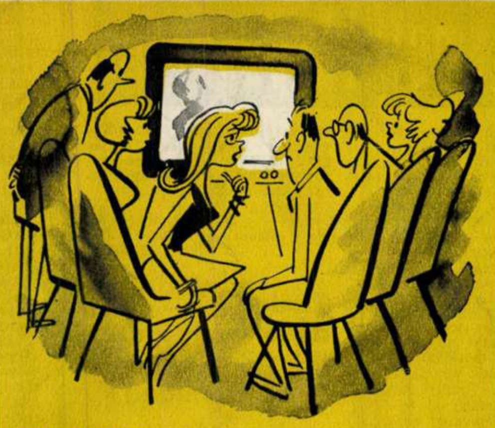

TEATRU ÎN STUDIO

— Mi se pare că piesa e pe sfîrșite: du-te și adu hainele!...

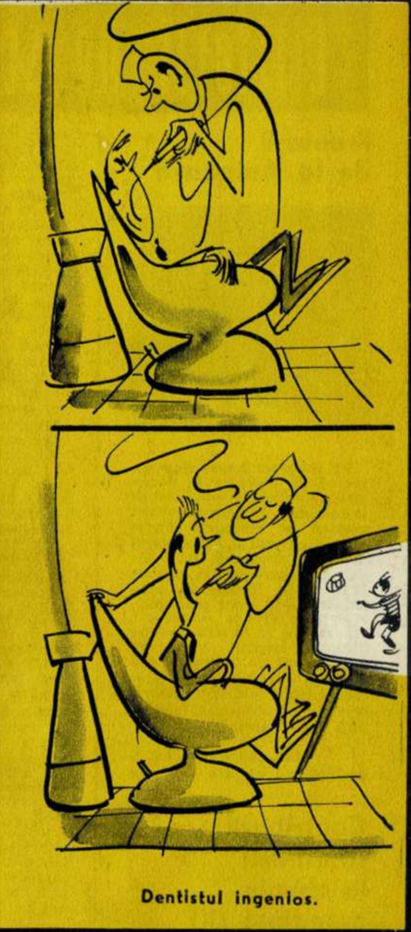

Dentistul ingenios.

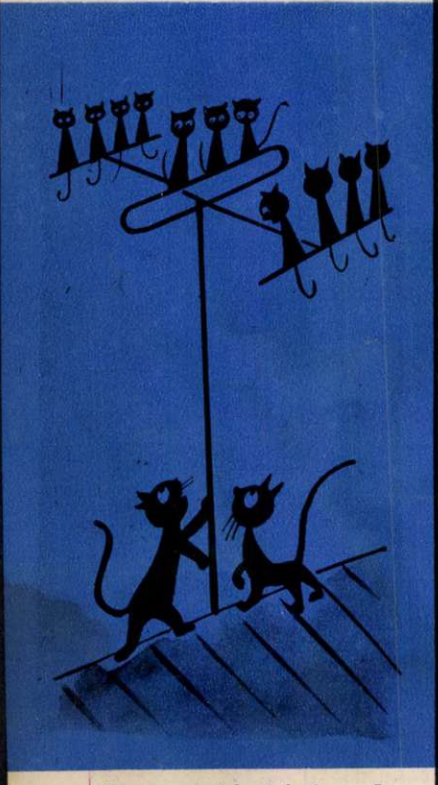

— Dar ce e azi la televizor, că s-a adunat atîta lume?
— „Șoricelul neascultător".

Bibl. Reg.

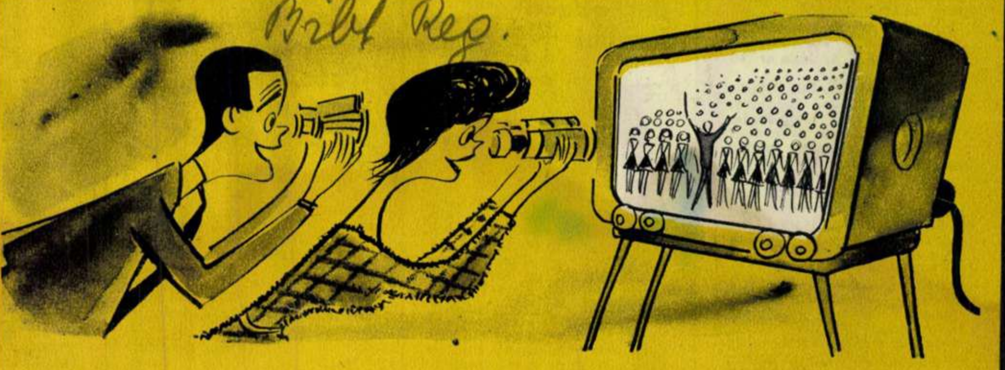

CORUL DE COPII ȘI PĂRINȚII

— Uite-o pe Angela, a șaptea în rîndul opt! Ce voce extraordinară are!

CHIAR ȘI VINERI, CÎND NU E PROGRAM LA TELEVIZOR

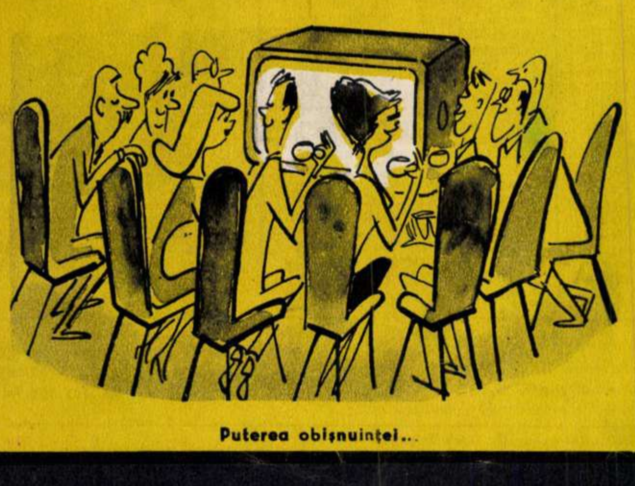

Puterea obișnuinței...

SEARĂ DE ROMANȚE

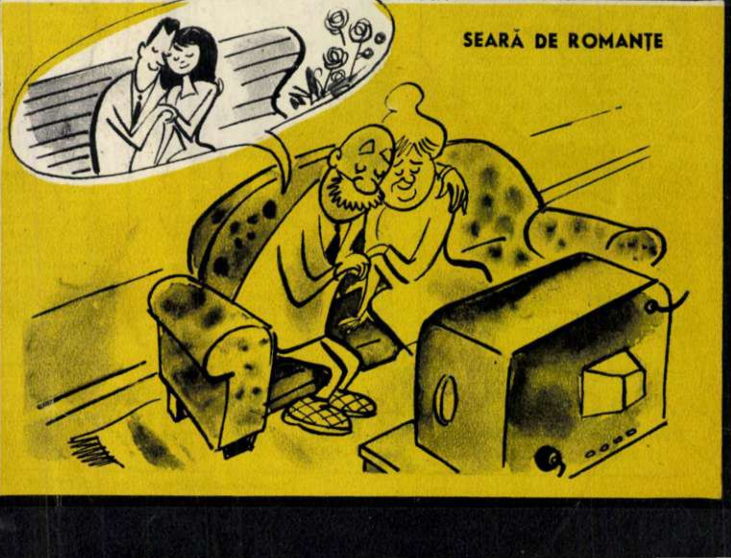

În acest număr:

O ZI LA RÎŞNOV

(paginile 5-6-7)

Maşini „inteligente"

(paginile 12-13-14-15)

Programul de radio şi televiziune

(paginile 21-22)

La săniuş.
Fotografie de Elena GHERA

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACĂRA

Nr. 8 (404) — 23 februarie 1963

①

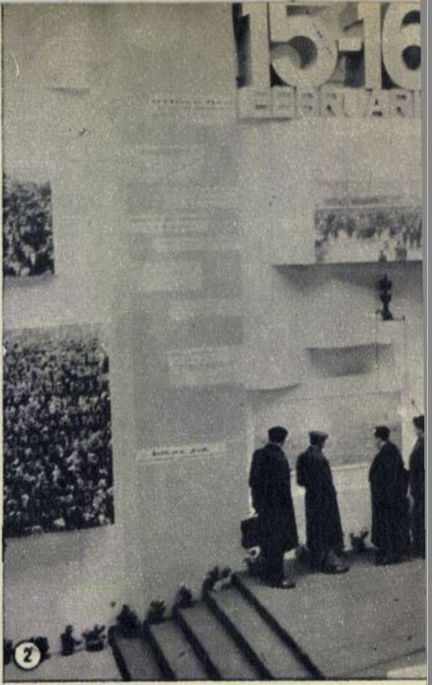

②

① Un aspect de la cea de-a IV-a Conferință pe țară a Uniunii asociațiilor studenților din R.P. Romînă. (Fotografie de N. STELORIAN)

② Expoziția „30 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști“ din sala Dalles este vizitată în aceste zile de numeroși oameni ai muncii, elevi, studenți etc. Imaginea noastră reprezintă sala principală a expoziției. (Fotografie de Gh. VINȚILĂ)

③ Colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri ai Uzinelor metalurgice „Timpuri noi“ din Capitală a obținut încă din prima lună a anului frumoase succese în muncă, printre care un număr de zece electrocompresoare peste plan și importante economii.

④ La G.A.C. „Victoria socialismului“ din comuna Căciulați, raionul Urziceni, lucrările de pregătire a paturilor calde pentru sectorul legumicol și a lotului semincer sînt pe terminate.

⑤ Pentru meritele sale în producție, ca și pentru bogata sa activitate pe tărîm obștesc, Dumitru Nocicov, șeful unei brigăzi de tractoare de la S.M.T.-Budești (în dreapta), a fost propus candidat al F.D.P. pentru alegerile de la 3 martie în circumscripția electorală comunală nr. 1.

⑥ Pe șantierul construcțiilor de blocuri pentru locuințe de pe bd. 1 Mai din Capitală.

⑦ În Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, 157.000 de tineri și tinere au fost antrenați în populara competiție sportivă de masă „Spartachiada de iarnă a tineretului“. De un deosebit succes s-au bucurat, la Miercurea Nirajului, concursurile de șah de la care vă prezentăm imaginea de față.

⑧ Pe ecrane, o nouă producție a Studioului „București“: filmul „Cinci oameni la drum“ realizat pe baza unui scenariu de Nicolae Țic, Radu Cosașu și Gabriel Barta, în regia lui Mihail Bucur și Gabriel Barta. În fotografie: o scenă din film, în interpretarea actorilor Ilarion Ciobanu și Rodica Tăpălagă.

③

④

fotocronica
FLACARII

LUPTELE
MUNCITORILOR
CEFERIŞTI ŞI
PETROLIŞTI DIN
ANII 1931-193

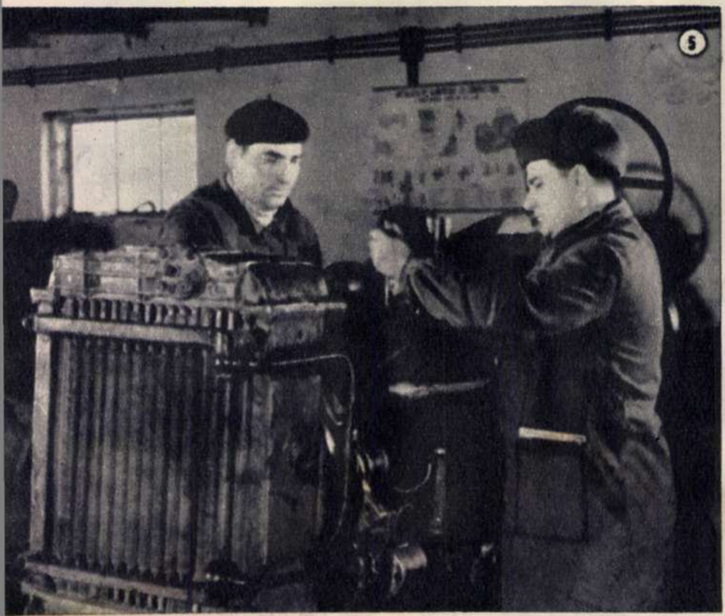
⑤

⑥

⑦

⑧

fotocronica FLACARII

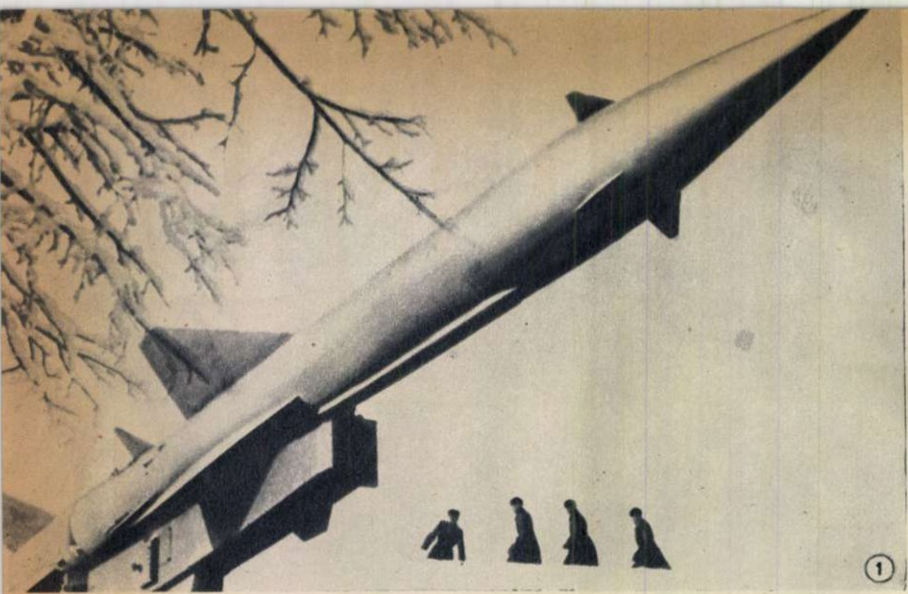

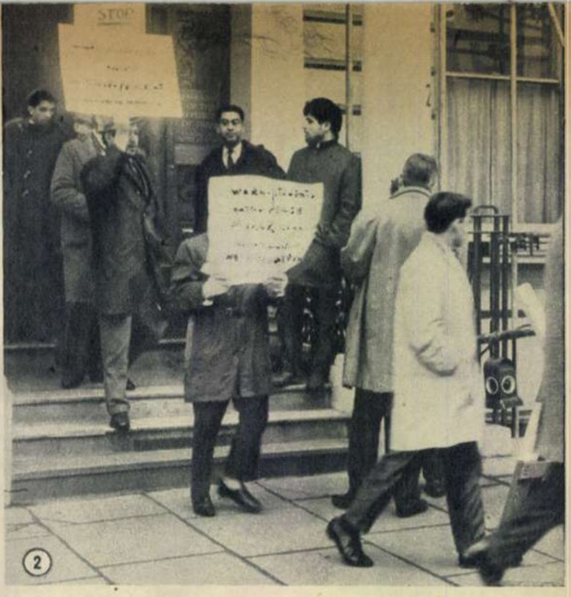

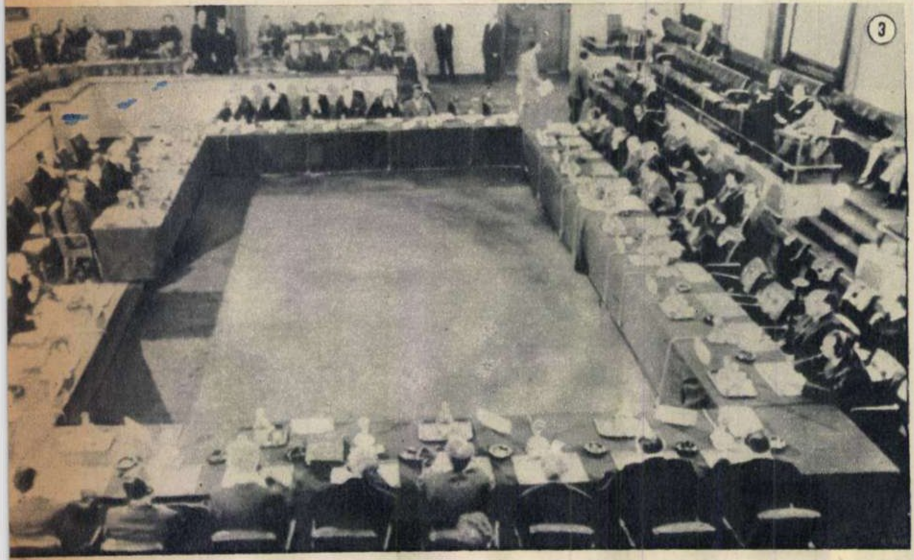

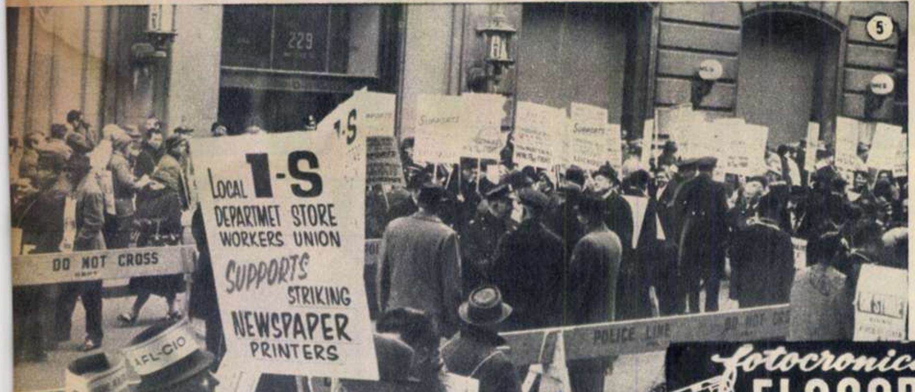

⑦
HIROSHIMA – OSWIECIM
PEACE MARCH

① La 23 februarie poporul sovietic sărbătoreşte Ziua Armatei Sovietice şi a Flotei Maritime Militare a U.R.S.S. În fotografie: la o unitate a trupelor de rachete.

② Un numeros grup de studenţi irakieni din Londra au organizat o demonstraţie în faţa ambasadei Irakului din capitala Angliei cerînd să se pună capăt represiunilor sîngeroase din Irak împotriva patrioţilor. În fotografie: cîţiva dintre demonstranţi în faţa intrării ambasadei.

③ La Palatul Naţiunilor din Geneva şi-a reluat lucrările Comitetul celor 18 state pentru dezarmare. În fotografie: un aspect din sala conferinţei.

④ În semn de protest împotriva concedierii unor tovarăşi de ai lor, mai mulţi muncitori poştali din Argentina au declarat greva foamei. Iată-i în a 6-a zi de grevă.

⑤ Conducerea Sindicatului naţional al tipografilor din S.U.A. a anunţat că intenţionează să extindă greva tipografilor new-yorkezi — care durează de peste două luni — în California şi Franţa, unde „New York Times“ scoate ediţii speciale. În fotografie: grevişti new-yorkezi demonstrînd.

⑥ Harold Wilson a fost ales lider al Partidului laburist din Anglia, în urma decesului lui Hugh Gaitskell.

⑦ Un grup de japonezi, adversari ai armei nucleare, au organizat un marş al păcii Hiroşima — Oswiecim. Ei au sosit în R.P. Polonă pentru a participa la a 18-a aniversare a eliberării lagărului de exterminare de la Auschwitz (Oswiecim).

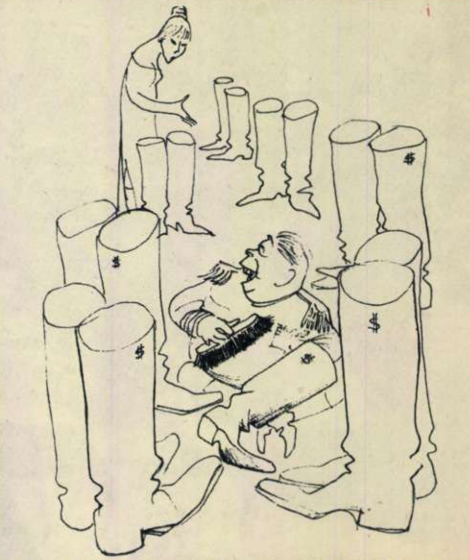

Ea: De ce nu pui generalii tăi să facă treaba asta?
Ngo Dinh Diem: Imposibil, americanii n-au încredere decît în mine!

Cik DAMADIAN

O ZI LA RÎŞNOV

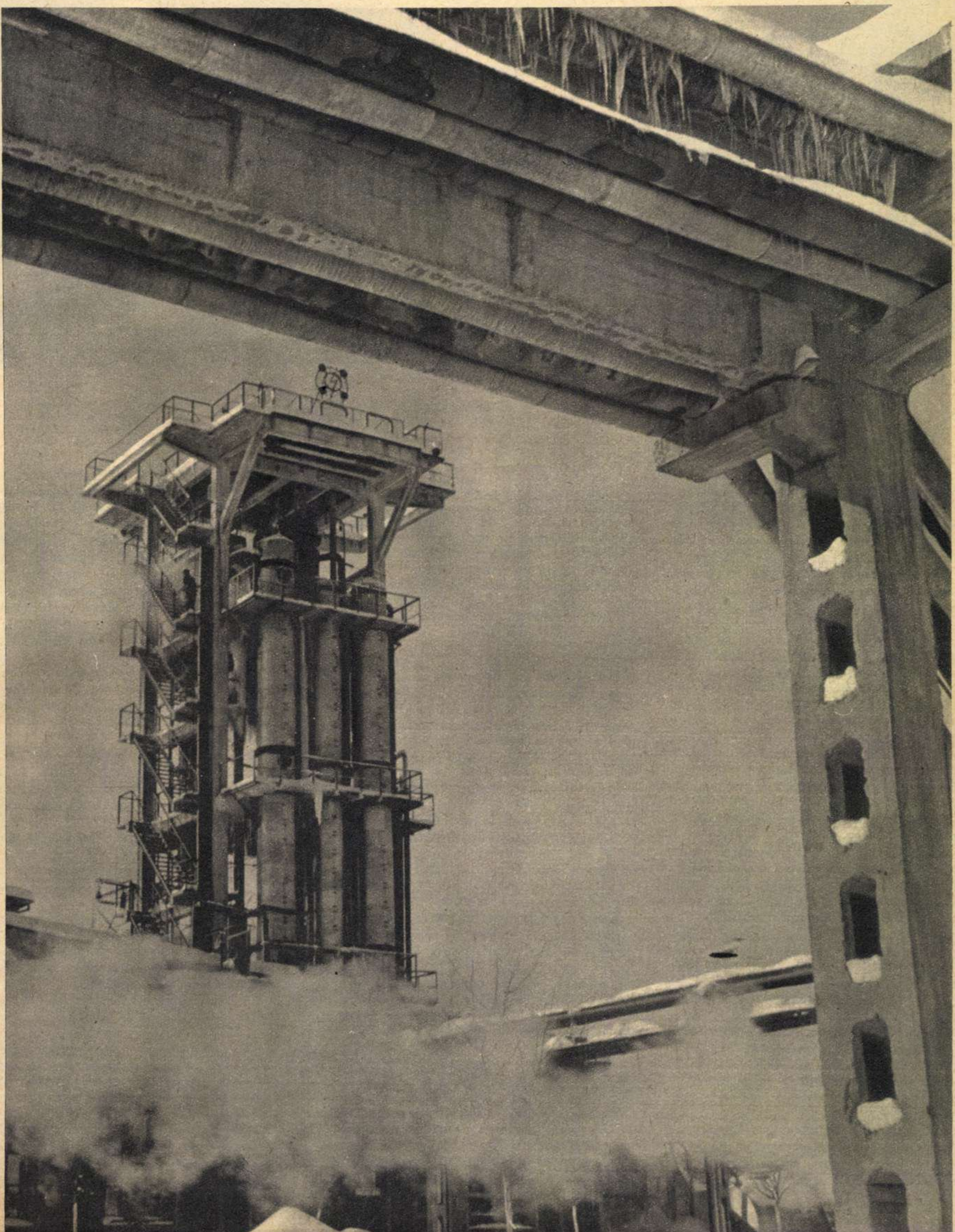

Peisajul industrial creează un nou specific al Rîşnovului.

Valea Cetăţii. Moderna staţiune turistică se conturează de pe acum.

Cine a vrut să cunoască comunele şi oraşele noastre raionale în acest început de an s-a invitat mai întîi ca oaspete oriunde ştia că se află o adunare de propuneri de candidaţi în sfaturile populare ori un punct de agitaţie; acolo unde oamenii, lăsîndu-şi în cîteva după-amieze treburile obişnuite, s-au adunat pentru a discuta despre prezent şi viitor.

O călătorie începută din mijlocul oamenilor este, se înţelege, un prilej cum nu se poate mai bun de a te asigura că prima cunoştinţă cu locul în care ai sosit va fi generoasă. Asistînd la ceea ce în mod oficial se cheamă discuţii şi propuneri, nu poţi să nu fii sigur că oamenii aceştia îţi pun de fapt în mînă o monografie succintă. Bunăoară, la Rîşnov, lîngă Braşov, la una din întîlnirile cu alegătorii, un bătrîn a ţinut să spună neapărat că abia în anii noştri el a început să-şi considere oraşul cu adevărat oraş. Pînă acum 12-15 ani nu-l socotea decît o comună ceva mai răsărită. O comună, precizează el, aşa cum ştia că arăta cu cîţiva ani în urmă o aşezare rurală.

Într-adevăr, cu tot „farmecul lor medieval", atît de solicitat de proza turistică, destule oraşele ardeleneşti erau de fapt şi ele nişte „locuri în care nu se întîmpla nimic".

E drept că Bran, Rîşnov, Făgăraş, Sighişoara nu-ţi aduceau imediat în minte cerul de plumb al lui Bacovia şi toată atmosfera sufocantă a tîrgurilor moldoveneşti. Dar, venit aici cu o treabă oarecare, în orice caz nechemat de munţi sau de ruine istorice, ai fi simţit repede că lîncezeala avea acelaşi gust ca şi în Moldova. Rîşnovului îi dădeau o fărîmă de urbanism o magazie ce-şi zicea atelier de sculărie, înfiptă în inima oraşului, un dispensar şi cîteva sute de metri pătraţi de drum pietruit.

Oraşul avea în 1948 un singur medic, iar profesori cît să-i numeri pe degete. Se găsea în schimb din belşug farmec medieval; cetatea Rîşnovului l-a întreţinut de-a lungul anilor.

Iluminatul electric nu reuşise să depăşească centrul oraşului, iar oamenii se fereau de becurile mai mari de 25 waţi, de teamă să nu consume prea multă lumină. Dar se găsise un cuvînt şi pentru întunericul străzilor ori pentru lampa cu gaz: pitoresc.

Desigur, ajunşi astăzi în Rîşnov ne simţim şi noi îndemnaţi să dăm o fugă pînă la cetate, să punem piciorul pe multe locuri intrate în istorie; dar să mărturisim: nu acesta ne este primul gînd. Oraşul ce abia acum şi-a căpătat dreptul de a se numi astfel îşi spune primul cuvînt asupra sensibilităţii noastre. Iată-l! Orice s-ar spune, în închipuire, dacă nu şi pe hîrtie, e destul de greu să pui alături linia modernă a noii noastre arhitecturi cu croiala neclintită din tradiţie a vechilor case ardeleneşti. Poate de aceea prima cunoştinţă cu Rîşnovul, chiar dacă nu izbeşte de la început prin noul arhitectonic, te impresionează puternic pe măsură ce-l descoperi. Blocurile cu mai multe etaje nu au întîrziat să se arate. Cele două construcţii de lîngă uzinele chimice, ca şi cea din centrul oraşului, ne arată că orăşelelor din Ardeal le stă foarte bine cu linia simplă şi culorile îndrăzneţe cerute de legile arhitecturii contemporane.

Avea dreptate bătrînul care refuza să numească oraş Rîşnovul de odinioară. Ce fel de oraş putea fi cînd locuitorii lui se îndeletniceau fie cu cultivarea unor mici bucăţi de pămînt, ori cu creşterea unei juninci, fie cu tîmplăria prin modestele ateliere ale oraşului, ori cele din împrejurimi? Rîşnovul de astăzi ocupă un loc de seamă pe harta industrială a regiunii Braşov. Aproape în fiecare unitate a industriei construcţiilor de maşini din ţară există măcar cîteva din seriile de filiere, alezoare, burghiuri ce poartă pe ele iniţialele „F.S.R." — Fabrica de scule Rîşnov. Dacă muncitorii sînt mîndri de frumosul ei renume precum şi de faptul că de la înfiinţarea fabricii şi pînă acum productivitatea muncii a crescut an de an, colectiviştii din Rîşnov n-au mai puţine motive de a fi mîndri de roadele muncii lor. Au un argument proaspăt: producţia medie obţinută în 1962 de G.A.C. „I.L. Caragiale" a întrecut cu mult producţiile medii ale celor trei ani anteriori.

Pînă în 1948, dacă adolescenţii oraşului voiau să facă altceva în viaţă decît bunicii sau părinţii lor, trebuiau neapărat să ia drumul Braşovului. Cele două şcoli locale nu-i puteau duce decît pînă la sfîrşitul claselor elementare. Amîndouă nu însumau atunci nici măcar jumătate din numărul claselor de studiu ori al profesorilor pe care-i are astăzi o singură şcoală, cea medie: 70 de cadre didactice îşi desfăşoară aici activitatea zilnică, luminînd peste 1.600 de elevi împărţiţi în 49 de clase.

Învăţămîntul de astăzi ajută industria Rîşnovului să-şi crească o mare parte din cadre la ea acasă. Peste 1.000 de muncitori tineri de aici sînt absolvenţi ai noii şcoli profesionale.

Şi tot pînă în 1948, dacă se întîmpla cumva ca medicul să lipsească vreodată (ceea ce nu era prea rar), bolnavii trebuiau din nou să ia drumul Braşovului. Adică al oraşului. Cine să-l înlocuiască?

La dispensarul actual (despre care oamenii vorbesc mai puţin, pentru că sînt cu gîndul la viitoarea policlinică) şi la cabinetul dentar cei 7 medici specialişti au dat numai în 1962 peste 23.000 de consultaţii.

Un vechi amator de pitoresc ar strîmba desigur din nas dacă şi-ar arunca ochii pe una din fotografiile pe care nici un fotoreporter nu uită să o facă: graţioasele braţe de metal ce poartă tuburile fluorescente, profilate peste cetatea Rîşnovului. Pentru rîşnovenii care odinioară se fereau de becurile mai mari de 25 de waţi, o astfel de fotografie este de-a dreptul un simbol. Străzile largi, amenajate cu grijă — în ultimul an au fost asfaltaţi peste 5.850 mp de drum — duc cu ele lumina pînă departe, către marginea oraşului, unde se întind uzinele chimice. Pentru

Cele două trambuline sînt zilnic asaltate de schiori.

Rîşnov — februarie 1963.

iluminatul acestor artere statisticile locale au înscris o cifră grăitoare: din 1953, datorită extinderii reţelei electrice de aproape zece ori şi înlocuirii becurilor mici cu altele puternice, consumul lunar de lumină a crescut de 45 de ori. O cifră ce spune foarte mult despre adevărata frumuseţe pe care noi o numim civilizaţie.

★

Ceea ce te impresionează în aceste zile de iarnă este mulţimea de copii şi tineret ce colindă străzile cu schiurile. Dacă trebuie să cumpere o pîine ori un caiet, fetiţa de 12 ani sau tînărul de 18 îşi pune schiurile. Lucrul acesta poate să treacă drept un antrenament zilnic, dar tot atît de bine poate să fie luat şi ca anticipaţie. Nu peste multă vreme despre Rîşnov se va vorbi şi ca despre o importantă bază turistică. Valea Cetăţii, aşezată la poalele cetăţii Rîşnovului, va deveni, pare-se, în destul de scurt timp, un interesant complex sportiv şi turistic. Un drum special amenajat va face legătura cu Poiana Braşov, aflată la o distanţă de numai o oră şi ceva. Oaspeţii Poienii vor putea coborî lesne în Valea Cetăţii, unde-i vor aştepta, în afară de pîrtia de schi şi cele două trambuline existente de pe acum, o cabană nouă, un restaurant şi un ştrand reamenajat. Rîşnovenii, cei care în 1962 au contribuit din plin la pietruirea străzilor şi înlocuirea podurilor de lemn cu altele de beton, sînt gata să dea o mînă de ajutor la transformarea Văii Cetăţii. Spiritul lor de gospodari se va dovedi, desigur, din plin şi la ridicarea policlinicii, la modernizarea unor străzi lăturalnice ori la amenajarea parcului din noul cartier. Într-un cuvînt, la înfăptuirea a tot ceea ce cetăţenii discută acum, în aceste zile de iarnă, cu candidaţii lor.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Aurel COPOS

La fabrica de scule, maşinile moderne sînt prezente în fiecare hală.

Şi ei se autoservesc.

BUSINESS ŞI LOBBY

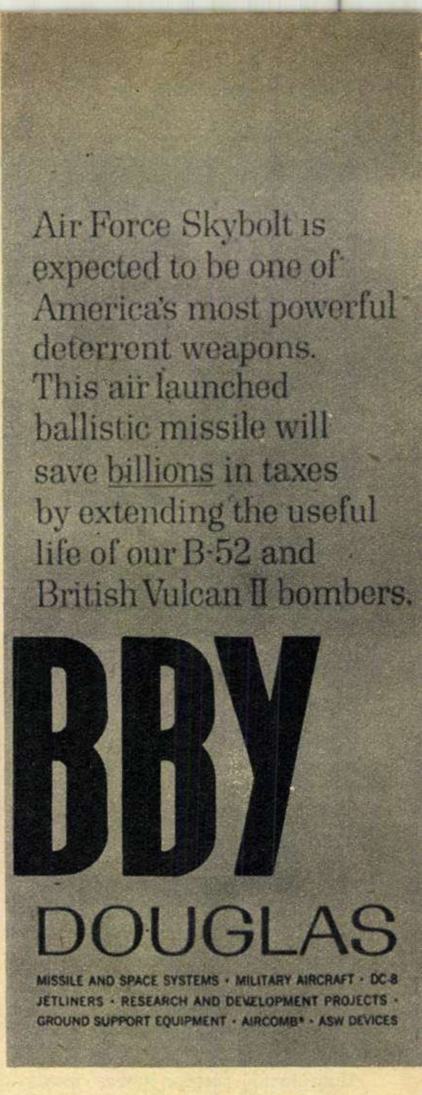

Air Force Skybolt is expected to be one of America's most powerful deterrent weapons. This air launched ballistic missile will save billions in taxes by extending the useful life of our B-52 and British Vulcan II bombers.

DOUGLAS

MISSILE AND SPACE SYSTEMS • MILITARY AIRCRAFT • DC-8 JETLINERS • RESEARCH AND DEVELOPMENT PROJECTS • GROUND SUPPORT EQUIPMENT • AIRCOMB® • ASW DEVICES

În arhivele Congresului S.U.A.

A doua zi după Anul nou, în biroul senatorului Hubert Humphrey şi-a făcut apariţia unul din cei mai vechi ziarişti din Washington, ţinîndu-şi de mînă nepoţelul, care, după spusele sale, „a ajuns la vîrsta cînd poate să înţeleagă activitatea politică". De aceea unchiul l-a adus la Senat, ca să asiste la un interviu luat unuia din liderii de frunte ai senatorilor democraţi. Senatorul şi-a arătat bunăvoinţa relatînd atît unchiului cît şi nepotului impresiile culese în urma unei recente călătorii în ţările Americii Latine. Vorbind cu profundă nemulţumire despre regimul militarist compromis din Peru, Humphrey a exclamat:

— Şi cu toate acestea noi am recunoscut regimul militar din Peru, ba chiar l-am sprijinit, acordîndu-i ajutoare.

— De ce? — a întrebat contrariat nepotul ziaristului.

— Din cauza presiunilor cercurilor de afaceri americane care au interese în Peru — a răspuns senatorul Humphrey. El a adăugat: secretarul de stat Rusk s-a opus acestor acţiuni, secretarul de stat adjunct Ed Martin s-a opus, ambasadorul Jim Loeb şi-a pierdut postul pentru că s-a opus şi el. Dar oamenii de afaceri americani au făcut presiuni asupra Casei Albe să lucreze cu aceste cercuri militare şi ele şi-au atins scopul. Chiar mai înainte ca Departamentul de Stat să ştie, ziaristul Charley Bartlett (prieten intim al preşedintelui — n.n.) i-a spus ambasadorului peruvian la Washington, Berckemeyer: „Nu-ţi face griji, guvernul dumitale va fi recunoscut în cîteva zile. Şi aşa s-a şi întîmplat". Trebuie ţinut seamă de faptul că cei ce s-au opus acestei recunoaşteri au făcut-o numai pentru că şi-au dat seama că regimul din Peru este atît de compromis încît relaţiile cu el vor compromite la rîndul lor poziţia S.U.A. în America Latină.

Este greu de spus ce concluzii a tras nepotul ziaristului din faptele aflate cu prilejul primului său interviu. Nu este însă dificil de presupus reacţia opiniei publice americane. Nu trebuie considerat de loc o întîmplare faptul că ziare ca „Washington Post", precum şi personalităţi politice care iau în considerare mai cu luciditate interesele ţării lor dau semnalul de alarmă în legătură cu activitatea tuturor acestor grupuri de presiune, care îşi desfăşoară activitatea nefastă în afara şi în interiorul guvernului S.U.A. în interesul îngust şi de cele mai multe ori primejdios al unui cerc restrîns de oameni de afaceri. Este vorba mai ales de afaceriştii care încasează averi fabuloase de pe urma cursei înarmărilor, sinchisindu-se prea puţin dacă businessul lor pune în primejdie pacea lumii, inclusiv a poporului american.

În zilele cînd la Washington se desfăşurau tratativele sovieto-americane pentru încheierea unui acord cu privire la încetarea tuturor experienţelor cu arma nucleară, cînd majoritatea comentatorilor cu autoritate subliniau existenţa a noi posibilităţi de a se ajunge grabnic la o înţelegere, ca urmare a iniţiativei luate de Uniunea Sovietică, s-a observat că o serie de oameni politici, unele ziare şi organe oficiale au început o campanie concertată împotriva încheierii unui acord.

Unde duceau firele acestei campanii? Ce interese se aflau în spatele ei? În nici un caz interesele poporului american. În primul rînd este vorba de monopolurile care profită de pe urma fabricării diferitelor tipuri de arme atomice, care vor să primească comenzi pentru noi tipuri de arme, ca şi de cele care fabrică diferitele mijloace de transport ale armei nucleare. În slujba lor se află grupuri considerabile de oameni politici care caută sprijin pentru a se lansa pe scara avansării în posturi guvernamentale, militari şi diverşi specialişti care încasează direct beneficii de pe urma afacerilor cu armamente şi a războiului rece.

Scenariul a funcţionat după cum urmează. Semnalul a fost dat de guvernatorul statului New York, miliardarul Nelson Rockefeller, presupus candidat republican la preşedinţia Statelor Unite, care, într-un discurs ţinut la 28 ianuarie, a atacat tratativele pentru încetarea experienţelor cu arma nucleară, acuzînd guvernul că „ascunde în mod deliberat anumite lucruri faţă de opinia publică americană..." Ziaristul de dreapta Arthur Krock a sărit imediat în ajutorul guvernatorului. Într-un articol publicat în ziarul „New York Times", adoptînd un ton grav care nu poate înşela pe nimeni în afară de cei naivi, Krock scria: „Îngrijorarea profundă exprimată de

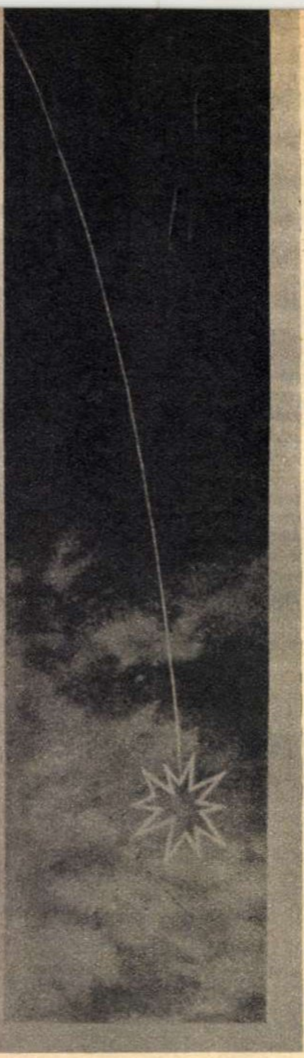

● Dezvăluirile senatorului Humphrey ● De ce sînt îngrijoraţi Rockefeller şi ceilalţi ● „General Dynamics“ orchestrează campania împotriva unui acord privind încetarea experienţelor cu arma nucleară ● Comisia pentru energia atomică a S.U.A. şi comenzile militare ● Opinia publică americană îşi intensifică presiunile pentru înfăptuirea unui prim pas pe calea dezarmării generale şi totale.

Iată (în stînga) una din reclamele despre care vorbeşte ziaristul american Drew Pearson. Reclama, redactată de compania „Douglas Aircraft“, care a realizat profituri fabuloase din experimentarea rachetei „Skybolt“, sublinia că fabricarea rachetei „aduce economii de miliarde“, exact în momentul cînd guvernul S.U.A. anunţa că anulează construirea acestei rachete, tocmai pentru că reprezintă „o risipă financiară inutilă“. Dar nu numai „Douglas Aircraft“ se ocupă cu reclama produselor morţii. Firma „Boeing“ face şi ea reclamă (în dreapta). Alături de „twist în spaţiu“ — astfel prezintă compania echipamentul pentru astronauţii americani — găsim şi reclama unor elicoptere antisubmarine. Care e scopul publicării unor astfel de reclame? Sumele plătite pentru ele diferitelor reviste de către monopoluri constituie o formă voalată de influenţare a respectivelor organe de presă pentru a sprijini politica de înarmare...

SPACE TWIST
DASH
BOEING

către Rockefeller şi oglindită în întrebările puse de el este pe deplin justificată... Dacă prin aceasta a contribuit ca şi Congresul şi poporul american să o împărtăşească, înseamnă că el aduce naţiunii un serviciu extraordinar“. Iată deci cum cel care s-a ridicat împotriva încheierii unui acord cerut de opinia publică este proclamat în doi timpi şi trei mişcări „salvatorul“ naţiunii americane. Că opinia publică americană este de altă părere, ne-o dovedeşte confirmarea pe care o găsim în declaraţia celui de-al treilea participant la această campanie, savantul stipendiat al trusturilor de armament, dr. Edward Teller, declaraţie dată publicităţii de Organizaţia membrilor republicani ai Congresului. Teller începe astfel: „Acceptarea de către ruşi a unui mic număr de staţii de control şi inspecţii la faţa locului a stîrnit speranţe în încheierea unui acord asupra interzicerii experienţelor cu arma nucleară. O astfel de interzicere este considerată drept un pas important spre încetarea cursei înarmărilor. Se afirmă că aceasta serveşte intereselor Statelor Unite“. Cui a stîrnit speranţe? Cine consideră acest lucru drept un pas important, corespunzător intereselor Statelor Unite? Este evident că aci Teller polemizează tocmai cu opinia publică americană, de a cărei stare de spirit se tem patronii săi. De altfel el vorbeşte singur despre faptul că poziţia Uniunii Sovietice „este sprijinită de o largă agitaţie a opiniei publice“ şi face apel la „congressmenii patrioţi“ să nu se lase influenţaţi „de presiunea unui public speriat de crize şi înşelat de mirajul păcii“.

Cu ce argumente se adresează Teller acestor congressmeni? Cu argumente furnizate de birourile de propagandă ale monopolurilor interesate. Iată-le: „Un acord cu privire la interzicerea experienţelor va împiedica aducerea de îmbunătăţiri vitale explozivilor noştri atomici. Noi am început dezvoltarea unor explozivi nucleari curaţi şi ieftini şi avem nevoie de mai multe experienţe pentru a completa această dezvoltare. (Nu se aseamănă oare stilul lui Teller cu cel al reclamelor pentru diferite produse într-adevăr inofensive, «bun, curat şi ieftin»? — n.n.) Experienţele au stimulat adesea inventarea unor noi căi pentru dezvoltarea explozivilor nucleari. Fără experienţe, laboratoarele noastre pentru armament îşi vor pierde competenţa în ce priveşte cercetările în domeniul armamentelor“.

Despre laboratoarele cui este vorba? Vom afla imediat dacă vom face apel la documentele unei anchete întreprinse în anul 1959 de către un subcomitet condus de congressmenul Herbert, documente care au dezvăluit strînsele legături financiare şi de altă natură dintre Teller şi una din cele mai importante companii de armament, „General Dynamics“. Şeful departamentului atomic al acestei companii, care asumă şi funcţia de vicepreşedinte, este domnul Frederic de Hoffman, unul din prietenii intimi ai lui Teller.

„General Dynamics“, care a primit mari comenzi pentru fabricarea de rachete Atlas, submarine nucleare şi alt armament nuclear, este principala profitoare de pe urma cursei înarmărilor. Preşedintele ei, Frank Pace jr., este un bogătaş care în timpul guvernării lui Truman a deţinut pe rînd funcţia de director al bugetului şi apoi de secretar al Departamentului forţelor armate. Consiliul de directori al lui „General Dynamics“ este compus în proporţie de 50% din foşti militari superiori, foşti înalţi funcţionari ai Departamentului de război şi ai Comisiei pentru energia atomică. Nu este de loc greu de închipuit legătura intimă care există între foştii şi actualii membri ai acestor departamente, între concepţiile unora şi altora, mai ales cînd ele se regăsesc pe platforma comună a unor avantaje materiale reciproce deosebit de avantajoase. Astfel se şi explică de ce la două zile după ce Rockefeller a dat semnalul atacului pentru subminarea tratativelor, Comisia pentru energia atomică a găsit cu cale să dea publicităţii raportul cu privire la experienţele subterane întreprinse anul trecut pe terenurile din Nevada. De fapt raportul era doar un pretext pentru a se desfăşura o pledoarie în favoarea continuării experienţelor, şi deci reprezenta o luare de poziţie împotriva însăşi politicii afirmate, cel puţin oficial, de organul superior Comisiei, Casa Albă, care a recunoscut necesitatea şi posibilitatea încheierii urgente a unui acord. Comisia declara într-un paragraf al raportului că „în cadrul unora dintre experienţe, cele subterane s-au dovedit a avea distincte avantaje tehnice faţă de experienţele atmosferice, în afară de avantajul evident de a nu produce căderi radioactive“. Raportul comisiei se străduieşte să justifice necesitatea continuării experienţelor subterane, aducînd argumentul că pentru scopuri paşnice „ele ar putea demonstra că au valoare practică şi că sînt capabile să aducă o contribuţie substanţială la dezvoltarea economiei“. Comisia subliniază că, în afară de experienţe cu un asemenea caracter, ea intenţionează să continue „experienţe destinate determinării utilităţii exploziilor subterane complet închise“. În esenţă, nu există nici o deosebire între pledoaria acestui raport cu privire la utilitatea experienţelor subterane şi pledoaria lui Teller, în afară de o anumită discreţie determinată de poziţia oficială a acestui organism.

Exemplul de mai sus nu este primul caz în S.U.A., în care un organism oficial adoptă în mod public, sub presiunea unor cercuri de afaceri interesate, o poziţie contrară politicii declarate în mod oficial de organul superior. De pildă, cunoscutul ziarist Drew Pearson a dezvăluit că în luna decembrie, deşi preşedintele Kennedy a declarat că este împotriva continuării programului construcţiei de rachete Skybolt ca fiind costisitor şi inutil, publicaţiile „Time“, „Newsweek“ şi „Fortune“ au inserat reclame redactate de compania „Douglas Aircraft“, producătoarea lui Skybolt, reclame aprobate şi subvenţionate de forţele aeriene ale Statelor Unite, prin care erau lăudate calităţile rachetei Skybolt, afirmîndu-se că fabricarea ei va duce „la realizarea de economii".

În cazul rachetei Skybolt, grupurile care erau interesate în fabricarea altor tipuri de armament s-au dovedit mai puternice. Este evident că „Douglas Aircraft", specializată în primul rînd în fabricarea unor tipuri de avioane şi a rachetelor destinate lor, trece pe planul doi ca putere şi importanţă, tocmai ca urmare a scăderii rolului avioanelor în arsenalul armamentului modern american. Pe primul plan trec monopolurile producătoare de noi tipuri de arme atomice şi de rachete cu mare rază de acţiune. Este vorba de companii ca „General Electric", a cărei fabrică de la Hanford produce plutoniu necesar bombelor cu hidrogen. De asemenea este vorba de „Thiokol Chemical", care a fost preluată de familia Rockefeller şi o dată cu aceasta a primit comenzi pentru fabricarea combustibilului solid necesar principalului tip de rachete americane — Minuteman. Alocaţiile bugetare militare ale S.U.A. din anii 1961 şi 1962 au prevăzut cheltuielile cele mai importante tocmai pentru producerea acestor rachete. În anul 1958 familia Rockefeller a organizat „Itek Corporation", care se ocupă cu fabricarea de maşini electronice necesare lansării rachetelor şi de alte produse militare de înaltă precizie. În general, familia Rockefeller are ramificaţii în cele mai importante întreprinderi care produc arme purtătoare de focoase nucleare, iar Laurence Rockefeller, fratele guvernatorului, deţine postul de director la „Vitro Corporation", care execută principalele comenzi de materiale necesare producerii de arme nucleare, plasate de Comisia pentru energia atomică.

Aşadar, astfel de interese se află în spatele campaniei deschise de guvernatorul Rockefeller împotriva unui acord de interzicere a experienţelor cu arma nucleară. Evident, aceste interese se leagă şi de interesele partidului republican şi ale aceluiaşi guvernator Rockefeller — candidat prezumtiv la preşedinţia Statelor Unite. Ele constă în a găsi o acţiune politică care să mobilizeze opinia publică în jurul acuzaţiei de „împăciuire" aduse celor care ar privi cu seriozitate şi luciditate posibilitatea unor tratative constructive. Grupul congressmenilor republicani a şi declarat că va întreprinde o serie de acţiuni pentru a cere explicaţii în legătură cu atitudinea „concesivă" faţă de propunerile Uniunii Sovietice. Comentatorul ziarului „New York Times", John Finney, sublinia că această iniţiativă republicană este privită cu „nelinişte în sînul Administraţiei, pentru că în mod evident ea urmăreşte să transforme problema interzicerii experienţelor într-o problemă de politică internă, într-un moment cînd se face efortul de a se ajunge la un acord cu Uniunea Sovietică". Acelaşi comentator adaugă că niciodată în trecut „nu a avut loc un asemenea atac concertat aşa cum este el plănuit acum de grupul republican".

Ziarul „Washington Post", exprimîndu-şi îngrijorarea faţă de inteţirea acţiunilor acelor grupuri care exercită presiuni în afara şi în interiorul Administraţiei, în numele marelui business — grupuri denumite lobbies — scria între altele: „Cea mai mare parte a activităţii lobbistice este desfăşurată încă pe o cale ascunsă şi discretă, şi este dificil să se stabilească exact dimensiunile problemei create de activitatea lobbistică. Desfăşurarea acţiunilor acestor grupuri este acoperită de acea clauză a constituţiei care prevede dreptul de a prezenta petiţii. Dar tocmai abuzarea de acest drept... este îngrijorătoare... În virtutea unei legi din 1946 care reglementează această activitate, peste 4.500 de persoane şi organizaţii sînt înregistrate în arhivele Congresului ca desfăşurînd aci o activitate lobbistică. În anul 1961, ultimul an pentru care avem la dispoziţie date, lobbiştii au cheltuit aproape 4 milioane de dolari (pentru cumpărarea de «simpatii» — n.n.), dar din cauza ambiguităţilor legii cu privire la activitatea lobbistică nu toate sumele cheltuite sînt raportate Congresului".

Cazul senatorului Tom Dodd, care ocupă o poziţie importantă în Comisia pentru afacerile externe a Senatului, subliniază cît de complexă şi ramificată este activitatea acestor grupuri. Dodd figurează în arhivele Congresului ca fost agent al guvernului Guatemalei, în care calitate încasa 50.000 de dolari anual. El şi-a dat demisia din funcţia de lobbist oficial al acestui guvern doar cu o zi înainte de a intra în Senatul Statelor Unite. S-a observat însă că, după ce a devenit senator, el a condus lupta pentru introducerea unui amendament în legea cu privire la acordarea de ajutoare pentru străinătate, amendament conform căruia urma să se acorde Guatemalei încă 5 milioane dolari. În ultimii ani Dodd a întreprins o serie de călătorii foarte costisitoare în Congo şi de atunci a început să acţioneze în calitate de apărător înverşunat al lui Chombe şi al intereselor grupului pro-Katanga. S-a observat de pildă că textul unui amplu discurs al său în favoarea lui Chombe şi a secesiunii katangheze a fost difuzat la Elisabethville, capitala Katangăi, încă înainte cu cîteva ore ca Dodd să-l fi rostit de la tribuna Senatului. Astfel ziarele americane au aflat ceea ce voia să spună Dodd nu de la corespondenţii lor acreditaţi pe lîngă Senatul Statelor Unite, ci de la corespondenţii lor din Elisabethville. Cu toate acestea domnul Dodd nu figurează în documentele Congresului ca lobbist sau agent al unei ţări străine, ci ca senator democrat care ar reprezenta interesele populaţiei din statul Connecticut (S.U.A.). Tocmai la asemenea cazuri făcea aluzie „Washington Post" cînd spunea că nu toţi lobbiştii sînt înregistraţi şi că este greu să se stabilească dimensiunea activităţii şi a fondurilor folosite de ei.

Din toate acestea nu trebuie dedus că absolut toate cercurile de afaceri din S. U. A. se pronunţă pentru continuarea cursei înarmărilor. Există oameni de afaceri cu averi fabuloase ca industriaşul Cyrus Eaton, financiarul James Warburg şi alţii, grupaţi în jurul revistei „Nation", care acţionează pentru încetarea cursei înarmărilor. În general în S.U.A. începe să se simtă acum mai mult presiunea acelor cercuri de afaceri care îşi au plasate capitalurile în industria de pace şi nu au decît de pierdut de pe urma cursei înarmărilor. Aceste grupuri sînt interesate în dezvoltarea comerţului şi îşi dau seama că fără încetarea practicilor războiului rece o astfel de dezvoltare nu este posibilă.

Lupta dintre cercurile interesate într-o politică militaristă şi cele care privesc lucid actualul raport de forţe şi se pronunţă pentru o înţelegere paşnică se desfăşoară în S.U.A. atît în afara Administraţiei şi a Congresului cît şi în interiorul lor. Am văzut la început că atunci cînd lobbiştii cercurilor militariste din Peru au luptat pentru a obţine sprijin la Washington, intimul Casei Albe, ziaristul Bartlett, a comunicat ambasadorului peruvian că totul va fi în regulă, şi aşa a fost. Ce va avea de comunicat Bartlett lui Rockefeller, Teller şi celorlalţi profitori ai continuării experienţelor cu arma nucleară? Rezultatul luptei va putea fi judecat după atitudinea delegaţiei S.U.A. la actualele tratative de la Geneva, care trebuie să aducă încetarea, pretutindeni şi pentru totdeauna, a experienţelor cu arma nucleară. Şi aceasta doar ca un început.

Nicolae LUPU

DISARM
UNDER
WORLD
LAW
WE OPPOSE
ALL BASES
AND BLOCKADES
NO
WAR
DO
ATION

„Să dezarmăm", „Nu vrem război" — iată ideile în numele cărora acţionează cercuri tot mai largi, de tineri şi vîrstnici, din S.U.A., care smulgîndu-se de sub presiunea propagandei trusturilor de armament îşi intensifică acţiunile în vederea încetării cursei înarmărilor.

DESPRE ANA, CU INTERPRETA EI

— Așadar, vă vom vedea în curînd într-un nou film — ne adresăm actriței Flavia Buref... După cîte am aflat, copia standard a filmului „A fost prietenul meu" este gata și urmează doar să așteptăm programarea lui pe ecrane...

— Da, echipa de realizatori și-a spus ultimul cuvînt și acum cîteva zile l-am văzut cu toții pe peliculă, într-o sală de proiecție de la Buftea. Ca întotdeauna momentul a fost emoționant; eram puși în fața muncii noastre de luni de zile, o vedeam pe Ana așa cum pînă atunci eu mi-o imaginasem, străduindu-mă să-i dau viață.

— Dacă nu mă înșel, e vorba de o tînără arhitectă, talentată și pasionată de munca ei, care încearcă o deziluzie sentimentală.

— E prea puțin spus despre Ana... Personajul acesta m-a captivat, personal mi se pare unul din cele mai reușite roluri feminine din scenariile noastre inspirate din problemele actualității. M-a cucerit pentru că e în primul rînd o fată contemporană, pe care o cunosc, o înțeleg, mi-e apropiată, o tînără intelectuală cu preocupări largi, caracteristică zilelor noastre. Fata asta construiește case, proiectează chiar un oraș muncitoresc, dar își păstrează întreaga ei feminitate, știe să iubească intens, cu dăruire. În însuși felul ei de a iubi se reflectă noblețea caracterului, noul din concepția ei despre viață; la un moment dat, Tudor, tînărul chirurg de care ea e îndrăgostită, o părăsește, căci i se pare că iubirea îl stînjenește în muncă. Ana va ști să plece, să sufere demn, nezgomotos, fără scene de explicații și reproșuri, încercînd chiar să justifice atitudinea lui Tudor.

— Nu găsiți că e, totuși, o pasivitate nerecomandabilă în legăturile sincere, profunde, dintre doi tineri?

— Nu mi se pare. Ana are încredere în judecata lui Tudor, îl lasă pe el să înțeleagă că adevărata iubire nu poate împiedica, ci, dimpotrivă, stimulează omul în munca sa. Și apoi, mai e ceva: pentru Ana, iubirea înseamnă mult, dar nu totul. Ea își are munca ei, care o pasionează și îi centrează viața; pentru ea o dezamăgire în dragoste nu înseamnă prăbușirea totală, dezechilibrul. Poate tocmai pentru că a simțit aceasta, Tudor se va reîntoarce la ea — așa cum sugerează finalul filmului. Apoi, în relațiile dintre cei doi intervine și acea minunată prezență a lui Matei „prietenul nostru", comunistul cu sufletul generos, răspîndind calm, căldură și umanitate în jurul lui, cel al cărui portret îl intenționează de fapt filmul regizorului Andrei Blaier. De altfel, povestea de dragoste dintre Ana și Tudor servește unei mai adînci caracterizări a acestui om deosebit care e Matei.

— Partenerul dv. e Victor Rebengiuc, după cîte știu...

— Da, Tudor e interpretat de fostul meu coleg de institut, cu care joc pentru prima oară împreună și cu care am colaborat foarte bine, el fiind la fel de pasionat de rolul său ca și mine. După cum am lucrat cu plăcere scenele în care a trebuit să apar alături de artistul emerit Nicolae Sireteanu, interpretul personajului principal al filmului, Matei.

S. F.

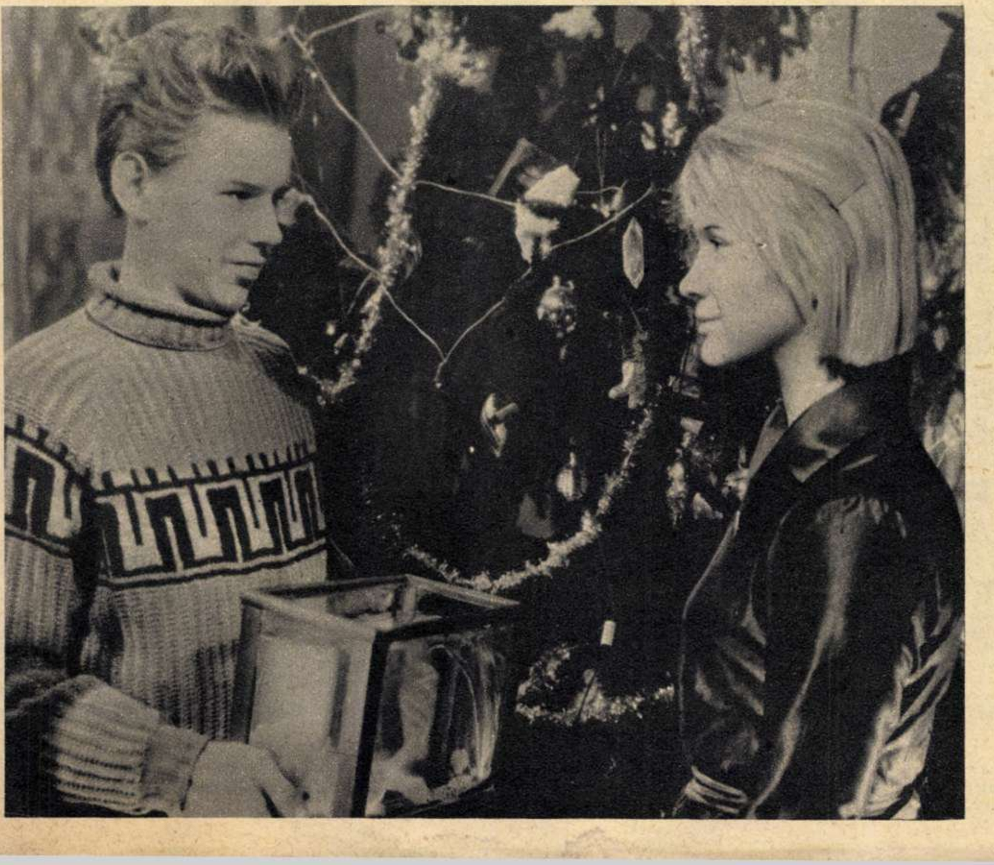

VÎRSTA VISURILOR

„Artistul zilelor noastre simte nevoia imperioasă de a spune tuturor că soarele e minunat, că prietenia există, că lumea e proaspătă și luminoasă...", mărturisea într-un articol recent regizorul sovietic Iuli Karasik, autorul unuia din cele mai inspirate poeme cinematografice dedicate adolescenței.

Cartea lui R. Fraerman „Cîinele sălbatic Dingo" sau „Povestea primei iubiri" a legănat visurile de tinerețe ale generației de oameni sovietici aflate acum în anii maturității. Transpusă în imagini cinematografice de Iuli Karasik, povestea prieteniei și a primelor sentimente dintre Tania, Kolea și Filka e chemată să stimuleze aspirațiile spre vis și fapte deosebite ale unei noi generații. Și nu numai în Uniunea Sovietică: acest film, care a cucerit în vara trecută, la Festivalul filmelor pentru copii și tineret de la Veneția, Marele Prêmiu „Leul de Aur", e într-adevăr destinat unei rodnice cariere mondiale.

Adolescentă romantică, atrasă de taina depărtărilor, de lumea poeziei și a visului, Tania trăiește sub ochii spectatorului momentul de cotitură spre sentimentele și aspirațiile tinereții. Emoționanta ei prietenie cu micul nanaez Filka, gelozia pe care i-o inspiră Kolea, fiul adoptiv al tatălui ei, și apoi atracția pentru Kolea, zbuciumul ei între aceste sentimente contradictorii dau filmului dramatism. Nu e vorba aci doar de explorarea psihologiei unei adolescente, ci în primul rînd de o fierbinte pledoarie pentru frumos, pentru o viziune poetică asupra lumii (proprie unui tineret sănătos). Pentru Tania, Kolea și Filka prietenia, noblețea omenească există într-adevăr și îndeamnă la fapte deosebite, eroice.

În fotografie: Galina Polskih (Tania) și Vladimir Osobik (Kolea) într-o scenă din filmul „Cîinele sălbatic Dingo", premiat cu „Leul de Aur" la Festivalul internațional de la Veneția.

● Ce pot și ce nu pot realiza calculatoarele electronice moderne ● Un calculator = 5.000 de limuzine ● Mașina „descoperă" legea a treia a lui Kepler ● „Inginerul-șef" al uzinei: automatul optimal

MAȘINI „INTELIGENTE"

de prof. univ. Edmond **NICOLAU**

Fotografie ghicitoare? Nu! Interiorul unei mașini electronice de calcul.

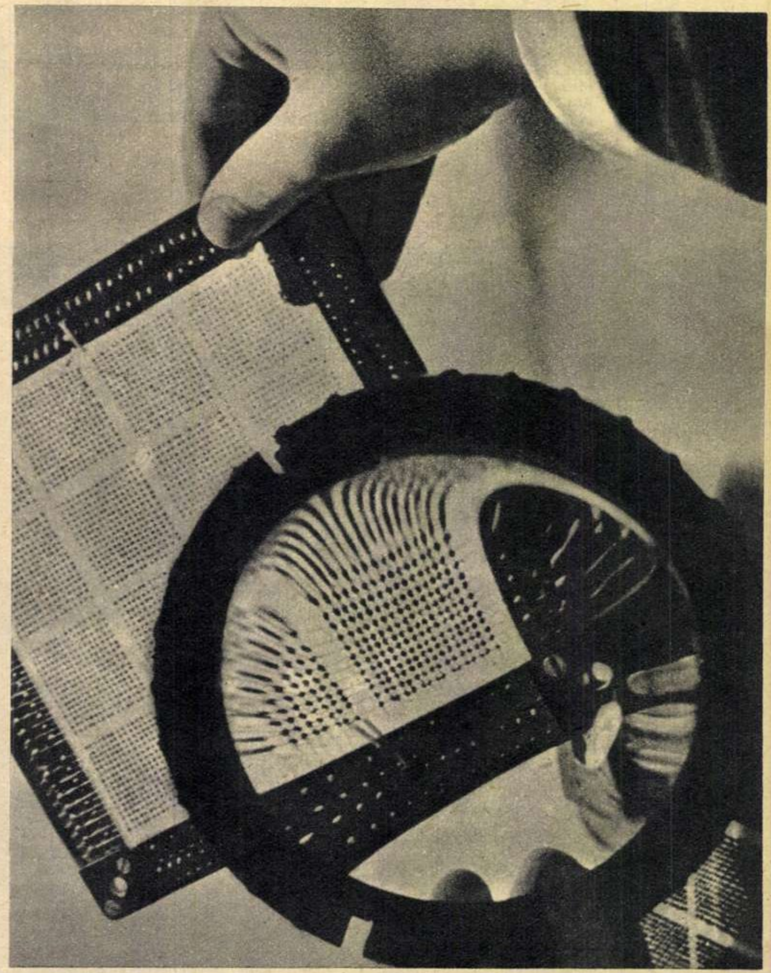

O memorie care nu dă greș niciodată: dispozitiv de memorie magnetică.

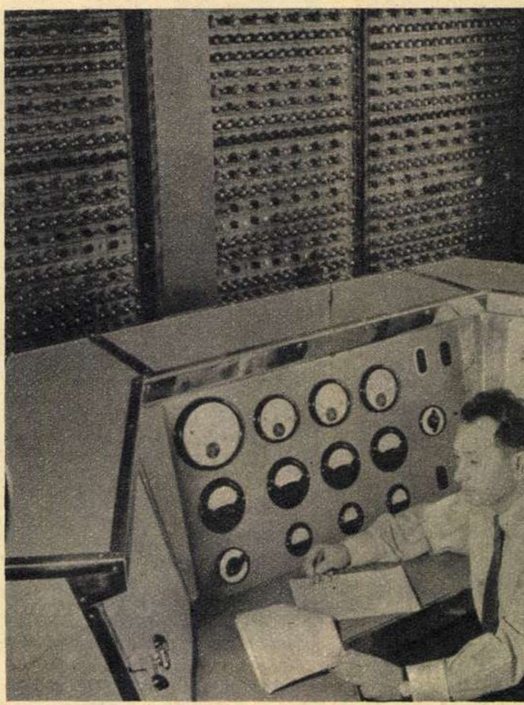

Mașina electronică de calcul MECIPT-1, construită de un colectiv de specialiști de la Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic din Timișoara, și-a dovedit utilitatea nu numai în cercetările teoretice, ci și în practica industrială. Astfel, cu ajutorul ei s-a stabilit, în mai puțin de 20 de minute și cu mare precizie, consumul specific optim de combustibil al Uzinei electrice din Timișoara. Un calcul asemănător, efectuat prin mijloacele obișnuite, ar fi necesitat mai multe luni.

În basme eroul este întrebat la un moment dat: cum vrei să mergi, Făt-Frumos, ca vîntul sau ca gîndul? Și Făt-Frumos voia să meargă ca gîndul. Era și normal: pe vremea lui se considera că nimic nu poate întrece viteza gîndului. Dar credința aceasta este și nu este adevărată. Desigur, cu gîndul putem atinge într-o clipă nebuloasele de la limita vizibilă a Universului, la distanțe de miliarde de ani-lumină. Dar dacă încercăm să socotim cu gîndul, atunci constatăm că viteza lui este foarte mică.

Fără îndoială că dacă vom înmulți 2 cu 2, vom ști imediat rezultatul. Dar cînd vom dori să înmulțim 1.234.567.899 cu 9.987.654.321, adică două numere de cîte zece cifre, nu ne va fi de loc atît de ușor ca la înmulțirea lui 2 cu 2. Pentru aceasta va fi necesar să luăm hîrtie și creion, să calculăm. După vreo cinci minute vom obține rezultatul, dar este foarte probabil ca pe undeva să se fi strecurat vreo greșeală.

La mașinile electronice de calculat, după cum se știe, lucrurile se întîmplă cu mult mai repede. De exemplu, înmulțirea celor două numere date mai sus se realizează fulgerător: într-o singură secundă mașina poate să facă cam un milion de astfel de operațiuni. Și, în plus, fără erori. Înțelegem acum de ce viteza gîndului nu este de loc impresionantă în comparație cu aceea a dispozitivelor electronice.

Cum este construit un calculator electronic? Desigur că nu este cazul să intrăm aici în toate detaliile. Putem să ne imaginăm că este vorba de un dulap mare, în care se găsesc tot felul de piese electronice. Pentru mașina de calculat nu există numere, ci numai semnale electrice. Deci, ea trebuie să fie prevăzută cu dispozitive capabile să primească informații sub forma unor semnale electrice; cu alte dispozitive care să le prelucreze după anumite reguli date; și, în sfîrșit, cu elemente care să comunice la ieșire rezultatul într-o formă convenabilă pentru noi.

Aceasta este schema de principiu a unui calculator electronic.

Gîndirea logică și releele

Ceea ce uimește cel mai mult este faptul că un astfel de calculator poate să ia anumite decizii logice. Dar aceasta nu este chiar atît de complicat cum s-ar putea crede.

Încercările oamenilor de a automatiza fenomenele gîndirii logice nu sînt noi. Astfel, istoria amintește de catalanul Ramon Lull care, în jurul anului 1200, a imaginat un sistem grație căruia încerca tocmai să formalizeze gîndirea logică. Preocupări asemănătoare a avut și marele matematician și filozof Leibnitz. Logica matematică, în sensul actual al cuvîntului, a fost însă fundată de matematicianul G. Boole.

Este meritul fizicianului rus Ehrenfest de a fi observat că, în fond, această logică matematică poate să fie pusă foarte ușor în corespondență cu contactele electrice. Această idee a fost dezvoltată ulterior, în anul 1938, punîndu-se bazele teoriei schemelor cu contacte și relee, la care au contribuit, independent unul de altul, Șestakov în Uniunea Sovietică și Shannon în S.U.A.

Ideea de bază este de a considera că un contact electric închis corespunde unei propoziții adevărate, iar un contact electric deschis — unei propoziții false. În modul acesta se stabilește o corespondență precisă între formulele logice matematice și structura schemelor cu contacte și relee.

La noi în țară acad. Gr. C. Moisil a creat o școală matematică foarte puternică, care a adus contribuții importante la dezvoltarea teoriei schemelor cu contacte și relee și care se situează pe primele locuri pe plan mondial, după cum rezultă dintr-o statistică publicată de Academia de științe a Uniunii Sovietice. Pentru valoarea sa deosebită, lucrarea „Teoria algebrică a mecanismelor automate“ de acad. Gr. C. Moisil a fost recomandată pentru Premiul de Stat al R.P.Romîne pe anul 1962. Actualmente ea este în curs de traducere în limbile rusă, cehă și engleză.

Importanța pentru practică a acestei teorii este foarte mare, deoarece instalațiile automate moderne cuprind uneori milioane de relee, cum este cazul marilor centrale telefonice. Numeroase relee intervin și în alte instalații automate, cum ar fi ascensoarele, dispozitivele de centralizare din stațiile de cale ferată și, în general, în toate instalațiile automate cu funcționare discontinuă.

Un exemplu simplu de modul în care putem asocia poziția unui releu cu o anumită propoziție îl avem considerînd o lampă electrică. Dacă întrerupătorul este dat, să zicem, la dreapta, lampa este aprinsă, și poziția întrerupătorului corespunde propoziției adevărate „lampa este aprinsă“. Dacă însă întrerupătorul este întors la stînga, atunci lampa se stinge, și noua poziție a întrerupătorului indică o propoziție falsă.

Marea familie a calculatoarelor

În general, majoritatea calculatoarelor electronice funcționează cu dispozitive capabile de a avea numai două stări stabile. În acest scop se utilizează diferite elemente, cum ar fi: montajele cu tuburi electronice, elemente magnetice speciale, diodele tunel și noi elemente realizate din filme metalice subțiri. Să reținem faptul esențial că toate acestea au numai două stări stabile.

Pentru comparație vom spune că aceste elemente se pot asemui cu un tub în formă de U, închis la extremități, care este însă dispus invers, cu deschizătura în jos. În acest tub se află o bilă care, evident, nu poate să aibă decît două poziții stabile, aflîndu-se fie în ramura dreaptă, fie în cea stîngă a tubului. La fel, toate dispozitivele amintite mai sus au numai două stări stabile, după cum întrerupătorul avea numai două stări. Grație unor convenții, putem reprezenta numerele prin astfel de sisteme cu numai două stări stabile.

Ajunși aici trebuie să arătăm că marea familie a calculatoarelor electronice cunoaște două tipuri fundamentale: digitale și analogice.

Calculatoarele de tip digital funcționează „cu numere“. Dintr-un anumit punct de vedere ele reprezintă forma cea mai perfecționată în momentul de față a unei tehnici extrem de vechi: număratul pe degete. Tocmai de aici provine și numele acestui tip de calculatoare.

Calculatoarele analogice au un principiu de funcționare complet diferit. Ele constituie în fond niște modele ale unor fenomene mai greu accesibile experienței și măsurătorilor.

De exemplu, se poate realiza într-o cameră un calculator analogic a cărui ecuație de funcționare să fie identică cu aceea care descrie zborul unui avion. În acest caz, dacă la calculator se conectează o cabină în care există exact aceleași aparate ca și în cabina de comandă a unui avion, este posibil ca pilotul să dea diverse comenzi, calculatorul reacționînd la fel ca și un avion real. În modul acesta, antrenarea piloților se poate efectua în condiții foarte bune, fără a se uza un avion, fără a se consuma combustibil și fără a se periclita viața celor care se antrenează.

La noi în țară s-au realizat numeroase calculatoare electronice, atît digitale cît și analogice. Amintim că CIFA-1 a fost primul calculator electronic proiectat, construit și dat în exploatare într-o țară de democrație populară. El a fost realizat la Institutul de fizică atomică din București. Ulterior, la acest institut s-au realizat și alte calculatoare digitale și analogice, fiecare caracterizîndu-se prin performanțe îmbunătățite față de tipurile precedente (viteză de lucru, capacitatea memoriei etc.).

De asemenea, calculatoare digitale s-au construit și la Institutul politehnic din Timișoara. Unul dintre ele funcționează cu tuburi electronice, iar altul cu elemente magnetice. Calculatoare analogice universale s-au construit la Institutul de energetică al Academiei R.P. Romîne, la Institutul politehnic din București etc. Cu aceste aparate s-au rezolvat numeroase probleme tehnice și științifice.

Electronica și planificarea

Calculatoarele electronice moderne sînt foarte tinere, avînd mai puțin de 20 de ani. Cu toate acestea, numărul lor pe glob a şi ajuns la circa 5.000, fiind în continuă creştere: numai în şase luni ale anului 1960 s-au construit peste 500 de noi calculatoare tranzistorizate deşi un calculator mare este foarte scump, valorînd aproximativ cît 5.000 de automobile de lux.

Evident, tendinţa modernă este de a reduce, pe cît se poate, dimensiunile şi puterea consumată de calculatoare, ca şi de a mări viteza lor de lucru. În această privinţă se utilizează din ce în ce mai mult noile elemente de circuit electronice, cum ar fi tranzistorii, circuitele magnetice, diodele-tunel.

În ultimul timp o extindere tot mai mare o capătă utilizarea calculatoarelor electronice în economie. În Uniunea Sovietică, de exemplu, cu ajutorul lor se stabilesc cele mai bune variante privind transportul produselor pe calea ferată. Astfel, studiind varianta optimă de transportare a sfeclei de zahăr de la centrele de colectare la fabricile de zahăr, ciberneticienii sovietici au reuşit să găsească o soluţie cu 8% mai economicoasă decît cea propusă de specialiştii în planificare. Pe această cale s-au obţinut economii importante — corespunzătoare la 40 milioane de tone-kilometru — prin eliberarea cîtorva zeci de mii de vagoane de cale ferată.

La noi în ţară, cercetările în acest domeniu sînt de dată recentă. Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. prevăd introducerea maşinilor electronice de calcul şi a altor sisteme de programare electronică pentru automatizarea complexă a unor procese de producţie şi a unor lucrări de calcule economice şi statistice. Pe linia acestor indicaţii au început să se dezvolte o serie de cercetări legate de aplicarea metodelor matematice în economie. Au fost întreprinse cercetări în domeniul programării lineare privind unele probleme de transport, se efectuează studii asupra balanţelor statistice ale legăturilor dintre ramuri pe linia producţiei şi repartiţiei, s-a studiat modelul matematic al repartiţiei optime a sarcinilor pentru o anumită ramură industrială, modelul matematic al transportării sfeclei de zahăr şi fabricării zahărului etc. Organizarea, dezvoltarea şi intensificarea acestor cercetări economice sînt bineînţeles strîns legate de utilizarea maşinilor electronice.

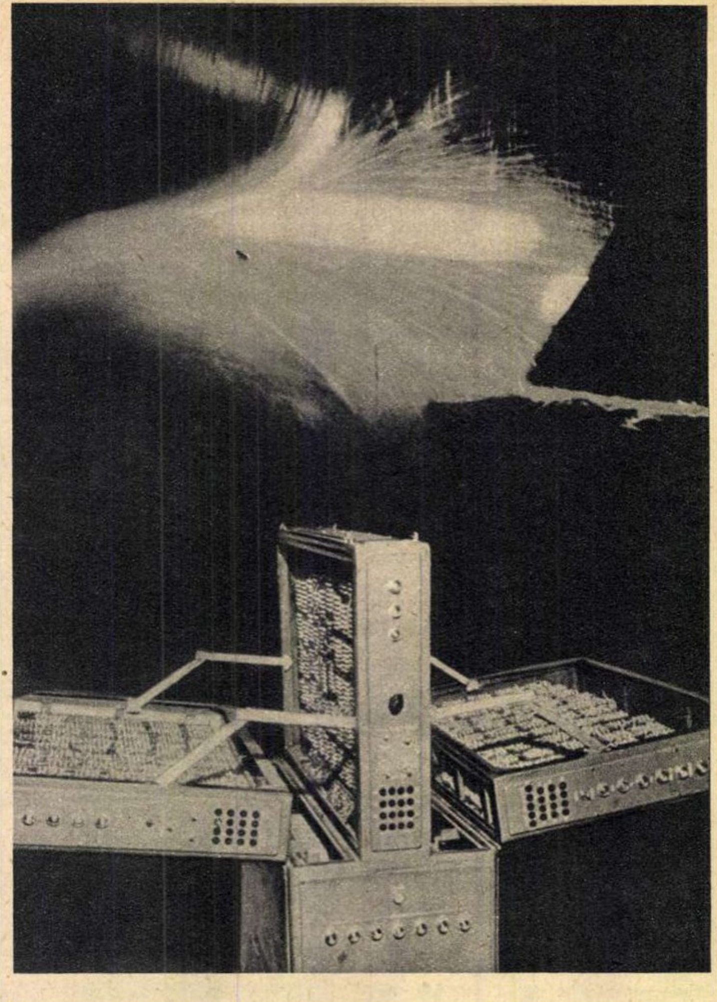

Într-o jumătate de secundă această maşină electronică sovietică, folosită în mari combinate metalurgice, măsoară lungimea benzii de metal ce urmează a fi laminată, întocmeşte „planul" de tăiat şi transmite foarfecelor comanda.

„Revolta" calculatoarelor ?!

Astăzi calculatoarele electronice se întrebuinţează în foarte multe direcţii, unele din ele poate neaşteptate. Astfel, în Uniunea Sovietică s-a programat un calculator care să recunoască legile după care sînt construite anumite tabele de numere ce i se dau. Dacă acestui aparat i se dau, de exemplu, perioadele de revoluţie ale planetelor în jurul Soarelui, ca şi axele mari ale orbitelor, el stabileşte că planetele se mişcă în conformitate cu legea a treia a lui Kepler... Cu alte cuvinte, calculatoarele sînt în stare să descopere şi anumite legi, dacă au fost programate în mod corespunzător de către om.

În legătură cu această problemă nu trebuie să scăpăm nici un moment din vedere faptul esenţial că omul este acela care construieşte calculatoarele electronice şi le programează funcţionarea în conformitate cu necesităţile sale. Tocmai de aceea apare clar faptul că deşi calculatoarele electronice actuale pot rezolva o foarte mare varietate de probleme, totuşi, în general ele nu pot fi comparate cu intelectul omului, rămînîndu-i inferioare.

Desigur că şi un excavator are o putere de săpare incomparabil mai mare decît cea manuală, fără însă ca prin aceasta să se poată trage concluzia că, în ansamblu, excavatoarele sînt superioare omului. La fel, calculatoarele moderne lucrează cu o viteză care nu se compară cu a omului, dar ele nu ating niciodată complexitatea fiinţei umane.

Este profund greşită teza unor ciberneticieni burghezi, după care calculatoarele electronice sînt capabile de o gîndire independentă, astfel încît la un moment dat s-ar putea ajunge la o „revoltă" a calculatoarelor, ce s-ar sfîrşi cu o prăbuşire catastrofală a civilizaţiei umane. Aceste concepţii nu reflectă decît criza profundă, lăuntrică, a imperialismului. În realitate, calculatoarele funcţionează numai aşa cum vrea omul şi nici o revoltă a calculatoarelor nu este posibilă.

Din contră, în orînduirea comunistă, ele sînt chemate să contribuie la ştergerea diferenţelor esenţiale dintre munca intelectuală şi cea fizică, la crearea unui belşug de bunuri materiale pentru oamenii muncii.

Un exemplu simplu, implicaţii multiple

În momentul de faţă instalaţiile automate sînt din ce în ce mai complexe. Este bine să aruncăm o scurtă privire generală asupra diferitelor automate existente, pentru a putea aprecia stadiul actual, acela al automatelor optimale. Să luăm un exemplu schematic cît mai la îndemînă.

Dorim să automatizăm încălzirea camerei. O primă posibilitate este aceea de a realiza o automatizare în care, zilnic, în soba noastră să ardă o cantitate fixă de lemne. Desigur că această metodă este foarte dezavantajoasă, deoarece în unii ani în noiembrie este cald şi nu avem nevoie de foc în sobă, în timp ce în martie poate să fie ger.

O oarecare ameliorare se obţine fixînd un program care prevede o „raţie" anumită pentru fiecare lună. Astfel, în ianuarie şi în februarie vom arde mai multe lemne pe zi decît în martie sau în noiembrie. În modul acesta se introduce un program variabil. Sistemul însă rămîne încă rigid, deoarece nu ţine seama de eventualele accidente, de modul întîmplător cum variază temperatura în exterior.

Putem perfecţiona sistemul nostru punînd în cameră un termometru prevăzut cu două contacte electrice: unul în rezervorul de mercur, iar altul fixat în dreptul unei gradaţii dinainte stabilite. În momentul în care temperatura din cameră a ajuns la valoarea fixată de noi, se închide un contact electric care opreşte arderea. Dacă temperatura este mai scăzută, arderea continuă pînă cînd se obţine temperatura dorită.

Acest sistem este superior celor precedente, deoarece ţine seama de efectul comenzii date de noi, adică în permanenţă controlează temperatura.

La primul sistem avem o comandă simplă: să se ardă în fiecare zi cantitatea X de combustibil. În al doilea caz, sistemul se perfecţionează, introducîndu-se un program. Cantitatea X variază de la o lună la alta, după condiţiile care se estimează din considerente probalistice.

Cel de-al treilea sistem, care utilizează termometrul, este însă superior celorlalte, deoarece aci se măsoară în permanenţă efectul obţinut. Pentru a comanda o funcţionare justă, se introduce o legătură de la efectul produs la sistemul de comandă, adică de la termometrul care măsoară temperatura la sistemul care comandă arderea. Astfel de sisteme se numesc *cu conexiune inversă* sau *cu reacţie*. Ele prezintă evident un serios avantaj, dar nu sînt ultimul cuvînt al tehnicii.

La pupitrul de comandă

Noi am întîlnit un caz simplu, acela al menţinerii temperaturii constante într-o cameră. Practica ridică probleme mult mai complexe, care însă, în multe cazuri, se rezolvă prin metode asemănătoare. Astfel, de exemplu avem o instalaţie de fermentaţie, la care, pentru ca procesele chimice să se producă în condiţii optime, este necesară o anumită aciditate a mediului (în termeni tehnici vorbim nu de aciditate, ci de concentraţia ionilor de hidrogen, de aşa-numitul pH).

Să ne închipuim astfel o instalaţie în care se produce fermentarea a 300 de tone de substanţe zaharoase pe săptămînă. Instalaţia este constituită dintr-un număr de cuve şi o serie de dispozitive electronice, în primul rînd pH-metre electronice, care măsoară în permanenţă concentraţia ionilor din cuva respectivă. Dacă aciditatea este prea mare, ea trebuie scăzută, şi în acest scop în cuvă se introduce amoniac; în caz contrar, se introduce o soluţie de acid sulfuric.

Funcţionarea sistemului se efectuează după un anumit program, care asigură că aciditatea variază într-un mod anumit. Programul de funcţionare este înscris pe o bandă de oţel.

Întregul sistem funcţionează după comenzile primite de la un creier electronic, adică de la un calculator digital. Prin introducerea sistemelor electronice la instalaţia amintită, productivitatea muncii a crescut cu 38%, iar numărul de ore-muncitori a scăzut cu 44%.

Direcţii noi în automatică

Lucrurile devin sensibil mai complexe în momentul în care trecem la o mare instalaţie chimică. Aci avem de-a face cu un sistem complex, în care diferitele părţi sînt în strînsă interdependenţă.

Să luăm mai întîi un caz simplu. Iată un cuptor electric în care se produce oţel de o anumită calitate. Situaţia se prezintă oarecum analog cu cea expusă anterior, calitatea finală a oţelului fiind stabilită dinainte. Pentru a se ajunge la oţelul respectiv se analizează mai întîi metalul topit şi se determină conţinutul de carbon, siliciu, fosfor, sulf etc. Se ştie că, pentru a varia proporţia acestor substanţe, este necesar să se introducă în cuptor alte elemente. De exemplu, pentru a micşora conţinutul de carbon, se introduce oxid de fier etc.

Operaţia poate să fie concepută complet automatizată. Pentru aceasta, periodic se ia din cuptor o probă din metalul topit şi se analizează automat. Rezultatele se transmit unui calculator electronic, care determină substanţele şi proporţiile în care ele trebuie introduse spre a se ajunge la compoziţia dorită. Rezultatul se comunică sub forma unor semnale electrice, care se transmit la nişte buncăre din care automat pică în cuptor substanţele respective, în cantităţile necesare.

Bineînţeles că în momentul în care se trece la o rafinărie, de exemplu, problema devine şi mai complicată. Aici, în permanenţă este necesar să se asigure o funcţionare optimă, adică să se obţină produse finite de calităţi bine determinate, indiferent de cum ar varia în mod accidental proprietăţile materiei prime.

Un astfel de sistem, la care se produce *în permanenţă* o adaptare la condiţiile optime, se numeşte sistem optimal sau adaptiv. Actualmente direcţia în care se lucrează cel mai mult în automatică este tocmai direcţia sistemelor optimale. Sistemele optimale nu pot fi obţinute decît prin utilizarea substanţială a celor mai variate aparate electronice, începînd cu aparatele care măsoară electric mărimile neelectrice şi sfîrşind cu calculatoarele electronice.

Electronica este creierul automatizării...

nu e ▶ jucărie...

Eu i-am împrietenit pe toţi.

Poposind zilele trecute în casa unei cunoștințe — mamă a doi copii — am găsit o adevărată colecție de jucării, viu colorate, atrăgătoare, expresive.

— De unde v-ați procurat asemenea jucării frumoase? — am întrebat-o.

Sînt jucării romînești, pe care le-am găsit căutînd cu atenție prin magazine.

Ce-i drept, îți trebuie o oarecare doză de răbdare ca să poți descoperi prin magazine cele mai izbutite jucării. Aici — aceste gingașe obiecte de artă aplicată care trăiesc prin puterea lor de atracție — stau ascunse în cutii de carton vrăfuite, ori sînt aliniate după principiul similitudinii, prin sertare, ca șosetele, iar păpușile făcînd drepți in corpore alcătuiesc adevărate „scene de masă“, din care cu greu ai putea alege o eroină favorită.

Da, există o artă de a organiza un magazin de jucării — o artă pe care încă n-am deprins-o. Mai există și o altă artă, aceea a vînzătorului, care trebuie să fie neobosit în a scoate la iveală minunile din cutii, oferind jucăria potrivită pentru vîrsta potrivită, punînd în funcțiune mecanismele, convingînd cumpărătorul.

Dar, fiindcă pînă una alta interlocutoarea despre care am vorbit a operat o selecție atît de îngrijită, să beneficiem și noi de aceasta și, amintindu-ne de jucăriile văzute, să discutăm puțin asupra celor mai izbutite jucării produse de industria noastră.

★

De la „Romarta copiilor“ mama a achiziționat cîteva mici obiecte din relon. Sînt jucării animaliere, cățeluși, iezi, măgăruși, maimuțe, de proporții mici, în culori delicate — gri, ocru, gri-bleu, cacao, roz, cafeniu.

Artiștii care le-au lucrat — e vorba despre centrul de creație de pe lîngă Fabrica „Tricotajul roșu“ din București — au obținut o stilizare expresivă și, veghind ca formele să rămînă în sfera specificului zoologic, au păstrat valoarea educativă a acestor jucării.

Țesătura din relon se lucrează de cele mai multe ori pe față și creatorii figurinelor-jucării au folosit cu pricepere cusătura evidentă, astfel încît ea să despartă net planurile și să împrumute figurinelor o simplificare plină de haz. Pe de altă parte, aceste jucării umplute cu vată sau cu dralon au articulații elastice: maimuța, mînzul, măgărușul pot ridica o labă, răsuci capul, lăsa coada, pe de-a-ntregul, pe jumătate ori pe sfert, îndemnînd copiii să le găsească tot felul de momente expresive.

Hazlii, gingașe și modeste la preț, jucăriile acestea n-au decît un defect: nu se prea găsesc.

Artiștii de la „Tricotajul roșu“ — 8 la număr — aprovizionează deocamdată numai magazinul „Romarta“ din București și trimit prototipuri la secția de jucării a Fabricii de confecții din Botoșani. De aci ne vin jucăriile animaliere curente, din pluș, de proporții mai mari, care ar trebui să fie rude bune cu cele create la București. Din păcate însă, aceste „rude“ își înstrăinează uneori aerul de familie... Într-adevăr, lucrate în sistem bandă și cu un personal nu în întregime calificat, jucăriile animaliere din pluș denaturează uneori intenția prototipului. Lebăda seamănă cu pelicanul, iar veverița aduce a șoricel. Ce bine ar fi dacă artiștii creatori de prototipuri ar avea posibilitatea să urmărească îndeaproape procesul de producție de la Botoșani.

★

O focă, un pește, o lebădă ne încîntau ochiul astă-vară, la mare, la ștranduri sau chiar așteptînd vacanța, pe un colț de dulap. Sînt jucării pneumatice, lucrate în volume simple, uneori dintr-o singură bucată, cu o singură mișcare; ele poartă marca Fabricii de mase plastice din București. Proiectanții acestei întreprinderi rămîn fideli bunului-gust. Printre noile lor realizări ne-a atras atenția un joc de popice din mase plastice, 10 popice de un galben semitranslucid, al 11-lea de un negru intens; recunoaștem aici aceeași îndrăzneală coloristică, aceeași linie precisă, elegantă, care face din ansamblul de popice un adevărat obiect decorativ.

Producția noastră de jucării din mase plastice a debutat de la început cu succes. Automobilul roșu cu roți albe — care nu se strică nici dacă te joci cu el în apă — e astăzi una din cele mai populare jucării aflate pe piață. „Se vinde singur“—ne spun lucrătorii din comerț. Figurinele animaliere — un leu, o rățușcă, o broască — produse de Fabrica „Arădeanca“, au hazul lor și se bucură și ele de căutare.

Jucăria din mase plastice — viu colorată, precisă în formă, durabilă, ieftină și igienică — e jucăria viitorului. De aceea așteptăm ca Fabrica de mase plastice București să-și intensifice activitatea și în această direcție și vom saluta cu satisfacție instalarea la Fabrica „Arădeanca“ a unei linii automate pentru fabricarea în bune condiții a păpușilor din mase plastice.

★

Dăruind unei fetițe o păpușă, îi oferim de fapt un chip uman, vrednic să fie purtat în brațe și iubit. Ce fel de chip? Aceasta e prima întrebare — problema cea mai spinoasă — în construcția de păpuși: sculptarea unui cap atrăgător.

Pînă acum cîțiva ani copiii noștri se jucau cu păpuși din cîrpă și carton presat. Acum, Fabrica „Arădeanca“ a realizat primele păpuși lucrate parțial sau în întregime din mase plastice. Dar apariția în vitrine a unor personaje ca „Rodica“, „Dorina“, „Daniela“, „Bebi“ ne bucură mai ales prin alt progres. Sculptorii de la „Arădeanca“ au început să se orienteze bine încercînd să găsească pentru noile păpuși expresia deschisă a unui copil sănătos și cuminte. În pofida unor stîngăcii, a unor neajunsuri (păpușile din mase plastice sînt prea grele) sau în lipsa unor accesorii strălucitoare, aceste păpuși produse la noi în țară sînt preferabile replicilor lor importate, adeseori cu o expresie dulceagă sau de „domnișoară“.

În ce privește redarea chipului omenesc mai sînt încă multe de făcut în producția noastră de jucării. Să ne referim în special la figurinele jucăriilor mecanizate. Omuleții de la volan sînt uneori prea mici, prost proporționați. Piticul călătorind pe o buburuză, clovnul cu umbrelă — au o expresie tristă, o ținută forțată, un colorit nearmonios. E cu deosebire greu să reproduci chipul omenesc în metal? Cu atît mai mult Fabrica „Bucuria copiilor“ are datoria să se îngrijească de o proiectare corespunzătoare.

★

La „Romarta“, într-un raft, pe după un colț, am descoperit o mică jucărie-macara. De ce n-or fi pus-o la vedere? Mie îmi pare o jucărie izbutită.

E vorba despre una dintre ultimele realizări ale Fabricii „Bucuria copiilor“: o mică macara cu greifer, discret colorată, care, pusă în funcțiune, poate apuca în „gheară“, înălța în aer și depune un obiect mititel, demonstrînd astfel cum funcționează în realitate o macara de același tip.

Puține mai sînt jucăriile care fac bucurie copiilor de astăzi decît un tren care aleargă, un avion care zboară, o șalupă care poate fi pusă în mișcare. Fabrica „Bucuria copiilor“ se străduiește să împlinească această cerință, mărind numărul sortimentelor, îmbunătățind mecanismele. Și astfel putem găsi astăzi pe piață un automobil-minune, un compresor rutier, un tractor cu remorcă, cîteva limuzine. Noile jucării mecanice par însă arareori cu adevărat noi. Un finisaj insuficient, culori veștede, prost armonizate, le dau un aspect sărăcăcios, demodat — mai ales dacă le compari cu jucăriile din mase plastice.

O jucărie în mișcare și în același timp viu și armonios colorată ar fi încîntătoare pentru micii consumatori. De aceea e binevenită inițiativa celor de la „Bucuria copiilor“ de a încerca pentru noile jucării o îmbinare a plasticului cu metalul.

★

Nu e jucărie să fabrici jucării. Această ramură de producție are nevoie de materii prime de calitate, de lucrători calificați, de o proiectare inventivă și inspirată.

Sînt premise de succes în producția noastră de jucării. O mai atentă desfacere în raioanele cu jucării și în magazinele speciale — un surplus de sprijin tehnic și de sprijin artistic, angrenarea artiștilor plastici în proiectarea de jucării — ar duce aceste progrese mai departe.

Viorica FILIPOIU
Fotografii de Elena GHERA

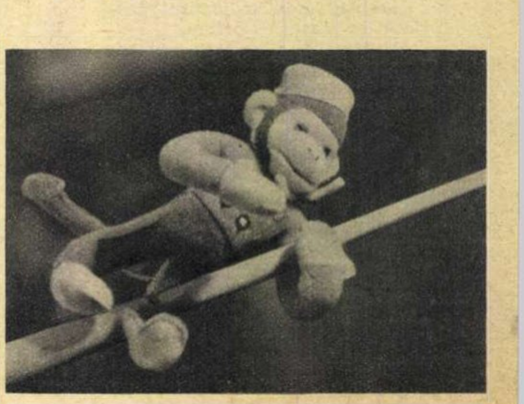

Oare cum se mişcă roata?

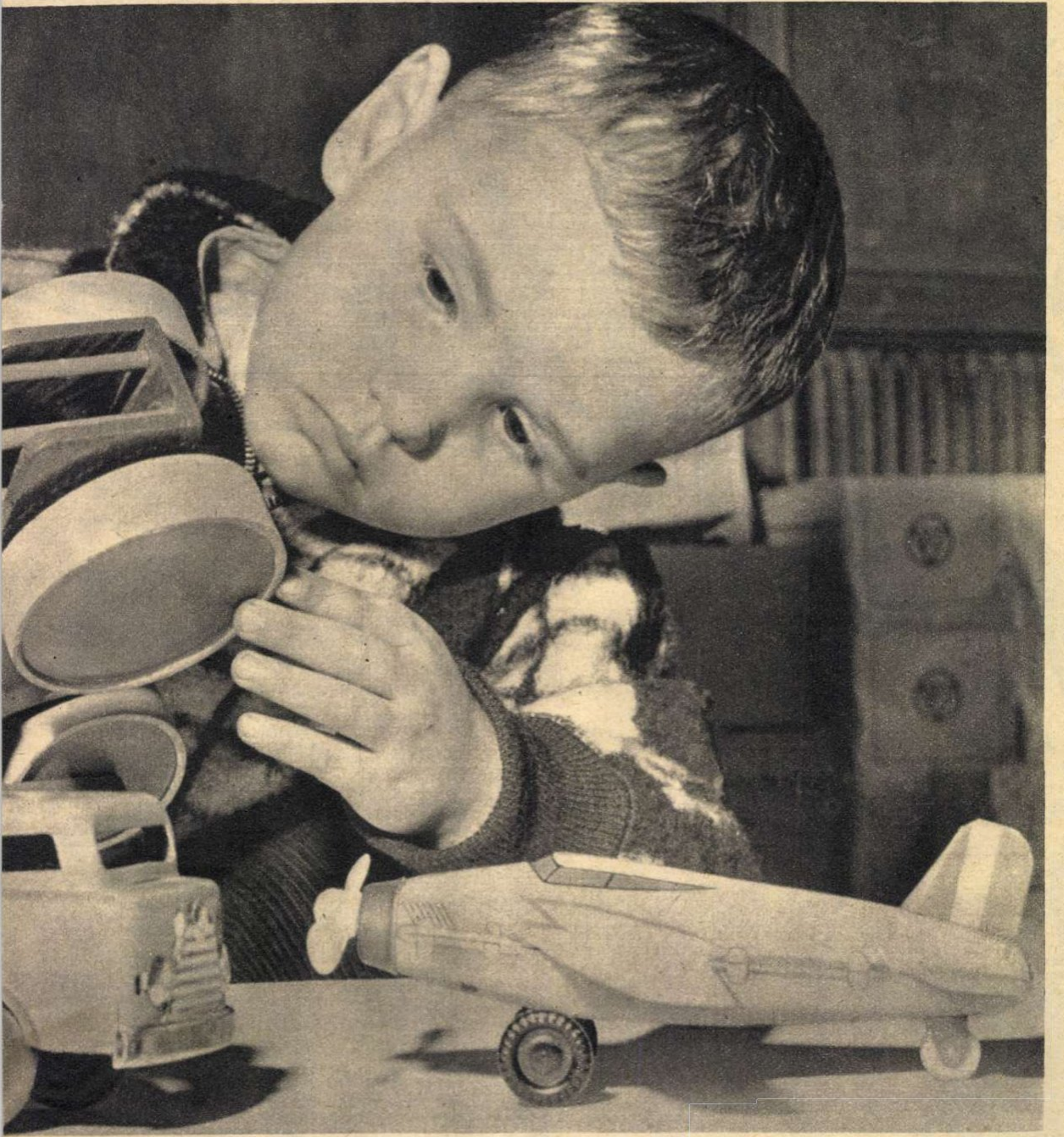

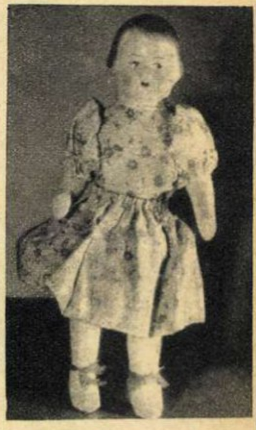

1

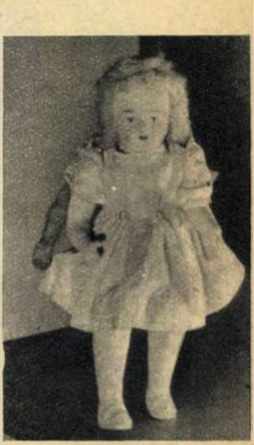

2

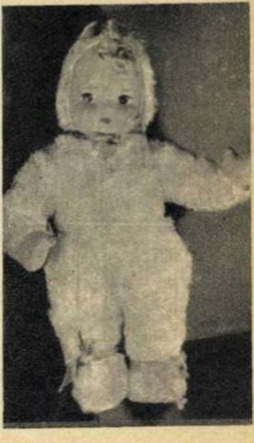

3

1-2-3. Evoluţia păpuşii. De la primele stîngăcii la Bebi III s-au făcut cîţiva paşi.

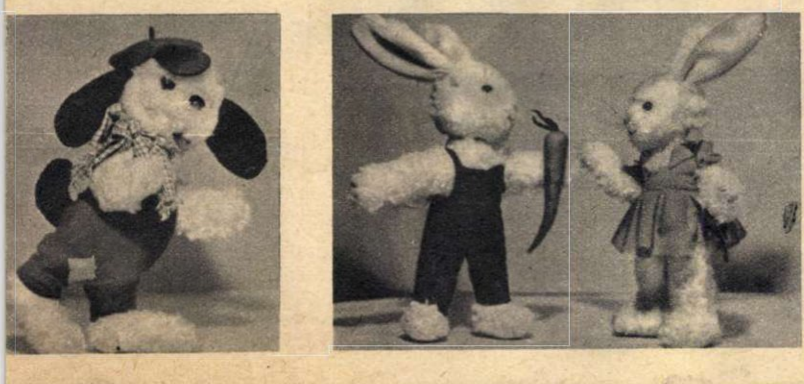

Cîteva din jucăriile animaliere create cu umor şi bun-gust la centrul de pe lîngă Fabrica „Tricotajul roşu".

Mă numesc Nullo Santini: ideile tatălui meu sînt înscrise în numele de botez, iar ale mamei, catolică fără să fie bigotă, se ascund în numele de familie1).

De la mama nu am luat mare lucru, totuşi îi semăn. Încolo am fost întotdeauna un încăpăţînat ca tata: mormăiam mereu, nemulţumit de toate, întocmai ca el şi, alături de el, i-am respirat ideile. La vîrsta de şase ani, fără să ştiu bine ce făceam, cîntam „Bandiera rossa“2) şi îi cunoşteam toate cuvintele de la început pînă la sfîrşit. La optsprezece ani am fost în munţi; am luptat împotriva nemţilor şi a fasciştilor alături de tata şi de mulţi prieteni de-ai lui şi de-ai mei. Am ucis trei nemţi: i-am văzut morţi în faţa mea şi nu puteam să cred că fusesem în stare să fac asta. I-am ucis pentru a salva o fată care se pomenise invadată de aceştia în timp ce era singură în casă, pregătind de mîncare pentru noi, cei din brigadă.

După eliberare, fata pe care am scăpat-o din ghearele nemţilor a devenit prietena mea. Mi-a spus „da“ cu naturaleţe şi aşa mi-a devenit logodnică, fără să ceară consimţămîntul familiei. De altfel, în acele zile trăiam cea mai frumoasă perioadă, vîntul libertăţii bătea cu putere şi, oricînd ne puteam răzvrăti împotriva cuiva sau împotriva a ceva, o făceam cu o bucurie care ne răsplătea de toate sacrificiile. Iar dacă cineva o întreba despre situaţia ei matrimonială, Stella — aşa se numea prietena mea — răspundea cu dîrzenie:

— Cine se mărită: eu sau mama? Eu! Atunci pentru ce trebuie să-i cer voie? La urma urmelor, eu am să dorm cu Nullo toată viaţa, eu am să trăiesc şi eu am să fac copii cu el, ca să nu mai vorbim de certuri şi de sacrificii; deci trebuie să-mi placă numai mie. Şi apoi, cine-l cunoaşte mai bine ca mine? Mama nu,

---

1) În limba italiană nullo“ înseamnă nimic, iar „santini“ — sfinţişori (diminutivul de la „santi“)

2) „Steagul roşu“ — cîntec al revoluţionarilor italieni.

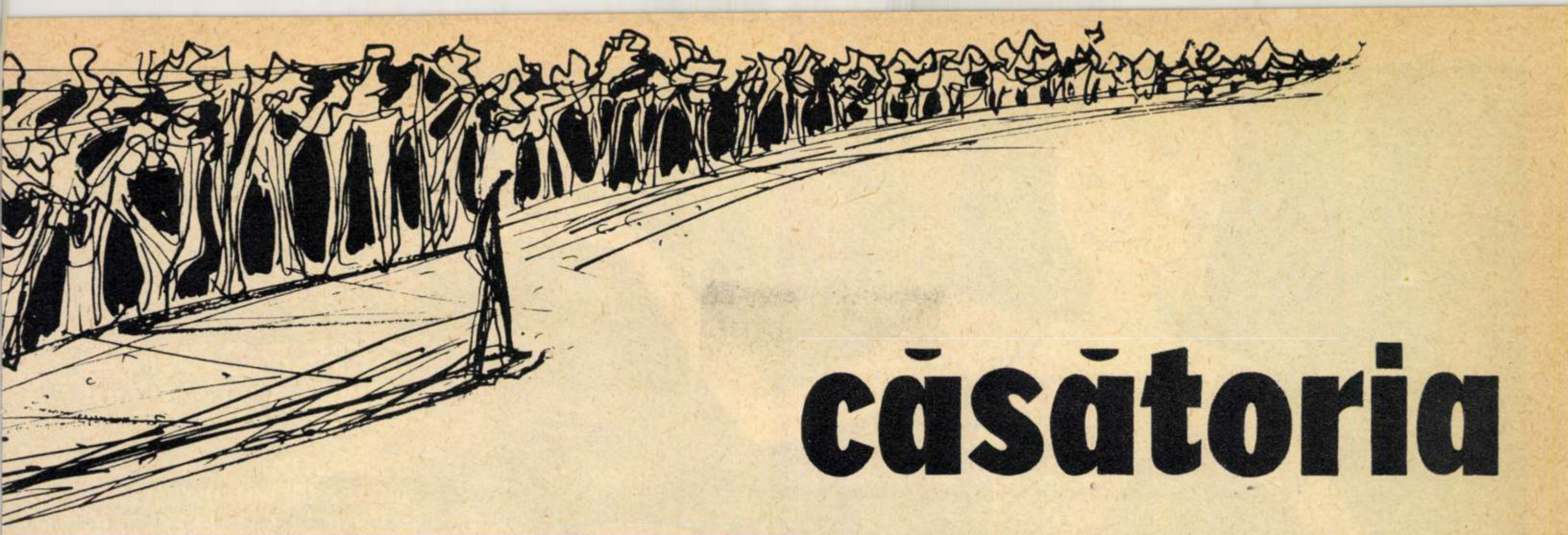

căsătoria

Povestire de Ugo PIRRO (Italia)

Ilustraţie de Tia PELTZ

desigur... L-am cunoscut în munţi şi am văzut ce fel de om e. E plin de cusururi, nu zic nu, dar mie îmi place.

Eu eram mulţumit că Stella gîndea aşa şi îmi spuneam că războiul de partizanat transformase şi femeile, încît puteam crede că lumea într-adevăr se schimbase. Şi numai gîndul acesta mă umplea de optimism, de bucuria de a trăi, de speranţe, fiindcă dacă toate acestea fuseseră posibile, era puţin şi meritul tatei, şi al meu, al nostru, în sfîrşit, al celor care scuipaserăm şi tăseserăm împotriva fasciştilor ori de cîte ori putuserăm.

Cînd i-am spus Stellei că ne vom căsători la primărie, ea rămăsese tăcută, ca şi cum cineva i-ar fi smuls limba. La început n-am dat atenţie, m-am gîndit că a rămas mută de mulţumire şi de emoţie. Ce puteam să cred altceva?

În cele din urmă mi-am dat totuşi seama că Stella nu era mulţumită.

— O, Nullo, la primărie se poate oare să te căsătoreşti cu rochie lungă, albă, cum se face în biserică?

— Nu ştiu, cred că da, dar la urma urmelor ce importanţă are asta? — răspunsei eu.

— Trăim aici, nu-mi place ca cineva să creadă că nu mai sînt fată şi, dacă n-o să am rochie albă, toţi au să gîndească asta. Şi e ruşine... În cele din urmă tot trebuie să am rochie albă; chiar cu preţul de a mă cununa la biserică...

— Ascultă, Stella, nu mă înfuria — zisei eu, negru la faţă, deşi făceam pe calmul — în primul rînd, ca să fim sinceri, nu mai eşti fată; sînt atîtea luni de cînd se poate spune că sîntem soţ şi soţie şi, dacă abia acum mergem la primărie ca să ne căsătorim, e pentru că abia acum sîntem siguri unul de celălalt. Aşa că vrem să reglementăm dragostea noastră cu hîrtia timbrată pe care o vom semna şi care, adu-ţi bine aminte, e unicul lucru ce contează în toată această formalitate a cununiei. Cît despre rochia albă, care costă o grămadă de bani şi ţi-o pui o singură dată în viaţă, ai putea în fond să te lipseşti de ea. Dar dacă vrei să ştii, nu pentru bani îţi vorbesc astfel, ci din pricina că mă supără gîndul că, la urma urmelor, ţi-e ruşine că m-ai iubit şi nu ai cerut voie nimănui, nici măcar preotului, pentru a face dragoste cu mine...

— Dar e pentru satisfacţia mea; toate fetele visează rochia asta de cînd sînt copile...

— Ei, dacă e aşa, te vei căsători în rochie albă chiar dacă ar trebui să mă umplu de datorii. Cît priveşte restul, Stella, tu ştii acum ce gîndesc eu.

Stella mă îmbrăţişă cu dragoste, dar tot îmi purta încă puţină pică pentru vorbele mele spuse cu asprime şi fără înconjur.

— Vai de tine dacă ai să spui cuiva că am fost pînă acum soţ şi soţie. Dacă află mama, mă omoară în bătaie.

Începui să rîd şi, deoarece o iubeam cu adevărat, Stella mă putea atrage uşor de partea ei; şi apoi, eu însumi nu vreau niciodată să mă gîndesc prea mult la certurile noastre.

Aşa treceau zilele şi noi ne întîlneam în fiecare seară după lucru.

Acum, cînd nunta era aproape, nu mai izbuteam de fel să stăm singuri, cum ni se întîmpla foarte uşor cînd eram logodiţi pe ascuns. De cîte ori mă duceam în casă la Stella, mama ei îmi vorbea de madone şi de sfinţi; eu o ascultam, pentru că ştia să povestească bine, dar nu înţelegeam care-i erau intenţiile. Îmi spuneam: e posibil oare să o ia aşa pe departe ca să mă facă să înţeleg că vrea să mă cunun cu fiica ei în biserică? Şi totuşi aşa era.

La rîndul ei, Stella, în fiecare discuţie îmi înşira ideile maică-si; în sfîrşit, orice prilej era bun ca să-mi repete că o căsătorie la primărie nu era ca aceea din biserică. Însă eu lăsam baltă orice discuţie de teamă să nu sfîrşim prin a ne certa.

Într-o dimineaţă, Stella şi cu mine ne-am dus la nunta lui Sergio, care se cununa la primărie. Era o mulţime de lume, fiindcă asta se întîmpla pentru prima oară în satul nostru. Nu vă mai spun pălăvrăgelile femeilor; în tot satul nu se vorbea de altceva.

— Nullo — îmi zise Stella a doua zi — toată lumea îi vorbeşte de rău pe Sergio şi pe Maria spunînd că această cununie a lor nu e o adevărată căsătorie. Dimpotrivă, ştii ce a zis preotul? Că, dacă din întîmplare Maria vrea să se căsătorească cu un alt băiat, el e gata să o cunune, deoarece pentru biserică o căsătorie civilă nu e valabilă.

Mi-am pierdut răbdarea, fiindcă am înţeles că era inutil acum să mai evit subiectul.

— Există o lege, s-au căsătorit conform legii, şi aceasta contează. În orice caz, vreau să ţi-o spun, scurt şi cuprinzător: eu nu mă cunun în biserică nici cu tine, nici cu Myrna Loy sau cu Alida Valli, cu nimeni. Dacă tu, însă, te laşi convinsă de bigote şi vrei să te căsătoreşti la biserică, e mai bine să o terminăm...

În vremea asta şi alţi prieteni se căsătoriseră la primărie, astfel că femeiuştile nu mai făceau acum atîta caz; se obişnuiseră şi ele cu un asemenea mod de cununie. Totuşi, îmi dădeam seama că Stella nu mai era aceeaşi, ba ceva mai mult: căuta pe faţă să nu mai rămînă singură cu mine. Cu toate că nu avea curajul să recunoască, Stella părea acum să considere chiar o sărutare nici mai mult nici mai puţin decît un păcat.

— Ce s-a întîmplat Stella? — o întrebai eu într-un amurg cînd ne aflam pe banca pe care obişnuiam să stăm, la marginea satului. Ţi-e frică să mă săruţi? Spune-mi adevărul: ce a intervenit?

— Nimic. Preotul e supărat pe mama fiindcă ne căsătorim la primărie. Mama plînge toată ziua, zice că dacă îi pricinuiesc această durere nu vrea să mă mai vadă. Ce pot să fac?

Îmi venea s-o iau la palme, fiindcă îmi dădeam seama că îşi schimbase părerea, şi faptul acesta mă scotea cel mai mult din fire. Dar nu i-am răspuns nimic, pentru că, socotind că trebuia să mai fie şi altceva la mijloc, voiam neapărat să ştiu ce anume. Mă prefăcui că m-am lăsat aproape convins de cuvintele ei şi izbutii în cele din urmă să aflu următoarele: Stella se dusese să se spovedească şi nu voia să mă mai sărute pentru că îi făgăduise duhovnicului aceasta.

— Ce are a face duhovnicul cu treburile noastre, Stella? Îi vorbisem calm, dar în realitate mă copleşise o mare durere. Mă simţeam înşelat şi tocmai de ea, cea care trebuia să-mi devină soţie. E ca şi cum m-ai fi trădat cu un alt bărbat. Nu înţelegi de ce? Pentru că tu, Stella, nu mi-ai spus niciodată că ai aceste idei, pentru că ai tăcut, prefăcîndu-te că gîndeşti la fel ca mine. În sfîrşit: m-ai înşelat, m-ai înşelat!

Am părăsit-o lăsînd-o singură pe bancă şi am plecat furios.

Săptămînile care au urmat n-am să le uit pînă cînd voi muri: mă plimbam pe străzi toată noaptea, fără să mă opresc o clipă, iar ziua stăteam în pat cu ochii mari deschişi şi cu inima care părea că vrea să-mi iasă prin ochi. Nici nu mă mai duceam să lucrez, iar tata şi mama căutau ca cel puţin să mă determine să mănînc, dar nu izbuteau. Credeam că nu voi mai putea să-mi revin niciodată. De multe ori eram pe punctul să ciocănesc la uşa Stellei şi să accept poate cererea ei, dar n-am făcut-o niciodată. Îmi repetam că dragostea ce i-o purtam era o greşeală pe care trebuia să o îndrept şi continuam să mă simt înşelat.

Mama Stellei, după cum am aflat mult mai tîrziu, nu rămăsese nici ea nepăsătoare, ci încercase să salveze căsătoria. Se adresase mamei mele, sperînd astfel să-mi înfrîngă hotărîrea. Ce a răspuns mama nu ştiu, sigur este că mie nu mi-a spus niciodată nimic; mă cunoştea îndestul ca să ştie că nu m-aş fi lăsat convins de vorbe dulci.

Într-o zi mi s-a şoptit că Stella spunea tuturor că eu nu o iubeam, altfel nu m-aş fi purtat aşa cum mă purtam cu ea. Eu am răspuns că da, era adevărat, nu o iubisem niciodată. Natural că lucrurile stăteau tocmai dimpotrivă. Între timp vremurile se schimbaseră, preotul se simţea tot mai tare pe situaţie şi profita de orice ocazie pentru a lua cuvîntul din amvon împotriva celor care jigniseră nu ştiu pe cine căsătorindu-se la primărie.

Acum îmi dădeam seama că printre duşmanii noştri se afla preotul, iar de Stella mi-era milă.

Cîteodată o întîlneam: era foarte schimbată. Fata pe care o cunoscusem pe vremea luptelor de partizani nu mai exista: devenise slabă şi palidă, şi atunci cînd ne întîlneam pe şosea nu avea curajul nici să mă privească.

Într-o zi am aflat că Stella se logodise cu un băiat din alt sat. M-am prefăcut că nu mă interesează, în schimb însă, mi se strînse inima din cauza durerii pe care am simţit-o atît de tare că mi se părea că mă înjunghiase cineva; din asta am înţeles că tot o mai iubeam.

Cui pe cui se scoate, mi-am zis eu, şi căutai să-mi găsesc o altă fată. A fost greu, pentru că nici una dintre fetele din sat nu-mi plăcea şi a trebuit să fac un efort pentru a mă arăta interesat de o oarecare Rosa.

Cu Rosa vorbeam numai fleacuri şi niciodată despre lucruri serioase. Căutam să o sărut, dar ea cîteodată făcea pe mofturoasa, pentru că intenţiona ca legătura noastră să devină serioasă. Într-o seară, crezînd cu adevărat că mă poate lega de ea pentru totdeauna, Rosa îmi spuse că în biserică erau afişate publicaţiile de căsătorie ale Stellei. Mi-o spuse cu un aer atît de satisfăcut, încît îi trăsei o palmă, lăsînd-o în mijlocul drumului fără o vorbă.

În ziua în care Stella se căsători, eu am luat trenul şi m-am dus în oraş. M-am întors noaptea tîrziu, pentru că mi-era ruşine să mă vadă lumea; regăsindu-mă iarăşi singur în camera mea, izbucnii în plîns ca un copil, muşcîndu-mi buzele ca să mă abţin, ca şi cum Stella ar fi fost de faţă şi ar fi putut să mă vadă şi să rîdă de mine satisfăcută.

Cînd se întoarse din călătoria de nuntă, am fost printre primii care am întîlnit-o; m-am prefăcut că nu o văd şi totuşi mi-am dat seama că ea mi-a aruncat o privire, chiar dacă a făcut-o în treacăt. M-am simţit din nou plin de noi speranţe şi de satisfacţie. Stella se căise, desigur, de toate cele pe care le făcuse şi mă iubea încă şi acum. Începui să-mi fac iluzii că între mine şi ea ar mai fi posibil totul; faptul că era căsătorită şi că, deci, ea se schimbase nu mi se părea o piedică; mi se părea că între noi fusese doar o ceartă ca între logodnici şi că totul putea să înceapă din nou foarte uşor.

Gîndurile Stellei nu puteau să fie nici ele prea deosebite de ale mele, de vreme ce cînd mă întîlnea îmi căuta tot mai insistent privirea, fără nici o teamă.

Desigur că ea căuta prilejul ca să-mi vorbească şi mie mi se cădea să i-l dau. Eram însă nehotărît; aş fi vrut ca ea să-mi vorbească faţă de toţi, să se umilească, dar ştiam că era absurd şi, deoarece eram nerăbdător să o strîng din nou în braţe ca altădată, nu puteam să pretind atît de mult.

Începui atunci să mă plimb singur pe şoseaua întunecată şi fără case, sperînd să o văd pe neaşteptate cum apare în întuneric, dar inima îmi sărea degeaba cînd zăream o siluetă la capătul şoselei. Deziluzia dura însă întotdeauna puţin, căci speram că Stella trebuia să apară, mai curînd sau mai tîrziu.

Şi aşa a fost: într-o seară ploioasă Stella ieşi din întuneric şi veni în calea mea. Ne-am dat numai bună seara şi am rămas rezemaţi de copaci fără să ne spunem un cuvînt, multă vreme. Aş fi vrut s-o strîng în braţe, s-o sărut, dar nu eram în stare, mă simţeam timid ca un băieţandru, în mine de altfel se făcea simţită vechea mîndrie moştenită de la tata.

Timpul trecea şi cum nimic nu se întîmpla între noi, m-am hotărît s-o întreb dacă era fericită. Stella ridică ochii spre mine şi văzui că erau plini de lacrimi.

Nu voiam s-o jignesc.

— Pot să te îmbrăţişez? — o întrebai eu.

Stella se aruncă în braţele mele plîngînd cu sughiţuri ca un copil.

Din ziua aceea am început să ne vedem des, ca în primele zile cînd ne-am cunoscut şi, ca şi atunci, eram timizi şi încurcaţi, respectuoşi unul faţă de celălalt, ca şi cum între noi nu ar fi fost niciodată vreo apropiere.

Toate acestea însă nu puteau dura multă vreme; şi, în adevăr, într-o dimineaţă Stella mă opri în piaţă, fără să-i pese de lume, şi-mi spuse că între ea şi bărbatul ei se sfîrşise totul. Stella nu ştia dacă trebuia să se simtă fericită sau tristă; însă, din felul în care mi-a spus-o, am înţeles că acum se simţea într-adevăr liberă şi sinceră faţă de ea însăşi. Ce puteam eu să fac acum? Să uit? Să o iert? Acum nu mai era vorba de toate astea, ci de a salva o dragoste.

I-am cerut să vină să trăiască cu mine, ca şi cum aş fi fost soţul ei. Ea ezită, dar eu înţelegeam acum motivele ei şi nu vream să-i impun nimic: o lăsam să hotărască liberă, pentru că îmi dădeam seama că nu era uşor.

Stella ar fi continuat cu dragă inimă să vină să mă vadă pe ascuns, căci se temea să nu mă mai piardă iară şi se temea mai ales de multe altele. Am încercat să am răbdare; voiam ca ea să înţeleagă că-i propuneam o soluţie cinstită şi sinceră.

Şi cînd, într-o dimineaţă, îmi spuse să caut o casă şi să cumpăr mobilă, m-am simţit cu adevărat fericit.

Traducere din limba italiană
de Florin AMIRA

ECONOMISIŢI TIMP ŞI VĂ ASIGURAŢI CONDIŢII DE LUCRU PLĂCUTE FOLOSIND LA BUCĂTĂRIE GARNITURA DE VASE EMAILATE
GOSPODINA
PRODUS AL UZINELOR „EMAILUL ROŞU"-MEDIAŞ
UN SORTIMENT DE 32 ARTICOLE CU COLORIT ATRĂGĂTOR ŞI CALITĂŢI TEHNICE REMARCABILE

ODIHNĂ ŞI TRATAMENT

în frumoasele noastre staţiuni balneare

Agenţiile şi filialele O.N.T. „Carpaţi" din toată ţara au pus în vînzare locuri pentru odihnă şi locuri pentru tratament balnear, în trimestrul I, în cele mai frumoase staţiuni balneoclimaterice din ţară.

Pentru odihnă, serii de 12 zile, se pot obţine locuri în condiţii excelente de locuinţă şi masă în staţiunile SINAIA, BUŞTENI, PREDEAL, PĂLTINIŞ, TUŞNAD, BORSEC, SOVATA.

În acest sezon tarifele sînt mai reduse cu 17 pînă la 30 la sută.

Agenţiile şi filialele O.N.T. „Carpaţi" din toată ţara au pus în vînzare locuri pentru tratamente balneare, în trim. I. Tarifele sînt reduse cu 10-15%.

— **pentru boli reumatismale**, serii de 18 zile, la BAZNA, CĂLIMĂNEŞTI, GOVORA, HERCULANE, OCNA SIBIU, PUCIOASA, SOVATA, VICTORIA 9 MAI şi VICTORIA 1 MAI;

— **pentru boli ale aparatului digestiv**, serii de 18 zile, la BORSEC, CĂLIMĂNEŞTI, CĂCIULATA, OLĂNEŞTI, SLĂNIC-MOLDOVA, SÎNGEORZ;

— **pentru boli ginecologice**, serii de 20 zile, la BAZNA, OCNA SIBIULUI, SOVATA;

— **pentru boli cardiovasculare**, serii de 20 zile, la BORSEC, TUŞNAD, BUZIAŞ, VATRA-DORNEI;

— **pentru nevroză astenică**, serii de 20 zile, la SINAIA şi TUŞNAD;

— **pentru boli ale aparatului respirator**, serii de 20 zile, la GOVORA, SLĂNIC-MOLDOVA;

— **pentru endocrinologie**, serii de 18 zile, la BORSEC;

— **pentru urologie**, serii de 18 zile, la CĂCIULATA şi OLĂNEŞTI.

Agenţiile şi filialele O.N.T. „Carpaţi" din toată ţara fac zilnic înscrieri pentru locuri de odihnă şi locuri la tratament balnear în staţiuni balneoclimaterice.

În sezonul actual se acordă reduceri tarifare între 15 şi 30% faţă de sezonul de vară. Condiţiile de cazare şi masă sînt foarte bune.

50% reducere pe calea ferată.

Însemnate reduceri tarifare pentru copii.

Plata se poate face eşalonat, achitîndu-se la înscriere un avans.

Agenţiile şi filialele O.N.T. „Carpaţi" asigură cu prioritate locuri pentru membrii de familie ai celor trimişi în staţiunile climaterice prin comitetele sindicale.

Se atrage atenţia că locurile la tratamente balneare se acordă numai pe baza unei recomandări medicale, pentru a se evita tratamentele contraindicate.

POVESTEA VORBEI

Filologie şi superstiţii

Cercetarea istoriei multor cuvinte ne dă informaţii interesante asupra mentalităţii oamenilor care le-au creat sau le-au folosit. De obicei credinţele acestea vechi sînt de mult depăşite şi cîteodată sînt de neînţeles pentru oamenii timpurilor noastre.

Planta numită *anemonă* ne informează cu privire la o credinţă a vechilor greci, care i-au derivat numele de la cuvîntul *anemos* — „vînt". Explicaţia? Grecii credeau că anemona îşi deschide petalele numai la suflarea vîntului.

Tot grecii au dat o denumire ciudată *azbestului*. *Asbestos* însemna „care nu se stinge", deoarece se credea în antichitate că azbestul, o dată aprins, nu mai poate fi stins.

Romanii foloseau pentru „sting" cuvîntul *sinister*, căruia i-au dat şi înţelesul „de rău augur, care prevesteşte ceva neplăcut". Superstiţia care leagă ideea de „sting" de ideea de „nenorocire" dăinuie deci de multă vreme. Cine nu cunoaşte expresia romînească *a călca cu stîngul*, „a începe prost o treabă"? Dar cînd folosim astăzi cuvîntul *sinistru* nu mai sîntem conştienţi că ne facem ecoul unei superstiţii.

Ecoul, căruia fizica i-a dat o explicaţie ştiinţifică binecunoscută, a fost interpretat în antichitate potrivit mentalităţii de atunci. Povestea spune că *Ekho* era o nimfă a pădurilor, o foarte înzestrată elevă a muzelor. Pînă şi zeul Pan era gelos pe talentele ei! Dar sărmana nimfă a avut o soartă tragică — e drept, din vina ei. Iată cum s-au petrecut lucrurile, după cum aflăm de la poetul Ovidiu: Jupiter, părintele zeilor, avea dese aventuri amoroase, de care soţia sa Junona fireşte că nu trebuia să afle. În timp ce zeul zeilor rătăcea prin păduri după frumoasele nimfe, Ekho o ţinea de vorbă pe Junona, ca să nu observe că absenţa soţului se prelungeşte cam mult. Zeiţa descoperi însă şiretlicul şi o pedepsi pe Ekho, condamnînd-o să repete mereu ultima silabă a cuvintelor pe care le aude. De aceea, cînd se producea un ecou, cei vechi credeau că aud glasul lui Ekho.

Sorin STATI

DE VORBĂ CU MEDICUL

Hipersensibilitatea la medicamente

Folosirea fără control a medicamentelor este dăunătoare fără doar şi poate. Nu orice organism tolerează sau primeşte la fel orice medicament. Există o sensibilitate individuală fie în ce priveşte medicamentul ca atare, fie în ce priveşte dozele administrate. Sînt persoane care se sensibilizează cu timpul faţă de un medicament pe care îl luau în mod obişnuit un timp mai mult sau mai puţin îndelungat. O dată ce bolnavul ajunge să fie sensibilizat, o doză foarte mică de substanţă este suficientă ca să dezlănţuie un anumit tip de răspuns alergic al organismului. În asemenea cazuri unele medicamente, aproape lipsite de toxicitate în ceea ce priveşte acţiunile lor asupra organismului, pot deveni cauza unor reacţii grave de hipersensibilitate. Spre exemplu, penicilina nu afectează nici o funcţie vitală a organelor şi este practic imposibil să facă rău unui individ chiar prin supradozare; totuşi un număr destul de important de persoane prezintă reacţii alergice la penicilină din cauza folosirii cu uşurinţă şi pe scară largă a acestui medicament. Chiar un medicament ca Vitamina B_1 poate da acelaşi fenomen. Aceste reacţii sînt uneori destul de grave şi pot pune în primejdie chiar viaţa.

Formele pe care le iau reacţiile de hipersensibilitate sînt foarte diferite. Există, de pildă, diferite tipuri de reacţii ale pielii care merg de la o simplă erupţie pînă la forme grave de dermatită. Reacţiile vaselor sanguine merg de la o simplă urticare pînă la edeme grave. Măduva osoasă poate fi inhibată în funcţia ei de fabricare a elementelor figurate din sînge (globulele) şi acest accident poate duce la completa încetare a acestei funcţii vitale.

Mai există reacţii care se manifestă cu febră (denumită febră medicamentoasă) însoţită de dureri articulare. Unele organe importante cum sînt ficatul şi rinichiul, hipersensibilizate de medicamente, se pot distruge ş.a.m.d.

Din fericire aceste accidente de hipersensibilitate la medicamente sînt destul de rare. Dar ele trebuie cunoscute pentru a ne feri de consumul unor medicamente recomandate de un prieten sau o rudă „binevoitoare".

Medicul, singurul în măsură să recomande un medicament, îşi pune problema administrării lui. Hotărîrea pe care medicul o ia cînd prescrie un medicament se bazează pe aprecierea rezultatelor favorabile calculate, excluzînd riscul unei reacţii care uneori reprezintă o ameninţare mai serioasă pentru bolnav decît însăşi boala tratată.

În folosirea unor antibiotice, medicul ia o serie de măsuri preliminare prin examene de laborator şi numai după aceea recomandă antibioticul necesar, însoţind — dacă e cazul — administrarea lui de alte medicamente şi regim dietetic special.

Să ne ferim deci a folosi medicamente fără prescripţia şi supravegherea medicului, căruia trebuie să ne adresăm în toate cazurile de îmbolnăvire.

Dr. Silviu GHEREA

Dezlegarea jocului „PE CULMILE ŞTIINŢEI", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) Lunik—Sputnik. 2) On—Miciurin—I. 3) N—N—Dubna—Err. 4) Ovală—E—Na—Ei. 5) Neva—Arc—Acal. 6) Oraşe—Iub—Oc. 7) Sa—Casă—Iasta. 8) O—Au—Anisimov. 9) Vas—G—Amatori. 10) Titov—Ar—S—A. 11) Norilsk—Ea—At. 12) Am—Ni—Ac—Lati. 13) Filatov—Soare.

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ŞTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00 (joi: 22.30), 23.50 (Progr. I). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminica: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 (Progr. I). 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII:

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) şi 13.05 (Progr. I).

DUMINICĂ 24 FEBRUARIE. Programul I. *6.00:* Muzică populară romînească *6.30:* Piese orchestrale *7.10:* Concert de dimineaţă *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Şcoala şi viaţa *8.30:* Estrada melodiilor *9.20:* Fragmente din baletul „Lacul lebedelor" de Ceaikovski *9.30:* Teatru pentru copii — „Paleta de aur" *10.30:* Corul Sindicatului învăţămîntului din Sibiu *10.50:* Muzică pentru fanfară *11.00:* Muzică populară romînească *11.30:* Vorbeşte Moscova! *12.00:* Muzică din opere cerută de ascultători *12.30:* Muzică uşoară *13.10:* De toate pentru toţi *14.00:* Melodii populare romîneşti *14.30:* Piese instrumentale de mare popularitate *14.40:* Muzică uşoară *15.20:* Lucrări de compozitori romîni *15.50:* Melodii populare romîneşti — Lucreţia Ciobanu şi Ilie Udilă *16.15:* Muzică uşoară de compozitori sovietici *16.40:* Formaţii artistice de amatori de la sate *17.00:* Din viaţa satelor patriei *17.40:* Cîntă violoncelistul Alfons Capitanovici *18.01:* Melodii de estradă *18.30:* Romanţe *19.00:* Muzică din operete *19.35:* „Melodii... melodii"... — muzică uşoară romînească *20.00:* Teatru la microfon „Familia Brebu" de Victor Eftimiu, cu Nicolae Brancomir, Carmen Stănescu, Silvia Fulda, Virginica Romanovschi, Const. Brezeanu, Mircea Balaban, Dem. Rădulescu, Matei Alexandru, Damian Crîşmaru ş.a. *21.00:* „Sat nou, cîntec nou" — cîntece premiate la Concursul de folclor instituit de Radioteleviziunea romînă, în colaborare cu Casa centrală a creaţiei populare *21.20:* Muzică de dans *23.10:* Patru lieduri pentru voce şi orchestră de Richard Strauss; Partea a II-a din simfonia dramatică „Romeo şi Julietta" de Berlioz.

Programul II. *7.00:* Cîntă Fanfara reprezentativă a armatei *7.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *8.00:* Melodii distractive *8.30:* Clubul voioşiei *8.50:* Anunţuri, muzică *9.00:* Melodii populare romîneşti cerute de ascultători *9.30:* Concursul „Cine ştie, ne scrie!" — Întrebările etapei a VI-a *9.50:* Jocuri populare romîneşti *10.00:* Cîntă Ioana Nicola, Valentin Teodorian, Arta Florescu, Nicolae Secăreanu *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică uşoară *11.00:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor Mircea Basarab. În program: Simfonia I de Doru Popovici; Concertul nr. 7 în Re major pentru vioară şi orchestră de Mozart; Concertul pentru vioară şi orchestră de Şostakovici — solistă Nina Beilina (U.R.S.S.). În pauză — „Cinema" *13.00:* Concert de prînz *14.05:* Cîntă Fred Frohberg *14.30:* Satira şi umorul *15.15:* Din folclorul popoarelor *16.00:* Oameni şi fapte *16.08:* Creaţii corale ale lui D. Kiriac, Gh. Dima, Ion Vidu *16.30:* Concert de după-amiază *17.15:* Fabule şi epigrame celebre *17.25:* Muzică uşoară cerută de ascultători *18.05:* „File de calendar" — emisiune muzical-literară *19.00:* Cîntece de dragoste şi jocuri populare romîneşti *19.30:* Muzică instrumentală *19.45:* Piese corale *20.05:* Muzică de dans *20.30:* Cîntă Angela Moldovan *20.45:* Muzică de dans *21.45:* Versuri în lectura laureaţilor Concursului tinerilor artişti din teatrele dramatice *22.00:* Muzică de dans *22.24:* Cvintetul opus 114 „Păstrăvul" de Schubert *23.10—24.00:* Muzică de dans.

LUNI 25 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică uşoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică populară romînească *6.07:* Fantezie de Andersen *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece despre mineri şi oţelari *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Mici piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului — Sucuri de fructe *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romîneşti *8.00:* Sumarul ziarului Scînteia *8.08:* Piese vocale şi instrumentale de compozitori romîni *8.30:* Uverturi din operetele lui Suppé *9.00*: Tinereţea ne e dragă! *9.20:* Cîntece pentru cei mici *9.30:* Muzică populară sovietică *10.00:* Muzică uşoară *10.25:* Cvartetul opus 64 nr. 5 în Re major de Haydn; Sonata în La major pentru flaut şi pian de Tudor Ciortea *11.05:* Coruri din opere *11.30:* Melodii de estradă *12.00:* Concertul nr. 1 în Sol minor pentru pian şi orchestră de Mendelssohn-Bartholdy — solist Valentin Gheorghiu, acompaniat de orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Iosif Conta *12.30:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *13.10:* Muzică uşoară *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică populară romînească *15.00:* Muzică uşoară *15.30:* Fragmente din opera „Nunta lui Figaro" de Mozart *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntă taragotistul Ion Murgu *17.10:* Tineri interpreţi în studio: pianistul Stelian Constantin *17.30:* „Prietena noastră cartea" — din activitatea cercurilor literare pionereşti din Bucureşti, Ploieşti, Braşov *18.00:* Muzică de estradă (orchestre de coarde) *18.30:* Lecţia de limba rusă (începători) *18.40:* Cîntă Enrico Carusso *19.00:* În pas cu ştiinţa! *19.20:* Din cîntecele compozitorilor noştri *19.45:* Cîntă Maria Lătăreţu *20.15:* Cîntă Irina Brjevskaia şi Kalmer Tenosaar (U.R.S.S.) *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Suita I opus 9 în Do major de George Enescu *21.15:* Pe teme internaţionale *21.25:* Muzică uşoară romînească *22.25:* Poemul simfonic „O noapte pe Muntele Pleşuv" de Musorgski; Simfonia pentru orchestră şi pian pe un cîntec francez de la munte de Vincent D'Indy *23.00:* Concert de noapte.

Programul II. *12.15:* Muzică uşoară *12.45:* Fragmente din suita „Anotimpurile" de Vivaldi *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *14.10:* Arii din opere de compozitori ruşi *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Dansuri simfonice din Corund de Zoltan Aládar; Poemul simfonic „Toma Alimoş" de Dan Constantinescu *15.30:* Cîntă Maria Butaciu, Ion Lăceanu şi Toni Iordache *16.10:* Cîntece pionereşti *16.30:* Pagini orchestrale din opere *17.00:* Muzică uşoară *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Simfonia a VI-a în Fa major „Pastorala" de Beethoven — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor George Georgescu *18.50:* Muzică populară *19.15:* Muzică interpretată de fanfară *19.30:* Cronică electorală *19.40:* „Ghid muzical" (10) (reluare) *20.20:* Din muzica popoarelor *21.15:* Muzică uşoară *21.30:* Literatura şi muzica — „Spartacus" *22.00:* Solişti ai operelor de stat din Cluj, Timişoara şi Iaşi *22.30:* Muzică de dans *23.10:* Suita nr. 6 în Re major pentru violoncel solo de Bach — interpretează Pablo Casals; Cvartetul nr. 8 opus 110 de Şostakovici — interpretează cvartetul „Beethoven".

MARŢI 26 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică interpretată de fanfară *6.07:* Valsuri *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece patriotice *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Melodii populare din ţări socialiste *7.30:* Sfatul medicului — Ceaiul de sunătoare *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *8.30:* Scherzo de Ion Nona Ottescu; Poemul simfonic „Stenka Razin" de Glazunov *9.00:* Cîntece pe versuri ale poeţilor noştri *9.30:* Muzică distractivă *10.00:* Fragmente din opera „La serva padrona" de Pergolese *10.30:* Solişti şi orchestre de muzică populară romînească *11.05:* Sonata nr. 2 în Si bemol minor de Chopin — interpretează pianistul Jan Ekier *11.30:* Muzică populară bănăţeană interpretată de Ana Pacatiuş *11.45:* Radio prichindel! *12.00:* Dansuri de estradă *12.30:* În faţa hărţii — Noua Zeelandă *12.40:* Scene vesele din operete de compozitori sovietici *13.10:* Din cîntecele şi dansurile popoarelor *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică uşoară romînească *15.00:* Muzică din opere *15.30:* Patru cîntece pentru violoncel şi pian de Grigore Ghidionescu — interpretează Vladimir Orlov şi Mariana Parnica *15.44:* Muzică populară romînească *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntece *17.10:* Arii şi duete celebre din opere *17.40:* Program interpretat de Orchestra simfonică din Galaţi *18.00:* Universitatea tehnică — Procese generale de elaborare a oţelului, de ing. Silvia Vacu *18.15:* Muzică populară *18.30:* Limba noastră — vorbeşte acad. prof. Al. Graur *18.40:* Sonatele de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 22 opus 54, în Fa major *19.00:* Revista economică *19.20:* Cîntă Connie Francis *19.35:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *20.15:* Mici formaţii de muzică uşoară *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică de dans *21.15:* „Satira şi umorul" (reluare) *22.25:* Muzică de dans *22.58:* Sonatina pentru vioară şi pian de Dvorak; Cvintetul cu clarinet opus 115 în Si minor de Brahms.

Programul II. *12.15:* Muzică de operetă de compozitori romîni *12.37:* Uvertura de Ireland — Orchestra „Philarmonia" din Londra, dirijor Malcolm Sargent; Concertul pentru violoncel şi orchestră de Saint-Saëns — solist Mstislav Rostropovici *13.15:* Emisiune literară: „Acolo unde nu se întîmpla nimic" *13.30:* Muzică uşoară *14.10:* Piese romîneşti interpretate de fanfară *14.30:* Simfonia nr. 67 în Fa major de Haydn *15.00:* Muzică populară romînească *15.30:* Orchestra de estradă a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Iuri Saulski *16.10:* Lieduri de Mozart — cîntă Elisabeth Schwarzkopf *16.30:* Concert de estradă *17.00:* Suita „Privelişti moldoveneşti" de Mihail Jora *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Dicţionar muzical (10) Sonata (B) (reluare) *18.30:* Cîntece *18.45:* Emisiune culturală *19.00:* Melodii populare romîneşti *19.30:* Lecţia de limba franceză (avansaţi) *19.40:* Muzică de dans *20.15:* Emisiune literară: „Din lumea capitalului" *20.30:* Muzică populară romînească *21.15:* Muzică instrumentală *21.25:* Opera „Fata de zăpadă" de Rimski-Korsakov (montaj muzical literar) *23.10—24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 27 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică uşoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Jocuri populare romîneşti *6.07:* Cîntece *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică uşoară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece *7.30:* Sfatul medicului — Profilaxia infecţiilor intestinale *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Melodii populare romîneşti *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară *8.30:* Din creaţia de operă a lui Dmitri Kabalevski *9.00:* Capriciu romînesc de Marcel Mihalovici; Uvertura de concert „În Munţii Tatra" de Wladislav Jelenski *9.30:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *10.00:* Teatru la microfon — „Evantaiul", comedie de Carlo Goldoni, cu: Damian Crîşmaru, Tanţi Cocea, Ion Lucian, Nicolae Brancomir, Coca Andronescu, Nineta Gusti, St. Mihăilescu-Brăila ş.a. *11.17:* Orchestra de mandoline a Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor *11.40:* Muzică vocală şi instrumentală *12.00:* Melodii distractive *12.30:* Muzică din opere de: Rimski-Korsakov, Leoncavallo, Verdi, Wagner, Richard Strauss *13.10:* Simfonia nr. 29 în La major de Mozart *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Cîntă Magda Constantinescu, Marin Chisăr şi Alexandru Ţitruş *15.30:* Fragmente din opereta „Silvia" de Kálman *16.05:* Mici piese instrumentale *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică uşoară interpretată la pian *17.10:* Muzică corală *17.30:* Prietenii lui Do-Re-Mi *18.00:* Solişti şi formaţii artistice de amatori *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* „Triptic simfonic" de Paul Constantinescu *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Muzică uşoară romînească *19.40:* Romanţe *20.15:* Corul de copii al Radioteleviziunii *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din viaţa de concert a Capitalei *21.15:* Pagini din volumul „Mărturisiri" de Mihail Sadoveanu *21.30:* Melodii populare romîneşti cerute de ascultători *22.25:* „Suita pe teme mordvine" de Boris Troşin; Concertul pentru pian şi orchestră de René Defossez — solist Claude Coppes; Nocturnă de Heraklit Nesterov. *23.17:* Potpuriuri şi uverturi.

Programul II. *12.15:* Balade de Ghiorghi Sviridov pe versuri de Marşak, după Burns, interpretează Nicolae Secăreanu *12.32:* Muzică uşoară *12.50:* Din folclorul popoarelor *13.15:* Însemnări de reporter *13.25:* Muzică de estradă *14.10:* Cîntece sovietice *14.30:* Cîntă soprana Lia Hubic şi basul Traian Popescu, solişti ai Operei de stat din Cluj *15.00:* Muzică uşoară de compozitori romîni *15.30:* Fragmente din suita „Mitrea Cocor" de Sabin Drăgoi *16.10:* Muzică uşoară *16.30:* Melodii populare din Oltenia *17.00:* Arii din operete în interpretarea soliştilor noştri *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Ciclul „George Enescu compozitor" — Sonata a III-a în Re major pentru pian, interpretează Dinu Lipatti *18.26:* Cîntă Aurelia Fătu-Răduţu şi Marcel Budală *18.50:* Microfoiletoane *19.00:* Muzică de estradă *19.30:* Lecţia de limba rusă (avansaţi) *19.40:* Fragmente din opera „Cio-Cio-San" de Puccini *20.10:* Suita-uvertură de Telemann *20.30:* Tribuna ra-

(Continuare în pag. 22)

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

dio *20.40:* Din prelucrările de folclor ale compozitorilor noştri *21.15:* Interpreţi de muzică uşoară (reluare) *22.00:* Ciclul „Pagini din muzica preclasică" — Concerti grossi de Torelli şi Corelli *22.30:* Muzică de dans *23.10—24.00:* Suita „Cele patru temperamente" de Hindemith.

JOI 28 FEBRUARIE. Programul I. *5.07:* Muzică interpretată de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece şi jocuri *6.07:* Mici formaţii de muzică uşoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică de estradă *7.30:* Sfatul medicului — Importanţa regimului alimentar fără sare pentru bolnavii de inimă, rinichi şi hipertensivi *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Melodii populare romîneşti *8.30:* Suita de cîntece şi dansuri populare romîneşti pentru pian de Sigismund Toduţă; Sonata pentru vioară şi pian de Haciaturian *9.00:* Vreau să ştiu — „Culoarea" *9.25:* Muzică uşoară *10.00:* Din creaţia de operă a compozitorilor noştri *10.30:* Rapsodii ungare de Liszt în interpretarea pianistului Samson François *11.05:* Muzică uşoară (orchestre de coarde) *11.38:* Simfonia a IV-a de Henr.y Cowell *12.00:* Muzică populară romînească *12.37:* Muzică instrumentală (solişti romîni) *13.10:* Din operetele lui Franz Lehar *14.00:* Orchestra de muzică populară „Doina Moldovei" a Filarmonicii de stat din Iaşi *14.30:* Muzică uşoară romînească *15.00:* Din muzica popoarelor *15.45:* Cîntă orchestra de cameră a medicilor din Cluj, dirijor Kurt Mild *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Lieduri *17.10:* Program de cîntece la cererea ascultătorilor *17.30:* Muzică din operete *18.00:* Universitatea tehnică — Industria aluminiului, de prof. dr. Alex. Isopescu *18.15:* Muzică populară din Dobrogea (la ţibulcă — Marin Moraru, la caval — Anton Botea) *18.30:* Lecţia de limba franceză (începători) *18.40:* Tineri interpreţi de muzică uşoară—Doina Badea, Alexandru Jula şi Ionel Miron *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.50:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor: Iosif Conta — Mişcare simfonică de Liviu Glodeanu; Concertul pentru orgă şi orchestră de Frantisek Xavier Brixi—solist Horst Gehan; Simfonia I în Do minor de Brahms. În pauză: Lucrări propuse pentru Premiul „Lenin" pe anul 1963 *22.55:* Muzică de dans.

Programul II. *12.15:* Arii şi scene din opera „Ivan Susanin" de Glinka *12.45:* Muzică uşoară romînească *13.15:* Note de lector *13.25:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *14.10:* Melodii de estradă *14.30:* Trei dansuri de Teodor Rogalski — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor George Georgescu; Suita de balet „Dragostea vrăjitoare" de De Falla — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Leopold Stokowsky — solistă Irina Arhipova *15.10:* Muzică uşoară de compozitorii sovietici Alexandr Fliarkovski şi Oskar Feltzman *15.30:* Muzică din operete *16.10:* „Frontul păcii creşte în lume", program de cîntece *16.30:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *17.00:* Sonata în La major de César Franck; la vioară — Valeri Klimov, la pian — Vladimir Iampolski *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Suite de George Enescu: Suita a II-a în Do major — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor George Georgescu *18.45:* Jocuri populare romîneşti *19.00:* „Cîntăm viaţa nouă", program de cîntece *19.15:* Muzică uşoară *19.30:* Tinereţea ne e dragă! *19.50:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Melodii populare din ţări socialiste *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Părinţi şi copii *22.00:* Muzică uşoară *22.37:* Sonatele de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 23 opus 57 în Fa minor „Appassionata" *23.10—24.00:* Fragmente din opera „Siegfried" de Wagner.

VINERI 1 MARTIE. Programul I. *5.07:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică uşoară *6.07:* Cîntece *6.20:* Emisiune pentru sate *6.30:* Piese de estradă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Melodii populare romîneşti *7.30:* Sfatul medicului — Oxiuroza *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică uşoară *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică vocală *8.30:* Uvertură de Mircea Chiriac; Concertino pentru harpă şi orchestră de coarde de Alfred Mendelsohn — solistă Liana Pasquali *9.00:* Muzică populară romînească *9.30:* Muzică din opere *10.02:* Valsuri şi polci interpretate de fanfară *10.30:* Muzică de estradă *11.05:* Sonatina pentru pian de Mihai Mitrea Celarianu — interpretează Nicolae Brînduş; Divertisment de Jiri Pauer — interpretează Nonetul ceh *11.29:* Arii şi duete din operete *11.52:* „Ucenicii din anul III" — reportaj *12.00:* Coruri bărbăteşti *12.20:* Din folclorul popoarelor *12.40:* Simfonia clasică de Prokofiev *13.10:* Muzică de estradă *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Cîntă violonistul Henryk Szeryng *15.20:* Noi înregistrări de muzică uşoară sovietică *15.45:* Lucrări de Beethoven: Uvertura „Leonora nr. 3" — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor George Georgescu; „Marea fugă" — Orchestra de cameră din Stuttgart, dirijor Karl Münchinger *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Taraful „Semenicul" al Casei de cultură din Reşiţa *17.10:* „Republică, patrie înfloritoare" — program de cîntece şi jocuri *17.30:* În slujba patriei *18.00:* Universitatea tehnică — Centralele atomoelectrice, de conf. univ. N. Dănilă *18.15:* Duete din operete de Suppé, Lehar, Gherase Dendrino, Lopez *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Muzică populară romînească interpretată de Nelu Huţu şi fluieraşul Ion Sasu *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* „Istoria teatrului liric romînesc" (10) — Mari cîntăreţi din trecut (B) (reluare) *20.15:* Corul Uzinelor „Victoria" Calan *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică uşoară romînească *21.15:* Carnet plastic *21.30:* Muzică populară romînească cerută de ascultători *22.25:* Tangouri de concert *22.40:* Fragmente din opera „Werther" de Massenet — interpretează Ferruccio Tagliavini, Pia Tassinari, Vittoria Neviani, Marcello Cortis — Orchestra Radioteleviziunii italiene din Torino.

Programul II. *12.15:* „Rapsodia bănăţeană" de Zeno Vancea; Rapsodia a II-a de Marţian Negrea *12.45:* Muzică uşoară *13.15:* Limba noastră — vorbeşte acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25:* Uverturi şi dansuri din opere *14.10:* Orchestre de mandoline *14.30:* Concert de estradă *15.00:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *15.35:* Actualitatea în ţările socialiste *16.10:* Muzică uşoară *16.30:* Din cîntecele ţărănimii noastre colectiviste *17.00:* Muzică de cameră *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Ciclul „Mari dirijori" — Eugène Ormandy: Simfonia a III-a de William Schumann; „Bolero" de Ravel *19.00:* Muzică uşoară de Noru Demetriad şi Eugen Teger *19.30:* Teatru la microfon: „Povestea lui Thomas motanul şi a instalatorului Sam, omul" de Ar. Miller, cu: Ion Lucian, Mircea Albulescu, Nae Roman, Carmen Stănescu, Nicolae Gărdescu, Ştefan Glodaru, George Groner, Marius Pepino, Nucu Păunescu ş.a. *20.31:* Muzică din operete *21.00:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *21.45:* Muzică vocală *22.00:* Muzică populară romînească *22.30:* Moment poetic *22.35:* Muzică de dans *23.10—24.00:* Simfonia în Re minor de Zigmunt Stoiovski.

SÎMBĂTĂ 2 MARTIE. Programul I. *5.07:* Muzică distractivă interpretată de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *6.07:* Muzică uşoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Melodii de estradă *7.30:* Sfatul medicului — Cauzele bolilor glandelor endocrine *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Cîntece şi jocuri *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară orchestrală *8.30:* Tabloul simfonic „În stepele Asiei Centrale" de Borodin; „Rapsodia dobrogeană" de Ludovic Feldman *9.00:* Roza vînturilor! *9.25:* Cîntece pentru cei mici *9.40:* Dansuri de estradă *10.00:* Solişti şi orchestre de muzică populară ale sfaturilor populare *10.30:* Divertisment pentru orchestră de coarde de Bela Bártok — Orchestra simfonică de stat maghiară, dirijor János Ferencsik *11.05:* Fragmente din opera „Pescuitorii de perle" de Bizet *11.35:* Melodii populare romîneşti *12.00:* Balada pentru violoncel şi pian de Mircea Neagu; Suita pentru vioară şi pian de Dumitru Bughici — violoncelistul Serafim Antropov, violonistul Mihai Constantinescu şi pianista Mariana Parnica *12.20:* În săli şi pe stadioane! *12.30:* Muzică uşoară romînească *13.10:* Program Mozart — Concertul pentru corn şi orchestră în Mi bemol major; Dansuri *14.00:* Muzică uşoară cerută de ascultători *14.30:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *15.00:* Concert distractiv *15.45* Actualitatea literară *16.00:* Muzică uşoară la havaiană *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică populară romînească *17.10:* Solişti ai teatrelor muzicale din ţară *17.50:* Ştiinţa în slujba păcii *18.00:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 24 opus 78 în Fa diez minor *18.20:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.00:* Scrisori din ţară *19.10:* Cîntă Aida Moga şi Florin Dorian *19.30:* Muzică de dans *20.15:* Jocuri populare romîneşti *20.30:* Muzică de dans *21.15:* Emisiune de versuri: „Poeţii noştri cîntă patria şi partidul" *21.25:* Muzică populară romînească *22.25:* Muzică de dans *23.03:* Concertul nr. 2 în Si bemol major pentru pian şi orchestră de Brahms — solist Iakov Zak.

Programul II. *12.15:* „Spre noi victorii socialiste" — program de cîntece şi jocuri *12.35:* Fragmente din operetele „Lysistrata" şi „Lăsaţi-mă să cînt" de Gherase Dendrino *13.15:* Muzică populară romînească *13.40:* Muzică uşoară *14.10:* Trepak de Musorgski; Dans rustic de Constantin Dimitrescu; Rondo de Debussy; Menuet antic de Ravel; Seguidilla de De Falla *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Din folclorul popoarelor *15.30:* Suita „Picturi de Grigorescu" de Ion Hartulary-Darclée *16.10:* „Tineret, mîndria ţării" — program de cîntece *16.30:* Piese pentru pian de Grieg, interpretate de Arthur Rubinstein *17.00:* Valsuri *17.30:* Însemnări de reporter *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Melodii populare romîneşti cerute de ascultători *18.30:* Arii din opere interpretate de Mihaela Botez şi Nicolae Florei *19.02:* Suite de George Enescu — Suita a III-a în Re major „Săteasca" *19.30:* Pe teme internaţionale *19.40:* Muzică uşoară de Nicolae Kirculescu *20.00:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Cîntă Ion Cristoreanu şi violonistul Ion Drăgoi *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agendă teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.32:* Cvartetul în Mi bemol major de Marţian Negrea *23.10:* Muzică de dans.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 24 FEBRUARIE. *8.50:* Gimnastică *9.00:* Emisiunea pentru copii şi tineretul şcolar — „Lanţul minciunilor", scenetă de Luiza Vlădescu; Telejurnalul pionierilor; Înot iarna..., transmisiune de la bazinul „Floreasca"; Filmul „Recreaţia" *10.30:* Reţeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate — Jurnalul agricol; Reportajul „Candidatul nostru"; Pentru o recoltă sporită de porumb; De vorbă cu fruntaşi în cultura sfeclei de zahăr; De la un meridian la altul; Muzică populară romînească *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Seară de romanţe — cîntă o formaţie condusă de Victor Predescu. Solişti: Mia Barbu, Maria Moraru şi Ştefan Lăzărescu *19.45:* Filmul documentar „Din jurnalul pămîntului" *20.10:* Filmul „Cînd copacii erau mari" (Studiourile Maxim Gorki) *21.45:* Noutăţi în muzica uşoară. Prezentarea — Alexandru Culescu. Buletin de ştiri.

LUNI 25 FEBRUARIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru pionieri şi şcolari — Cine ştie să răspundă?! *19.35:* „File din opere" — cîntă soprana Elena Dima-Toroiman, baritonul Dan Iordăchescu şi basul Constantin Gabor *20.05:* Filmul „Cavalerii teutoni" — seria I *21.35:* Telesport. Buletin de ştiri.

MARŢI 26 FEBRUARIE. *18.30:* Universitatea tehnică — „Procedee moderne de elaborare a oţelului", de Gh. Rădulescu *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Ştiţi să desenaţi? — desenează Iurie Darie *19.30:* Filmul pentru copii „Televizorul nu-i de vină" *19.40:* Emisiunea de ştiinţă şi tehnică — „Ce este ereditatea" de conf. univ. Petre Raicu; Jurnalul de ştiinţă şi tehnică *20.00:* Filmul „Cavalerii teutoni" — seria a II-a *21.25:* Cîntă o formaţie condusă de Sile Vişan. Buletin de ştiri.

MIERCURI 27 FEBRUARIE. *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi — Telejurnalul săptămînii; Creşterea productivităţii muncii în atenţia colectivului Uzinei de maşini electrice Bucureşti; Oameni obişnuiţi; Procedee noi în metalurgie; Cîntece pentru patria socialistă; Program susţinut de şcoala militară de muzică şi echipa de dansuri a Fabricii de tricotaje „Bela Breiner" *19.00:* Emisiunea pentru sate — Tribuna fruntaşilor; În preajma alegerilor; Pentru apicultori; Muzică romînească. Sfaturi pentru telespectatori. Buletin de ştiri.

JOI 28 FEBRUARIE. *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune: „Fabricarea coloranţilor", de conf. univ. H. Sanielevici *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii — „Căpitanul Val-Vîrtej primeşte un semnal S.O.S." *19.40:* Teatru — „Unchiul Vania" de A. P. Cehov — colectivul Teatrului Naţional din Cluj. Buletin de ştiri.

SÎMBĂTĂ 2 MARTIE. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii — „Albastră ca cerneala" — scenetă muzical-satirică de Octav Pancu- Iaşi şi Titi Acs *19.45:* Actori de cinema — Nikolai Cerkasov *20.55:* În faţa hărţii *21.05:* Realizări ale poporului nostru oglindite în creaţia artiştilor plastici *21.15:* Pagini din umorul universal — fragmente din opera lui Anton Cehov, Ferenc Molnar, Gh. Brăescu şi Mark Twain. Interpretează: Radu Beligan, Victoria Mierlescu, Eugenia Bădulescu, Elena Ioachim, Adela Mărculescu, Liliana Tomescu, Ştefan Tăpălagă, George Oprina, Dem. Rădulescu şi alţii. *22.00:* Muzică uşoară interpretată de Orchestra „Electrecord". Dirijor — Alexandru Imre. Solişti — Roxana Matei, Margareta Pîslaru, Luigi Ionescu. Buletin de ştiri.

FILATELIE

Noi mărci poştale în 1963

În acest an Direcţia generală a poştelor va pune în circulaţie noi mărci poştale cu o tematică variată, tipărite în condiţii grafice superioare.

Printre noile emisiuni poştale ale căror imagini le vom putea admira în acest an şi care vor completa colecţiile noastre filatelice se înscriu şi cele intitulate:

— 30 de ani de la greva ceferiştilor şi petroliştilor din 1933;

— Construcţii ale socialismului în Republica Populară Romînă;

— Cosmonautica în slujba păcii;

— Munca în transporturi rutiere, navale şi aeriene;

— Ziua mărcii poştale romîneşti (această serie va fi consacrată şi celui de-al XV-lea Congres al Uniunii Poştale Universale, a cărei cofondatoare este şi ţara noastră);

— Artişti romîni de seamă;

— Sport — sporturi nautice şi jocurile balcanice de la Bucureşti.

O seamă de alte colecţii au în vedere tematici din economia agricolă (pomicultură, legumicultură, avicultură etc.).

După cum vedem, programul noilor emisiuni poştale romîneşti se anunţă variat, asigurînd o largă reprezentare a subiectelor din diferite domenii de activitate economică şi social-culturală.

SFATURI PRACTICE

● Vinul alb, necesar preparării unor sosuri, îl puteţi înlocui cu puţin oţet în care aţi dizolvat două bucăţi de zahăr.

● Cîteva cristale de sodă fierte în apă împreună cu resturi de săpun ras dau o soluţie care înlocuieşte cu succes prafurile de curăţat. Această soluţie se păstrează în sticle, folosindu-se în concentraţia de 1-2 linguri de supă la un lighean cu apă.

● Aţi sărat prea tare sosul? Nu-i grav. Îl puteţi desăra cu uşurinţă punînd în mijlocul farfuriei cu sos o bucată de zahăr pe care o lăsaţi circa 40 de secunde. Zahărul va absorbi surplusul de sare.

● Paharele dv. nu se vor sparge chiar dacă veţi turna în ele ceaiul fierbinte, cu condiţia ca ele să fie aşezate pe un şerveţel umed, iar zahărul să fie pus în pahar înainte de a turna ceaiul.

● Unele ustensile de bucătărie pe care nu le folosiţi o vreme mai îndelungată sînt atacate de rugină. Puteţi să o înlăturaţi cu uşurinţă amestecînd puţin amoniac în praful de curăţat.

● Clătind coşul pipei cu puţin coniac amestecat cu zahăr se înlătură mirosul neplăcut pe care pipa îl prinde adesea.

● Cînd curăţaţi ceapa vă usturǎ ochii? Încercaţi să evitaţi această neplăcere frecînd cu miez de pîine lama cuţitului înainte de a o folosi.

● Pentru ca ceainicul pe care nu-l folosiţi în permanenţă să nu prindă un miros neplăcut de mucegai, e bine să ţineţi în el o bucată de zahăr.

DIN TOATĂ LUMEA

Un frumos obicei ucis de mizerie

Potrivit unui vechi obicei numit „potaci", o dată la cîţiva ani, membrii unor triburi indiene din America de Nord îşi invitau acasă rudele şi vecinii şi — după un dans ritual complicat — împărţeau oaspeţilor tot ce aveau: bărci, piei şi blănuri, haine şi podoabe, nepăstrînd pentru ei decît o armă. Obiceiul acesta crea între membrii triburilor o mare apropiere, educînd în ei dispreţul faţă de tendinţa de acumulare a bunurilor materiale. Desigur însă că în prezent indienii nord-americani, locuind în cătune speciale, într-o stare de cruntă mizerie, nu-şi mai pot permite luxul de a respecta această frumoasă tradiţie.

Care-i cel mai prost animal?...

Zoologul american prof. Portman a făcut recent cunoscute rezultatele cercetărilor sale în legătură cu „capacităţile intelectuale" ale diverselor animale. Calculînd raportul de mărime şi greutate între acele părţi ale creierului care dirijează funcţiunile nervoase superioare şi acelea care reglează funcţiunile strict fiziologice, Portman a ajuns la nişte indici numerici pentru „inteligenţa" şi „prostia" animalelor (de fapt un complex de reflexe condiţionate reprezentînd o adaptare mai mult sau mai puţin adecvată la mediu).

Datele obţinute nu sînt lipsite de interes, fiind — în unele cazuri — chiar surprinzătoare. Cel mai înalt indice îl are — cum era şi firesc — omul: 214 puncte. După el se plasează delfinul — a cărui „inteligenţă" este de mult cunoscută de specialişti — cu indicele 195. Urmează: elefantul (150), maimuţa antropoidă (63), zebra (48), girafa (38), vulpea — căreia de mult oamenii i-au atribuit o deosebită viclenie — numai 38. Potrivit scării lui Portman, cel mai „prost" dintre animale este hipopotamul, avînd indicele 18.

Neexistînd, deocamdată, date mai precise în legătură cu aplicarea acestei metode, este greu de apreciat valoarea ei.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

În ajunul alegerilor

LA 3 MARTIE VOM ALEGE PE CEI MAI BUNI DEPUTAȚI ÎN SFATUL POPULAR

În aceste zile premergătoare alegerilor de la 3 martie, punctul de agitație din comuna Plopana, raionul Bacău, este frecventat de numeroși cetățeni din partea locului. Fotografia pe care v-o trimit am realizat-o la acest punct de agitație în timpul unei întîlniri cetățenești. Participanții au purtat discuții pe marginea unor articole apărute în presă privind realizările obținute pe plan local.

C. BURSUC,
Bacău

Cum să-mi „însănătoșesc" lămîiul?

„Am un lămîi care a fost altoit acum 8 ani cu portocal. Partea cu portocal n-a înflorit niciodată; cea cu lămîi prinde rod, dar fructele cad înainte de a ajunge la maturitate. Cum să-mi «însănătoșesc» lămîiul?"

Maria PĂTRAȘCU,
str. Abrud nr. 29, București

Răspunde prof. univ. TEODOR BORDEIANU, membru corespondent al Academiei R.P. Romîne.

Lipsa de rodire a portocalului dv. se datorește probabil faptului că ochiul altoit nu s-a prins. Căderea fructelor de lămîi și de portocal poate fi determinată de numeroase cauze. Prin faptul că sînt foarte sensibili la ger, citrușii se păstrează în timpul iernii în încăperi la rece sau în camere de locuit, la căldură. În încăperile *la rece*, temperatura se menține permanent, din toamnă pînă în primăvară, între 5° și 7°. La această temperatură și la o lumină difuză (semiîntuneric) plantele respiră și transpiră puțin, din care cauză se reduce mult și consumul lor de apă și substanțe hrănitoare; în asemenea cazuri plantele se udă rar și numai cu apă călduță de 8-10°, dată în cantități mici. În încăperile de păstrare la rece a citrușilor nu se admite scăderea temperaturii sub 0°, deoarece plantele degeră în întregime; nu se recomandă însă nici ridicarea temperaturii la 12-15°, deoarece în acest caz plantele pierd prin frunze cantități mari de apă, pe care rădăcinile nu o pot absorbi la loc din pămîntul din vas în care temperatura se menține încă la nivelul de 5-7°; în interiorul plantei se creează deci un dezechilibru, din care cauză plantele pierd frunzele și fructele. Din aceleași motive nu se recomandă mutarea citrușilor în cursul iernii din camerele reci (5-7°) în altele încălzite, decît numai după încălzirea prealabilă a pămîntului din vas prin udare cu apă călduță.

Atunci cînd sînt menținuți în camere de locuit *la cald*, la temperatura de 14-19°, citrușii au nevoie și de multă lumină; în acest scop se țin aproape de ferestrele îndreptate spre sud. În asemenea condiții de păstrare, pămîntul din vasele cu citruși se udă în mod obișnuit, însă cu apă călduță (14-16°).

Dacă temperatura din cameră se ridică peste 22-25°, citrușii pierd cantități mari de apă; din cauza insuficienței de apă din corpul plantei, bobocii florali, florile, fructele și frunzele cad. Pentru a preveni uscarea peste măsură a aerului, în camere se așază vase cu apă, iar plantele se stropesc cu apă încălzită (14-16°); în același scop se aerisesc camerele, luînd măsuri pentru a feri plantele de curenții de aer rece de afară.

Pămîntul prea uscat din vas, udatul cu apă rece, precum și udatul cu cantități mari de apă (inundare), după ce pămîntul din vas a fost mult timp uscat, provoacă de asemenea căderea bruscă a frunzelor și fructelor. Căderea frunzelor și fructelor mai poate fi cauzată și de atacul plantelor de către unele specii de păduchi țestoși, precum și de lipsa substanțelor nutritive din pămîntul din vas.

Cîțiva fruntași din uzina noastră

Fotografia pe care v-o trimit îi reprezintă pe cîțiva dintre fruntașii sectorului II pompe din uzina noastră: Gh. Voicu, Ion Velișcu, Neagu Tănase, Gheorghe Sterian și Gh. Bucă, toți din brigada lui Dumitru Boerescu, precum și ing. Emil Dăbuleanu, șeful sectorului (al doilea din dreapta).

În luna ianuarie a acestui an brigada și-a depășit planul în medie cu 30%, iar cu începere de la 1 februarie realizează o reducere a prețului de cost cu 12% la pompele mari și cu 7% la pompele mici.

Dumitru MUȘAT,
maistru la Uzinele de pompe și mașini agricole din București

Neuitatul Grock

„Aș dori să cunosc cîte ceva din viața marelui artist de circ Grock".

Grigore GHEORGHE,
muncitor la Fabrica de ace de tricotat — București

Răspunde I.C. BUTNARU, secretar literar al Circului de Stat din București.

Elvețianul Grock, pe numele său adevărat Karl Adrian Vettas, a pășit pentru prima oară în manejul circului la vîrsta de 18 ani. În lunga sa carieră de clovn în cele mai mari circuri din lume ca și pe scenele celor mai cunoscute teatre de varietăți și music-hall, Grock s-a remarcat prin interesanta sa mască grotescă și ca unul din întemeietorii numerelor moderne de excentric-muzical.

Prin 1920, numărul său dura 30-35 minute, iar prin anul 1930 a ajuns la aproape o oră. Fiind un bun acrobat, echilibrist și muzicant interpret la mai multe instrumente, crea numere originale, preluînd și prelucrînd totodată o serie întreagă de trucuri clasice de circ, punîndu-le în valoare prin marele său talent. Tot ceea ce făcea era simplu, firesc. Nici o ostentație nu altera rezerva sa inepuizabilă de umor.

Grock a creat acel nemuritor erou al comediei de circ — August. Veșnic nefericit și neînțeles, simpatic și inteligent sub masca falsei sale „prostii", el era întotdeauna victima partenerului său sau a propriei sale neîndemînări. Dar în orice situație îi înflorea pe buze un zîmbet plin de înțelepciune care arăta de fapt profunda sa superioritate, și în ciuda soartei potrivnice el nu se lăsa niciodată învins.

Grock era un mare interpret, un virtuos al fiecărui instrument cu care-și executa numerele muzicale. Atunci cînd, timid și grav, cu figura însuflețită, interpreta ultima bucată și părăsea manejul, acordurile viorii sale mai răsunau în inimile spectatorilor.

La Grock totul era măsurat, exact. Pînă și modulația glasului său arăta că totul e studiat; nimic gratuit sau improvizat.

S-a stins din viață la 14 iulie 1959, în vîrstă de 79 de ani, o dată cu moartea lui luînd sfîrșit și o parte din ceea ce însemna circul clasic.

La un cerc agrotehnic

La Gospodăria agricolă colectivă „30 Decembrie" din Teiuș funcționează în timpul iernii un cerc agrotehnic. La forma respectivă de învățămînt iau parte 111 cursanți, mulți dintre ei colectiviști fruntași. De la aceste cursuri vă trimit două fotografii, una reprezentînd colectiviști în sala de cursuri, iar cealaltă pe inginera Victoria Hrușca vorbind cursanților despre cultivarea porumbului dublu hibrid.

Ileana TEREK,
Deva

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze prin poștă: *Jan Bortkiewicz*, Lodz 43, Astwnantow 11/1, R.P. Polonă: filatelie (în romînă, rusă, germană și franceză); *Czeslaw Szulc*, Lodz, ul. Ksiedza Brzozki 1, R.P. Polonă: filatelie; *Robi Urs*, laborant, orașul P. Groza, str. Fruntașilor nr. 34/12: literatură, ilustrate, istorie, cinema; *Goli Mihuț*, laborant, orașul P. Groza, str. Minerilor nr. 25/9: literatură, istorie, cinema, ilustrate; *Adriana Macovei*, Școala pedagogică Buzău, anul IV: ilustrate; *Ianoschi Veronica*, Școala tehnică horticolă Curtea de Argeș, bd. R.P.R. nr. 15: ilustrate; *Marin Popa*, muncitor macaragiu, Hunedoara, str. Perintei nr. 19: ilustrate; *Gocîrlea Vasilica*, elevă, Buzău, str. Nimfelor nr. 46: ilustrate; *Niculina Radu*, elevă, Buzău, str. N. Bălcescu nr. 50: ilustrate; *Vasile Ban*, tehnician, și *Teodor Ban*, strungar, Hunedoara, str. 23 August nr. 15: literatură, cinema, teatru, ilustrate; *Pleșca Papiu Mihail*, jurist, București, str. Al. Sahia nr. 59: ilustrate; *Lorentz Ștefan*, inginer, Giurgiu, str. Gării nr. 130: ilustrate; *Nicușor Pinosanu*, elev, Școala de horticultură, com. Bîrsești, rn. Tg. Jiu: literatură, ilustrate; *Cadar Alexandru*, elev, Gherla, str. Bobîlna nr. 42, reg. Cluj: film, sport, filatelie, ilustrate; *Dan Corsenschi*, muncitor furnalist, Hunedoara, bloc 74, ap. 19, cam. 1: literatură, filatelie, teatru, ilustrate.

În luptă cu sloiurile

Vă trimit o fotografie realizată recent de mine la gurile Dunării. Ea redă un aspect al operațiilor efectuate de remorcherul „Poarta Albă" pe brațele fluviului. Echipajul spărgătorului a luptat cu sloiurile de la începutul iernii și pînă acum, deschizînd calea navigației pentru vasele mai puțin puternice care duceau sau aduceau muncitori angajați toată iarna în campania de recoltare a stufului din Deltă. În acest fel s-a evitat blocarea Dunării pe una din cele mai importante porțiuni.

Maxim GHERASIM,
muncitor, Tulcea,
str. Griviței 59

De la fotocorespondenți

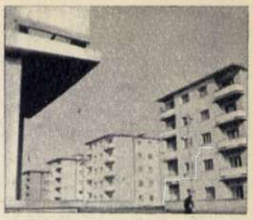

Un aspect din noul oraș muncitoresc Călan. *(E. Turcu)*

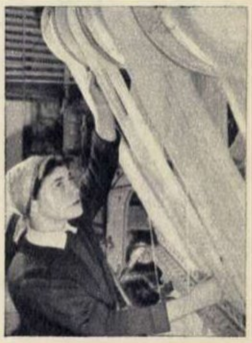

Blănurile artificiale se obțin și prin tricotare mecanică. Fotografia reprezintă o astfel de operație la Fabrica „8 Martie" din Piatra Neamț. *(B. Constantin)*

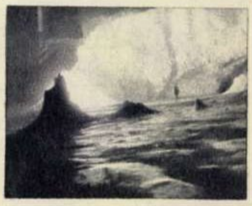

Una din sălile peșterii Scărișoara. *(A. Petrof, student, București)*

Pe scurt

George Tarla, Reșița-Bocșa. În legătură cu lucrarea dv. adresați-vă Editurii pentru Literatură (București, bd. Ana Ipătescu nr. 39), iar povestirea științifico-fantastică trimiteți-o Editurii Tineretului (București, Piața Scînteii nr. 1).

Daniella Ruzik, Mediaș. Desigur că ne puteți trimite oricînd fotografii pentru rubrica noastră „De la fotocorespondenți", reprezentînd aspecte din actualitatea economică și culturală a orașului și a raionului dv.

Alexa Dumitru, Hunedoara; *Adriana Dumitrașcu*, Arad; *Mariana Bader*, Oravița; *Huszka Mihaela*, Oravița; *Ionescu Petre*, Reșița; *Grozea Marin*, București; *Mitel Popa*, Timișoara; *Negoiță Lucia*, Rm. Vîlcea; *Dumitrache Ion Mircea*, Reșița. După cum ați observat și dv., în rubrica noastră apar adesea și numele unor cititori din străinătate ce vor să corespondeze cu cititori din țara noastră.

Anuichi Ghiță, Arad; *Leonard Maximilian*, Balș; *Frenț Stefan*, Ocna Mureșului: 1) Deoarece avem foarte multe asemenea cereri ce-și așteaptă rîndul, va trebui să aveți răbdare. 2) Vă rugăm să ne comunicați adresa exactă și profesiunea.

Nicolae Marin, Craiova. Peisajul trimis nu e lipsit de frumusețe. Așteptăm și alte imagini interesante din regiunea dv.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XII—Nr. 8 (404)
23 februarie 1963

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

UMOR

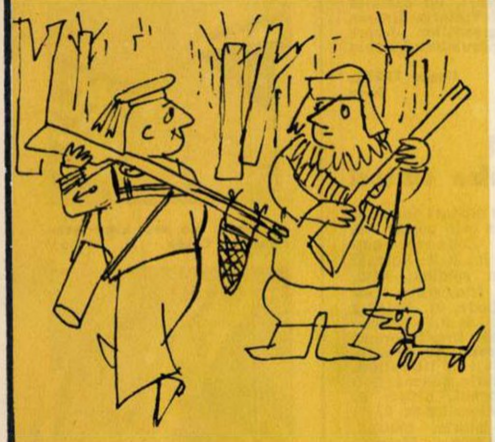

... Astfel iepurii cred că mă duc la pescuit.

E. ARNO

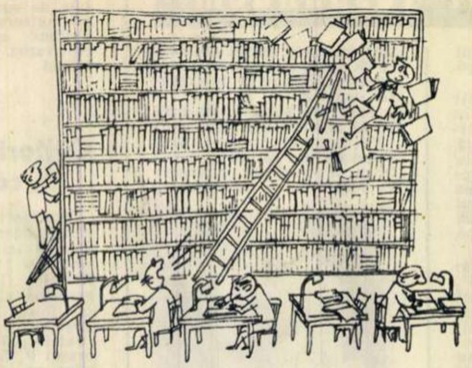

Linişte, vă rog!!!

E. ARNO

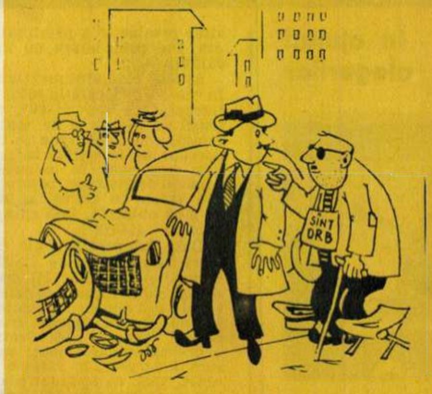

— Aveţi nevoie de un martor... ocular?

Din „Paese Sera"

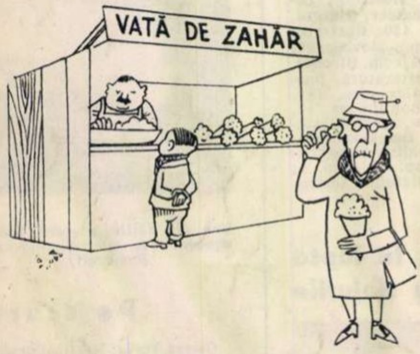

Fără cuvinte.

Din „Eulenspiegel"

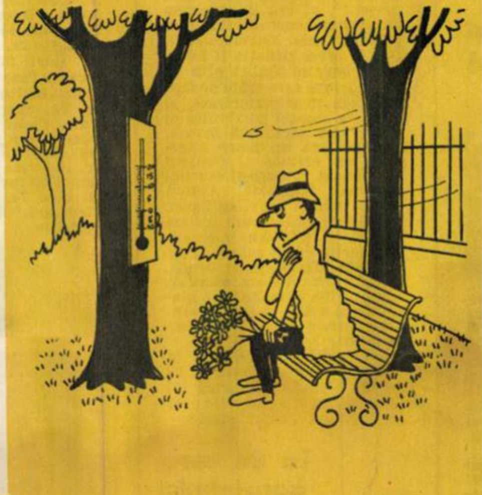

— O mai aştept pînă la... minus 5 şi plec...

Din „l'Humanité Dimanche"

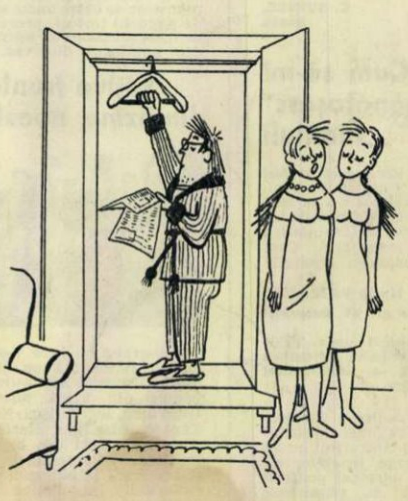

Uite-aşa îşi citeşte ziarul, duminica...

Din „Paese Sera"

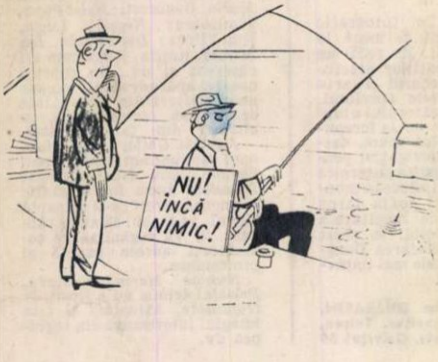

Fără cuvinte.

Din „Schweizer Illustrierte"

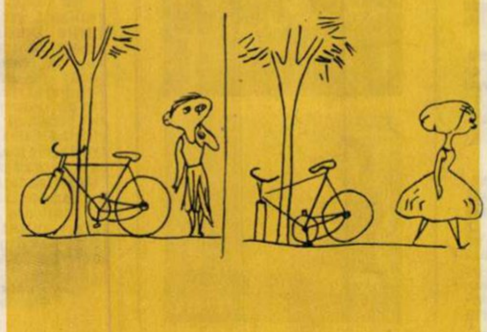

Fără cuvinte.

Din „Eulenspiegel"

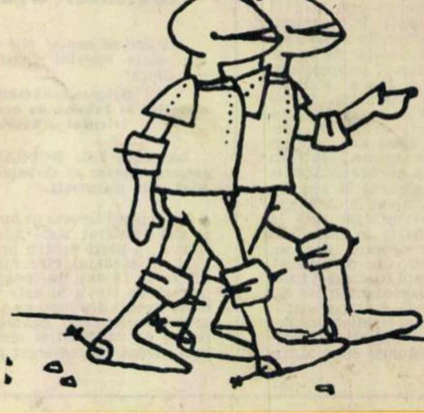

Teribil seamănă gemenii ăştia...

Din „Eulenspiegel"

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 9 (405) — 2 martie 1963

Elevii Şcolii elementare nr. 3 din Alexandria au pregătit, în cinstea alegerilor, un frumos program artistic.

Fotografie de Elena GHERA

Mîine în întreaga țară au loc alegerile de deputați în sfaturile populare comunale și în cele ale orașelor raionale. Campania electorală, ce s-a desfășurat în ultimele săptămîni, a prilejuit numeroase întîlniri între alegători și candidații Frontului Democrației Populare. Cetățenii au discutat cu candidații lor despre realizările înfăptuite în comunele și orașele respective, ca și despre noile acțiuni ce urmează a fi întreprinse. De asemenea în aceste zile, în cinstea alegerilor, oamenii muncii au obținut însemnate succese în toate domeniile de activitate.

În toate comunele și orașele raionale cetățenii se intîlnesc cu candidații. Ei discută despre ceea ce s-a făcut și despre ceea ce vor trebui să facă de aci înainte. Fotografia noastră îi înfățișează pe cîțiva dintre alegătorii din comuna Doicești (Tîrgoviște) cu candidatul lor (mijloc), tovarășul Dumitru Brejboiu.

↑ Printre cele mai noi realizări înfăptuite în comuna Golăiești, Regiunea Iași, se numără dispensarul și casa de nașteri. Acestea-s dotate cu aparatură modernă și sînt deservite de doi medici, doi felceri, o soră de ocrotire și un agent sanitar.

Sediul unde vor vota cetățenii trebuie amenajat cît mai frumos. Fapt pentru care tovarășii Dumitru Tudorache (dreapta), președintele G.A.C. din Răcari (Reg. București), candidat în alegerile de la 3 martie, și Nicolae Șerbănescu, președintele sfatului popular comunal, iau măsurile corespunzătoare. →

fotocronica FLACĂRII

La Teatrul de Operă și Balet al R.P. Romîne se pregătește opera „Logodna la mănăstire" de Serghei Prokofiev, sub conducerea muzicală a dirijorului Mihai Brediceanu și direcția de scenă a regizorului Hero Lupescu. „Este pentru prima oară cînd în repertoriul teatrului nostru intră o operă a lui Prokofiev. Ne străduim să înfățișăm adevăratul sens al spectacolului și să arătăm că avariția, setea de înavuțire, mercantilismul reprezentanților claselor exploatatoare sînt pînă la urmă înfrînte de inteligența și bunul simț al oamenilor simpli", ne-a declarat regizorul Hero Lupescu.

Casa de mode a Uniunii cooperativelor meșteșugărești din București a prezentat cîteva modele de primăvară. Cadrul ales a fost destul de original: localul florăriei din Piața Romană.

fotocronica FLACĂRII

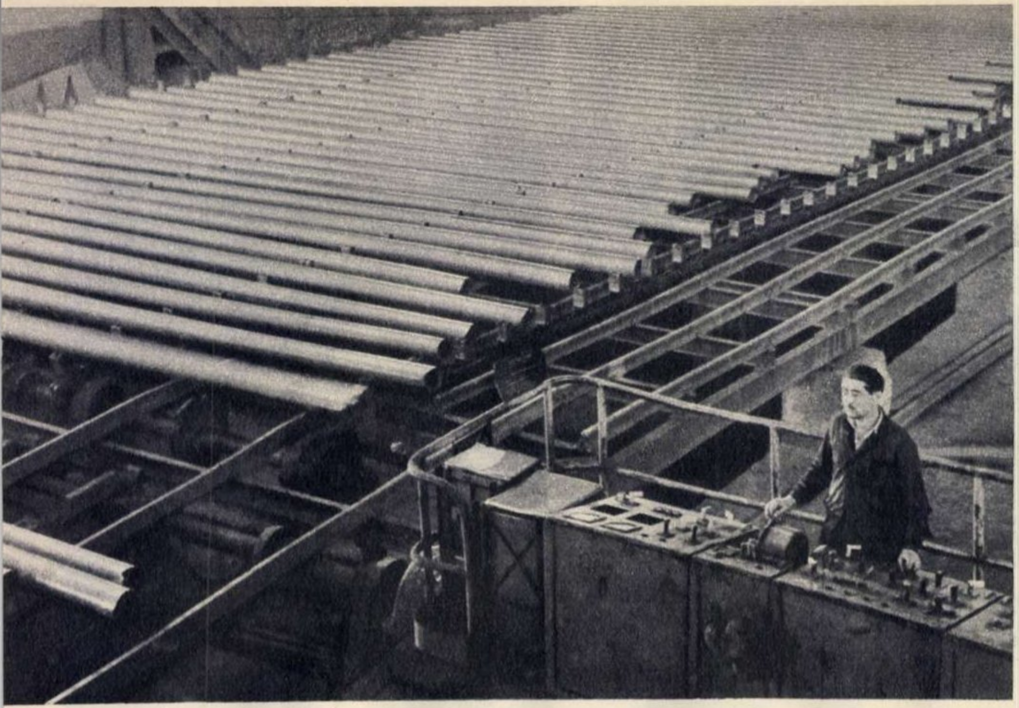

← Tot mai multe mașini și agregate de înaltă tehnicitate apar în peisajul industrial al țării noastre. Astăzi publicăm o imagine de la Fabrica de țevi din Roman. La postul de comandă al mașinilor de îndreptat țevi, operatorul Ion Țența.

La concursul de inovații al Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei, inovatorii de la Fabrica de produse chimice organice de sinteză „SIN“ din București s-au plasat pe locul I. Fotografia noastră îl înfățișează pe dr. I. Ioo (în halat alb), unul dintre realizatorii tanantului sintetic Romatan C. F., care a adus întreprinderii economii în valoare de lei 2.000.000, împreună cu un grup de ingineri și tehnicieni.

← Conducerea S. M. T. din Budești (Regiunea București) are bunul obicei ca la fiecare început de campanie să viziteze consiliile de conducere ale gospodăriilor agricole colective cu care a contractat lucrări pentru ca, împreună, să ia măsurile ce se cuvin pentru îndeplinirea la timp și în bune condițiuni a planurilor de arături, însămînțări și întreținere a culturilor. În fotografie: la sfat cu consiliul de conducere al G.A.C. din Șoldanu, pe ale cărei ogoare mecanizatorii de la S.M.T. Budești lucrează de cinci ani consecutiv.

Cu prilejul decadei cadourilor, în vitrinele magazinelor au apărut daruri pentru toate gusturile.

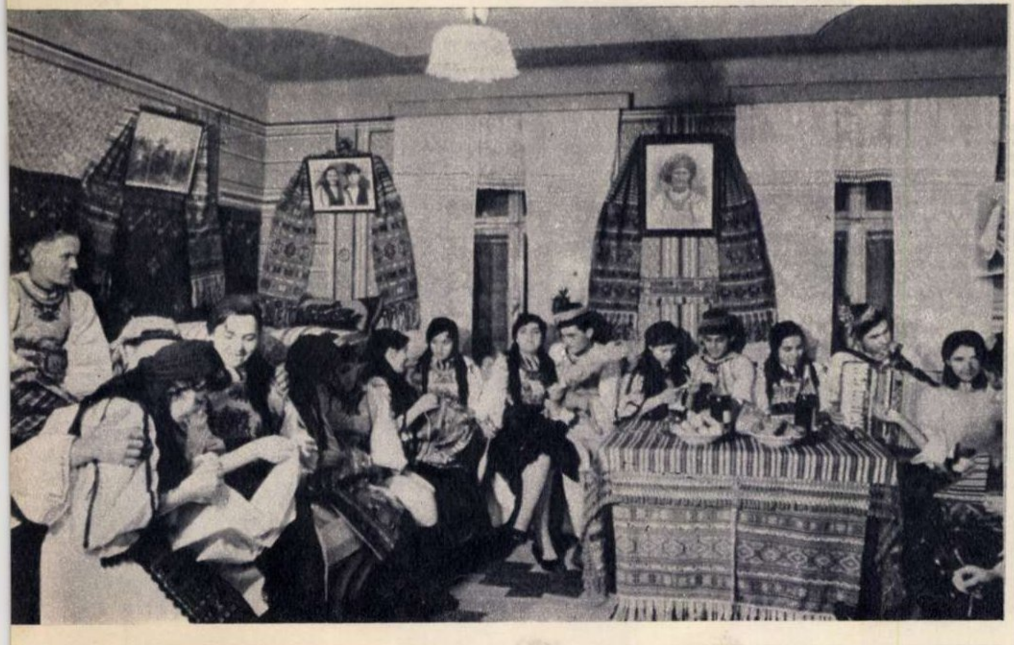

← Frumoase sînt șezătorile de la Avrig (Sibiu). Glumele și cîntecele flăcăilor sînt acompaniate de fete din ale căror mîini ies cusături vestite în țară și străinătate.

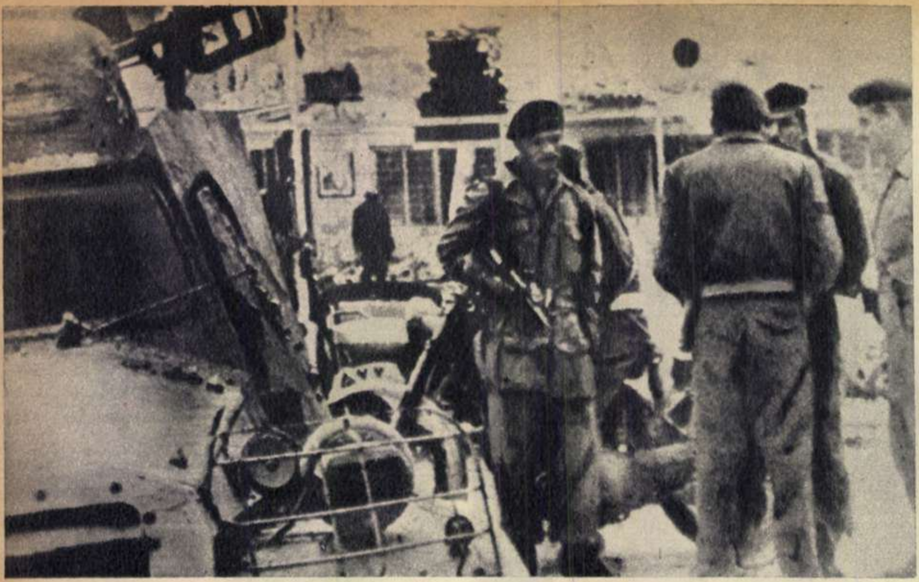

Opinia publică din întreaga lume continuă să-şi exprime protestul faţă de teroarea instituită în Irak de către elementele extremiste, după lovitura de stat de la 8 februarie. În fotografie: o patrulă militară în faţa dărîmăturilor fostei clădiri a Ministerului de Război din Bagdad.

„Misiunea noastră a fost îndeplinită. Vrem să eliberăm patria noastră de sub jugul imperialismului şi al mizeriei. Capturînd nava «Anzoategui» în plin ocean, am vrut numai să atragem atenţia întregii lumi asupra situaţiei din Venezuela" — a declarat Medina Rojas, comandantul grupului de patrioţi care au capturat vasul. Autorităţile braziliene au acordat azil politic celor nouă patrioţi. În fotografie: vasul „Anzoategui" în apele braziliene. ↓

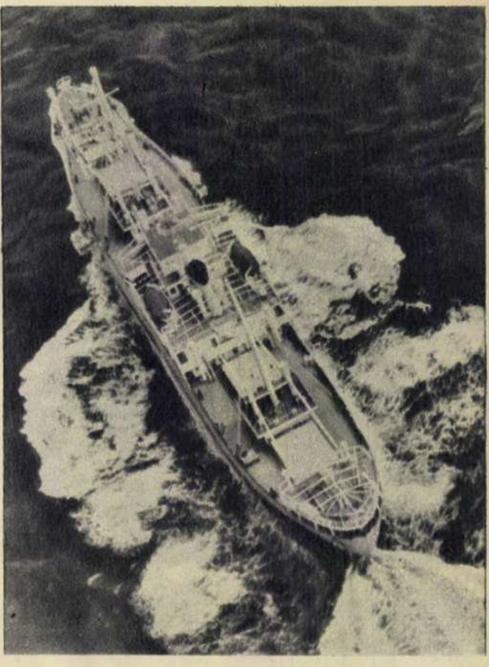

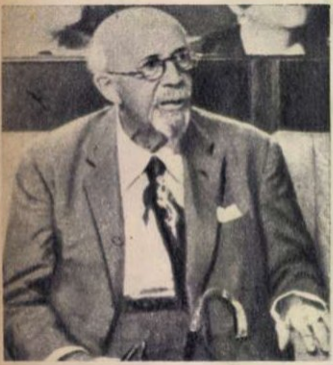

←

Dr. William DuBois, savant de renume mondial, eminent luptător pentru pace şi pentru drepturile popoarelor africane, a împlinit 95 de ani. Autor al unor binecunoscute lucrări literare şi ştiinţifice, dr. DuBois a părăsit în 1960 Statele Unite şi s-a stabilit în Ghana — ţară a cărei cetăţenie a căpătat-o recent — şi unde lucrează în prezent la elaborarea unei enciclopedii africane.

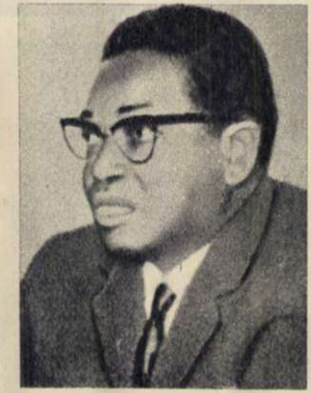

Într-o recentă conferinţă de presă organizată la Roma, Agostino Neto (în fotografie), lider al mişcării populare de eliberare din Angola, a demascat exploatarea uriaşelor bogăţii ale acestei ţări — diamante, aur, uraniu, petrol, trestie de zahăr, cacao, cauciuc — de către colonialismul internaţional. Cercurile monopoliste străine şi colonialiştii portughezi — a subliniat Neto — acţionează de comun acord; imperialismul străin procură capitalurile şi regimul salazarist garantează „ordinea".

L'UNIVERSITE
POUR
TOUS

fotocronica FLACARII

Studenţii din Liège (Belgia) au demonstrat recent pe străzile oraşului, în sprijinul revendicărilor profesorilor universitari din Liège şi Gand aflaţi în grevă. Aceştia cer mărirea salariilor şi adoptarea unor măsuri care să permită buna desfăşurare a muncii ştiinţifice.

↑

Lupta îndelungată, desfăşurată de cei aproape un milion de metalurgişti italieni din întreprinderile particulare şi sprijinită de principalele centrale sindicale din Italia, s-a soldat cu acceptarea de către patronat a majorităţii revendicărilor metalurgiştilor. În fotografie: muncitori din capitala Italiei s-au adunat într-un miting în piaţa din faţa Coliseumului, pentru a-şi exprima solidaritatea cu lupta metalurgiştilor.

Prezenţe romîneşti peste hotare

La „Theater der Freundschaft" din Berlin a avut loc premiera piesei pentru copii „Băiatul din banca a doua" de Al. Popovici, pusă în scenă de regizorul Lucian Giurchescu. În fotografia din stînga: o scenă din spectacol. Fotografia din dreapta înfăţişează un aspect de la expoziţia de artă populară romînească, deschisă recent în capitala Japoniei — Tokio.

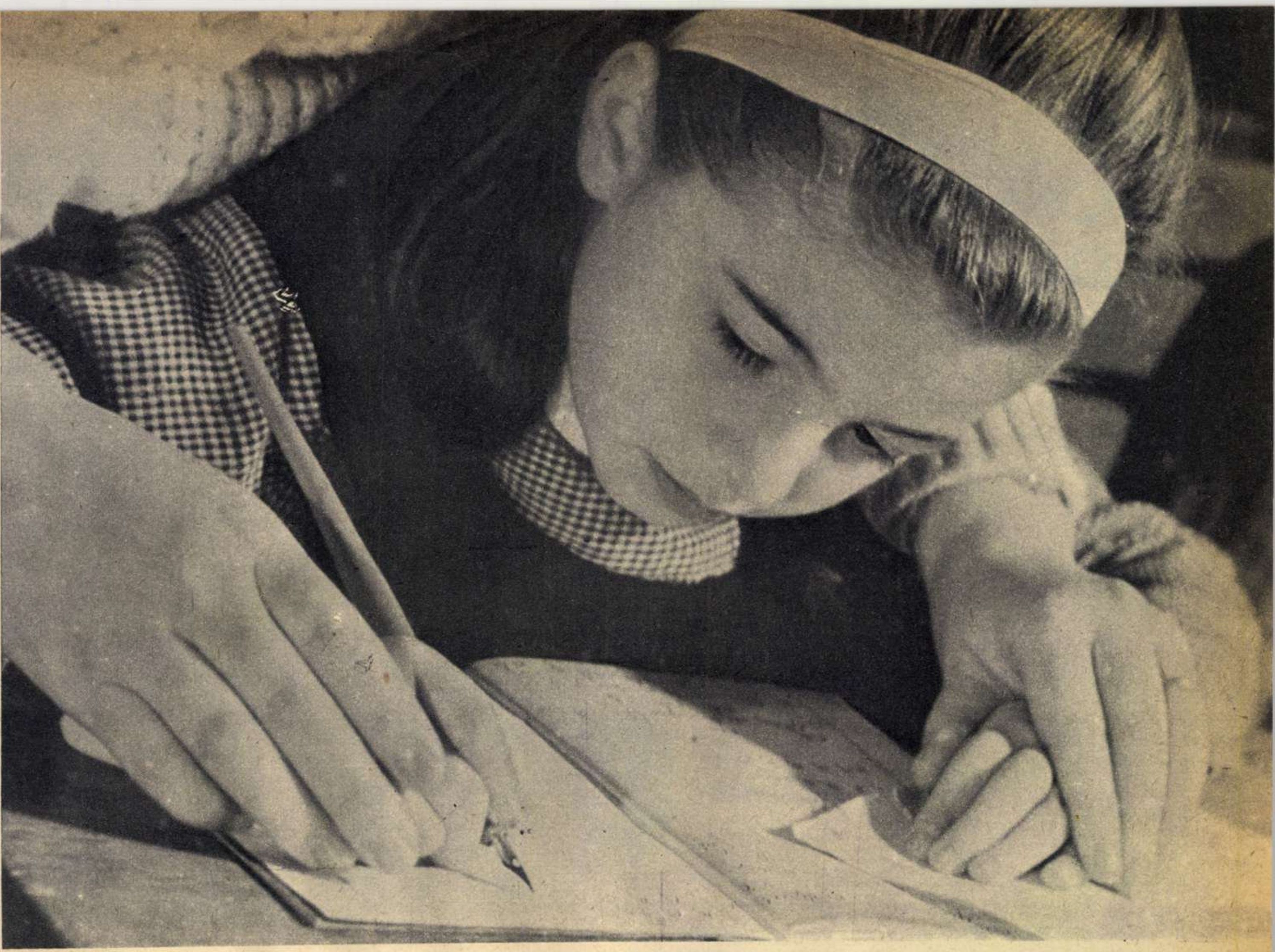

Mîinile învățătoarei

OMAGIU DE 8 MARTIE

MÎINILE

de Nina CASSIAN

Literatura lumii, și poezia mai ales, cunoaște nenumărate omagii închinate mîinilor, aceste vibrante și expresive unelte prin care omul comunică lumii forța lui, capacitatea lui creatoare și setea lui de dragoste. Flori pe lujere înalte, de culoarea lunii, sau magnete mari, cenușii, mîinile au fost cîntate în înfățișările lor, mai gingașe sau mai aspre, de sute de poeți care au depus pe ele sărutul versului lor.

Mă gîndesc la mîinile femeii. Nu la mîinile deformate de trîndăvie, ci la cele active, inspirate și generoase. Mă gîndesc la mîinile voluntare și precise ale femeii-chirurg, la acordul exact dintre comanda creierului și gestul lor plin de răspundere; mă gîndesc la mîinile țesătoarei, pe harpa firelor vegetale sau sintetice; la mîna mamei care atinge gîtul băiatului ei, temîndu-se să nu-i vatăme frăgezimea prin mîngîierea-i prea fierbinte; la mîinile îndrăgostitei pe umerii iubitului ei și la mîinile bătrînei, ca o deltă a tuturor experiențelor, curgînd, liniștite și înțelepte, spre marea cea mare. Mă gîndesc la mîinile femeii, lucrînd cu unelte grele și exigente, la mîinile ei nobile și catifelate care nu mai sînt silite să se vîndă, să se umilească și să cerșească, la mîinile ei de stăpînă îndreptățită.

Pînă a ajunge la această demnitate, mîinile femeii au trebuit, prin ani, să-și ucidă tinerețea în cazne cumplite, în munci degradante; au fost adesea stropite de sînge aceste mîini, jignite au fost și torturate; pentru a atinge demnitatea lor de azi, au apucat patul armei revoluționare și au țesut cel mai măreț și mai dramatic veșmînt: steagul de luptă.

Slăvesc aceste mîini, în lumina lor de azi, contribuția lor robustă și atentă la mersul înainte al țării; slăvesc frumusețea lor autentică, egală cu frumusețea mîinilor bărbătești — slăvesc stringerea tovărășească a acestor mîini, plină de încredere și iubire, care asigură pămîntului căldura și pacea.

Fotografii de
E. IAROVICI și Tr. PROSAN

OMAGIU DE 8 MARTIE

Mîinile mamei

Mîinile controloarei

Mîinile doctoriței

Mîinile țesătoarei

OMAGIU DE 8 MARTIE

Mîinile pianistei

Mîinile dactilografei

Mîinile inginerei

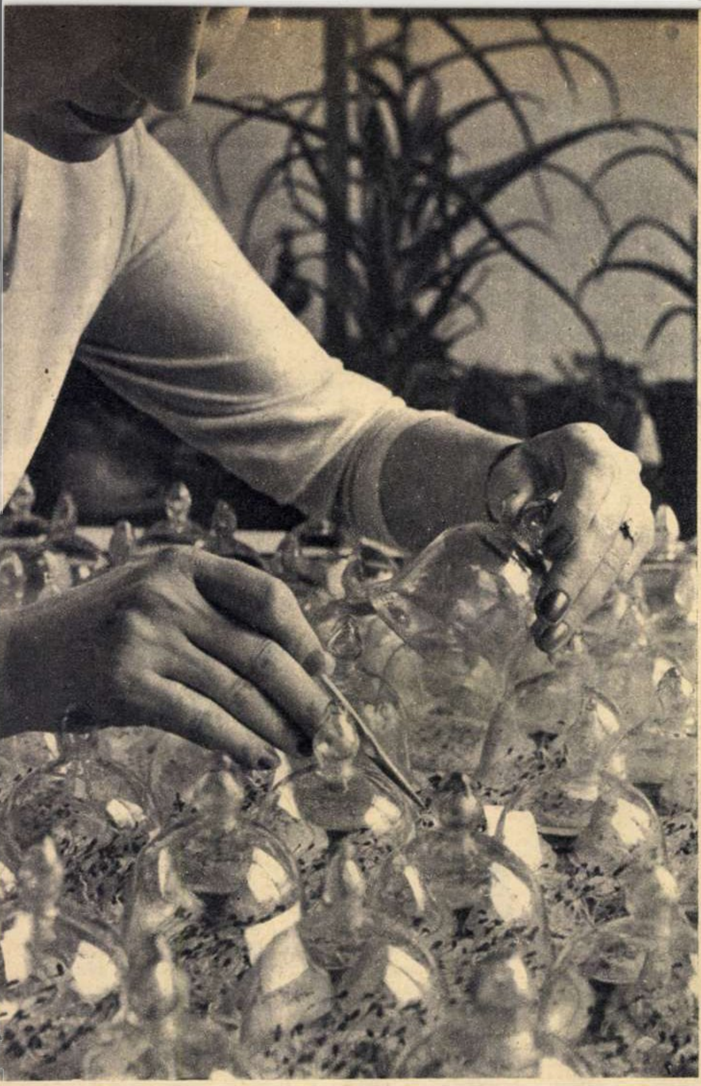

Mîinile cercetătoarei

CARTI

Maria Banuş: „MAGNET“

Regăsim în ultimul volum al Mariei Banuş amprenta aceleiaşi sensibilităţi pe care marile adevăruri şi îndatoriri ale epocii noastre o îndeamnă să-şi exprime în mod direct, sub forma şoaptei, confesiunii sau a discursului, o emoţie gravă şi de o convingătoare sinceritate. Regăsim, ca şi în restul producţiei ei lirice, prezenţa unui poet ce-şi împărtăşeşte experienţa intelectuală şi morală cu bucuria de a se fi eliberat, o dată cu întreaga noastră ţară, dintr-o realitate a foamei, mizeriei şi războiului — şi de a păşi, în lumina generoasă a solidarităţii, spre socialism. În versurile ei, Maria Banuş cîntă „Cetăţile albe ca perla/Ieşind din paragini,/Şi crîngul cu zîmbet, şi mierla/Sunîndu-mi în pagini“.

Trecutul care a lăsat urme adînci în amintirea poetei şi provoacă ecouri îndelungate o urmăreşte cu imagini de coşmar („Afară de jur împrejur şi pînă la capătul lumii/e numai zăpadă amestecată cu sînge“; sau: „Mărul avea cearcăn de sînge,/Şi pîinea, şi tot ce-atingeam“). Evocarea mizeriei şi a crimei, cărora poeta le-a fost martoră, se împleteşte în versurile ei cu chipul atîtor elanuri şi calităţi care au pierit asasinate în anii dominaţiei burgheze şi ai asupririi fasciste. Satisfacţia de a fi descoperit în revoluţia populară o forţă regeneratoare şi un principiu superior, din care s-a născut o nouă concepţie a vieţii şi o nouă şcoală a inimii, stîrneşte patetice descărcări lirice: „Cum să n-aduc osanale/Forţelor zămislitoare,/Aşa cum cei vechi din chimvale,/Părintelui soare?“ În poezia „Magnet“ ideea volumului este clar exprimată: astăzi există în lume o forţă care cheamă irezistibil tot ce e nobleţe şi generozitate, tot ce e energie şi idee în umanitate, cu puterea de atracţie a unui magnet. Sub raza incandescentă a acestui ideal: „schele de vis coboară/Şi se înalţă'ntr-un văzduh real,/Cînd trandafirii se aprind afară,/Din vis ieşiţi, ca dragostea din val“. În dimineaţa acestui timp tînăr, poeta străbate, „sub foşnetul metalic al porumbului/vaste cîmpii colective“, cutreieră „cetăţi de cristal şi aluminiu“, aprinsă de o inepuizabilă sete de frumuseţe.

Meditînd la trecerea anilor, la cavalcada generaţiilor şi la parola de comuniune între oameni de vîrste şi de experienţe diferite, Maria Banuş înţelege că ideile leniniste vor face totdeauna să ne cunoaştem şi să ne iubim.

Altă dată, gîndind la ceea ce desparte mîine de azi, poeta, preocupată să descifreze semnele viitorului, ne transmite, pe acelaşi ton de meditaţie calmă şi gravă, ideea foarte frumoasă că ceea ce va fi ne însoţeşte paşii neobservat şi familiar, că „între mîine şi azi e numai un gard/şi-acela pe-alocuri ştirbit, aplecat într-o parte...“

Vorbind despre marasmul lumii de ieri şi despre calvarul fascist sau despre bucuria luptei, a adevărului şi a creaţiei socialiste, sensibilitatea şi gîndirea se îmbină permanent în poezia Mariei Banuş. Arta scriitoarei este de a sugera o idee ca şi un simţămînt prin mijloace simple, de obicei prin evocarea unei largi game de senzaţii, creînd universul concret al unei clipe. De cele mai multe ori, ca de pildă în poezia „Magnet“, senzaţiile sînt palpabile, imediate, şi din ele se constituie ideea poetică. În odaia care miroase a mangal încins şi a igrasie, dintr-un cartier proletar, mîinile unei şcolăriţe cu unghiile roase în ceasuri de exaltare şi cu degetele pătate de cerneală stau alături de mîinile, cu unghiile ciocnite, îmbibate de pilitură de fier şi de cărbune, ale unui muncitor. Alteori viaţa simţurilor e de ordinul inefabilului. De pildă, noaptea eliberării de sub jugul fascist, euforia acelor ore „cînd vise ca săbii roteau peste fiinţele noastre“, este descrisă în cadenţa unor senzaţii greu de numit şi totuşi precise: „Beţi străbăturăm oraşul/ beţi de-o năprasnică adolescenţă/Parcă eram mai înalţi şi călări aplecaţi înainte;/Astfel goneam/prin a nopţii de vis transparenţă...“

Fireşte, se află în volum şi poezii mai puţin realizate (ca, de pildă, „Lucifer“, în care misterul naşterii vieţii este tălmăcit în imagini nefericite, sau versurile fără prea mare substanţă închinate cuceritorilor Cosmosului), dar obiecţia cea mai însemnată pe care o trezeşte este că tonalitatea unor poeme, expresia lor amintesc de alte volume ale poetei. Este însă, poate, acest volum, de altminteri plin de frumuseţi, momentul care precede o nouă treaptă în lirica Mariei Banuş.

B. ELVIN

Mîinile bunicii

ÎN AJUN DE ALEGERI

În anii puterii populare, orăşelele, tîrgurile, comunele în trecut lăsate în amorţeală şi nepăsare au cunoscut elanul construcţiei socialiste, în multiple şi variate domenii de activitate.

Acum, în ajunul alegerilor de deputaţi în sfaturile populare comunale şi ale oraşelor raionale, cînd cetăţenii şi candidaţii lor fac bilanţul înfăptuirilor pe tărîm cetăţenesc şi-şi croiesc planurile viitoarelor realizări — revista noastră prezintă cititorilor cîteva însemnări de reporter şi fotografii din două oraşe raionale: Alexandria şi Gherla.

Într-o şcoală nouă, cu săli luminoase, cu laboratoare bine utilate, şi lecţiile sînt mai plăcute.

Antite

Pe locul unde s-a construit Fabrica de mobilă „Partizanul", a fost un maidan. Fotografia noastră înfăţişează doar una din secţiile fabricii, cea de lustruit.

A fost odată un oraş de provincie în care viaţa părea să fie răstignită pentru totdeauna în cele mai expresive forme ale mizeriei. Era oraşul care bătea recordul pe ţară la tuberculoză, care era veşnic acoperit de praf, oraşul în care ştiinţa de carte era un lux, în timp ce afacerile cu grîne şi scandalurile politice erau chestiuni la ordinea zilei.

Stau mărturie despre acest trecut relatările oamenilor şi statisticile, ciuntite de altfel, ale primarilor care se intitulau cu obrăznicie „părinţi ai urbei" ori de cîte ori se făceau alegeri.

Oraşul acesta s-a numit Alexandria. Tot Alexandria se numeşte şi astăzi. Dar, ca în toate oraşele noastre de acum, şi în Alexandria moare, cu fiece zi, cîte un semn al trecutului, iar viaţa nouă, optimistă, îşi atestă prezenţa în numeroase lucruri şi în faptele oamenilor.

Un spectacol tragic în fiecare primăvară

Cocioabele de la marginea oraşului aveau de obicei o viaţă foarte scurtă. Primăvara, cînd rîul Vedea se revărsa peste maluri, ele

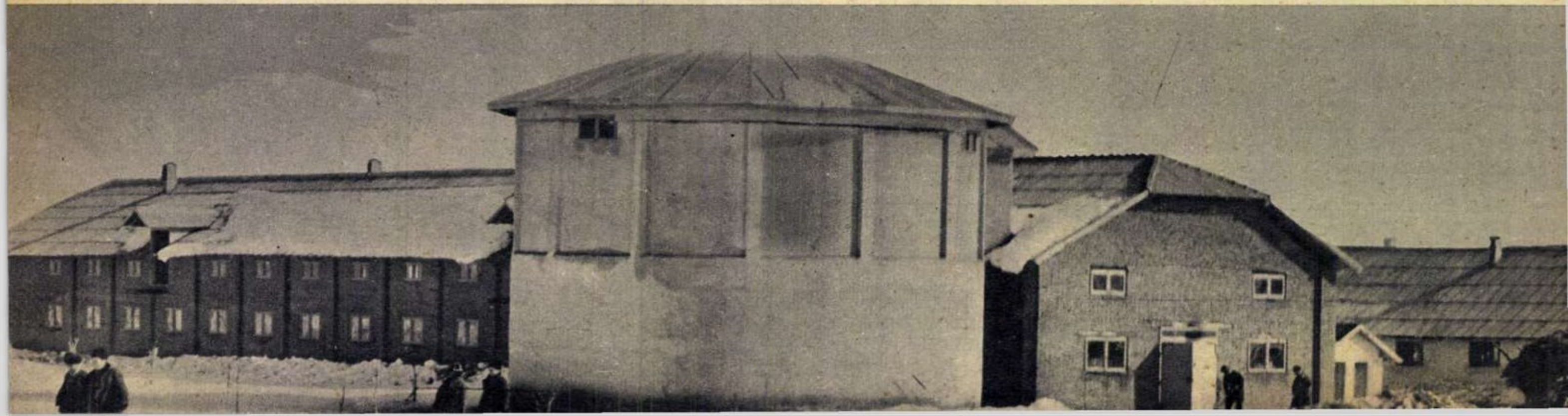

zele unui oraș

erau acoperite de apă și unele o porneau chiar la vale, desfăcîndu-se din toate încheieturile. Oamenii rămîneau fără adăpost și mai săraci decît fuseseră.

A rămas în domeniul trecutului spectacolul tragic al viiturii apelor în fiecare primăvară. Astăzi Vedea curge într-o albie nouă. La marginea orașului s-au ridicat diguri de beton, într-un modern complex hidrotehnic care captează apele, îmblînzindu-le.

Complexul a apărut pe locuri unde altădată se aflau numai întinderi sterpe, acoperite cu mîl și nisipuri. La conturul nou al orașului, colierul de diguri de pe malurile Vedei se adaugă ca o podoabă. Iar peste spectacolul tragic al revărsărilor din primăvară a fost trasă o cortină definitivă.

Vechi și noi argumente electorale

Mergem la Muzeul de istorie a orașului. Printre exponate ne atrage atenția o bîtă noduroasă, sub care se află o inscripție lapidară: „Argument electoral". E un obiect care a avut de jucat un rol important în toate alegerile din trecut. Exista și un bătăuș electoral de profesie, Ilie Bomboe, căruia îi mersese faima și care, se pare, a fost stăpînul „argumentului" de la muzeu. Pe unde trecea el — ne spune un om care l-a cunoscut, profesorul Tase Botez — rămîneau urme și se făcea liniște. Ilie Bomboe lucra tare. Ținea cu toate partidele. În Alexandria și în împrejurimi el era cineva.

— Cînd erau alegeri — își amintește profesorul — alexăndreanului i se făceau o mulțime de promisiuni: sănătate în loc de molime, canalizare în loc de noroaie, lumină electrică în loc de opaiț. Gura electorilor și a candidaților burghezi promitea totul cu multă generozitate. Dar de făcut nu se făcea nimic. După ce se alegeau primari sau deputați, negustorii și avocații lor aveau alte treburi. De pildă, să fure. Pînă și banii care s-au dat pentru construcția primăriei orașului au fost dijmuiți într-atîta încît clădirea a rămas fără etaj. În schimb, primarul de atunci și-a făcut o casă de toată frumusețea.

Astăzi vremurile și năravurile acestea nu mai sînt decît o tristă amintire. În anii puterii populare lucrările edilitare din Alexandria sînt realități cu care cetățenii orașului se mîndresc — și pe bună dreptate. Amintim doar cîteva dintre ele: asfalt pe toate străzile principale, canalizare, două spitale unificate și o policlinică raională, o școală medie, un centru școlar agricol, o școală de meserii, o școală medie tehnică sanitară etc. Orașul în care în trecut se produceau numai lumînări și cojoace are acum o fabrică de mobilă, cîteva mori moderne, o fabrică de cărămidă.

Alexandria lui Ilie Bomboe și a speculanților de cereale nu mai există. I-a luat locul o Alexandrie care capătă contur comercial și industrial într-un ritm la care localnicii nici nu visau.

4.000 de artiști

Căutăm prin arhive și nu putem să descoperim nici o urmă de activitate cultural-artistică în vechea Alexandrie și în satele ce țineau de ea. Căutăm degeaba. Nu exista o asemenea activitate. Numai cîte o aproximativă cîntăreață acompaniată de niște lăutari după ureche delecta onor clientela restaurantelor în zilele de sîmbătă și duminică.

Sîntem la Casa de cultură raională. Aflăm că aici își desfășoară activitatea numeroase cercuri pe diverse activități, în care sînt antrenați sute de oameni a căror vîrstă e foarte variată, între 8 și 60 de ani. Frontul revoluției culturale a cuprins în egală măsură orașul și satele din raion. Cităm cîteva date: 43 de cămine culturale, 11 biblioteci comunale, 34 biblioteci sătești, 53 echipe de teatru, 42 echipe de dans, 28 brigăzi artistice de agitație. Numărul artiștilor amatori din Raionul Alexandria trece astăzi de 4.000. Mulți dintre ei sînt copiii și nepoții răsculaților de la 1907. Pămîntul înroșit de sîngele părinților lor dă, cu fiecare an, roade tot mai bogate. Jumătate din gospodăriile colective din raion sînt milionare. Artiștii amatori — țărani colectiviști — le cîntă frumusețea și bogăția.

Șase evenimente în viața unui om

Nu departe de Alexandria e o comună mare, Țigănești. Pe vremuri existau aici 15 cîrciumi, cîteva mii de analfabeți și un număr de băcănii unde se vindea tămîie, fitil de lampă, opinci, lumînări și cam atît. Vizităm cooperativa și stăm de vorbă cu gestionarul ei. Ni se dă o cifră: șase milioane. Ea reprezintă valoarea în lei a mărfurilor cumpărate de colectiviști în cursul anului 1962. Acum colectiviștii din Țigănești au aragazuri (2.218 bucăți), aparate de radio (1.620), mașini de cusut (602), motociclete, motorete, scutere. Cifrele acestea vor-

Cele două gospodării colective din Țigănești au ridicat numeroase construcții zootehnice. Obiectivul aparatului nostru n-a putut să cuprindă decît o parte din ele.

Linii moderne în arhitectura Alexandriei.

besc despre nivelul de trai al colectiviștilor. Dar și despre munca lor spornică. Cele două gospodării colective din comună sînt milionare. Folosind o agrotehnică înaintată și mașini agricole moderne, membrii Gospodăriei colective „8 Martie“ au obținut în condițiile climatice neprielnice ale anului trecut recolte medii de 1.600 kg grîu și 2.700 kg porumb la hectar.

Mergem la unul din punctele de agitație din comună. Peste 50 de alegători se întîlnesc cu candidatul lor, Constantin Găvănescu. E un om voinic, în puterea vîrstei. Candidează pentru a șasea oară în circumscripția electorală nr. 29. La tot ce s-a făcut nou în comună și-a adus și el partea lui de muncă. Împreună cu cei ce l-au votat, el a muncit la construirea celor două școli noi, la înălțarea căminului cultural, la înfrumusețarea străzilor și ogrăzilor. Acum alegătorii i-au arătat necesitatea refacerii podului peste Vedea. L-am întrebat pe candidat cînd va fi împlinită această dorință. Omul ne-a răspuns: „Peste cîteva zile vom avea materialul lemnos și imediat vom trece la treabă. În primele zile ale lunii viitoare podul va fi gata“. Siguranța cu care a făcut această precizare dovedea încrederea pe care o are candidatul în alegătorii săi. În același timp, răzbătea din această siguranță și certitudinea cetățenilor comunei că și-au propus un candidat în care pot avea toată încrederea.

★

Orașul în care numai sacaua trasă de un cal aducea locuitorilor însetați o ulcică de apă în schimbul cîtorva gologani a dispărut. În locul lui a apărut altul, cu parcuri pe vechile maidane, cu clădiri a căror verticală modifică relieful locului. Avem o Alexandrie fără tuberculoză, fără analfabeți, fără negustori. Avem un oraș al zilelor noastre, în care viața nouă, socialistă, continuă să-și afirme prezența în tot mai multe lucruri și în faptele oamenilor.

George CIUDAN
Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Elena GHERA

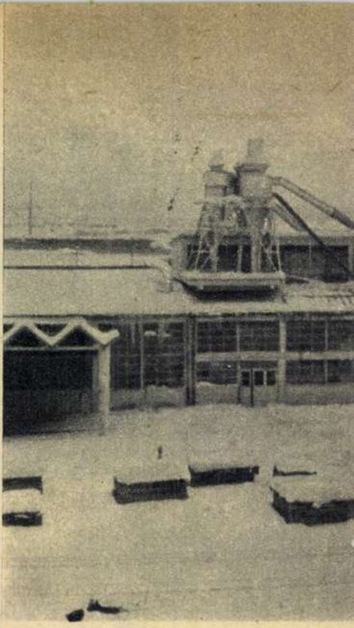

Reîn

Parcul orașului: hocheiștii din Gherla
se antrenează.

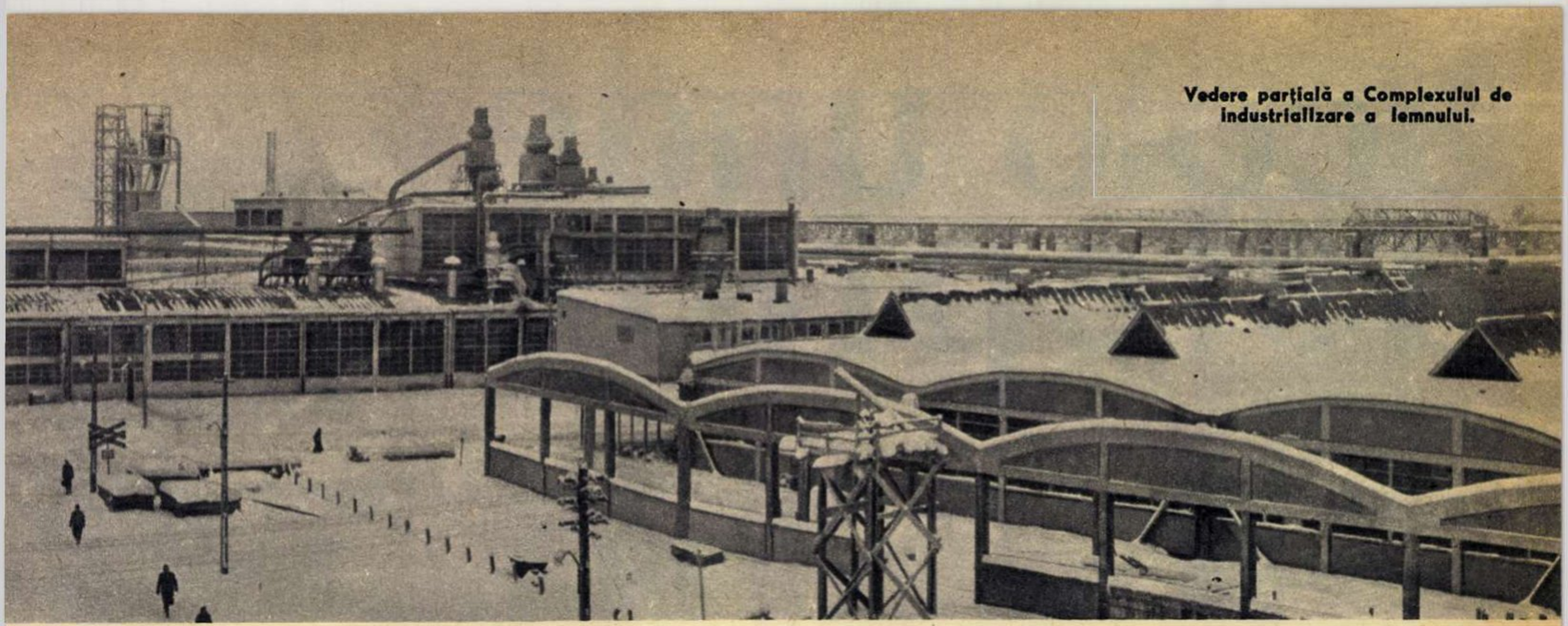

Vedere parțială a Complexului de industrializare a lemnului.

tîlnire cu Gherla

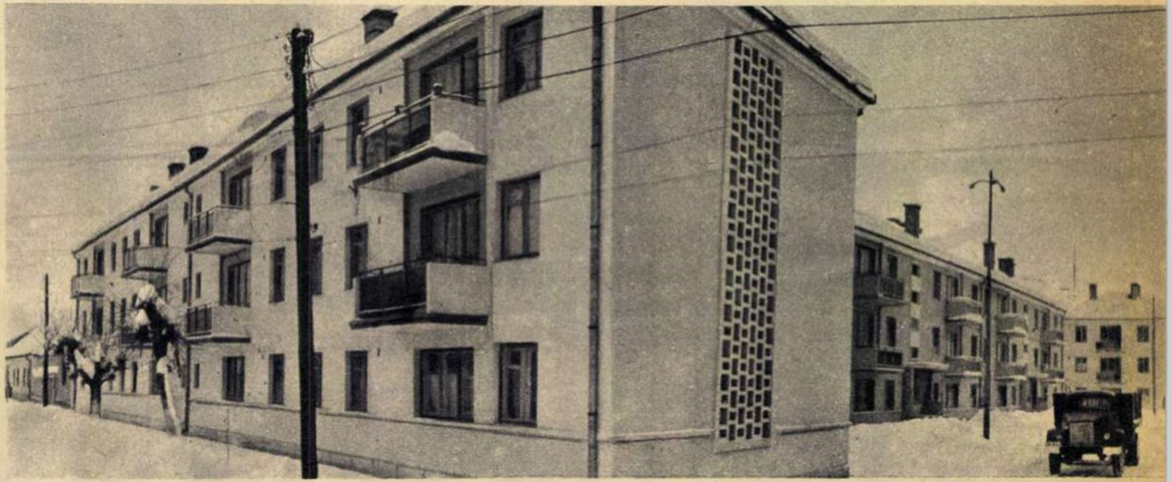

Au apărut blocuri noi în perimetrul central.

Cunoscusem orașul pentru prima oară acum cincisprezece ani și mai bine. Patru străzi drepte și paralele, un centru (o mînă de clădiri cu fațadă barocă și cu un singur cat) — animat numai în zilele cînd țăranii din împrejurimi veneau la tîrg. Putea să moară așezarea uitată pe hartă sau îngropată undeva în memoria călătorilor care treceau întîmplător cu trenul pe acolo. Era o localitate cu o evoluție nefiresc de lentă. În decursul unui secol și jumătate populația ei n-a crescut decît cu 1.700 de suflete: în 1800 avea circa 4.300 locuitori, iar în 1945 — 6.000. Se întîmpla cu acest oraș un fenomen tragic: neoferindu-le nimic de lucru, oamenii îl părăseau.

Dacă trecutul mai stăruie cu zidurile lui roase de timp, azi în Gherla prezentul cucerește spații tot mai mari. Coloratele blocuri alungă trecutul. Numărul lor se ridică acum la zece. Altele, cuprinzînd 442 de apartamente, se vor construi în primăvara acestui an — și, cu ele, un nou cartier în perimetrul gării.

Oamenii nu mai părăsesc orașul. El s-a trezit o dată cu industrializarea. La marginea lui a fost construit un complex de industrializare a lemnului care a absorbit toate brațele de muncă din împrejurimi, în trecut nefolosite. În anii de democrație populară, Gherla și-a schimbat radical și structura demografică. Din cei 11.000 de locuitori, aproape jumătate sînt ocupați în diversele industrii. Cifra e mai mult decît edificatoare: ea demonstrează transformarea vechiului tîrg de negustori într-un oraș muncitoresc.

Gospodarii Gherlei au rezolvat în ultimii ani importante lucrări de interes public. Putem spune că au scăpat localitatea de beznă, noroaie și insalubritate.

Cel mai informat om din oraș este fără îndoială Ion Silași, șeful Secției gospodărie comunală. L-am întrebat cu ce realizări edilitare noi întîmpină orașul, cetățenii lui, alegerile de la 3 martie? Iată rezumat răspunsul lui: o nouă fabrică de pîine, dată zilele acestea în folosință; alimentarea cu apă a orașului; canalizare; iluminatul principalelor străzi (1,200 km) cu neon; înființarea transportului în comun și introducerea taxiurilor; 7 km de străzi modernizate (pavaj de pavele și trotuare asfaltate) etc.

Unele din aceste realizări le-am văzut în cursul vizitei noastre de o zi la Gherla; altele ne-au salutat pe străzi, seara, la plecare: firmele luminoase, becurile fluorescente, vitrinele bogate, străzile pline de oameni gălăgioși și veseli. Revăzînd-o pentru a doua oară după mai bine de cincisprezece ani, m-am bucurat că trăiește o nouă tinerețe.

C. BOZBICI
Fotografii de Tr. PROSAN

acolo unde aşteptăm

Să recunoaştem că aşteptatul nu este una din ocupaţiile cele mai plăcute, fie chiar şi numai pentru timpul pe care ni-l risipeşte în mod inutil. Şi totuşi, sîntem adesea constrînşi – datorită unor condiţii mai mult sau mai puţin obiective — să aşteptăm. Aşteptăm trenul într-o gară. Ne aşteptăm rîndul la medicul dentist. Am cerut o audienţă la preşedintele unui sfat popular sau ne-am nimerit la notariat. Avem treabă la tribunal sau vrem să plătim chiria. Trebuie să aşteptăm, un sfert sau o jumătate sau chiar o oră. Disponibil, spiritul nostru îşi caută atunci, în compensaţie, îndeletniciri de moment, şi tocmai în spaţiul acestui răgaz privirea se roteşte cercetătoare într-o vitrină, desluşeşte distribuţia actorilor pe un afiş de teatru, urmăreşte un fotomontaj. De aceea, cînd aşteptăm, deşi cu o primă intenţie de a ne consuma vremea, am dori să avem la îndemînă un scaun confortabil, o masă la care să putem nota ceva, o ambianţă civilizată, plăcută. Ni se oferă oare? Cum arată locurile unde aşteaptă cetăţeanul? Să vedem...

Culorile din anticamera medicului

S-ar părea că omul venit la policlinică pentru o consultaţie medicală nu se află în cele mai potrivite momente pentru a recepţiona un fapt de artă şi că este prea puţin sensibil la estetica anticamerei în care îşi aşteaptă lecuirea. Şi, totuşi, mai mult ca oricui, omului suferind îi este necesar un cadru agreabil şi bine întreţinut, culori liniştitoare, o atmosferă optimistă, ca să nu mai vorbim de confortul la care năzuieşte — şi de care are de fapt nevoie în asemenea împrejurări. Apreciem deci cum se cuvine amenajarea grijulie a holurilor de policlinică, vizibilă în multe, foarte multe din instituţiile sanitare pe care le-am vizitat. Măsura — se pare generală — de a le dota cu un mobilier confortabil, de o linie modernă, confecţionat din tuburi metalice nichelate şi tapisat cu materiale plastice policrome, denotă cea mai atentă grijă pentru om. Alese la întîmplare, trei din policlinicile bucureştene îşi mulţumesc — în general — oaspeţii prin condiţiile de aşteptare ce li se oferă. Policlinica Spitalului „Brîncovenesc", de pildă, aflată într-un local vechi şi destinată unui flux zilnic de aproape 1.500 de oameni (ceea ce înseamnă că în hol aşteaptă simultan între 100 şi 150 de cetăţeni), reuşeşte să-i primească pe cei mai mulţi dintre ei pe scaunele şi fotoliile sale comode, în jurul mesuţelor placate cu melaminate, să le ofere — prin panourile speciale, rezolvate cu

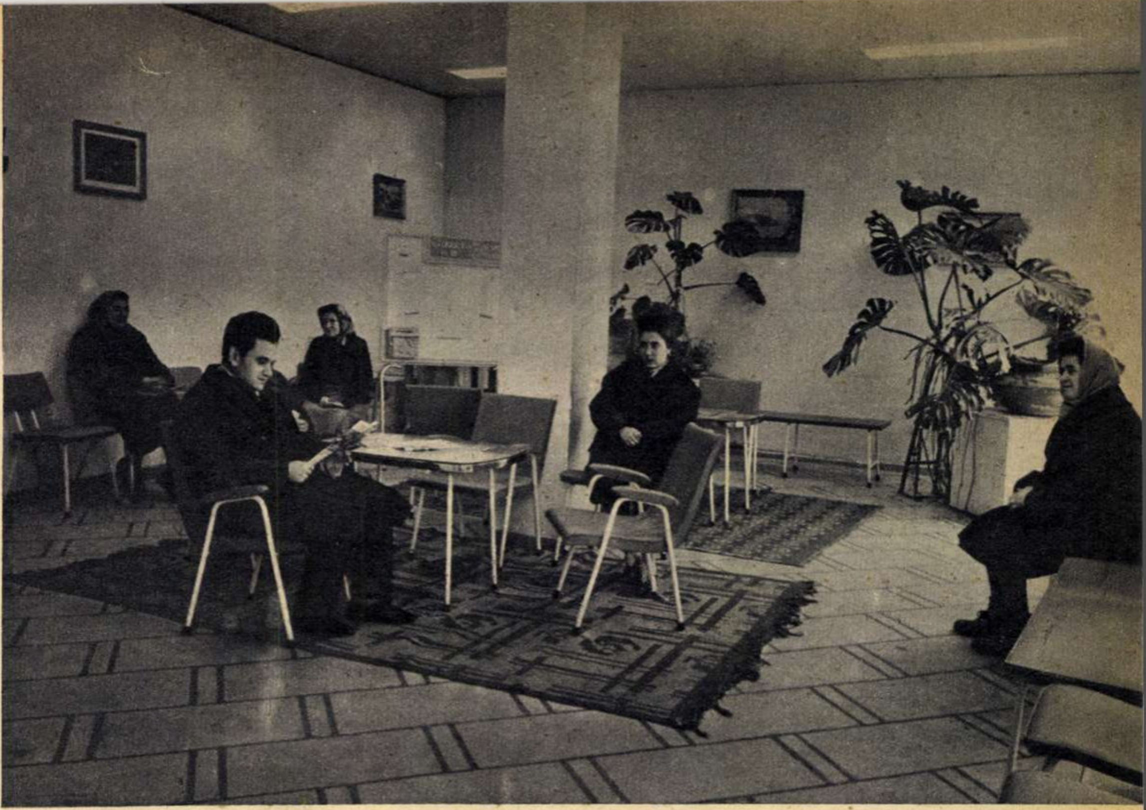

Policlinicile bucureștene oferă, în marea lor majoritate, un cadru confortabil și elegant de așteptare. Precum se poate vedea și în această fotografie, luată la Policlinica raională de stomatologie a Raionului „1 Mai“.

Dacă sînteți cu copilul și aveți de așteptat la Autogara centrală din Calea Victoriei, puteți fi liniștită: în sala rezervată mamei și copilului, pereții împodobiți cu scene din basme creează o ambianță nu numai adecvată, dar și plăcută.

bun-gust — sfaturi în ce privește medicamentația și prevenirea bolilor și chiar să răspundă direct — prin colțul de „Întrebări“ al gazetei de perete — la unele solicitări personale ale pacienților. Bine amenajate, cu eleganță chiar, și întreținute cu grijă sînt și holurile policlinicii principale a Spitalului „Bernath Andrei“.

Nu contestăm buna intenție educativă a panourilor didactice ce încarcă pereții Policlinicii de copii „Mașina de pîine“ (în general bine întreținută); dar felul în care au fost „pictate“ mamele, copiii și peisajele de pe aceste panouri nu numai că le scoate total din sfera artei, dar le transformă într-o agresiune împotriva bunului-gust, împotriva educării estetice a cetățenilor nevoiți să le privească.

Problema e generală și încă nerezolvată: agitația vizuală cu caracter sanitar este soluționată adeseori rudimentar, cu așa-zișii „pictori“ de mîna a treia, incapabili de un desen corect, ca să nu le mai cerem și expresivitate.

Este momentul ca oamenii de artă să-și spună și aici cuvîntul, un cuvînt hotărîtor.

Pentru ca pașii să nu se mai piardă...

Chiar și în tîrgul neînsemnat dintr-un fund de provincie, tribunalul și primăria de odinioară erau clădiri arătoase. Justiția burgheză simțea nevoia să se exercite în încăperi impunătoare, grave, în care cei aflați sub ochii ei de fecioară oarbă să se simtă mărunți și dominați, iar litera legii burgheze să le apară și mai de neclintit. Am moștenit aceste clădiri, unele din ele — ca cea a Tribunalului bucureștean — avînd chiar o valoare arhitectonică. Se pune însă problema ca ele să reflecte schimbarea fundamentală a caracterului justiției, să facă pe cetățeanul simplu să simtă că aici împart acum dreptatea reprezentanții poporului, că aici interesele îi sînt apărate. Soluția ar da-o o amenajare și o decorare corespunzătoare a holurilor în care așteaptă publicul, amenajare menită să creeze o ambianță mai familiară, destinsă. Se pare însă că nu prea există preocupări în acest sens.

În marea „sală a pașilor pierduți“ din Tribunalul bucureștean (în care sînt adăpostite majoritatea tribunalelor din raioanele Capitalei), pașii se pierd și astăzi în van, pentru simplul fapt că cetățenii nu găsesc aici scaunele și mesuțele necesare. Lîngă intrare sînt masate, cu neglijență, șiruri întregi de scaune — probabil scoase din vreo sală de ședințe — pe care nu se poate lua loc, în timp ce oamenii își așteaptă rîndul pentru a se odihni pe puținele bănci aflate pe culoarele înconjurătoare. În locul unor lustre sau al unui candelabru (adecvate stilului și di-

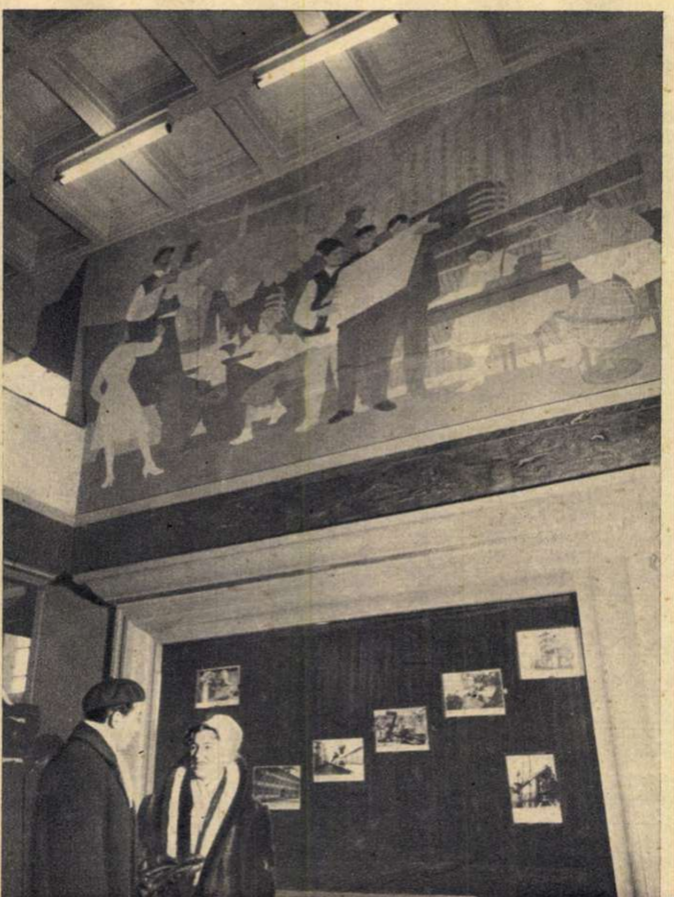

O reușită pictură murală întîmpină în hol pe cel care a venit cu treburi la Sfatul popular al Raionului „30 Decembrie“. Apreciem buna intenție de a oferi, în imagini fotografice, aspecte din realizările regimului democrat-popular. Dar, plasat exact sub frescă, acest panou îmbrăcat în catifea nu completează armonios — nici ca stil, nici ca rezolvare grafică — cadrul general al holului.

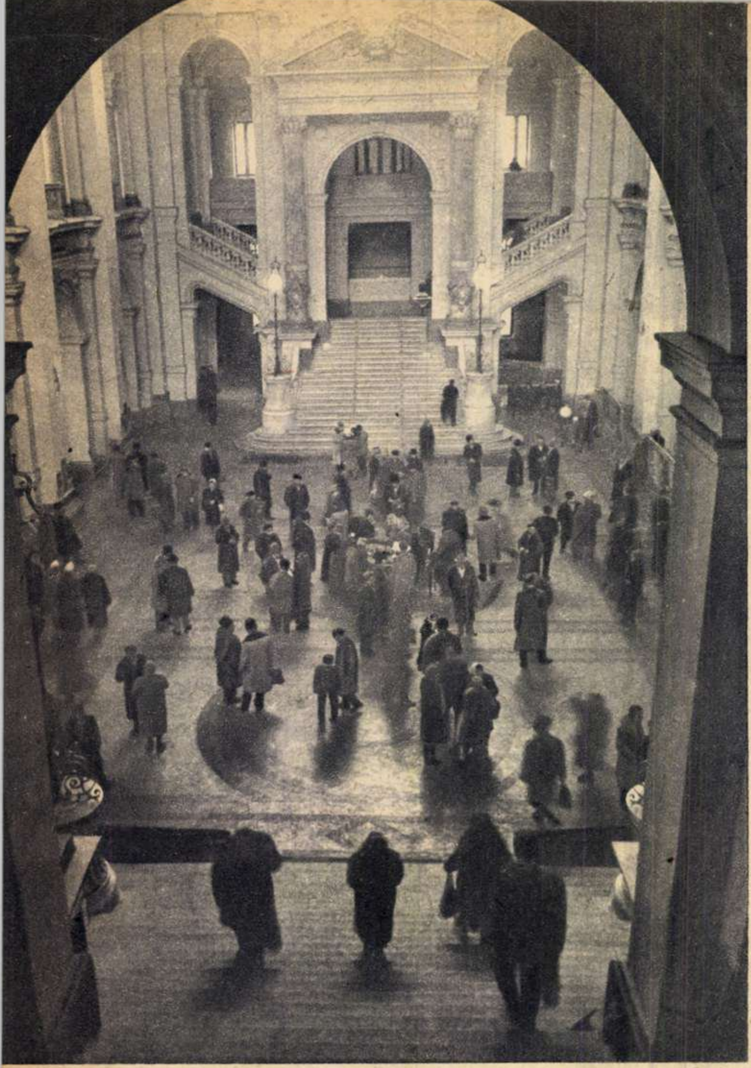

În marea „sală a pașilor pierduți" din Tribunalul bucureștean, pașii se pierd și azi în van, pentru simplul fapt că cetățenilor nu li s-au pus la dispoziție scaunele și mesuțele necesare.

Dacă aveți nostalgia unei seri de vară petrecute pe banca unui parc, opriți-vă la Serviciul de locuințe și localuri al Raionului „Tudor Vladimirescu". Nu veți găsi atmosfera poetică a grădinii, dar vă puteți consola cu băncile verzi...

Nu vă aflați la un depozit de mobilă veche, ci pe coridorul Notariatului de stat de pe strada Biserica Amzei.

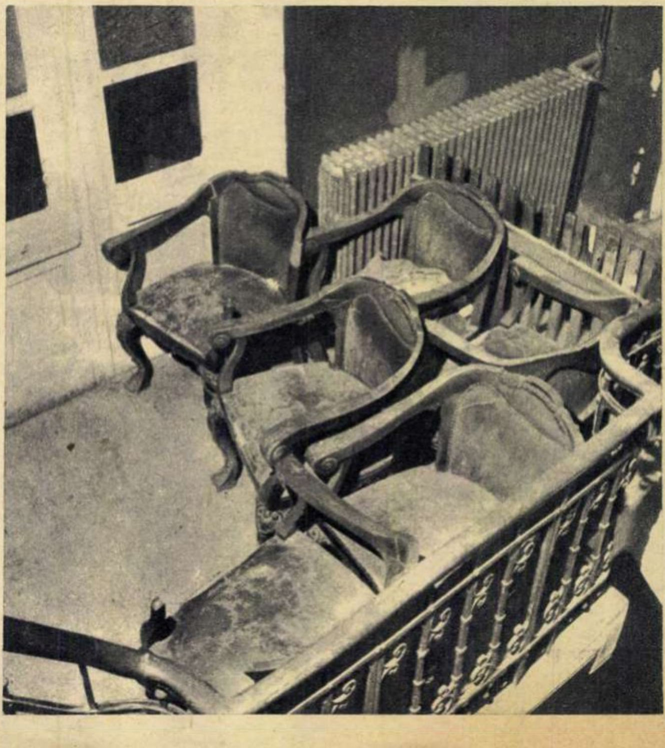

mensiunilor uriașei încăperi) atîrnă, pe un improvizat fir de sîrmă, un „romantic" felinar de stradă, deținătorul unei lumini precare. O agitație vizuală bine gîndită — axată pe problemele zilei ca și pe cele specific justițiare, informativă și combativă, așa cum e enunțată doar prin prezența șirului de panouri existente în hol — ar completa bine un asemenea cadru. Risipite însă prin tot felul de tablouașe înrămate sau prin gazete de perete din scîndură vopsită în roșu, fotografiile expuse aci nu atrag atenția, rămînînd deci neeficiente. Decorarea interioarelor unei asemenea instituții trebuie gîndită unitar de către specialiști și rezolvată ca atare.

Dacă aveți treabă la notariat...

Fie că stați în Raionul „Lenin", „Grivița roșie" sau „16 Februarie", dacă aveți treabă la notariat sau la Colegiul de avocați al Capitalei, tot în clădirea de pe str. Biserica Amzei nimeriți. Și veți încerca aceeași deziluzie în fața lipsei nu numai de estetică, dar și de elementară îngrijire pe care o prezintă sediul respectiv. După ce trece prin primul hol, ornat cu decenii în urmă cu stucaturi, boaserii sculptate și îngerași auriți, cetățeanul trebuie să o ia pe niște coridoare și scări vopsite — ca în vechile cazărmi — cu ulei cafeniu aplicat pe perete cam pînă la înălțimea unui om — coridoare transformate ad-hoc în depozite de mobilă veche, prost luminate, prost întreținute. O întreagă expoziție de afișe cu tema „Structura universului", înșirată pe pereții unui coridor, nu reușește — cu tot excesul de zel al celor ce le-au expus aici — să răspundă nevoii de împodobire a acestor lungi coridoare. Cît privește gazetele de perete aflate la etaj (una aparținînd notariatelor de stat din Capitală, alta aducînd aspecte din activitatea Crucii Roșii), ele ni s-au părut formale și realizate fără prea multă grijă pentru ținuta grafică.

Am remarcat și în alte părți soluția aceasta, cu totul depășită, a panoului de lemn îmbrăcat cu pînză în cute, colorată, ce ține loc de gazetă de perete: credem că ar fi timpul să terminăm cu ea. Nu mai corespunde exigențelor actuale. După cum cetățeanul nu mai este dispus să aștepte într-un hol mobilat cu bănci aduse din parcuri (ca la Serviciul de locuințe și localuri al Raionului „Tudor Vladimirescu"), să privească, în 1963, un panou cu „Imagini din București-1961" (la aceeași instituție) sau să-și obosească privirea căutînd un locșor liniștit printre nenumăratele afișe, panouri, reclame, hărți, ilustrate ce se înghesuie unele lîngă altele pe pereții Oficiului P.T.T.R. nr. 24 din Calea Călărași 137.

★

Dacă ați scăpat trenul în Gara de Nord, dacă trebuie să așteptați cu copilul la Autogara centrală din Calea Victoriei nr. 2, dacă aveți treabă la Sfatul popular al Raionului „30 Decembrie" sau la cel al Raionului „Tudor Vladimirescu", puteți liniștit să vă pierdeți o jumătate de oră, fără a o considera pierdută: o mare pictură murală (realizată în 1960 de Gh. Costiurin și V. Zemlicka) vă invită să zăboviți cu folos estetic în holul Sfatului popular „30 Decembrie"; o încăpere cu gust amenajată, avînd pereții desenați cu scene din basme, pune la dispoziția copiilor aflați la Autogara centrală un cadru ca... în povești; o ambianță confortabilă vă așteaptă în sălile Gării de Nord. A oferi cetățenilor aceste condiții e, în primul rînd, o chestiune de civilizație și confort. Dar în aceeași măsură și de educație estetică, de formare a bunului-gust, de deprindere a ochiului cu frumosul. Acest lucru nu trebuie uitat.

Sanda FAUR-DIMA
Fotografii de S. STEINER

Pupitrul maşinii electronice la care s-a efectuat descifrarea manuscriselor maya.

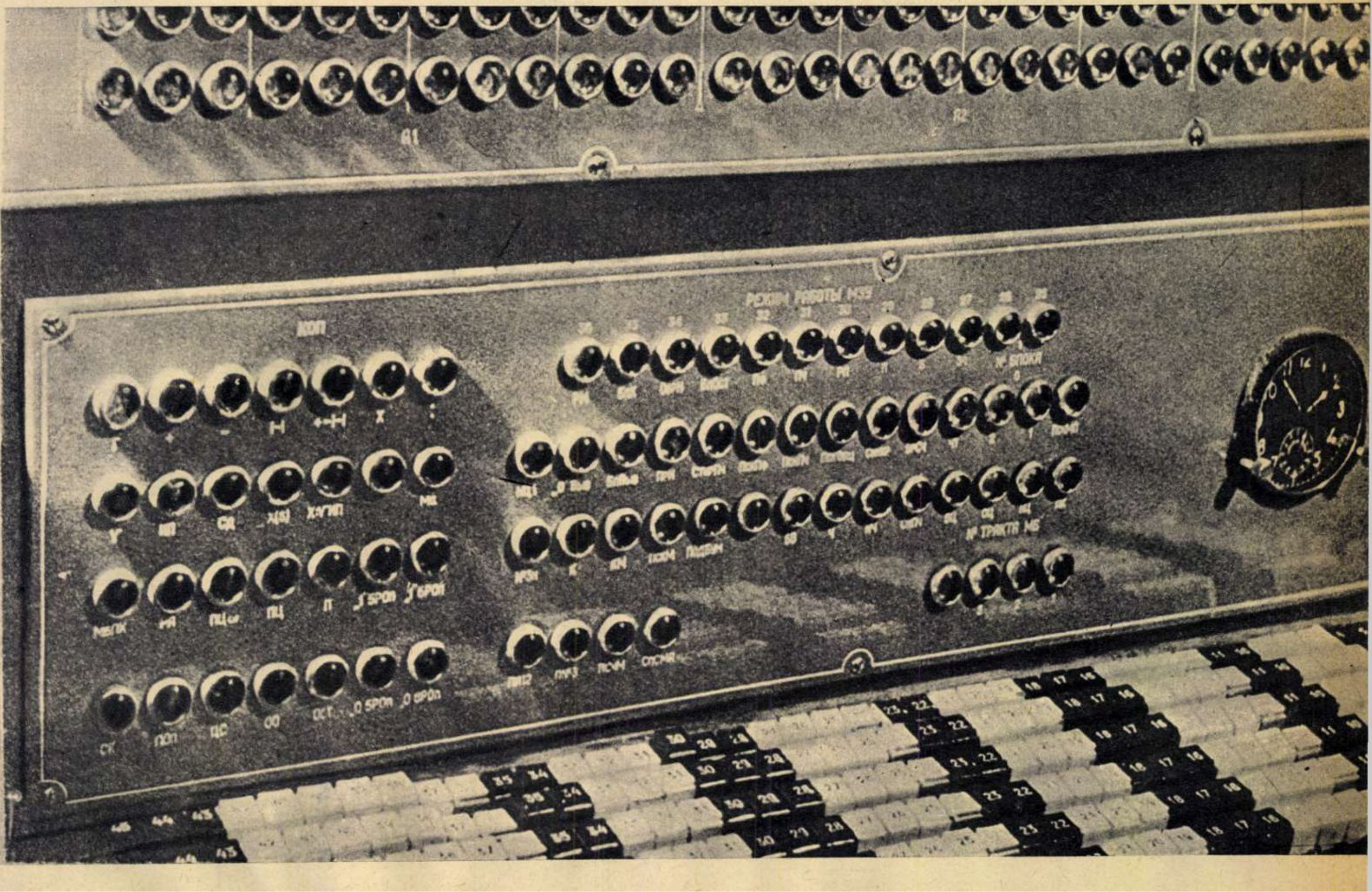

UN AMERICAN ÎN ORAŞUL ŞTIINŢEI SOVIETICE

de William BENTON

William Benton, fost senator şi secretar de stat adjunct al S.U.A., a făcut recent o călătorie în Uniunea Sovietică. La întoarcerea în America, el a publicat o serie de articole în care îşi împărtăşeşte impresiile din această călătorie. Reproducem alăturat un articol publicat în „Saturday Evening Post“ (Philadelphia), în care vorbeşte despre filiala din Siberia a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. Desigur că W. Benton, privind lucrurile din punctul de vedere al păturii diriguitoare din S.U.A., socoteşte uluitoarea dezvoltare a ştiinţei sovietice drept „nefastă“ pentru S.U.A., iar întrecerea paşnică dintre cele două lumi, drept o „provocare“. Această optică nu-l împiedică însă să-şi manifeste admiraţia faţă de progresele ştiinţei în U.R.S.S. şi politica statului sovietic în acest domeniu.

În desişul pădurilor siberiene, nu departe de un uriaş lac artificial, Uniunea Sovietică construieşte unul din cele mai uimitoare centre ştiinţifice din lume. Consecinţele acestui fapt pot fi nefaste pentru noi. În America o instituţie similară ar putea lua fiinţă numai dacă guvernul Statelor Unite ar unifica facultăţile de cercetări ştiinţifice ale universităţilor din Harvard şi Chicago cu secţiile de cercetări aplicate ale companiilor „General Electric“ şi „Bell Telephone Laboratories“ şi le-ar pune la dispoziţie clădiri noi, special utilate, în împrejurimile Detroitului. Cam acestea sînt proporţiile lucrărilor planificate de Soviete pentru oraşul ştiinţei de lîngă Novosibirsk, important centru industrial din Siberia.

Noul complex, ale cărui lucrări de construcţie se apropie de sfîrşit, reprezintă un simbol grăitor al provocării intelectuale lansate de sovietici Occidentului. El reuneşte 15 institute ştiinţifice în cadrul cărora vor lucra 50.000 de specialişti. Aici se vor efectua nu numai cercetări teoretice la nivel înalt, ci se vor rezolva şi probleme practice în cele mai diverse domenii, de la metodele hidraulice de exploatare a subsolului pînă la descifrarea textelor străvechi. Şi, ceea ce-i mai important, acest nou oraş al ştiinţei este doar primul dintr-o serie întreagă de asemenea centre pe care Sovietele proiectează să le înalţe în Siberia. Eu sînt cel dintîi american care l-am văzut în plină acţiune.

DIMENSIUNI SIBERIENE

În urmă cu patru ani, cînd s-a hotărît să se înceapă construcţia oraşului ştiinţei, măsura aceasta nu reprezenta decît o parte din planul local de dezvoltare a întregii regiuni. Printre primele măsuri ale planului erau construirea unui baraj pe marele fluviu Obi, crearea mării Obsk cu o lungime de 125 mile şi asigurarea unei cantităţi suficiente de energie, lumină şi căldură pentru Novosibirsk şi oraşul ştiinţei.

După ce am parcurs 12 km de la Novosibirsk pe o şosea largă, modernă, am ajuns în oraşul ştiinţei. Maşina noastră s-a oprit în faţa Institutului de geologie. Ne-a ieşit în întîmpinare Mihail Lavrentiev, preşedintele filialei din Siberia a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. şi conducător al oraşului ştiinţei. Lavrentiev, un bărbat înalt, puţin adus de spate, cu ochi blînzi, este o gazdă foarte primitoare.

Cincisprezece institute noi sînt instalate în clădiri mari, cu două şi trei etaje. Sobre, fără ornamente inutile, ele sînt orientate cu faţa spre strada Institutelor. Două clădiri principale au fost date în folosinţă încă în urmă cu trei sau patru ani. Altele mai păstrau învelişul de schele. Pădurea virgină care se întinde în voie în spatele institutelor dă oraşului posibilitatea să se dezvolte şi în acelaşi timp îl apără de cumplitele viscole siberiene. „Ne străduim să păstrăm cît mai multă pădure“ — mi-a spus Lavrentiev.

Denumirile institutelor îţi dau o imagine vie asupra activităţii ce se desfăşoară în aceste palate ale ştiinţei. Chiar în centru se află Institutul de geologie şi geofizică. Alături — Institutul de automatică şi tehnică a măsurătorilor electrice. Urmează Institutul de genetică, Institutul de biologie şi medicină experimentală, institutele de hidrodinamică, cinetică şi combustiune, de mecanică aplicată ş.a. M-am interesat dacă există reactoare atomice, dar mi s-a răspuns că acest oraş al ştiinţei n-are nevoie de ele.

În imediata apropiere a institutelor se înalţă clădirile proaspăt terminate ale Facultăţii de fizică şi chimie a noii Universităţi din Novosibirsk, a cărei temelie a fost pusă o dată cu oraşul ştiinţei. Universitatea şi-a şi deschis porţile pentru o mie de studenţi. Se prevede ca numărul lor să crească pînă la 4.000. Studenţii vor efectua paralel cercetări ştiinţifice în institute.

La ce se lucrează în acest îndepărtat centru ştiinţific? Un exemplu destul de surprinzător — ţinînd cont că e vorba totuşi de Siberia — este comunicatul sovietic privitor la descifrarea unor texte ale populaţiei indiene maya, cu ajutorul maşinilor electronice construite chiar acolo. Se ştie că filologii şi-au bătut capul decenii de-a rîndul cu aceste scrieri. Serghei Sobolev, directorul Institutului de matematică, mi-a pus la dispoziţie cu legitimă mîndrie bilanţul activităţii institutului, concretizat în trei volume.

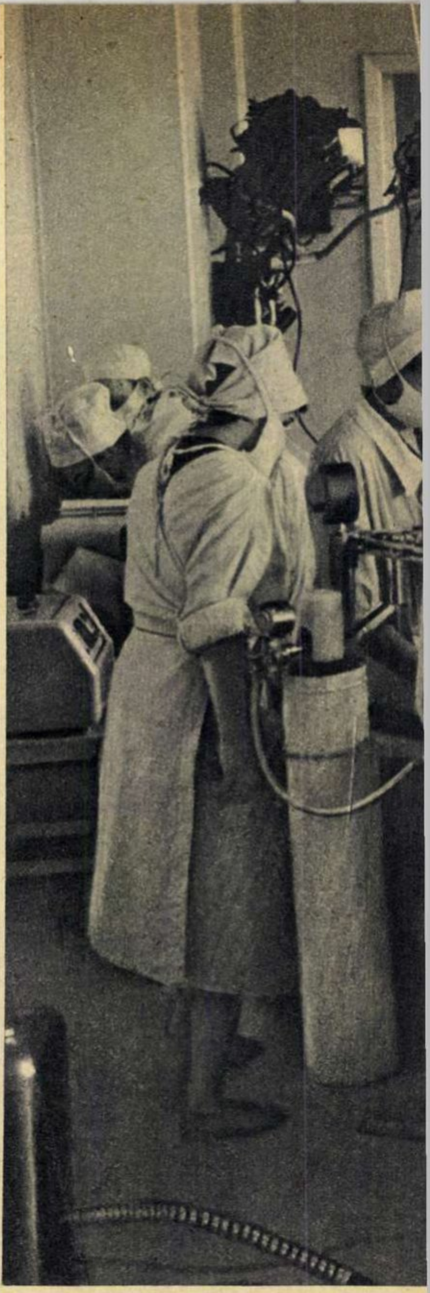

Aici se află filiala din Siberia a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.

Institutul de geologie are 92 grupe de explorare, care cutreieră Siberia în căutarea zăcămintelor de fier, sulf, aramă şi ţiţei. „Mai avem multe locuri neexplorate şi multe lucruri nedescoperite — mi-a spus Andrei Trofimiuk, conducătorul unei grupe. Subsolul Siberiei posedă toate mineralele care există pe pămînt“.

Cea mai puternică impresie mi-a făcut-o o maşină destinată exploatărilor miniere — aşa-numitul „tun cu apă“ — creată la Institutul de hidrodinamică. Tunul are forma unui mănunchi de ţevi. De la distanţă, unde eram în deplină siguranţă, am urmărit o „salvă“ asupra unei bucăţi de granit cu o grosime de un metru. S-a auzit o trosnitură puternică, şi granitul s-a făcut ţăndări. În acelaşi institut mi s-a arătat o placă de aramă de vreo 20 cm grosime cu un orificiu mare la mijloc, făcut tot de un „tun cu apă“. Lavrentiev mi-a vorbit cu mîndrie despre realizarea acestui „tun“. La noi, în S.U.A., industria extractivă nu dispune de asemenea maşini.

Posibilitatea de a lucra şi de a obţine reali-

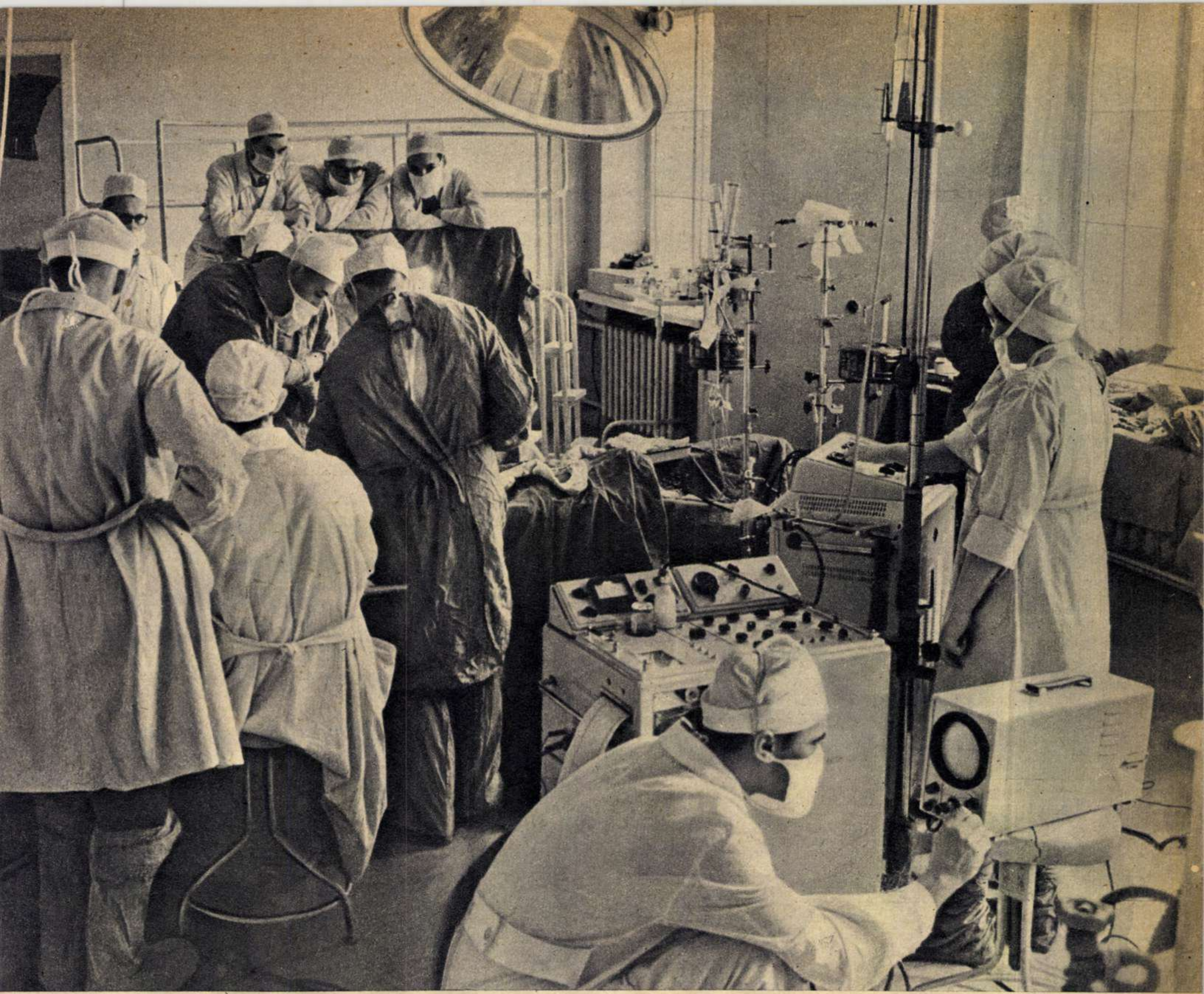

În timpul unei operații pe inimă la Institutul de biologie și medicină experimentală. Directorul institutului, prof. E. N. Meșalkin, laureat al Premiului Lenin, a efectuat peste 2.000 de operații pe inimă și pe vasele mari. Împreună cu colaboratorii săi el a experimentat 40 de noi tipuri de operații, dintre care 12 au fost realizate pentru prima oară în practica mondială.

zări în activitatea științifică a atras la Novosibirsk foarte mulți cercetători tineri. În prezent numărul lor se ridică la 12.500 (dintre care 11 sînt membri ai Academiei de științe a U.R.S.S.).

Mă interesa să știu cum apreciază savanții sovietici rolul lor în lume. L-am întrebat pe Lavrentiev dacă nu crede că, întrucît numeroase științe capătă o specializare tot mai mare, savantul va trebui să se limiteze „la pătrunderea profundă într-o sferă de cunoaștere tot mai îngustă". Lavrentiev mi-a replicat că nu crede aceasta, cel puțin în ce-l privește pe dînsul.

Am căzut de acord asupra necesității unui schimb mai larg de informații între țările noastre.

I-am rugat apoi pe interlocutorii mei să-mi spună părerea lor asupra viitorului.

„Ce putem spune despre viitor!? — mi-a răspuns Sobolev. Știm doar că în următorii 50 de ani vor avea loc schimbări mult mai importante decît în întreaga istorie anterioară a omenirii".

Prin răspunsurile lor, prin atitudinea față de munca lor, savanții din Novosibirsk demonstrează cît de mare e deosebirea dintre Răsărit și Apus în ce privește organizarea pregătirii cadrelor științifice. În școala sovietică de 11 ani elevii studiază zece ani matematica, cinci ani fizica, patru ani chimia și doi ani biologia. La aceasta se adaugă, firește, și unele discipline umanistice, ca istoria, literatura și limbile străine. După o pregătire generală atît de solidă, tinerilor absolvenți ai școlii de 11 ani li se oferă posibilitatea să se specializeze. Învățămîntul de toate gradele fiind gratuit, elementele înzestrate își pot dezvolta aptitudinile în folosul lor și al statului. Procesul de învățămînt nu se desfășoară rupt de creșterea industrială a țării. În U.R.S.S. nu se face acea deosebire categorică ce există în Occident între știința aplicată și cea teoretică, considerată la noi mai onorabilă.

REALITATEA ÎNFĂPTUIRILOR

Succesele științei sovietice nu pot fi tăgăduite. Ele s-au impus nu numai în triumfurile cosmice, ci și în domenii cum ar fi chirurgia, forarea țițeiului și oceanografia. Judecînd după ceea ce am văzut în Novosibirsk, în noile orașe ale științei din Siberia (următorul va fi construit la Irkutsk, aproape de granița mongolă) vor fi obținute noi succese. În momentul de față, Kremlinul dezvoltă în mod sistematic toate disciplinele științifice și întregul sistem de învățămînt, în concordanță cu concepțiile sale de astăzi asupra necesităților societății sovietice.

Fizicianul Robert Marshak, profesor la Universitatea din Rochester, care a făcut aprecieri asupra recentelor înfăptuiri ale științei sovietice, avertizează că (ținînd seama de marea atenție care se acordă în U.R.S.S. cercetărilor aplicate, de uriașele fonduri alocate pentru buna lor desfășurare și de capacitatea de a concentra resurse aproape nelimitate spre rezolvarea anumitor probleme) ne putem aștepta din partea Rusiei „la nenumărate salturi în științele aplicate".

Drept exemplu pot servi motoarele rachetelor sovietice pentru navele cosmice.

Înainte de a părăsi Novosibirskul i-am spus lui Lavrentiev că sistemul sovietic de învățămînt este organizat în așa fel încît servește nu interesele unor indivizi izolați, ci interesele statului. Lavrentiev nu m-a contrazis. Pe cînd la noi, am continuat, lucrurile stau altfel. De pildă, eu am fost singurul om în S.U.A. care la extrem de dificilul examen de admitere în facultate am obținut 100 de puncte la matematică. Cu toate acestea, cedînd înclinațiilor mele, mi-am schimbat de multe ori profesia: am fost specialist în reclamă, senator american, înalt demnitar în Departamentul de Stat și editor al enciclopediei „Britanica". În Uniunea Sovietică sistemul comunist m-ar fi îndrumat precis spre activitatea științifică.

La care Lavrentiev mi-a răspuns: „Poate că ați fi reușit mai bine consacrîndu-vă matematicii".

UMOR

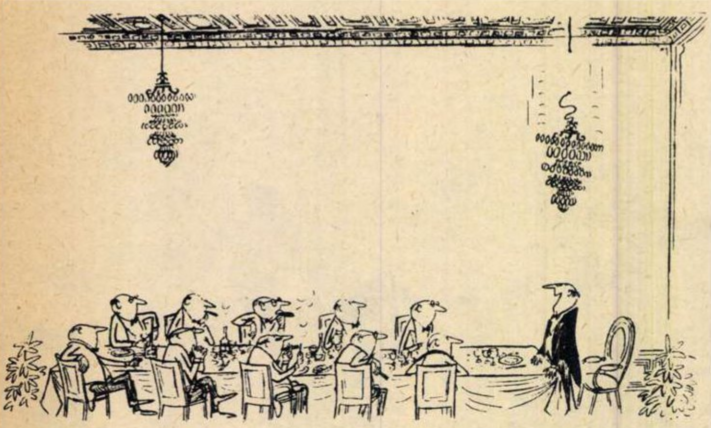

— Am să fiu scurt!...

Din „Quick"

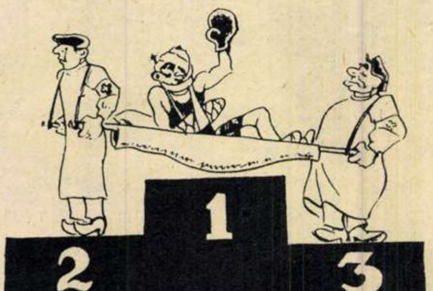

Pe primul loc.

Din „Ogoniok"

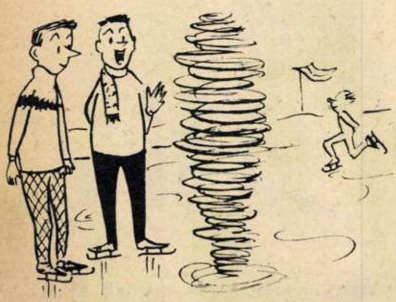

— Îmi dai voie să-ţi prezint pe logodnica mea?

Din „Österreich Illustrierte"

PE UN TROTUAR PARIZIAN

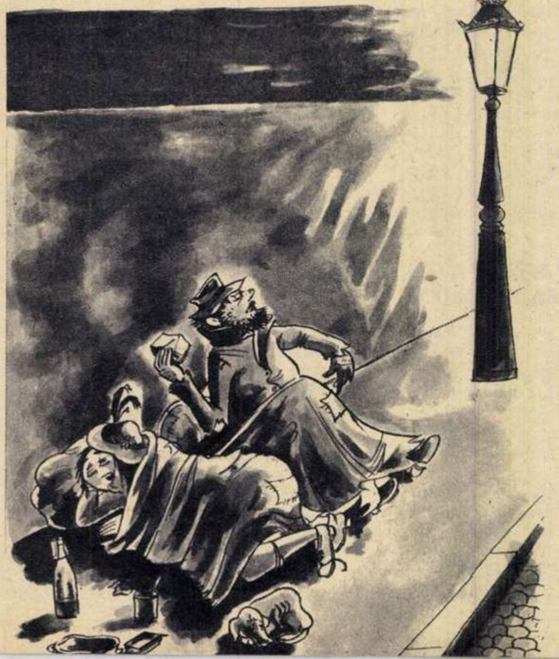

— Gata. Poţi să stingi lampa!

Din „Paris Match"

Martie
8
Cămăşi

CADOURI FRUMOASE ŞI UTILE PENTRU 8 MARTIE GĂSIŢI DE VÎNZARE LA MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

Nu uitaţi să vă notaţi

ATELIERUL DE REPARAT FRIGIDERE, MAŞINI DE SPALAT RUFE ŞI ASPIRATOARE DE PRAF AL

COOPERATIVEI METALO-CASNICA

s-a mutat

DIN STR. DOBROGEANU GHEREA Nr. 5, ÎN STR. AVRIG, BLOC E (Piaţa Iancului), TRAMVAI 7, 13, 14, 24, 26, 27, TROLEIBUZ 85, TELEFON 11.49.69

DE ASEMENEA SE FAC REÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE TIPURILE DE FRIGIDERE CU ABSORBŢIE („FRAM", „PINGUIN", „FRIGOLUX", „SEVER" etc.). SE FAC ÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE COOPERATIVELE DIN ŢARĂ. SE REPARĂ ÎN PERIOADA DE GARANŢIE FRIGIDERELE „FRAM" ŞI „ALKA".

Magnetodiafluxul, reumatismul și... cartofii

Un grup de cercetători ai Institutului de balneologie al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale au experimentat timp de cîțiva ani un aparat electroterapic — Magnetodiaflux — acționînd pe bază de cîmpuri magnetice.

Deși cercetările continuă, s-au obținut de pe acum cîteva rezultate promițătoare în tratamentul nevrozelor astenice reactive cu modificări funcționale recuperabile, în unele forme de nevroze reziduale și nevroze isterice la copii, în tratamentul reumatismelor, spondilozelor, diabetului; s-au obținut de asemenea unele rezultate în ameliorarea simptomelor nervoase în arterioscleroza cerebrală, în tratarea unor tulburări endocrine, în traumatologie și medicina sportivă.

Oricît ar părea de ciudat, dar, paralel cu acestea, Magnetodiafluxul a făcut obiectul unor cercetări de cu totul altă natură. În prezența unor specialiști agrotehnicieni au fost cercetate efectele cîmpurilor magnetice ale Magnetodiafluxului asupra dezvoltării semințelor unor vegetale și în mod special asupra tuberculilor de cartofi. Experiențele făcute la G.A.S. Popești-Leordeni au dat rezultate foarte bune. Iradierea tuberculilor de cartofi cu unde electromagnetice a dat aici un spor de circa 40% produse la hectar, cu o valoare nutritivă sporită.

Tratamentul unui caz de spondiloză cu Magnetodiaflux.

...și tratarea cu același procedeu a unor semințe de plante legumicole.

Andreia STEIU

Filatelie

Administrațiile poștale din toate țările continuă să pună la dispoziția colecționarilor de mărci poștale noi și noi piese pentru clasoarele și albumele lor. Iată cîteva dintre ultimele noutăți filatelice:

Afganistan — „Ziua Crucii Roșii", serie de 8 valori, înfățișează în desenele lor flori și fructe.

R.A.U. — „Monumentele Nubiei", o singură valoare în cadrul emisiunilor poștale ocazionate de campania dusă pentru salvarea monumentelor antice. În desen: încoronarea vestitei regine a Egiptului antic, Nefertiti.

Ghana — „Lupta contra paludismului", serie de 4 valori.

Indonezia — „Eroii independenței", serie cuprinzînd patru mărci poștale în imaginile cărora sînt reproduse chipurile unor eroi ai luptei pentru libertate.

R.P. Ungară — „Cosmos", o nouă serie de mărci consacrate primilor cosmonauți. Desenele celor 7 valori (cu un nominal total de 10 forinți) reproduc chipurile lui Iuri Gagarin, Gherman Titov, Nikolaev și Popovici și ale cosmonauților americani Glenn, Carpenter și Schirra.

Sfaturi practice

CUM SE IMPERMEABILIZEAZĂ ȚESĂTURILE

Multe cititoare ne întreabă ce să facă cu hainele de ploaie care — după ce au fost purtate un timp și s-au murdărit — în urma spălării și-au pierdut impermeabilitatea.

Le răspundem că hainele de ploaie (chiar și cele care nu sînt confecționate din materialul special cunoscut sub numele de balonzaide) pot fi impermeabilizate destul de ușor în casă, astfel:

ÎNAINTE DE IMPERMEABILIZARE să fie perfect curate. Pentru aceasta le vom spăla numai cu săpun de rufe (fulgii sau praful de săpun neutralizează acțiunea soluției impregnante) și le vom clăti bine în cîteva ape, iar în ultima vom adăuga și puțin oțet.

Dacă petele persistă și după spălare, le vom trata cu un detergent (neofalină, amoniac etc.) potrivit naturii acestor pete. Pentru a le descoperi mai ușor și a putea insista asupra lor, este bine să le înconjurăm cu un fir de ață albă înainte de a muia materialul, fiindcă, udate, petele nu mai sînt vizibile.

IMPERMEABILIZAREA PROPRIU-ZISĂ să se facă într-un vas emailat sau confecționat din material plastic (ligheanele ruginite, cazanele de aramă și cele cositorite trebuie evitate), cu o soluție adecvată. Recomandăm în acest scop „Permal", produs chimic care nu numai că impregnează, dar și întărește firul țesăturilor. Conținutul unei sticle de „Permal" se dizolvă în 10 litri de apă caldă, la 60°.

Operația constă în scufundarea totală a hainei, timp de 10-15 minute, în soluția obținută sau, în ipoteza că avem de-a face cu un obiect care nu suportă apa (de exemplu un balonzaide căptușit cu tafta, o pînză de cort etc.), în umezirea lui în două-trei rînduri, pe toată suprafața exterioară, cu un burete muiat în soluția respectivă.

Fără să stoarcem hainele, este suficient ca, după ce le-am scos din soluția impregnantă, să le presăm ușor între miini.

DUPĂ IMPERMEABILIZARE să le atîrnăm la uscat pe o frînghie, cu gulerul în jos, astfel ca substanța cu care le-am tratat să se scurgă spre partea de sus a hainelor, care vine cel mai mult în contact cu ploaia.

Apoi să le călcăm cu fierul fierbinte, cînd sînt încă jilave.

Pentru orice reclame și anunțuri
în revista noastră, adresați-vă
I. S. RECLAMA COMERCIALĂ
București, Calea Victoriei nr. 68-70

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 11.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00 (joi: 22.30), 23.50 (Progr. I). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminica: 6.30, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 19.30, 22.00, 23.50 (Progr. I). 7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII:

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) și 13.05 (Progr. I).

DUMINICĂ 3 MARTIE Programul I *6.00:* Cîntece și jocuri populare romînești *6.35:* Concert de dimineață *7.10:* Concert distractiv *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Școala și viața *8.30:* Muzică de estradă *9.00:* Teatru la microfon pentru copii: „Cea mai frumoasă cupă" de Camil Șerban *9.50:* Muzică *10.10:* Muzică *10.30:* Formații artistice de amatori *11.00:* Program muzical pentru fruntașii recoltelor bogate *11.30:* Vorbește Moscova! *12.10:* Muzică din opere *12.40:* Muzică ușoară *13.10:* De toate pentru toți! *14.10:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *14.30:* Muzică instrumentală *14.40:* Muzică ușoară *15.20:* Compozitori romîni înaintași: George Stephanescu — Simfonia I în La major *15.50:* Orchestra de muzică populară a Ansamblului de cîntece și dansuri „Ciocîrlia" *16.15:* Muzică ușoară *16.40:* Cîntece și jocuri populare romînești *17.00:* Din viața satelor patriei *17.40:* Piese instrumentale de mare popularitate *18.00:* Orchestra de estradă a Radioteleviziunii sovietice *18.26:* Răsună cîntecul și jocul pe meleagurile patriei *19.00:* Arii și duete din operete *19.35:* Melodii... melodii... — emisiune de muzică ușoară romînească *20.00:* Teatru la microfon: „Titanic Vals" de Tudor Mușatescu. Din distribuție: George Calboreanu, Radu Beligan, Silvia Dumitrescu-Timică, Nichi Atanasiu, Silvia Chicoș, Șt. Mihăilescu-Brăila și alții. Regia: Mihail Zirra *21.38:* Muzică de dans *22.58:* Simfonia a II-a în Mi minor de Haciaturian — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu" — Dirijor George Georgescu.

Programul II *7.15:* Muzică distractivă *8.30:* Clubul voioșiei *8.50:* Anunțuri, muzică *9.10:* Soliști și formații artistice de amatori *9.30:* Valsuri *10.00:* Arii și duete din opere *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică ușoară *11.10:* Muzică de balet *11.30:* Muzică populară *12.10:* Emisiune culturală *12.20:* Muzică ușoară *12.40:* Piese instrumentale *13.10:* Concert de prînz *14.05:* Cîntă Gică Petrescu *14.30:* „Schițe vesele" *15.15:* Din folclorul popoarelor *16.00:* Oameni și fapte *16.08:* Cîntece create în anii puterii populare *16.30:* Concert de după-amiază *17.15:* Emisiune de versuri *17.25:* Muzică ușoară *18.05:* Concert din opere *19.00:* Muzică de estradă *19.30:* Muzică populară romînească *20.05:* Muzică ușoară *20.30:* Jocuri populare romînești *20.45:* Muzică de dans *21.45:* Emisiune de versuri *22.00:* Muzică de dans *22.30:* Cvartetul în Do major K.V. 465 de Mozart — interpretează Cvartetul „Smetana" *23.10—24.00:* Muzică de dans.

LUNI 4 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică ușoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Jocuri populare romînești *6.07:* Fragmente din Suita a IV-a „Sibiana" de Achim Stoia *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece de muncă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Mici piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Valoarea nutritivă a sucului de roșii *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Cîntece din folclorul nou *8.00:* Sumarul ziarului Scînteia *8.08:* Muzică instrumentală și vocală de compozitori romîni *8.30:* Din operetele lui Miliutin *9.00:* Tinerețea ne e dragă! *9.20:* Cîntece *9.30:* Muzică populară din țări socialiste *10.00:* Muzică ușoară *10.30:* Suita a IV-a în Mi bemol major pentru violoncel solo de Johann Sebastian Bach — interpretează Pablo Casals *11.05:* Soliști de operă, laureați ai concursurilor internaționale *11.30:* Muzică de estradă *12.00:* Concert pentru orchestră de Alexandr Tansman *12.22:* Muzică populară romînească *13.10:* Muzică ușoară *14.00:* Poemul simfonic „Vîrful cu Dor" de Ion Hartulary Darclée; Suită de dansuri de Mircea Chiriac *14.30:* Melodii populare romînești *15.00:* Muzică ușoară *15.30:* Fragmente din opera „Luisa" de Charpentier *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Melodii populare romînești *17.10:* Tineri interpreți în studio: clarinetistul Ion Cudalbu *17.30:* „Prietena noastră cartea" — „Nagy Istvan povestind copiilor" *18.00:* Muzică de estradă *18.30:* Lecția de limba rusă (începători) *18.40:* Dansuri din operete *19.00:* În pas cu știința! *19.20:* Dicționar muzical (II) — Uvertura *19.45:* Jocuri populare romînești *20.15:* Muzică ușoară *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Simfonia în Mi bemol major de George Enescu — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Ghenadi Rojdestvenski *21.15:* Pe teme internaționale *21.25:* Muzică ușoară *22.25—23.50*: Concertul corului și Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu" — dirijor D. D. Botez. Concerto grosso nr. 23 în Si minor de Haendel; Simfonia nr. 31 în Re major de Haydn; Fragmente din „Divertismentul rustic" de Sabin Drăgoi; Fantezie pentru pian, cor și orchestră de Beethoven — solistă Maria Fotino.

Programul II *12.15:* Muzică ușoară *12.45:* Simfonia în Re major de Luigi Cherubini — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor Carlo Zecchi *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Muzică populară romînească *14.10:* Arii din opere *14.30:* Muzică de estradă de compozitori sovietici *15.00:* Muzică simfonică *15.30:* Soliști și formații artistice de amatori *16.10:* Muzică interpretată de orchestre de mandoline *16.30:* Dansuri și coruri din opere *17.00:* Muzică ușoară romînească *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Suita pentru pian și orchestră „Nopți în grădinile Spaniei" de De Falla; Suită lirică de Edvard Grieg *18.49:* Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *19.15:* Muzică interpretată de fanfară *19.30:* Din activitatea sfaturilor populare *19.40:* Muzică de dans *20.20:* Din muzica popoarelor *21.15:* Cîntece *21.30:* Seară literară *22.00:* Cîntăreți de operă: Zinka Milanov și Jussy Björling *22.30:* Muzică ușoară *23.10—24.00:* Concert de noapte.

MARȚI 5 MARTIE Programul I *5.07:* Melodii populare romînești *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică interpretată de fanfară *6.07:* Valsuri *6.20:* Emisiune pentru sate *6.30:* Din cîntecele țărănimii noastre colectiviste *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece și jocuri populare romînești și ale minorităților naționale *7.30:* Sfatul medicului: Profilaxia conjunctivitelor de primăvară *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Mici piese instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică populară romînească *8.30:* Suita „Mozartiana" de Ceaikovski *9.00:* Corul Radioteleviziunii *9.30:* Muzică distractivă *10.00:* Fragmente din opera „Freischutz" de Weber *10.30:* Din cîntecele și dansurile popoarelor *11.05:* Cvartetul nr. 2 opus 26 în Re minor de Constantin Dumitrescu *11.30:* Orchestra de muzică populară „Lazăr Cernescu" din Caransebeș *11.45:* Radio prichindel! *12.00:* Muzică de estradă *12.30:* Răspundem ascultătorilor *12.40:* Interpreți sovietici de operetă *13.10:* Muzică populară romînească *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică ușoară *15.00:* Soliști ai Teatrului muzical „Gheorghe Dima" din Brașov *15.30:* Muzică instrumentală de compozitori ruși *15.45:* Muzică populară din Moldova. Interpretează: Angela Moldovan, Camelia Iacob, Dan Moisescu, Nelu Huțu și alții *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Cîntece și jocuri *17.10:* Muzică de estradă *17.20:* „Ghid muzical" (11) (reluare) *18.00:* Universitatea tehnică — Procedee moderne de elaborare a oțelurilor, de I. Tripșa *18.15:* Muzică populară romînească *18.30:* Limba noastră — Vorbește acad. prof. Al. Graur *18.40:* Sonatina pentru pian de Tiberiu Olah; „Serenada" de Alexandru Pașcanu *19.00:* Revista economică *19.20:* Melodii de estradă *19.35:* Program muzical pentru fruntași în producție *20.15:* Muzică ușoară *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică de dans *21.15:* „Schițe vesele" (reluare) *22.25:* Muzică ușoară *23.00:* Seară de muzică de cameră de Schumann.

Programul II *12.15:* Uverturi și coruri din operete *12.40:* Concertul pentru vioară și orchestră de Constantin Bobescu — solist compozitorul *13.15:* Emisiune literară: Din schițele tinerilor noștri prozatori *13.30:* Muzică ușoară *14.10:* Prelucrări corale *14.30:* Simfonia în Re major de Jan Vorjișek *15.00:* Muzică populară romînească *15.30:* Muzică ușoară *16.10:* Recital Cornel Fînățeanu *16.30:* Muzică de estradă *17.00:* Passacaglia și Toccata de Tudor Ciortea ; Concertul pentru orchestră de Ovidiu Varga *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică din operete *18.30:* Cîntece pionierești *18.45:* Imagini din viața culturală a satului contemporan *19.00:* Muzică populară din țări socialiste *19.30:* Lecția de limba franceză (avansați) *19.40:* Fragmente din operele lui Prokofiev — „Semion Kotko", „Povestea unui om adevărat", „Război și pace" *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Emisiune literară *22.00:* Concerte de Vivaldi — ciclul „L' estro armonico" *22.20:* Muzică de dans *23.10—24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 6 MARTIE Programul I *5.07:* Cîntece patriotice *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică de estradă *6.07:* Jocuri populare romînești *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică ușoară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Program de cîntece *7.30:* Sfatul medicului — Igiena personală *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Cîntece și jocuri populare romînești *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică ușoară *8.30:* Cîntăreți sovietici de operă *9.00:* „Poem eroic" de Mauriciu Vescan; Uvertură de Kosenko *9.30:* Muzică populară romînească *10.00:* Teatru la microfon — „Fîntîna Blanduziei" de V. Alecsandri. Din distribuție: George Vraca, Aurel Athanasescu, Nicolae Gărdescu, Gina Petrini și alții. Regia: Ion Șahighian *11.34:* Muzică instrumentală *12.00:* Muzică ușoară *12.30:* Muzică din opere *13.10:* Simfonia a V-a în Si bemol major de Schubert *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Muzică populară romînească *15.30:* Muzică din operete *16.00:* Dansuri instrumentale *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* „Partidului slavă" — program de cîntece *17.10:* Muzică distractivă *17.30:* Prietenii lui Do-Re-Mi *18.00:* Muzică populară sovietică *18.30:* Lecția de limba engleză *18.40:* „Poemul bucuriei" de Dumitru Bughici; Poemul vocal - simfonic „Patria mea" de Doru Popovici — solist Nicolae Gafton *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Tineri interpreți de muzică ușoară *19.40:* Cîntece și jocuri populare romînești *20.15:* Cîntece *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din viața de concert a Capitalei *21.15:* Scriitori la microfon *21.30:* Muzică populară *22.25:* Concertul în Do major pentru vioară și orchestră de Kabalevski, solist David Oistrah acompaniat de Orchestra simfonică de stat a Uniunii Sovietice — dirijor: compozitorul; Simfonia a IX-a în Mi bemol major de Șostakovici *23.07:* Concert de noapte.

Programul II *12.15:* Trio opus 90 de Antonin Dvorak *12.45:* Din folclorul popoarelor *13.15:* Însemnări de reporter *13.25:* Concert de estradă *14.10:* Piese romînești pentru fanfară *14.30:* Muzică din opere *15.00:* Buchet de melodii *15.30:* Rapsodia coregrafică „Înfrățirea" de Paul Constantinescu; muzică de Ion Dumitrescu la filmul documentar „Muntele Retezat" *16.10:* Muzică ușoară *16.30:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *17.00:* Din operetele compozitorilor romîni *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Sonate pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf *18.30:* Melodii populare romînești *18.50:* Din poezia daneză *19.00:* Muzică ușoară romînească *19.30:* Lecția de limba rusă (avansați) *19.40:* Istoria teatrului liric romînesc (11) — Teatrele de operă și operetă după eliberare *20.10:* Concertul pentru flaut și orchestră de Jacques Ibert — solist Dumitru Pop *20.30:* Tribuna radio *20.40:* Orchestrele de muzică populară „Flacăra Prahovei" din Ploiești, „Lazăr Cernescu" din Caransebeș, „Doina Moldovei" din Iași, „Cindrelul" din Sibiu, „Doina Argeșului" din Pitești *21.15:* Muzică de dans *22.00:* Concertul pentru pian și orchestră de Pascal Bentoiu — solist Cornel Gheorghiu *22.30:* Muzică de dans *23.10—24.00:* Ciclul „George Enescu compozitor" — Octetul de coarde opus 7 în Do major.

JOI 7 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică interpretată de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece *6.07:* Muzică ușoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Bucătăria dietetică *7.35:* Anunțuri, muzică

(Continuare în pag. 22)

PROGRAMUL DE RADIO ŞI TELEVIZIUNE

7.45: Piese instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Melodii populare sovietice *8.30:* Muzică de cameră *9.00:* Vreau să ştiu! *9.25:* Muzică uşoară *10.00:* Scene din opera „Crăiasa zînelor" de Henry Purcell *10.30:* Variaţiuni şi fugă de Mihail Jora pe o temă de Schumann; Partita pentru vioară solo de Alfred Mendelsohn *11.05:* Muzică uşoară *11.30:* Simfonia I în Do major de Beethoven — Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", dirijor George Georgescu *12.00:* Muzică populară romînească *12.35:* Mazurci şi valsuri de Chopin *13.10:* De la Offenbach la Lopez — muzică din operete *14.00:* Muzică populară din Oltenia *14.30:* Muzică distractivă *15.00:* Din muzica popoarelor *15.45:* Suită de cîntece şi dansuri de Ludovic Feldman; Simfonietta de Zeno Vancea *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică vocală *17.10:* Corul Ansamblului de cîntece şi jocuri din Tîrgu-Mureş *17.40:* Muzică din operete *18.00:* Universitatea tehnică — Chimia elementelor de înaltă puritate, de ing. Iuliu Moldovan *18.15:* Cîntă Emil Gavriş *18.30:* Lecţia de limba franceză (începători) *18.40:* Muzică uşoară *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.50:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Emanoil Elenescu. În program: Triptic simfonic (primă audiţie) de Carmen Petra-Basacopol; Şeherazada — trei poeme pentru voce şi orchestră de Maurice Ravel; Concertul în Re minor pentru vioară şi orchestră de Jan Sibelius; Suita de balet „Pasărea de foc" de Igor Stravinski. Solişti: Elisabeta Neculce-Carţiş şi Igor Bezrodnîi (U.R.S.S.). În pauză: Din lirica feminină universală *22.55:* Muzică de dans.

Programul II *12.15:* Muzică din opere *12.45:* Muzică uşoară romînească *13.15:* Cronică literară *13.25:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *14.10:* Melodii de estradă *14.30:* Rapsodia romînă de Stan Golestan; Suită de cameră de Rodion Scedrin; Improvizaţie şi Toccata de Vladigherov *15.10:* Orchestra de estradă a Radioteleviziunii *15.30:* Muzică din operete contemporane *16.10:* Cîntece pionereşti *16.30:* Melodii populare romîneşti *17.00:* Cvintetul în Fa major de George Onslow *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Piesa simfonică „Omagiu lui Enescu" de Theodor Grigoriu; Suita „Munţii Apuseni" de Marţian Negrea *18.45:* Jocuri populare romîneşti *19.05:* Din cîntecele constructorilor comunismului *19.30:* Tinereţea ne e dragă! *19.50:* Interpreţi de muzică uşoară (reluare) *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică populară romînească *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Părinţi şi copii *22.00:* Muzică de compozitorii sovietici Cisteakov şi Kajlaev *22.28:* Cvartetul nr. 5 de Belá Bartok — interpretează Cvartetul Parrenin *23.10—24.00:* Scene din opera „Bal mascat" de Verdi — interpretează soliştii, corul şi orchestra Operei din Roma, dirijor Tullio Serafin, cu: Maria Caniglia, Benjamino Gigli şi Gino Becchi.

VINERI 8 MARTIE Programul I *5.07:* Melodii populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică uşoară *6.07:* Program de cîntece *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Mici piese de estradă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Orchestra de muzică populară „Cindrelul" din Sibiu *7.30:* Sfatul medicului: Ceaiul de muşeţel *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică uşoară *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică vocală *8.30:* Fragmente din „Suita în stil romînesc" de Constantin Nottara; Concertul pentru pian şi orchestră de Iuliu Mureşianu — solistă Dorina Popovici *9.00:* Din cîntecele şi dansurile popoarelor *9.30:* Arii din opere *10.00:* Concert interpretat de fanfară *10.30:* Muzică de estradă *11.05:* Piese instrumentale de Hilda Jerea *11.25:* Cîntă Nineta Crainici, Corina Bărbulescu, Valeria Rădulescu, Aida Abadjev, Aura Drugan, Rodica Brucknet, Vali Niculescu şi Lili Duşescu *11.52:* Reportaj *12.00:* Cîntece de pace *12.20:* Muzică populară gruzină şi azerbaidjană *12.40:* Concerte de Vivaldi din ciclul „L'estro armonico" *13.10:* „Astăzi e ziua ta" — program de muzică uşoară *14.00:* Concert de prînz *14.40:* Cîntece din ţări socialiste *15.00:* Piese instrumentale *15.20:* Muzică de estradă *15.41:* Simfonia I în Re minor de Carmen Petra-Basacopol *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Muzică populară romînească — cîntă Rodica Bujor şi Stan Simion *17.10:* Corul de copii al Radioteleviziunii *17.30:* În slujba patriei *18.00:* Universitatea tehnică: Transportul şi distribuţia energiei electrice, de conferenţiar universitar G. Drăgan *18.15:* Interprete de muzică populară *18.30:* Lecţia de limba engleză *18.40:* Muzică uşoară *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Concertul nr. 1 în Re major pentru vioară şi orchestră de Paganini — solist Ion Voicu *20.15:* Romanţe de Glinka interpretate de soprana Nina Dorliac *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică uşoară romînească *21.15:* Carnet plastic *21.30:* Muzică populară romînească *22.25:* Muzică de estradă *22.40:* Din creaţia de operă a lui Georges Bizet.

Programul II *12.15:* Dansuri simfonice de compozitori romîni *12.45:* Melodii populare romîneşti *13.15:* Limba noastră (reluare) *13.25:* Pagini orchestrale din operele lui Rimski-Korsakov *14.10:* Cîntă corul U.T.M. *14.30:* Uverturi şi potpuriuri *15.00:* Muzică populară romînească *15.35:* Actualitatea din ţările socialiste *16.10:* Muzică distractivă *16.30:* „De ziua mamei" — program de cîntece pionereşti *16.50:* Emisiune de versuri *17.00:* Tineri interpreţi în studio: violonista Cornelia Bronzetti şi pianista Victoria Ştefănescu *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Ciclul „Mari dirijori": Otto Klemperer — Suita „Visul unei nopţi de vară" de Mendelssohn-Bartholdy *19.00:* Cîntă Dorina Drăghici, Gabriela Hermeliova, Gigi Marga, Maia Kristalinskaia, Margareta Nikolova, Violetta Villas, Dalida, Caterina Valente, Erszi Kovács *19.30:* Teatru la microfon: „Mariana Pineda" de Federico Garcia Lorca. Din distribuţie: Clodi Berthola, Marieta Rareş, Aurel Ghiţescu, Nicu Dimitriu, Aglae Metaxa, Lili Popovici, George Carabin, Constantin Brezeanu, Mircea Constantinescu şi alţii. Regia: Constantin Moruzan *20.50:* Jocuri populare romîneşti *21.05:* Muzică de estradă *21.45:* Ciclul „Pagini din muzica preclasică" — muzică instrumentală de Georg Philipp Telemann *22.15:* Muzică vocală *22.30:* Moment poetic — Versuri închinate femeii *22.35:* Melodii lirice *23.10—24.00:* Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 9 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică interpretată de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Jocuri populare romîneşti *6.07:* Polci *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou şi jocuri populare romîneşti *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Prevenirea bolilor de nutriţie *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Cîntece şi marşuri sportive *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică uşoară *8.30:* Poemul muncii înfrăţite de Wilhelm Berger; Schiţa rustică de Vinicius Grefiens *9.00:* Roza vînturilor *9.25:* Cîntece pentru cei mici *9.40:* Dansuri de estradă *10.00:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *10.30:* Muzică de cameră de Sabin Drăgoi — Cvartetul în două părţi; Mica suită de dansuri populare *11.05:* Aspecte din viaţa muzicală a oraşului şi regiunii Galaţi *11.35:* Melodii populare din ţări socialiste *12.00:* Piese instrumentale *12.20:* În săli şi pe stadioane *12.30:* Muzică uşoară romînească *13.10:* Fragmente din baletul „Marte şi Flora" de Carol Kurpinski *14.00:* Muzică uşoară *14.30:* Muzică populară din Ardeal *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Actualitatea literară *16.00:* Muzică uşoară *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Melodii populare romîneşti interpretate de amatori *17.10:* Opere de Mozart — fragmente din „Flautul fermecat" *17.50:* Ştiinţa în slujba păcii *18.00:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 27 opus 90 în Mi minor *18.20:* Program muzical pentru fruntaşi în producţie *19.00:* Scrisori din ţară *19.10:* Cîntă Georg Ots *19.30:* Muzică de dans *20.15:* Orchestra de muzică populară „Garofiţa" din Botoşani *20.30:* Muzică de dans *21.15:* Ce ştim despre cărţi — „Cartea în editură" de Ion Marinescu *21.25:* Din comoara folclorului nostru *22.25:* Muzică de dans *23.10:* Lucrări de Haendel — Concerto grosso în Re minor nr. 10; Suita „Foc de artificii".

Programul II *12.15:* Ansambluri corale ale caselor raionale de cultură din Piatra Neamţ, Orăştie, Tîrgovişte, Titu şi Giurgiu *12.35:* Fragmente din opereta „Voievodul ţiganilor" de Johann Strauss, cu: Arta Florescu, Magda Ianculescu, Mihaela Botez, Maria Săndulescu, Cornel Stavru, Octav Enigărescu, George Mircea, Ion Stoian, Al. Vîrgolici *13.15:* Muzică populară romînească *13.37:* Muzică uşoară cubaneză *14.10:* Muzică vocală şi instrumentală *14.30:* Tangouri şi valsuri de concert *15.00:* Din muzica popoarelor *15.30:* Concert în Re minor pentru vioară şi orchestră de Vieuxtemps, solist Zino Francescatti *16.10:* Prelucrări corale *16.30:* Piese interpretate la violoncel *17.00:* Muzică de estradă *17.30:* Însemnări de reporter *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică populară romînească *18.30:* Arii din operele lui Puccini *19.00:* Suita simfonică de Dinu Lipatti *19.30:* Pe teme internaţionale *19.40:* Muzică uşoară de Gelu Solomonescu şi George Grigoriu *20.00:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Cîntă Ioana Radu *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agenda teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.26:* Simfonia nr. 41 în Do major „Jupiter" de Mozart — Orchestra Radiodifuziunii din Berlin, dirijor Franz Konwitschny *23.10:* Muzică de dans.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 3 MARTIE *8.50:* Gimnastică *9.00:* Emisiunea pentru copii şi tineret: Filmul „Cinci şi unu"; Coruri din opere (ansamblul de elevi al Clubului sindicatelor din învăţămînt); Telejurnalul pionierilor; „Căpitanul Val-Vîrtej primeşte un semnal S.O.S." (reluare) *10.30:* Reţeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate *18.00:* Varietăţi. Transmisiune din Studioul de concerte al Radioteleviziunii. Îşi dau concursul: Magda Ianculescu, Irinel Liciu, Ion Dacian, Gabriel Popescu, Magdalena Popa, Marina Voica, Amato Checiulescu, Florin Dorian, Mircea Crişan, Ioana Butnariu, Const. Duţu, Maria Pietraru, Nicuşor Predescu şi alţii. Conducerea muzicală: Sile Dinicu. Coregrafia: Gabriel Popescu. În pauză: Jurnalul televiziunii. *20.30:* Filmul documentar „Un oraş neobişnuit" *20.45:* Filmul artistic romînesc „Omul de lîngă tine". În încheiere: Buletin de ştiri.

LUNI 4 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Album-ghicitoare pentru pionieri şi şcolari: Capitale de ţări *19.40:* Filmul-balet „Frumoasa din pădurea adormită" (producţie R.D.G.) *20.30:* „File din opere". Cîntă soprana Elena Dima-Toroiman, baritonul Dan Iordăchescu şi basul Constantin Gabor *21.10:* Premieră „De la New York la Iasnaia Poliana" — emisiune primită din partea Televiziunii sovietice *21.50:* Telesport. În încheiere: Buletin de ştiri.

MARŢI 5 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune: „Procedee şi utilaje moderne de forjare în construcţia de maşini" *19.00:* Jurnalul televiziunii. *19.15:* Pentru copii: Mîini îndemînatice; Surprize pentru 8 martie; „Cum cred că va arăta oraşul sau satul meu cînd voi fi mare"; Iurie Darie răspunde copiilor care au trimis desene *19.45:* Şah *20.00:* Transmisiune de la Teatrul Tineretului: „De n-ar fi iubirile" de Dorel Dorian. Din distribuţie: Marcel Anghelescu, Constantin Codrescu, Eugenia Eftimie, Leopoldina Bălănuţă şi alţii. Direcţia de scenă: Radu Penciulescu. În pauză: Emisiune de ştiinţă şi tehnică: ciclul „Metode nucleare de măsurare a timpului" (I). În încheiere: Buletin de ştiri.

MIERCURI 6 MARTIE *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: 6 martie 1945; Telejurnalul săptămînii; Din activitatea comisiilor inginerilor şi tehnicienilor; Inovaţii şi inovatori; În vizită la laboratorul central al Ministerului Industriei Uşoare; Muzică uşoară. Interpretează o formaţie condusă de Petre Munteanu. Solişti: Aida Moga, Ion Jula şi Alexandru Miron *19.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Tribuna brigadierului; Reportaj filmat: Printre crescătorii de păsări; Dicţionar tehnic: Mugur vegetativ, mugur florifer; Întîlnire cu brigada ştiinţifică; Muzică populară romînească.

JOI 7 MARTIE. *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune: „Fabricarea maselor plastice" de ing. Dan Cornilescu. *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* „De ziua ta, mămico!" *19.30:* Transmisiune de la Teatrul de Operă şi Balet al R.P.R.: „Trandafirii Doftanei" de Norbert Petri. Libretul: Daniel Drăgan. Interpretează ansamblul Teatrului muzical „Gheorghe Dima" din Braşov. Conducerea muzicală: Dinu Niculescu. Regia artistică: Hero Lupescu. În pauză: Filmul documentar „Zile de sărbătoare" — o producţie a Studionlui „Al. Sahia". În încheiere: Buletin de ştiri.

SÎMBĂTĂ 9 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru tineretul şcolar: Despre arta baletului *19.35:* În faţa hărţii *19.45:* Cîntece şi dansuri populare romîneşti *20.45:* Sonete *21.05:* Mozaic de scurt metraje *21.55:* Muzică uşoară. Cîntă o formaţie condusă de Paul Ghenţer. Solişti: Dorina Drăghici, Anca Agemolu, Norocel Dimitriu şi Luigi Ionescu. În încheiere: Buletin de ştiri.

DIN TOATĂ LUMEA

COLOCATARI CU SCHIMBUL

Şopîrla cu trei ochi tuatara, locuitoare a deşerturilor din insulele neo-zeelandeze, care după spusele specialiştilor trăieşte în medie 500 de ani, nu-şi bate capul cu problema locuinţei — cum fac rudele ei. Ea se instalează în cuibul comod şi uscat al albatrosului. Pe ce limbă se înţeleg cei doi colocatari nu se ştie. Dar fapt este că, potrivit unei ordini bine stabilite, ei folosesc cuibul în două schimburi. Albatrosul se întoarce acasă noaptea, exact atunci cînd şopîrla porneşte la vînătoare. Se întîmplă uneori ca pasărea-gazdă să fie iritată de musafirul ei, în care caz îl alungă. Atunci, fără să se împotrivească şi fără să facă scandal, tuatara se mută în cuibul unui alt albatros.

PE O SINGURĂ LUNGIME DE UNDĂ

Inginerii polonezi au realizat aparatura necesară transmiterii concomitente — pe o singură lungime de undă — a cîte 12 convorbiri radiotelefonice bilaterale. „Compactizarea" canalului radiotelefonic a fost obţinută destul de simplu dar foarte ingenios. La intervale regulate, toate perechile de interlocutori, cu excepţia uneia singure, sînt deconectate pentru o fracţiune de secundă. După o altă fracţiune de secundă este exclusă şi această pereche, fiind în schimb conectată o altă pereche. Întreruperile fiind de valoarea unor milionimi de secundă, interlocutorii nu le sesizează.

Cuvinte încrucișate

CONSTRUCŢII

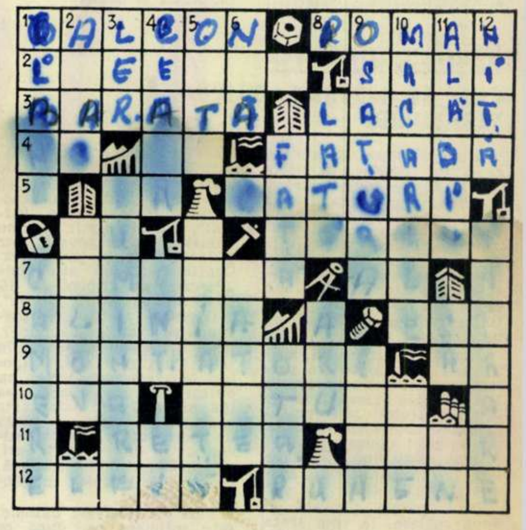

ORIZONTAL: 1) Construcţie deschisă, anexă a unei clădiri — Autorul melodiei „Cîntecel de casă nouă". 2) „Mica uzină" a unui şantier de construcţii — Încăperi. 3) Trecere oprită — La poartă. 4) Calc! — Pronume — Partea din faţă a unei clădiri. 5) Notă muzicală — Etaje. 6) În ciment! — Îşi construiesc case noi în sate. 7) Susţine şi înfrumuseţează o construcţie — Articol. 8) A aşeza în linie dreaptă — Şi în această parte a Capitalei s-au construit noi blocuri. 9) Tehnicieni într-o ramură industrială — Măsură agrară. 10) Nume feminin — Elemente de îmbinare la construcţii metalice. 11) Cea electrică, la fel cu cea de apă şi canalizare, se dezvoltă în funcţie de noile construcţii — Zăvor. 12) Şcolăriţă — Îmbujorate.

VERTICAL: 1) Îmbrăcămintea acoperişului — Construcţii pentru tinerii studioşi. 2) Cameră de dormit (mold.) — Cuburi de piatră încadrate la intrările unei construcţii (sing.). 3) Cuptor, rolă (reg.) — Lanterne. 4) Aliaj utilizat la instalaţii — Oficiul Naţional de Turism — Perioadă de timp. 5) Ciur — Produs ceramic utilizat în construcţii. 6) Insulă în Marea Tireniană — Comunitate de oameni. 7) Faţada unei case — Hotar (reg.). 8) Întinsă — Rîu în Brazilia. 9) Schelet — Floarea... ochiului. 10) Maşini pe şantierele de construcţie — A apărea. 11) Posesorul unei lămpi fermecate — Pronume — Acut! 12) Ioniţă şi mai scurt — Poarta casei

Cuvinte rare: ARU, RER, AEA.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Golești, 1826

În planul acțiunilor culturale pe acest an este prevăzută și deschiderea pe lîngă Muzeul din Golești a unei secții privind începuturile școlii romînești. Aici, la Golești, a luat ființă una din primele școli rurale romînești, inițiativa fiind luată în 1826 de logofătul Dinicu Golescu. Școala a funcționat în șase odăi ale conacului său, cu profesori aduși de la București. Elevii erau admiși aici „fără nici o plată“ — cum amintesc documentele vremii — și fără deosebire de clasă socială.

La școala din Golești a predat un timp ca profesor și Eliade Rădulescu. Ea a funcționat pînă la moartea lui Dinicu Golescu (5 oct. 1830). După aproape 20 de ani, soția lui Dinicu Golescu, reînnoind gestul soțului ei, redeschide pentru un timp școala.

O dată cu aceste rînduri vă trimit și o fotografie. Ea reprezintă clădirile restaurate ale vechiului conac, azi muzeu. În camerele din stînga foișorului a funcționat școala rurală deschisă în urmă cu 137 de ani de Dinicu Golescu.

Ion CRUCEANĂ,
funcționar la Sfatul popular
al Regiunii Argeș

Lipova și izvoarele ei

„În ce constă valoarea curativă a stațiunii balneare Lipova — în a cărei apropiere sînt de curînd stabilit?“

Titi BERARU,
Lipova,
str. Avram Iancu nr. 17

Răspunde prof. dr. ION OPREANU de la clinica Institutului de balneofizioterapie din București.

Stațiunea balneară situată la 2 kilometri de orașul Lipova din preajma Aradului, în valea pîrîului Sistorovăț, într-o regiune frumoasă de coline acoperite cu stejari și frasini, are patru izvoare minerale. Cunoscute de mai bine de 400 de ani, ele nu au fost însă folosite decît în ultimele decenii.

Importanța băilor Lipova rezultă din valoarea curativă a climatului stațiunii și a izvoarelor de ape minerale. Lipova are un climat de trecere de la continental la mediteranean, lipsit de vînturi și umiditate. Primăvara e timpurie și toamna tîrzie, cu zile frumoase. Temperatura medie variază între —1° iarna și +20° vara. Vara este lipsită de ceață, iar pe anul întreg se înregistrează în medie 150 de zile însorate. Localitatea este uneori străbătută de curenți de aer cald maritim.

Apele minerale din Lipova sînt în general carbogazoase, feruginoase, bicarbonate, calcice, sodice, atermale și cu o mineralizare de 2 grame la litru. Izvoarele nr. 1, 2 și 3 sînt folosite în cură internă, iar izvorul nr. 4 în cură externă, pentru băi. Apele pentru cură internă se folosesc în gastrite și dispepsiile cu lipsă de aciditate gastrică, în afecțiunile hepatobiliare cu hipoaciditate gastrică, în anemiile secundare și în afecțiunile căilor urinare.

Apa minerală pentru cură externă a izvorului nr. 4 este colectată într-un bazin acoperit, în care se poate face baie de acid carbonic, cu efect înviorător și plăcut. Lîngă bazin sînt amenajate o plajă și cabine. Băile carbogazoase din Lipova sînt indicate în bolile aparatului cardiovascular, în afecțiunile ginecologice cronice, în unele afecțiuni ale aparatului locomotor cu caracter reumatic degenerativ și într-o serie de tulburări endocrine cu hipofuncție glandulară.

Oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament li se asigură cazare și masă adecvată; ei au la dispoziție club, sală de lectură, terenuri de volei și de fotbal, echipament pentru tenis de masă. Se poate vizita muzeul de antichități și se pot organiza excursii la ruinele cetăților Lipova și Șoimuș, aflate la o depărtare de cîtiva kilometri.

Ce sînt avenele?

La această întrebare a cititorului nostru I. Dobrescu din Pitești, răspunde TRAIAN ORGHIDAN, director adjunct științific al Institutului de speologie „Emil Racoviță“ al Academiei R.P.R.

Avenele se prezintă ca niște puțuri naturale, mai largi sau mai înguste, mai adînci sau mai puțin adînci, fiind săpate în masivele calcaroase prin acțiunea apei (acidulată de CO_2) care atacă roca. Foarte adesea avena constituie punctul de pătrundere într-o peșteră care nu are altă legătură cu exteriorul, cu alte cuvinte există destule peșteri — și la noi în țară chiar — formate din două părți deosebite: o primă parte, cea verticală — avena — care în profunzime dă într-o a doua parte ce se prezintă ca o peșteră orizontală. Alteori, una și aceeași peșteră prezintă mai multe astfel de avene care străbat masivul calcaros pînă la suprafața lui.

Coborîrea într-o avenă cu ajutorul firului de oțel.

Din cauza acestor legături dintre avene și peșteri, exploratorii speologi sînt foarte tentați să le cerceteze, dar coborîrea în avene nu este prea ușoară atunci cînd sînt mai adînci și cînd traiectul lor nu prezintă trepte sau măcar porțiuni cu pantă mai slabă. Amintim cazul nefericit al explorării avenei Pierre St. Martin din Pirinei, unde francezul Loubens și-a găsit un sfîrșit tragic. Capătul unui fir de oțel lung de 300 m s-a rupt în momentul cînd speologul era tras spre suprafață.

Pot fi citate numeroase exemple de avene de la noi din țară. În ghețarul de la Scărișoara se pătrunde printr-o avenă largă în care au fost amenajate scări. Avena „1 Mai“ de lîngă Scărișoara a fost explorată de cercetătorii filialei din Cluj a Institutului de speologie, care au coborît aici cu scările peste 200 m! Nu departe de acolo, în platoul denumit de speologi „Lumea Pierdută“, au fost explorate mai multe avene de 80-100 m.

O avenă din bazinul Vîrtoape (Raionul Baia de Aramă, Regiunea Oltenia).

La noi în țară mai există însă foarte multe avene care vor trebui explorate în viitor. De pildă în partea calcaroasă a Munților Retezat, în muntele Drăgășanu, există mai multe avene, cam la cota 2.000, care ar putea fi extrem de adînci. De aceea nu este imposibil să se descopere și la noi abisuri rivalizînd cu avena Berger din Franța, care are ceva mai mult de 1.200 m!

La Weimar

Împreună cu alți turiști romîni am făcut o excursie, prin O.N.T.- Carpați . în Republica Democrată Germană. Cu acest prilej am vizitat și orașul Weimar, unde marele Goethe și-a petrecut cea mai mare parte a vieții. Am vizitat Muzeul memorial „Goethe“, apoi am fotografiat statuia marelui poet și gînditor în fața căreia se afla grupul nostru.

Gh. STOICA,
regizor, Craiova

„Autografe“ pe... ziduri medievale

Vă trimit o fotografie reprezentînd un colț al castelului de la Hunedoara. Priviți-o cu atenție și veți observa urmele pe care și le-au lăsat pe zidurile medievale o seamă de vizitatori lipsiți de respectul cuvenit monumentelor istorice. „Autografele“ lor pot fi văzute chiar de la intrarea în castel, mai exact de la străvechiul post de pază. Cine sînt autorii? Întrucît și-au scris singuri numele pe zidurile castelului, merită — cred — să fie „popularizați“ și pe această cale. Iată deci cîteva din aceste nume: Rusu I. Vasile și Ovidiu Toma — Hunedoara, Nicolas Iosif — Cluj, Ștefan Murgoci ș.a.

Autorii n-au uitat să zgîrie pe pereți și data: 1962. Anul în care castelul huniazilor se afla în restaurare.

Ioan HENȚ,
muncitor — Deva

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze prin poștă: **I.S. Bales-Cogan**, elev, Chișinău 24, str. Dimo nr. 22, ap. 22. R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: filatelie; **Mihail Gudaitis**, elev, Kotovsk, str. Lenin nr. 148, Raionul Kotovsk, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: filatelie; **Ion Suceveanu**, com. Solotvino, str. K. Marx nr. 100, Raionul Rahovski (Zakarpatie), R.S.S. Ucraineană, U.R.S.S.: teme diverse; **Osipiuk Jan**, Warszawa 12, ul. Kazimierzowska 46/48 D.S. 2, R.P. Polonă: filatelie, sport (în rusă, germană, engleză); **Owierczuk Lucjan**, Czyzyki, p-ța Nowoberzowo, pow. Hajnowka, woj. Bialystok, R.P. Polonă: filatelie, teme diverse (în rusă și germană); **Popa Magdalena**, elevă, Timișoara, str. Gh. Șincai nr. 23: ilustrate; **Mihai Purnichi**, elev, Fălticeni, Școala medie nr. 1: ilustrate; **Mitrea Leontina**, elevă, Galați, str. Pavel Tcacenco nr. 24: ilustrate; **Vartolomei Maria**, elevă, Timișoara, str. Popovici Bărceanu nr. 40 A: ilustrate; **Oprișa Ioan**, elev, str. T. Vladimirescu, bloc 17, sc. 1, ap. 34, Lupeni, Raionul Petroșani: ilustrate; **Agagiu Alexandrina** și **Gheorghe Nedelea**, elevi, Brăila, str. I. V. Miciurin nr. 34 A: ilustrate; **Manolache Nicolae**, elev, Mizil, str. 23 August nr 70: ilustrate, filatelie, muzică; **Nicoleta Izvoranu**, elevă, Ploiești, str. Ștefan cel Mare nr. 44: ilustrate; **Viorica Bojin**, elevă, Bocșa I, gara Variova, Regiunea Banat: ilustrate; **Iconița Bandu**, elevă, Bocșa I, str. Bîrzavei nr. 6, Regiunea Banat: ilustrate; **Paul Vîlcu**, elev, Nehoiu, Raionul Cislău, Reg. Ploiești: ilustrate; **Doina Telea**, elevă, Pitești, bd. R.P.R. nr. 30 B, bloc 6: ilustrate; **Nuți Șurlău**, studentă, Timișoara, str. Clujului, bloc 7: ilustrate; **Toader Mariana**, elevă, Tulcea, str. Caragiale nr. 12: ilustrate; **Dida Cristian**, funcționară, Tulcea, str. Lupeni nr. 14: ilustrate.

Pe scurt

I. Pop, Turda. Pentru a vă asigura primirea tuturor numerelor din „Flacăra“, vă recomandăm să vă abonați prin difuzorul din întreprinderea dv. sau direct la oficiul poștal.

Alexandru Arsenescu, Onești. Urmăriți rubrica noastră „Cititorii către cititori“ și veți găsi adresele ce vă interesează. E singura cale prin care vă putem pune în legătură cu alți filateliști.

Ionel Radu, Brăila. Căutați numerele respective ale „Flacării“ la secția de difuzare a presei din cadrul oficiului poștal local.

Titi Gheorghiu, Vaslui. Am apreciat unele din textele dv., însă nu vă putem adresa aceleași încurajări și în domeniul caricaturii; e evidentă, deocamdată, absența unei pregătiri corespunzătoare.

Caricatura trebuie să respecte legile desenului artistic, pe care un bun caricaturist trebuie să le studieze temeinic.

De la fotocorespondenți

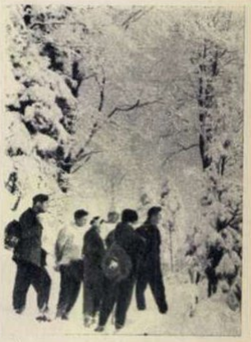

Spre cabana „Piatra Mare“. *(A. Balaban, Pitești)*

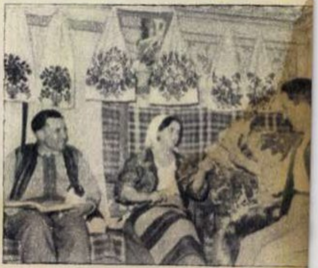

Într-o casă de colectiviști din Maramureș. *(V. Săsăranu, Baia Mare)*

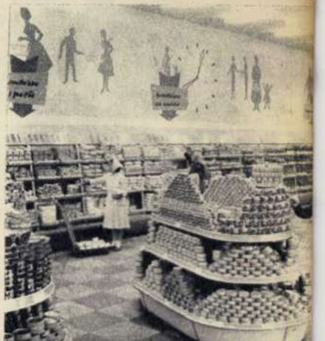

Noul magazin cu autoservire din centrul minier Petroșani. *(Ileana Tereh)*

FLACĂRA
Revistă social-politică
și literar-artistică

Anul XII—Nr. 9 (405)
2 martie 1963

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA SCÎNTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10
int. 1744

ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Casa Scînteii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Mărțișor '63.

Bibl. Ref.

FLACARA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII Nr. 10 (406) — 9 martie 1963

Flacăra

10

Ploaie de primăvară.

REDACŢIA: BUCUREŞTI, PIAŢA SCÎNTEII
Căsuţa poştală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 24 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

TIPĂRITĂ LA COMBINATUL POLIGRAFIC CASA SCÎNTEII.

★
★
★
★
★

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Anul XII Nr. 10 (406) — 9 martie 1963

flacăra

10

revistă social-politică şi literar-artistică

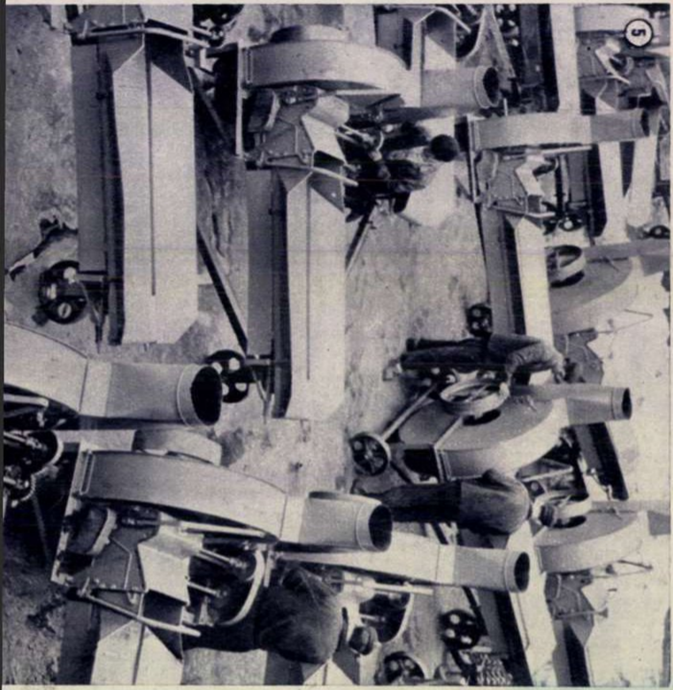

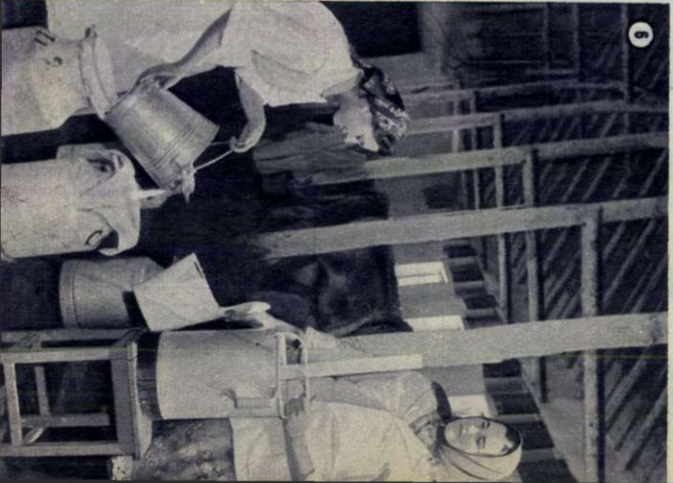

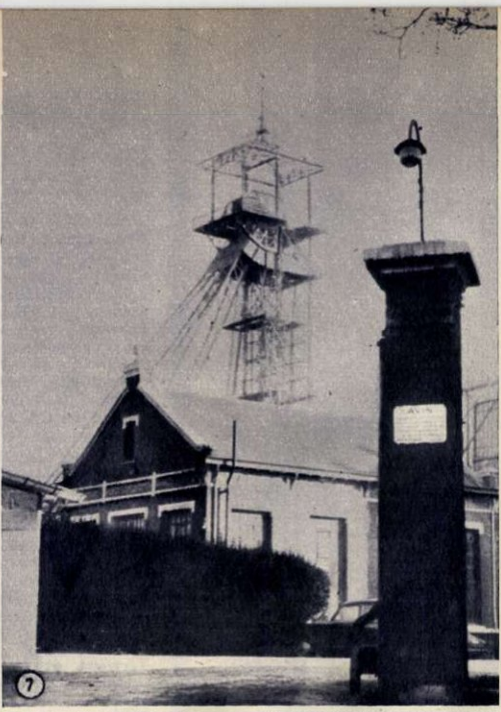

Im Geiste der Uno:
verhandeln abrüsten!
⑧

La 3 martie în întreaga țară, într-o atmosferă de mare entuziasm, au avut loc alegeri de deputați în sfaturile populare comunale și ale orașelor raionale. Iată cîteva aspecte de la alegeri:

1) Horă veselă în fața centrului de vot nr. 55 din comuna Soldanu, Raionul Oltenița. 2) La centrul nr. 21 din comuna Florești, Titu: votează învățătoarea Elena Toma și crescătorul fruntaș Marin Tănase. 3) Votează două generații: colectivistul Alexandru Pîrvulescu de 76 de ani și eleva Ștefania Iordache de 18 ani, care își exercită dreptul de vot pentru prima oară în viață (centrul de vot nr. 8 din Bolintinul din Vale). 4) Din mijlocul codrilor a venit la vot, în comuna Sadova, șeful de brigadă complexă Leonte Zbranca de la I.F. Cîmpulung.

5) La Uzinele „7 Noiembrie" din Craiova echipa de montaj face ultimele verificări tocătoarelor de nutreț, înainte de a fi expediate beneficiarilor. 6) Ora mulsului la G.A.C. „Timpuri noi" din Chizătău, Lugoj. Anul trecut s-au obținut aici circa 2.800 litri de lapte de la fiecare vacă furajată.

7) Muncitorii de la exploatările carbonifere din Franța au declarat grevă generală. Cu greviștii s-au solidarizat, printr-o grevă de 15 minute, muncitorii din uzinele de gaz și electricitate, studenții și membrii corpului didactic etc. „Rechiziționarea" minerilor greviști de către autorități a stîrnit vii proteste. În fotografie: La puțul nr. 6 din Lievin, ca și la celelalte exploatări carbonifere franceze, a încetat orice activitate. 8) La Hanovra (R.F.Germană), sub lozinca: „În spiritul O.N.U. — să tratăm, să dezarmăm", s-a desfășurat o adunare a Asociației germane pentru pace. 9) De curînd s-a organizat la Cairo o expoziție de fotografii trimisă de Institutul romîn pentru relații culturale cu străinătatea și intitulată „Romînia azi". La inaugurarea expoziției au participat Yeahia Abou Bakr (în stînga), ministru adjunct al Culturii și Orientării Naționale, precum și alte personalități oficiale din R.A.U. 10) Întrunire a greviștilor de la Uzinele metalurgice Forest din Bruxelles (Belgia). 11) Aspect din localitatea Ecija (provincia Sevilla) după marile inundații provocate de ploile torențiale care au căzut în întreaga regiune andaluză a Spaniei. 12) Un puternic cutremur s-a produs în orașul libian Barka. În urma acestei calamități au fost distruse aproape jumătate din clădiri; numărul victimelor se cifrează la aproximativ 500 de morți și 1.000 de răniți.

13) Trustul de utilaj greu București. Utilajele reparate cu grijă sînt trimise șantierelor de construcții. 14) La G.A.C. „Al III-lea Congres al P.M.R." din Afumați, Regiunea București, au răsărit răsadurile de roșii. 15) Duminică seara reprezentativa țării noastre a obținut o frumoasă victorie la box, învingînd cu scorul de 7-3 pe reprezentativa R.P.Polone. Iată o imagine de la această gală: Florea Pătrașcu (stînga), cîștigător la puncte la categoria semiușoară, împotriva polonezului Grudzien. 16) La Teatrul Național „I.L.Caragiale", într-un antract al spectacolului cu piesa „Vizita bătrînei doamne" de Fr. Dürenmatt: artiștii poporului Aura Buzescu și Jules Cazaban, deținătorii rolurilor principale, împreună cu regizorul spectacolului, maestrul emerit al artei, Mony Ghelerter. 17) Ecaterina Făget de la Întreprinderea „Tricotajul roșu" din București, lucrînd la mașinile de tricotat dantelă din fire de relon. Noul produs a intrat recent în fabricație de serie.

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 10 MARTIE *8.50:* Gimnastică *9.00:* Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Filmul „Concursul animalelor din sat"; Telejurnalul pionierilor; Sceneta „Îl căutăm pe elevul Popescu"; Poșta copiilor *10.30:* Rețeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Teatru în studio: „Sisif și Moartea" de Robert Merle *20.05:* Filmul artistic romînesc: „Omul de lîngă tine" *21.40:* Ciclul: Dansul în creația compozitorilor lumii (V) — Baletul polonez. În încheiere: Buletin de știri.

LUNI 11 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Știință și tehnică pentru pionieri și școlari: „Aurul galben-verzui" *19.35:* Filmul „Vreau să știu tot" nr. 25–*19.45:* Recitalul violonistei Nina Beilina (U.R.S.S.) *20.05:* Filmul „Cheia" *20.20:* Teatru — artă realistă (IV) — „Călătoria mimusului" de Ion Marin Sadoveanu. Exemplificări: Karagöz „Studentul călător în rai" de Hans Sachs. „Marele teatru al lumii" de Hugo von Hofmannstahl. „Horribilicribrifax" de Andreas Gryphius *21.40:* Telesport. În încheiere: Buletin de știri.

MARȚI 12 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică — „Mașini-agregat și linii transfer la fabricație" *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru cei mici: „Cocoșelul pintenat cu creastă de matostat" *19.30:* Transmisiune de la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. — „Cio-cio-san" de Giacomo Puccini, cu Maria Crișan, Valeria Savu, Dorothea Palade-Melinte, Ionel Tudoran, Octav Enigărescu ș.a. În pauză: Emisiunea de știință și tehnică. Ciclul: „Genetica, știința eredității" (II). În încheiere: Buletin de știri.

MIERCURI 13 MARTIE *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telejurnalul săptămînii; Despre intensificarea acțiunii de mecanizare a proceselor tehnologice de turnătorii; Din peisajul urbanistic al Capitalei; Interviul nostru; Cărți și cititori; Selecțiuni din operete *19.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Pregătiri de primăvară; Tribuna experienței înaintate; Să facem cîteva calcule; De vorbă cu medicul; Artiști amatori în studio; Sfaturi pentru telespectatori. În încheiere: Buletin de știri.

JOI 14 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică: „Prelucrarea maselor plastice" *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii — „Căpitanul Val-Vîrtej vorbește despre radionavigație" *19.40:* Discuție despre reportaj. Participă: Victor Vîntu, Ioan Grigorescu, Sergiu Fărcășan și Virgil Dănciulescu *20.10:* Filmul artistic „Telefonista" *21.30:* Soliști și formații ale Școlii populare de artă din București. În încheiere: Buletin de știri.

SÎMBĂTĂ 16 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii — filmul „Cu Buratino la fabrica de ciocolată" *19.45:* Maeștrii artei universale — Jean François Millet, un pictor al țăranilor *20.00:* Filmul artistic „Vîrsta de aur a comediei" *21.25:* Masă rotundă — „Despre America Latină" — cu Nestor Ignat, Mircea Rădulescu și George Ionescu *22.05:* Melodii de dragoste. Își dau concursul Ioana Radu, Valentin Teodorian, Iulia Buciuceanu, Alla Baianova, Vasile Micu. În încheiere: Buletin de știri.

În pagina 21-23: programul de radio

INVITAȚIE LA STUDIU

Inginerul Iancu Mustea este autorul a 31 de lucrări de specialitate. Ultimul studiu, care tratează înnobilarea pieilor de porcine, aplicat în producţie, a adus însemnate economii fabricii.

Perseverenţă şi îndrăzneală, iată două cuvinte care-i caracterizează pe inginerul Gheorghe Neciu, realizatorul durocauciucului.

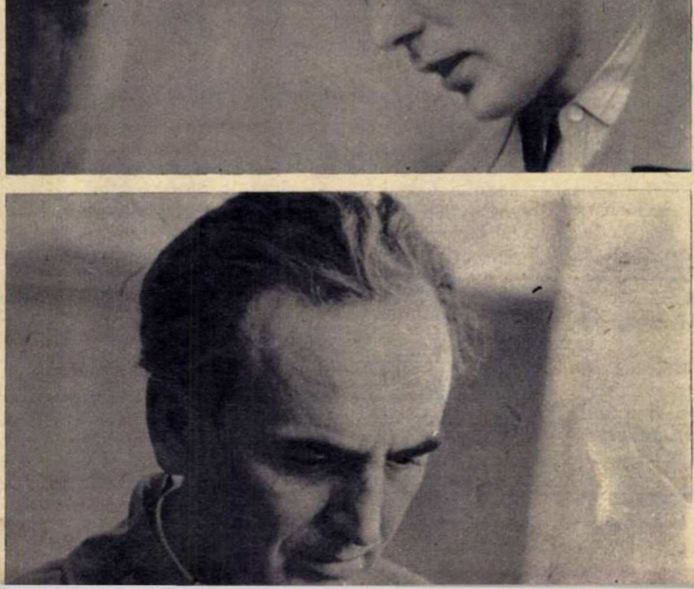

Cu experienţa lui îndelungată ing. Gheorghe Mărincean, directorul tehnic al fabricii, a dat un preţios ajutor inginerilor tineri.

INVITAȚIE LA STUDIU

Noua bandă realizată după proiectele inginerilor Bartha Zoltan și Teodor Mureșan.

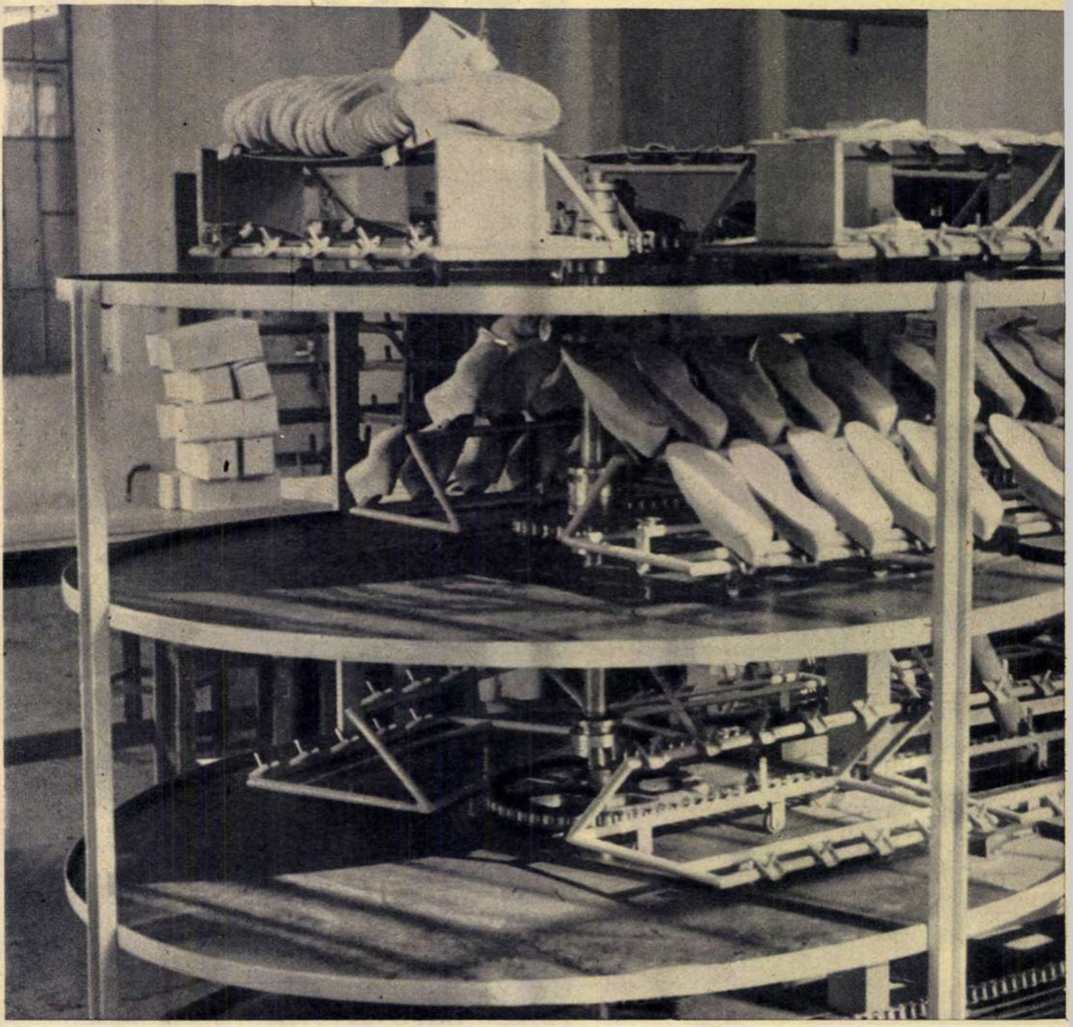

Prin față ni se perindă zeci de pantofi. De fapt e greșit să numești pantofi bucățile acelea minuscule de piele care aduc a șorțuri de păpușă. Dar cum te afli la începutul benzii, poți să ai certitudinea că în cîteva zeci de minute șorțulețului pe care îl privești i se vor adăuga căputa, talpă și toc și va deveni, în sfîrșit, pantof. Bunăoară un pantof pentru piciorul drept. Celălalt, din piciorul stîng, se naște și el pe undeva, bine întins și dădăcit pe vreun calapod, care alunecă pe bandă încet, ca un bătrînel. N-ai decît să-i aduni pereche și să-i încalți. Și-apoi, drum bun!

Oamenii fac încălțări de milenii. Deci ar fi timpul să le cunoască toate secretele! Cam la asta ne gîndeam contemplînd șuvoiul mecanizat al benzii. Dar nu ne era dat să avem dreptate apriori. Căci și pantoful are probleme, ca să zicem așa. În primul rînd i se cere o linie elegantă, în al doilea rînd să fie trainic, în al treilea rînd să fie produs într-un timp minim și la un preț de cost scăzut. Frumusețe, calitate și productivitate... Pentru aprecierea primului deziderat ne declinăm răspunderea, lăsînd cumpărătorii să-și manifeste preferințele. Noi ne vom ocupa în acest reportaj mai ales de calitate, privind-o dintr-un unghi mai diferit: acela al cercetărilor. Fundalul va fi o prețioasă și interesantă inițiativă a inginerilor de la Fabrica de piele și încălțăminte din Cluj.

Cu cîțiva ani în urmă la această fabrică s-a lansat următoarea lozincă: fiecare inginer să rezolve într-un an cel puțin o temă tehnico-științifică. Iată o adevărată invitație la gîndire și studiu.

Prezența inginerului într-o întreprindere reclamă o muncă organizatorică care să asigure desfășurarea procesului de producție în cele mai bune condiții. El este un factor hotărîtor și în mîinile lui se află multe din pîrghiile care asigură succesul întreprinderii în care lucrează. Dar el trebuie să devină în același timp un cercetător de soluții noi, să găsească procedee tehnologice moderne, să promoveze metodele avansate, să pătrundă în zone puțin cunoscute.

Nu orice piele-i „nobilă", dar...

Astă-vară străzile au fost invadate de un tip de sandale pe care vînzătorii magazinelor le numeau, ca să le deosebească de altele, „Lido". Comerțul a făcut o afacere bună (peste 300.000 de perechi vîndute într-un sezon), cumpărătoarele de asemenea, apreciind calitatea și varietatea modelelor. Dar prea puține poate și-au dat seama că poartă (cu grație, n-avem ce zice) sandale din piele de porc. De înnobilarea pieilor de porc s-a ocupat Institutul de cercetări pielărie cauciuc din București. La Fabrica de piele și încălțăminte din Cluj, sarcina a revenit inginerului Iancu Mustea. Meritul lui este acela de a fi stabilit procedeul tehnologic pentru fabricarea unui nou sortiment, care completează gama semifabricatelor din piei de porc. Un dosar voluminos atestă lungile ore de strădanie și cercetare. „Pieile moi", din piei porcine pentru haine și papuci de casă, realizate de inginerul Mustea sînt un sortiment care interesează întreaga ramură și au adus industriei noastre ușoare aproximativ 800.000 lei economie într-un singur an.

Durocauciucul

— Priviți talpa acestui pantof.

O privim...

— Nu observați nimic?

— Nu...

— Uitați-vă acum la acesta.

Ne uităm...

— Nu observați nimic?

— Nu...

— Ne-ați putea spune care pantof are talpă de crupon și care talpă de cauciuc?

Privim cu atenție suprafețele de aceeași culoare. Încercăm cu unghiile duritatea, elasticitatea. Fără îndoială una dintre tălpi trebuie să fie de cauciuc. Asta deducem logic din întrebare. Dar care? Ei, drăcie! Avem senzația că sîntem trași pe sfoară. „Asta trebuie să fie..." — aruncăm sentința, arătînd unul dintre pantofi. Omul din fața noastră rîde liniștit și înțelegător.

— Nu, nu! Amîndoi pantofii au talpă de cauciuc.

— Nu se poate! — protestăm. Ăsta e crupon toată ziua.

— V-ați înșelat!

Așa l-am cunoscut pe inginerul Gheorghe Neciu. Și, ca să ne luăm revanșa, l-am rugat să ne spună cu toată sinceritatea dacă lui, ca mare specialist, nu i s-a întîmplat vreodată să confunde imitația aceea de talpă din cauciuc cu cruponul.

— O singură dată: la o expoziție.

Nu te pune domnule cu chimiştii, ei sînt în stare să facă adevărate minuni!

„Minunea" inginerului chimist Neciu este durocauciucul. O simplă comparaţie ne va convinge de calităţile lui. De exemplu, un toc din talpă se uzează aproximativ după o lună; cel din durocauciuc, după un an. Cu o menţiune: în acest răstimp nu suferă nici o deformare. De fapt obţinerea acestei calităţi a dat mult de furcă inginerului. La primele şarje el a obţinut un material dur, însă cu calităţi termostabile minore. Ce te faci, în plină caniculă, cînd termometrul indică 40° şi asfaltul arde? Se face tocul plăcintă! Peste 50 de probe i-au trebuit inginerului Neciu pentru a alege compuşii optimi, compoziţia potrivită care să dea materialului o termostabilitate pînă la 50°. Şi cîte ore de studiu? Multe, nenumărate.

În fiecare lună fabrica produce 50 - 60 de mii perechi de încălţăminte cu tocuri din durocauciuc. Calculele economice au arătat că un toc „duro" nu numai că este mai trainic, dar şi mai ieftin ca unul de crupon, cu 1,46 lei. Raportată această sumă la cele 50 - 60 de mii de perechi de pantofi rezultă o economie lunară de circa 87 mii lei.

Un contingent nou

În anul 1962 la fabrică s-au făcut 88 studii şi cercetări. Printre cele mai importante trebuie să amintim studiul inginerului Iuga Gheorghe asupra tananţilor vegetali, care a comportat un volum de muncă de-a dreptul impresionant. El a experimentat aproximativ 400 buchete de tăbăcire şi pentru fiecare din acestea a făcut 10 - 15 determinări, stabilind relaţiile exacte dintre proprietăţile coloid chimice şi cele tehnologice ale materialelor tanante. A luat sfîrşit marele secret al bătrînilor tăbăcari care păstrau cu sfinţenie, ca pe un bun al familiei, tainicele reţete învăţate din tată în fiu. A rezolvat şi fabrica una dintre cele mai acute probleme, aceea a realizării — prin folosirea celor mai potriviţi tananţi — a umidităţii optime a semifabricatelor tăbăcite vegetal. S-a îmbunătăţit calitatea pieilor şi într-un singur trimestru economiile calculate au fost de circa un milion de lei.

Dacă cercetările lui Iuga au fost mai puţin spectaculoase, ele petrecîndu-se în laborator, în schimb banda rulantă de tras-tălpuit a inginerilor Bartha Zoltan şi Mureşan Teodor frapează de la prima vedere. N-o să intrăm în detalii tehnologice şi de construcţie. Ne vom limita să semnalăm doar un aspect al iniţiativei. La proiectarea acestei benzi, autorilor li s-a pus la dispoziţie o documentare substanţială.

★

Comitetul de partid a făcut o amplă analiză a desfăşurării iniţiativei. Din discuţiile purtate s-a ajuns la concluzia că această mişcare inovatoare trebuie să-i cuprindă şi pe tehnicieni care, cu experienţa lor, pot contribui la rezolvarea practică a multor probleme. Sugestia s-a dovedit a fi preţioasă. În multe colective sînt înscrise numele cadrelor medii. Astfel în anul 1962 alături de cei 44 ingineri au lucrat 25 tehnicieni şi 44 maiştri...

★

— Cum a luat naştere această mişcare creatoare? — l-am întrebat pe Gheorghe Mărincean, directorul tehnic al întreprinderii.

— De cîţiva ani documentele de partid trasează ca sarcină importantă ridicarea pe o treaptă superioară a organizării muncii în întreprinderi. Referindu-se la rolul inginerilor în producţie, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej în expunerea făcută în şedinţa solemnă a Marii Adunări Naţionale din 29 decembrie 1962 arăta că ei trebuie: „...să rezolve cu pasiune problemele complexe ale însuşirii şi introducerii în producţie a tot ce este mai înaintat în ştiinţa şi tehnica mondială".

Ne gîndeam deseori la rolul inginerului în fabrică. Oare nu îşi iroseşte cunoştinţele acumulate în lungii ani de studiu în treburi uneori mărunte? Ni s-a părut că există o imensă rezervă pe care nu ştim s-o folosim, care de multe ori se pierde în rutină. De ce pentru orice dificultate să ne adresăm institutului de cercetări? De ce n-am încerca să rezolvăm noi unele probleme? Astfel am ajuns la concluzia că, antrenîndu-l pe inginer într-o muncă de cercetare pe lîngă obligaţiile lui curente în cadrul secţiei, i-am putea ridica nivelul de cunoştinţe profesionale, el fiind stimulat să studieze un bogat material ştiinţific de specialitate, la zi; în al doilea rînd, lărgind baza cercetărilor, fiecare inginer ar putea deveni un căutător de soluţii noi, un propagator al celor mai avansate metode şi procedee tehnologice, un inginer în sensul modern al cuvîntului. Cam acestea au fost premisele iniţiativei noastre.

Cornel BOZBICI
Fotografii de Traian PROSAN

Renumita cascadă Victoria
de pe fluviul Zambezi.

La patul de moar

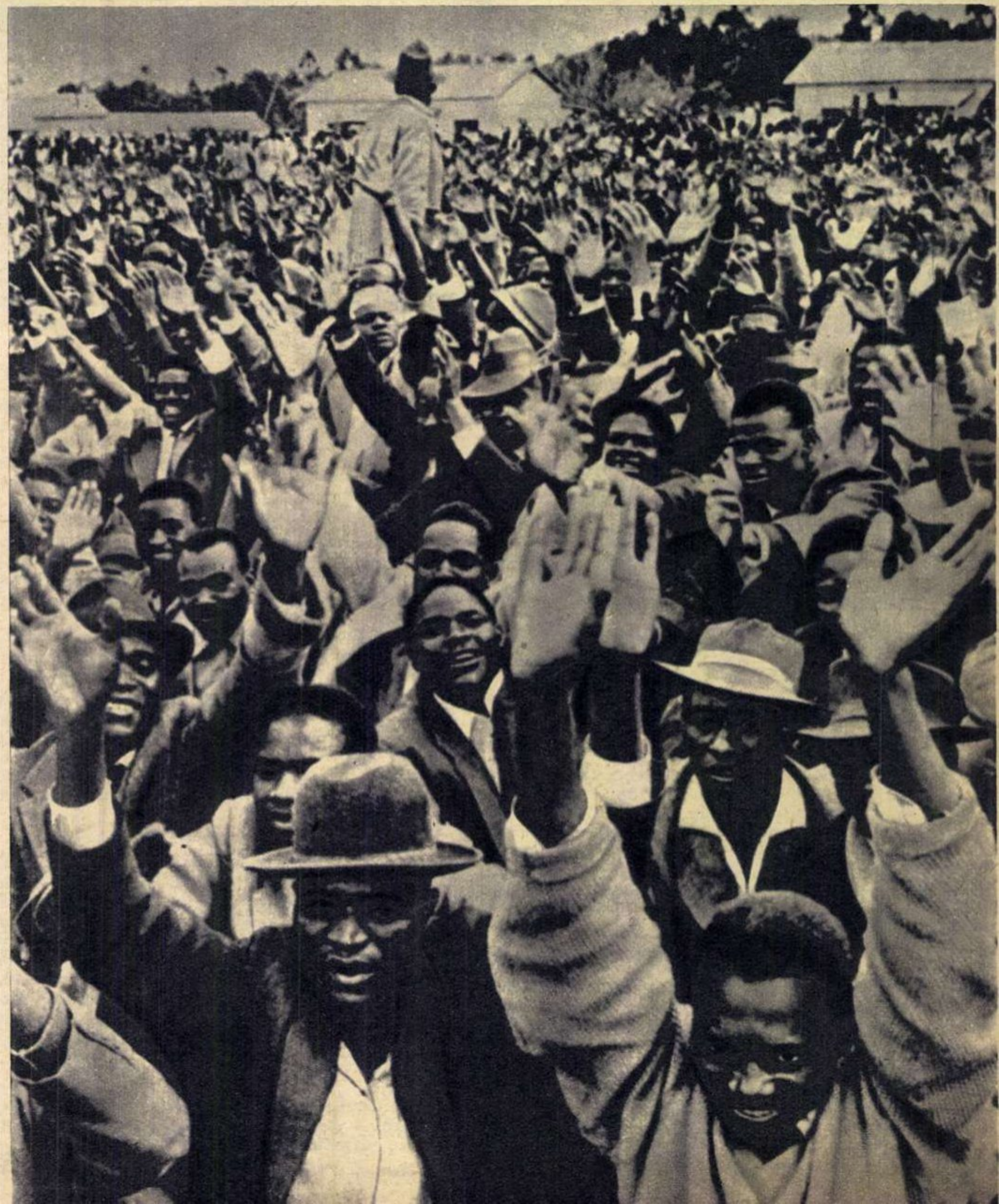

O demonstrație a populați-
ei de culoare la Salisbury.

te al unei federaţii

O maladie în trecut necunoscută debilitează şi, în cele din urmă, ucide federaţiile alcătuite de englezi peste mări. Studiind fenomene ca dizolvarea Federaţiei Indiilor de vest, starea de plîns în care au ajuns Federaţia Arabiei de sud sau Federaţia Rhodesiei şi Nyasalandului, îndelungatul proces de gestaţie a Federaţiei Malayeze şi alte fenomene similare, specialiştii au ajuns la concluzia că e vorba de un viciu congenital: aceste federaţii se nasc neviabile.

În ultimele luni ziarele din întreaga lume au informat aproape zilnic despre procesul rapid de descompunere a Federaţiei Rhodesiei şi Nyasalandului. Ultimul va ieşi din tovărăşia inegală la sfîrşitul anului, iar Rhodesia de nord este gata să-i urmeze exemplul.

De ce nu este de acord primul ministru al federaţiei, Roy Welensky?

De ce guvernul englez, care la început îl sprijinea, a adoptat acum o poziţie nouă?

Care sînt intenţiile şi ambiţiile fiecăruia dintre cei trei prim-miniştri ai statelor componente ale federaţiei?

De cîte ori se cuprinde 8.080.000 în 312.000

În anglo-rhodesiană expresia „racial partnership" înseamnă, pare-se, exact contrariul a ceea ce arată dicţionarele engleze. Sînt 312.000, numai 312.000 de albi în acest stat „european", „alb". Dar ei contează... de cîte ori mai mult decît cei 8.080.000 de negri? De peste două ori, dacă e să ne luăm după totalul veniturilor, de mult mai multe ori, dacă preferăm drept criteriu reprezentarea în parlamentul federal. Welensky se laudă cu relaţiile interrasiale „model" din federaţie. Modelul, e drept, nu-şi are egal decît în Africa de sud, vecină şi prietenă. Condiţia umană a negrilor din Rhodesii şi Nyasaland nu poate fi descrisă credibil decît în formulele despuiate de orice sentimentalism ale rapoartelor şi statisticilor.

În cartea lui Ken Brown „Pămîntul în Rhodesia de sud" se arată: peste jumătate de milion de indigeni nu vor mai avea drept de reşedinţă pe pămîntul pe care s-au născut. Congresul Naţional African din Rhodesia declara cam în aceeaşi vreme cu apariţia cărţii, în 1959: alt milion de africani au fost declaraţi fără pămînt.

Nedreptatea pare de-a dreptul absurdă dacă examinăm întrebuinţarea dată pămînturilor confiscate. Din cei 4.500.000 de acri de pămînt stăpîniţi de albi în Rhodesia de nord, se cultivă numai *cinci la sută!* Cam la fel se întîmplă şi în Rhodesia de sud unde — după cum arată Ken Brown în lucrarea citată — *„oameni cu şase sau opt acri de teren nisipos, situat în rezervaţiile pentru negri, pot vedea cu ochii lor, dincolo de marginile rezervaţiei, mii de acri de pămînt arabil, aparţinînd europenilor, care stă nefolosit"*.

Cum trăieşte un agricultor negru, adică unul dintre fericiţii care au reuşit să obţină un petic de pămînt într-o rezervaţie? Întîi să notăm că negrilor li s-a „rezervat" pămîntul cel mai puţin roditor. În al doilea rînd, scrie Jack Woodis în cartea „Rădăcinile revoltei": *„îngrămădirea negrilor pe pămîntul cel mai sărac a dus la o îngrozitoare lipsă de pămînt. Statisticile sînt insuficiente pentru a înţelege efectele suprapopulaţiei şi ale exploatării supraintensive a pămîntului"*. Acesta este secătuit repede şi nu mai produce aproape nimic.

Pe primul loc: exportul de oameni

Din ce să trăiască oamenii? Sute de mii de africani îşi părăsesc pămîntul şi pleacă să muncească în mine pentru a-şi hrăni familiile. Citez din cartea lui John Noon „Problemele muncii în Africa": *„Satele din Nyasaland sînt ameninţate de prăbuşirea întregii lor structuri economice, ca urmare a absenţei a circa 70 la sută dintre bărbaţii adulţi"*. Marii capitalişti sînt încîntaţi de această situaţie. Ea le furnizează mîna de lucru ieftină pentru industrie. Pentru a stimula exodul capilor de familie s-a introdus chiar sistemul impozitului pe cap de locuitor, cu neputinţă de plătit din veniturile agricole. Cercetătorul britanic Hancock a calculat că, în cinci districte din nordul Nyasalandului, o populaţie care cîştiga anual 1.000 de lire din vînzarea producţiei agricole şi 13.000 de lire din salarii trebuia să plătească... 18.379 de lire impozit. *„Cum ar putea băştinaşii să dobîndească cele 4.379 de lire suplimentare care le sînt cerute de guvern ca impozite? Numai vînzîndu-şi munca peste hotare"* — precizează Hancock.

Cît despre salarii...

În Rhodesia de sud, la muncă egală, un negru primeşte 6,65 la sută din salariul unui alb; în Rhodesia de nord, un mecanic de garaj, negru, primeşte 5,07 la sută din salariul unui alb, un zidar 11,7 la sută, un vopsitor 8,7 la sută. În 11 ani salariile muncitorilor negri au scăzut de la peste 25 la sută din valoarea profiturilor obţinute de societăţile unde lucrau, la circa 8 la sută.

Sub limitele P.D.L.

În locul „nivelului minim de trai" care se calculează în diverse ţări pentru stabilirea limitei de jos a salariilor, autorităţile din Salisbury l-au însărcinat pe dr. D. Bettison să stabilească „elementele unui trai sărac" (Poverty Datum Line — *P.D.L.*). Ele au fost descrise ca ceea ce este indispensabil pentru satisfacerea trebuinţelor elementare ale unui om. S-au avut în vedere numai bunurile fără de care nu se poate pur şi simplu supravieţui, adică minimul de hrană, de îmbrăcăminte şi de adăpost calculate la preţul cel mai ieftin.

„Am constatat — subliniază însă prof. E. Batson — *că un procent considerabil dintre muncitorii africani primesc salarii sub această «limită a sărăciei»"*. Or, după cum a demonstrat o anchetă făcută tot la Salisbury, negrii din această ultimă categorie, adică cei plătiţi mai prost decît prevede P.D.L., nu-şi cheltuiesc tot salariul. Ei trebuie să mai trimită bani acasă. Doar pentru asta au venit la oraş. Sînt de plătit impozite. Soţia şi copiii trebuie şi ei ajutaţi să trăiască...

Să trăiască... Kwashiorkor sau „subnutriţia malignă" este o boală cu mare răspîndire în Federaţia Rhodesiei şi Nyasalandului. Ea ucide mii de copii prost hrăniţi, născuţi de mame care n-au mîncat niciodată pe săturate. Această boală, scrie J. de Castro în „Geografia foamei", este o consecinţă tipică a unui regim alimentar neadecvat şi se caracterizează prin oprirea procesului de creştere, edeme, degenerescenţa ficatului şi uneori înălbirea pielii şi a părului. Să vorbim şi despre malarie? Şi despre tuberculoză? Nu, mai bine să ascultăm argumentele lui Welensky în favoarea menţinerii federaţiei în care ele au găsit condiţii prielnice pentru a deveni endemice.

A da şi a lua

Cele trei teritorii, zice Sir Roy, au economii complimentare. Nyasalandul dă munca, Rhodesia de nord bogăţia minerală, iar Rhodesia de sud competenţa albilor şi industria producătoare. E parţial adevărat, răspund negrii. Nyasalandul dă forţa de muncă a locuitorilor săi. Rhodesia de nord, atît de preţioasele ei zăcăminte subterane. Dar Rhodesia de sud nu dă, ci ia; şi dacă furnizează totuşi ceva, acest ceva este exploatarea: crîncena exploatare a negrilor de către coloniştii îmbogăţiţi pe pămîntul Africii. Dacă federaţia se descompune, singura în pierdere va fi Rhodesia de sud. Ea va trebui să-şi restrîngă şi industria prelucrătoare, în cazul cînd Rhodesia de nord şi Nyasalandul vor crea bariere tarifare.

E o aritmetică simplă. Ea explică de ce coloniştii albi, care şi acum mai serbează la 12 septembrie, în fiecare an, Ziua ocupaţiei, în memoria datei cînd Cecil Rhodes şi aventurierii săi şi-au stabilit, în 1890, tabăra la Salisbury, nu vor să scape din mînă teritoriile vecine a căror populaţie o dispreţuiesc.

Ideea unirii celor două Rhodesii a fost emisă încă din 1915 de „British South Africa Company", dar albii din Rhodesia de sud au refuzat să aibă de-a face cu vecinul sărac. Descoperirea zăcămintelor de cupru a transformat însă Rhodesia de nord într-un adevărat centru de atracţie pentru Rhodesia de sud, care, comparativ vorbind, ajunsese ea acum vecinul cel sărac. În Rhodesia de nord şi Nyasaland erau puţini colonişti albi. Alarmaţi de creşterea mişcării de eliberare naţională a negrilor, ei îşi vedeau salvarea în contopirea cu Rhodesia de sud, dominată de rasişti. Cum federalizarea intra şi în vederile britanice, ea a fost realizată în 1953 pe baza voinţei exprimate de alegătorii albi din Rhodesia de sud şi de guvernul englez, care a hotărît pentru cele două protectorate — Rhodesia de nord şi Nyasalandul.

În cei aproape 10 ani care au trecut s-au întîmplat multe: revolte înecate în sînge şi greve reprimate brutal, consultări electorale la care albii se alegeau între ei, anchete ale unor comisii britanice cu misiuni şi rezultate diferite, conferinţe constituţionale la Londra, persecuţii şi arestări, interziceri de partide şi declararea stării excepţionale, discuţii la O.N.U. despre situaţia din federaţie şi atîtea altele.

În preajmă au apărut noi state independente, iar lupta de eliberare naţională s-a încins în Angola şi este pe cale de a izbucni în Mozambic...

Pas cu pas, protectoratele nordice s-au apropiat de autodeterminare. Guvernul britanic a renunţat la ideea de a menţine cu orice preţ federaţia. Welensky n-a renunţat. El aleargă furios de la Salisbury la Londra şi înapoi, vociferînd cu violenţa sa de fost boxer (categoria grea) şi acuzînd guvernul Angliei că acţionează împotriva intereselor albilor din federaţie.

„Legături noi"

Abia în luna iulie 1962 Richard Butler declara la Londra, la o reuniune a oamenilor de afaceri: *„Afacerile şi industria sînt strîns* *legate de viitorul federației. Plasați-vă banii în federație și vă vom sprijini*". Cu prilejul vizitei făcute în ianuarie 1963 la Salisbury, el a propus însă un plan de „legături noi" între componentele federației, dupăce aceasta se va dizolva. Cum se explică aparenta sa modificare de atitudine? Tocmai prin dorința de a salva... afacerile. Englezii au ajuns la concluzia că în Federația Rhodesiei și Nyasalandului a venit momentul să se treacă de la tactica nr. 1 — represiunea, la tactica nr. 2 — adaptarea la evenimente. Ei au suficientă experiență pentru a identifica clipa în care o mișcare de eliberare națională nu mai poate fi ținută în frîu. Cum interesele lor financiare în Rhodesia sînt colosale, sînt dispuși să facă orice pentru a le menaja. Și, la urma urmei, un Nyasaland de sine stătător, care va importa din Anglia produsele cumpărate pînă acum din Rhodesia de sud, ar renta chiar mai bine decît Nyasalandul încorsetat în federație și jumulit de organele federale.

„Voi merge pînă la capăt"

Coloniștii din Rhodesia de sud țin încă la cultul violenței. Ei privesc peste graniță, spre sud, și admiră „intransigența" lui Verwoerd, unul dintre prietenii personali ai lui Welensky. De aceea strigă că, fiind trădați la Londra, vor trebui să acționeze singuri.

„Voi merge pînă la capăt" — a spus Sir Roy la una din conferințele de presă pe care le-a organizat la Londra. Rugat să explice ce a vrut să înțeleagă prin aceasta, Welensky a precizat: „Înseamnă că voi întreprinde toate acțiunile necesare pentru înfăptuirea politicii pe care o vreau. Dacă va fi nevoie, voi face uz de forță".

Welensky — acest fost pompier, fost negustor, lider sindical reacționar, reprezentant tipic al proprietarilor albi — a preluat în 1955 funcția pe care o deține și azi, și de atunci politica rasistă a conducerii federației s-a înăsprit și mai mult. Marea sa ambiție politică a fost transformarea federației într-un dominion independent, condus de el — în timp ce coloniștii extremiști preconizau crearea unei uniuni cuprinzînd Rhodesia de sud și Republica Sud-Africană. Welensky a fost și este convins că dacă i s-ar fi dat federației statutul de dominion, ar fi izbutit să creeze un stat care să rivalizeze cu Republica Sud-Africană în toate domeniile și mai ales în domeniul strîngerii șurubului față de negri.

Înfrîngerea partidului său (Partidul federal unit) în recentele alegeri din Rhodesia de sud de către Partidul federal al dominionului, fapt care s-a soldat în mod practic cu înlocuirea primului ministru Whitehead cu Winston Field, dovedește că Welensky nu se mai bucură astăzi de încrederea deplină a coloniștilor. Field, alesul acestora, se pronunță pentru destrămarea federației și crearea în schimb a unui dominion, exclusiv alb, format din Rhodesia de sud și acele părți ale Rhodesiei de nord care au o populație europeană mai densă — respectiv centura cuprului și zona căii ferate.

Personalități și orientări

Joshua Nkomo, președintele Uniunii poporului african - Zimbabwe din Rhodesia de sud, este un descendent al tribului matabele, un descendent al lui Lobengula, regele tras pe sfoară de Cecil Rhodes. El este însă departe de naivitatea strămoșului său. Nkomo a dus ani de zile o luptă care la începuturile ei nu părea să aibă șanse de succes.

Exilat sau arestat în repetate rînduri, Nkomo nu și-a pierdut niciodată încrederea în victoria cauzei independenței negrilor. „*Cerem independența deplină* — a declarat el nu demult. *Presiunea noastră și a prietenilor noștri va face în cele din urmă orice guvern sau combinație de guverne din Rhodesia să cedeze. Toate cele trei teritorii trebuie să fie libere, cu guverne alese prin vot universal, ca în orice țară normală*".

Dacă Nyasalandul este primul din cele trei teritorii care a obținut o promisiune de independență, aceasta se datorește și dr-ului Hastings Kamuzu Banda. Hotărît să devină medic cu orice preț, pentru a putea pleca la învățătură în S.U.A. s-a angajat la minele de aur din Johannesburg. În 1937 a ajuns medic, dar pentru că diplomele americane nu dădeau

Centrul orașului Salisbury (Rhodesia de sud) — acolo unde se află sediile companiilor ce jefuiesc bogățiile Rhodesiei.

Tipicul argument colonialist — bîta.

educaţie pentru toate vîrstele

ACŢIUNEA M. 8

de Sen ALEXANDRU

Cei doi conspiratori schimbară o privire rapidă, iar pe sub masă piciorul „şefului conspiraţiei" îl atinse pe al celuilalt. Toate sînt în ordine. Astăzi la ora cinci după-amiază, nici o clipă mai tîrziu, acţiunea M.8 avea să înceapă.

Într-adevăr, pe la orele cinci, conspiratorii ieşiră tiptil din casă. Acţiunea M.8 (şeful îi dăduse acest indicativ) începuse. Cei doi porniră agale pe bulevardul Bălcescu. Se uitau cu atenţie la toate vitrinele cu pulovere, fulare, genţi, mănuşi şi cordoane. Se consultau între ei, apoi porneau mai departe.

Credem că a sosit în sfîrşit momentul ca acţiunea M.8 să fie deconspirată. Conspiratorii sînt: Dinu, opt ani, elev în clasa a II-a elementară, şi tăticul său, tovarăşul Adrian, controlor tehnic de calitate. M. 8 înseamnă: 8 Martie. Scopul acţiunii: achiziţionarea, în cea mai desăvîrşită conspiraţie, a unui dar pentru „mămica noastră". Dar nu orice dar. Tocmai în aceasta constă principala greutate. Şeful conspiraţiei a definit obiectivul ei în felul următor: mămica noastră merită cel mai frumos dar din Bucureşti.

Probleme sînt foarte multe. Să-i luăm o geantă albă? „E primăvară — spune şeful conspiraţiei — şi o să aibă nevoie pentru rochia cea albă. Sau mai bine să-i luăm puloverul acela albastru? Mămicii noastre îi stă foarte bine în albastru. Nu-ţi aminteşti, Dinule, ce bine-i venea rochia albastră cu fluturaşi de aur pe care a purtat-o acum un an?"

Da, toate astea sînt adevărate, însă o acţiune ca M.8 nu-i un lucru uşor. Dinu cumpăneşte cu seriozitate. E frumoasă şi geanta, îi place şi puloverul. Totuşi el ar înclina pentru pălărie şi mănuşi. Pălăria i-ar veni de minune. Închide ochii şi încearcă să-şi închipuie cum ar fi mămicuţa cu pălăria asta. E limpede că i-ar sta foarte bine. Cît despre mănuşi, a auzit-o chiar pe mămicuţa spunînd că i-ar trebui.

Dar şeful conspiraţiei nu se lasă uşor convins. Nu degeaba este de meserie controlor tehnic de calitate. Dacă treaba asta s-ar face repede, n-ar mai fi nevoie de „acţiunea M.8". „E limpede, îi spune celuilalt, că mămica noastră are dreptul la cel mai frumos dar. Aşadar, avînd părul blond şi ochii albaştri, îi vom găsi un pulover de culoarea cerului senin. Sau îi vom lua rochia aceea tot albastră, pentru că rochie albă are, iar la baticul acela de culoarea răsăritului de soare vom adăuga mănuşile albe".

Acţiunea M.8 continuă. Părăsindu-i pe cei doi conspiratori în faţa celei de-a cincisprezecea vitrine, mă simţeam îndemnat să mulţumesc tovarăşului Adrian nu numai în numele acelei fete care peste douăzeci de ani va avea alături un tovarăş atent şi sensibil, ci şi în numele societăţii noastre noi, căreia îi educă un om plin de fantezie şi delicateţe sufletească, un om subtil care nu va trece nepăsător pe lîngă micile şi marile clipe ale vieţii, punînd seriozitate în tot ce face, fie că va lucra în faţa unui ciclofazotron, fie că va alege un dar pentru femeia iubită. Şi, mai ales, un om care învaţă de mic omenescul adevăr că una din marile bucurii ale vieţii este să faci altora o bucurie.

Dar ceea ce nu ştie tovarăşul Adrian — care ştie totuşi atîtea lucruri — este că exact peste o lună şi două săptămîni va începe în familia lui acţiunea purtînd indicativul T.35, avînd ca obiectiv achiziţionarea celui mai frumos dar pentru cei treizeci şi cinci de ani pe care îi împlineşte atunci tăticu'. Conspiraţia a fost încă de pe acum organizată în linii mari de Dinu în colaborare cu mămicuţa. Amîndoi conspiratorii păstrează cel mai desăvîrşit secret. Şi nu eu voi fi acela care-i voi deconspira. Nu se face!

dreptul de practică pe teritoriile britanice, a plecat în Anglia, unde a obţinut o nouă diplomă. La Londra a făcut cunoştinţă cu Nkrumah şi cu alţi conducători politici africani. Adversar al federaţiei care se proiecta, a plecat după crearea ei în Ghana, unde a lucrat ca medic. În 1956 s-a reîntors în Nyasaland.

Prestigiul lui politic a crescut necontenit şi, în calitate de preşedinte al partidului Congresul Malawi din Nyasaland, a reuşit, printr-o politică dibace, să determine guvernul britanic să făgăduiască independenţa ţării. La 1 februarie Banda a fost numit prim-ministru al guvernului Nyasalandului, care şi-a căpătat autonomia — prim pas pe calea dobîndirii deplinei independenţe.

În Rhodesia de nord situaţia este mai grea în primul rînd pentru că marile ei bogăţii minerale îi conferă o valoare excepţională, atît pentru Anglia cît şi pentru Rhodesia de sud. Mişcarea de eliberare naţională a fost mai puţin unitară şi de aceea şi succesele ei au fost mai puţin însemnate. Colonialiştii şi coloniştii au depus mari eforturi pentru scindarea mişcării şi pentru coruperea unora dintre liderii ei. Actualul prim-ministru al ţării este Kenneth Kaunda, preşedintele Partidului naţional al independenţei. Fostul său şef politic, Harry Nkumbula — care apoi a creat un partid dizident — face parte azi din guvernul condus de el. Dar dorinţa sa de a se ajunge la contopirea Rhodesiei de nord şi a Katangăi într-un stat prezidat de Chombe arată că Nkumbula nu a renunţat la vechile sale poziţii capitularde. Falimentul lui Chombe însă l-a lovit, indirect, şi pe el.

După spargerea federaţiei ce va urma? Aceasta depinde în ultimă instanţă nu de Welensky, nu de bunăvoinţa Londrei, ci de forţa şi unitatea mişcării de eliberare africane, singura care poate preveni aplicarea unor formule neocolonialiste ca cele cîteva enumerate mai sus.

Felicia ANTIP

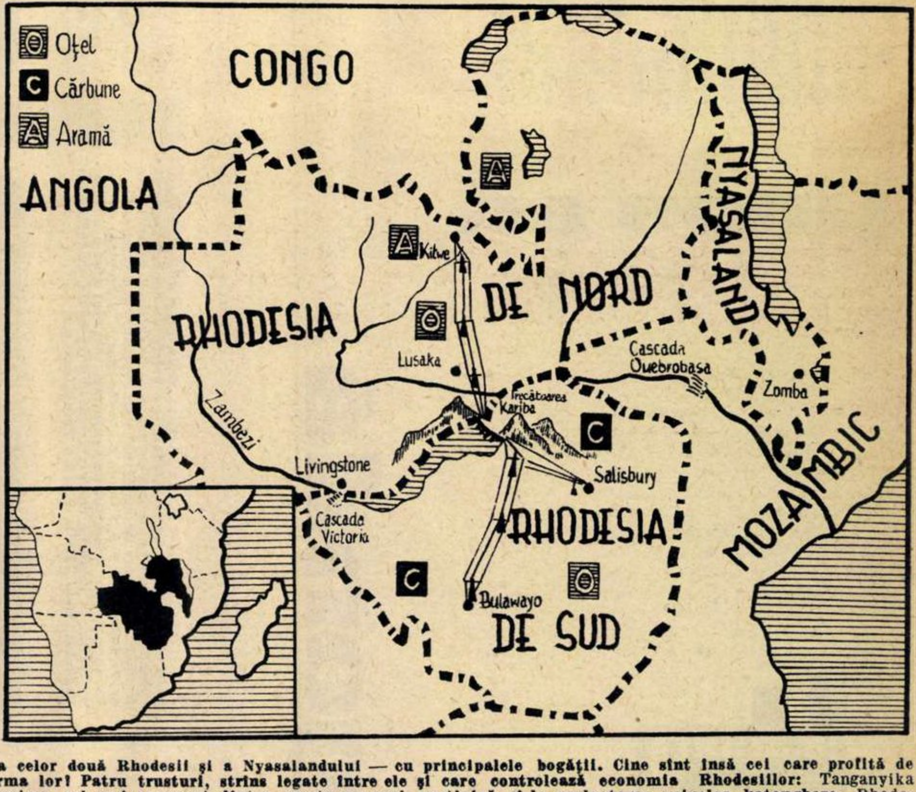

Harta celor două Rhodesii şi a Nyasalandului — cu principalele bogăţii. Cine sînt însă cei care profită de pe urma lor? Patru trusturi, strîns legate între ele şi care controlează economia Rhodesiilor: Tanganyika Concessions, cel mai cunoscut dintre aceste grupuri, participă şi la exploatarea minelor katangheze. Rhodesian Selection Trust controlează şase societăţi concesionare ale minelor, rafinăriilor şi companiilor de prospectare din cele două Rhodesii. British South Africa Company îşi scoate beneficiile (50 milioane de lire sterline net între 1955 şi 1960) din redevenţele pe care le primeşte pentru fiecare tonă de metal extrasă din subsolul nord-rhodesian. Ea este considerată totodată cel mai mare proprietar funciar din Rhodesia de sud. Rhodesian Anglo-American este cel mai puternic din cele patru grupuri. Participările ei, în cea mai mare parte majoritare, se extind la 30 de societăţi locale şi totalizează 100 milioane de lire sterline.

agendă

pe scurt

■ Tudor Arghezi recită din versurile sale: în cursul acestei luni va apărea un disc micro, avînd înregistrate poeme ale marelui nostru scriitor, în propria-i lectură. ■ Cu mult interes sînt audiate concertele-lecţii organizate de Filarmonica de Stat „George Enescu" pentru elevi şi tineret. Ele au loc de două ori pe lună în sala mică a Palatului R.P. Romîne şi la Clubul Finanţe-Bănci. În ultimul timp, Filarmonica de Stat „George Enescu" a iniţiat un astfel de ciclu şi la Clubul şantierelor navale din Olteniţa. Pe data de 22 martie în cadrul acestui ciclu se va ţine concertul-lecţie cu tema Haydn şi Mozart. La partea experimentală îşi vor da concursul solişti ai filarmonicii. ■ Trei noi expoziţii de artă au oferit în ultimul timp imaginea unor interesante itinerarii plastice parcurse de trei artiste: în sala Fondului plastic din bulevardul Magheru, Maria Constantin a expus lucrări de grafică (acuarele, desene şi monotipuri) în care ne-a prezentat aspecte din agricultura socialistă; în sala din Calea Victoriei nr. 132 poate fi vizitată expoziţia de pictură în ulei (cu portrete şi peisaje industriale) a pictoriţei Renatta Duncan; iar la Galeriile de artă din str. Kirov sînt expuse lucrările de grafică ale Simonei Vasiliu-Chintilă. Expoziţia este intitulată „Impresii din Italia". ■ Teatrul „Constantin Nottara" pregăteşte concomitent mai multe premiere. Una din acestea este spectacolul cu piesa „Unchiul Vania" de A. Cehov, pe care-l pune în scenă regizorul Ion Olteanu. ■ La Teatrul de Stat de Operetă se află într-un stadiu avansat repetiţiile cu opereta sovietică „Sărutul Cianitei" de Iuri Miliutin, pusă în scenă de regizorul Lucian George Ionescu. ■ Compozitorul Theodor Grigoriu, care a scris muzica filmelor „Lupeni 29" şi „Codin", a început lucrul în vederea compunerii muzicii pentru noul film romînesc „Neamul Şoimăreştilor". ■ „Un strugure în soare" de Lorayne Hansburry este recenta premieră prezentată de Teatrul Maghiar de Stat din Satu-Mare. În rolurile principale apar Földösi Ileana, Alajos Acs, Tornayi Emilia şi alţii. ■ În regia directorului de scenă Ernst Dan s-a montat de curînd la Teatrul de Stat din Sf. Gheorghe piesa „Piaţa ancorelor" de I. Stock.

VIOLONISTUL ION VOICU, Artist Emerit, a întreprins în ultimul timp cîteva turnee peste hotare. El a prezentat două concerte la Milano şi a făcut imprimări pentru casa de discuri „Eterna" din Berlin (Concertul în Re major nr. 1 de Paganini şi Concertul nr. 2 de Prokofiev). În R.P. Polonă, a dat concerte la Varşovia şi Krakovia interpretînd Concertul de Ceaikovski. Artistul nostru a dat şi un recital la posturile de televiziune din Varşovia, cu lucrări de Paganini, Bela Bartok, Ciprian Porumbescu ş.a.

FOTOGRAFIA NOASTRĂ înfăţişează o scenă din opera „Trandafirii Doftanei" (un poem lirico-dramatic în care sînt evocate cu convingere şi emoţie momente din lupta eroică a comuniştilor în anii ilegalităţii) a compozitorului braşovean Norbert Petri, după libretul semnat de Daniel Drăgan. Spectacolul, prezentat cu succes de Teatrul Muzical „Gheorghe Dima" din Braşov, este pus în scenă de regizorul Hero Lupescu; conducerea muzicală aparţine dirijorului Dinu Niculescu, scenografia lui Ion Ipser.

AMPLĂ FRESCĂ a evenimentelor revoluţionare ale anului 1821, filmul „Tudor", realizat de regizorul Lucian Bratu pe baza unui scenariu al scriitorului Mihnea Gheorghiu, va fi în curînd pe ecrane. Din vasta distribuţie fac parte: Emanoil Petruţ, George Vraca, Al. Giugaru, Lica Gheorghiu, Geo Barton, Toma Dimitriu, Fory Etterle, George Măruţă, Petre Gheorghiu etc. În fotografie: Artistul Poporului George Vraca (Brîncoveanu) şi Lica Gheorghiu (Aristita Glogoveanu) într-un moment din film.

SCENARISTUL SOVIETIC Grigori Koltunov debutează în regia de film cu „Pescărușul negru", închinat luptei pentru apărarea tinerei republici cubane. Eroul principal, Manolo, e un pui de pescar dintr-un sat de pe litoralul Mării Caraibilor, care-i ajută pe patrioții cubani să captureze un transport de arme din mîinile intervenționiștilor americani. În fotografie: actorul A. Loktev (Ramon) și un școlar din Baku, Djeihun Mirzoev, debutant în cinematografie (Manolo), într-o scenă din film.

ÎN REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ a fost sărbătorită recent împlinirea a 65 de ani de la nașterea marelui scriitor Bertolt Brecht. Cu acest prilej piața berlineză Am Schiffbauer Damm, în care se află vestitul „Berliner Ensemble", a căpătat denumirea de piața „Bertolt Brecht". În legătură cu acest eveniment publicăm o imagine mai puțin cunoscută: însoțit de tovarășa sa de viață, marea artistă Helene Weigel, Brecht defilează pe carul alegoric al lui „Berliner Ensemble", la 1 Mai 1954.

BERLINER
ENSEMBL

ELENA CERNEI, solistă a Teatrului de Operă și Balet al R.P. Romîne, s-a înapoiat de curînd dintr-un turneu pe care l-a întreprins în Uniunea Sovietică. Artista noastră a cîntat în operele „Carmen" și „Aida" la Baku (în zilele de 1, 4 și 8 februarie) și la Erevan (în zilele de 12 și 16 februarie). De asemenea, în ziua de 19 februarie Elena Cernei s-a reîntîlnit cu publicul moscovit, apărînd în „Aida". Pretutindeni solista Teatrului de Operă și Balet din București s-a bucurat de un deosebit succes.

DE CIRCA PATRU LUNI are loc, seară de seară, la Théâtre de l'Étoile din Paris, recitalul marelui artist și cîntăreț francez Yves Montand. El își încheie seria de concerte la 10 martie. După cum se știe, Yves Montand a lipsit mai mulți ani din Franța, timp în care a turnat în S.U.A., Japonia și Italia cîteva filme. Fotografia îl înfățișează pe cîntăreț, după unul din spectacole, implorîndu-i pe fotoreporteri să-l mai scutească de atîta „binevoitoare" atenție din partea lor.

FEBRE, ultima piesă a dramaturgului Horia Lovinescu, face parte și din repertoriul Teatrului de Stat din Tg. Mureș, secția maghiară. Spectacolul, care a fost pus în scenă de către regizorul Harag György, se bucură de o bună apreciere din partea publicului. În fotografie: actorii Mende Gaby (Nelly) și Sinka Károly (Toma) într-o emoționantă scenă.

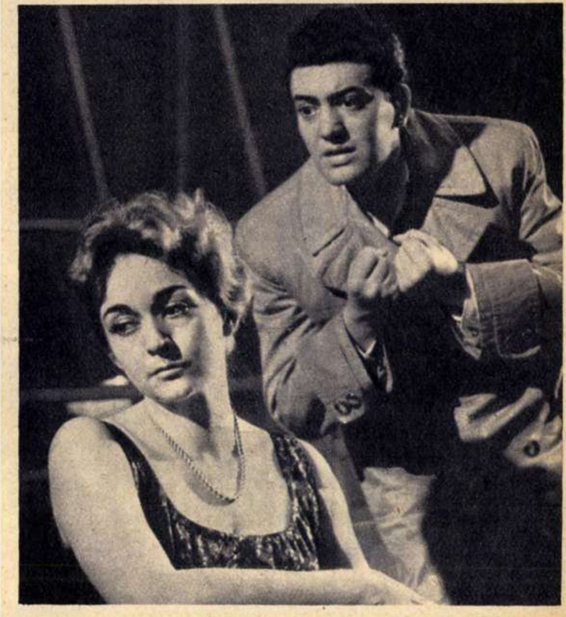

PRINTRE ARTIȘTII de peste hotare care ne vor vizita țara în cursul lunii martie se numără și violoncelistul mexican Adolfo Odnoposoff. Oaspetele a concertat în S.U.A., Franța, Elveția, Italia etc. În țara noastră artistul mexican va fi solistul unui concert al Filarmonicii din Cluj și a două concerte ale Filarmonicii de Stat „George Enescu" din București. Repertoriul său cuprinde piese de Haydn, Mozart, Boccherini, Dvorak, Schumann, Strauss, Brahms, Beethoven ș.a.

teatru

DOI ARTIŞTI AI ZILELOR NOASTRE

de Traian ŞELMARU

Eugenia Popovici şi Horea Popescu au fost propuşi pentru Premiul de Stat. O actriţă şi un regizor. Deşi din două generaţii diferite, deşi personalităţi artistice foarte distincte, ceva îi uneşte.

Scria Eugenia Popovici în revista „Teatrul":

„Îmi plac rolurile contemporane... e atît de pasionant tipul uman modern: e proaspăt, e nou, e viu, e apropiat, palpită alături de noi cu probleme care sînt ale mele, ale lui, ale spectatorului din sală. Problemele lui mă captivează şi mă obligă în acelaşi timp".

Scria Horea Popescu în paginile aceleiaşi reviste cu privire la montarea piesei lui Pogodin, „Aristocraţii":

„Acest spectacol continuă tradiţia spectacolelor cu un profund caracter popular realizate de teatrul nostru: «Domnişoara Nastasia» «Baia», «Domnul Puntila şi sluga sa Matti». Am privit aşadar spectacolul popular ca pe unul care trebuie să fie de mare anvergură, plin de idei, deosebit de expresiv ca imagine. Am căutat ca el să devină o dezbatere vie şi arzătoare a unor probleme majore ale actualităţii".

Iată trăsătura comună a celor doi artişti: contemporaneitatea, caracterul popular al artei, forţa ei de înrîurire asupra spectatorilor în spiritul ideilor comunismului.

Emoţionantelor lor profesii de credinţă le corespunde o susţinută activitate practică.

De-a lungul bogatei sale cariere, Eugenia Popovici a creat, mai ales pe scena Teatrului Naţional „I.L. Caragiale", o galerie de tipuri de neuitat. Amintiţi-vă: Lucietta din „Bădăranii", Ziţa din „O noapte furtunoasă", eleva din „Steaua fără nume", Eufrosina Grosu din „Surorile Boga", „Maria" şi cîte altele. Roluri de mare întindere sau de o singură scenă, Eugenia Popovici le-a dat viaţă cu aceeaşi pasiune, cu aceeaşi dăruire. Fie în dramă, fie în comedie, ea transmite acelaşi cald şi cuceritor umanism, exteriorizînd printr-un joc autentic realist zeci de cute sufleteşti ale personajului. Şi totdeauna arta ei e marcată de o riguroasă disciplină profesională.

Eugenia Popovici e azi în plină maturitate artistică. Spectatorii care o iubesc şi o stimează doresc s-o vadă mereu în noi roluri, pe măsura capacităţii sale creatoare.

Deşi lucrează de relativ puţină vreme în teatru, Horea Popescu a realizat spectacole ce pot figura cu cinste în repertoriul nostru permanent, dintre care fără îndoială că cele mai deplin izbutite sînt „Baia" şi „Aristocraţii". Ceea ce apreciez mai mult la el e faptul că nu se teme să abordeze fie lucrări din cele mai dificile, fie altele chiar nu pe de-a-ntregul desăvîrşite, dar care au în ele ceva nou. Îmi place că Horea Popescu e un duşman înverşunat al rutinei, al meşteşugărelii regizorale. Fiecare spectacol e pentru el o problemă nouă, pe care caută s-o rezolve cu mijloace inedite. Spectacolul „de anvergură" nu e o demonstraţie regizorală ci, pornind mereu de la text, un prilej de a transmite, în primul rînd pe baza unei migăloase munci cu actorii, mesajul de idei şi sentimente al piesei. Spectacolele sale sînt dinamice, pline de viaţă, de culoare, de ritm. Dramatismul se împleteşte cu umorul într-o sinteză dominant optimistă.

Aşa cum sînt nerăbdător s-o văd pe Eugenia Popovici ori de cîte ori apare într-un rol nou, tot aşa mă bucur cînd Horea Popescu repetă o nouă piesă. Iată de ce abia aştept noile sale spectacole cu „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită" de Bertolt Brecht şi „Războiul" lui Goldoni.

În fond cel mai mare elogiu pe care-l poţi aduce unui artist — şi cea mai mare bucurie a lui — este ca munca lui să fie aşteptată.

---

cartea

D. R. POPESCU: „UMBRELA DE SOARE"

Autorul nuvelelor grupate în volumul „Umbrela de soare" manifestă o predilecţie vădită pentru înfăţişarea proceselor de clarificare lăuntrică. Eroii săi se descoperă şi ajung să se cunoască mai bine ei înşişi, pe măsură ce experienţa de viaţă îi determină să înţeleagă zădărnicia oricăror eforturi cîtă vreme rămîn izolaţi de ceea ce se petrece în jur.

D.R. Popescu divulgă cu precădere lăcomia, goana după bani; trecutul de exploatare, cînd totul era decis în funcţie de bogăţie, a săpat adînc în mentalitatea unor oameni mirajul „procopselii"; dar în noile noastre condiţii sociale, în cadrul unor relaţii întemeiate pe muncă cinstită, mirajul acesta îşi pierde „strălucirea" de odinioară şi apare, aşa cum este în realitate, ca o stihie dăunătoare omului, ostilă împlinirii şi fericirii sale. La capătul unui întreg şir de întîmplări, prefigurînd drumul spinos al cunoaşterii, Petre, micul erou din „Căruţa cu mere", ajunge la concluzia că deprinderile mercantile îi schilodesc sufletul şi îl înstrăinează de oameni.

Fănită din „Pădurea" întîrzie să se bucure de noile lumini ale societăţii noastre, tocmai fiindcă vechea mentalitate îl împiedică încă să-şi înţeleagă propriile interese. Din tot satul, el singur a rămas în afara colectivei. Ambiţia îl face să nu părăsească întortocheata cărare pe care încearcă să înainteze fără spor, decît după ce, ocolit de toţi, pînă şi de fosta iubită, constată îngrozit că îl pîndesc înstrăinarea şi izolarea. Într-o situaţie asemănătoare s-a aflat şi eroul nuvelei „Umbrela de soare", dar el a depăşit-o.

Formele subtile, aproape imperceptibile, pe care rămăşiţele vechilor deprinderi de mic proprietar le îmbracă în conştiinţa unor oameni sînt excelent surprinse în „Nabucodonosor".

Tot o formă de alienare a personalităţii, de dezumanizare, asupra căreia se opreşte prozatorul, este neangajarea. În nuvela „Moroiul", a cărei acţiune se desfăşoară în vremea războiului, asistăm la evoluţia dramatică a unui intelectual — de la pasivitate la atitudine deschisă, militantă. Este păcat că din volum lipsesc alte remarcabile nuvele de război ale autorului, ca „Sfîrşitul eclipsei", „Eroul necunoscut", „Mări sub nisipuri", mai reprezentative pentru stadiul său actual de dezvoltare artistică decît „Porumbeii albi" sau „Zmeul albastru".

Dumitru Radu Popescu creează o proză densă, în care epicul este subordonat analizei psihologice. O undă de lirism însoţeşte desfăşurarea faptelor, acumulate fără grabă, cu o tensiune bine susţinută, deseori sporită prin prezenţa unui umor tandru. „Umbrela de soare" confirmă, încă o dată, calităţile prozatorului D.R. Popescu, al cărui scris ancorat în actualitate ne oferă — nu de puţine ori — satisfacţii artistice.

Geo ŞERBAN

GIUSEPPE TOMASI DI LAMPEDUSA

bucuria şi legea

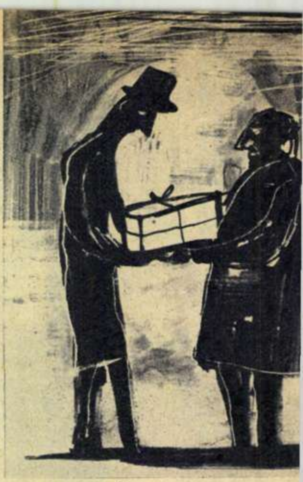

Ilustraţie de Eugen MIHĂESCU

De cum s-a urcat în autobuz a şi provocat neplăceri celor din jur.

Dosarele, doldora de tot felul de hîrtii, coşcogeamite pachetul pe care trebuia să-l ţină cu braţul stîng îndoit, fularul de pluş cenuşiu, umbrela mereu gata să se deschidă, toate îl împiedicau să scoată şi să vizeze biletul de întoarcere; de aceea fu nevoit să-şi sprijine pachetul enorm pe măsuţa taxatorului. În sfîrşit izbuti să se strecoare prin şirul de oameni înghesuiţi pe culoarul de trecere; de altminteri era subţire la trup dar, împovărat cum era, avea cubajul unei călugăriţe umflate de şapte fuste. În timp ce înainta, supărătoarea lui persoană iscă numai nemulţumiri, de la un capăt la celălalt al autobuzului: călcă pe picioare — fiind şi la rîndul lui călcat — stîrni proteste şi ocări, iar cînd auzi în spatele lui patru silabe care făceau aluzie la presupusele lui nefericiri conjugale, onoarea îl obligă să-şi întoarcă capul, avînd convingerea că o privire ameninţătoare i-a fulgerat în expresia istovită a ochilor.

Ajuns la staţia lui, trase de clopoţel, coborî, se mai împiedică de umbrelă, şi se trezi singur, singurel pe metrul pătrat de trotuar desfundat. Se grăbi să verifice prezenţa portofelului de material plastic şi se simţi, în sfîrşit, liber să-şi guste fericirea.

În portofel avea, împăturiţi cu grijă, treizeci şi şapte de mii nouă sute patruzeci şi cinci de lire, bani ce reprezentau salariul pe luna a „treisprezecea", încasat acum o oră; banii aduceau îndepărtarea mai multor ghimpi: acela al proprietarului căruia îi datora chiria pe două trimestre; apoi ghimpele foarte punctualului încasator al ratelor pentru scurta din blană de iepure a nevestei („Îţi stă mult mai bine decît o haină lungă, draga mea; te face mai subţire"); şi mai ales spinul căutăturii urîte a vînzătorului de peşte şi a zarzavagiului. Bancnotele din portofel mai goneau şi spectrul apropiatului aviz de la lumină, privirile jalnice provocate de încălţămintea copiilor, strîngerea de inimă produsă de pîlpîitul tot mai firav al flăcării buteliei de gaze lichefiate. Ele nu reprezentau, nici vorbă, belşug; dar făgăduiau cel puţin o suspendare a grijilor, ceea ce pentru un om sărac înseamnă o adevărată bucurie.

Salarii pentru „a treisprezecea" lună mai avusese destule; dar nu din bucuria efemeră care însoţea suma aceea de bani izvora euforia care-l copleşea acum, trandafirie ca şi învelişul pachetului costisitor care îi amorţea de atîta vreme braţul stîng. Imensa lui bucurie încolţea chiar din cozonacul de şapte kilograme pe care îl aducea de la birou. Nu că ar fi fost nebun după amestecul acela de făină, zahăr, praf de ouă şi stafide. Ba chiar, la drept vorbind, nici nu-i plăcea. Dar şapte kilograme de mîncare de lux dintr-o singură dată! O asemenea abundenţă — deşi limitată la un singur sortiment — într-un cămin unde hrana intra cu suta şi chiar cu cincizeci de grame! Ce ţipete de veselie pe copilaşii care timp de două săptămîni vor străbate acel Far-West inexplorat al mîncatului de cozonac pe săturate!

Acestea însă erau bucurii pentru ceilalţi; bucurii materiale făcute din vanilie şi din carton colorat. Cozonaci — mă rog! Fericirea lui personală era însă cu totul alta: o fericire spirituală, o combinaţie de orgoliu şi de duioşie; da, domnilor, spirituală.

Cu puţin timp mai înainte „Commendatore"-le*), şeful lui de birou, după ce distribuise plicurile cu salarii şi urări de crăciun, mai adăugase, cu o superioară bunăvoinţă de vechi şef, că acel cozonac enorm, de şapte kilograme, pe care „Marea Firmă Producătoare" îl trimisese ca dar instituţiei lor, va fi înmînat celui mai merituos funcţionar. Ca atare, ruga pe scumpii colaboratori să binevoiască a indica „în mod democratic" (chiar aşa spusese) pe fericit, şi asta atunci, pe loc.

Cozonacul trona între timp acolo, pus pe un birou, dolofan, ermetic închis, „plin de promisiuni" cum ar fi spus „Commendatore"-le însuşi cu douăzeci de ani mai înainte, strîns în tunica lui fascistă. Printre colegi se auziră rîsete şi murmure; pe urmă cu toţii, şi directorul cel dintîi, îi rostiră numele. Era o mare satisfacţie, o garanţie a întăririi poziţiei sale în serviciu, un triumf, ca să spunem pe scurt; şi nimic nu putuse ulterior să-i mai zdruncine acea senzaţie tonică, nici cheltuirea celor trei sute de lire pe care le plătise la bufetul din subsol, nici dubla lumină lividă a apusului ploios şi a licăririlor vinete de neon cînd oferise prietenilor cîte o cafea, nici greutatea „prăzii", nici cuvintele urîte auzite în autobuz; nimic, nici măcar străfulgerarea în adîncurile conştiinţei sale că fusese vorba de un act de milă dispreţuitoare faţă de sărăcia lui; era într-adevăr prea sărac pentru a îngădui ca buruiana mîndriei să răsară acolo unde nu trebuia.

Paşii îl duceau spre casă, printr-o stradă cu dărăpănături, cărora bombardamentele, cu cincisprezece ani mai înainte, le dăduseră

---

*) „Commendatore" este un titlu atribuit persoanelor decorate cu ordine — n.t

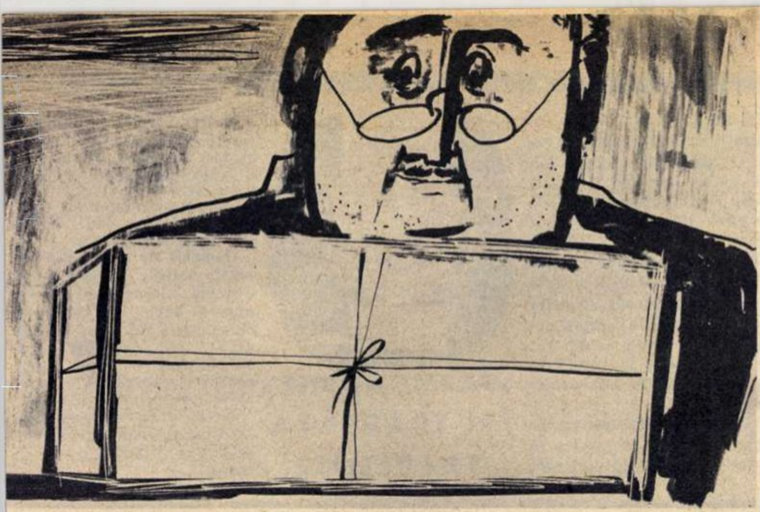

ultimele lovituri de grație. Ajunse în mica piață străbătută de o lumină ireală, în fundul căreia se afla o clădire fantomatică.

Salută voios pe portarul Cosimo, care de altfel îl disprețuia pentru că știa că avea o leafă mai mică decît a lui. Nouă trepte, trei trepte, nouă trepte: etajul unde locuia cavalerul Tizio. Puah! Acesta avea o sută de mii, e adevărat, dar și o nevastă urîtă, bătrînă și desfrînată. Nouă trepte, trei trepte, o pantă, nouă trepte: locuința doctorului Sempronio; ceva mai rău nici că se poate! Un fiu șomer care se înnebunea după Lambrette și Vespe, și, pe urmă, sala de așteptare totdeauna goală. Nouă trepte, trei trepte: apartamentul lui, biet adăpost al unui om iubit de ai lui, cinstit, onorat, premiat.

Deschise ușa, pătrunse în vestibulul strîmt, îmbibat de mirosul de ceapă prăjită; pe o ladă mare, cît un coș de rufe, depuse pachetul atît de greu, dosarele umflate de pricinile și interesele altora, fularul enervant. Vocea îi răsună: „Maria! Vino repede! Vino să vezi ce frumusețe".

Nevasta ieși din bucătărie, într-un capot albastru, pătat de negreala cratițelor, cu mîinile micuțe înroșite de atîta spălat, așezate pe pîntecele deformat de nașteri. Copiii se îngrămădiră în jurul monumentului rumen, zbenguindu-se, dar fără să îndrăznească să-l atingă.

„Bravo! Și leafa ai adus-o? Eu nu mai am nici o liră".

„Iat-o, dragă; îmi opresc numai mărunțișul, două sute patruzeci și cinci de lire. Dar privește ce splendoare!"

Fusese drăguță Maria, și pînă acum cîțiva ani avea chiar o mutrișoară isteață, luminată de niște ochi jucăuși. Dar certurile cu negustorii făcuseră să-i răgușească vocea, mîncarea proastă îi stricase carnația, scrutarea neîncetată a unui viitor plin de neguri și de stînci îi stinsese strălucirea ochilor. Mai trăia în ea doar un suflet sfînt, adică inflexibil și lipsit de duioșie, o bunătate adîncă silită să se exprime doar prin mustrări și opreliști; dar și un orgoliu de castă, mortificat dar tenace, pentru că ea era nepoata unui mare pălărier din calea Independenza și disprețuia originea obscură a lui Girolamo pe care de altfel îl adora ca pe un copilaș prostuț dar iubit.

Privirea îi alunecă indiferentă peste cutia de carton împodobit. „Foarte bine. Îl trimitem avocatului Risma, căruia îi sîntem obligați".

Avocatul Risma, cu doi ani mai înainte, îi încredințase niște foarte complicate operații contabile și nu numai că-l plătise, dar îi mai și invitase pe amîndoi la masă în apartamentul mobilat ultramodernist, cu tot felul de mobile metalice, unde contabilul s-a chinuit ca un cîine din cauza încălțămintei noi cumpărate cu această ocazie. Și acum, din cauza acestui avocat care nu ducea lipsă de nimic, Maria lui, Andrea al lui, Saverio al lui, mica Giuseppina, el însuși, trebuiau să renunțe la unicul filon de abundență dezgropat după atîția ani!

Alergă într-un suflet la bucătărie, luă un cuțit și se repezi să taie firele aurite pe care vreo dibace lucrătoare milaneză le înnodase frumos; dar o mînă înroșită de muncă îi atinse obosită umerii: „Girolamo, nu fi copil. Știi că trebuie să ne revanșăm față de Risma".

Vorbea Legea, Legea consacrată de pălărierii integri. „Dar, dragă, ăsta e un premiu, o răsplată a meritului, o mărturie a considerației de care mă bucur!"

„Lasă asta! Grozavi oameni colegii ăștia ai tăi în ce privește sentimentele delicate! O pomană, Giro, nimic altceva decît o pomană". Îi rostea cu dragoste vechiul nume, îi zîmbea cu ochii în care el singur putea să regăsească trecutele încîntări.

„Mîine o să cumperi un alt cozonac, micuț; nouă o să ne ajungă; și patru lumînări roșii cu artificii, care sînt expuse la Standa; așa că o să facem o petrecere strașnică".

A doua zi, într-adevăr, a cumpărat un cozonăcel anonim, nu patru ci două din lumînările acelea grozave, și, printr-o agenție de comisionari, trimise cozonacul-mastodont avocatului Risma, ceea ce îl mai costă alte două sute de lire.

După crăciun mai cumpără un al treilea cozonac pe care, tăiat în felii subțiri, îl oferi colegilor care făcuseră aluzii prea clare la faptul că nu le dăduse nici măcar o fărîmitură din prada cea somptuoasă.

În ce-l privește pe avocatul Risma— zilele treceau dar de la el nu venea nici un semn de viață. O adevărată cortină de ceață căzuse peste soarta primului cozonac.

Se duse la agenția „Fulmine" să reclame. I se arătă cu dispreț micul registru al semnăturilor de primire, pe care servitorul avocatului semnase de-a-ndoaselea. După bobotează sosi însă o carte de vizită: „Cu cele mai vii mulțumiri și urări". Onoarea fusese salvată.

Traducere din limba italiană
de Tațiana ULMU

---

muzica

CARTEA DESPRE MUZICĂ

de George BĂLAN

Sînt din ce în ce mai numeroase cărțile despre muzică pe care le vedem apărînd în vitrinele și standurile librăriilor. Debussy, Paganini, Schumann, Beethoven, „Romantismul în muzică", „Opera romînească", „Sonata" sînt titlurile cele mai recente. Au apărut toate în mai puțin de două luni, ca un vădit semn al progresului pe care-l cunoaște în ultima vreme mișcarea noastră muzicologică. Cele mai multe din cărțile scoase de vrednica noastră Editură Muzicală tind să aparțină criticilor romîni, aflați într-o efervescență fără precedent în istoria muzicii noastre. Stimulați de setea de cultură a unor mase din ce în ce mai largi, ei se străduiesc să le pună la dispoziție mijloace cît mai bogate și perfecționate de educație muzicală.

Nu se simte necesitatea unei reclame speciale în jurul cărții despre muzică; rapiditatea cu care ea dispare de pe masa librarului ar putea fi invidiată de alte sectoare editoriale. Dacă-i consacrăm aceste rînduri, este pentru a atrage atenția asupra felului cum trebuie folosită cartea despre muzică pentru ca lectura ei să aibă o maximă eficiență. S-ar putea ca unii să se arate nedumeriți: cum ar putea fi o carte întrebuințată cu eficiență, altfel decît citind-o atent, făcînd sublinieri și conspecte și revenind din cînd în cînd la ea? Nu, nu aceste aspecte ale lecturii le avem în vedere, ele fiind cerințe aplicabile oricărui gen de carte. Ne gîndim la condiția specifică unei rodnice lecturi despre muzică: acompanierea ei de un interes sporit pentru muzica însăși.

Nu trebuie să uităm nici o clipă că lectura despre opera unui compozitor, despre un gen muzical își îndeplinește menirea ei numai dacă ne face să iubim și să înțelegem mai profund muzica. A citi o carte despre Debussy cu unicul țel de a te informa, fără a manifesta dorința de a purcede și la descoperirea muzicală, nu numai livrescă, a creației acestuia este un nonsens. Cărțile despre muzică se scriu cu scopul precis de a îndrepta pe cititor spre frumuseți și sensuri pe care nu le cunoaște; putem spune că am citit cu folos o carte despre muzică numai atunci cînd lectura ei ne-a călăuzit pașii spre comorile tăinuite ale acestei minunate arte.

Aceasta înseamnă că, atunci cînd citim o carte sau după terminarea ei, vom încerca prin toate mijloacele a ne face o imagine auditivă despre ceea ce descrie, analizează și evocă autorul. Citind bunăoară remarcabila carte despre Debussy a lui Romeo Alexandrescu, să căutăm discuri cu înregistrări din muzica acestuia, să „pîndim" la posturile de radio emisiunile consacrate muzicii debussy-iste, să nu scăpăm nici un concert unde aceasta este cîntată. Ne vom forma treptat o adevărată deprindere de a depista și— eventual — chiar colecționa capodoperele muzicii, deprindere care la unii poate deveni pasiune. Numai cînd lectura cărților despre muzică stimulează în noi formarea unei asemenea pasiuni a descoperirii și savurării muzicii, permițîndu-ne să o înțelegem mai adînc, numai atunci își atinge ea pe deplin scopul.

În alte lumini ne apare cartea însăși atunci cînd lectura ei se desfășoară în ambianța și sub semnul muzicii vii. Citindu-le numai pentru a ne informa, făcînd din lectura lor un scop în sine, cărțile despre muzică vor ajunge într-o bună zi să ni se pară aride și plictisitoare. Vom reține din ele caracterizări abstracte, amănunte biografice, titluri, anecdote, ceea ce este departe de a însemna o adevărată cultură muzicală. În condițiile unui permanent „acompaniament" muzical, lectura capătă însă eficiență artistică și sens creator, devine din ce în ce mai captivantă. Să tindem ca, citind, în noi să răsune tot timpul muzică. Iar de capodoperele acestei arte să ne apropiem ca ascultători luminați, cu tot bagajul de cunoștințe pe care ni le oferă cartea.

---

disc

TRIO „ENZO" LA ELECTRECORD

Cunoscutul trio vocal „Enzo" din R.D. Germană, care ne-a vizitat în cursul anului trecut, a înregistrat în studiourile casei noastre de discuri o serie de cîntece care alcătuiesc programul a două discuri de format mic (EDC-324 și EDC-325) apărute de curînd.

Înregistrarea, din punct de vedere acustic, prezintă un pas înainte față de producția de pînă acum a discurilor de muzică ușoară, excelînd prin acuratețe, fidelitate și mai ales claritate (ceea ce în cazul de față era absolut necesar). Trebuie să remarcăm cîteva ciudate absențe de pe etichetele fiecărui disc. Cine sînt autorii cîntecelor executate de trio „Enzo"? Care este formația instrumentală acompaniatoare? În cazul cînd acompaniamentul ar fi fost executat chiar de virtuoșii cîntăreți, era de la sine înțeles să se menționeze acest lucru pentru corecta informare a ascultătorilor. Este neplăcut ca, un cîntec răspîndit atît la noi cît și peste hotare cum este „Lalele" de Temistocle Popa, să apară fără indicarea compozitorului. Chiar dacă aranjamentul realizat de trio „Enzo" atît de ingenios și interesant pare oarecum îndepărtat de original, totuși sîntem obligați să admitem că melodia este proprietatea artistică a compozitorului. Tot așa cuvintele, care deși nu reprezintă o capodoperă a genului aparțin totuși textierului care le-a alcătuit.

Am sugera, de altfel, ca în cazul unei noi ediții să se procedeze la presarea unui disc mediu, de 25 cm, care să cuprindă repertoriul existent în ambele discuri citate mai sus.

Rareori ni s-a întîmplat să ascultăm o formație vocală atît de închegată, atît de omogenă și muzicală. Stilul personal de interpretare al celor trei cîntăreți germani reușește să cucerească simpatia iubitorilor de muzică prin originalitatea aranjamentelor în care execută melodii cunoscute, prin umorul cu care agrementează unele piese ca „Lollybop" sau „Butterfly song", prin receptarea plină de înțelegere a unor compoziții datorate compozitorilor străini (un exemplu strălucit fiind execuția plină de nerv și ingeniozitate armonică a piesei „Abends an der Newa", pe care mulți spectatori au avut prilejul s-o asculte de revelion în cadrul programului dăruit de televiziunea din R.D.G.).

Vlad MUȘATESCU

noutăți tehnice și științifice

FERESTRE-CALORIFER

În cadrul Laboratorului central pentru industria sticlei din R.P. Polonă, s-a realizat o metodă cu ajutorul căreia se poate obține sticlă bună conducătoare de electricitate. După turnare, pe sticlă se pulverizează sărurile unor metale, ca de pildă cromul sau nichelul, și apoi se arde. Sticla astfel obținută și apoi conectată la rețeaua electrică devine o sursă de radiații calorice. „Ferestrele calde" pot fi folosite atît în casele de locuit, cît și în automobile etc.

Uzina din Sciakowa va începe în curînd fabricarea în serie a „sticlei călduroase".

„GAZELE NOBILE" ÎȘI TRĂDEAZĂ TRADIȚIILE

Heliul, neonul, argonul, criptonul, xenonul și radonul au fost botezate „gaze nobile" din cauza „încăpățînării" lor de a nu intra în nici un fel de combinații chimice cu celelalte elemente din tabloul lui Mendeleev.

Oamenii de știință au izbutit, totuși, să le învingă dîrzenia. Un amestec compus dintr-o parte de xenon și cinci părți de fluor a fost supus, timp de o oră, unei temperaturi de 400°. Vasul conținînd amestecul a fost apoi răcit brusc. Deschizîndu-l, cercetătorii au descoperit cristalele unei combinații chimice noi — tetrafluorura de xenon.

Bucătarii pămîntului

de prof. dr. Haralambie CHIRILEI
de la Institutul agronomic „N. Bălcescu"
Ilustrații de Liliana ROȘIANU

Ajutoarele „vizibile" ale agricultorilor au cunoscut o îndelungată evoluție, de la sapa și plugul de lemn trase de om și apoi de animale domestice la tractoarele moderne. Din cele mai vechi timpuri oamenii au constatat că roadele culese de ei sînt cu atît mai bogate cu cît pămîntul este mai bine lucrat și deci cu cît dispun de unelte mai perfecționate în acest scop. Însă doar de relativ puțină vreme ei și-au dat seama că în agricultură beneficiază — fără să o știe — și de ajutoare invizibile, pe care le-a creat însăși natura. Este vorba de microorganismele care populează stratul arabil de la suprafața pămîntului.

Acestea constituie o „populație" foarte densă: într-un singur gram de pămînt luat din stratul arabil trăiesc sute de milioane și chiar miliarde de microbi, care aduc o contribuție considerabilă la mărirea recoltelor. Într-un anumit sens ei pot fi considerați bucătarii pămîntului. Și încă bucătari foarte isteți, specializarea cîștigîndu-și-o în decursul dezvoltării lor. Ei prepară hrană pentru plantele verzi care, la rîndul lor, intră în alimentația animalelor și a oamenilor.

Uzina vie din pămînt

Este poate mai puțin cunoscut faptul că denumirea de microbi desemnează grupe destul de variate de ființe vegetale și animale: bacteriile, care se situează între lumea vegetală și animală, grupa ciupercilor, din care fac parte diferitele mucegaiuri, și în fine protozoarele, animale cu organizare inferioară.

Toți acești microbi, cărora li se adaugă și alții aparținînd altor grupe de plante și animale, formează la un loc o masă vie destul de bogată, care în unele pămînturi poate să ajungă la greutatea de 2-5 tone la hectar și chiar mai mult. Pămîntul, prin urmare, nu este o masă moartă de sfărîmături de stînci amestecate cu resturi de animale și de plante putrezite, ci un mediu în care pulsează viața.

Prefacerile cele mai de seamă în stratul de pămînt arabil se datoresc mai ales bacteriilor, care fac ca resturile de plante și animale să se „desfacă" în substanțele din care s-au format. Prin putrezire rezultă humusul, care dă pămîntului culoarea lui neagră, și se eliberează diverse substanțe hrănitoare pentru plante. Humusul este o materie de mare preț pentru întreținerea bunelor însușiri ale solului și, în același timp, pentru reținerea multor substanțe minerale hrănitoare.

În pămînt întîlnim și bacterii care iau azotul din aer și-l „prelucrează" în combinații pe care plantele verzi le pot asimila. Azotobacteriile, aidoma piticilor din poveste, prind din văzduh moleculele de azot și le transformă în hrană azotoasă. După moartea bacteriilor, substanța conținînd azot rămîne în pămînt, îmbogățindu-l cu prețiosul element de care plantele de cultură și cele sălbatice au absolută nevoie. Astfel, în fiecare an un hectar de pămînt arabil se poate îmbogăți cu 20-50 kg de azot.

Rude apropiate ale azotobacteriilor sînt bacteriile care pătrund în rădăcinile plantelor leguminoase (fasole, mazăre, măzăriche, trifoi, lucernă etc.) și intră cu acestea în strînsă conviețuire (simbioză). Ele formează pe rădăcinile plantelor mici umflături în care își fac sălașul. Aceste viețuitoare aprovizionează planta cu azotul pe care îl iau din aer și folosesc în schimb de la ea substanțele nutritive de care au nevoie.

Alte bacterii din pămînt transformă diferitele substanțe minerale toxice, cum sînt hidrogenul sulfurat, amoniacul ș.a., în altele netoxice.

Îngrășămînt: bacteriile

Oamenii de știință, cunoscînd rolul microbilor în nutriția plantelor, au căutat să găsească mijloacele pentru întrebuințarea lor în scopul măririi fertilității solului și sporirii recoltelor. O metodă practică și de mare preț este popu-

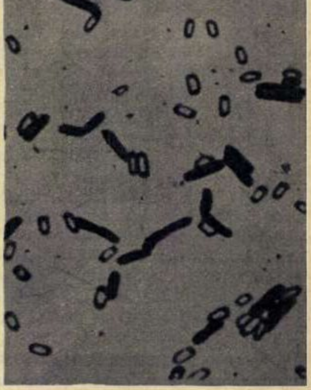

Nu prea arătoși, în schimb foarte activi și folositori, sînt „bucătarii pămîntului" din fotografie. Ei poartă numele oarecum ciudat de „bacillus subtilis".

În urma xenonului, s-a
ăsat „convins“ şi radonul. Ur-
ează la rînd criptonul, care
înă în prezent s-a împotrivit
u îndîrjire tuturor încercări-
or de a fi constrîns la o „mez-
lianţă“.

COSMOSUL — EAGĂNUL VIEŢII ?

Încercînd să dea un răspuns
roblemei apariţiei vieţii în
paţiul cosmic, cercetătorii
u supus un amestec de metan,
moniac şi apă unei tempera-
ări de —230°C, bombardîn-
u-l apoi cu protoni accele-
raţi. După 200 de secunde în amestecul de mai sus au fost descoperite urme de uree, acetamidă şi acetonă — combinaţii organice care joacă un rol important în procesele de activitate vitală. Se consideră că, datorită radiaţiilor stelelor, se realizează în mod constant şi permanent sinteza unor molecule organice, printre care pot fi şi molecule de aminoacizi. Nu este greu de presupus că particule dintr-o asemenea protoplasmă gelatinoasă ar putea cădea pe suprafaţa vreunei planete înzestrate cu atmosferă şi cu o climă corespunzătoare, unde ar da naştere vieţii.

IZOTOPII „MĂNÎNCĂ“ ELECTRICITATEA

În numeroase ramuri industriale sarcinile de electricitate statică — formate de pildă la prelucrarea hîrtiei, la pomparea ţiţeiului, la întinderea fibrelor sintetice — prezintă un serios inconvenient, o singură scînteie putînd provoca un accident.

Preocupaţi de această problemă, specialiştii maghiari au găsit o metodă interesantă de a se debarasa de electricitatea statică. Dacă în locurile unde ea se formează se vor pune plăcuţe de aramă acoperite cu un strat de izotopi radioactivi, activitatea sursei de radiaţii fiind proporţională cu viteza de acumulare a electricităţii, sarcinile electrice vor fi distruse imediat, pe măsura apariţiei lor. Radiaţiile radioactive ionizează aerul. Aerul devine astfel conductor electric, care literalmente „mănîncă“ sarcinile de electricitate statică.

SECERIŞ PE FUNDUL MĂRII

Pe Marea Albă se experimentează în prezent o maşină aparte. Este vorba de o dragă-cositoare, care coseşte şi adună de pe fundul mării, într-o oră, o cantitate de 11,5 tone de alge.

Algele marine au, după cum se ştie, multiple întrebuinţări: ele pot constitui un aliment bogat în principii nutritive pentru vite, un valoros îngrăşămînt pentru ogoare şi, totodată, materie primă pentru medicamente.

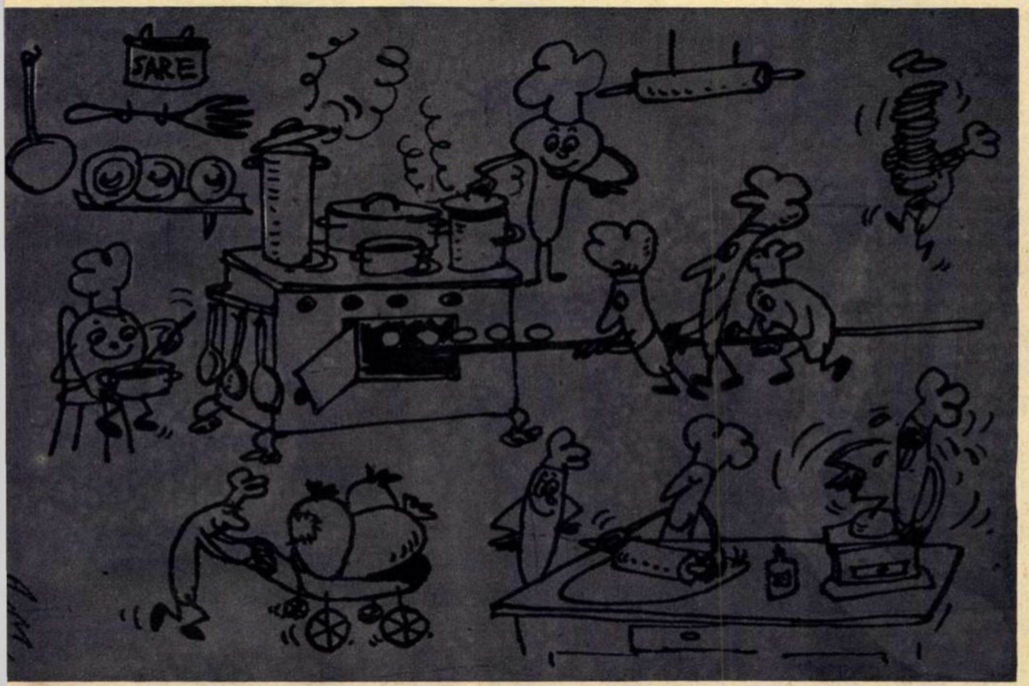

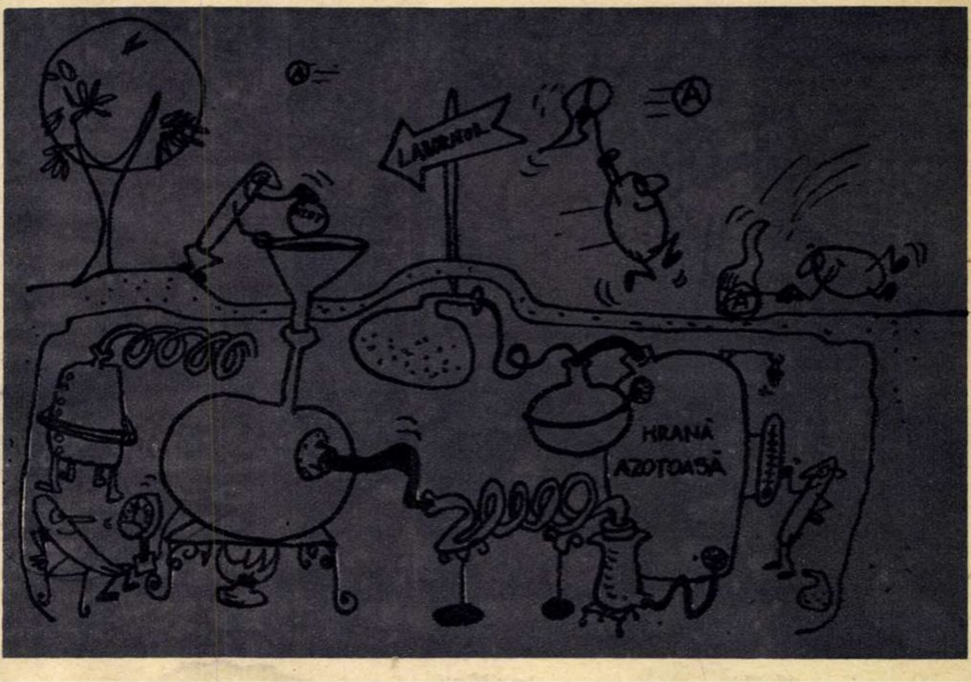

larea pe cale artificială a pămîntului cu bacteriile cele mai folositoare. Este vorba de aşa-numitele îngrăşăminte bacteriene: Nitragin, Azotobacterin etc. Pe această cale se introduc în pămînt — tratîndu-se seminţele, răsadurile, puieţii etc.— zeci şi sute de miliarde de bacterii selecţionate, care se înmulţesc treptat, pe măsura creşterii rădăcinilor plantelor. Astfel, acestea din urmă ajung să fie înconjurate de o populaţie bacteriană foarte numeroasă şi continuu reîmprospătată, care prepară din belşug substanţe hrănitoare.

Bacteriile mai produc şi o serie de substanţe care înlesnesc creşterea plantelor şi a unor microbi folositori din pămînt.

În anul 1954 s-a creat în ţara noastră Centrul experimental de îngrăşăminte bacteriene de la Băneasa, avînd sarcina să cerceteze, să producă şi să experimenteze pe diferite terenuri îngrăşăminte bacteriene. Rezultatele nu s-au lăsat aşteptate.

Folosirea Nitraginului în G.A.S. Mănăstirea, de pildă, a făcut ca la culturile de soia să se obţină un spor de 204 kg de sămînţă la hectar; pentru obţinerea acestui spor s-au cheltuit doar 14 lei! Centrul şcolar agricol Rîmnicul Sărat din Regiunea Ploieşti a obţinut, în urma aplicării Nitraginului la culturile de mazăre, un spor de 417 kg boabe la hectar.

Utilizarea Azotobacterinului la cartofi, diferite legume şi unele plante de cultură neleguminoase (viţă de vie, pomi fructiferi etc.) a determinat de asemenea obţinerea de sporuri mari de recoltă. Astfel, cu ajutorul acestui îngrăşămînt s-au obţinut importante sporuri de producţie la cartofi. La cultura sfeclei de zahăr, G.A.C. „9 Mai“ din comuna Cerebeanca, Raionul Snagov, a realizat prin folosirea Nitraginului un plus de producţie de 5.748 kg/ha.

Microbii pămîntului, prin urmare, ajută agricultorilor să obţină recolte bogate. Cu o singură condiţie: la rîndul lor, ei înşişi să fie „ajutaţi“ — prin lucrările solului şi diferite metode agrotehnice. Afînarea pămîntului creează microbilor condiţiile unei bune aerisiri şi asigurării umidităţii necesare pentru viaţa lor şi desfăşurarea activităţii de preparare a hranei. Dacă regulile agrotehnice care-i privesc sînt respectate, „bucătarii pămîntului“, după cum am văzut, nu pregetă să-şi arate recunoştinţa...

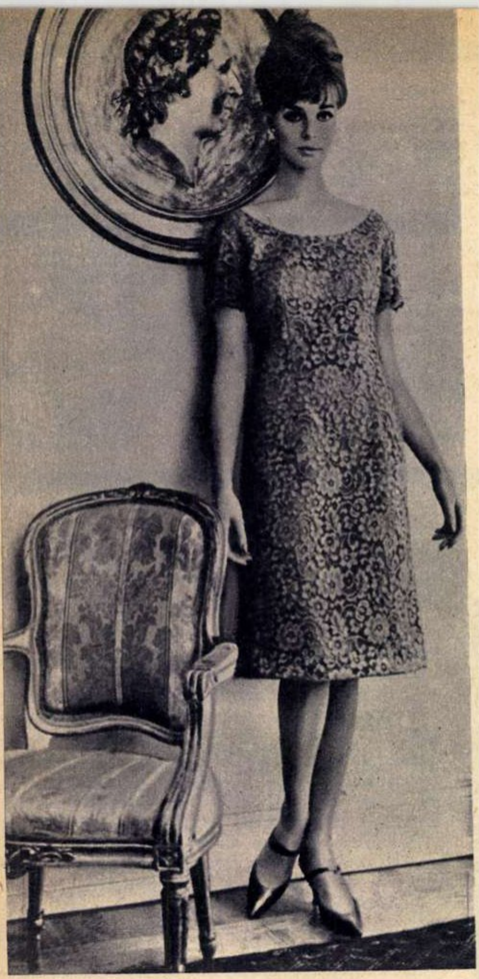

1

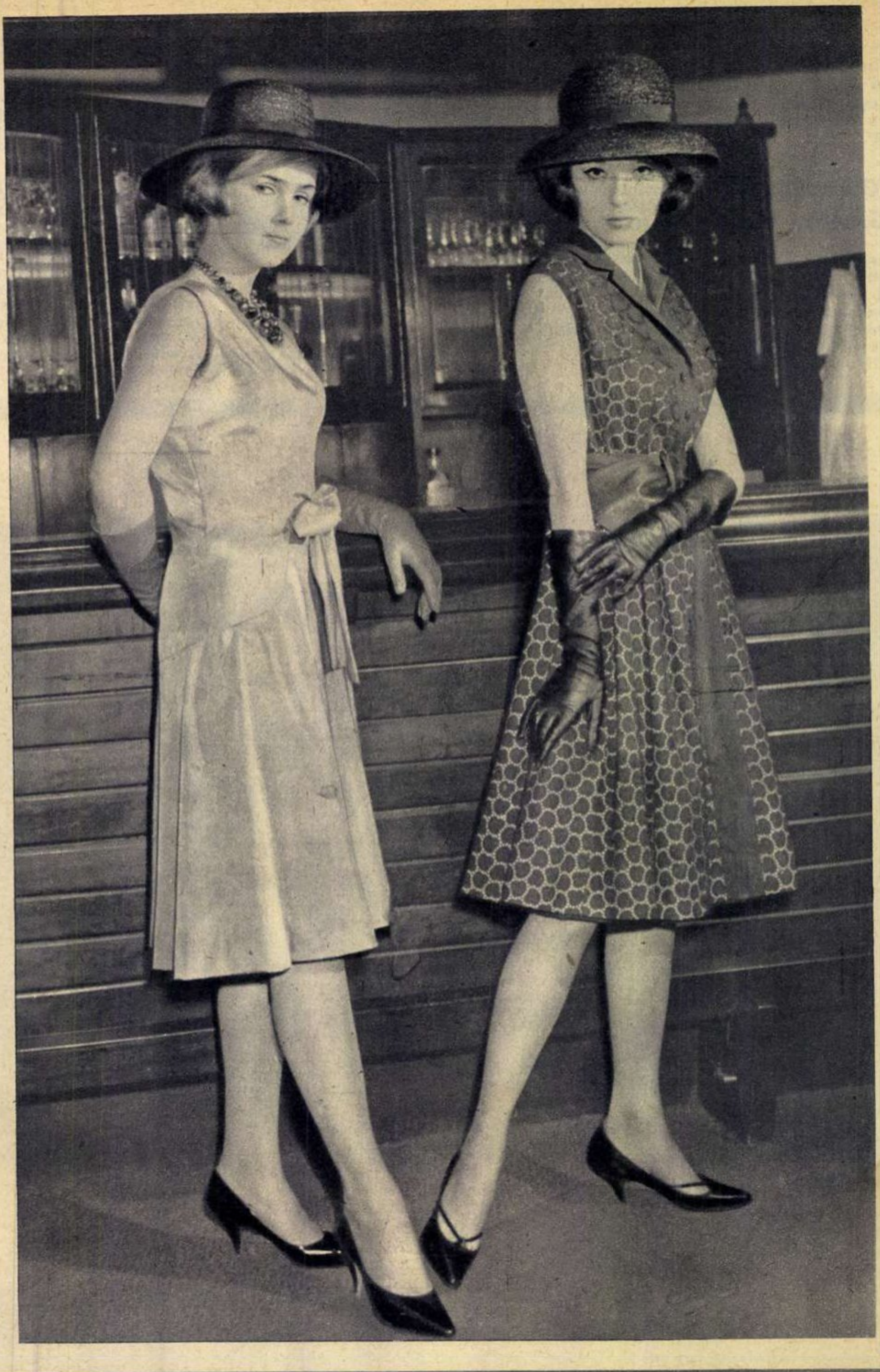

2

moda

O seară de primăvară

Ocaziile festive nu s-au rărit o dată cu sfîrșitul iernii. Dar ținutele fastuoase, în culori sumbre, din țesături cu fir, brodate cu mărgele și paiete, nu-și mai găsesc loc în serile de primăvară. Rochiile elegante ale noului sezon au o linie mai puțin apretată, cu talia la locul ei și cu fustele grațios evazate. Țesăturile sînt mai puțin pretențioase, iar principalul accent cade pe culoare.

Caracteristică pentru silueta preconizată de moda actuală, această rochie de dantelă (foto 1) e lucrată pe o căptușeală de satin în ton (model din R.D.G.).

Două ținute festive realizate de creatorii de modă din Praga: cea din stînga, din mătase naturală cu un imprimeu în tonuri pastel, iar cea din dreapta, din „broderie anglaise“ bleumarin, lucrată pe căptușeală albă (foto 2).

„Neue Berliner Illustrierte“

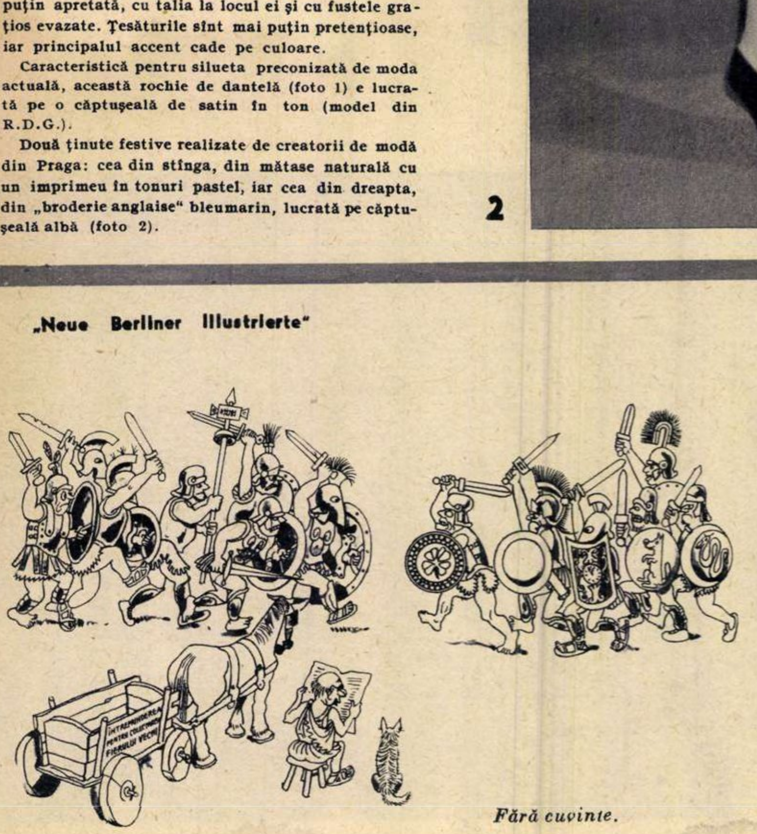
ÎNTREPRINDEREA PENTRU COLECTAREA FIERULUI VECHI

Fără cuvinte.

S. NOVAC

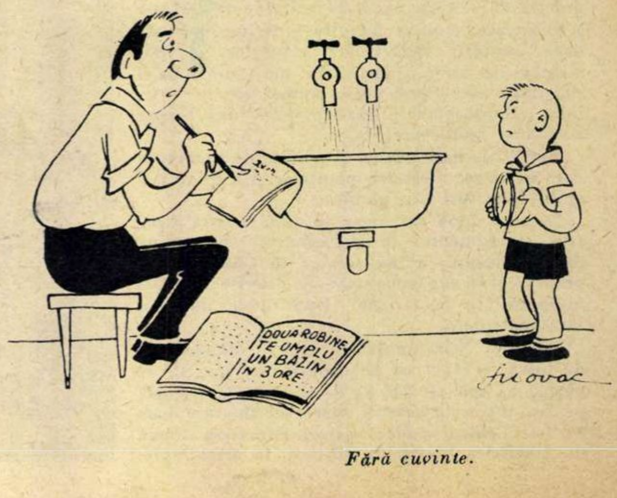
DOUĂ ROBINETE UMPLU UN BAZIN ÎN 3 ORE
Novac

Fără cuvinte.

povestea vorbei

De la raglan la... sarică

Se întîmplă adesea ca numele unor inventatori să se păstreze pînă astăzi în numele obiectelor — mai mult sau mai puțin importante — inventate de ei. Se pot cita numeroase exemple, printre care *șrapnel* (un fel de proiectil încărcat cu gloanțe), cuvînt legat de numele generalului englez *Shrapnell* (1761-1842). Domeniile sînt foarte variate, după cum se va vedea din cele ce urmează:

Semnul de punctuație numit *ghilimele* a fost născocit în secolul al XVII-lea de francezul *Guillemet;* moda *raglanului* este și ea rezultatul unei „invenții": s-a numit *raglan* pardesiul croit după gustul lordului *Raglan*, comandant al armatei engleze în timpul războiului din Crimeea. Un anumit gen de romane, caracterizate printr-un erotism bolnăvicios, este legat de numele autorului unor astfel de producții literare. E vorba de marchizul *de Sade*, care a trăit între 1740 și 1814 și de la care ne-au rămas, în afară de romane, și cuvinte ca *sadic* sau *sadism*. Cuvintele acestea au fost folosite la început numai pentru a caracteriza personajele lui Sade, dar azi sfera lor de întrebuințare s-a lărgit mult și le aplicăm oricărei persoane care are plăcerea bolnăvicioasă de a chinui.

Cîteodată numele unei populații întregi se păstrează în denumirea unor obiecte produse de ea. Se întîmplă ca populația aceasta să nu mai existe de multă vreme și, eventual, să nu fi jucat un rol deosebit în istorie. Totuși amintirea ei persistă sub forma unor cuvinte. Este cazul cuvîntului nostru *sarică* (manta mițoasă lungă, țesută din fire groase de lînă), a cărei poveste ne duce tocmai în antichitate, la *seri*, popor din Asia. Serii făceau comerț cu mătasea pe care grecii și romanii au numit-o de aceea „țesătură făcută de seri". O haină lucrată din mătase se numea pe latinește *serica*, apoi *sarica*. Paralel cu învelișul sonor s-a schimbat și înțelesul cuvîntului: de la „haină de mătase" la „manta de lînă".

În legătură cu numele *serilor* trebuie amintit aici și cuvîntul *sericicultură* (creșterea viermilor de mătase), compus din *Sericum* (numele latinesc al mătăsii) și cultură.

Sorin STATI

Rik AUERBACH

După alegerile din Nicaragua și Paraguay.

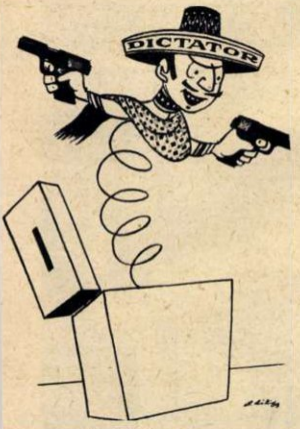

— *Am ieșit!!!*

„Ludas Matyi"

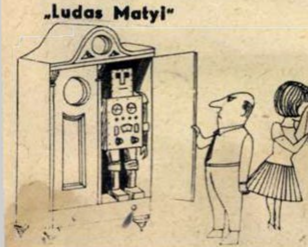

Dramă modernă.

de vorbă cu medicul

HEMOSTAZA

V-ați pus vreodată întrebarea de ce se încheagă sîngele imediat, la orice rană sau tăietură, și de ce nu se încheagă și spontan în vasele organismului? De ce vara sîngerarea unei tăieturi se oprește mai greu decît iarna? De ce unele boli de sînge dau hemoragii foarte grave, ce nu pot fi oprite decît cu foarte mare dificultate?

Întrebările de mai sus se referă la una din funcțiile foarte importante ale organismului: hemostaza.

Termenul de hemostază provine de la cuvintele grecești *hemos* (sînge) și *stazis* (oprire), deci: oprirea sîngerării. Hemostaza se poate produce spontan — prin mijloace proprii de apărare a corpului — sau medical (chirurgical), atunci cînd hemoragia depășește posibilitățile organismului.

În hemostaza spontană participă toți factorii interesați în leziune: țesutul, vasul sanguin și sîngele. Țesutul lezat eliberează o substanță activă — tromboplastina — capabilă, în contact cu sîngele, să declanșeze coagularea acestuia. Vasul tăiat se apără și el: orice pierdere de sînge determină îngustarea sa și deci pierderea unei cantități mai mici de sînge la locul accidentului. (De aceea pot fi mai abundente hemoragiile vara, cînd vasele sînt destinse, dilatate, și mai reduse iarna, cînd ele sînt mai contractate.)

Mecanismul cel mai important al hemostazei rămîne însă coagularea sîngelui. În afara cunoscutelor plăcuțe sanguine, intervin multipli factori — pînă în prezent se cunosc peste 20.

Plăcuțele sanguine sînt foarte friabile: în contact cu orice asperitate cît de mică ele se sparg, eliberînd o tromboplastină asemănătoare celei din țesuturi.

Tromboplastina eliberată din plăcuțe și din țesut declanșează prima etapă a procesului de coagulare; desfășurarea ulterioară se petrece asemănător unei reacții în lanț, care se termină prin formarea cheagului. Inițial se produce așa-numitul cheag mare, roșu, alcătuit dintr-o rețea de proteine ale cărei ochiuri cuprind sînge. În etapa următoare cheagul se retractă; rămîne astfel numai un dop mic, strict necesar astupării vasului rupt. După vindecare și refacerea peretelui intră în joc alte mecanisme care topesc cheagul, devenit acum inutil, și totul reintră în normal.

Coagularea necesitînd un mare număr de factori participanți este lesne de înțeles că tulburarea sa poate avea origini și explicații foarte variate. De multe ori aceste tulburări se constată întîmplător: astfel, după o extracție dentară se poate produce o sîngerare prelungită; la lovituri chiar slabe apar vînătăi (hematoame) întinse; sîngerarea consecutivă unei tăieturi se oprește foarte greu etc. Este sarcina medicului ca, printr-o analiză judicioasă a tuturor semnelor clinice și de laborator, să găsească cauza exactă a tulburării din multitudinea posibilităților existente: lipsa vitaminelor C, P, K, E, lipsa ereditară a plăcuțelor sanguine sau a unui factor de coagulare din sînge, boli de splină, de ficat, de măduvă osoasă, tulburări ale vaselor, tulburări hormonale etc.

Nu toate bolile care provoacă tulburări de hemostază sînt la fel de importante și de grave. Deoarece unele dintre acestea ridică probleme extrem de serioase pentru sănătatea organismului — constituind uneori adevărate infirmități — este necesar ca ele să fie tratate cu toată seriozitatea, respectînd cu strictețe indicațiile medicului specialist.

Dr. A. FABIAN

Cuvinte... darnice

ORIZONTAL: 1) Beneficiul dărniciei (inf.) — Ștergar. 2) A se da de partea cuiva — Program pe ore (pl.). 3) Merge cu... Mia! — Dă... ora exactă! 4) Dau... viață — Se dă-n vînt după miere și zmeură. 5) Pronume — A însufleți — Simultan... muzical. 6) Moștenire (arh.) — A iubi... foarte. 7) Dă-ndărăt — A da uitării — A dărui. 8) Plini de ațe — Se dă la sfîrșitul adunării! 9) A da în primire — Înainte de... dat, în general. 10) Traian — Care produce un zgomot metalic. 11) Masă pietroasă — Ispășesc în locul altora — Explozie entuziastă. 12) Dată pe... piatră — Sfială (mold.). 13) Se dă la ... fugă! — A da însemnătate.

VERTICAL: 1) A da mîna în cadru... festiv — Dat... în minge. 2) A se da pe gheață — Dă-n gropi. 3) A da de dracul! — Fiul lui Dedal — Circa (abr.). 4) Căpetenie de cazaci — Bogăție. 5) Nici eu, nici el — De-a-ndoaselea — Parte! 6) Dai indicații — Popor negru de pe coasta de vest a Africii. 7) Parfumări — Terminat. 8) Comună în Raionul Cîmpeni — A da de... fundul sacului. 9) A da ocol — A da în brînci. 10) Se dă exactă la radio — Dau de-o parte ce nu-i bun — Pense! 11) A da din belșug — Un fel de... spus pe nume. 12) Grozăvii — Le dai sau ți se dau. 13) Individual — Se dau... treptat.

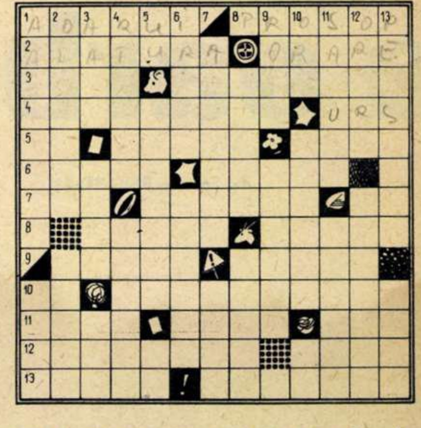

Dezlegarea jocului „CONSTRUCȚII", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Terasă — Roman. 2) Atelier — Săli. 3) Baratä — Lacăt. 4) Lc — Ma — Fațadă. 5) A — Fa — Caturi. 6) Me — F — Țărani. 7) Coloană — Al — N. 8) Alinia — A — Est. 9) Montatori — Ar. 10) Ina — Nituri — A. 11) N — Rețea — Ivăr. 12) Elevă — Roșite.

umor

S. NOVAC

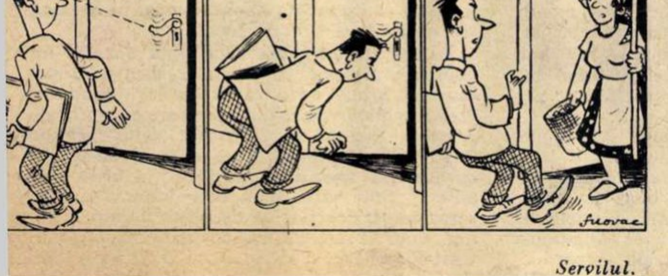

Servilul.

V. TIMOC

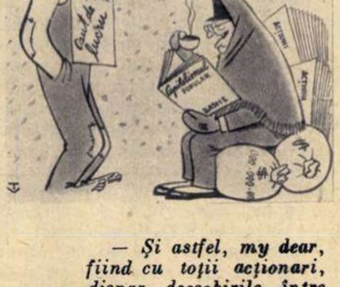

— *Și astfel, my dear, fiind cu toții acționari, dispar deosebirile între clase!...*

I. ANDRONIC

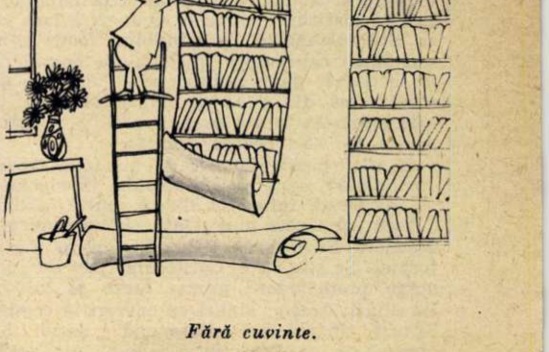

Fără cuvinte.

Inscripţie pe marginea unor fotografii

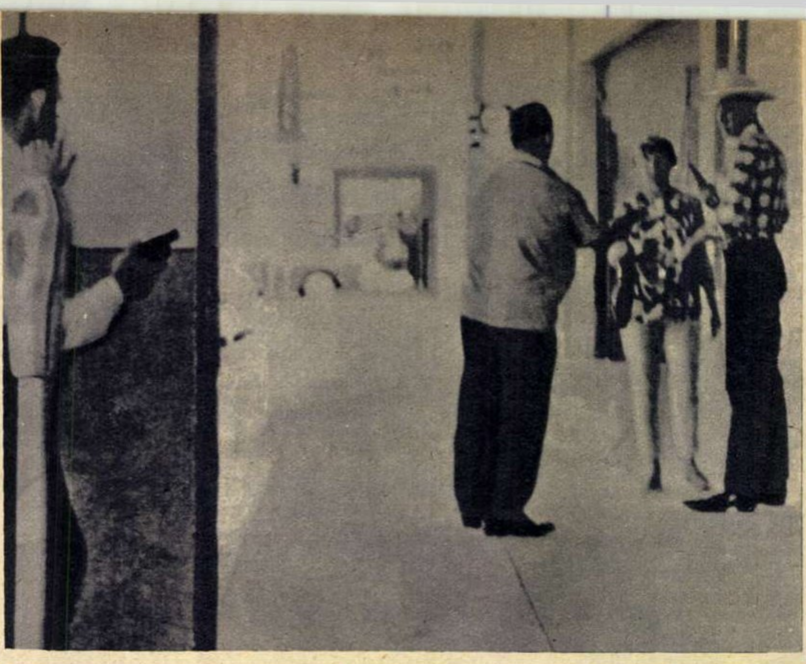

Justiţia e oarbă ?

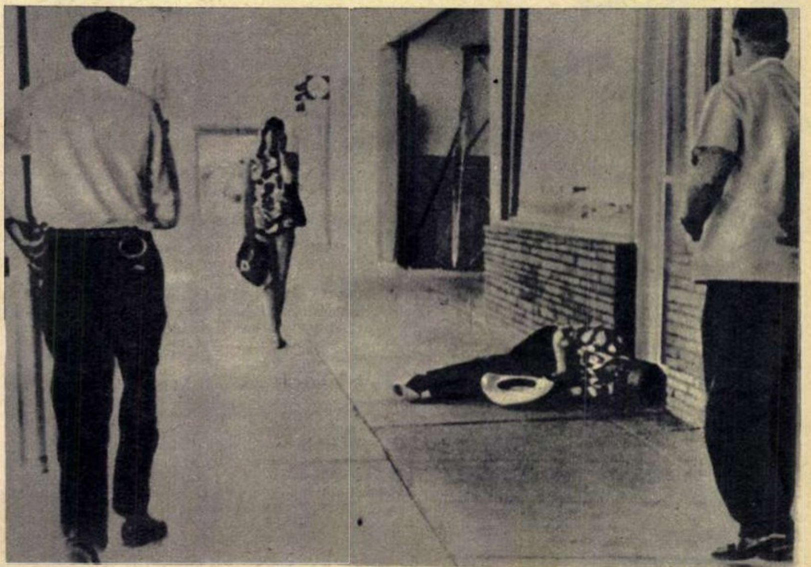

de Lascăr SEBASTIAN

După cum arată istoricul latin Sallustius, regele Numidiei, Iugurtha, chemat la Roma sub acuzaţia de-a fi instigat la o crimă, a scăpat de pedeapsă fiindcă a mituit o seamă de senatori. Părăsind Roma, regele numid a exclamat: *Urbem venalem et mature perituram, si emptorem invenerit*. Adică: „Oraş venal, care curînd ar pieri dacă s-ar ivi un cumpărător".

Cu toate acestea, nu alţii decît romanii au imaginat, în mitologia lor, pe Astreea, zeiţa Dreptăţii, legată la ochi, simbolizînd astfel spiritul de nepărtinire al împărţitoarei de dreptate. De la ei, întreaga lume a exploatării a împrumutat dictonul solemn: „Justiţia e oarbă". Şi sufletele neprihănite au avut totdeauna candoarea de a crede în imparţialitatea justiţiei... pînă au avut de-a face cu ea. Sub sclavagism, în orînduirea feudală, în societatea capitalistă, justiţia nu numai că nu e oarbă, dar deschide ochii bine, ca să cîntărească din ochi pe împricinaţi, să le afle greutatea în aur şi să se edifice în felul acesta cui să-i acorde dreptatea.

În zilele noastre, în S.U.A., bunăoară, acest „principiu", dacă nu-i totdeauna în vigoare, se manifestă totuşi în foarte multe cazuri.

Iată, să facem cunoştinţă cu un oarecare Kenneth B. Raymond din El Centro (California). Se ştie că în California, ţară de aur, curge pretutindeni numai lapte şi miere, iar cîinii, fireşte, umblă cu covrigi în coadă. Totuşi, tînărul K.B. Raymond e şomer. Se cheamă că n-are ce mînca. Nici el, nici soţia lui, care se află în pragul unei nasteri. E uşor să ne închipuim dezorientarea şi deznădejdea tînărului, viitor tată. Cum să iasă din impas? În mintea lui vlăguită şi buimăcită nu găseşte decît o soluţie: să falsifice un cec, să se prezinte la banca din El Centro, să încaseze banii şi să-şi rezolve astfel perioada de criză, pînă îşi va găsi de lucru. Numai că tînărul şomer e un ageamiu în asemenea treburi delicate. A falsificat cecul cu grosolănie. A fost descoperit. A încercat să fugă. Nevasta îl aştepta afară. Dar afară mai erau şi doi detectivi. Unul din ei, mai iute de mînă, l-a împuşcat. Dacă cecul, grosolan falsificat, n-a fost o soluţie, toate grijile le-au risipit gloanţele detectivului. Şi în vreme ce poliţaiul îşi vîra revolverul în buzunarul de la spate, calm şi satisfăcut că şi-a împlinit datoria, K. B. Raymond zăcea la pămînt fără suflare. Moartea lui a scăzut cu o unitate numărul nesfîrşit al braţelor de muncă nord-americane care, acum, se află fără muncă.

Dar să nu fim „sentimentali"! Raymond a comis o infracţiune? Cine nu merge pînă la cauze, nepăsîndu-i de ele, răspunde repede: Da, a comis! Justiţia trebuia să intre în funcţiune? Trebuia! Şi a intrat. Rapid, pe loc, fără judecată şi fără apel.

Asta s-a putut întîmpla fiindcă Raymond a fost ageamiu şi şomer.

Dar în S.U.A. gangsterii nu sînt şomeri şi nici ageamii. De aceea, chiar cînd se-ntîmplă să aibă de-a face cu justiţia, justiţia îi găseşte — tot aşa: pe loc şi fără apel — nevinovaţi. De pildă, Anthony Joseph Accardo, gangster faimos, supranumit „regele lumii interlope din Chicago". N-o să dăm despre el bogatele amănunte pe care le dă săptămînalul american „The Saturday Evening Post". De ajuns să amintim că, în luxoasa lui proprietate din Chicago, numai baia de onix negru l-a costat peste 10.000 de dolari. De unde? Toată lumea din Chicago, şi nu numai de acolo, ştie că „Tony" e părtaş la asasinate, răpiri şi „alte activităţi gangstereşti", cum zice săptămînalul citat. E drept că Tony a fost arestat de 23 de ori, dar de tot atîtea ori „justiţia oarbă" l-a găsit fără vină şi i-a redat libertatea. Ultima oară a fost tocmai în ziua cînd glontele justiţiar l-a doborît pe ageamiul şi şomerul Raymond.

Un magistrat onest, procurorul Ogilvie, care nu demult a demisionat din magistratură, a declarat că achitările sistematice ale faimosului Tony sînt „o lecţie periculoasă pentru tinerii din S.U.A. Ele le arată că crima rentează".

Poate că bietul Raymond tocmai pe această rentabilitate a contat. Naivul!

Punînd faţă-n faţă cele două cazuri, nu vom face altceva, în încheiere, decît să repetăm cuvintele necăjitului tocilar ambulant de acum două veacuri, despre care ne vorbeşte Anatole France în „Părerile d-lui Jérôme Coignard". Tocilarul, care a avut de-a face cu justiţia vremii şi ţării lui, a oftat din adînc: „Sînt sătul de-a mai îndura nedreptatea împărţitorilor de dreptate". Care, desigur, erau atunci tot aşa de „orbi" ca şi senatorii Romei, ca şi atîţia magistraţi americani de azi.

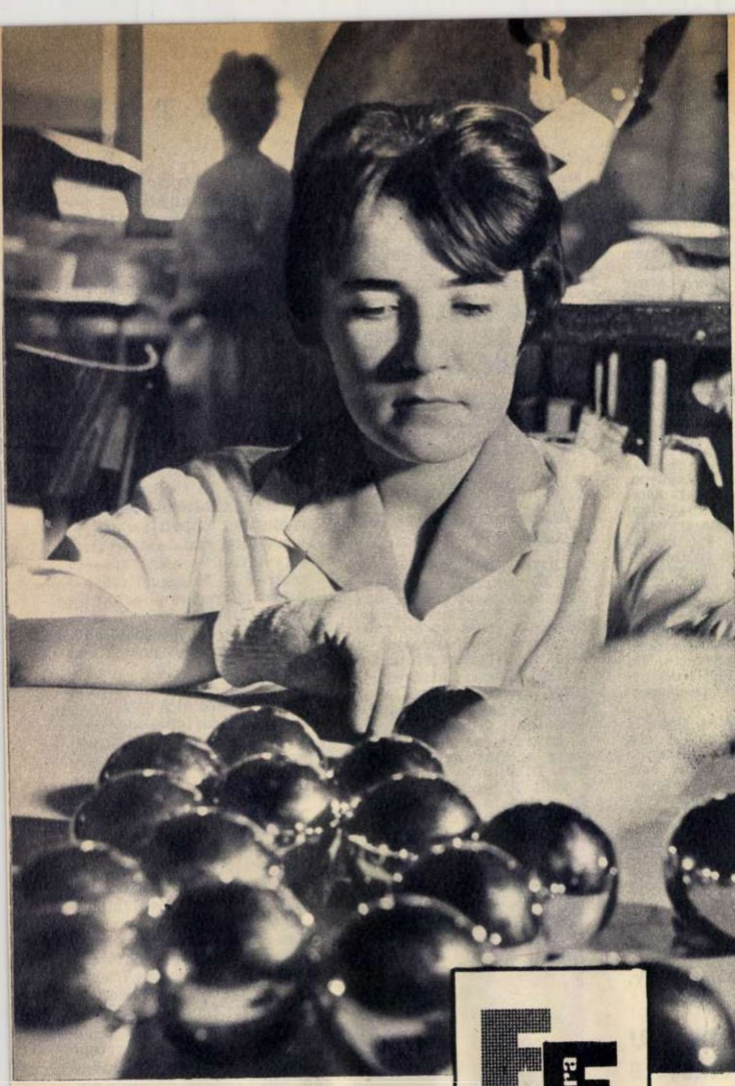

Adevărate bijuterii. Calitatea rulmenților produși la Uzinele „Rulmentul“ din Brașov este rezultatul nivelului tehnic înalt și atenției deosebite acordate fiecărei bile în parte, în timpul procesului de fabricație.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Flacăra
10

Micul comentar

Primele deziluzii

N-a trecut prea multă vreme de cînd cancelarul Adenauer a venit la Paris pentru semnarea acordurilor militare franco-vest-germane. Prin unele publicații a mai continuat să apară faimoasa fotografie a îmbrățișării celor doi conducători de state. Dar iată că luna de miere a proaspetei cununii din cadrul alianței NATO nici nu s-a sfîrșit și jurămintele sub clar de lună încep a fi date uitării. Ziarele franceze au început a anunța sub titluri mari că „nu va mai exista tancul franco-vest-german“, că „Germania occidentală preferă tunurile engleze pentru tancul său“, că „Bonnul s-a hotărît...“ etc., etc.

După cum se știe, tratatul franco-vest-german, alianță a monopolurilor și cercurilor militare din cele două state, trebuia să producă efecte și pe planul construcției în comun a patru tipuri mai importante de arme. „În fapt — scria «Aurore» — această cooperare trebuia să se manifeste în primul rînd în sectorul înarmărilor; or, se pare că bilanțul rezultatelor pozitive nu corespunde cu speranțele inițiale...“

Care erau speranțele? Planurile inițiale ale tancului au fost alcătuite de către inginerii francezi; specialiștii din cele două țări au pornit apoi la construirea separată a două prototipuri. Cel mai bun urma să devină primul „tanc european“. În momentul cînd peste Rin a fost terminat prototipul, s-a anunțat și lovitura de teatru: tancurile nu vor mai fi încercate în vederea alegerii, iar cel vest-german, intrat deja în producție, nu va fi înarmat cu tunul francez, cum se stabilise inițial, ci cu un tun englez! Pentru aceasta, constructorii vest-germani au modificat substanțial proiectul francez. Dat fiind că un asemenea lucru nu se poate face peste noapte, este de la sine înțeles că specialiștii francezi au fost lăsați să lucreze în gol timp de doi-trei ani. Separat de aceasta, se apreciază că tancul vest-german va fi superior celui francez. Bonnul a și anunțat că-l va vinde pe piața occidentală a înarmărilor. Din aceasta decurg cel puțin două consecințe: în primul rînd, tancul francez nu va putea fi vîndut nici militariștilor vest-germani și nici altor state din cadrul NATO; în al doilea rînd, în cadrul alianței dintre cele două țări, Franța se vede pusă în inferioritate încă într-un domeniu important care afectează echilibrul de forțe dintre cele două state.

A doua deziluzie pentru partea franceză a fost cea provocată de cumpărarea de către Bundeswehr a unor elicoptere americane în locul celor franceze. Aceasta se întîmplă tocmai în momentul în care presa franceză vorbește tot mai insistent despre dificultățile prin care trece industria aeronautică franceză... În plus, generalii de la Bonn au achiziționat și un avion englez care concurează serios cel mai bun avion de luptă francez!

Așa se întîmplă atunci cînd se încheie tratate cu cei ce au susținut întotdeauna că acordurile valorează mai puțin decît hîrtia pe care au fost scrise.

Să se fi umplut însă cupa deziluziilor? Se pare că nu, întrucît, printre altele, în acordurile dintre Paris și Bonn mai există încă două proiecte militare care trebuie să fie realizate pe baza planurilor franceze.

Eugen PHOEBUS

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI

Zilnic. Progr. I: 5.00, 6.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi la 22.30), 23.50-23.55
Progr. II: 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00
Duminica. Progr. I: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55
Progr. II: 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic: 13.40 (Progr. I)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM

Zilnic: 12.10 (Progr. II), 13.45 (Progr. I)

DUMINICĂ 10 MARTIE Programul I *6.00:* Melodii populare romînești *6.30:* Mici piese simfonice *7.10:* Concert de dimineață *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Școala și viața *8.30:* Cîntece și jocuri populare romînești *9.00:* Muzică de estradă *9.30:* Teatru la microfon pentru copii *10.30:* Corul Direcției regionale a navigației maritime din Constanța *11.00:* Program pentru oamenii muncii de pe ogoarele patriei *11.30:* Vorbește Moscova! *12.00:* Muzică din opere *12.30:* Melodii din filme *13.10:* De toate pentru toți *14.00:* Muzică populară romînească *14.30:* Piese instrumentale *14.40:* Muzică ușoară *15.20:* Concertul în La minor pentru vioară și orchestră de Glazunov — solist David Oistrah acompaniat de Orchestra simfonică de Stat a Uniunii Sovietice, dirijor Kiril Kondrașin *15.44:* Muzică populară romînească *16.15:* Muzică ușoară *16.40:* Jocuri populare romînești *17.00:* Din viața satelor patriei *17.40:* Cîntă pianista Maria Fotino *18.00:* Valsuri *18.30:* Romanțe *19.00:* Concert din operetele lui Suppé, Dendrino, Mokrousov, Planquette, Johann Strauss, Lopez *19.35:* „Melodii, melodii“ — emisiune de muzică ușoară *20.00:* Teatru la microfon — „Candide“, după romanul lui Voltaire, cu: Radu Beligan, Nicolae Gărdescu, Natașa Alexandra, Victoria Mierlescu, George Măruță, Liliana Tomescu, Florin Scărlătescu, Mircea Șeptilici ș.a. *21.12:* Muzică de dans *23.00:* Simfonia a II-a în La major de George Enescu.

Programul II *7.00:* Ansamblul de cîntece și fanfara reprezentativă a Armatei *7.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *8.00:* Muzică ușoară *8.30:* Clubul voioșiei *8.50:* Anunțuri, muzică *9.00:* Muzică populară romînească *9.30:* Melodii de estradă *10.00:* Arii din opere interpretate de Viorel Ban, Maria Voloșescu, Garbis Zobian, Elena Cernei, Elena Dima-Toroiman și Mihail Arnăutu *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică ușoară sovietică *11.00:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor Jan Hugo Huss — Simfonietta de Ion Dumitrescu; Concertul nr. 2 în Do minor pentru pian și orchestră de Rahmaninov — solist Tadeusz Zmudzinski (R.P. Polonă); Simfonia „Despărțiri“ de Joseph Haydn; Poemul coregrafic „Valsul“ de Ravel. În pauză: emisiunea „Cinema“ *13.00:* Concert de prînz *14.05:* Cîntă Luminița Cosmin *14.30:* Cine știe cîștigă! *15.15:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *16.00:* Oameni și fapte *16.08:* Muzică corală romînească *16.30:* Patru dansuri romînești de Tiberiu Brediceanu; „Kamarinskaia“, fantezie pe temele a două cîntece populare ruse de Glinka; Dansuri slave de Dvorak; Trei fragmente din suita a II-a „Arleziana“ de Bizet; Rapsodia ungară nr. 1 în Fa minor de Liszt *17.15:* Versuri de dragoste *17.25:* Muzică ușoară *18.05:* Fragmente din opera „Andréa Chénier“ de Giordano *18.41:* Muzică instrumentală *19.00:* Muzică de dans *19.30:* Din cîntecele și dansurile popoarelor *20.05:* Muzică ușoară *20.30:* Cîntă Ileana Constantinescu *20.45:* Muzică de dans *21.45:* Poeme în proză *22.00:* Muzică de dans *22.18:* Cvartetul în La major de Caudella *23.10—24.00:* Muzică de dans.

LUNI 11 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică ușoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romînești *6.07:* Dansuri simfonice *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică de fanfară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Mici piese de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Vaccinarea antipoliomielitică *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Jocuri populare romînești *8.00:* Sumarul ziarului Scînteia *8.08:* Muzică vocală și instrumentală *8.30:* Cuplete, duete și scene vesele din operete *9.00:* Tinerețea ne e dragă! *9.20:* Cîntece pentru cei mici *9.30:* Melodii populare romînești *10.00:* Muzică ușoară *10.27:* Cvintetul în Sol minor de Mozart *11.05:* Coruri din opere *11.30:* Dansuri de estradă *12.00:* Poemul primăverii de D. Bughici; Rapsodia de M. Popa *12.32:* Prelucrări de folclor din țările socialiste *13.10:* Soliști sovietici de muzică ușoară *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Cîntece și jocuri populare romînești *15.00:* Muzică ușoară *15.30:* Concert din opere *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Cîntă la vioară Constantin Busuioc *17.10:* Tineri interpreți în studio: flautistul Gheorghe Mureșanu *17.30:* „Prietena noastră cartea“ — „Zece zile singuri“ de Arkadi Mincikovski *18.00:* Potpuriuri *18.30:* Lecția de limba rusă (începători) *18.40:* Arii și duete din operete *19.00:* În pas cu știința *19.20:* Poemul simfonic „Pinii din Roma“ de Respighi *19.46:* Cîntă Lili Creangă *20.15:* Soliști de muzică ușoară *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Simfonia a II-a de Carl Nielsen *21.15:* Pe teme internaționale *21.25:* Muzică ușoară romînească *22.25:* „Mare sărbătoare la Capuleți“ și scenă de dragoste din Simfonia dramatică „Romeo și Julieta“ de Hector Berlioz — interpretează Orchestra simfonică din Boston, dirijor Charles Münch *23.00:* Concert de noapte.

Programul II *12.15:* Muzică ușoară *12.45:* Muzică de balet de compozitori sovietici *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *14.10:* Fragmente din opera „Martha“ de Flotow *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Suita a II-a din baletul „Călin“ de Alfred Mendelsohn; Rapsodia I de Marțian Negrea *15.36:* Muzică populară romînească *16.10:* Piese corale inspirate din viața nouă a patriei *16.30:* Fragmente din opera „Meșterul din Boian“ de Konstantin Iliev *17.00:* Muzică ușoară *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Simfonia a II-a în Re major de Beethoven *18.45:* Doine și jocuri populare romînești *19.15:* Corul academic rus de stat dirijat de Aleksandr Sveșnikov *19.30:* Din activitatea sfaturilor populare *19.40:* „Ghid muzical“ (II) *20.20:* Moment poetic *20.25:* Din muzica popoarelor *21.15:* Cîntece *21.30:* Pagini de reportaj *22.00:* Cîntă Giuseppe di Stefano *22.30:* Muzică ușoară *23.10—24.00:* Variațiunile „Goldberg“ de Johann Sebastian Bach, la clavecin Wanda Landowska.

MARȚI 12 MARTIE Programul I *5.07:* Jocuri populare romînești *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică de fanfară *6.07:* Muzică distractivă *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică populară romînească *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece *7.30:* Sfatul medicului: Profilaxia gripei *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Piese instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Jocuri populare romînești *8.30:* Preambul, Intermezzo și Marș de Zeno Vancea; Șase tablouri simfonice din Munții Rodnei de Dariu Pop *9.00:* Suite corale *9.30:* Muzică ușoară sovietică *10.00:* Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *10.30:* Muzică din opere *11.05:* Sonata pentru vioară și pian de Iuri Levitin — interpretează David Oistrah la vioară și compozitorul la pian *11.30:* Melodii populare romînești *11.45:* Radio prichindel *12.00:* Melodii de estradă *12.30:* Răspundem ascultătorilor *12.40:* Scene din operete *13.10:* Muzică populară romînească *14.00:* Simfonia nr. 103 în Mi bemol major de Haydn *14.32:* Muzică ușoară *15.00:* Scene din opere *15.30:* Muzică instrumentală *15.45:* Melodii populare romînești *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Cîntece de pace și prietenie *17.10:* Pe teme medicale *17.20:* Concerte de Vivaldi din ciclul „L'estro armonico“: Concertele nr. 5, 6 și 7 — Orchestra de cameră „I virtuosi di Roma“, dirijor Renato Fasano *17.47:* Dansuri din opere *18.00:* Universitatea tehnică — Ciclul metalurgie *18.15:* Muzică populară romînească *18.30:* Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur *18.40:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 28, opus 101 în La major *19.00:* Revista economică *19.20:* Muzică de estradă *19.35:* Program muzical pentru fruntași în producție *20.15:* Cîntă surorile Cossak și George Bunea *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică de dans *21.15:* Cine știe, cîștigă! *22.25:* Muzică de dans *22.53:* Lieduri de Duparc — interpretează baritonul Dan Iordăchescu și pianistul Valentin Gheorghiu; Concertul în Re major opus 21 pentru pian, vioară și cvartet de coarde de Chausson.

Programul II *12.15:* Lucrări de compozitori sovietici *12.43:* Concertul nr. 2 în Fa minor pentru pian și orchestră de Chopin — solist Lev Oborin acompaniat de Orchestra ungară de Stat, dirijor Gyula Nemet *13.15:* Festival literar *13.30:* Muzică ușoară *14.10:* Orchestra de mandoline a Complexului de industrializare a lemnului din Rîmnicu-Vîlcea *14.30:* Serenada pentru orchestră de coarde de Ceaikovski *15.00:* Muzică populară romînească *15.30:* Valsuri și tangouri *16.10:* Lieduri de Schubert

CUM SĂ-MI MOBILEZ APARTAMENTUL?

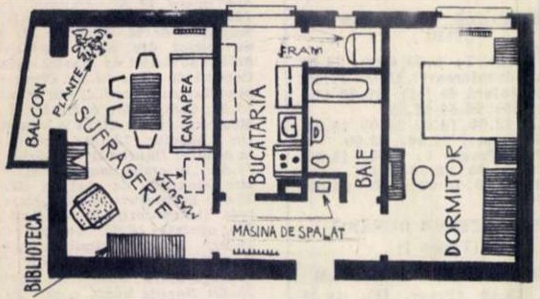

Am citit în „Flacăra" nr. 312 articolul intitulat „Frumosul la noi acasă". Socotesc că asemenea materiale sînt de mult folos celor ce se instalează în case noi și doresc să-și aranjeze interioare plăcute. Printre noii locatari ai blocurilor recent construite în Tulcea se numără și familia mea. În momentul de față dispunem de următoarele mobile: dormitor „Caragiale", canapea „Carpați", bibliotecă „Doina", masă de sufragerie „Bega", fotoliu tip A + B, televizor cu măsuță, frigider „Fram", aragaz, mașină de spălat rufe.

Datorită nepotrivirii dintre dimensiunile mobilei și cele ale camerelor, nu știm cum să ne aranjăm apartamentul ca să fie cît mai elegant și confortabil. De aceea vă rugăm să ne dați un sfat în această privință. Vă trimit și planul apartamentului.

Aneta PETRESCU,
Tulcea

Răspunde arhitect VASILE RADO, membru în Comitetul de Stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare, șeful Atelierului proiectări mobilier din I.S.C.A.S.

Deși mobilierul familiei Petrescu nu este de tipul cel mai potrivit, totuși, folosind aceste piese se poate realiza o mobilare satisfăcătoare a apartamentului. În acest scop am întocmit schița de mai sus, în care vă indicăm cum să plasați diferitele piese de care dispuneți. După cum vedeți, rămîne chiar loc pentru o măsuță-dulăpior lîngă canapeaua „Carpați" și pentru o etajeră cu plante în colț. Frigiderul „Fram" nu va încăpea decît în cămară, iar nișa din vestibul va adăposti mașina de spălat rufe. În bucătărie ar corespunde o mobilă tip „Renata".

TRANSPLANTAREA DE CORNEE

„Ce s-a realizat în domeniul transplantării de cornee?"

Costel BULIGOANEA,
lăcătuș, Calea Traian nr. 36,
Tr. Severin

Răspunde conf. dr. MIRON S. MIRON, directorul Spitalului de ochi din București.

Corneea este acea membrană transparentă a ochiului, aflată în partea sa anterioară, prin care se vede irisul și pupila. Transparența corneei asigură drumul luminii spre fundul de ochi, unde se formează imaginea obiectului privit. Unele boli sau accidente, ca arsuri sau diferite plăgi, pot face să se distrugă transparența ei. Se formează o pată albă, pe care lumina nu o mai poate străbate, iar vederea se pierde. Încă în urmă cu 130 de ani medicii au căutat un mijloc de a înlocui această parte albă printr-un material transparent. După multe încercări s-a constatat că cel mai bun material este tot corneea transparentă, luată de la un ochi de cadavru (un grefon de cornee).

Abia în al doilea deceniu al secolului nostru această metodă a căpătat o aplicare practică. De la simple încercări sporadice, de cele mai multe ori nereușite deoarece grefonul se elimina sau se opacifia pierzînd transparența, această metodă a căpătat o extindere foarte largă datorită și cercetărilor lui V.P. Filatov începute în 1913. Filatov a constatat că prin utilizarea corneei de cadavru, conservat cîteva zile la rece, grefonul se fixează mai sigur și nu-și mai pierde transparența. O dată cu înființarea Institutului de la Odessa, sub conducerea lui Filatov s-a putut trece la organizarea unui întreg serviciu pentru conservarea ochilor de cadavru, avînd astfel la îndemînă în orice moment materialul necesar pentru operație. De asemenea s-a perfecționat metoda chirurgicală și instrumentarul.

Strălucitul savant sovietic V.P. Filatov a încetat din viață în 1958 la vîrsta de 80 de ani. Opera lui este continuată de elevii săi, iar metoda sa dezvoltată mereu, în special de prof. Nadejda Alexandrovna Pucikovskaia, actuala directoare a institutului. După metoda lui Filatov era înlocuit numai centrul corneei. N.A. Pucikovskaia procedează azi la înlocuirea corneei în totalitatea ei, realizînd astfel nu numai recăpătarea vederii, dar și îmbunătățirea aspectului estetic al ochiului bolnav.

EDUCAȚIE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Într-un interviu acordat publicației „Presa noastră", revistă a Uniunii ziariștilor din R.P.R., cu prilejul unei anchete intitulate „Lupta dintre nou și vechi", oțelarul Ștefan Tripșa, Erou al Muncii Socialiste, ne-a criticat arătînd că „Flacăra" a abandonat rubrica „Educație pentru toate vîrstele", în cadrul căreia erau dezbătute adesea problemele relațiilor dintre părinți și copii. Însușindu-ne critica, reluăm rubrica pe care tov. Tripșa o socotește utilă; ea reapare începînd chiar cu numărul acesta al revistei.

„L-AM VĂZUT PE ROBESON ÎN OTHELLO"

„M-ar interesa unele date despre viața și activitatea mai recentă a marelui cîntăreț negru Paul Robeson".

I. HENȚ,
muncitor zidar, Deva

Răspunde VERONICA RUSSO, publicistă.

În vara anului 1959, Teatrul Memorial Shakespeare din Stratford upon-Avon împlinea o sută de stagiuni. Am avut deosebita șansă de a-l vedea atunci pe Paul Robeson în rolul lui Othello. Statura sa uriașă, absența oricărui machiaj, glasul profund cu intonații de violoncel, dicțiunea desăvîrșită, deplina contopire a actorului cu rolul său — toate acestea au dat viață unui Othello de neuitat.

Paul Robeson se stabilise de curînd în Anglia, îndată ce autoritățile americane, sub presiunea opiniei publice mondiale, i-au eliberat — după lungi tergiversări — un pașaport. Publicul englez îl mai aplaudase cu cîteva luni în urmă într-un neobișnuit recital, pe cînd marele cîntăreț negru mai era încă împiedicat să plece din S.U.A. Atunci vocea sa a fost adusă prin cablu, de peste ocean, în sala arhiplină a unui teatru londonez. Un public emoționat îl asculta; de departe, nu mai puțin mișcat, Robeson primea aplauzele.

Paul Robeson în „Othello".

Robeson a întreprins turnee în multe țări, îmbinînd munca de actor și cîntăreț cu nobila activitate în slujba apărării păcii și a eliberării popoarelor subjugate, împotriva urii și segregației rasiale din patria sa. Într-o scurtă vacanță teatrală — în august 1959 — a fost în trecere și prin țara noastră, lăsîndu-ne o amintire de neșters. La începutul anului 1961 s-a oprit pentru mai multă vreme în Uniunea Sovietică, de care-l leagă o veche și trainică prietenie. Oamenilor sovietici — care i se adresau simplu și familiar: Pavel Vasilievici și cărora le-a dedicat ultimele sale interpretări de cîntece rusești — Robeson le-a închinat și discul în care-și mărturisește în limba rusă gîndurile despre pace, despre poporul său, despre dragostea pentru U.R.S.S., încheind cu monologul final al lui Othello rostit în engleză. Bun cunoscător al limbii ruse, Robeson a transpus cu fidelitate în limba engleză frumusețea și profunzimea versurilor lui Pușkin. Personalitate multilaterală, el se ocupă și de muzicologie. În ultima vreme lucrează la un amplu studiu închinat culturii muzicale din diferite țări.

Prin activitatea sa prodigioasă în artă și pe tărîm obștesc, prin înaltele idei umanitare în slujba cărora și-a pus talentul și întreaga sa putere de muncă, Paul Robeson a devenit una din figurile luminoase ale zilelor noastre.

PROGRAMUL DE RADIO

(Urmare din pag. 21)

interpretate de Dietrich Fischer Dieskau *16.30:* Melodii de dragoste *17.00:* Variațiuni simfonice de Theodor Grigoriu pe un cîntec de Anton Pann *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* „Dicționar muzical" (11) Uvertura (reluare) *18.30:* Cîntece de Mircea Neagu *18.45:* Carnet cultural argeșean *19.00:* Din muzica popoarelor *19.30:* Lecția de limba franceză (avansați) *19.40:* Opere de W.A. Mozart — fragmente din „Don Juan", cu Elisabeth Schwarzkopf, Graziella Sciutti, Giuseppe Taddei ș.a., corul și Orchestra „Philarmonia" din Londra, dirijor Carlo Maria Giulini *21.15:* Cîntece și jocuri populare romînești *21.45:* „Lecturile dumneavoastră preferate" *22.00:* Muzică de dans *22.25:* Concert simfonic *23.10 — 24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 13 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică distractivă *5.30:* Gimnastică *5.40:* Melodii populare romînești *6.07:* Din cîntecele țărănimii noastre colectiviste *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică ușoară *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece *7.30:* Sfatul medicului: Urticaria la copii *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Muzică populară romînească *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică ușoară *8.30:* Duete din opere *8.55:* Divertisment pentru doi oboi, doi fagoți și doi corni de Haydn; piesa „Drăgălășenie" de Boismortier; Simfonia în Sol minor de Gaetano Brunnetti *9.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *10.00:* Teatru la microfon: „Un milion pentru un surîs". Adaptare după comedia lui Anatoli Sofronov — cu Radu Beligan, Marcel Anghelescu, Irina Răchițeanu-Șirianu, Mihai Fotino, Victoria Mierlescu, Vasilica Tastaman, Ion Lucian *11.33:* Muzică din operete *12.00:* Muzică de estradă *12.30:* Fragmente din opera „Iphigenia în Taurida" de Gluck *13.10:* Poemul simfonic „Marsias" de Alfonso Castaldi *14.00:* Concert de prînz *14.44:* Muzică ușoară *15.00:* Melodii populare romînești *15.30:* Fragmente din opereta „Vînt de libertate" de Dunaevski *16.00:* Dansuri instrumentale *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Muzică ușoară la havaiană *17.15:* Muzică *17.30:* „Prietenii lui Do-Re-Mi" *18.00:* Uvertură de Sigismund Toduță; Poemul pentru vioară și orchestră de Chausson — solist Ion Voicu *18.30:* Lecția de limba engleză *18.40:* Cîntece de Ion Croitoru *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Muzică ușoară *19.40:* Romanțe *20.15:* Cîntă Ansamblul de Stat de cîntece și dansuri din Baia-Mare *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din viața de concert a Capitalei *21.15:* Emisiune literară *21.30:* Muzică populară *22.25:* Laureați ai concursului de interpretare violonistică „Wieniawski" — Poznan 1962: Oleg Krîșa — U.R.S.S., Kristof Jakowicz — R. P. Polonă, Isabella Petrosian — U.R.S.S., Miroslav Rusin — U.R.S.S., Priscilla Anne Rose — S.U.A. *23.28:* Muzică de estradă.

Programul II *12.15:* Cvartetul nr. 1 „Primăvara vieții" de Ovidiu Varga *12.45:* Din folclorul popoarelor *13.15:* Reportaj *13.25:* Concert de estradă *14.10:* Prelucrări corale sovietice *14.30:* Cîntă Teodora Lucaciu și Cornel Stavru *15.00:* Muzică ușoară *15.30:* Concertul în Do major pentru două violoncele și orchestră de Haendel — soliști Radu Aldulescu și Vladimir Orlov *16.10:* Din creația compozitorului Ion Hartulary-Darclée *16.30:* Melodii populare romînești *17.00:* Valsuri din operetele lui Johann Strauss și Emmeric Kálman *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică populară din R.S.F.S. Rusă *18.30:* Sonată pentru vioară și pian de Mihail Jora *18.50:* Microfoiletoane *19.00:* Melodii lirice *19.30:* Lecția de limba rusă (avansați) *19.40:* Fragmente din opera „Norma" de Bellini *20.04:* Trei schițe simfonice „Marea" de Debussy — Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu", dirijor Sir John Barbirolli *20.30:* Tribuna radio *20.40:* Cîntece populare romînești *21.15:* Muzică ușoară *22.00:* Ciclul „Pagini din muzica preclasică" — cîntece spaniole din timpul Renașterii, interpretate de Victoria de Los Angeles *22.30:* Muzică de dans *23.10:* Valsul „Dunărea albastră" de Johann Strauss *23.20 — 24.00:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf — Sonata nr. 29, opus 106 în Si bemol major.

JOI 14 MARTIE Programul I *5.07:* Piese interpretate de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece de muncă *6.07:* Muzică ușoară la acordeon și chitară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Abuzul de vitamina B_{12} *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Melodii populare romînești *8.30:* Muzică de cameră de Bela Bártok, Boccherini, Kurt Schwaen, Liviu Ionescu, Smetana, Tzintzadze, Dinicu-Bobescu *9.00:* Vreau să știu! *9.25:* Muzică ușoară *10.00:* Fragmente din opera „Povestirile lui Hoffman" de Offenbach *10.30:* Fantezia în Do major, opus 15 „Călătorul" de Frantz Schubert — interpretează pianistul Aldo Ciccolini *11.05:* Muzică ușoară *11.30:* Simfonia nr. 5 în Re minor de Mendelssohn-Bartholdy *12.00:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *12.35:* Muzică instrumentală *13.10:* Fragmente din opereta „Cîntec boemian" de Maurice Yvain *14.00:* Muzică populară romînească *14.30:* Muzică ușoară *15.00:* Din folclorul popoarelor *15.43:* Poemul simfonic „Marea Neagră" de Alexandru Pașcanu *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Arii antice de Pergolese, Carissini, Monteverdi și Scarlatti *17.10:* Corul Căminului cultural din Săliște *17.30:* Selecțiuni din operete *18.00:* Universitatea tehnică — Ciclul chimie *18.15:* Melodii populare sovietice *18.30:* Lecția de limba franceză (începători) *18.40:* Muzică ușoară de Aurel Giroveanu *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntași în producție *19.50:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice și a corului Radioteleviziunii. Dirijor: Nicolae Boboc. În program: Oratoriul „Miorița" pentru soliști, cor și orchestră de Anatol Vieru. Soliști: Ion Piso și Octav Enigărescu; Concertul pentru orgă, orchestră de coarde și timpani de Francis Poulenc — solist Helmut Plattner; Suita din opera „Crăiasa zînelor" de Henry Purcell; Mica suită de Witold Lutoslawski. În pauză — emisiunea literară *22.55:* Muzică de dans.

Programul II *12.15:* Arii și duete din opera „Paiațe" de Leoncavallo. Cîntă Leonard Warren, Maria Callas, Titto Gobbi, Victoria de Los Angeles, Robert Merril, Jussi Björling *12.45:* Cîntă Dorina Drăghici, Gică Petrescu, Aida Moga, Constantin Drăghici, Mihaela Cotaru, Luigi Ionescu, Sorina Dan, Nicolae Nițescu, Ilinca Cerbacev *13.15:* Cronică literară — Liviu Rebreanu „Opere alese" *13.25:* Muzică populară din țări socialiste *14.10:* Muzică distractivă *14.30:* Concertul în Si bemol major pentru violoncel și orchestră de Boccherini — solist Enrico Marinardi; Improvizație și dublă fugă de Wilhelm Berger *15.10:* Muzică ușoară sovietică de Eduard Kolmanovski și Andrei Babaev *15.30:* Muzică din operete

O REMARCĂ JUSTĂ

Am citit cu interes paginile cu actualități cinematografice din nr. 5 al „Flacării“, în care era prezentată noua producție a Studioului „Al. Sahia“ intitulată „Lanterna cu amintiri“. Am observat însă aici o greșeală. În textul explicativ al unei fotografii titlul vechiului film romînesc „Visul unei nopți de iarnă“ (scenariu de Tudor Mușatescu), apare ca „Visul unei nopți de vară“ care, după cum se știe, este titlul celebrei comedii a lui Shakespeare.

A. KREMER,
Reșița, str. Popa Șapcă nr. 14

EXISTĂ VREO PEȘTERĂ SUB VÎRFUL NEMIRA?

„Am făcut cîteva excursii în regiunea vîrfului Nemira din Munții Oituzului — un minunat itinerar turistic. Ciobanii din partea locului povestesc legende interesante în legătură cu acest munte. De asemenea, se spune că sub el ar exista o peșteră foarte mare. Am căutat s-o găsim dar n-am reușit. Singurul indiciu al existenței unei peșteri ar fi faptul că de sub munte izvorăște un pîrîu cu un mare debit de apă. Aș vrea să cunosc părerea unui specialist în această problemă“.

Aurelian CRISTEA,
Onești, bloc H.1, ap. 78, Cv.VI

Răspunde VALERIU PUȘCAȘU de la Institutul de speologie „Emil Racoviță“ al Academiei R.P.R.

Natura geologică a terenului (gresii) în regiunea vîrfului Nemira din Munții Oituzului nu permite dezvoltarea unei peșteri. Existența unui pîrîu care izvorăște de sub munte (exurgent), cu debit mare, nu implică neapărat și existența unei peșteri.

DE LA FOTO-CORESPONDENȚI

Luna cărții la sate. Un grup de cititori fruntași la biblioteca din Seica Mare, Raionul Mediaș. *(A. Breju, Mediaș)*

La cercul de arte plastice de pe lîngă Clubul minerilor din Lupeni. *(Victoria Savu)*

Cabana întreprinderii forestiere din Petroșani. *(Alex. Riegelhaupt)*

Mamaia, februarie '63. *(Stere Hasotti, Constanța)*

La Gospodăria agricolă colectivă din Pricaz (Raionul Orăștie) funcționează un cerc legumicol frecventat de 35 de femei. *(Terek Ileana, Deva)*

PE SCURT

Artin Valeriu — Botoșani. Instrumentul muzical la care se referă Nansen în cartea sa „Prin noapte și gheață“ face parte din familia instrumentelor de suflat. Ca aspect, armoniul se aseamănă cu un pian mic. Mecanismul său e format dintr-un rînd de ancii (mici limbi metalice) ce stau în legătură cu o claviatură. Vibrarea anciilor care produce sunetul muzical e provocată de curentul de aer realizat cu ajutorul unor burdufuri puse în mișcare de două pedale manevrate cu picioarele. Sunetul său e inflexibil și are o durată mare. „Plăcile“ confecționate din tablă zincată, asupra cărora nu sînteți lămurit, înlocuiau anciile rupte.

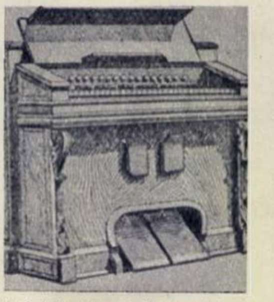

D. Marinescu — Tîrgoviște. Vă rugăm să precizați despre ce fel de stenoză e vorba: esofagiană, pilorică, mitrală etc.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze prin poștă: *Hryniuk Jerzy*, elev, Bialystok, ul. Bema 43, R.P. Polonă: filatelie (în polonă și rusă); *Anna Gojaweczyk*, elevă, Lodz 11, ul. Wl. Bytomskiej 65 m 9, R. P. Polonă: muzică, cinema, prietenie; *Iosif B. Zelțer*, învățător, satul Spasskoe, Raionul Saraktaș, Reg. Orenburg, U.R.S.S.: foto, filatelie; *Osipiuk Alek*, Hajnovka os. M. Konopnickiej 3/11, woj. Bialystok, R.P. Polonă: filatelie; *Vasile A. Andronache*, profesor, com. Bălăurești, Rn. Călărași, R. S. S. Moldovenească, U.R.S.S.: literatură, muzică populară și ușoară, ilustrate, viața satului, școală; *Nușa Baltac* și *Patricia Anghel*, eleve, R. Vîlcea, str. Praporgescu nr. 36: ilustrate; *Nicu Dinu*, profesor-maistru, București, str. Mitropolit Filaret nr. 35, Rn. N. Bălcescu: filatelie, ilustrate; *Albioara Boșneagă*, studentă, Galați, str. Dobrogeanu Gherea nr. 27: literatură, biologie, ilustrate; *Maria Lațcu* și *Sabina Buzuriu*, Institutul pedagogic Arad, str. Dragalina, nr. 7: literatură, teatru, istorie, ilustrate; *Toma Paraschiva*, elevă, Tecuci, str. Dobrogeanu Gherea nr. 9: ilustrate; *Nușa Alistar*, studentă la Facultatea de matematici Iași, Complexul Copou, bloc C: ilustrate; *Ion Ana* și *Maria Buzoianu*, eleve, com. Beibugeac, Rn. Tulcea: schimb de ilustrate cu pionieri; *Rodica Milian*, elevă, Ploiești, str. 23 August nr. 41: literatură, muzică, ilustrate; *Gh. Dinescu*, monteur construcții, Constanța, str. Mugurelui nr. 6 A, cart. Km 5: ilustrate; *Nicușor Văduva*, Hunedoara, O.M. bloc 74, ap. 16: ilustrate; *Viorica Giuvelea*, elevă, Ploiești, str. N. Bălcescu nr. 35: ilustrate; *Gheorghe Bogoevici*, student, Timișoara, str. Gelu nr. 2: sport, literatură, istorie, geografie; *Maria Zenovia Chirilă*, elevă, Stejaru, Rn. P. Neamț, bloc 15, ap. 1: pictură, muzică cinema, literatură, filozofie; *Margareta Ursache*, elevă, Suceava, str. Viitorului nr. 8: ilustrate; *Viorica Siladri*, elevă, Satu-Mare, str. Kirov nr. 50: muzică ușoară, cinema, ilustrate; *Șerban Blănaru*, maistru electromecanic, Teliuc, Reg. Hunedoara, bloc 120, ap. 3: teme din producție, ilustrate; *Marius Bazalt*, Centrul de radioficare Gilort, Reg. Oltenia: literatură, muzică; *Vasilica Șerdiu*, elevă, Buzău, str. Dobrogeanu Gherea nr. 216: ilustrate; *Valentina Soldatu* și *Corneliu Idu*, elevi, Eforie Sud, reg. Dobrogea, str. Filimon Sîrbu nr. 96: literatură, muzică, geografie și ilustrate.

DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU

DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII

16.10: „Sînt pionier“ — emisiune de cîntece *16.30:* Muzică populară romînească *16.58:* Ciclul de 10 cîntece „În inima mea e Spania“ de Salmanov, pe versuri de F. Garcia Lorca și Pablo Neruda *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Simfonia a II-a în Do major de Schumann — Orchestra simfonică a Conservatorului din Paris, dirijor Karl Schuricht *18.45:* Cîntă Dan Moisescu *19.00:* Corul Radioteleviziunii *19.30:* Tinerețea ne e dragă! *19.50:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Orchestra de muzică populară „Miorița“ din Brașov *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Părinți și copii *22.00:* Muzică ușoară *22.25:* Cvartetul de coarde nr. 2 de Ernest Bloch *23.10 — 24.00:* Opera „O noapte furtunoasă“ de Paul Constantinescu, cu Constantin Gabor, Valentin Loghin, George Mircea, Iulia Buciuceanu, Zoe Dragotescu, Valentin Teodorian, Magda Ianculescu.

VINERI 15 MARTIE Programul I *5.07:* Melodii populare romînești *5.30:* Gimnastică *5.40:* Polci *6.07:* Muzică populară romînească *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Piese interpretate la mandolină *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece *7.30:* Sfatul medicului: Vitaminizarea organismului primăvara *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Muzică ușoară *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică vocală *8.30:* Valsuri simfonice *9.00:* Muzică populară romînească *9.30:* Fragmente din opera „Kneazul Igor“ de Borodin — interpretează Ansamblul Teatrului Mare Academic de Stat al Uniunii Sovietice, dirijor Melik Pașaev *10.03:* Formații artistice de la sate *10.30:* Estrada melodiilor *11.05:* Sonata pentru oboi și pian de Sigismund Toduță *11.30:* Fragmente din opereta „Lysistrata“ de Gherase Dendrino *11.52:* Reportaj *12.00:* Piese corale clasice *12.20:* Melodii populare romînești din Ardeal *12.40:* Variațiuni și fugă de Benjamin Britten pe o temă de Purcell *13.10:* Muzică de estradă *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Piese instrumentale *15.20:* Muzică ușoară *15.45:* Concerte de Vivaldi din ciclul „L'estro armonico“ — Concertele nr. 8, 9 și 10 — Orchestra de cameră „I virtuosi di Roma“, dirijor Renato Fasano *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Cîntă Maria Păunescu și acordeonistul Victor Bulzan *17.10:* Ansambluri artistice școlare *17.30:* În slujba patriei *18.00:* Universitatea tehnică — Ciclul energetica *18.15:* Jocuri populare romînești *18.30:* Lecția de limba engleză *18.40:* Muzică ușoară de compozitoarea cubaneză Tania Castellanos *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* „Istoria teatrului liric romînesc“ (11) (reluare) *20.15:* Din muzica corală a lui Gh. Dima, Gh. Cucu, Ion Vidu *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Concert de seară *21.15:* Carnet plastic *21.30:* Muzică populară romînească *22.25:* Muzică ușoară sovietică *22.40:* Muzică instrumentală *22.55:* Fragmente din opera „Cei patru bădărani“ de Wolf Ferrari *23.40:* Muzică instrumentală.

Programul II *12.15:* Concert pentru vioară și orchestră de Mircea Basarab — solist Varujan Cozighian *12.49:* Din cîntecele și dansurile popoarelor *13.15:* Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25:* Uverturi la opere de Rossini *14.10:* „Patrie, republică înfloritoare“ — program de cîntece și jocuri *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *15.35:* Actualitatea în țările socialiste *16.10:* Muzică distractivă *16.40:* Prelucrări corale *17.00:* „Interpreți în studio“ — pianista Martha Lazoc și oboistul Constantin Iliuță *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică simfonică de Corelli și Mozart *18.35:* Muzică populară romînească *19.04:* Muzică ușoară de Emanuel Ionescu și Iancy Kőrössy *19.30:* Teatru la microfon — „Chirița în provincie“ după Vasile Alecsandri. Interpretează colectivul artistic al Teatrului Național din Iași *21.12:* Jocuri populare romînești *21.45:* Muzică de estradă *22.00:* Ciclul „Pagini din muzica contemporană“ — fragmente din opera „Îngerul de foc“ de Serghei Prokofiev *23.10 — 24.00:* Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 16 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică interpretată de fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Jocuri populare romînești *6.07:* Muzică distractivă *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Dansuri de estradă *7.30:* Sfatul medicului — Prevenirea crizelor de ulcer în anotimpul primăverii *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Cîntece *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică ușoară *8.30:* Concert de dimineață *9.00:* Roza vînturilor *9.25:* Cîntece și jocuri populare romînești *10.00:* Muzică de estradă *10.15:* Cîntece pentru cei mici *10.27:* Suite simfonice — „Comedianții“ de Kabalevski; Suită din baletul „La piață“ de Mihail Jora *11.05:* Fragmente din opera „Hänsel și Gretel“ de Humperdinck *11.35:* Melodii populare romînești *12.00:* Muzică instrumentală *12.20:* În săli și pe stadioane *12.30:* Muzică ușoară romînească *13.10:* Concertul nr. 4 în Re major pentru vioară și orchestră de Mozart — solist Zino Francescatti, acompaniat de Orchestra simfonică „Columbia“, dirijor Bruno Walter *14.00:* Muzică ușoară *14.30:* Din folclorul popoarelor *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Actualitatea literară *16.00:* Cîntă Irena Santov *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Orchestra de muzică populară „Brîulețul“ a Casei de cultură din Cîmpulung-Muscel *17.10:* Cîntă Nicolae Herlea *17.35:* Muzică de estradă *17.50:* Știința în slujba păcii *18.00:* Ciclul „George Enescu compozitor“ — șapte lieduri pe versuri de Clément Marot *18.20:* Program muzical pentru fruntași în producție *19.00:* Scrisori din țară *19.10:* Muzică ușoară interpretată de Orchestra Franck Pourcel *19.30:* Muzică de dans *20.15:* Jocuri populare romînești *20.30:* Muzică de dans *21.10:* Antologie radio: Camil Petrescu *21.25:* Muzică populară romînească *22.25:* Muzică de dans *23.10:* Uvertura „Hebridele“ de Mendelssohn-Bartholdy; Simfonia a VI-a în Do major de Schubert.

Programul II *12.15:* „Te iubim, tinerețe“ — emisiune de cîntece *12.35:* Fragmente din opereta „Farmecul unui vals“ de Oskar Strauss *13.15:* Cîntece și jocuri populare *13.40:* Melodii de dragoste *14.10:* Muzică vocală și instrumentală de Schumann *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Muzică populară sovietică *15.30:* Preludiu și dans de Ludovic Feldman; Suita „Petrecere populară“ de Sabin Drăgoi *16.10:* Corul de copii al Radioteleviziunii *16.30:* Recitalul violonistului Ștefan Gheorghiu *16.55:* Muzică de estradă *17.30:* Însemnări de reporter *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Rapsodii *18.35:* Arii din opere de Puccini și Verdi *19.00:* Melodii populare romînești *19.30:* Pe teme internaționale *19.40:* Muzică ușoară *20.00:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică populară din Moldova *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agendă teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.42:* Sonatele pentru pian de Beethoven, în interpretarea lui Wilhelm Kempf — Sonata nr. 30, opus 109 în Mi major *23.10:* Muzică de dans.

În pagina 4:
PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

Inv. Reg.

ROMANIA
ROMANIA
MANIA

SFÎRȘIT ȘI ÎNCEPUT DE SEZON. În timp ce hocheiul își încheie perioada competițională prin întrecerea din Suedia ale celor mai bune echipe din lume, peste cîteva zile pe gazonul verde al stadioanelor începe confruntarea mult așteptată a fotbaliștilor. A sosit, deci, primăvara!

În fotografiile noastre (sus): Hocheiștii Ștefan Ionescu și Szábo I, surprinși la un antrenament cu puțin înainte de plecarea la campionatele mondiale. Fotografie de S. STEINER

Jos: Fotbal. În stînga, cîțiva jucători de la Rapid-București, în timpul antrenamentului cu mingea. Dreapta, Steagul roșu-Brașov a ținut să-și verifice stadiul pregătirii înaintea campionatului, disputînd un meci amical în compania echipei Dinamo-Pitești.

Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 11 (407) — 16 martie 1963

flacăra

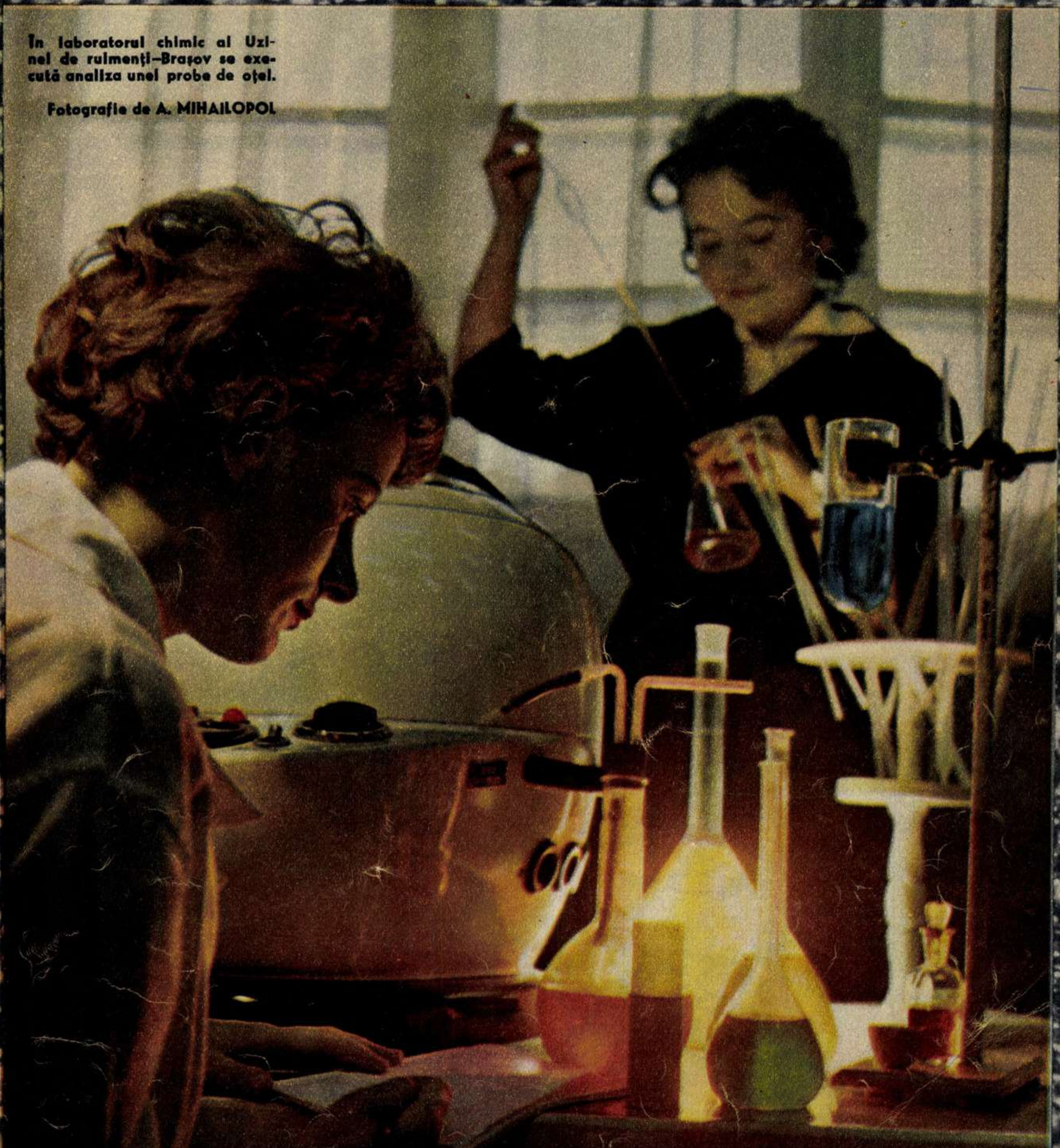

În laboratorul chimic al Uzinei de rulmenți–Brașov se execută analiza unei probe de oțel.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Flacăra
Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 11 (407) — 16 martie 1963
revistă social-politică și literar-artistică

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 24 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

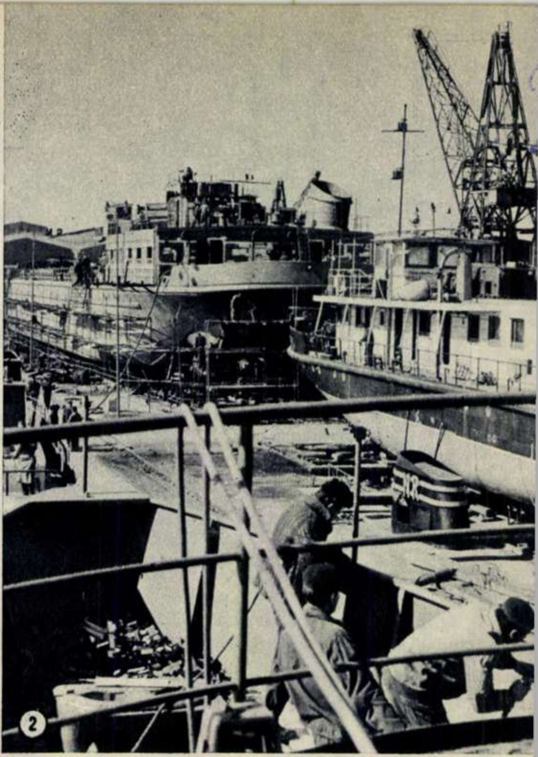

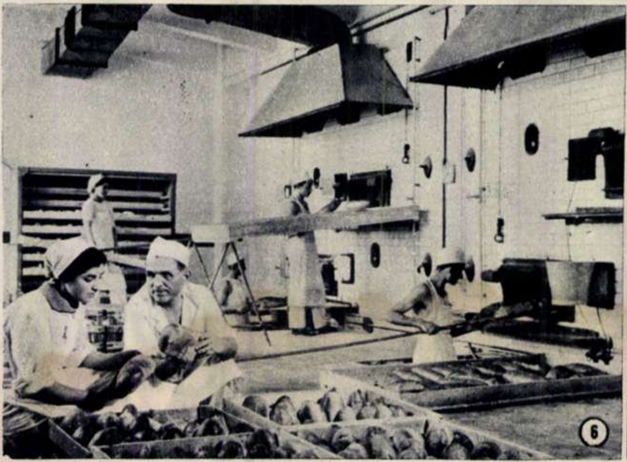

Fotocronica Flacării ◆

①
LA VOIX DU
MANIFESTATION NATIONALE
DE LA CORPORATION
LABO

PAR SOLIDARITE
POUR NOS MINEURS
pour une
Politique charbonnière cohérente
CET ETABLISSEMENT
SERA FERME
②

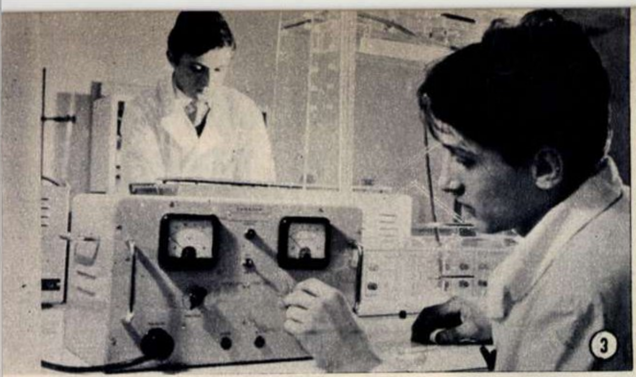
③

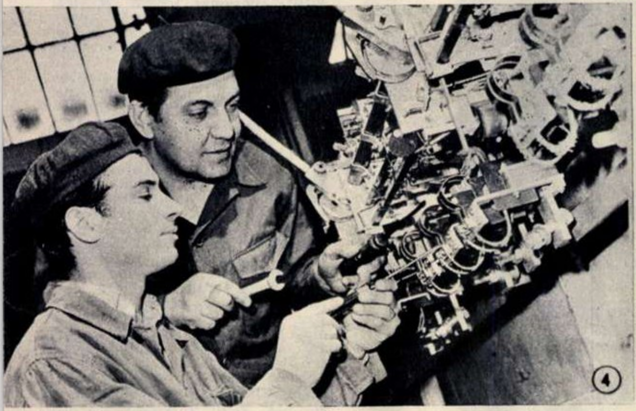
④

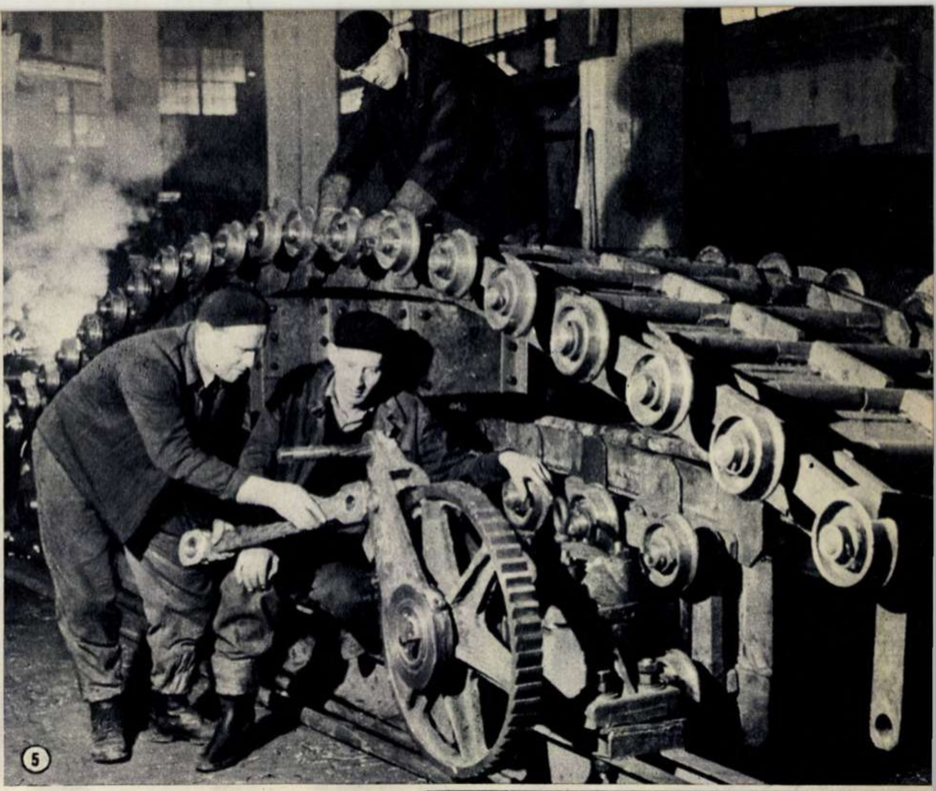
⑤

⑦

1) Lucrările de întreținere a culturilor de grîu sînt subiectul discuției „pe concret" între președintele și brigadierul de cîmp de la G.A.C. din Perișoru (Raionul Fetești) și specialiștii Stației experimentale agricole Mărculești. 2) Sînt aproape terminate lucrările de suprastructură la o nouă motonavă de 2.000 t. Astfel, în cursul primei jumătăți a lunii aprilie Șantierele navale Oltenița vor lansa un nou vas la apă. 3) Institutul de medicină internă al Academiei R.P.R.: în laboratorul de electrochimie se pregătesc aparatele de electroforeză preparativă pe hîrtie, în vederea determinării de proteine sanguine. 4) Printre produsele Întreprinderii „Electroaparataj" din București se numără și automate pentru protecția stațiilor electrice. Reglorii I. Cosma și M. Scarlat lucrează la punerea la punct a unei astfel de instalații. 5) La Uzina mecanică de mașini și utilaj minier din Baia-Mare se montează un nou alimentator cu plăci pentru industria minieră. 6) 14 tone pîine de calitate superioară: aceasta este producția zilnică a noii fabrici moderne de pîine din Simeria, Reg. Hunedoara. 7) O dată cu primăvara, pe o suprafață de 80 ha a început atacul cu Sandolină împotriva dăunătorilor, în livada de meri a G.A.S. din com. Seini, Raionul Baia-Mare. 8) Deși tovarășa Filipina Firică de la F.R.B. București nu are decît 20 ani, datorită priceperii și hărniciei sale i s-a încredințat conducerea unei brigăzi la secția ring.

⑧

Fotocronica Flacării ◆ Fotocro

③

⑤
go to Hell with A &
Bomb

1) Franța. Manifestație a minerilor greviști la Lens (departamentul Pas-de-Calais). În fotografia 2: solidarizîndu-se cu greviștii, comercianții din Lens și-au închis magazinele timp de cîteva ore. În colțul din stînga al fotografiei se poate vedea — mărit — afișul expus lîngă intrarea unui magazin închis, din centrul orașului. 3) O lovitură de stat s-a produs în Siria — la o lună după cea din Irak. Puterea a fost preluată de „Consiliul revoluționar național sirian". În afară de fostul prim-ministru, care și-a găsit azil politic la ambasada Turciei, restul personalităților vechiului regim din Siria sînt arestate sau se află în reședință forțată la domiciliu. Printr-un ordin al Consiliului național al Comandamentului revoluției se interzice organizarea oricăror demonstrații. Au fost efectuate o serie de arestări în rîndurile membrilor Partidului comunist. La Damasc patrulează soldați, tancuri și mașini blindate. În fotografie: pe o stradă din capitala Siriei. 4) Miting la Guayaquil (Ecuador) împotriva programului „Alianța pentru progres" — unealtă a monopolurilor nord-americane pentru subordonarea economică a țărilor latino-americane. 5) „La dracu' cu bombele atomice și cu hidrogen". Purtînd pancarte cu această inscripție, locuitori ai orașului japonez Kobe demonstrează, cerînd vaselor militare americane să părăsească apele japoneze. 6) Greva celor 450 de studenți de la Facultatea de arhitectură din Milano a luat sfîrșit după 21 de zile, în urma acceptării de către forurile academice a creării unei comisii care să discute modalitatea rezolvării doleanțelor studenților. În fotografie: studenți de la alte facultăți din Italia au venit să-și exprime solidaritatea cu cei din Milano.

⑥

⑨

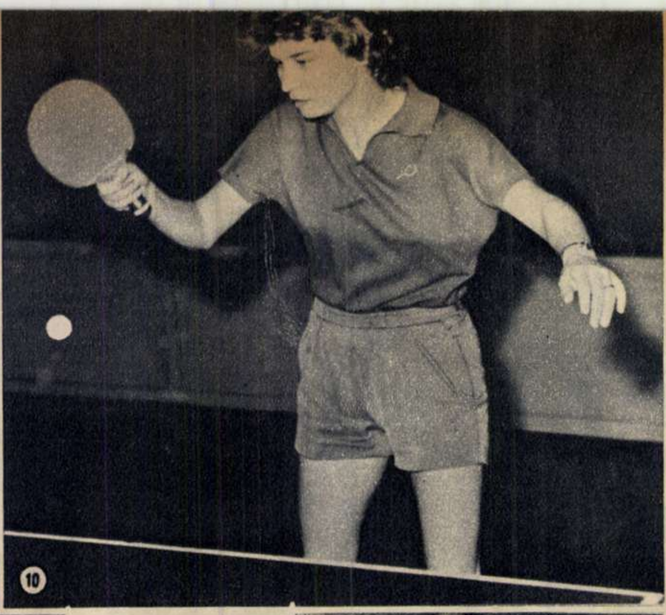
⑩

⑪

⑫

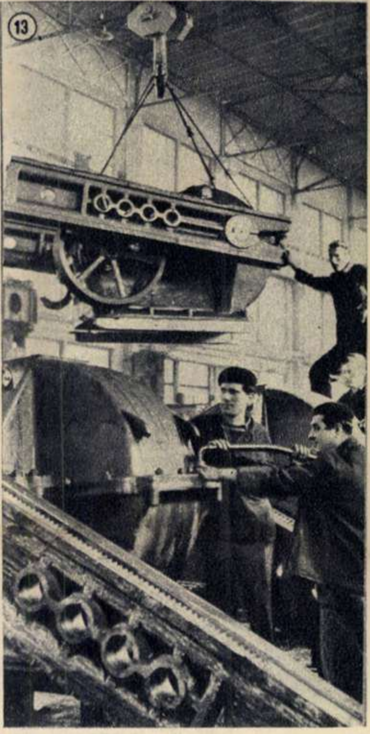
⑬

9) Preocuparea pentru calitate a colectivului Fabricii „1 Septembrie“ din Satu-Mare face ca produsele pe care le lansează pe piață să fie foarte căutate. Un nou lot de mașini aragaz este gata de expediție. **10)** Reprezentanta țării noastre, Maria Alexandru, s-a dovedit și la această ediție a campionatelor internaționale de tenis de masă cea mai bună, cîștigînd probele de simplu fete și dublu mixt (împreună cu Cobîrzan). **11)** Noua premieră la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“: „Cezar și Cleopatra“ de Bernard Shaw. Scenă din spectacol cu Ileana Predescu și Fory Etterle. **12)** Cîteva din noile modele de primăvară prezentate în cadrul fazei finale a celui de-al doilea concurs de modele de îmbrăcăminte, organizat de către UCECOM între 7-10 martie la Circul de Stat din București. **13)** Echipa tovarășului Gheorghe Viorel de la Uzinele „Vulcan“ din București este fruntașă în sectorul de montaj reductori. Fotografia a fost luată în timpul asamblării unui reductor de 12 tone pentru industria petrolieră.

Fotocronica Flacării

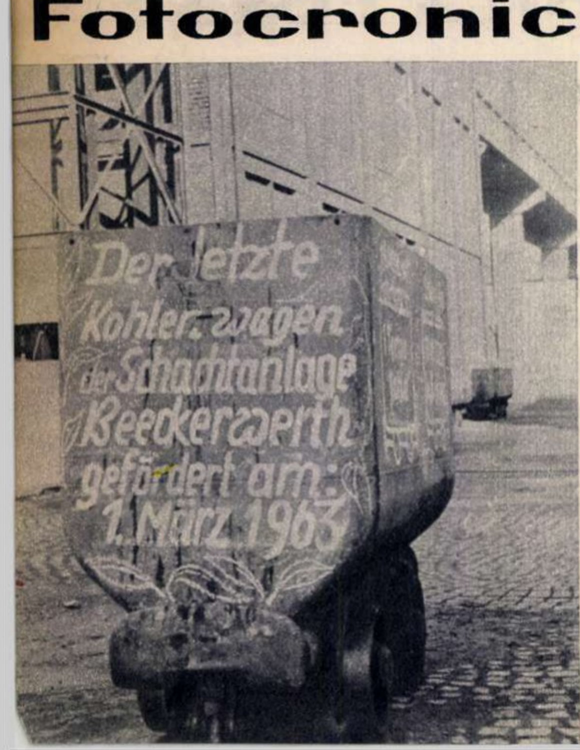

„Ultimul vagon de cărbuni de la mina Beeckerwerth a fost extras la 1 martie 1963“. **Inscripția de pe vagonetul din fotografie este edificatoare: mina „Beeckerwerth“ din Duisburg-Hamborn (R.F. Germană) și-a închis porțile; a 25-a mină din bazinul Ruhrului care face acest lucru din 1958 încoace. Consecința: alți 2000 de mineri aruncați pe drumuri.**

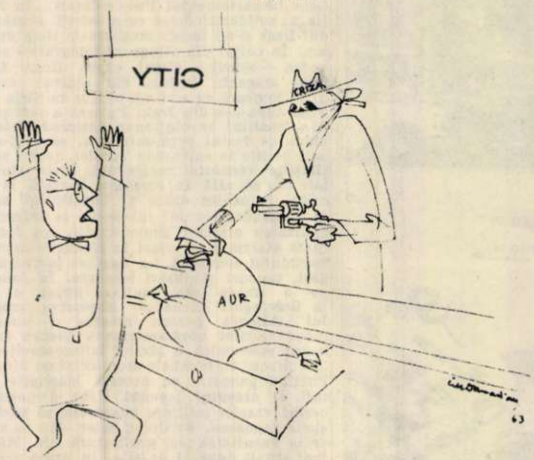

Rezervele de aur ale Angliei au scăzut în februarie cu încă 24 milioane lire. *(Ziarele)*

Desen de Cik DAMADIAN

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 17 MARTIE *8.50:* Gimnastică *9.00:* Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Concert educativ. În pauză: Telejurnalul pionierilor; „Căpitanul Val-Vîrtej“(reluare) *10.30:* Rețeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Telejurnalul satelor; Buletinul lucrărilor agricole; De la un meridian la altul; Dicționar tehnic; Muzică populară romînească. În jurul orei *13.00* Transmisiune de la Stockholm a întîlnirii de hochei dintre echipele Suediei și R.S. Cehoslovace, din cadrul Campionatului mondial de hochei pe gheață. În jurul orei *17.00* Transmisiune de la Stockholm a întîlnirii de hochei dintre echipele Canadei și Uniunii Sovietice, din cadrul Campionatului mondial de hochei pe gheață. În jurul orei *19.00* Jurnalul televiziunii *19.15:* Varietăți. Își dau concursul: Ion Finteșteanu, Grigore Vasiliu-Birlic, Iolanda Mărculescu, Virginica Romanovski, Angela Moldovan, Nicu Stănescu, Aida Moga, Rodica Tăpălagă, Valentina Massini, Stere Popescu, Bimbo Mărculescu, Ramon Calzadilla, Trio „Garofița“, cîntărețul de muzică ușoară Rudolf Cortez din R.S. Cehoslovacă ș.a. Conducerea muzicală: Jean Ionescu. Coregrafia: Stere Popescu *20.15:* Maeștrii artei universale: Jean François Millet — un pictor al țăranilor *20.30:* Partea a II-a a emisiunii de varietăți. În încheiere: Buletin de știri.

LUNI 18 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru pionieri și școlari: „Călătorie în istoria mecanicii“ *19.45:* Mozaic de scurtmetraje *20.50:* Armonie și dans cu: Irinel Liciu, Gabriel Popescu, Ileana Iliescu, Magdalena Popa, Eugen Mărcui, Sergiu Ștefanski, Amato Checiulescu *21.30:* Telesport. În încheiere: Buletin de știri.

MARȚI 19 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică: „Mașini-agregat și linii transfer de fabricație“ *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* „Băiețelul cu căciuliță“, povestire de Octav Pancu-Iași. Desenează Iurie Darie *19.30:* Muzică ușoară cu Rudolf Cortez. Acompaniază o formație instrumentală condusă de Sile Dinicu *20.00:* Transmisiune de la Teatrul Municipal: „Fotbal“ de Paul Quentin și George Bellack. În pauze: Emisiune de știință și tehnică: Atomul — element fundamental al Universului; Șah. În încheiere: Buletin de știri.

MIERCURI 20 MARTIE *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telejurnalul săptămînii; Din experiența uzinei de pompe și mașini agricole în introducerea tehnicii noi; O vizită la Școala tehnică de arhitectură și construcții; Oameni obișnuiți; Neuitatul Makarenko; Muzică distractivă *19.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Cronică de primăvară; Tribuna experienței înaintate; Muzică populară romînească. În încheiere: Sfaturi pentru telespectatori. Buletin de știri.

JOI 21 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică: „Fabricarea fibrelor sintetice“ *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru tineretul școlar: Despre arta baletului *19.40:* Filmul documentar: „Sectorul 9 Olga“ *19.50:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (partea I) (vezi Programul radio) *21.00:* Filmul documentar: Album fotbalistic — 1962 *21.30:* Muzică ușoară instrumentală susținută de o formație condusă de Jean Ionescu. În încheiere: Buletin de știri.

SÎMBĂTĂ 22 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Jocuri pionierești *19.50:* În fața hărții *20.00:* Premiera „Rita“, operă bufă de Gaetano Donizzeti cu Cecilia Fusco, Luigi Pontiggia, Federico Davia. Orchestra Filarmonica din Roma, dirijor Alberto Zedda *24.00:* Filmul artistic „Soțul soției sale“ — o producție a studiourilor din R.P. Polonă. În încheiere: Buletin de știri.

În pagina 21-23: programul de radio

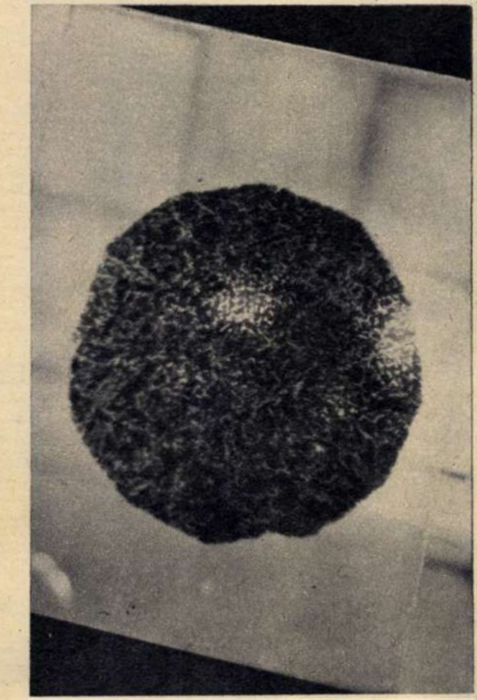

Probele metalografice sînt de mare importanță pentru stabilirea calităților de structură a oțelului folosit la fabricarea rulmenților. În dreapta: laboranta Hagestan Georgeta efectuînd fotografii metalografice în laboratorul uzinei. Sus: una din fotografii.

CALITATEA LA MICROSCOP

CALITATEA LA MICROSCOP

La Braşov era un ger de crăpau pietrele. Termometrul nu mai arătase de mult temperaturi mai ridicate de treizeci de grade sub zero şi oamenii care treceau pe lîngă el se zgribuleau încruntaţi, grăbind pasul. Am văzut totuşi pe cineva care se bucura să vadă mercurul termometrului coborînd cît mai jos. Era un muncitor de la fabrica de rulmenţi. Scosese afară o piesă metalică încălzită la roşu şi spunea că îl interesează cum se va comporta ea în urma supunerii la temperaturi cu diferenţe atît de mari.

Era vorba despre o cercetare ştiinţifică în înţelesul cel mai deplin al cuvîntului, cu toate că omul care o efectua nu lucra la un laborator ci într-o secţie a uzinei. Mai tîrziu aveam să constat că nu era singurul muncitor de la fabrica de rulmenţi care făcea asemenea cercetări. În urmă cu două luni se desfăşuraseră la „Rulmentul" lucrările unei consfătuiri consacrate îmbunătăţirii producţiei. Atunci s-a vorbit pe larg despre ultrasunete şi curenţi de înaltă frecvenţă, despre presarea la rece a oţelului sau despre controlul electronic al calităţii, şi cei care au luat cuvîntul n-au fost numai ingineri, ci şi tehnicieni şi muncitori din uzină. Cei care au contribuit la îmbunătăţirea metodelor de lucru, care au adus modificări maşinilor sau care abia acum lucrează la înfăptuirea unei idei tehnice noi au participat la consfătuire într-un număr de-a dreptul impresionant. (La „Rulmentul", din fiecare 100 cadre tehnice 10 sînt inovatori.)

E uimitor cîtă ingeniozitate poate dovedi un om care, după ce a devenit stăpîn pe profesia sa, începe să-şi pună şi problema perfecţionării maşinilor şi uneltelor cu care lucrează. De curînd, la maşinile de bile o piesă metalică supusă uzurii a fost înlocuită cu una din polietilenă. Ideea e simplă dar rezultatele aplicării ei au întrecut aşteptările (preţ de cost de zece ori mai mic, productivitate sporită de circa 5 ori). Un simplu vibrator electric, montat pe suportul maşinii de sortat bile, a înlocuit munca unui om care pînă atunci trebuia să supravegheze în permanenţă alunecarea pieselor pe bandă. Şi acestea nu sînt singurele exemple.

Ca să poţi da viaţă unui dispozitiv util în industria rulmenţilor e necesar să fii un adevărat maestru. Delicatele piese de oţel sînt nişte veritabile bijuterii şi, desigur, printre meşterii care le-au finisat se numără şi aceia care, prin inteligenţa şi talentul lor, făuresc o tehnică de producţie la un nivel cît mai înalt. E o necontenită prefacere a maşinilor şi totodată a oamenilor. Ca să devină specialişti în profesia lor, muncitorii frecventează tot mai des biblioteca tehnică, se străduiesc să fie la curent cu tot ce intră nou în rafturile ei.

Unii ajung să devină profesorii acelora care, cu ani în urmă, i-au învăţat meseria. Aşa stau lucrurile cu rectificatoarea fruntaşă Georgescu Georgeta din secţia de role sau cu muncitoarele Eftimie Maria şi Muşat Ifrima de la controlul de calitate. De fapt fiecare e în acelaşi timp profesor şi elev. Cursurile de ridicare a calificării, la care participă majoritatea cadrelor tehnice, au devenit de mult adevărate schimburi de experienţă. Efortul colectiv al oamenilor care făuresc delicatele piese atît de necesare industriei constructoare de maşini se îmbină cu o vastă experienţă colectivă ce se acumulează permanent, prin contribuţia perseverentă a tuturor.

★

Secţia de rectificare inele e o hală spaţioasă, inundată de lumină, plină de larma cîtorva şiruri de maşini automate care lucrează sub supravegherea unui număr redus de muncitori, majoritatea tineri. La un capăt al secţiei, despărţită de un perete de sticlă, se află încăperea serviciului controlului de calitate. Aici lucrează

Înainte de montare, inelele trec printr-o minuțioasă operație de sortare, care se execută cu aparate de măsură extrem de precise. In fotografie: la secția de montaj, muncitoarele fruntașe Ordeanu Maria (dreapta) și Bleanda Aneta, în timpul lucrului.

oameni în halate albe prin fața cărora defilează, pe bandă, un nesfîrșit șir de inele de oțel. Un om aplecat asupra unui aparat optic examinează atent una din aceste piese. E inginerul Ceptureanu Gheorghe.

— Vrei să privești și dumneata prin ocularul microscopului?

— Vreau.

O dungă luminoasă, verzuie, cu marginile rectilinii, parcă trase cu creionul la riglă, ocupă aproape în întregime cîmpul vizual al aparatului.

— Așa arată la microscop suprafața unui inel de rulment — se grăbește să dea explicații noua mea cunoștință. Acolo imaginea apare mărită de cîteva mii de ori. Toate asperitățile suprafeței metalului se văd și se pot măsura. Se înțelege, ele au în realitate dimensiuni de ordinul micronilor, dar noi ne luptăm să le reducem cît mai mult, pentru că de asta depinde durabilitatea produselor fabricii.

Am aflat amănunte despre această luptă. Mai întîi s-au introdus în secții utilaje noi, moderne. Unele din ele au comandă electronică și e firesc să se obțină cu ele produse mai bune decît cele care se dădeau prin vechile procedee de șlefuit, cu o simplă bară de lemn impregnată cu ulei și praf abraziv, care se aplica manual pe

Și rezistența la coroziune e o problemă legată de calitatea rulmenților. În camera de climatizare, chimistul Varga Tiberiu are posibilitatea să efectueze experiențe care stabilesc cu precizie rezistența pieselor în cele mai diferite condiții de funcționare.

Atenţie şi îndemînare. Sînt calităţi pe care tînărul Ciocîrlan Nicolae le dovedeşte din plin la locul său de muncă.

suprafaţa piesei aflate în mişcare de rotaţie.

— Aţi mai luat şi alte măsuri?

— Toate îmbunătăţirile pe care le aducem maşinilor sînt măsuri pentru asigurarea calităţii. Unele inovaţii aplicate în secţii, cum e aceea a inginerului Gödri Andrei şi a tehnicianului Florescu Aurel (maşina de superfinisare), au avut un aport direct la îmbunătăţirea suprafeţei pieselor. Pe urmă nu trebuie uitată contribuţia controlului de calitate. Exigenţele impuse de specificul pieselor noastre sînt mari. La rulmenţi, toleranţele (abaterile admise faţă de dimensiunea prescrisă) sînt, cum am spus, de ordinul miimilor de milimetru. Iar cînd e vorba de asperităţile de la suprafaţa metalului — chiar de ordinul zecimilor şi sutimilor de micron. Noi tindem să reducem toleranţele şi, cînd măsurătorile stabilesc abateri cît mai aproape de zero, ne bucurăm. Pentru că asta înseamnă o calitate bună, deci o durabilitate mai mare a produselor noastre.

★

La tratamentul termic am văzut agregatul modern de călire, o masivă construcţie metalică de mare ajutor pentru munca din secţie. Tînărul care supraveghează funcţionarea lui se numeşte Ciocîrlan Nicolae şi e fruntaş în producţie. Cînd ajung la controlul de calitate piesele ieşite din maşină în schimbul în care lucrează el nu prezintă defecţiuni nici măcar la cel mai sever examen făcut cu aparate electronice de sortat. Ciocîrlan a învăţat bine meseria. Şi a îndrăgit mult maşina la care lucrează, mai ales de cînd i s-au adus unele îmbunătăţiri. Am întrebat la cabinetul tehnic despre ce îmbunătăţiri e vorba. Drept răspuns mi s-a dat să răsfoiesc un dosar pe coperta căruia stătea scris: „Inovaţie. Sistem de răcire şi agitare a uleiului la agregatul de călire-revenire. Autori..."

Unul din ei e inginerul comunist Bîrsan Ion. E un om pe care cu greu îl poţi face să vorbească despre sine sau despre preocupările lui. Susţine că inovaţia, la care a lucrat împreună cu tehnicienii Marşi Ladislau şi Fisciuc Sofronie (de la primele schiţe pînă la execuţia ultimului şurub), nu e cine ştie ce, aşa că ar fi bine să nu se mai vorbească atîta despre ea. Uzina a realizat însă, prin aplicarea respectivei inovaţii,aproape un milion lei economii şi productivitatea muncii la această maşină a sporit substanţial.

★

Nu e de mirare că despre rulmenţii produşi la Braşov se aud tot mai des cuvinte de laudă. După ce au străbătut prin uzină drumuri lungi şi complexe, trecînd prin maşini şi pe benzi rulante, ochiul ager al aparatului de control i-a cercetat atent şi le-a dat drept de viaţă. S-au declanşat mecanisme care au spus despre ei, în limbajul lor de diagrame şi cifre, tot ce aveau de spus. Apoi s-a trecut la ultimul examen, cel care nu poate da erori, examenul practicii industriale. Oricît de departe s-ar desfăşura această verificare definitivă şi în oricît de multe locuri, în ţară sau peste hotare,aprecierile se fac auzite, mai devreme sau mai tîrziu, şi în oraşul de la poalele Tîmpei. Marca fabricii, imprimată pe corpul de metal al delicatelor piese, a devenit de mult cunoscută, datorită strădaniilor colectivului care s-a legat să-i sporească necontenit prestigiul. Iar cuvintele care se spun despre rulmenţii de la Braşov sînt cuvinte de laudă.

Nicolae **RĂDULESCU**

Fotografii de A. **MIHAILOPOL**

FIGURI CONTEMPORANE

CHAPLIN

În ultima vreme ziarele au anunţat că Charles Chaplin ar pregăti un film în care îl va reînvia pe Charlot. Se pare că ştirea nu are temei: marele artist, care detestă publicitatea zgomotoasă, nu a confirmat aceste supoziţii. Dar, readus astfel în actualitate, celebrul personaj creat în urmă cu decenii merită o evocare a neobişnuitei sale cariere. Cu atît mai mult cu cît am revăzut săptămînile acestea, în cadrul „Festivalului Chaplin", o serie din filmele care l-au făcut pe Charlot cunoscut în întreaga lume.

Charlot în filmul „Circul".

Charlie Chaplin ni-l prezintă pe cel mai mic dintre cei opt copii cu care tînăra sa soţie Oona, în vîrstă de 38 de ani, i-a mărit familia.

Transatlanticul englez „Queen Elisabeth“ abia părăsise — în aceea zi de septembrie 1952 — rada portului New York, cînd posturile de radio americane începură să comenteze o știre senzațională. Obiectul ei îl forma unul din pasagerii transatlanticului, asupra căruia se revărsase mînia domnului Mac Granery însuși, ministrul de Justiție al S.U.A. Dumnealui îl anunța personal pe respectivul pasager că, dacă va mai îndrăzni să se întoarcă pe pămîntul străjuit de falnica Statuie a Libertății, va fi internat pe insula Ellis Island, ca orice emigrant nepoftit. Pe dată, ziarele trustului Hearst începură să-i țină ministrului isonul, susținînd cu patos că cel care „sapă de o jumătate de veac, prin filmele sale, temeliile moralei americane“, cel care, deși stabilit de aproape 40 de ani în S.U.A., a refuzat să solicite cetățenia americană, nu mai are ce căuta în patria sfintei morale și a tuturor libertăților.

Yours truly
Charlie Chaplin

Iată-l pe Charlie Chaplin în tinerețe, așa cum ni-l amintește o fotografie păstrată de Arhiva națională de filme a R.P.R.; autograful a fost dat însă mai tîrziu, în ziua de 16 iunie 1928.

Era clar: personajul în cauză îi înfuriase rău de tot și de cum întorsese spatele siluetei fără de cusur a Statuii Libertății americane, toți se năpustiseră cu frenetică ură împotriva lui. E poate greu de crezut, dar cel care provocase asemenea crize de nervi reprezentanților modului de viață american, cel care îi deranjase într-atît încît îl doreau cît mai departe de lumea lor era omulețul pirpiriu și sfios, cu redingota ponosită și pantalonii burlan, cu mustăcioara, jobenul și bastonașul său celebre, cu un mers caraghios de rață: era Charlot.

În acea zi de septembrie 1952, Charles Spencer Chaplin părăsise pentru totdeauna țara căreia îi adusese beneficii de milioane și milioane de dolari, părăsise cu dezgust Hollywoodul pe care îl făcuse celebru în întreaga lume, după ce mai înainte afirmase fără înconjur: „Declar război o dată pentru totdeauna Hollywoodului și lumii de acolo. Eu, Charles Chaplin, declar că Hollywoodul e pe moarte. Nu mai are nimic de-a face cu cinematograful — care se presupune că este o artă — ci e pur și simplu o uzină care fabrică kilometri de celuloid“.

Rupînd definitiv legăturile cu lumea marelui business american, Charles Chaplin s-a stabilit, împreună cu soția sa Oona O'Neill — fiica celebrului dramaturg Eugene O'Neill — și cei șase (pe atunci) copii ai lor, într-o mică localitate din munții Elveției. La Vevey, în orășelul din apropierea Lausanne-ului, Chaplin își duce acum existența solitară, gustînd bucuriile unei vieți fericite de familie (i s-a născut în vară cel de-al zecelea copil, opt fiind rodul căsniciei sale cu Oona), departe de scandalurile, invidia și indiscrețiile gazetarilor care timp de zeci de ani i-au furat liniștea. La 74 de ani, cu o tinerețe sufletească și fizică pe care vremea nu i-a alterat-o, el își scrie memoriile frămîntatei lui existențe artistice, se interesează de tot ce e nou în lume, ia atitudine în problemele ce preocupă omenirea, salută cu entuziasm zborul în Cosmos al lui Gagarin. Își adoră mezinul — Cristopher — care nu a împlinit încă un an de viață, se preocupă de cariera fiicei celei mari, Geraldine, în vîrstă de 18 ani, care studiază baletul la Londra și care va debuta curînd în film sub bagheta regizorală a actriței Betsy Blair. Și, poate, se gîndește la viitoarele sale filme...

O fotografie de familie făcută la Vevey, în primăvara anului trecut. Pe atunci mezina mai era încă Jane... În vara anului 1962 s-a născut Cristopher, care a devenit la rîndul său centrul atenției familiei. Iată-l pe Chaplin alături de soția sa Oona și copiii Geraldine (18 ani), Michel (16), Josephine (13), Victoria (11), Eugen (9) și micuța Jane. Din fotografie lipsește una din fetele Oonei — Mary-Ann — și, de bună seamă, Cristopher.

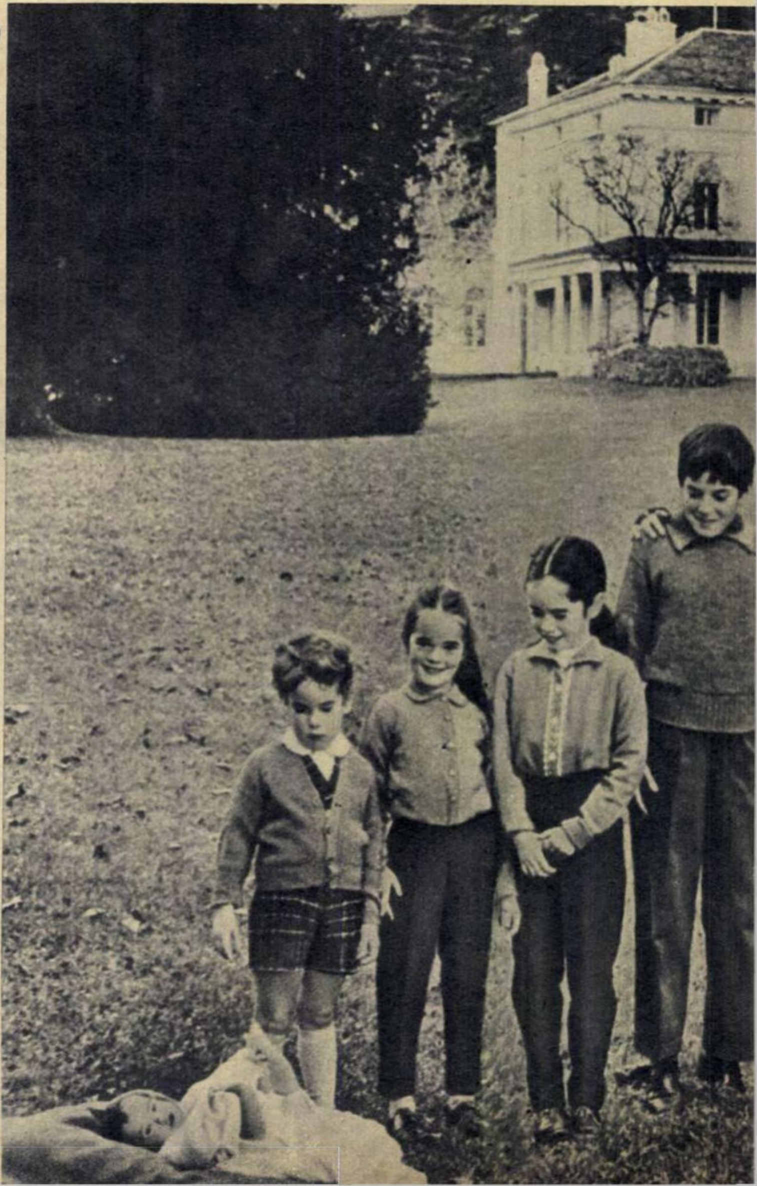

★

Și totuși ce a dus la acest divorț definitiv între Charlot și cetatea businessului cinematografic din S.U.A., ce i-a putut atrage marelui comic o asemenea profundă antipatie din partea mai marilor filmului american? Bietul, inofensivul, naivul Charlot, cu floarea la butonieră și zîmbetul trist pe figură, care stîrnea hohote de rîs de la prima sa apariție pe ecran..., Charlot, nume sinonim cu rîsul, să poată deveni inamic public nr. 1? Charlot imoral, el, veșnicul îndrăgostit timid și fără speranță? Ar părea cel puțin ciudat... De Charlot trebuia, întîi și întîi, să rîzi. Și cum ai fi putut reacționa altfel cînd îl vedeai mulgînd vacile (în proaspăta-i calitate de muncitor agricol) după un procedeu sui generis — ridicîndu-le și coborîndu-le coada, ca brațul unei pompe, sau cînd îl vedeai stropind pomii cu pipeta („Vagabondul“)? Sau cine nu zîmbește amintindu-și de scena din „Goana după aur“, cînd Charlot — izolat din cauza unei furtuni cumplite într-o cabană îndepărtată — în lipsă de altă hrană își fierbe pantofii și apoi consumă cu voluptate șireturile prinse pe furculiță asemenea unor macaroane și suge, unul cîte unul, cuiele, ca și cînd ar avea de-a face cu oscioarele unei fragede aripioare de pasăre? În „Timpuri noi“, moderna mașină de hrănit muncitorii în minimul de timp posibil se defectează și rîzi cînd polonicul îi aruncă lui Charlot în obraz supă fierbinte, cînd porumbul îi strivește nasul, cînd frișca îi năclăiește chipul. Rîzi cînd deținutul evadat din Sing-Sing se deghizează în preot protestant și ține predici sfinte cucoanelor foarte morale din oraș („Pelerinul“), cînd maimuțele încep un adevărat meci de box cu stîngaciul dansator pe sîrmă din „Circul“, rîzi cînd sărmanul bărbier evreu evadat din lagăr este luat drept dictatorul Adenoid Hynkel și instalat la putere în locul acestuia („Dictatorul“).

Dar, după ce avalanșa de încurcături hazlii, de urmăriri frenetice și de bătălii cu plăcinte s-a terminat, începi să simți fiorul tragic al acestui personaj. Sentimentalul, generosul, bunul Charlot are inima sfîșiată de durere cînd „Piciul“ cules de el de pe lada de gunoi îi este luat de către mama acestuia; suferă cînd femeia pentru care sacrificase totul pleacă cu un altul, mai arătos („Circul“); se îndrăgostește de o vînzătoare de flori oarbă și face — pentru a-i reda vederea — pînă și închisoare, ca în cele din urmă să vadă pe chipul iubitei însănătoșite dezamăgirea cumplită provocată de înfățișarea lui („Luminile oraşului“). Tristeţea, suferinţele, eşecurile lui Charlot au toate o cauză foarte precisă şi filmele nu ezită să o arate deschis: Charlie este un biet şomer, un vagabond, un dezmoştenit al soartei, pe care orînduirea capitalistă l-a aruncat la marginea ei. Pledînd pentru dreptul la o viaţă omenească a acestuia, Charlot dezvăluie „Viaţa de cîine“ pe care o duc milioane de oameni simpli, protestează împotriva grozăviilor războiului („Charlot soldat“), a exploatării capitaliste („Timpuri noi“), demască fascismul („Dictatorul“).

Ei, şi de toate acestea — chiar dacă sînt servite în limbajul pantomimei comice — nu mai pot rîde cei pe care comediile îi vizează. Mai ales că acest „saltimbanc“ care e Charlot are curaj să le-o spună şi de la obraz:

„Închipuiţi-vă un capitalist îngîmfat care nu-şi mai încape în piele, cu o barbă impunătoare, cu pantaloni dungaţi, redingotă, ghetre, cilindru — mă rog, toate atributele unui milionar. Pînă şi celui mai paşnic om dintre noi nu se poate să nu-i fi venit măcar o dată gîndul năstruşnic de a-l trage de barbă, aşa, din senin. De aceea, nu-i de mirare că publicul rîde încîntat cînd un omuleţ caraghios ca mine îl ia de barbă pe impozantul nostru milionar. Poate că s-or găsi unii cărora să li se pară scandalos, revoluţionar, să tragi de barbă un capitalist; dar cîţi vor fi? O mînă de oameni. Pe cînd majoritatea spectatorilor — cel puţin nouăzeci la sută — se vor bucura din toată inima văzîndu-şi realizată propria lor dorinţă“.

Aşadar un comic ale cărui gaguri îi făceau pe „capitaliştii îngîmfaţi“ să rîdă cu noduri şi le oprea apoi hohotul cu o palmă servită direct pe obraz nu se putea aştepta la o primire prea călduroasă din partea lor, chiar dacă ei însemnau doar zece la sută din public. Iată de ce „Pelerinul“ e interzis în statul Pennsylvania, filmul „ridiculizînd preoţii şi sfînta religie“ (puternic simţ autocritic aveau micii tartufi din oraşele de provincie americană!); iată de ce premiera „Luminilor oraşului“ trebuie să aibă loc la Londra — întrucît nici un cinematograf new-yorkez nu îndrăznise să-l închirieze; iată de ce filmul „Timpuri noi“ e violent atacat la New York şi oprit de cenzura Germaniei naziste şi de ce în timpul turnării „Dictatorului“ zeci de anonime îl ameninţă zilnic pe Chaplin cu cele mai înspăimîntătoare morţi; iată de ce premiera filmului „Monsieur Verdoux“ îi atrage duşmănia declarată a aşa-zisei „Ligi pentru apărarea moralităţii“.

Artistul nu mai era de suportat! Darmite cetăţeanul, omul integru, cu vederi progresiste, care a cutezat să-şi exprime simpatia pentru cauza republicanilor din Spania, care a cerut cu înflăcărare deschiderea celui de-al doilea front şi a avut iniţiativa de a-i cere lui Picasso un protest al intelectualilor francezi împotriva expulzării din S.U.A. a compozitorului Hans Eisler, care s-a pronunţat în repetate rînduri în favoarea păcii! Crezul *artistului-cetăţean* Charles Chaplin, exprimat cu atîta fierbinte patetism în discursul final din „Dictatorul“, avea de ce nelinişti pe partizanii războiului rece: „Milioanelor şi milioanelor de oameni care mă pot auzi, eu le spun: nu deznădăjduiţi. Urgia care s-a abătut peste voi nu e decît rezultatul poftelor sălbatice şi răutăţii celor ce se tem de progres. Dar ura lor va trece, dictatorii vor pieri, iar puterea pe care au uzurpat-o va fi din nou a popoarelor...“

Furioşi, „cei ce se tem de progres“ l-au numit comunist. Charlie Chaplin a arătat că e doar un „aţîţător la pace“. Dar cu aceasta inimiciţia dintre ei nu a făcut decît să se adîncească, iar felul în care ea s-a soldat îl cunoaşteţi...

Un transatlantic l-a adus în urmă cu peste 10 ani în Europa pe cel care, decenii de-a rîndul, a fost păstrat în sufletele a milioane de oameni de pe toate continentele sub înfăţişarea lui tragicomică. A venit însă fără bastonaş, fără mustăcioară şi fără uriaşele sale ghete scîlciate: în filmul său „Luminile rampei“ Charlie Chaplin apăruse sub adevărata lui înfăţişare. Povestea bătrînului actor de varieteu Calvero era de la început pînă la sfîrşit tragică. Apoi, în noua lui satiră, „Un rege la New-York“, în care Chaplin dezvăluia mai puternic ca pînă atunci adevăratul chip al modului de viaţă american, marele actor se prezenta din nou fără cunoscuta-i mască, arătîndu-ne figura distinsă şi spiritualizată, părul său alb ca neaua.

Chiar dacă Charlie Chaplin a renunţat o vreme îndelungată la Charlot, Charlot n-a murit. El rămîne un simbol. Cu redingota sa ponosită şi cu jobenul pe creştet, cu pantalonii armonică şi cu bastonaşul său de bambus el a scris în istoria cinematografiei mondiale o pagină de un umanism nepieritor.

Sanda FAUR

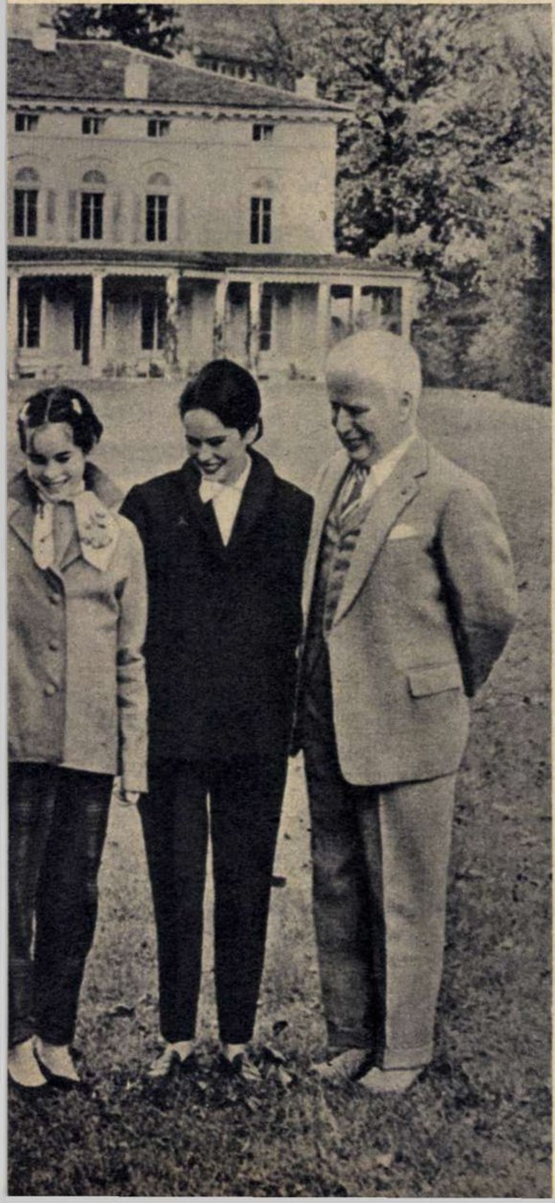

Timpul lui Chaplin este foarte preţios: de la opt dimineaţa şi pînă la zece seara el lucrează la cartea sa de memorii. Totuşi el îşi întrerupe în mod regulat munca pentru a-şi vedea copiii şi a-şi oferi zilnicele ore de sport.

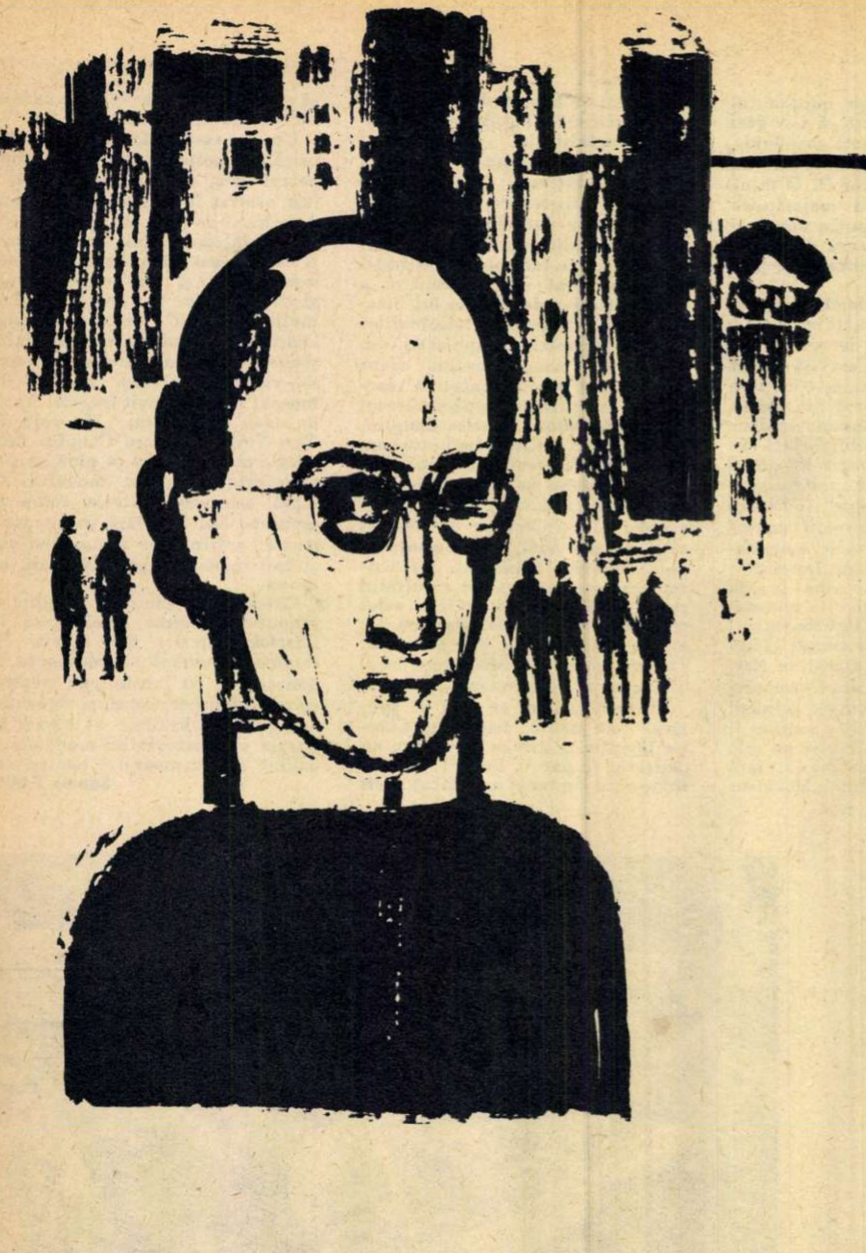

„Ziua Domnului"

Povestire
de Héctor **VELARDE**

Ilustrații
de Mihu **VULCĂNESCU**

Scriitorul peruvian Héctor Velarde, autor al mai multor volume de nuvele și eseuri, este unul din marii (și puținii) umoriști din nuvelistica latino-americană contemporană.

Schița pe care o publicăm ilustrează specificul umorului său, destăinuind tragicul condițiilor de viață din America de Sud, confruntat cu ipocrizia sau stupiditatea reprezentanților clerului.

— Ieri m-am dus să-l primesc pe Harry Potter, nepotul bătrînului Potter, englezul acela atît de bogat care a murit în Piața Centrală din Lima, într-o criză de vărsături. Îți amintești, că doar au vorbit și ziarele?

— Nu, nu-mi amintesc.

— N-are a face, eu l-am cunoscut bine. Era de datoria mea să mă duc după nepotul lui, Harry, la Callao, și să-l plimb prin Lima.

Harry nu mă cunoștea decît după nume. M-am pomenit în fața unui pastor protestant, foarte serios, simpatic, cu ochelari, care nu vorbea decît englezește. Totul a mers datorită unui dicționar liliput englez-spaniol, spaniol-englez, pe care îl purta în buzunarul vestei.

Am descoperit că Harry era foarte metodic. Mi-a spus: „Țin mult să cunosc frumosul dv. oraș; vasul meu pleacă mîine în zori spre Valparaiso; e ora două după-amiază, iată programul meu".

Am citit lista:

Primo: să mă duc la bancă. Secundo: să cumpăr fructe. Terțo: să trec pe la Grand hotel Bolivar, unde locuiește o prietenă de-a mea, Miss Coolingham. Quatro: să mă tund. Quinto: să vizitez cimitirul capitalei, unde e îngropat unchiul meu. Sexto: să văd puțin orașul. Septimo: să intru într-o biserică să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru călătoria pe mare pe care am făcut-o cu bine de la Liverpool pînă aici. Octavo: să mănînc într-un restaurant modest. Nono: să mă întorc pe vapor.

— Foarte bine — i-am spus lui Potter, și l-am poftit în Chevroletul meu. L-am purtat ca pe o minge prin Lima, avînd grijă să nu observe prea multe lucruri în drum.

— Dar astea ce sînt? — m-a întrebat la un moment dat.

— Sînt niște mici ziduri ale incașilor — i-am răspuns. De fapt erau niște împrejmuiri de pășuni.

După scurtă vreme l-am depus dinaintea băncii National City Bank. Potter nici n-a apucat să termine cuvîntul „beautiful", în timp ce contempla edificiul, pentru că un mulatru vînzător de bilete de loterie îi întinse un „huacho" sub nas.

— Treisprezece, domnule!

Potter luă lozul, făcu din el un ghemotoc și-l aruncă în stradă.

În timp ce vînzătorul căuta ghemotocul de hîrtie, făcînd aluzii prea puțin civilizate la strămoșii lui Potter, acesta se căznea în zadar să intre în bancă, deoarece o femeie despletită, cu un copilaș adormit în brațe, nu-i lăsa calea liberă.

— Domnule, domnișorule, numărul ăsta...

Privind din fugă biletul pe care i-l oferea femeia, Potter intră ca un bolid în clădirea băncii. Aici, în timp ce examina și semna cu atenție un teanc de mandate și de cecuri, simți că-l trage cineva de haină. Întoarse capul și văzu o fetiță indiană palidă, aproape goală, care îi spunea cu o voce foarte jalnică:

— Cumpărați-mi și mie, vă rog, domnișorule... Vă vînd lozul ăsta... Dați-mi un bănuț, că mămica mea...

Potter încercă să simuleze că n-o aude, dar fetița îi și vîrîse printre mandate și cecuri o serie de bilete.

— What's this? — mă întrebă alarmat.

Am luat dicționarul liliput. Am căutat la cuvîntul soartă.

— Noroc, șansă — i-am spus eu.

— Ah, good luck — exclamă el, după care mîngîie fetița, îi înapoie cu grijă biletel
și-i dărui o poză religioas
pe care o scoase din biblia lu

Cînd Potter ieși de la banc
vînzătorul mulatru de bilet
de loterie, femeia despletită
un om șchiop se repeziră l
el strigîndu-i:

— De la mine, domnule
Luați de la mine! Douăzec
de mii de soli! Străine! Ș
trage chiar azi! Nu pleca
stăpîne! Dă-mi un ban!

Aproape alergînd am ajun
la mașină. Potter îmi arăt
hîrtia pe care era expus pro
gramul lui de vizite. I-a
explicat că era mai bine s
mergem de-a dreptul la cimiti
și o luarăm spre Maravillas.

Chiar înainte de a ajung
la poarta cimitirului se ivir
o droaie de copii zdrențăro
cu cîte o cîrpă în mînă, pu
tînd niște scări și care voia
din fugă să pună stăpînire p
Chevrolet. Urcați pe scări
atîrnîndu-se de mînere, ri
cîndu-și viețile, strigau bă
gîndu-și capetele prin ferestrel
mașinii:

— O curăț, domnule? To
eu am curățat-o și ieri! E
am curățat-o! Pe mine m
cunoașteți! Ascultați-mă, dom
nule doctor! Eu am fost pri
mul. Dați încoace florile! Eu
domnule, eu...!

Potter, salutînd cu o anu
mită superioritate binevoitoa
re, mă privi surîzător și, ară
tîndu-mi poarta cimitirului
mă întrebă:

— Circus?

Pastorul își închipuia c
acolo se organizase o repre
zentație populară de circ și c
pe el îl luaseră drept clovn..

Cînd coborî din mașină, în
cepu să se zbată între scări
cîrpe, bănei și coronițe, care
asaltaseră acoperindu-l cu u
nor de praf des. A trebuit s
intervin energic, dar n-a
putut să-i împiedic pe copi
să-l urmeze de departe pîn
la cavoul unchiului său. Î
timp ce Potter se ruga, copii
încercau să-i atragă atenți
lansînd în direcția pastorulu
niște „pssst"-uri discrete ș
agitînd cîrpele de șters praful
care de astă dată vizau monu
mentele funerare. La întoarcer
am constatat că nici cît stătu
serăm în cimitir băieții n
pierduseră vremea degeaba:
armată întreagă de puști freca
Chevroletul și se străduiau pri
toate mijloacele să ne deschid
portierele mașinii ca să n
urcăm.

— Eu am curățat-o, domnule! Eu sînt ăla cu cîrp
verde! Mie, domnule, mie!

Unul dintre ei, într-un exce
de amabilitate, închise uș
după Potter, prinzîndu-i u
deget.

Pastorul, după ce-și priv
degetul cu atenție, îmi spuse

— The nail.

Am luat din nou dicționaru
liliput. Voia să spună: unghia

Ca să poată scăpa, aruncă
pesetă la mare distanță. S
produse o violentă învălmășeală de care profitarăm pentr
a demara și a ne îndepărta î
grabă.

Ne-am oprit în Piața Armelor. În timp ce străbăteam galeria, niște copii murdari î
urmăreau pe Potter strigînd

— Cinci mingișoare de u
real! Hîrtie parfumată! U
balon, domnule! Luați șoricelul ăsta de sfoară pentru copilașul dv.!...

Potter murmură:

— How interesting, how interesting...

Intrarăm apoi într-o frizerie, unde din prag ne luă î
primire un frizer japonez, pornindu-se ca un chelner la birt

— Ras, tuns, spălat, frizat

— Numai tuns — i-am spu
eu.

Îl așezară pe Potter înfășu
rat într-un cearșaf, punîndu-

în mînă o revistă argentiniană şi, în timp ce un mic negru fără cămaşă, care între un fluierat şi altul îi oferea un „huacho", îi lustruia pantofii, mi ţi l-au tuns ca pe un preot budist. Potter ieşi din frizerie cam buimăcit.

— Şi acum? — l-am întrebat.

Potter scoase lista.

— Church — îmi spuse.

L-am întovărăşit la biserica Santo Domingo.

Acolo o grămadă de cerşetori de toate rasele, vîrstele şi sexele se năpustiră asupra lui Potter. El se împiedică de un om fără picioare care stătea pe pămînt, în timp ce două fetiţe împodobite cu panglici îi zăngăniră două cutioare de conserve menite a adăposti prezumtiv sume de bani ce urmau a le căpăta, în timp ce alte două fetiţe îi prinseră de reverul hainei cîţiva boboci de trandafiri galbeni.

— And this? — întrebă Potter.

— Este Ziua Domnului, Father's Day — i-am spus eu ca să-i răspund ceva.

Pe cînd Potter stătea cufundat în plină rugăciune, două fetiţe indiene, cu picioarele goale, una foarte vioaie şi cealaltă oarbă, îl bătură pe umăr, întinzînd spre el mîinile cu gestul cunoscut pe toate meridianele. Potter îşi schimbă locul, aşezîndu-se lîngă o bătrînă împopoţonată într-un fel de necrezut. Bătrîna mirosea urît. Potter se mută din nou, de astă dată pe o bancă, de sub care fugi un căţeluş care adormise acolo.

Cînd am plecat, trecînd printre toţi cerşetorii adunaţi, Potter se scărpina alarmat, cu expresia unuia convins că s-a molipsit de o boală ciudată.

Am luat dicţionarul liliput, am căutat cuvîntul purice şi i-am spus:

— Fleas, fleas, fleas...

— Oh! — exclamă Potter — thank you very much.

— Ce mai e? — l-am întrebat.

Scoase lista.

— Fruit — îmi spuse.

L-am dus la Giaccoletti, să cumpere fructe.

Maşina a trebuit s-o lăsăm lîngă metro, unde a fost primită cu mare bucurie.

— Să v-o şterg, domnule! Tot eu am şters-o şi azi de dimineaţă! Eu, domnule inginer! Eu sînt cel de aseară!...

Potter admira veselia şi insistenţa acestor copii.

L-am luat de braţ şi l-am condus înăuntrul magazinului, unde se înghesuia o mulţime de lume. După ce am ales fructele şi în timp ce Potter savura un pateu cu carne, un mic mulatru plin de rîie i se vîrî între picioare, cerîndu-i o prăjitură.

Potter scoase o batistă şi se şterse la nas.

— Mai bine să plecăm — i-am spus. După lista dumneavoastră mai trebuie să mai vizităm pe Miss Coolingham la Hotelul Bolivar.

— Nu — mi-a răspuns Potter. Să mîncăm.

„Ce devreme mănîncă străinii ăştia!", m-am gîndit eu şi l-am dus la Raimondi.

Acolo, culcaţi pe marginea trotuarului sau pe pragul porţii, se aflau alţi cerşetori cu copiii lor, care se repeziră la Potter. Unii cu „huachitos", alţii cu căni crăpate pentru cerşit, alţii arătînd infirmităţi din născare...

Potter simţi că puricii din biserică întreprindeau o nouă ofensivă şi intră în restaurantul ticsit, scărpinîndu-se în capul tuns după moda japoneză.

Ne-am aşezat cum am putut şi am cerut supă. În timp ce Potter mînca, o mică mulatră puse în tăcere un „huachito" alături de farfurie. Potter rămase nemişcat. Mica mulatră îi apropia tot mai mult biletul ei de loterie, poate cu speranţa că Potter o să-l mănînce.

„Ce corecţi sînt englezii ăştia — mă gîndeam eu — le pui biletul pînă şi-n supă, şi ei... nimic!"

După ce am luat o friptură la cuptor cu sos de pere, ne-am retras urmaţi de mica mulatră tăcută şi înconjuraţi de săracii de afară care sporiseră ca număr şi ca activitate. Eu mă simţeam cam ruşinat, dar Potter surîdea, ca şi cum ar fi fost vorba de un obicei original într-o zi de sărbătoare populară.

Din lista lui Potter nu mai lipsea decît vizita la Miss Coolingham. Ne-am dus la Hotelul Bolivar. Lîngă farmacie, un bărbat fără guler, cu şapcă în cap, îl rugă pe Potter să-i dea o pereche de pantofi vechi. Potter se urcă sus şi eu mă oprii în holul hotelului să vorbesc englezeşte cu o doamnă din oraşul Piura.

După puţin timp Potter coborî şi-mi spuse:

— Miss Coolingham are şi ea cinci „huachito" şi doreşte să-i trimitem ziarul de seară...

Am terminat şi cu Miss Coolingham şi am ieşit pe poarta laterală. Era noapte. Ne aşteptau trei femei acoperite cu haine negre, misterioase, dezagreabile, cu aere de tragedie învăţată; se apropiară ca nişte umbre, îşi băgară mîinile lacome şi nesigure în multele zdrenţe şi-i murmurară lui Potter la ureche:

— Am paisprezece copilaşi înfometaţi... Bărbatul mi-a murit azi-noapte la spital şi n-am cu ce să-l îngrop...

— Eu am o fetiţă mărişoară, foarte drăguţă...

Potter şi cu mine grăbirăm pasul. Luarăm repede Chevroletul şi o pornirăm ca o săgeată în direcţia portului Callao.

Pe drum, Potter îmi spuse:

— Ce zi interesantă, Ziua asta a Domnului, a tatălui ceresc! Ce obicei frumos aveţi dumneavoastră să deschideţi în ziua asta toate azilurile, orfelinatele şi şcolile de corecţie din ţară pentru ca bieţii de ei să umble liberi şi să facă ce vor. Asta e o idee cu adevărat generoasă!...

— Da, chiar aşa e... — murmurai eu.

Cînd am ajuns la gara maritimă, o duzină de puşti veniră alergînd să ne facă o primire grandioasă.

— O curăţ eu, domnule! Eu! Mie!...

Potter scoase din buzunar un pumn de monede şi le aruncă în aer cu un gest triumfător, exclamînd:

— Father's Day! Father's Day! Good bye!

Mai înainte de a se urca pe vas şi a se despărţi de mine, Potter mă întrebă confidenţial:

— What's „huachito"? Ce e „huachito"?

— Bonuri ale lui Dumnezeu — i-am răspuns.

Atunci el mă îmbrăţişă şi-mi spuse:

— Ferice de ţara dumneavoastră unde sînt atîţia acţionari ai cerului...

Şi pastorul Potter, tuns după moda japoneză şi plin de purici, se înfundă în pîntecele vasului.

Traducere din limba spaniolă
de Tatiana ULMU

Fapt divers?

Tînăra lucrătoare F. de la Fabrica de încălţăminte „Flacăra roşie“ din Capitală împlinise de curînd douăzeci de ani. La vîrsta aceasta, cînd multe alte fete abia se calificau în muncă, F. era o fruntaşă cunoscută. Dar succesele n-o ameţiseră: ea continua să înveţe cu sîrguinţă, atît din însuşirea experienţei specialiştilor din fabrică, cît şi din manualele clasei a X-a pe care o urma la învăţămîntul seral.

★

Cu Victor s-a întîlnit întîmplător? Cine poate să mai ştie şi să mai dezlege? De altfel, azi nici nu mai are importanţă. Victoraş ieşise chiar în dimineaţa aceea dintre „ziduri“, adică din puşcărie, unde, bineînţeles, stătuse — după cum i s-a spovedit ei mai tîrziu — complet şi absolut nevinovat. Era un înger neprihănit căruia tribunalul i-a tăiat cu foarfeca aripile, deoarece, copil în faşă fiind, a căzut din leagăn. Ei şi? Ce-are-a-face asta cu tribunalul? Are, pentru că, în cădere, leagănul fiind din cale-afară de înalt — „aşa l-a cumpărat mama“ — s-a lovit la frunte. Şi toată lumea ştie doar că creierul se află ascuns undeva după cortina frunţii. Exact? Însă... ce-i cu tribunalul? Tribunalul? Cum ce-i cu...? A, da! Tribunalul. Dumnealor de-acolo, judecătorii, n-au vrut să ţină seama de leagăn şi de fruntea care nu i-a putut apăra destul de bine creierul de lovitura puternică. De-atunci şi de-acolo mai departe lovitura fără de leac îi producea, cînd şi cînd, amnezie... Nu chiar cînd şi cînd, ci, ghinionul lui, doar cînd avea bani sau bunuri străine în mîini ori în buzunare. Bani pe care-i cheltuia crezînd „pe sufletul mamei“ că sînt ai lui; bunuri pe care „al morţii să fie cine şi-a dat seama“ — le vindea cu preţ de nimic pe piaţă...

Dacă tînăra F. ar fi ştiut, în după-amiaza duminicii cînd l-a cunoscut, povestea cu „zidurile“... Ei, dac-ar fi ştiut!... A aflat însă tîrziu. Foarte tîrziu. Cînd nu mai credea în salvarea ei.

Era vară. Victor avea pantaloni de camgarn albaştri, pantofi albi, haină de buret cu mînecile scurte, cămaşă de nylon şi un bagaj format din experienţa multor „cuceriri“.

Restaurantul micuţ şi periferic avea o grădină discretă. Vinul era tare şi generos. Grătarul — numai o formalitate. Cuvintele, principalele arme — argumente cu care fiara îşi încolţise prada pe un simplu scaun de restaurant.

Şi-au dat întîlnire pentru a doua zi. A doua zi pentru a treia, a treia pentru următoarele.

— Ce-i cu tine, dragă? — a întrebat-o o colegă şi prietenă de fabrică.

S-a-nroşit şi, după o scurtă ezitare, i-a mărturisit:

— Am cunoscut un bărbat...

— Un bărbat? Cine este? Cum arată? Ce meserie are?

F. s-a oprit din lucru şi, pentru întîia oară de cînd muncea aici în fabrică, nu s-a mai gîndit nici la maşină, nici la stilul ei de muncă renumit, ci a rămas în loc visătoare, cu ochii strălucind de-o fericire care-o mistuia pe dinăuntru.

— Este inginer... Chipeş... Delicat... Vorbeşte atît de frumos... Acum e în concediu de odihnă...

Un timp s-au întîlnit în fiecare seară. În parc, la o cofetărie, la un cinematograf. Apoi, cînd a văzut-o prinsă bine de el, domnul Victor a pus chestiunea rafinat, cu semivoce, ca-ntr-un final de romanţe pe note:

— Nu mai sînt licean şi nici student... Îs bărbat în toată firea... Dragostea platonică e copilăroasă, neserioasă şi antiştiinţifică.

— ...

— Fără tine nu pot concepe să trăiesc... Călugăr nu pot rămîne... Să te înlocuiesc mi-e peste poate! Ce-i de făcut? Nu ne rămîn decît două soluţii: prima — să locuim împreună. Şi îndată ce-mi rezolv situaţia — sînt în conflict cu direcţia ministerului unde lucrez, nu vor să-mi dea transferul în Bucureşti pe motiv că dumnealor nu pot rămîne fără cel mai bun inginer — introducem actele de căsătorie...

— De ce nu înainte de ţi se aprobă transferul?

— Pentru că nu vreau să te căsătoreşti cu un om deocamdată fără salariu. Morala nu mă lasă să fac asemenea gest.

— Am eu bani la C.E.C.

— Mi-ai mai spus, dar nici în ruptul capului nu vreau să mă ating de banii tăi, de munca ta. Eu te vreau doar pe tine!

— O să punem banii la loc cînd vei primi salariu.

— Nu. Nu pot să accept şi nici putere nu mai am să aştept.

— Şi care ar fi a doua soluţie?

Victoraş zvîrli o privire către cerul înstelat, sorbi adînc o duşcă de aer şi rosti cu un aer macabru:

— Să mă sinucid!

Credulă şi speriată ca nu cumva din cauza ei „inginerul“ să-şi pună planul în aplicare, tînăra muncitoare l-a condus pe dumnealui pînă acasă la dînsul, respectiv la părinţii lui. Logodnicul a poftit-o înăuntru să-i recomande pe „bătrîni“. Dar aceştia „tocmai“ lipseau de acasă. După ce-au intrat, inginerul a încuiat uşa. F. a rămas în noaptea aceea la el.

★

Trei luni F. şi Victoraş au dus trai comun. În acest răstimp de numai un sfert de an s-au întîmplat următoarele fapte, în cea mai strictă ordine cronologică: F. şi-a mîncat jumătate din economiile de la C.E.C.; în schimb s-a pus la punct cu ultima modă în ce priveşte coafura; a fost întrecută în muncă de colegele sale, apoi chiar şi de elevele ei; în compensaţie, a învăţat să danseze rock, să bea cocteil şi, în local, să vîre pe sub masă hîrtia de-o sută în degetele hrăpăreţe ale viitorului ei soţ. După care s-a consumat şi cealaltă jumătate din carnetul de economii. Continuînd pe drumul apucat, a mîncat prima bătaie cînd a descoperit că Victoraş nu e inginer, şi iarăşi palme şi pumni cînd a aflat că mai fusese de cîteva ori „reţinut“ între zidurile puşcăriei pentru diverse escrocherii. S-a hotărît să-l lase. Victoraş nici nu voia să audă.

— Te spintec şi te agăţ moartă de fereastră!

★

Fata din faţa mea care-mi povesteşte are părul negru, în culoarea cearcănelor de sub ochii înlăcrimaţi.

— Şi-acum mă cutremur cînd mă gîndesc. Veneam seara de la un capăt al oraşului, unde lucram, tocmai în cealaltă parte, la locuinţa „noastră“. Trebuia să mă scol cu noaptea în cap ca să ajung la timp la fabrică, cale de kilometri. Mai trebuia să am grijă ca dumnealui să nu-i lipsească traiul îndestulat, inclusiv ţigările şi banii de buzunar. În schimb eu nu mîncam mai de loc. Cîştigam mai puţin, iar pretenţiile „inginerului“ erau din ce în ce mai mari. Ajunsesem doar cu pielea şi oasele pe mine.

— Şi-apoi?

— Cînd vecinii mi-au spus că în lipsa mea aducea alte fete pe care le amăgea că se însoară cu ele luîndu-le economiile, m-am decis să fug. Să fug de la el. Pentru că de bunăvoie nu m-ar fi lăsat.

★

Pentru a zecea oară au întrebat-o tovarăşii de muncă:

— Ce-i cu tine? Ce gînduri ai? Ce vrei să faci de-acum încolo?

Şi-a pus bărbia în piept:

— Ce pot să fac? O să mă descurc eu...

— Singură?

— Dar cu cine?

— Ne surprinde întrebarea. Cu noi o s-o rezolvi. O să te ajutăm.

F. n-a refuzat ajutorul. Ea a înţeles că oamenii cu care lucrează de atîţia ani nu sînt doar simpli colegi ori concurenţi în întrecere pe grafic, ci fraţi. Membri ai aceleiaşi familii. Că problema ei familială este o problemă a întregului ei colectiv de muncă.

★

Cînd a venit să-şi ridice bruma de boarfe care i-au mai rămas, Victoraş a încercat s-o înduplece. Apoi dîndu-şi seama că „gîsculiţa“ cu excarnetul la C.E.C. nu mai era singură, ci că alături de ea se aflau tovarăşii ei de muncă, gata să-i sară în ajutor şi la nevoie să ceară concursul miliţiei (Ah, miliţia! Cînd aude de acest cuvînt lui Victoraş începe să i se lase cu moale tocmai de la genunchi. E gata să facă orice sacrificiu numai ca miliţia să nu-şi mai bage nasul în socotelile lui...), „inginerul“ şi-a dat seama că pierduse definitiv partida. Nici angajamentul că se otrăveşte şi nici acela că se face om de treabă şi va căuta de lucru n-au mai convins-o pe F.

★

Au trecut alte trei luni. Durerile mari lasă urme adînci. Şi iarăşi s-a scurs o jumătate de an. Şi alte multe luni. Munca-i cel mai bun medicament. Tînăra muncitoare F. nu mai e codaşă, ci din nou printre primele. Şi-a reluat şi învăţămîntul la cursul seral, pe care în lunile „căsătoriei“ îl abandonase. Îi e ruşine de greşelile pe care le-a făcut — dar nu se ruşinează să le discute cu fraţii ei, cu tovarăşii ei de muncă. De cîte ori este întrebată cu privire la această problemă, răspunde sincer, cinstit, aşa cum îi este firea pe care domnul Victoraş n-a putut să i-o altereze. Colectivul din care face parte, o adevărată familie pentru dînsa, a ajutat-o să iasă la liman.

Anton ALEXE

MALTA

Principalul oraş-port al Maltei, La Valletta. De cînd insula a fost transformată într-o bază militară a N.A.T.O., aci se află statul major al comandamentului mediteranean al forţelor armate ale N.A.T.O. din Malta. Totodată, după cum relata presa occidentală, S.U.A. urmăresc să creeze aci o bază de submarine înzestrate cu rachete „Polaris".

Pămînt arabil este puţin în Malta — aproximativ 17.000 ha (din cei 316 km p — suprafaţa celor trei insule). Pe lîngă cultivarea portocalilor, strugurilor, piersicilor, curmalilor, chimenului, locuitorii s-ar mai putea ajuta şi cu pescuitul. Dar prezenţa vaselor militare în imediata apropiere a ţărmurilor face adesea imposibil acest lucru.

Acolo unde valurile mării, stîrnite în legendă de Poseidon, au sfărîmat cîndva corabia lui Ulise, marile pacheboturi sau navele militare de azi întîlnesc în drumul lor pe necuprinsa magistrală a Mediteranei un grup de trei insule: Gozo, Comino şi Malta. Este arhipelagul Maltei.

Situat la încrucişarea drumurilor maritime din Mediterana, el s-a aflat din timpuri străvechi în atenţia lumii. Locuite în epoca preistorică de o populaţie a cărei origine se consideră a fi fost libiană, insulele arhipelagului au fost cotropite şi ocupate mai întîi de fenicieni — către secolul XIII î.e.n. — iar apoi succesiv de grecii antici (numele arhipelagului să vină oare de la grecescul Melitè?), de cartaginezi, romani, vandali, goţi, bizantini, arabi, normanzi (care stabilesc aici pentru prima oară un episcopat) şi spanioli. Aceştia din urmă „alipesc" insulele la Sicilia, aflată la o distanţă ceva mai mare de 200 km. Jargonul arab pe care-l vorbesc localnicii şi care s-a dezvoltat într-o adevărată limbă malteză reflectă originea lor arabă. Totodată aici se vorbeşte şi italiana, dar şi engleza, devenită limbă oficială în Malta după 1800.

O nouă filă s-a adăugat, în 1530, frămîntatei istorii a Maltei. Ordinul cavalerilor ioaniţi trebuise să cedeze în faţa lui Soliman al II-lea şi să părăsească insula Rhodos pe care o cucerise în 1310. Carol Quintul le oferi Malta şi astfel cavalerii purtînd pelerinele cu cruci mari albe deveniră cavaleri ai Ordinului Maltei. Soliman îi urmări şi aici dar, sub conducerea lui Jean de La Valletta, cavalerii opuseră în 1565 o rezistenţă dîrză. Întru glorificarea acestei fapte, principalul oraş şi port al Maltei se numeşte şi azi La Valletta. Prin stabilirea ordinului militaro-religios al ioaniţilor în Malta, biserica catolică a început să-şi exercite influenţa şi aici, influenţă care se manifestă pînă în zilele noastre nu numai sub aspect religios, ci şi politic.

Două veacuri şi jumătate după schimbarea soartei Maltei prin dania lui Carol Quintul, urmară două noi cotropiri. Prima îi aparţine armatei lui Napoleon care, în 1798, în drum spre Egipt, ocupă şi insulele arhipelagului maltez. Această ocupaţie fu însă de scurtă durată. Doi ani mai tîrziu veniră „în ajutorul" maltezilor englezii. Cum insulele erau aşezate tocmai la răscrucea drumului spre principalele colonii britanice din Asia şi Africa, ei nu s-au mai îndurat să plece, deşi prin pacea de la Amiens promiseseră acest lucru. Mai mult chiar: printr-un tratat încheiat în 1815 şi-au legalizat dominaţia colonială şi aci. Şi de atunci fac tot ce pot pentru a rămîne sau, în cel mai rău caz, pentru a-şi întîrzia plecarea, în pofida voinţei populaţiei pe care o oprimă de un veac şi jumătate...

Nu o dată numele Maltei a apărut în paginile ziarelor şi revistelor. Dar nu acest tre-

MALTA

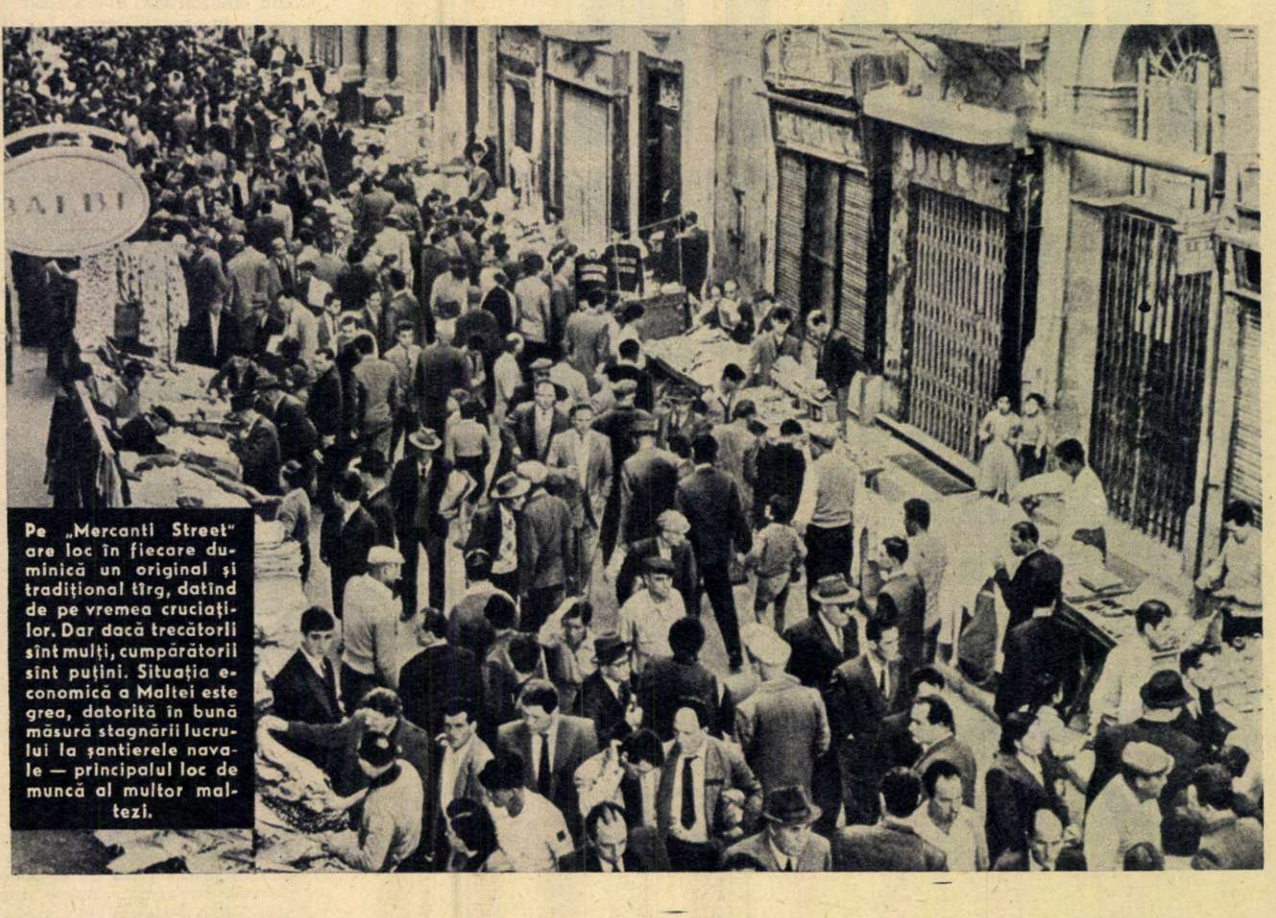

Pe „Mercanti Street" are loc în fiecare duminică un original și tradițional tîrg, datînd de pe vremea cruciaților. Dar dacă trecătorii sînt mulți, cumpărătorii sînt puțini. Situația economică a Maltei este grea, datorită în bună măsură stagnării lucrului la șantierele navale — principalul loc de muncă al multor maltezi.

Malta a fost în timpul celui de-al doilea război mondial ținta atacurilor aviației hitleriste și italiene. În tot cursul anului 1942, de pildă, numai 36 de zile au fost lipsite de bombardamente. Una din localitățile malteze care au suferit cel mai mult în timpul războiului este Luca. Fotografia înfățișează cîteva din puținele clădiri din localitate rămase în picioare.

cut agitat, nu suferințele locuitorilor arhipelagului au reținut atenția presei de senzație. Cel mai adesea era ilustrat tristul renume de internațională... casă de plăceri căpătat de Malta. Era mai ușor de vorbit despre aceasta decît despre transformarea micului arhipelag maltez (doar 316 km p !) într-o importantă bază militară strategică a Albionului în Mediterana și apoi într-un așa-zis „portavion nescufundabil" sub pavilion N.A.T.O.!...

Deseori, de-a lungul istoriei sale zbuciumate, populația Maltei s-a ridicat la luptă pentru a-și cuceri libertatea și independența. Această luptă s-a soldat în primăvara anului trecut cu crearea statului Malta ca membru al Commonwealthului. Înălțarea steagului maltez la „Hanul Daragen" (reședința oficială a primului ministru maltez — n.r.) n-a însemnat însă și împlinirea năzuinței supreme a populației. Pe calea spre obținerea independenței depline, poporul maltez are de înlăturat atît piedicile puse de Londra cît și de reacțiunea internă, în special de biserica catolică. În ultimele alegeri, de pildă, pentru adunarea legislativă a Maltei, soldate cu victoria partidului naționalist al lui Georg Borg Olivier, preoții catolici nu numai că au îndemnat fățiș populația să nu voteze în favoarea partidului laburist — adversar al regimului colonial — dar au intervenit în mod agresiv, arhiepiscopul Gonzi excomunicîndu-l pe Mintoff — liderul partidului laburist!

Inscripția „Malta aparține maltezilor", ce continuă să apară pe digurile și zidurile din La Valletta, ilustrează hotărîrea celor 330.000 de locuitori ai arhipelagului de a-și cuceri independența deplină și de a impune lichidarea bazelor militare.

I. CIOARĂ

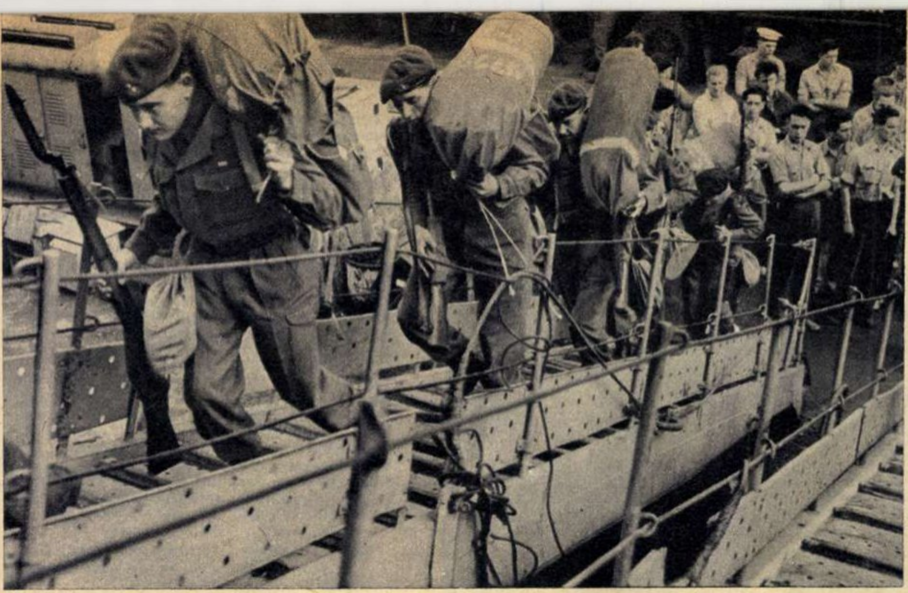

Anglia se cramponează de Malta nu numai pentru că aceasta constituie o importantă bază militară, ci şi pentru că insula este adesea folosită ca punct de transbordare a trupelor colonialiste, trimise să înăbuşe mişcările de eliberare din Asia şi Africa. Fotografia înfăţişează un grup de soldaţi britanici îmbarcîndu-se pentru Malta. De unde, la nevoie, sînt trimişi mai departe.

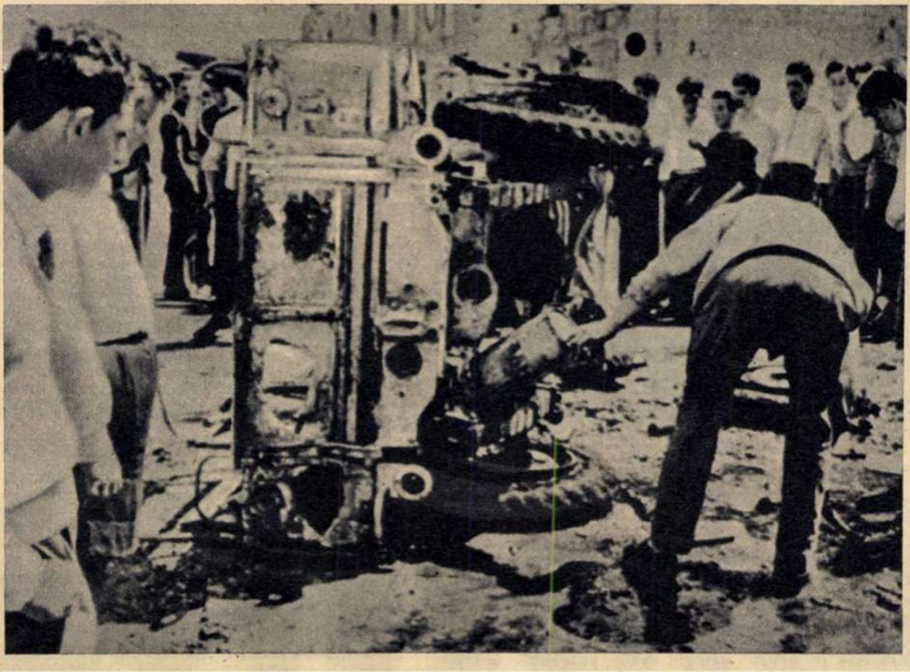

Sentimentele anticolonialiste se manifestă sub cele mai diferite forme. În fotografie: o maşină a trupelor engleze din insulă, răsturnată de manifestanţi.

Ori de cîte ori populaţia Maltei iese în stradă pentru a-şi manifesta nemulţumirea faţă de lipsurile în care se zbate sau pentru a-şi revendica independenţa, împotriva demonstranţilor sînt trimişi poliţiştii.

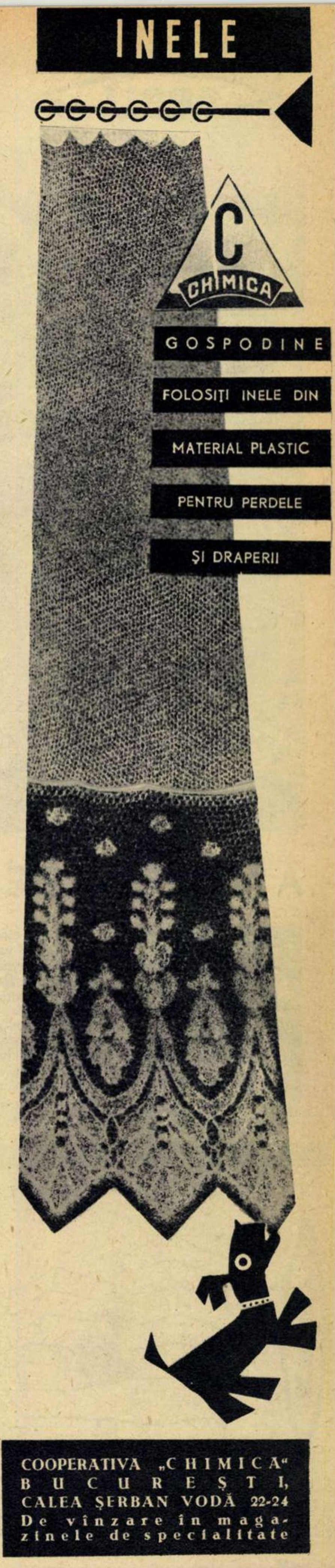

INELE

CHIMICA

GOSPODINE

FOLOSIŢI INELE DIN

MATERIAL PLASTIC

PENTRU PERDELE

ŞI DRAPERII

COOPERATIVA „CHIMICA"
BUCUREŞTI,
CALEA ŞERBAN VODĂ 22-24
De vînzare în magazinele de specialitate

sport

A DOUA REPRIZĂ

O DISCUȚIE CU EUGEN BARBU ȘI AL. MIRODAN PE O TEMĂ DE SEZON: FOTBALUL

În sfîrșit, stadioanele își vor deschide porțile să-i primească pe spectatori. Pasiunile care au hibernat, licărind ici și colo, ca un ecou al știrilor publicate lunea sau joia în „Sportul popular“, se vor dezlănțui din nou, aprig, în fiecare duminică după-amiază, ca să se domolească abia spre sfîrșitul săptămînii. I.T.B.-ul va avea din nou probleme cu spectatorii; spectatorii vor fi supărați din nou pe arbitri sau pe vreun antrenor; antrenorii vor avea din nou bătaie de cap cu „forma“ sau indisponibilitatea jucătorilor. Pe scurt, primăvara, anotimpul pasiunilor, va aduce pe primul plan cel mai iubit și dezlănțuitor de discuții și controverse sport: fotbalul.

Drept prolog la această „repriză“ fotbalistică a campionatului, ne-am gîndit să oferim cititorilor noștri un interviu cu doi dintre cei mai reputați comentatori: prozatorul Eugen Barbu și dramaturgul Al. Mirodan.

O discuție despre „dramaturgia și epica“ fotbalului...

EUGEN BARBU (care a adus cu sine niște „martori“: cîteva scrisori primite de la cititorii care îl urmăresc rubrica din „Contemporanul“, este cel care deschide discuția): Sînt întrebat despre concentrarea celor mai buni jucători (vizați să facă parte din națională) la București. Concentrare... O măsură bună... Și totuși cu un revers care trebuie să ne dea de gîndit. Ce vor face echipele din provincie?

AL. MIRODAN: Aș compara-o cu concentrarea făcută mai demult, demult de tot, a actorilor buni la cîteva teatre. Unde poate duce acest lucru? În primul rînd: la ratarea, prin imposibilitatea de a se manifesta continuu, a unui număr de jucători valoroși, care vor sta, *inevitabil*, pe tușe. În al doilea rînd: la crearea unei discrepanțe de valoare între echipele din provincie și cele din București, prea favorizate.

EUGEN BARBU: La prima idee avem un exemplu concludent: Crăiniceanu. El era un jucător de „națională“. De cînd „roade“ banca rezervelor, a devenit un fotbalist de „mîna a doua“. Competițiile mențin „forma“ unui jucător, îl fac să crească de la un meci la altul. Și apoi, de ce n-am aminti și de interesul spectatorului? Singurul lucru care îmi stîrnește curiozitatea și mă îndeamnă în actualul sezon să merg la fotbal sînt echipele care vor retrograda.

— Campioana o știți de pe acum!

EUGEN BARBU: Aproape sigur: Dinamo...

— Deseori, în cronicile dv. ați adus reproșuri antrenorilor...

EUGEN BARBU: În ceea ce mă privește, le mențin. Se simte lipsa unor tacticieni.

AL. MIRODAN: Rolul pedagogului în fotbal mi se pare extrem de important.

— Poate mai degrabă lipsește psihologul decît omul care să învețe pe jucători măiestria...

AL. MIRODAN: De acord și cu lipsa psihologului. El trebuie să fie prezent la toate echipele mari. Cred însă că nu se face totul pentru stimularea morală a jucătorului. Înainte și după meci. Mai ales, firește, după meci. După victorii adică. Învingătorul, omul care muncește bine, merită satisfacții morale mai mari. Mă gîndesc la popularizare, la presă, radio, poate film.

EUGEN BARBU: ... și a antrenorului. Poate ar fi bine să se creeze niște distincții care să se acorde antrenorului după următorul criteriu: numărul de jucători pe care i-a crescut. Cînd vom vorbi cîndva despre un mare jucător, să spunem: el este opera antrenorului X sau Y.

— Să profităm de acest prilej pentru a aplica sugestiile dv. Ce jucători preferați — și de ce?

AL. MIRODAN: Ghergheli... Pentru că are o voință de fier. Pentru că e curajos. Pentru că muncește. Îmbină tehnica cu munca. Și pe Voinescu... Voinescu este singurul jucător din generația sa care la vîrsta lui este într-o formă mare. El a știut să se păstreze, a avut conștiință profesională. Toate laudele pentru el... Fără prea multe argumente, la antipodul lui l-aș plasa pe Todor.

— Doar doi jucători?

AL. MIRODAN: Deocamdată...

EUGEN BARBU: Și eu cred că Gherghell este jucătorul nr. 1. El îmi amintește de Petchowschi. Are o voință extraordinară, care mă impresionează... (Pauză lungă.) Aș putea spune un cuvînt bun și despre Constantin. Un tînăr talentat, care a dus o viață echilibrată și a ajuns un jucător mare. (Din nou pauză.) Să-i mai amintesc pe Dumitriu și pe Pavlovici. Amîndoi înzestrați dar... bufoni. Joacă prea mult pentru ca să smulgă aplauze publicului...

O discuție despre fotbal este aproape întotdeauna interminabilă. Nici noi n-o considerăm încheiată. Vom reveni și cititorii noștri vor afla și alte păreri, cu care vor putea sau nu să fie de acord... Pentru că atunci cînd este vorba de fotbal... toată lumea are dreptate.

C. BOZBICI
Fotografie de S. PETRE

umor

BIROCRAȚIA DE-A LUNGUL VEACURILOR

de **Rik AUERBACH**

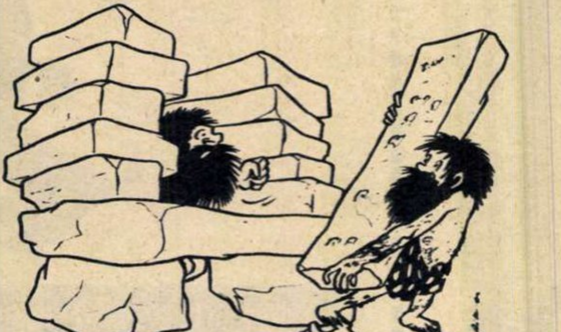

LA NEANDERTHAL (sau nu prea departe)

— Ți-am spus de atîtea ori s-o aduci în trei exemplare!

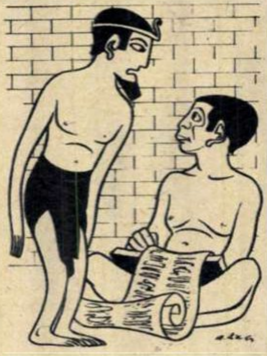

LA MEMPHIS (acum 5.000 de ani)

— V-am lăsat ieri un papirus!
— Încercați peste... cinci milenii la muzeul de antichități...

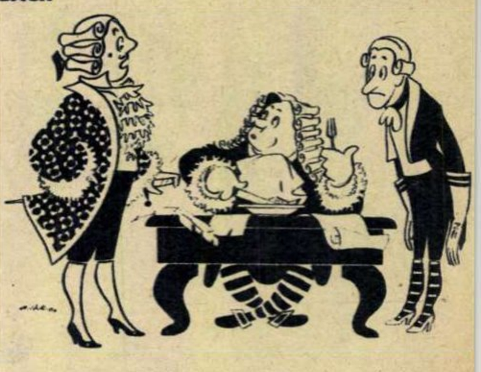

LA VERSAILLES (în secolul XVIII)

— Dumneata mănînci în loc să-mi scrii actele?!?
— Tontul ăsta e de vină! I-am spus să-mi pregătească o pană de gîscă și el mi-a pregătit... o pană de somn!

CENTENARUL NAȘTERII LUI ION BĂJENARU

Numele lui Ion Băjenaru, pionier de frunte al teatrului liric romînesc, de la a cărui naștere s-au împlinit recent 100 de ani, a avut asupra publicului bucureștean de la sfîrșitul veacului trecut mirajul similar celui produs mai tîrziu de numele lui Leonard în operetă sau al lui Tănase în revistă.

Copil de țăran din Căciulești-Ilfov, născut în 1863, la 29 februarie, Ion Băjenaru a urmat Conservatorul de muzică și declamațiune din București, fiind cel mai devotat și iubit elev al profesorului George Stephănescu. A urcat greu în cariera artistică: îl întîlnim cînd în corul Teatrului Național, cînd gagist cu 130 de lei pe lună pe aceeași scenă, cînd susținînd un solo la un cor bisericesc, cînd în compania de operetă de la Craiova, alături de Irina Vlădaia, Nicu Poenaru, Josefina Gălușcă.

Abia în anul 1890 Ion Băjenaru devine prim tenor al companiei de operă și operetă a Teatrului Național din București. Aproape nu a existat premieră din care să lipsească: *Carmen*, *Traviata*, *Faust*, *Aida*, *Tosca*, *Lucia de Lamermoor*, *Cavaleria rusticană*, *De-aș fi rege*, *Voievodul țiganilor*, *Vînzătorul de păsări* etc. A fost interpretul lui Lohengrin de Richard Wagner și neîntrecutul interpret al primelor lucrări lirice romînești: *Petru Rareș* de Caudella și *Sînziana și Pepelea* de Stephănescu. Fără egal a rămas Băjenaru în tălmăcirea „Cîntecului fluierașului", pe care posteritatea o poate aprecia și azi prin intermediul discului ce s-a păstrat.

O singură dată a cîntat peste graniță — și atunci numai în urma insistențelor Haricleei Darclée — obținînd un răsunător succes la Istambul. Multe și repetate propuneri similare i s-au făcut după acest turneu, dar Ion Băjenaru a preferat să rămînă în țară, pentru a contribui la lupta patriotică a entuziaștilor cîntăreți care aveau să pună bazele *Operei Romîne*. A murit la 5 noiembrie 1921, cînd visul de a realiza o instituție lirică permanentă devenise realitate.

Modestia, caracteristică artiștilor excepționali, l-a privat pe Ion Băjenaru de o reclamă zgomotoasă în presa epocii. Dar măsura în care era el apreciat poate fi înțeleasă din observația, rămasă celebră, a faimosului tenor Picaluga, venit la București cu un ansamblu italian de operă, observație care ne umple de mîndrie dar în același timp acuză regimurile de odinioară: „De ce ne mai chemați pe noi, cînd romînii au astfel de voci?" Se referea la Ion Băjenaru.

Viorel COSMA

povestea vorbei

COMPARAȚII

O serie de cuvinte și expresii își datoresc înțelesul unor comparații. Despre cineva care doarme zdravăn se spune familiar că „trage la aghioase". Cuvîntul aghios, de origine greacă, înseamnă de fapt „sfînt" și se pune întrebarea ce legătură e între „sfînt" și expresia noastră. Legătura este, cum vom arăta imediat, o comparație: între sforăit și felul cum cîntă dascălii în biserică! A trage la aghioase a însemnat așadar „a cînta cîntece sfinte", „a cînta ca dascălii" și apoi „a sforăi". În cele din urmă, aluzia ironică la „sforăitul" dascălilor a fost uitată, și expresia se aplică celor care dorm, indiferent dacă sforăie sau nu.

Cînd cineva e făcut de rușine se spune că o sfeclește sau că se fisticește. La baza celor două verbe e o comparație: a o sfecli înseamnă la origine „a se roși ca sfecla", iar a se fistici — „a se face galben-verde ca fisticul" (pronunțare mai veche a cuvîntului fistic). De fapt și rușine e legat tot de numele unei culori (roșu), pornindu-se de la observația că sentimentul de rușine se trădează prin împurpurarea obrajilor.

Și pentru că sîntem la nume de culori, iată încă o comparație:

La Roma, în timpul imperiului (la începutul erei noastre) erau cunoscuți și apreciați la întrecerile de care niște vizitii de neam venet (veneții locuiau în nordul Italiei), îmbrăcați într-o uniformă caracteristică, de culoare verde-albastră. Prin comparație cu haina lor, orice stofă de această culoare a fost numită venetă și astfel s-a născut numele de culoare venetus, care a dat în romînește vînăt.

Sorin STATI

de vorbă cu medicul

ROLUL FIERULUI ÎN ORGANISM

Fierul — alături de sodiu, potasiu, calciu etc. — face parte din elementele minerale a căror lipsă în organism determină tulburări din cele mai grave. Fierul participă ca factor de mijlocire a unor procese funcționale de importanță fundamentală pentru viață. Cantitatea de fier a corpului nostru este extrem de mică, dar în același timp riguros controlată și economisită; în consecință, necesarul zilnic este foarte redus, fiind de ordinul cîtorva miligrame.

Teoretic se poate considera că în organism fierul are un circuit închis, cantitățile eliminate fiind minime. Corpul dispune de o oarecare rezervă de fier, depozitată în unele organe (splină, ficat) și eliberată la nevoie pentru a face față unor necesități sporite.

Fierul ajunge în organism prin alimente, în special carne și vegetale. Spanacul, spre exemplu, atît de „nedreptățit" de majoritatea oamenilor, este un aliment important tocmai pentru conținutul său bogat în fier.

Principalul rol al fierului în organism este legat de funcția respiratorie. Așa cum plantele folosesc clorofila — pigment ce conține în structură magneziu — organismul și-a adaptat ca pigment respirator hemoglobina, a cărei construcție este axată pe fier. Hemoglobina conținută în globulele roșii conferă acestora proprietatea de a capta oxigenul, transportîndu-l de la plămîn la țesuturi, unde îi redă libertatea. Reacția se petrece prin intermediul fierului, care trece dintr-o formă în alta: este întîi oxidat, prin captare de oxigen, apoi redus prin cedarea acestuia.

Fierul intră și în compoziția unor fermenți celulari — citocromii — ce intervin în cursul anumitor reacții metabolice esențiale ale celulelor. Blocarea acestor fermenți prin diferite toxine este incompatibilă cu viața; așa se întîmplă în intoxicația cu acid cianhidric.

Scăderea cantității de fier în organism poate apare în condiții din cele mai variate: aport alimentar insuficient, tulburări gastrointestinale ce nu permit absorbția lui, boli ale ficatului care provoacă tulburări în utilizarea lui, pierderi de sînge și, prin aceasta, și de fier etc. Diferitele situații enumerate mai sus au — datorită tocmai scăderii cantității de fier pe care o realizează — o consecință comună: anemia. Este vorba de așa-numita anemie prin carență de fier sau anemie feriprivă. Ea este o boală primejdioasă cînd nu e tratată, dar se corectează relativ repede și complet prin administrarea de fier. Bineînțeles, dacă este vorba de anemie prin hemoragii, trebuie întîi căutată cauza hemoragiei și oprită, și apoi aplicat tratamentul de refacere; în boli gastrointestinale ce nu permit absorbția fierului trebuie de asemenea întîi corectată tulburarea digestivă.

Aceste cîteva date privind funcția biologică a fierului, deși destul de sumare, subliniază importanța unei alimentații corecte pentru prevenirea sau înlăturarea carenței de fier ce poate interveni în diferite situații cum sînt: perioadele de creștere (la copii și adolescenți), în cursul bolilor infecțioase, în stările posthemoragice, în boli gastrointestinale sau hepatice. Este de competența medicului să stabilească dacă reechilibrarea se poate realiza numai pe cale alimentară sau este necesar și un tratament medicamentos.

Dr. A. FABIAN

din toată lumea

FOTOGRAFIA STAȚIEI INTERPLANETARE „MARTE-1"

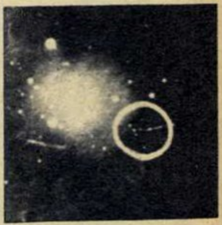

În drumul său spre planeta Marte, stația interplanetară care-i poartă numele este în continuă supraveghere. Lucrătorii Observatorului astronomic din Crimeea au dobîndit un remarcabil succes, reușind s-o fotografieze. Imaginea fotografică a fost realizată cu ajutorul unui telescop cu un diametru de 2,60 m, la care s-a adăugat un aparat electronic de luat vederi. În fotografie imaginea lui „Marte-1" este reprezentată de mica dîră care se observă în grupul de stele încercuit de linia groasă.

AERUL COMPRIMAT — IZVOR DE LUMINĂ

Un grup de ingineri maghiari au creat o lampă luminiscentă care nu se conectează la rețeaua electrică, ci la o magistrală de aer la mare presiune. Intrînd în lampă, aerul comprimat pune în acțiune rotorul unui mic dinam dînd naștere unui curent electric care luminează luminoforul dinăuntrul lămpii. Prin această instalație se evită pericolul exploziilor gazelor de mină, provocate uneori de scînteile lămpilor electrice alimentate prin cabluri.

UN LAC DULCE... PENTRU REUMATICI

Există în Ural un lac ce poartă o denumire aparte, cu nuanțe... gastronomice: Sladkoe (dulce). Legenda spune că Pugaciov a poposit odată pe malul lui și, înainte de a porni din nou la drum, și-a scăldat calul. După ce l-a scos pe mal l-a bătut pe crupă și, răsucindu-și mustața, a exclamat uimit: „Măiculița mea! Ești dulce!" De atunci lacul a început să fie numit Sladkoe. Dar nu legenda aceasta a atras atenția asupra lacului, ci particularitățile apei sale, despre care se spune că vindecă reumatismul și că permite spălarea fără săpun a rufelor.

Acest lac a constituit obiectul a două expediții de specialiști care au stabilit că apele sale sînt leșioase, conținînd atît sodă cît și clorură de natriu (sare). După cum se știe, soda are un gust dulceag. Prezența acestor două substanțe într-o anume combinație chimică este cea care a dat apelor lacului dulce particularitățile sale

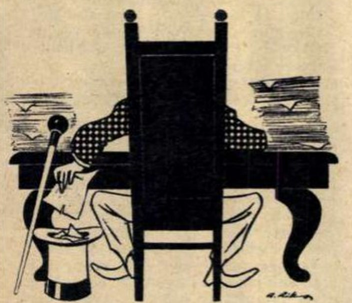

LA LONDRA (începutul secolului XX)
Moda în folosul birocrației.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

SIMETRIC ȘI CONCIS

ORIZONTAL: 1) „...vie" de Al. Sahia — Gingaș (poetic). 2) Canea—Fruct de pădure — Aer! 3) Curățată. 4) Copac — Fiul arabului — Fără luciu. 5) Compliment. 6) Inel de coral — Tăticu lui tăticu (pl.). 7) Tai frunze la cîini. 8) În luna cadourilor — Căniță (reg.) — Ispășitor zoologic. 9) Ocrotite..., în laborator. 10) Lei! — Vîrstă — La războiul de țesut. 11) Ca fierea (pl.) — Obiectul unei răpiri celebre (mit.).

VERTICAL: 1) Excepțională — Poezie de dragoste. 2) În lanț — A emite — Noroi. 3) Țarină. 4) Organ facial la bipede ... — ...și altul la patrupede — Pentru. 5) Cordialitate. 6) Podoabă — Instrumentul... poeziei. 7) Toți în păr. 8) Comună — Tot, în Banat — Arc. 9) Acostate. 10) Curea! — Cînd e cu pagubă, nu-i nici o pagubă — Prepoziție. 11) Spaima păsărilor — A uimi.

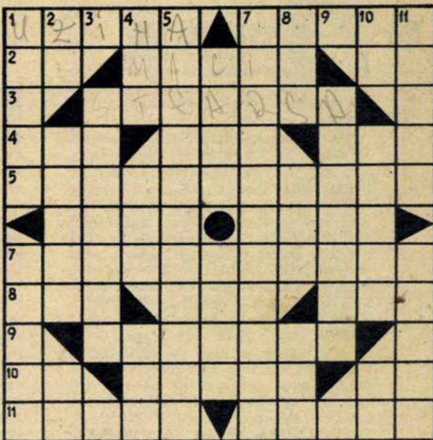

Dezlegarea jocului „CUVINTE... DARNICE", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Capătă — Prosop. 2) Alătura — Orașe. 3) Sută — Arătător. 4) Animatori — Urs. 5) Te — Anima — Trio. 6) Ocina — Adora — N. 7) Rac — Părăsi — Da. 8) I — Atoși — Total. 9) Preda — Cerut. 10) Tr — Zăngănitor. 11) Rocă — Țapi — Ura. 12) Ascuțită — Siit. 13) Start—Atenție.

118 insulițe ale unei lagune din Marea Adriatică, legate între ele prin 400 de poduri — aceasta e Veneția.

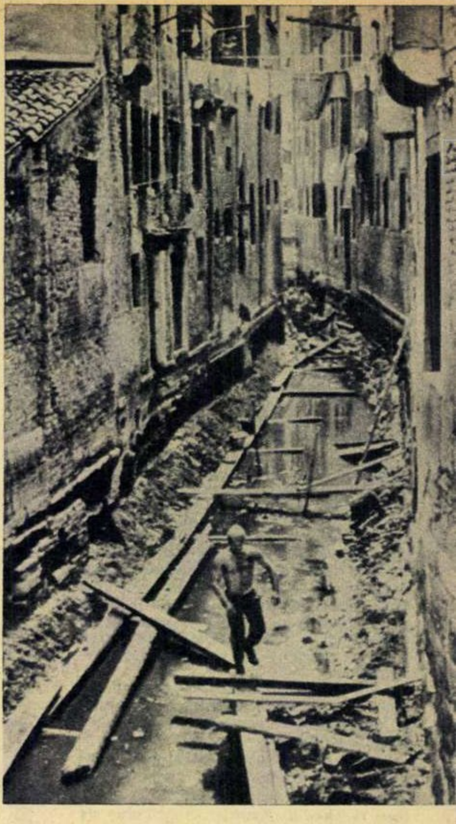

Iată o altă față a Veneției—unde petele de mucegai rod zidurile vechi, iar străvechile și măiestritele podoabe arhitectonice se desprind de pe fațadele clădirilor și cad în apa tulbure a canalelor.

„S-a stins viața falnicei Veneții"?

de Lascăr SEBASTIAN

Nu, nu s-a stins încă. Dar versul acesta, pe care marele nostru Eminescu l-a scris acum opt decenii, capătă azi, retrospectiv, valoarea unei profeţii. Căci, într-adevăr, de pe oglinda lagunelor ajung acum pînă la noi întristătoare ştiri despre stingerea apropiată a Veneţiei. După cincisprezece secole de viaţă, „perla Adriaticei“ este ameninţată cu moartea.

Vestea izbeşte violent şi brutal. Şi provoacă o durere aproape fizică. Veneţia nu-i un cătun oarecare dintr-un ţinut obscur. Şi de mult ea nu mai aparţine exclusiv Italiei. E un magnific monument de artă care aparţine întregii civilizaţii omeneşti. S-a ridicat prin truda şi iscusinţa a nenumărate generaţii, de-a lungul a nenumărate veacuri. Pieirea unei asemenea capodopere artistice nu poate lăsa indiferent pe nimeni în lume.

Nu vreau să spun că şase luni din cele douăsprezece ale anului veneţienii veseli îşi petrec carnavalul, celebrul lor carnaval după care tînjea tînăra Lucietta claustrată de jupînul Lunardo din „Bădăranii“ lui Goldoni. Pentru că nu toţi veneţienii îl petrec; pentru că sînt şi veneţieni necăjiţi, munciţi, opresaţi. Nu vreau să vorbesc nici de farmecul plutirii pe canale într-o gondolă colorată. De altfel, gondolele sînt mult împuţinate (nici o treime din cîte erau) şi sînt înlocuite de bărcile cu motor. Şi nu vorbesc despre gondole, pentru că la urma urmelor nu oricui îi este la îndemînă să plătească o promenadă cu gondola.

Dar este cu neputinţă să nu rechemi în amintire tot tezaurul de civilizaţie, de cultură, de artă, acumulat acolo între apele strecurate printre insule ale Adriei. Să-l rechemi în amintire — tot, şi dintr-o dată; dar să-l inventariezi cu amănunţime nu-i posibil. Diversitatea şi bogăţia sînt atît de covîrşitoare, încît descurajează ştiinţele contabile. Călătorii străini, cei mai pricepuţi în a observa şi cei mai iscusiţi în arta exprimării impresiilor, rămîn înmărmuriţi şi n-au decît exclamaţii de entuziasm. Fie că se cheamă Petrarca, umanist de frunte şi cîntăreţ al Laurei; fie că este ambasadorul la Veneţia al regelui Franţei, domnul Phillippe de Commines, rămas în panteonul literar francez cu ale sale Memorii; fie că este filozoful plin de înţelepciune Montaigne; fie că e clasicul, olimpicul poet de geniu Goethe; fie că e criticul abil şi competent Hippolyte Taine — nu sînt în stare decît să admire.

Admiră nu numai frumuseţile naturale ale ţinutului venet, dar şi pe meşterii sticlari de la Murano; ţesătorii de brocarturi grele, în culori şi desene de mare rafinament; lucrătorii boiangii care dau strălucire postavurilor şi mătăsurilor în aur, argint, în roşu-cardinal, în azur; muncitorii tipografi ai celebrului în lume Aldo Manuzio; constructorii de nave de la Arsenal, nave cu care veneţienii au cutreierat mările lumii; zidarii care înalţă palate şi biserici, cîntînd. Dar, fireşte, atenţia lor e absorbită de belşugul comorilor artistice: aici, cupola măreaţă a lui San Marco, la care a trudit neîntrecutul Iacopo Sansovino; dincolo, scările monumentale din interiorul Palatului Grimani; într-altă parte, lambriurile lucrate în relief şi stucaturile colorate ale Palatului ducal; aiurea, statuia impunătoare a vijeliosului condotier Colleone, semnată de Verrocchio. Şi pretutindeni, profunzimea de pînze ale lui Tiziano, Giorgione, Veronese, Tintoretto, Giovanni şi Gentile Bellini, Sebastiano del Piombo, Carpaccio, Tiepolo, Canaletto.

Dar mulţimea manuscriselor şi cărţilor vechi şi rare prin mănăstiri şi biblioteci! Călătorii încearcă apoi o emoţie deosebită: ei ştiu că pe locurile pe care calcă ei acum au călcat cîndva, în afară de cei pomeniţi mai înainte, un Dante Alighieri, ca ambasador al Florenţei pe lîngă doge; un Machiavelli, trimis pentru o treabă măruntă de către „consules Artis lanae“ — conducătorii corporaţiei linarilor florentini — şi care a cîştigat aici la loterie 300 de ducaţi; un Erasmus Rotterdami, venit să pună la punct o nouă ediţie a Adagiilor sale sub presele tiparniţei lui Aldo; un Albrecht Dürer, dornic să cunoască la faţa locului secretele artei picturale a şcolii veneţiene; ba chiar şi acel vesel, iubeţ şi năstruşnic Jacques de Casanova, mare descriitor de moravuri. Însă cea mai puternică senzaţie care înfioară sufletul călătorului este prezenţa încă vie pe uliţe, în pieţe, în interioare, a spiritului Renaşterii, acea epocă strălucită care nu numai că a deschis drumuri noi pe ape necunoscute şi a aflat pămînturi noi, dar care a descoperit omul, omul încătuşat şi timorat de obscurantismul evului mediu, şi l-a eliberat de constrîngeri şi flagelări ascetice.

Iată de ce pieirea Veneţiei nu poate lăsa indiferent pe nimeni în lume. Chiar şi pe aceia care nu vor avea niciodată prilejul s-o vadă cu ochii. Căci omul iubitor de cultură şi artă îşi simte viaţa mai plină, mai frumoasă, ştiind că există undeva, cît de departe, locuri depozitare ale artei şi culturii umane.

Dar care este oare stihia ce ameninţă viaţa falnicei Veneţii?

Duşmanul ei este marea. Marea care asaltează zi şi noapte milioanele de piloţi de lemn ce susţin minunatele monumente veneţiene, fixaţi fiind în solul mlăştinos cu ajutorul unui amestec de smoală, ulei vegetal şi nisip. Tasarea solului constituie astfel o primejdie de moarte. În plus — reziduurile industriale ce se scurg în apele lagunelor din cartierele noi, Mestre şi Marghera, şi rod încet dar sigur şi ţărmurile canalelor, şi fundaţiile clădirilor istorice. Iar mulţimea vaselor cu motor ale căror elice provoacă vîrtejuri foarte puternice în apa lină a canalelor ajută şi grăbeşte procesul de eroziune a aceloraşi maluri şi aceloraşi bîrne străvechi. De asemenea, noile clădiri — enorme blocuri de beton — nu numai că n-au ce căuta în mijlocul vechilor podoabe artistice, dar şi ele la rîndu-le ajută şi grăbesc tasarea solului.

Tabloul „oraşului dogilor“ este astăzi deosebit de dezolant: nenumărate edificii minunate sînt părăsite; vechi fresce pictate de mari maeştri sînt acoperite de pete de mucegai; se prăbuşesc în apă podoabe arhitectonice de pe faţadele clădirilor.

Mai există însă un alt pericol care pîndeşte Veneţia: scufundarea treptată a litoralului Adriaticei şi, o dată cu el, a micilor insule din laguna Veneţiei; în prezent piaţa San Marco nu se mai află decît cu 40 de centimetri deasupra nivelului mării. În aceste condiţii locuitorii Veneţiei părăsesc treptat oraşul de baştină. Numai în ultimii zece ani populaţia Veneţiei a scăzut de la 175.000 la 135.000.

Reflectînd neliniştea veneţienilor, ca şi a întregii opinii publice italiene, cercurile politice democratice, oamenii de cultură şi artă din Italia au afirmat necesitatea adoptării unor măsuri. Specialiştii au elaborat proiecte concrete: îmbrăcarea unora dintre clădirile ameninţate cu „corsete“ de beton, „vaccinarea“ chimică a altora pentru a opri acţiunea microbilor distrugători, transformarea interiorului oraşului într-o insulă-muzeu nelocuită, construirea unui tunel de la Mestre şi pînă sub piaţa San Marco, pentru a degaja canalul Grande, închiderea şi astuparea unora dintre lacuri. Se pare că a fost chiar aprobat, în principiu, un plan de către Ministerul Lucrărilor Publice.

Dar toate acestea înseamnă bani...

Veneţia este invadată de turişti. Sînt în număr de 3 milioane pe an şi lasă aici cam 50 de milioane de dolari. Vistieriei municipalităţii veneţiene nu-i revin însă decît 5% din această sumă. Iar municipalitatea este înglodată în datorii. Şi totuşi, Veneţia, unul din cele mai vechi şi valoroase monumente de cultură ale umanităţii, trebuie salvată. Oare e chiar atît de greu ca pe lîngă atîtea miliarde cheltuite pentru cu totul alte scopuri să se găsească sumele necesare păstrării acestei perle de pe malul Adriaticei?...

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ŞTIRI

Zilnic. Progr. I: 5.00, 6.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi la 22.30), 23.50-23.55
Progr. II: 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00
Duminica. Progr. I: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55
Progr. II: 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic: 13.40 (Progr. I)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM

Zilnic: 12.10 (Progr. II), 13.45 (Progr. I)

DUMINICĂ 17 MARTIE Programul I *6.00:* Cîntece şi jocuri populare romîneşti *6.30:* Piese simfonice *7.10:* Concert de dimineaţă *8.00:* Sumarul presei centrale *8.10:* Şcoala şi viaţa *8.30:* Estrada dimineţii *8.50:* „Ghid muzical“ (12) — Programatismul în creaţia lui Richard Strauss *9.30:* Teatru la microfon pentru copii: „Floricica purpurie“ *10.30:* Formaţii artistice de amatori *11 00:* Muzică populară romînească *11.30:* Vorbeşte Moscova! *12.00:* Muzică din opere *12.30:* Muzică uşoară *13.10:* De toate pentru toţi *14.00:* Melodii populare romîneşti *14.30:* Muzică uşoară *15.10:* Trei dansuri din opera „Fata răzeşului“ de Eduard Caudella; Dans din Vlaşca de Constantin Bobescu; Tarantella de Alfonso Castaldi *15.30:* Concursul „Se întrec fruntaşii ogoarelor“ organizat în Regiunea Iaşi *16.30:* Muzică uşoară *16.40:* Jocuri populare romîneşti *17.00:* Muzică de estradă *17.15:* Muzică *18.15:* Cîntă violoncelistul Serafim Antropov *18.30:* Romanţe *19.00:* Radioreportaj *19.15:* Arii din operete *19.35:* „Melodii... melodii“ — emisiune de muzică uşoară romînescă *20.00:* Teatru la microfon: „Al patrulea“ după K. Simonov *21.07:* Muzică populară romînească *21.25:* Muzică uşoară interpretată de Vasile Cristian *21.35:* Muzică de dans *23.16:* Simfonia „Armonia lumii“ de Hindemith.

Programul II *7.00:* Cîntă Fanfara reprezentativă a armatei *7.30:* „Viaţă nouă, cîntec nou“ — cîntece populare romîneşti *8.00:* Melodii distractive *8.30:* Clubul voioşiei *8.50:* Anunţuri, muzică *9.00:* Muzică populară romînească *9.30:* Melodii de estradă *10.00:* Arii din opere interpretate de soprana Elena Dima-Toroiman şi tenorul Ion Piso *10.30:* Revista presei străine *10.38:* Muzică uşoară *11.00:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu“. Dirijor, Mircea Cristescu. În program: Simfonia nr. 1, opus 18 în mi bemol major pentru dublă orchestră de Johann Christian Bach; Concertul pentru violoncel şi orchestră de Robert Schumann — solist Adolfo Odnoposoff (Argentina); Suita pentru cor de copii, suflători şi percuţie de Liviu Glodeanu; Passacaglia şi patru interludii marine din opera „Peter Grimmes“ de Benjamin Britten. În pauză: emisiunea „Cinema“ *13.00:* Concert de prînz *14.05:* Muzică uşoară interpretată de Maia Kristalinskaia *14.30:* La microfon satira şi umorul *15.15:* Din folclorul popoarelor *15.45:* Muzică de estradă *16.00:* Oameni şi fapte *16.08:* Cîntece de Ion Chirescu *16.30:* Concert simfonic *17.15:* Emisiune de versuri *17.25:* Muzică uşoară *18.05:* „Opere de W.A. Mozart“ — fragmente din „Cosi fan tutte“ cu Elisabeth Schwarzkopf, Nan Merriman, Lisa Otto, Leopold Simoneau, Rolando Panerai, Sesto Bruscantini — Orchestra „Philarmonia“ din Londra, dirijor Herbert von Karajan *19.00:* Muzică de estradă *19.20:* Piese instrumentale *19.30:* Din comoara folclorului nostru *20.05:* Muzică uşoară de H. Mălineanu *20.30:* : Violonistul Ion Luca Bănăţeanu *20.45:* Muzică de dans *21.40:* Lectură dramatizată: „În familie“ de Guy de Maupassant *22.00:* Muzică de dans *22.30:* Fragmente din recitalul extraordinar al mezzosopranei Zara Doluhanova *23.10—24.00:* Muzică de dans.

LUNI 18 MARTIE Programul I *5.07:* Muzică uşoară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică populară romînească *6.07:* Rapsodia bănăţeană de Vasile Ijak *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece de muncă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Dansuri de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Astmul bronşic *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Melodii populare ruse la balalaică *8.00:* Sumarul ziarului Scînteia *8.08:* Muzică vocală şi instrumentală *8.30:* Uverturi din operete *9.00:* Tinereţea ne e dragă! *9.20:* Cîntece pentru cei mici *9.30:* Melodii populare romîneşti *10.00:* Muzică uşoară *10.28:* Sonata în mi minor de Veracini — violonistul Ştefan Ruha şi pianistul Ferdinand Weiss; Suita brevis de Max Reger. La orgă Mihai Rădulescu *11.05:* Cîntă Livia Liseanu şi Alexandru Racolţea *11.30:* Piese de estradă *12.00:* „Poemul Patria“ de Laurenţiu Profeta; „Poem vesel“ de Gheorghe Dumitrescu *12.30:* Muzică populară romînească *13.10:* Melodii de dragoste de compozitori sovietici *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică populară romînească *15.00:* Muzică din filme *15.30:* Fragmente din opera „Turandot“ de Giaccomo Puccini, cu Maria Calas, Elisabeth Schwarzkopf, Eugenio Fernandi *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Cîntă Ion Luican *17.10:* Interpreţi în studio — pianista Margareta Ionescu *17.30:* Prietena noastră cartea: „Neghiniţă“, basm de Delavrancea *18.00:* Melodii de estradă *18.30:* Lecţia de limba rusă (începători) *18.40:* Fragmente din opereta „Crai nou“ de Ciprian Porumbescu *19.00:* În pas cu ştiinţa *19.20:* „Dicţionar muzical“ (12) — Concertul *19.45:* Cîntă Ştefania Stere şi Grigore Kiazim *20.15:* Program de cîntece *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Simfonia opus 17 în do major de Mihail Jora *21.15:* Pe teme internaţionale *21.25:* Muzică uşoară *22.25:* Scenă de dans de Racine Fricke; Cinci cîntece din Rodope de Todor Popov *23.00:* Concert de noapte.

Programul II *12.15:* Călătorie muzicală *12.45:* Variaţiuni şi Fugă pe o temă populară grecească de Antiochos Evanghelatos *13.15:* Însemnări de reporter *13.22:* Muzică populară romînească *14.10:* Arii de virtuozitate din opere *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Concertul în fa minor pentru pian şi orchestră de Glazunov — solist Sviatoslav Richter, acompaniat de Orchestra simfonică a tineretului din Moscova, dirijor Kiril Kondraşin *15.30:* Muzică populară romînească şi a minorităţilor naţionale *16.10:* Cîntece pionereşti *16.30:* Din operele lui Weber, Rahmaninov, Meyerbeer *17.00:* Muzică uşoară *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunţuri, reclame, muzică *18.05:* Baletul „Coppelia“ de Délibes, în montaj muzical-literar *18.48:* Melodii populare romîneşti *19.15:* Cîntă Sorina Dan şi George Bunea *19.30:* Din activitatea sfaturilor populare *19.40:* Muzică de dans *20.30:* Din folclorul popoarelor *21.15:* Corul „Gavril Muzicescu“ al Filarmonicii de Stat din Iaşi *21.30:* Literatura şi muzica: „Basme care au inspirat pe compozitori“ *22.00:* Cîntăreţi de operă: Mark Reizen *22.30:* Muzică uşoară *23.10—24.00:* Cvintetul opus 163 în do major cu două violoncele, de Franz Schubert — interpretează Isaac Stern şi Alexander Schneider la două viori, Milton Katims la violă, Pablo Casals şi Paul Tortelier la două violoncele.

MARŢI 19 MARTIE Programul I *5.07:* Melodii populare romîneşti *5.30:* Gimnastică *5.40:* Fanfară *6.07:* Muzică uşoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Jocuri populare din Oltenia *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Cîntece *7.30:* Sfatul medicului: Tratamentul cu aerosoli *7.35:* Anunţuri, muzică *7.45:* Muzică instrumentală *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică populară romînească *8.30:* Vals clasic de Ion Hartulary-Darclée; Dansuri din baletul „Tricornul“ de De Falla *9.03:* Compozitori romîni înaintaşi *9.30:* Muzică uşoară sovietică *10.00:* Melodii populare romîneşti *10.30:* Scene din opere *11.05:* Sonata în sol minor de Clementi — pianistul Aldo Ciccolini *11.27:* Cîntece şi dansuri populare din ţări socialiste *11.45:* Radio Prichindel *12.00:* Melodii de estradă *12.30:* În faţa hărţii *12.40:* Fragmente din opereta „Rose Marie“ de Friml *13.10:* Muzică populară romînească *14.00:* Concert de prînz *14.30:* Muzică uşoară *15.00:* Muzică din opere *15.40:* Muzică populară sovietică *16.00:* Recitalul pianistei Sofia Cosma *16.15:* Vorbeşte Moscova! *16.45:* Corul Întreprinderii „Industria bumbacului“ din Bucureşti *17.10:* Arii din opere interpretate de Garbis Zobian şi Lella Cincu *17.42:* Patru scene coregrafice de Dumitru Bughici *18.00:* Universitatea tehnică radio — ciclul metalurgie *18.15:* Cîntă Irina Micuţ *18.30:* Limba noastră — vorbeşte acad. prof. Al. Graur *18.40:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 31 opus 110 în la bemol major *19.00:* Revista economică *19.20:* Muzică uşoară de compozitorul cubanez Enrique Bonne interpretată de Pacho Alonso *19.35:* Program muzical pentru fruntaşi în „producţie *20.15:* Muzică uşoară de Viorel Doboş şi Mauriciu Vescan *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* „Havaneza“, piesă pentru vioară şi orchestră de Saint-Saëns; Aria Adelei din opera comică „Lozul de loterie“ de Nicolo Isouard; Capriciu italian de Ceaikovski *21.15:* La microfon satira şi umorul (reluare) *22.25:* Pe aripile melodiilor *23.03:*

(Continuare în pag. 22-23)

Primăvară.

Fotografie de A. COPOS

CARNET

De la etajul V

De la etajul V, unde locuiesc, se vede bine tot cartierul, alcătuit din blocuri noi, Turnul, terminat nu foarte demult, cinematograful cu ecran lat, aparate ultimul tip şi filme în premieră, ca la „Patria“, cofetăria, unde dacă te-ai aşeza de veghe o zi de dimineaţă pînă la înnoptare ai întîlni, perindîndu-se ca la semnarea condicii de prezenţă, toţi copiii din toate blocurile, librăria aproape tot atît de aglomerată cu oameni care cer cărţi de citit şi caiete de scris, ca şi bufetul expres de peste drum, aglomerat oricum şi din principiu.

De la etajul V, unde locuiesc, am avut prilejul (blocul nostru fiind ridicat printre cele dintîi în cartier) să asist, rezemat de-o fereastră ca la teatru pe o margine de balcon, la spectacolul într-adevăr realist-socialist al demolării vechiului (exprimat în chipul caselor rămăşiţă cu igrasie şi mucegai) şi ridicării în toi, după doi-trei ani de construcţie, construcţie, construcţie — a noului (blocuri, şapte etaje, baie în faianţă, ascensor, televiziune). Rar şi, mai ales, foarte contemporan privilegiu: un amator de spectacole de la fereastră n-ar fi avut posibilitatea, altădată, să asiste la acoperirea fulgerătoare a cîtorva hectare de maghernițe şi pămînt cu un oraş.

Dar, de la etajul V, se mai pot observa şi altele. Aprind o ţigară, deschid fereastra şi aplecîndu-mă puţin spre dreapta văd doi oameni — îi ştiu, îi ştiu de mult, purtînd unelte de tîmplărie şi îndreptîndu-se agale către blocul-turn unde jos, la parter, se află încăperile restaurantului Griviţa. Oamenii deschid uşa, intră în local, apoi uşa se închide în urma lor şi eu nu mai văd nimic. Dar ştiu ce se întîmplă. Toată lumea din cartier ştie. Cu toate că se nasc cîteodată discuţii: o masă — spun unii; un scaun — sugerează alţii. Nu e nimic. Discuţii normale, ceva în genul pronosticurilor duminicii la fotbal: Dinamo — spun unii; Ştiinţa — spun alţii. Şi, precum în materie sportivă, seara interesaţii au posibilitatea să afle rezultatul, aruncînd o privire prin vitrină: a fost o masă? A fost un scaun? Vezi, tot eu am avut dreptate. Apoi oamenii se întorc acasă sau întîrzie, dar nu mult, pe lîngă o ţuică, la Expresul din vecinătate... Închid fereastra, sting ţigara şi după o gîndire matură aprind alta şi murmur: interesant. Este, în adevăr, interesant. De vreo doi ani de zile, oamenii cu uneltele de tîmplărie intră şi ies din localul restaurantului cu aceeaşi regularitate cu care răsare soarele şi în tot cazul cu mai multă decît vin dimineaţa ziarele la „Difuzarea presei“. Şi, iarăşi de vreo doi ani de zile, nu se schimbă de fapt nimic, pentru că (nu ştiu dacă am precizat) restaurantul Griviţa, voind parcă să ilustreze un principiu fundamental al dialecticii, este şi nu este în acelaşi timp. El este pentru că are local, mese, scaune şi firmă din litere mari, roşii — şi nu este, pentru că nu s-a deschis încă.

A venit iarna, şi uite s-au mutat locatarii în blocul galben cu nouă etaje, unde se află cinematograful.

Şi jos la restaurant privim prin vitrină o masă.

A venit primăvara, au răsărit ghioceii şi o farmacie în două schimburi.

Jos, la restaurant, a apărut un scaun din împletituri.

A venit vara, e foarte, foarte cald, s-a deschis la doi paşi un magazin de mobile.

Iar jos, la restaurant, a fost instalată firma.

A venit toamna, s-a deschis un atelier de reparat televizoare şi lîngă el, un CEC şi lîngă CEC o cooperativă de croitorie.

Jos, la restaurant, s-a mai născut o masă. Albastră.

A venit încă o dată iarna, la magazinul de mezeluri s-a deschis un raion „Gospodina“ primit cu plăcere.

Iar jos, la restaurant, al şaselea scaun e aproape gata.

A venit încă o dată primăvara, au răsărit ghioceii şi s-a mai reparat pavajul.

Jos, la restaurant, a apărut ceva în genul unui cuier. Paşi înainte.

Şi aşa vin şi pleacă anotimpurile în nezdruncinata lor mişcare.

Al. MIRODAN

Povestea Giocondei

„Am dori să cunoaștem istoria celebrului portret al lui Leonardo da Vinci, Gioconda“.

Teodor CONSTANTINESCU,
Reșița
Prof. Gelu CORNOVEANU,
com. Tîrgușor-Medgidia
Mișu BERKOVITS, Oradea
Georgeta NISTOR,
com. Bezdead-Tîrgoviște

Răspunde PETRU COMARNESCU, critic de artă.

Genialul om de știință, inventator, gînditor, pictor și sculptor Leonardo da Vinci (născut în 1452 la Vinci, pe teritoriul Florenței, și mort în 1519 la Amboise, în Franța) întruchipează forța creatoare a umanismului Renașterii.

Portretul Giocondei a fost terminat în 1506, într-o perioadă mai liniștită a vieții artistului, cînd el a fost sfătuitorul lui Charles d'Amboise, guvernatorul Milanului. A trudit patru ani la acest tablou, pictat pe lemn. Mai tîrziu, în 1516, cînd a intrat în serviciul regelui Francisc I, a luat cu el tabloul în Franța. La castelul din Amboise, unde și-a petrecut ultimii ani ai vieții, Da Vinci a avut mereu în față tabloul acesta, cumpărat de Francisc I, dar lăsat autorului pînă la moarte.

Pe cine înfățișează portretul? Reprezintă pe Mona Lisa del Giocondo, cea de-a treia soție a unui bătrîn bogătaș florentin, Francesco del Giocondo. Cînd a venit să-i pozeze în atelier pentru prima dată, femeia avea douăzeci și patru de ani. Studiindu-și îndelung modelul, Leonardo a înțeles drama acestei tinere femei, superioară — prin preocupările ei intelectuale, prin finețea sentimentelor, prin năzuințele ei — soțului prea vîrstnic și probabil doar om al banului. Da Vinci o înfățișează meditînd cu oarecare ironie asupra nedreptei vieți ce o ducea. Este un portret simbolic al feminității, o umanizare a femeii din Renaștere, năzuind spre o viață mai plină și mai demnă. Surîsul Giocondei a fost mult comentat. Același surîs, însă, îl au și alte personaje pictate de Leonardo, care adîncea viața lăuntrică a oamenilor în sensul noilor idealuri de descătușare din apăsarea feudală.

Tabloul are și alte mari merite artistice: iscusita legătură dintre om și peisajul-fundal, modelajul din umbre și lumini (tehnica așa-numită a clarobscurului), poetizarea întregului spațiu al imaginii.

Tabloul, aflat la Muzeul Luvru din Paris, are o istorie zbuciumată, fiind de mai multe ori victima unor furturi.

De curînd, un negustor de antichități din Nisa a prezentat o altă variantă a Giocondei, afirmînd că ar fi anterioară celei expuse la Luvru.

Nu demult Gioconda a fost împrumutată Muzeului din Washington, fiind expusă acolo cîtăva vreme.

Cum se formează ghețarii?

La această întrebare a cititorului Vasile Pop din Hunedoara, bd. Republicii bloc 135, răspunde prof. univ. VIRGIL HILT de la Facultatea de geografie-geologie a Universității din București.

Un uriaș aisberg la trei kilometri depărtare de „Mirnîi“, în Antarctica. Comparați înălțimea lui cu cea a omului.

Ghețarii se formează în regiunile în care o bună parte a anului temperatura este scăzută sub 0°. Zăpezile căzute în timpul iernii, nemaiavînd timpul necesar să se topească, sînt acoperite de zăpezile din anul următor. Astfel se ajunge la formarea zăpezilor permanente. Acest fenomen se petrece în regiunile reci, polare, sau pe munții foarte înalți. Dar zăpezile permanente nu ajung să se suprapună la infinit. Ele se pierd pe două căi: prin formarea și pornirea la vale a avalanșelor (lavinelor) și prin transformarea lor în ghețari, care alunecă în jos și se topesc dînd naștere la rîuri. Ghețarii ce se formează pe coastele regiunilor polare alunecă în apa mărilor sau oceanelor, devenind munți de gheață plutitori cunoscuți sub numele de aisberguri. Luate de curenții maritimi, aisbergurile rătăcesc pe mări și oceane pînă cînd ajung în regiuni mai calde și se topesc. Un astfel de aisberg a provocat acum o jumătate de veac scufundarea transatlanticului englez „Titanic“.

În ce constă procesul de formare a ghețarilor? Din cauza apei rezultate din topirea zăpezii, ca urmare a căldurii solare, cît și datorită presiunii straturilor noi de zăpadă, depuse pe masa mai veche, pătura primară de gheață se transformă în zăpadă granulară (firn). Prin suprapunerea mai multor straturi de firn (în regiunile cu mari cantități de zăpadă) se formează o gheață plină de bule de aer, mai plastică și mai puțin transparentă decît cea obișnuită. Aceasta este *gheața de ghețar*.

După locul în care se formează, ghețarii sînt: continentali (în Groenlanda sau Antarctida) și de munte. În ținuturile polare, ghețarii au forma unor saltele imense de gheață care acoperă văile și culmile pe sute de mii și milioane de km p. Ghețarii au o mare importanță în viața planetei noastre: modifică clima, coboară limita zăpezilor, distrug vegetația, înlătură lumea animală, transportă sfărîmături de roci transformînd suprafața pămîntului — în unele părți distrug, iar în altele creează noi forme de relief. Din apa provenită din topirea ghețarilor de munte iau naștere numeroase rîuri (Rinul, Ronul etc.).

...Și pictorii amatori de la Sinaia

Rîndurile de față ne-au fost sugerate de reportajul „Pictorii din Deltă“, apărut în nr. 395 al revistei dv. Asemenea pictorilor amatori din Tulcea — despre care e vorba în reportaj — pictorii amatori din Sinaia desfășoară o bogată activitate în cadrul cercului de pictură de la casa noastră de cultură, sub îndrumarea profesorului Tache Vasile. Rodul muncii lor se va concretiza în curînd într-o expoziție. Printre cei mai activi membri ai cercului se numără și tînărul Dumitru Dumitrescu, frezor la Uzina metalurgică din Sinaia, unul dintre premiații celei de-a treia Bienale a artiștilor plastici amatori din Regiunea Ploiești. Menționăm că activitatea de pregătire a apropiatei expoziții este sprijinită și de nenumărați oaspeți aflați la odihnă, printre care: colectivistul Spiridon Zaporojan din Cobadin, Regiunea Dobrogea, Mihaela Ștefănescu, studentă din București, și eleva Liana Ștefănescu, fostă „ucenică“ a cercului, care timp de trei ani a făcut naveta Breaza-Sinaia pentru a învăța pictura la casa de cultură.

Ion SEGĂRCEANU
și Dumitru LUCA,
instructori artistici
la Casa de cultură din Sinaia

Noul teatru de păpuși din Pitești

Vă trimit o fotografie reprezentînd scena noului teatru de păpuși din orașul nostru, inaugurat la începutul lunii februarie. Teatrul se află instalat într-un bloc nou din centrul orașului, are mobilier adecvat, instalații speciale de scenă etc.

Cu prilejul inaugurării, Teatrului de păpuși din Pitești i s-a acordat din partea Comitetului regional U.T.M. o diplomă de onoare pentru contribuția adusă de colectivul său artistic la educarea tineretului din Regiunea Argeș.

Adrian SIGLER,
regizor tehnic
la Teatrul de Stat din Pitești

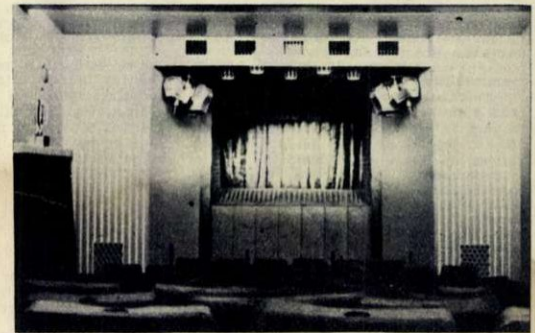

PROGRAMUL DE RADIO

Variațiuni opus 35 de Brahms, pe o temă de Paganini; Cvartetul nr. 4 în re major de Șostakovici.

Programul II *12.15:* Muzică populară romînească *12.35:* „Schițe caucaziene“ de Ippolitov-Ivanov; „Rapsodie suedeză“ de Hugo Alfven *13.15:* „La hanul Ancuței“ — pagini din creația lui Mihail Sadoveanu *13.30:* Muzică ușoară *14.10:* Orchestre de mandoline *14.30:* Concertul pentru pian și orchestră de Schumann — solist Van Cliburn *15.02:* Din muzica popoarelor *15.30:* Muzică ușoară *16.10:* Cîntă Dan Iordăchescu *16.30:* Muzică ușoară *17.00:* Simfonia de cameră de Alfred Mendelsohn *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică din operete interpretată de soliști sovietici: Tatiana Șmiga, Georg Ots, Tatiana Sanina, Arthur Eisen, Vladimir Ivanovski *18.30:* Cîntece de Vasile Popovici *18.45:* Emisiune culturală *19.00:* Cîntece de dragoste și jocuri populare romînești *19.30:* Lecția de limba franceză (avansați) *19.40:* Fragmente din opera „Carmen“ de Bizet, cu Rise Stevens, Jan Peerce, Licia Albanese, Robert Merill *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Din poezia universală *22.00:* Poemul simfonic „Fîntînile Romei“ de Ottorino Respighi; Uvertura „Faust“ de Richard Strauss *22.30:* Muzică de dans *23.10—24.00:* Concert de noapte.

MIERCURI 20 MARTIE Programul I *5.07:* Piese orchestrale de estradă *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece și jocuri populare romînești și ale minorităților naționale *6.07:* Cîntece *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Muzică ușoară la acordeon *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Prelucrări corale *7.30:* Sfatul medicului: Cauzele căderii părului *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Melodii populare romînești *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică distractivă *8.30:* Muzică din opere *9.00:* Simfonia I în mi bemol major de Rodion Scedrin — Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat din Moscova, dirijor Nikolai Anosov *9.31:* Muzică populară romînească *10.00:* Teatru la microfon „Nota zero la purtare“ de V. Stoenescu și O. Sava *11.46:* Muzică instrumentală *12.00:* Muzică ușoară *12.30:* Opera „Blaise Ciubotarul“ de François André Danican Philidor *13.10:* Suita a II-a pentru orchestră pe teme din Muntenia de Dumitru Capoianu; Dans tătar de Theodor Grigoriu *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Orchestra de muzică populară a Filarmonicii de Stat din Cluj *15.30:* Selecțiuni din operetele „Gasparone“, „Dubarry“ și „Studentul cerșetor“ de Millöcker *16.01:* Muzică vocală *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Muzică ușoară *17.10:* Muzică populară romînească *17.30:* „Prietenii lui Do-Re-Mi“ *18.00:* Suita nr. 2 în si minor de Johann Sebastian Bach *18.30:* Lecția de limba engleză *18.40:* Din cîntecele țărănimii noastre colectiviste *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Introducere și variațiuni de Paganini pe o temă din opera „Molinara“ de Rossini — violonistul Leonid Kogan *19.40:* Romanțe *20.15:* Ansambluri artistice ale sindicatelor din învățămînt din București, Satu-Mare, Ploiești, Sibiu *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Din viața de concert a Capitalei *21.15:* Scriitori la microfon: Demostene Botez *21.30:* Muzică populară romînească *22.25:* Vals de Johann Strauss *22.32:* Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor George Georgescu (Festivalul „Săptămînile muzicale din Budapesta — 1962“). În program: Suita din baletul „Nunta în Carpați“ de Paul Constantinescu; Concertul pentru violoncel și orchestră de Haydn — solist Radu Aldulescu; Simfonia a VII-a în la major de Beethoven.

Programul II *12.15:* Cvintetul pentru cvartet de coarde și clarinet de Anatol Vieru; Suita pentru cvintet de suflători „Burghezul gentilom“ de Frantisek Bartos *12.45:* Din cîntecele și dansurile popoarelor *13.15:* Radioreportaj *13.25:* Concert de estradă *14.10:* Fanfară *14.30:* Duete din operele lui Ceaikovski *15.00:* Muzică ușoară *15.30:* Simfonia nr. 8 în si minor „Neterminata“ de Schubert *16.10:* Melodii de estradă *16.30:* Cîntece și jocuri populare romînești *17.00:* Fragmente din operetele „Boccaccio“ de Suppé și „Mam'zelle Nitouche“ de Hervé *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică populară romînească *18.35:* Sonata nr. 3 în fa major pentru vioară și pian de Haendel *18.50:* Microfoiletoane *19.00:* Muzică de estradă *19.30:* Lecția de limba rusă (avansați) *19.40:* „Istoria teatrului liric romînesc“ (12) — Opera „Oedip“ de George Enescu *20.10:* Muzică distractivă de compozitori sovietici *20.30:* Tribuna radio — Semnificația filozofică a teoriei relativității *20.40:* Melodii populare din Moldova *21.15:* Muzică ușoară *22.00:* Ciclul „Pagini din muzica preclasică“ — Muzică de cameră de compozitorul suedez Johan Helmich Roman *22.30:* Muzică de dans *23.10 — 24.00:* Concert de noapte.

JOI 21 MARTIE Programul I *5.07:* Fanfară *5.30:* Gimnastică *5.40:* Cîntece *6.07:* Muzică ușoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Muzică de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Prevenirea arteriosclerozei *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Piese instrumentale *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică populară romînească *8.30:* Trio în re minor de Mendelssohn-Bartholdy — interpretează Jascha Heifetz vioară, Gregor Piatigorski violoncel și Arthur Rubinstein pian *9.00:* Vreau să știu! *9.25:* Muzică ușoară *9.57:* Muzică din operele lui Moniuszko *10.38:* Cvartetul în do major de Radu Paladi *11.05:* Muzică ușoară *11.29:* „Uvertura rusă“ de Prokofiev — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Alexandr Gauk; Patru dansuri de Janacek — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii din Praga, dirijor Vaclav Jiracek *12.00:* Din folclorul popoarelor *12.25:* Sonata pentru pian de Alexandru Hrisanide *12.45:* Cîntece *13.10:* Din operetele lui Lehar *14.00:* Melodii populare romînești *14.30:* Muzică ușoară *15.00:* Muzică populară romînească *15.30:* Muzică de estradă *15.49:* Suita simfonică romînească de Victor Gheorghiu; Rapsodie de Mircea Basarab *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Lieduri de Grieg *17.10:* „Tineretul lumii luptă pentru pace“ — program de cîntece *17.30:* Muzică din operete contemporane *18.00:* Universitatea tehnică — ciclul chimie *18.15:* Cîntă Felician Fărcașu și Toni Iordache *18.30:* Lecția de limba franceză (începători) *18.40:* Tineri interpreți de muzică ușoară *19.00:* Jurnal de întrecere *19.15:* Program muzical pentru fruntași în producție *19.50:* Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijor Paavo Berglund (Finlanda). În program: Concertul brandenburgic nr. 3 de J.S. Bach; Concertul în re major pentru vioară și orchestră de Beethoven — solist Ion Voicu; Simfonia a VIII-a de Șostakovici. În pauză: „Cu scriitorii noștri pe meleagurile patriei“ *22.55:* Muzică de dans.

Programul II *12.15:* Ansambluri vocale din opere *12.45:* Muzică distractivă *13.15:* Cronică literară — Alexandru

Frumosul... dar și utilul

Am citit în numărul 2/1963 al „Flacării“ articolul *„Frumosul și spațiul comercial“*, care dezbate unele probleme interesante ale înfrumusețării și modernizării rețelei noastre comerciale. E într-adevăr o plăcere să-ți faci cumpărăturile la „Unic“, la „Magazinul copiilor“ sau în noile unități comerciale din blocurile construite recent. Moderne și elegante sînt și cîteva unități alimentare din cartierul meu, pe care le-am vizitat deunăzi, în cadrul unui raid-anchetă întreprins de colectivul gazetei de stradă a organizației de bază de cartier nr. 1 „Alexandru Sahia“ din Raionul 1 Mai. Astfel, centrele de pîine nr. 401 și 395 au mobilier nou, foarte frumos. Dar gestionarele ne-au declarat că rafturile și sertarele nu sînt destul de încăpătoare și practice, iar tejghelele sînt prea joase și, nefiind prevăzute cu apărătoare, unii cumpărători își reazemă pe ele mîinile, își depun sacoșele, servietele etc., ceea ce nu e igienic. Iată de ce cred că proiectanții de mobilier comercial ar trebui să experimenteze temeinic prototipurile înainte de producția de serie, dînd atenție nu numai frumosului, ci și utilului.

De asemenea, cred că preocuparea pentru frumos trebuie extinsă și la unitățile mai vechi. Este inadmisibil aspectul unității Aprozar nr. 102 din str. V. Lascăr nr. 33, a cărei ușă are geamul spart încă din vara anului trecut (unitate „năpăstuită“ de altfel de către filiala raională Aprozar și printr-o slabă aprovizionare). Sau ce părere are O.C.L.-pîine, filiala „1Mai“, despre modul cum se preocupă de gospodărirea unora dintre centrele sale? Nu voi pomeni „economiile“ realizate la... zugrăveli interioare sau robinete nereparate. Dar nu se poate trece peste nepăsarea cu care se tărăgănează de cîțiva ani montarea instalației de încălzire în localul centrului de pîine nr. 395 din str. Al. Sahia nr. 54, deși imobilul posedă o astfel de instalație, iar documentația se plimbă de la filială la sfat și retur, incompletă din vina filialei. E adevărat, acest centru are mobilier nou, frumos. Dar frumusețea singură nu ține de cald.

Constanța CIOTOIU,
deputată raională, vicepreședintă a comisiei permanente comerciale a Sfatului popular raional 1 Mai, București

Cu hartă și busolă

Cîțiva zeci de tineri din Mediaș au luat parte recent la un interesant concurs de orientare turistică desfășurat pe înălțimile din apropierea orașului. Fotografia pe care v-o trimit redă o fază din timpul concursului, cînd echipa feminină a Asociației sportive „Sănătatea“ traversează un anumit itinerar, folosind harta și busola. Formația respectivă s-a clasat printre primele.

Dan VINTILĂ,
tehnician, Mediaș

Planaria — o temă pentru scriitorii de anticipație

Mi s-a părut foarte interesantă publicarea (în nr. 5/1963 al revistei „Flacăra“) a articolului *„Planaria îi uimește pe oamenii de știință“*, care tratează despre experiențe biologice de un interes excepțional pentru înțelegerea eredității. Într-o vreme ca a noastră, cînd progresele științei și tehnicii se succed într-un ritm foarte rapid, iar interesul pentru ele a devenit specific tuturor vîrstelor, e de dorit ca o publicație populară ca a dv. să le prezinte (poate chiar și mai consecvent decît pînă acum), punîndu-le la îndemîna publicului avid de cunoștințe.

Citind articolul amintit, mă gîndeam că înfăptuirile științifico-tehnice contemporane „concurează“ în mod serios imaginația noastră, a scriitorilor care ne-am consacrat literaturii științifico-fantastice. Pe de altă parte, fiecare realizare de acest fel este o sugestie pentru a împinge fantezia și mai departe, chiar *mult mai departe*, desigur în direcțiile indicate de evoluția științei, dar dincolo de ceea ce este considerat la un moment dat „verosimil“ și „realizabil“. Așa au procedat Jules Verne, H.G.Wells, Beliaev, Ray Bradbury, Efremov.

Peripețiile viermelui Planaria îmi sugerează scrierea unei povestiri în care experiențe similare s-ar face asupra unor făpturi superioare. Iată de pildă o temă de acest fel: ajungînd pe un satelit al lui Saturn, o expediție astronautică terestră descoperă o navă cosmică dintr-un alt sistem solar, eșuată acolo cu milioane de ani în urmă. Documentele și instrumentele navei dezvăluie multe, dar făpturile care au format echipajul, martorii cei mai prețioși, au murit demult, într-un groaznic accident care le-a pietrificat trupurile. Experiențele de reanimare izbutesc să „reînvie“ o singură mînă, a cărei „memorie chimică“ va ajunge să istorisească enigmele unei lumi îndepărtate. Prea multă fantezie? Dar cîte utopii de ieri n-au devenit azi realizări banale?

Aceasta este o posibilitate — dar desigur că există și nenumărate altele. Am mai încercat cîndva să pornesc de la experiențe biologice extraordinare în povestirile mele, de pildă în „Oglinda răsturnată“, unde se presupune posibilitatea extinderii la oameni a partenogenezei (cuvînt prin care se înțelege o formă de reproducere prin ouă nefecundate); pe această bază, un om are straniul prilej de a se întîlni cu... el însuși, mai precis cu un fel de „copie biologică“ a sa, care-l învață multe.

I.M. ȘTEFAN,
scriitor

Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze prin poștă: **Evdochia Vasilievna Brașovskaia,** învățătoare, satul Sîngerii Vechi, Raion Lazo, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: literatură, cinema, ilustrate; **Dancovici Liana,** elevă, Hunedoara, str. Dr. V. Babeș nr. 2: literatură, teatru, ilustrate; **Elisabeta Urubașa,** elevă, R. Vîlcea, str. Anton Pann nr. 2: ilustrate; **Doina Marian, Maria Deheleanu** și **Emilia Vodă,** eleve la Școala de muzică, Timișoara, str. Ungureanu nr. 1: plastică, muzică, literatură, ilustrate; **Tanți Poenaru,** elevă, Școala veterinară, com. Gemeni, Raionul Calafat: literatură, sport, teatru, ilustrate; **Mioara Dumitrescu,** elevă, Ploiești, str. Izvoarele nr. 60: literatură, muzică, sport, vederi.

Pe scurt

C. LUPEA, Cugir. Dînd curs rugăminții dv., vă informăm că „Electrecord“ va pune în vînzare, începînd din trimestrul II al acestui an, un disc micro (de 30 cm. 46 lei) cuprinzînd 12 melodii interpretate de cîntărețul italian de muzică ușoară Domenico Modugno. Alături de piesele „Selene“ „Café“, „L'uomo in frac“, „Marinai“, „Io“ și altele cunoscute publicului nostru din recitalul dat în Sala Palatului R.P.R., discul mai cuprinde și alte cîntece. Bineînțeles, Casa de discuri „Electrecord“ dă curs sugestiilor primite de la ascultători în alcătuirea planului său editorial. Vă puteți deci comunica preferințele, scriind pe adresa: str. Luigi Cazzavilan nr. 14-16, București. Cataloagele de discuri nou apărute se difuzează trimestrial prin magazinele unde se vînd discuri.

De la fotocorespondenți

În filatura Uzinelor textile din Mediaș. O muncitoare care lucrează simultan la patru părți de ring. *(V. Dan, funcționar — Mediaș)*

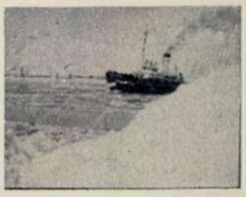

S-a dezghețat Dunărea. *(Maxim Gherasim, muncitor — Tulcea)*

În sera Grădinii botanice din Cluj. *(Dr. Teodor Belteag — Cluj)*

DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII •

Philippide „Poezii“ *13.25:* Melodii populare romînești *14.10:* Cîntă Valentina Levko și Askold Besedin *14.30:* Uvertura „Leonora nr. 2“ de Beethoven; Concertul nr. 1 în sol minor pentru vioară și orchestră de Bruch — solist David Oistrah *15.10:* Muzică ușoară *15.30:* Cîntă Leonard, Richard Tauber, Emmy Loose, Erna Sack, Marcel Witrich, Peter Anders, Colette Riedinger, Iulius Patzak, Tatiana Sanina, Nikolai Ruban și Ion Dacian *16.10:* „Sub steagul partidului“ — program de cîntece *16.30:* Muzică populară din Banat *17.00:* Muzică din opere *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Concertul pentru pian și orchestră de Sabin Drăgoi — solistă Maria Fotino *18.45:* Cîntă fluierașul Dumitru Zamfira și acordeonistul George Sîrbu *19.00:* Piese corale clasice *19.30:* Vrem să ne cunoaștem *19.50:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Cîntecul și jocul popular în prelucrarea compozitorilor noștri *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Părinți și copii *22.00:* Melodii de dragoste *22.30:* Sonata în si minor de Liszt — interpretează pianistul Valentin Gheorghiu *23.10—24.00:* Muzică din operele „Cidul“ și „Thaïs“ de Massenet.

VINERI 22 MARTIE Programul I *5.07:* Melodii populare romînești *5.30:* Gimnastică *5.40:* Valsuri *6.07:* Muzică populară romînească *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Mici piese de estradă *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Fanfară *7.30:* Sfatul medicului: Prevenirea glaucomului *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Muzică ușoară la xilofon *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică vocală *8.30:* Rapsodia a II-a de Mircea Chiriac; Rapsodia de Kokay Rezsö *9.00:* Din cîntecele și dansurile popoarelor *9.30:* Muzică de operă de compozitori romîni *10.00:* Corul Radioteleviziunii *10.30:* Muzică distractivă *11.05:* Nonet de Aladar Zoltan — interpretează Nonetul ceh *11.25:* Muzică din operete *11.52:* Reportaj *12.00:* Cîntece ale popoarelor inspirate din lupta pentru libertate *12.20:* Jocuri populare romînești și ale minorităților naționale *12.40:* Concertul nr. 1 în si bemol major pentru vioară și orchestră de Mozart *13.10:* Muzică de estradă *14.00:* Concert de prînz *15.00:* Muzică din operete *15.20:* Muzică ușoară *15.43:* Lucrări de tinerii compozitori romîni Doru Popovici, Cornel Țăranu, Aurel Stroe *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Melodii populare din Muntenia *17.10:* Cîntece colhoznice *17.30:* În slujba patriei *18.00:* Universitatea tehnică — ciclul energetică *18.15:* Cîntă Minodora Nemeș *18.30:* Lecția de limba engleză *18.40:* Canțonete interpretate de Mario Lanza *19.00:* Jurnalul satelor *19.25:* Concertul pentru vioară și orchestră de Menotti — solist Tossy Spivakovski *20.15:* Cîntece pe versurile poeților noștri *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică ușoară romînească *21.15:* Carnet plastic *21.30:* Melodii populare romînești *22.25:* Muzică ușoară de Dunaevski *22.40:* Fragmente din opera „Rigoletto“ de Verdi — cu Joan Sutherland, Cornell Mac Neil, Renato Cioni.

Programul II *12.15:* Rapsodia a II-a în re major de George Enescu; Variațiuni pentru violoncel și orchestră pe o temă rococo de Ceaikovski — solist Milos Sadlo *12.47:* Cîntece și jocuri populare romînești *13.15:* Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25:* Fragmente din opera comică „Mătușa Aurora“ de Boieldieu *14.10:* Fanfara minerilor din Lupeni *14.30:* Melodii de estradă *15.00:* Muzică populară romînească *15.35:* Actualitatea în țările socialiste *16.10:* Muzică ușoară *16.30:* Cîntece pionierești *16.45:* Fragmente din opereta „Nunta“ de Tigranian *17.00:* Program interpretat de elevi ai Școlii medii de muzică din Timișoara *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Ciclul „Mari dirijori“: Charles Münch — Baletul „Daphnis și Cloe“ de Ravel *19.00:* Muzică ușoară *19.30:* Teatru la microfon „Angelo, tiranul Padovei“ după V. Hugo *21.19:* Muzică instrumentală *21.45:* „Simfonia domestică“ de Richard Strauss — Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Alexandr Gauk *22.30:* Moment poetic: George Topîrceanu *22.35:* Muzică de dans *23.10 — 24.00:* Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 23 MARTIE Programul I *5.07:* Prelucrări corale *5.30:* Gimnastică *5.40:* Muzică populară romînească *6.07:* Muzică distractivă *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30:* Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *6.45:* Salut voios de pionier! *7.10:* Dansuri de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Prevenirea tusei convulsive *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45:* Cîntece patriotice *8.00:* Sumarul presei centrale *8.08:* Muzică ușoară *8.30:* Suita I din baletul „Păcală“ de Viorel Doboș *9.00:* Roza vînturilor *9.25:* Muzică populară romînească *10.00:* Muzică de estradă *10.15:* Cîntece pentru cei mici *10.30:* Simfonia nr. 104 în re major de Haydn *11.05:* Scene din opere *11.35:* Folclor din țări socialiste *12.00:* Tineri interpreți romîni: pianistul Gabriel Amiraș *12.20:* În săli și pe stadioane *12.30:* Muzică ușoară romînească *13.10:* Suita din opera „Constanza și fortezza“ de Johann Josef Fux; Patru intabulaturi pentru luth de Valentinus Greff Bakfack *14.00:* Muzică ușoară *14.30:* Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Actualitatea literară *16.00:* Muzică ușoară *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45:* Orchestra de muzică populară „Flacăra Prahovei“ din Ploiești *17.10:* Fragmente din opera „Adrienne Lecouvreur“ de Cilea — interpretează Renata Tebaldi, Mario del Monaco, Giulietta Simionato, Giulio Fioravanti—Orchestra Academiei „Santa Cecilia“ din Roma, dirijor Franco Capuana *17.50:* Știința în slujba păcii *18.00:* Piese instrumentale de mare popularitate *18.20:* Program muzical pentru fruntași în producție *19.00:* Scrisori din țară *19.10:* Cîntă Bärbel Wacholz și Armin Kempf *19.22:* Muzică de dans *20.15:* Cîntă Alexandru Grozuță *20.30:* Muzică de dans *21.15:* Din viața literară a Uniunii Sovietice *21.25:* Melodii populare romînești *22.25:* Muzică de dans *23.02:* Suita simfonică „Șeherazada“ de Rimski-Korsakov.

Programul II *12.15:* Din cîntecele tineretului sovietic *12.35:* Fragmente din opereta „Frumoasa Elena“ de Offenbach *13.15:* Muzică populară romînească *13.40:* Orchestre de estradă din țări socialiste *14.10:* Muzică vocală și instrumentală de compozitori romîni *14.30:* Potpuriuri și uverturi *15.05:* Din muzica popoarelor *15.36:* Suita de dansuri de compozitori anonimi din secolul al 17-lea; Concertul pentru violă și orchestră de coarde de Georg Philipp Telemann *16.10:* Orchestra de mandoline a Uzinelor de tractoare din Brașov *16.30:* Piese pentru pian de Chabrier, interpretate de Marcelle Meyer *17.00:* Valsuri de concert *17.30:* Însemnări de reporter *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Cîntă Evgheni Kibkalo *18.35:* Suita a III-a de Ion Dumitrescu *19.00:* Melodii populare romînești *19.30:* Pe teme internaționale *19.40:* Muzică ușoară de Radu Șerban *20.00:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Muzică populară romînească *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agenda teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.37:* Sonatele pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf — Sonata nr. 32 opus 111 în do minor *23.10:* Muzică de dans.

În pagina 4:
PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Macheta : Ion VULPESCU

PRETUL REVISTEI

Bibl. Rep.

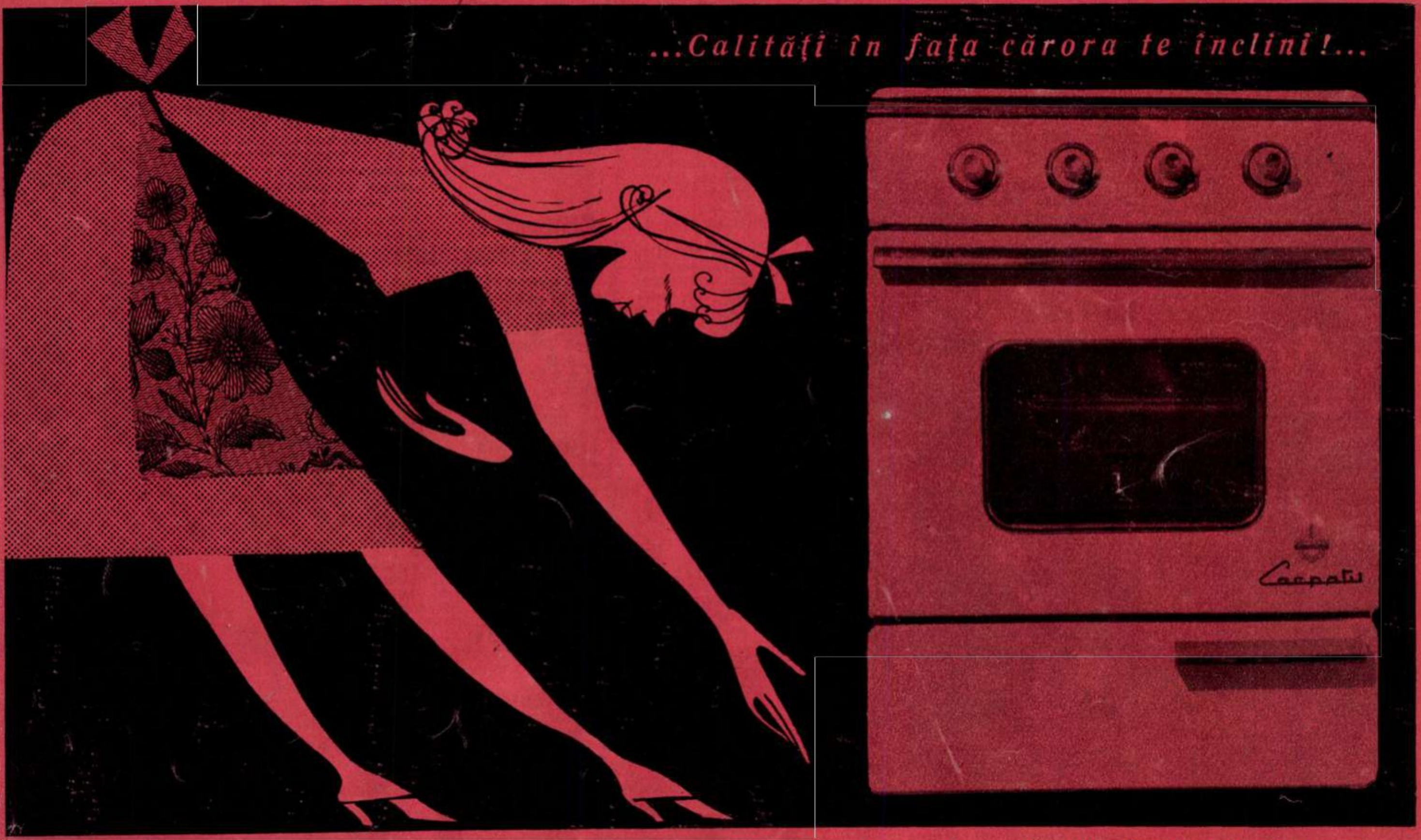

...Calități în fața cărora te inclini!...

Mașinile de
ARAGAZ

CARPAȚI I și II

corespunzătoare tuturor exigențelor. Construite din tablă emailată, cu trei ochiuri, cuptor cu geam și grătar. Modelul CARPAȚI II este prevăzut și cu un ceas avertizor.

Un produs al I. I. S. 1 SEPTEMBRIE — SATU-MARE

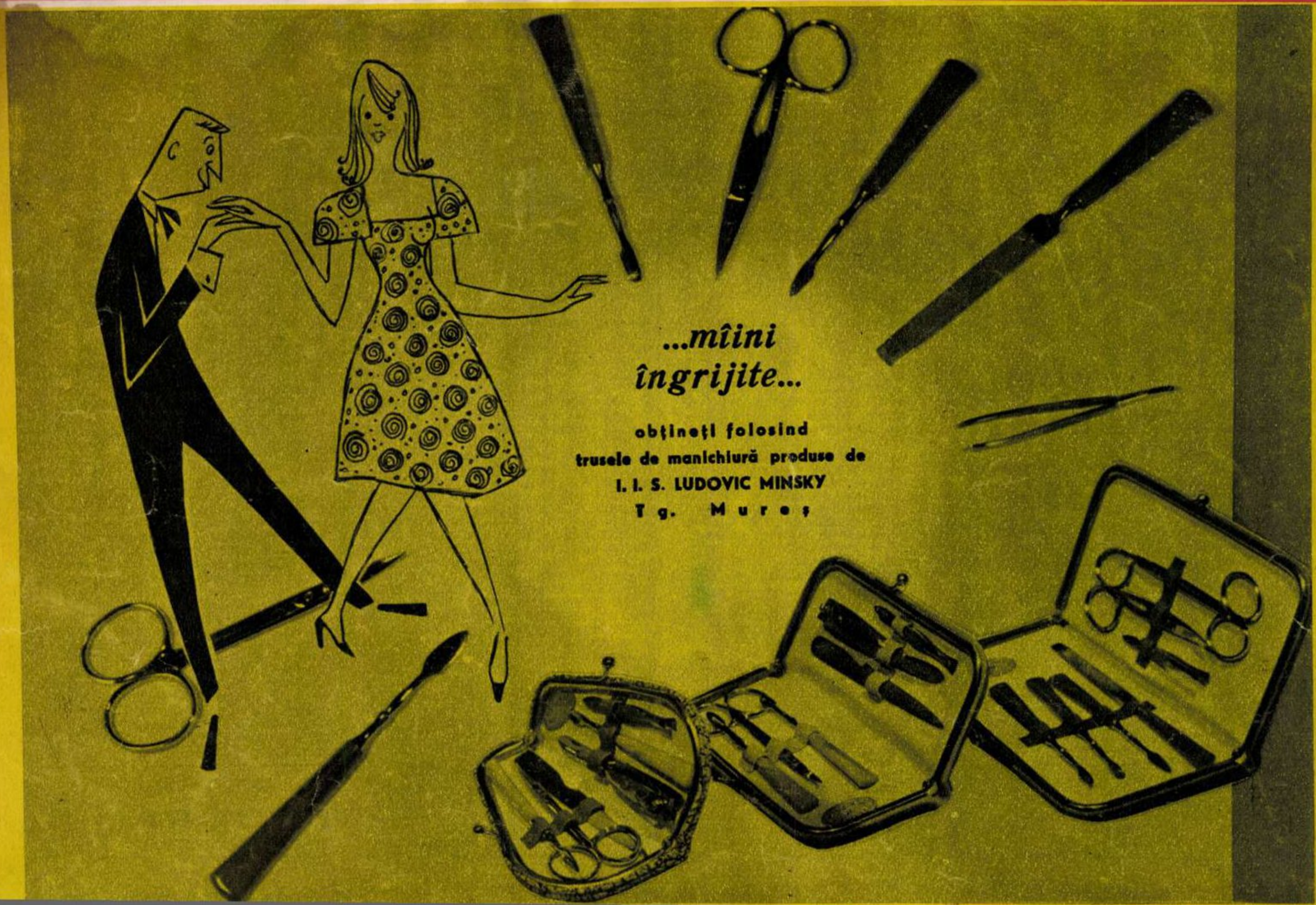

...mîini îngrijite...

obțineți folosind
trusele de manichiură produse de
I. I. S. LUDOVIC MINSKY
Tg. Mureș

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 12 (408) — 23 martie 1963

Flacăra

12

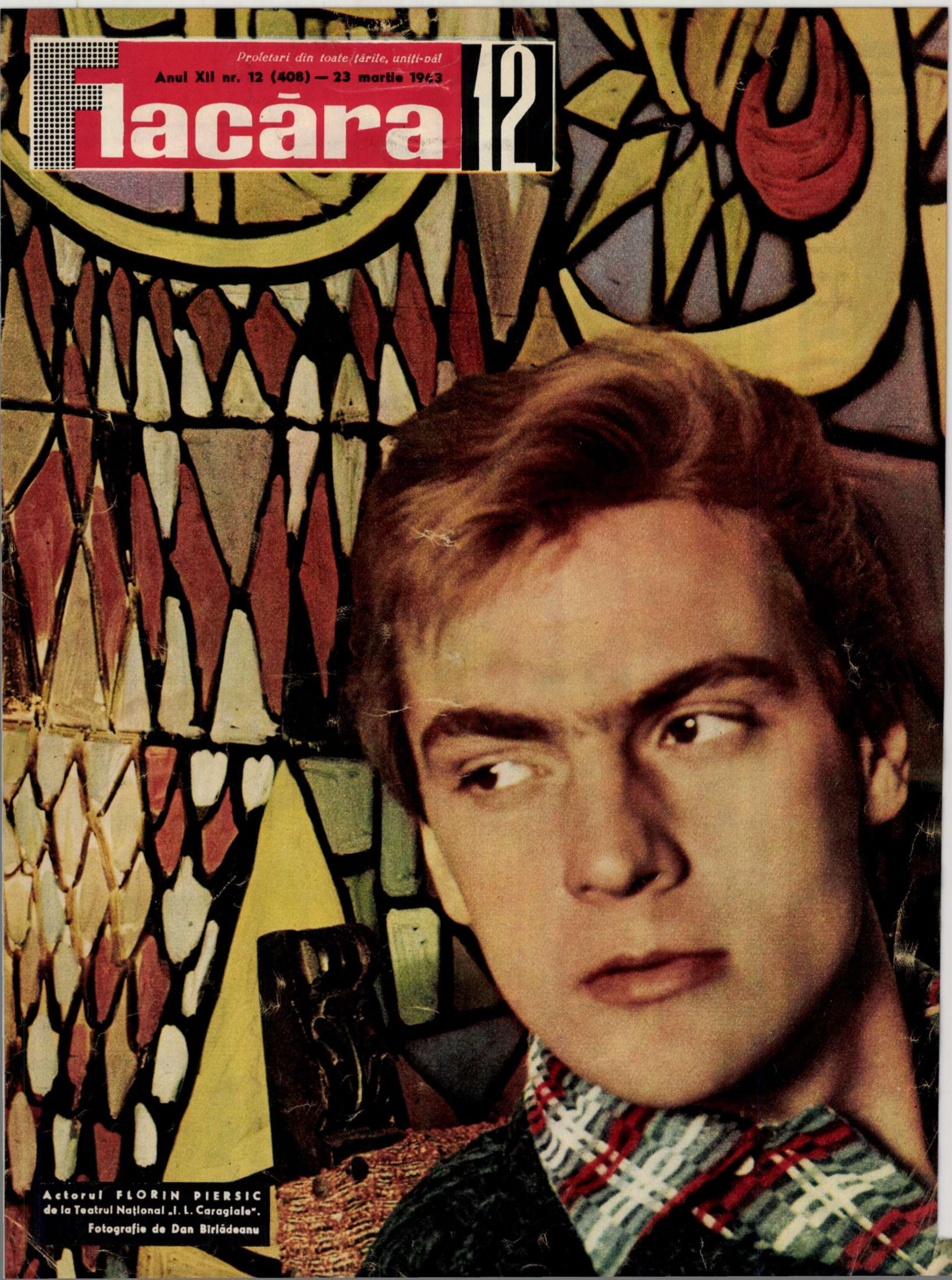

Actorul FLORIN PIERSIC
de la Teatrul Național „I. L. Caragiale".
Fotografie de Dan Bîrlădeanu

lacăra 12

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 12 (408) — 23 martie 1963

★ ★ ★ ★ ★

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **PREȚUL ABONAMENTELOR:** 3 luni: 24 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

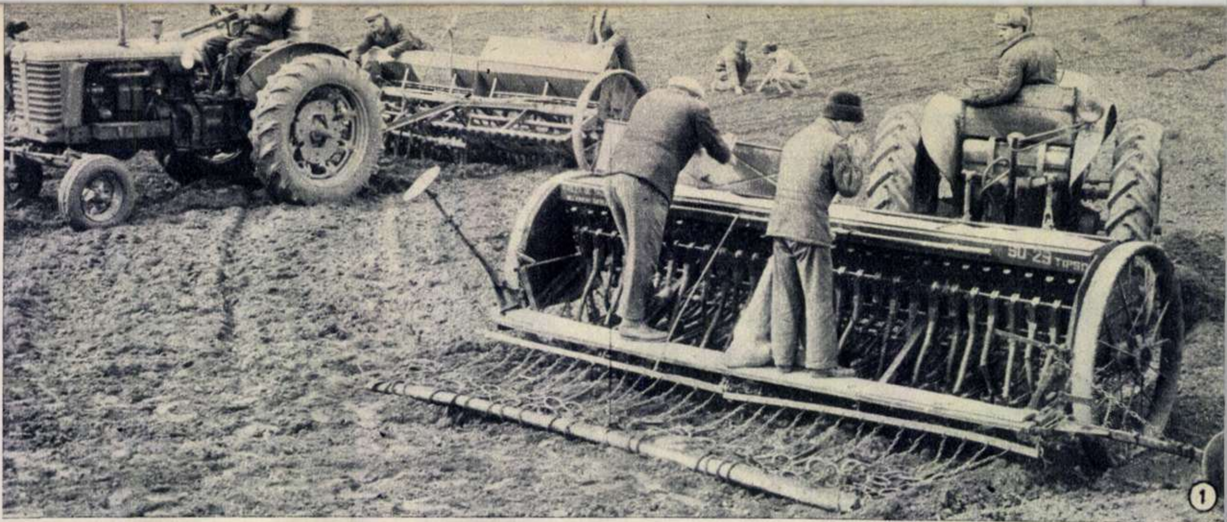
①
SU-23 TIPSO

Fotocronica Flacării ◆

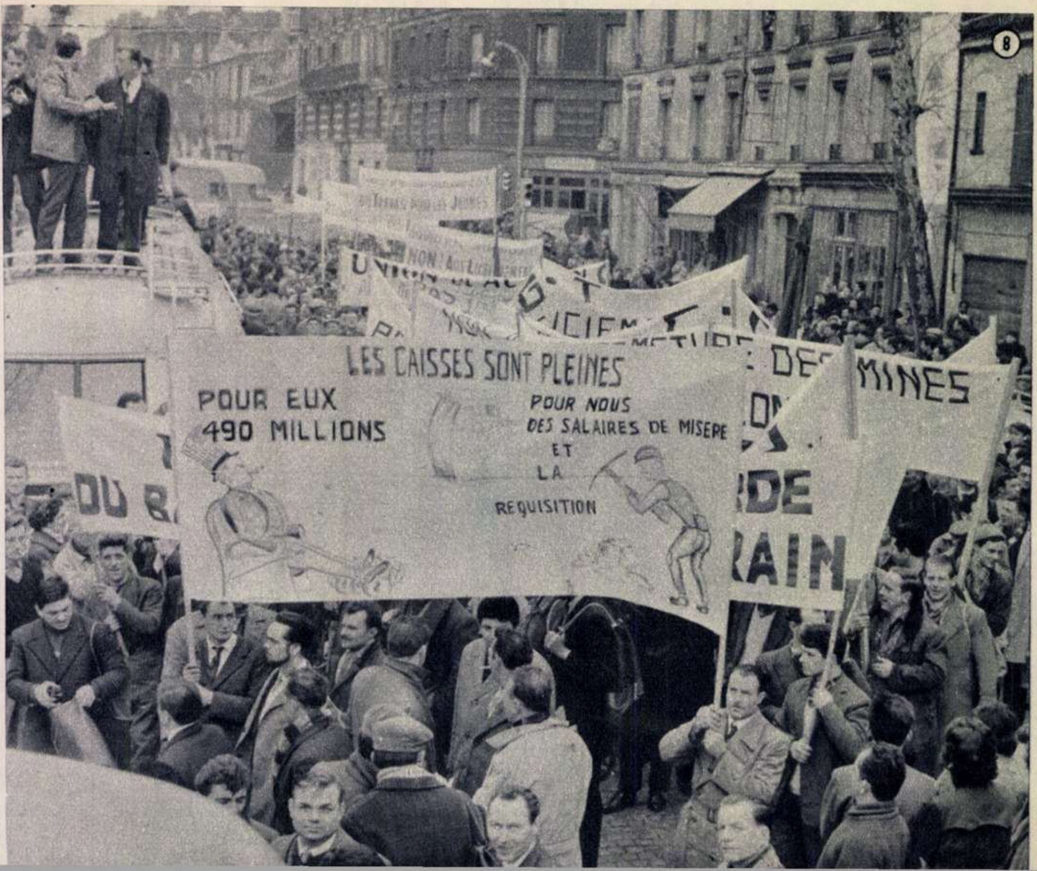
⑧
LES CAISSES SONT PLEINES
POUR EUX 490 MILLIONS
POUR NOUS DES SALAIRES DE MISERE ET LA REQUISITION
DES MINES
DE
RAIN
DU B
NON!

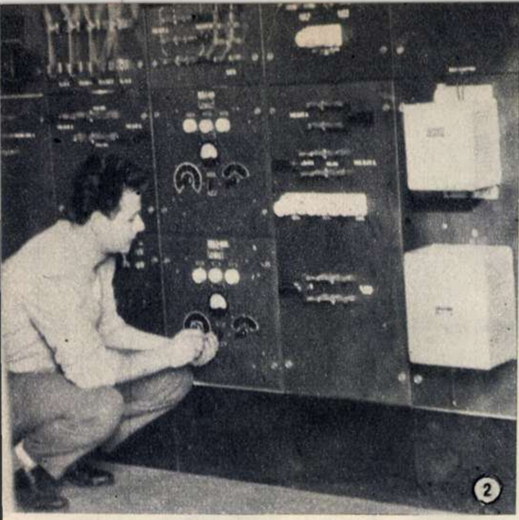
②

③

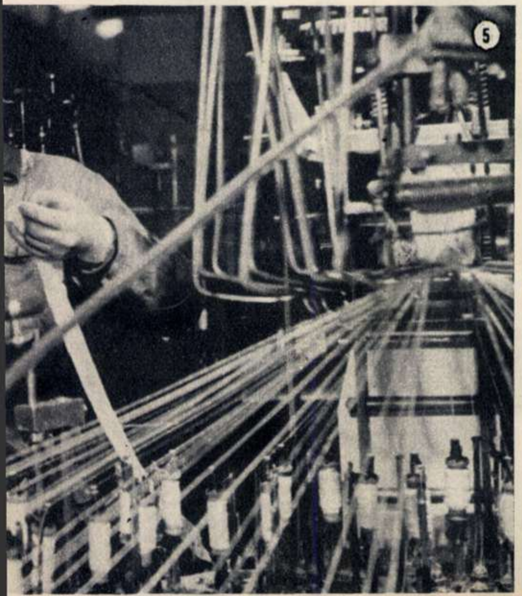
⑤

⑥

⑦

Fotocronica Flacării ◆ Fotocro

⑨
BIENVENUE AUX MINEURS de L'EST

⑩

① Campania de însămînțare de mazăre și muștar în cultură intercalată este în toi la G.A.C. din Cumpăna, Raionul Negru Vodă, Regiunea Dobrogea.

② Verificarea finală a unuia din panourile de comandă ale noii centrale telefonice automate care în curînd va intra în funcțiune la Roman.

③ În această săptămînă au avut loc lucrările sesiunii adunării generale a Academiei R. P. Romîne. Fotografia noastră înfățișează prezidiul adunării generale.

④ Selecționarea semințelor de porumb stă acum în centrul preocupărilor colectiviștilor de la G.A.C. din Mihăilești, Raionul Drăgănești-Vlașca, Reg. București.

⑤ Datorită atenției și grijii cu care lucrează muncitorii de la Fabrica „Solidaritatea" din Satu-Mare, dantelele de calitate produse aci sînt căutate pretutindeni.

⑥ Mezzosoprana Zara Doluhanova, Artistă a Poporului a R.S.F.S.R. și R.S.S. Armene, se află din nou în mijlocul nostru.

⑦ Uzina „Balanța" din Sibiu este specializată în producția de cîntare, aparate de măsură și control, aparate de încercare a durității metalelor etc. Un nou lot de cîntare se pregătește pentru expediție.

⑧ ⑨ Două imagini care reflectă marea amploare a luptei greviste a minerilor francezi și puternica mișcare de solidaritate cu aceștia. În fotografia 8: mai multe mii de mineri din bazinul Lorenei demonstrează pe străzile orașului Pantin. În fotografia 9: la Bondy, ca și pretutindeni pe unde a trecut, coloana de camioane și mașini în care s-au aflat participanții la marele „marș spre Paris" al minerilor greviști a fost salutată cu căldură de populație.

⑩ *„Vota comunista"*. Prin această chemare, prezentă nu numai la Palermo (în fotografie) ci și în întreaga Italie, cetățenii sînt îndemnați, în preajma alegerilor parlamentare de la 28 aprilie, să-și dea votul Partidului Comunist — luptător consecvent pentru reforme structurale interne și pentru o politică de coexistență pașnică pe plan extern.

⑪ Cu·zeci de morți și răniți s-a soldat explozia produsă la o uzină metalurgică din apropiere de Arnsberg (R.F. Germană).

⑫ Inundațiile din comitatul Northumberland (Anglia) au produs mari ravagii. La Morpeth (în fotografie) apele au acoperit străzi întregi, făcînd sute de victime.

⑪

⑫

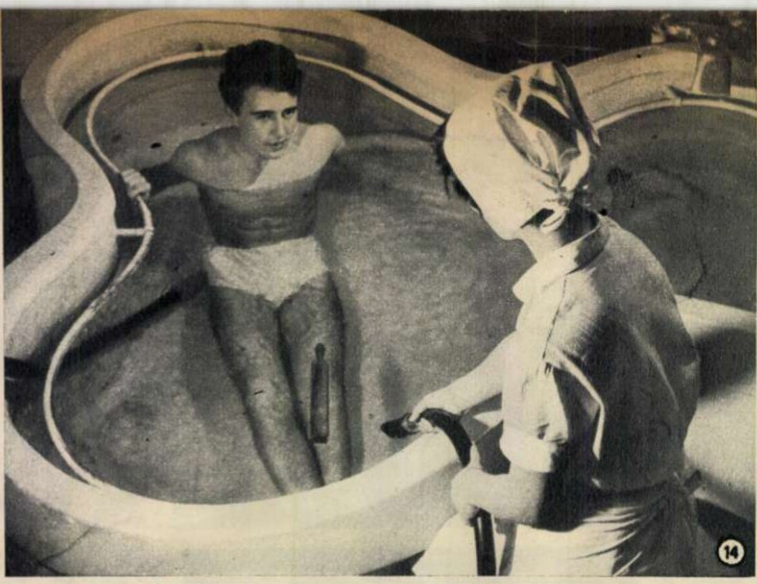

⑬ Duminica trecută a început returul campionatului categoriei A de fotbal. Pasionații acestei discipline, prezenți pe stadioane, au avut primele bucurii și, bineînțeles, primele decepții. Așa-i la fotbal! Fotografia noastră surprinde un moment din întîlnirea directă dintre Constantin (Steaua) și Marin (Crișana).

⑭ La Institutul de balneologie și fizioterapie din București se fac cercetări asupra metodelor de tratament balnear, în vederea obținerii celei mai mari eficacități terapeutice. În fotografie: secția de hidroterapie în timpul aplicării unui tratament prin duș subacvatic.

⑮ Printre obiectivele de cercetare ale laboratorului de medicină nucleară al Institutului oncologic din București se află și urmărirea felului în care se încorporează în țesuturile tumorale substanțele marcate cu radioizotopi.

Fotocronica Flacării ◆

⑯ În ciuda protestelor opiniei publice mondiale împotriva reprimării sîngeroase a patrioților irakieni, la numai cîteva zile după asasinarea lui Husein Radaui (Salam Adil), secretar general al C.C. al Partidului Comunist din Irak, și a doi tovarăși de ai săi, alți 25 de comuniști au fost condamnați la moarte și executați. În fotografie: Husein Radaui.

⑰ În Siria continuă să fie menținută starea excepțională. Camioane cu soldați și mașini blindate patrulează pe străzile Damascului.

Cik DAMADIAN

Conferința președinților statelor din America Centrală, desfășurată la San José (Costa Rica) în prezența președintelui Kennedy, a scos în evidență încă o dată subordonarea acestor țări de către imperialismul nord-american.

(Ziarele)

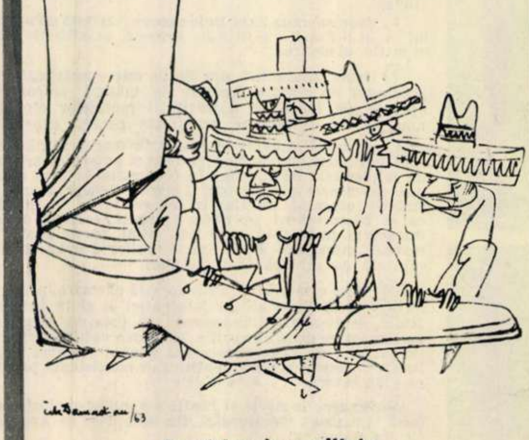

Pe picior de egalitate...

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 24 MARTIE *8.50:* Gimnastică *9.00:* Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Telejurnalul pionierilor; „Dresură veselă" — emisiune realizată cu concursul Circului de Stat; Filmul pentru copii „Urechilă" *10.30:* Rețeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: „Noutăți din agricultură"; Sfatul agronomului; Reportaj; De la un meridian la altul; Demonstrație practică de tăiere a viței de vie în condițiile acestui an în podgoria Dealul Mare; De vorbă cu specialiști în organizarea teritoriului agricol; Muzică populară romînească *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Cîntă: Maria Butaciu, Adriana Codreanu, Benone Sinulescu, acompaniați de o formație din Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii dirijată de Radu Voinescu *19.45:* Filmul artistic „Frumoasa americană" — o producție a studiourilor franceze *21.25:* „Pe aripile cîntului și dansului" cu: Iolanda Mărculescu, Vera Rudeanu, Valentina Massini, Cora Benador, Martha Herțeg-Horvath, Magdalena Popa, Elena Dacian, Ion Piso, Valentin Loghin, Sergiu Ștefanski, Amatto Checiulescu, Eugen Mărcui, Bojidar Petrov ș.a. În încheiere: Buletin de știri.

LUNI 25 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru pionieri și școlari: „Tehnica în timpul Renașterii" *19.45:* Vitrina literară *20.30:* Filmul artistic „Căzută din lună" (Studiourile din R.S. Cehoslovacă) *21.55:* Telesport. În încheiere: Buletin de știri.

MARȚI 26 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune — „Prelucrarea metalelor prin laminare și instalații moderne de laminare" *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii: „Unde au zburat cei șapte scatii zglobii" *19.30:* Emisiunea de știință — ciclul „Metode nucleare de măsurare a timpului" (II) *19.40:* Filmul artistic „Vară romantică" (Studioul cinematografic „București") *20.55:* Telemagazin. În încheiere: Buletin de știri.

MIERCURI 27 MARTIE *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telejurnalul săptămînii; Măsuri tehnico-organizatorice pentru îndeplinirea planurilor de producție; În vizită cu aparatul de filmat la Uzinele „1 Mai" Ploiești; Inovații și inovatori; Tineri soliști de muzică ușoară *19.00:* Emisiunea pentru sate. Din cuprins: Cronică din Bărăgan; Tribuna fruntașilor; Pentru mecanizatori; Reportajul filmat „O zi printre colectiviștii din Romînești, Regiunea Ploiești"; Cărți și reviste; Muzică populară romînească. În încheiere: Sfaturi pentru telespectatori; Buletin de știri.

JOI 28 MARTIE *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune — „Obținerea cauciucului sintetic" *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.10:* Pentru copii: „Căpitanul Val-Vîrtej și cele 7 + 1 minuni ale lumii" *19.30:* Emisiunea de teatru: „Fedra" de Racine. Interpretează un colectiv al Teatrului de Stat din Timișoara. În încheiere: Buletin de știri.

SÎMBĂTĂ 30 MARTIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Jocuri pionierești *19.45:* În fața hărții *19.55:* „Scrisoarea Tatianei", scenetă de Vladimir Dihovicinîi — cu Ion Punea, Silvia Popovici, Rodica Tapalagă, Elena Ioachim, Lucia Mara, Ștefan Tapalagă, Lazăr Vrabie *20.30:* Filmul documentar „Campionatul de patinaj viteză" *20.45:* Actualitatea cinematografică *21.25:* Melodii de dragoste. Își dau concursul: Zenaida Pally, Angela Moldovan, Valentin Teodorian și Vasile Micu. În încheiere: Buletin de știri.

În pagina 21-23: programul de radio

La început de primăvară, tractoarele S.M.T.-ului Topraisar se îndreaptă către prima întîlnire cu ogoarele Raionului Negru Vodă.

cronica de primăvară '963

Și-au regăsit locurile preferate.

cronică de primăvară '963

Noi modele de pantofi au apărut în vitrine.

De obicei îi dăm primăverii dreptul de a-și purta numele numai după ce ne copleșește prin deplinătatea fețelor sale; adică atunci cînd nu mai vedem nici o bucățică de zăpadă, cînd punem la naftalină paltoanele ori cînd în parcuri găsim din ce în ce mai greu un loc. Mai mult ca oricînd, acum, după o iarnă ce a ținut să-și arate din plin puterile, am fi vrut ca primăvara să sosească fix la întîi martie. Și cu toate acestea, deși ne încruntăm încă pentru că soarele cînd apare, cînd se lasă acoperit de nori, deși privim mereu înspre copaci doar-doar le-om vedea toți mugurii plesniți, cred că noi „ne pricepem la primăvară, știm cum să ne bucurăm de venirea ei“. Spunînd toate acestea, mă gîndesc la neașteptatele cuvinte pe care într-o primăvară de demult Geo Bogza le adresase îndrăzneț: „să te pricepi la primăvară, să știi cum să te bucuri de venirea ei, înseamnă să mergi prin Bărăgan strivind pămîntul sub picioare...“

Dar de atunci au trecut aproape treizeci de ani și printre multele lucruri minunate pe care le-am învățat, îl socot și pe acesta: știm să ne bucurăm cu adevărat de sosirea primăverii. Pentru că nu așteptăm să ne dea buzna în casă, pentru că nu privim marea înnoire a naturii fără să ne simțim părtași, colaboratori intimi ai acestui proces. Un chestionar cam în acest fel: „Cum vă pricepeți la primăvară?“ nu ni s-ar părea astăzi excentric. În primul rînd, pentru că știm să-i ieșim în întîmpinare. E de ajuns o privire în jur ca să ne dăm seama de acest lucru. Să ne gîndim, bunăoară, la miile de tractoare ce pornesc pe cîmpiile țării. Să nu uităm străzile pe care în aceste zile ne-am plimbat pentru ultima oară și pe care s-a pus de curînd inscripția „Șantier“. Peste cîteva luni vor răsări și aici luminoasele blocuri ale noii noastre arhitecturi.

Să ne gîndim la sutele de mîini care ne-au pregătit imprimeurile ori pantofii moderni pe care-i vedem în vitrine.

Să ne închipuim de pe acum culorile florilor pe care le-au crescut pentru noi oamenii serelor, atunci cînd ne uităm cu amărăciune cum scade mercurul în termometru. În aceste zile gingașele răsaduri iau drumul parcurilor.

Toate acestea și încă multe altele fac parte dintr-o altă înțelegere a primăverii, purtînd amprenta zilelor noastre, a anului 1963.

Se înțelege, nu trecem cu vederea firul de ghiocel ori suavele fete ale lui Botticelli. Dar adăugăm lîngă ele șantierul de curînd deschis ori șirul de tractoare ce ies pe poarta fabricii. O facem cu conștiința că nu atentăm la frumusețea primăverii, ci, dimpotrivă, că știm și putem să ne bucurăm într-adevăr de venirea ei.

Magda MIHĂILESCU

Fotografii de S. STEINER

E ştiut, numărul amatorilor de motociclism creşte în fiecare primăvară. Mai ales că, de curînd costul motoretelor „Carpaţi" s-a redus.

În primele zile ale primăverii pe şantierele bucureştene numeroase blocuri au intrat în faza de finisare, aşa cum este şi acest bloc de pe şantierul 4 din Parcul Floreasca.

Primăvara înseamnă şi reînceperea activităţii competiţionale în cele mai multe discipline sportive. În primele zile cu soare, cicliştii şi-au făcut şi ei apariţia pe şosele.

Bineînţeles, muzica nu poate lipsi din pregătirile de sezon. Fotografia noastră l-a surprins pe tînărul cîntăreţ Constantin Drăghici, împreună cu Orchestra „Electrecord", în timp ce imprima cîntecul lui Enrico Fanciotti „Nu eşti de vină tu, de vină-i numai primăvara".

cronică de primăvară '963

Cîteva din cele 500.000 de răsaduri ale serelor Sfatului popular al Raionului „30 Decembrie" sînt gata de drum.

Pentru elevii de la cursurile fără ↑ frecvență luna martie înseamnă emoțiile primelor examene.

Contorul monofazat este unul din produsele noi pe care Întreprinderea „Electromagnetica" a început să le producă în primăvara lui 1963. ↓

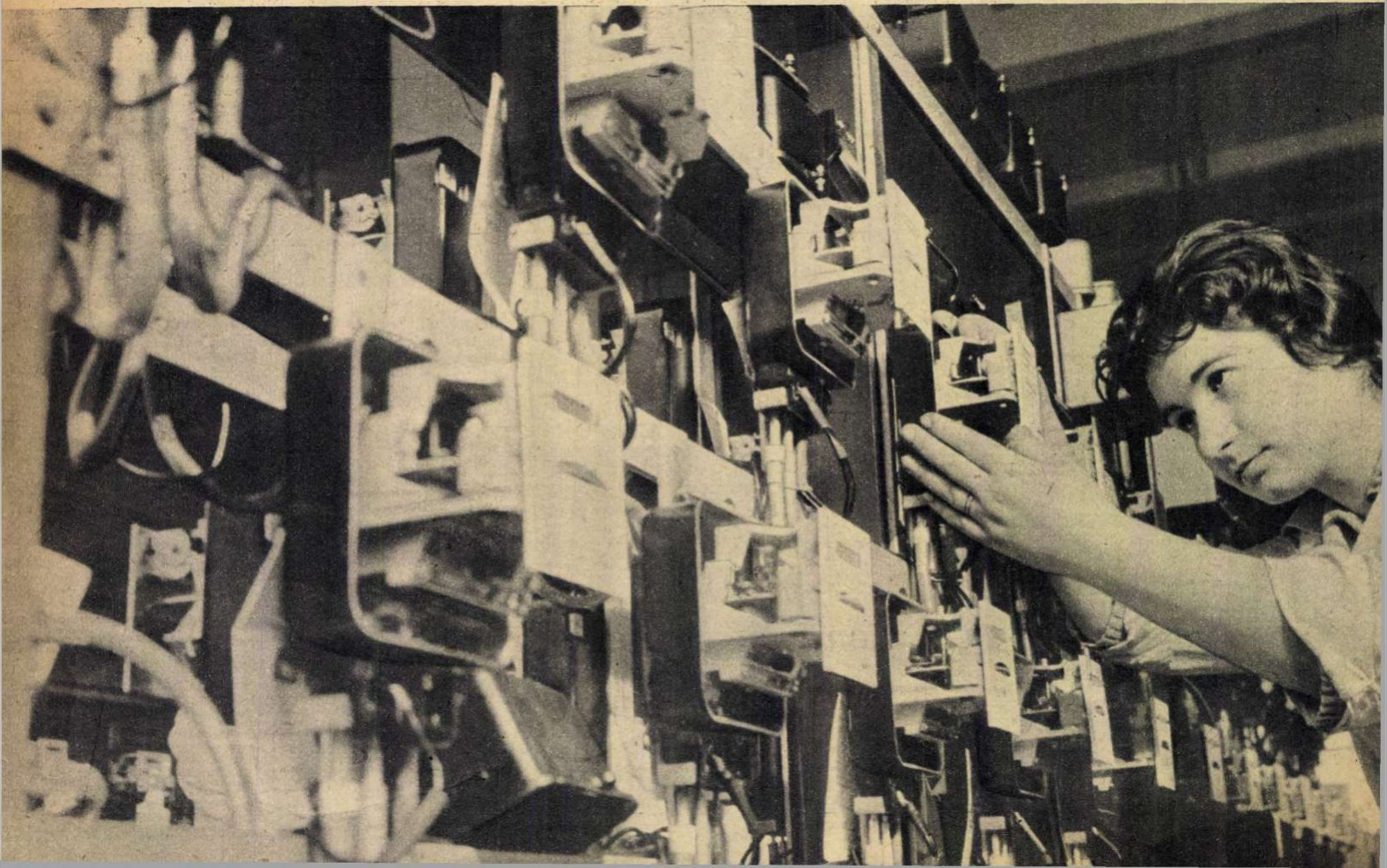

În primele zile cu soare, casele de modă din București, împreună cu întreprinderile de confecții, au prezentat numeroase modele noi.

teatru

„A doua distribuție"

O veche dorință a spectatorilor, aceea de a vedea cît mai des și pe cît mai mulți dintre actorii noștri în roluri din cele mai variate, începe să se realizeze.

În adevăr, în ultima vreme, sistemul „celei de-a doua distribuții" funcționează mai intens în toate teatrele, tinzînd să devină o practică obișnuită.

Se reia astfel una din cele mai rodnice și mai creatoare tradiții ale teatrului nostru: posibilitatea competiției actoricești în același rol, competiție stimulatoare pentru teatru și actor și extrem de atractivă pentru public.

Nu pot uita că a fost o vreme — e desigur mult de atunci — cînd pe scena Teatrului Național din București puteau fi văzuți în aceeași stagiune, în rolul lui Hamlet, George Vraca, George Calboreanu, V. Valentineanu sau Ion Manolescu. În rolul lui Harpagon din „Avarul" lui Molière au rămas deopotrivă memorabile creațiile lui Iancu Brezeanu și Nicolae Soreanu. Și oare nu într-o asemenea „a doua distribuție" a fost creat acel neîntrecut Iago din „Othello" de către Mihai Popescu?

O bună bucată de timp tradiția a fost oarecum întreruptă. Dublurile în spectacole erau — cu rare excepții — determinate de boala vreunui actor sau alte motive mai mult sau mai puțin întîmplătoare. Reluarea ei ne bucură. Pare — din studierea noilor distribuții — că se intenționează de a se face din această metodă o pîrghie importantă pe de o parte pentru a da actorilor de frunte posibilitatea să atace concomitent o serie de roluri de primă linie, pe de alta pentru a promova cu mai mult curaj tineretul. E semnificativ de pildă că de la început rolul Claire Zachanassian din „Vizita bătrînei doamne" a fost încredințat Aurei Buzescu și Elvirei Godeanu. După cum tot în aceeași piesă rolul Alfred III va fi jucat deopotrivă de un maestru de talia lui Jules Cazaban și de unul din cei mai talentați actori ai tinerei generații, Matei Alexandru. Tot pe scena Teatrului Național au intrat în rolurile Macbeth și Lady Macbeth și C. Bărbulescu, și Marietta Anca. Damian Crîșmaru îl dublează pe Florin Piersic și aci ca și în „Mașina de scris". În „Orfeu" Eva Pătrășcanu joacă rolul Carol alternativ cu Silvia Popovici. La Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" a intrat în Jacques melancolicul din „Cum vă place" Gh. Ghițulescu, iar Gh. Oancea îl dublează pe Rebengiuc în Orlando. Cîte posibilități de valorificare a unor talente nu totdeauna suficient folosite pînă acum!

Exemplele ar putea continua. Aproape că nu e teatru în care „a doua distribuție" să nu-și facă loc. E drept, nu peste tot dublurile prezintă același interes, nu peste tot ele constituie o îmbogățire a spectacolului, o căutare, o experiență și poate o realizare superioară premierei. Dar important e că în multe cazuri asemenea căutări artistice sînt evidente.

Pentru critica dramatică este o bucurie și în același timp o datorie de onoare de a urmări noile distribuții, de a analiza creația fiecărui actor, descoperind aportul său original în rol.

Cu condiția ca regizorii spectacolelor să aibă grijă ca noile distribuții să fie în primul rînd semnificative din punct de vedere artistic, să lucreze cu ele la fel de intens, de pasionat, de interesat ca înainte de primele reprezentații, să nu știrbească nimic din unitatea spectacolelor, din stilul lor, din viziunea de ansamblu; e de așteptat ca într-o mișcare teatrală cu atîtea forțe actoricești ca a noastră, fiecare „a doua distribuție" să devină o nouă premieră.

Traian ȘELMARU

povestea vorbei

Împrumuturi ciudate

Am avut adesea prilejul să arătăm că vocabularul oricărei limbi se îmbogățește necontenit cu cuvinte noi. Cum se nasc cuvintele acestea? De unde le luăm? În foarte multe cazuri, răspunsul e simplu: se împrumută din alte limbi. Se întîmplă însă uneori un lucru foarte curios: împrumutăm cuvinte pe care le avem de mult!

Mărunt e un cuvînt romînesc foarte vechi; el e rezultatul schimbărilor suferite, în curs de două milenii, de latinescul *minutus* (mic, slab). Mai aproape de vremea noastră, a apărut în romînește *minut*, împrumutat din limba franceză, cu un aspect și cu un înțeles care nu ne sugerează o înrudire cu *mărunt*. De fapt, *minut* e la origine același cuvînt latin; *minutul* nu este oare o diviziune „măruntă" a timpului? Dar atunci de unde provine diferența atît de vizibilă dintre *mărunt* și *minut*? Din faptul că *mărunt* ne-a fost transmis direct din latinește, iar *minut* — printr-un intermediar: limba franceză, care la rîndul ei l-a împrumutat din latină.

Tot așa l-am împrumutat din franțuzește pe *dens*, deși îl aveam de mult pe *des*. La baza amîndurora e un singur cuvînt latin: *densus*. Latina ni l-a lăsat moștenire pe *drept* (din *directus*), ulterior însă l-am împrumutat pe *direct* (care provine tot din *directus*).

Împrumutul se poate repeta: din latină ne-a rămas cuvîntul *măiestru*, la care s-au adăugat în decursul timpului: *maistru* (din limba germană, unde se zice *Meister*), *meșter* (din maghiară: *mester*), *maestru* (de astă dată din italienește: *maestro*). Atît cuvîntul german, cît și cel maghiar și italian sînt împrumutate din latină; pînă la urmă se vede că *măiestru*, *maistru*, *meșter* și *maestru* sînt unul și același cuvînt latinesc — *magister*, care însemna „dascăl, profesor, conducător", împrumutat la date diferite și din limbi diferite.

Sorin STATI

Actualități cinematografice

„TĂBĂCARII“ — epilogul unui reportaj de altădată

Alături de creatorii filmului, scriitorul Geo Bogza a venit să înscrie pe peliculă epilogul reportajului său de altădată despre „Tăbăcarii".

Un publicist de talent, însoțit de un grafician tot atît de inspirat au îndrăznit în urmă cu vreo 30 de ani să pătrundă în iadul tăbăcăriilor ce se înșiruiau pe cheiul Dîmboviței. Au cutreierat fabricile de pielărie și au dat glas, în paginile revistei „Cuvîntul liber“, revoltei iscate de această coborîre în infern. Numele lor: Geo Bogza și Jules Perahim.

„O tăbăcărie din zilele noastre este tot ce poate fi mai odios pe fața pămîntului!“ — exclama Geo Bogza într-unul din reportajele sale din 1934.

Dar acum? Pentru a răspunde la această întrebare, Studioul cinematografic „Alexandru Sahia“ l-a invitat pe scriitor să însoțească echipa de cineaști care a realizat reportajul despre noua tăbăcărie minerală, recent intrată în funcțiune la Combinatul de cauciuc Jilava. Filmul, semnat de regizorul Mirel Ilieșu și de operatorul Sergiu Huzum, a devenit o confruntare a amintirilor de altădată cu realitățile zilelor noastre.

Zguduitoarele scene evocate de reportajele lui Geo Bogza și de desenele lui Perahim se suprapun într-un elocvent dialog cu imaginile zilei de azi. „Am făcut, spunea scriitorul, o incursiune memorabilă și dureroasă în cursul căreia de atîtea ori ne-a venit în minte: «Lăsați orice speranță...»“ Și, în locul contururilor unui desen de Perahim, evocînd infernul tăbăcăriilor de altădată, aparatul de filmat descoperă sălile luminoase ale fabricii de azi, înzestrate cu utilaj tehnic modern. Ritmul larg al mișcării mașinilor automate, jocul viu al culorilor unei fabrici ce trăiește la nivelul civilizației industriale a socialismului sînt evidențiate prin contrastul ce-l prezintă cu viziunea de coșmar a oamenilor goi, efectuînd o muncă satanică, în mijlocul murdăriei monstruoase din tăbăcăria de altădată. Privirilor de o fixitate desperată, chipului halucinant al muncitorului istovit din uzina proprietate a exploatatorilor — îi răspund în imaginile filmului privirea calmă a muncitorului de astăzi, gestica firească a muncitorului stăpîn, a muncitorului creator.

Iar epilogul adăugat de Geo Bogza reportajelor sale despre tăbăcării sună ca un omagiu adus muncitorului stăpîn și creator: „Tot ce era caznă infernală, tot ce părea blestem de neînlăturat în vechile tăbăcării, a fost înlăturat aci și înlocuit cu condițiile unei munci umane și demne... Tot ce era îngrozitor pe vremuri și părea fără soluție, și-a găsit soluția sub bolțile luminoase ale acestei fabrici, rod demn de cea mai mare laudă al revoluției și al orînduirii socialiste din țara noastră“.

Ana ROMAN

Michelangelo Antonioni și „AVENTURA“

În curînd spectatorii noștri vor putea cunoaște creația unuia din cei mai talentați regizori italieni. E vorba de cineastul Michelangelo Antonioni și de filmul său „Aventura“. În 1960, la Cannes, un public de snobi care umplea pînă la refuz sala unde rula filmul a fluierat „Aventura“, a hohotit isteric la scenele cele mai dramatice, a provocat un vacarm de nedescris. Exista în film un anume mesaj care zgîria o pătură obișnuită cu un anume mod de viață, așa cum capodopera lui Fellini „La dolce vita“ a înfruntat oprobriul autorităților laice și ecleziastice din Italia.

Întrebat odată de critici care este filmul pe care-l consideră cel mai important în cariera sa, Antonioni, creatorul „Nopții“, al „Eclipsei“ și al altor producții cinematografice de prim rang, a răspuns: „Aventura“. „Pentru că e acel care mi-a provocat cele mai mari chinuri, care m-a învățat deci cel mai mult, care m-a constrîns mai mult decît oricare altul să mă confrunt“ — a adăugat Antonioni.

Subiectul „Aventurii“ este extrem de simplu, de linear. Doi tineri, care se iubesc dar nu se înțeleg, pleacă, împreună cu un grup de prieteni, într-o croazieră pe un iaht. Anna (interpretată de Lea Massari), după ce încearcă să aibă o explicație cu Sandro (interpretat de Renzo Ricci), dispare în timp ce iahtul făcea escală lîngă o mică insulă părăsită. Împreună cu Claudia, prietena Annei (interpretată de admirabila actriță Monica Vitti),

Sandro îşi caută zadarnic iubita. În peregrinările lor, Sandro şi Claudia descoperă că se iubesc. Claudia, care e sfîşiată între hotărîrea de a-şi păstra dragostea lui Sandro şi dorinţa de a-şi regăsi şi salva prietena, constată, într-o anume împrejurare, imposibilitatea, zădărnicia sentimentelor ei faţă de Sandro.

Dincolo însă de acest subiect, în aparenţă banal, Antonioni a sondat natura şi substanţa relaţiilor între oameni în sfera iubirii. Cineastul italian, destrămînd iluziile unui decor fastuos, al vieţii de huzur a unor privilegiaţi, artist critic în adevăratul sens al cuvîntului, dezvăluie cu subtilitate şi fineţe golul lăuntric al unor asemenea personaje, plictisul şi mai ales fragilitatea sentimentelor, imposibilitatea de a comunica, de a se găsi şi regăsi pe terenul cel mai intim al sentimentelor umane, în dragoste. Procesul de dezumanizare pe care îl observă cu luciditate Antonioni pe acest plan, neantul iubirii, devine cu atît mai răscolitor şi cu atît mai acuzator pentru o societate care distruge în profunzime personalitatea umană.

Preponderenţa peisajului, care joacă un rol egal cu al actorilor în transmiterea mesajului filmului, rolul zgomotului, care înlocuieşte aproape complet comentariul muzical, „lungimile" deliberat acordate atmosferei, convorbirii sau întîlnirii dintre eroi pentru a marca pregnant durata sînt cîteva din caracteristicile stilului cinematografic al lui Antonioni.

Ion MIHĂILEANU

Gabrielle Ferzetti şi Lea Massari în „Aventura".

Lumea lui Marilyn Monroe

Domnii de la „XX-th Century Fox" răsuflă uşuraţi. Deocamdată, cunoscuta firmă cinematografică a izbutit să evite falimentul. Bilanţul catastrofal al anului 1962, cu cele 3 filme produse faţă de 50 cîte producea anual în trecut, a fost încheiat cu preţul unor acrobaţii financiare greu de calificat drept legale şi cu zgomotoasa îndepărtare din fruntea consiliului de administraţie al „Fox"-ului a unuia din cei mai abili oameni de afaceri din cetatea filmului, Spyros Skouras, cel care în urmă cu vreo 10 ani a mai scos o dată afacerea din impas. Într-adevăr, el e autorul faimoasei „Operaţii cinemascop", prin care firma „Fox", însuşindu-şi invenţia inginerului francez Chrestien, a invadat lumea cu filmele pentru ecran lat şi — fireşte — cu instalaţiile necesare exploatării lor.

Se vede însă că nerecunoştinţa e regulă de conduită la „Fox". În căutarea unei lovituri cinematografice de anvergură, capabilă să salte cifra de afaceri, domnii de la „Fox" au avut ideea unui film ieftin şi rentabil sută la sută. Şi-au adus aminte de un nume pe care un rest de scrupule morale i-ar fi îndemnat să-l uite: Marilyn Monroe! Deoarece, şi moartă, Marilyn rămîne proprietatea firmei „Fox". Uzînd de drepturile sale asupra tuturor filmelor în care apare vedeta recent dispărută, firma le-a retras din circulaţie. Secvenţe din ele, alături de scenele ultimului film al actriţei, rămas neterminat, vor sluji la montarea unei „monumentale" realizări intitulate „Lumea lui Marilyn Monroe".

„Ceva trebuie să se întîmple..." — glăsuia titlul filmului în care juca Marilyn Monroe în vara anului 1962. Şi s-a întîmplat! La capătul unei lupte inegale, în care presa de senzaţie se aliase împotriva ei cu stăpînii firmei „Fox", Marilyn Monroe a cedat. Vedeta nr. 1 a ecranului american a căzut victimă nemilosului „star-system" hollywoodian, care îi dăduse viaţă. Într-o dimineaţă de august a fost găsită moartă în locuinţa ei din „capitala filmului".

Aleasă de antreprenorii de „stele" pentru a întruchipa un anumit standard de frumuseţe feminină, Marilyn Monroe găsise puterea de a depăşi limitele tiparului în care fusese ferecată cu lanţurile de aur ale unui anumit succes. Cea care fusese supranumită „regina sex-appeal"-ului, „bomba blondă" etc. devenise treptat o actriţă veritabilă, frămîntată de o sinceră sete de desăvîrşire artistică.

În interviul publicat de revista „Life" cu cîteva zile înainte de tragica ei sinucidere, Marilyn Monroe striga: „Actorul nu e o maşină! Nu vreau să fiu o marfă, aşa cum mă consideră, printre alţii, şi o firmă pe care nu vreau s-o numesc!"

Striga în pustiu. Pentru domnii de la „Fox" Marilyn a fost şi rămîne, chiar şi după moarte, o marfă...

Nu se ştie în ce măsură imaginile filmului „Lumea lui Marilyn Monroe" vor izbuti să reconstituie adevăratul profil al talentatei actriţe. Fără îndoială însă că admiratorii ei nu vor putea uita cruzimea cu care lumea businessului cinematografic american a ucis-o pe Marilyn Monroe.

E. R.

„OAMENI DE AFACERI"

Umorul scriitorului englez O'Henry e greu de transpus pe ecran. Regizorul sovietic L. Gaidai şi-a asumat totuşi această sarcină dificilă. El a ales trei din nuvelele scriitorului — „Suflete înrudite", „Drumurile pe care le-am ales" şi „Căpetenia pieilor roşii" — care vor căpăta haina imaginii cinematografice sub titlul de „Oameni de afaceri".

Prezenţa cunoscutului actor Iuri Nikulin (pe care l-am văzut în filmul „Cînd copacii erau mari"), ca interpret principal al nuvelei „Suflete înrudite", e în măsură să ne dea o idee asupra nuanţei tragicomice pe care o va căpăta în film personajul spărgătorului reumatic care, găsind în victima sa un tovarăş de suferinţă, uită de intenţiile sale frauduloase şi se lansează într-o discuţie aprinsă pe tema bolii lor.

„Căpetenia pieilor roşii" într-o scenă palpitantă din filmul „Oameni de afaceri".

Jana Brejchova, într-o scenă din filmul realizat în coproducţie ceho-maghiară, „Duminica, zi de lucru".

JANA BREJCHOVA ÎNTR-UN NOU FILM

O tînără pianistă cehă la primul ei concert peste hotare, acesta este cel mai recent rol cinematografic deţinut de populara actriţă cehă Jana Brejchova. Întîmplările hazlii şi momentele lirice ale călătoriei sale în Republica Populară Ungară sînt povestite în filmul „Duminica, zi de lucru", pe care-l realizează regizorul maghiar Felix Mariassy. Alături de Jana Brejchova mai apar în film actorii maghiari Eva Ruttkay şi Miklos Gabor, iar popularul comic ceh Jaroslav Marvan va da viaţă pitoreştii figuri a baritonului Valenta, tovarăşul de turneu al tinerei pianiste.

disc

Casa de discuri „Electrecord" a editat în colecţia „Interpreţi romîni de muzică uşoară" un al doilea disc dedicat cîntăreţei Margareta Pîslaru (EDC — 317). Înregistrarea cuprinde cîteva din cele mai cunoscute piese din repertoriul ei mai recent. În special reţine atenţia „Iubire, iubire" de Radu Şerban, un cîntec inspirat care s-a impus mai demult datorită în bună măsură şi interpretării tinerei cîntăreţe. Versurile, lipsite oarecum de vlagă (de genul „iubire, iubire, am aflat cu uimire"!...), scad evident din valoarea compoziţiei. Din această cauză, cu toate că intenţia este de a ne transmite lirismul şi căldura tinerească a melodiei, misiunea Margaretei Pîslaru se dovedeşte a fi destul de ingrată. În afară de aceasta, înregistrarea, din motive necunoscute, apare lipsită de claritate, alterînd apreciabil timbrul caracteristic emisiei interpretei. Orchestra „Electrecord", dozată prea tare în economia sonoră a discului, o acoperă supărător pe solistă.

Renumita „Bunicuţă" a lui Ludwik Podest, melodie şăgalnică şi plină de antren, reuşeşte să-şi piardă din vioiciune în interpretarea lipsită de personalitate a orchestrei, în pofida unei execuţii zbîrnîitoare. Margareta Pîslaru depune eforturi vizibile pentru a salva această înregistrare, realizată într-o zodie nenorocoasă pentru tehnica captării sunetului.

În schimb Orchestra de estradă a Radioteleviziunii răscumpără din plin lipsurile celeilalte formaţii de mai sus. Vibrantă, cu o bogată şi colorată paletă sonoră, orchestra înţelege s-o ajute cît mai colegial pe solistă. Rezultatele acestei colaborări creatoare se vădesc, mai ales, în „O poveste de iubire" de Almaran — unul din punctele de atracţie ale discului.

La fel ca şi bucata precedentă, „Polca dragostei" de George Grigoriu — lucrare ce a devenit extrem de populară datorită emisiunilor de radio cît şi din programele de varietăţi ale televiziunii — se bucură nu numai de o interpretare originală şi personală, ci şi de o înregistrare care pune în valoare realele posibilităţi şi însuşiri ale vocii Margaretei Pîslaru.

Vlad MUŞATESCU

Marele savant Niels Bohr a fost unul din primii fizicieni care, în urmă cu mai bine de o jumătate de secol, au subliniat cît de nepotrivit este numele pe care-l are atomul. Etimologia lui ne trimite la limba greacă, iar semnificația cuvîntului este: cea mai mică particulă de materie, atît de mică încît nu se mai poate diviza. În modestul său laborator din Copenhaga, Bohr nu-și dădea încă seama de uriașa importanță a posibilității dezagregării atomului. Și, mai ales, nici prin gînd nu-i trecea că atomul dezintegrat va deveni cîndva un fel de praf de pușcă, dar de o capacitate exterminatoare de milioane de ori mai mare. În 1911 părea că între oameni domnește pace veșnică. Părea numai. Peste trei ani izbucnea primul război mondial și, o dată cu el, începe și preistoria bombei atomice. În cele ce urmează vom schița modul în care s-a născut ea. Dar nu despre momentele tehnice vom vorbi, ci despre acei care au creat această armă, despre cei care au crezut că sînt prometei aducători ai unui nou foc divin și care și-au dat apoi seama că focul acesta nu creează, ci distruge. Exploziile bombei au produs dezintegrări nu numai în nucleul atomic, ci și în conștiința multor savanți din lumea capitalistă. Dramei lor le e consacrat reportajul nostru.

„Transmutatio materiae"! Timp de secole, aceste două cuvinte din latina medievală au simbolizat visurile și năzuințele alchimiștilor. „Transmutatio materiae"! Transformarea unui element într-altul — pe cît posibil a plumbului în aur — a obsedat nu numai pe cei care încărunțeau între retorte și eprubete, ci și pe seniorii feudali, care duceau nostalgia averilor irosite, și pe burghezii care doreau să accelereze procesul propriei lor îmbogățiri. „Transmutatio materiae" a rămas însă o iluzie, pe care au plătit-o cu viața mulți dintre nefericiții cercetători din evul mediu.

Dar iată că în cel de-al doilea deceniu al celui de-al douăzecelea veac al erei noastre, ceea ce părea un mit a devenit o realitate. „Transmutatio materiae" a fost efectuată în 1918, anul în care s-a încheiat primul război mondial. Cel care a reușit acolo unde atîția predecesori ai săi dăduseră greș nu era alchimist, nu era nici măcar chimist, ci fizician. Originar din Noua Zeelandă, el era profesor la una din facultățile marelui și celebrului centru universitar britanic Cambridge. Numai un cerc relativ restrîns de specialiști cunoștea pînă atunci numele lui: Ernest Rutherford.

Se povestește că, într-un rînd, Rutherford, membru al unei comisii militare care se ocupa cu găsirea de noi mijloace pentru combaterea submarinelor germane, a lipsit de la una din ședințe. Cînd i s-a reproșat acest lucru, savantul a replicat:

— Luați-o mai ușor, vă rog. Lucrez la niște experiențe care mă fac să cred că omul va fi în stare să obțină dezintegrarea atomică. Dacă rezultatele se vor dovedi pozitive, descoperirea aceasta este infinit mai importantă decît tot războiul vostru¹).

Un an mai tîrziu, în iunie 1919, Rutherford dădea publicității primele sale succese: prin bombardarea unui element chimic cu particule alfa, el reușise să-l transforme într-un alt element, obligîndu-l în același timp să degajeze energie atomică.

La ora aceea, Rutherford nu avea de unde să știe că descoperirea sa, făcută la sfîrșitul primului război mondial, avea să arunce umbra unei monstruoase ciuperci asupra sfîrșitului celei de-a doua conflagrații mondiale și să întunece cu ea bucuria popoarelor care-și regăseau pacea.

Se poate filozofa îndelung asupra acestei coincidențe. Așa cum se poate filozofa și în legătură cu altceva: grație imperialismului american, războiul avea să fie cel dintîi care să profite de pe urma dezintegrării atomice. Dar tot războiul e cel care a pus în calea primelor cercetări nenumărate piedici. Nici unul din asistenții lui Rutherford nu a fost scutit de mobilizare și cel mai înzestrat dintre ei, Moseley, a fost ucis în 1915, la Dardanele. Sub pretext că este „bun inamic", guvernul britanic a confiscat un pachet pe care Rutherford îl căpătase de la Institutul de radiu din Viena încă înainte de declanșarea ostilităților: 250 de grame din prețioasa substanță.

Ucenicii
și monst

---

1) Citat după „Brighter than a Thousand Suns" („Mai strălucitor decît o mie de sori") de Robert Jungk. Această lucrare stă și la baza altor fapte, informații și mărturii cuprinse în articolul de față.

În sfîrşit, s-ar mai putea face tot felul de comentarii asupra unei declaraţii: „Niciodată omenirea nu va fi în stare să folosească energia nucleară“. Autorul declaraţiei este chiar Rutherford, care a persistat în această idee pînă la moartea sa, în 1937. Viaţa a dovedit cît de greşită era părerea lui. Viaţa? Nu, din nefericire a dovedit-o şi moartea.

„ORAŞUL GŐTTINGEN, RENUMIT PENTRU CÎRNAŢII ŞI UNIVERSITATEA LUI..“2)

Descoperirea energiei atomice e rezultatul eforturilor a sute de savanţi de pe tot globul. În anii care au urmat primului război, lumea a cunoscut cinci centre ştiinţifice în care se efectuau cercetări asupra posibilităţii de dezintegrare a atomului. Patru se aflau în statele capitaliste: în Anglia — la Cambridge, unde lucra Rutherford; în Danemarca — la Copenhaga, unde activa Niels Bohr; în Germania — la Gőttingen, unde munca se ducea sub conducerea triumviratului Max Born, James Franck şi David Hilbert; în Franţa — la Paris, unde lucrau Paul Langevin şi soţii Irène şi Frédéric Joliot-Curie. După cum se vede, dintre ţările capitaliste, tocmai cea mai mare dintre ele, tocmai cea care a lansat prima bombă atomică nu figurează pe această listă: pe vremea aceea, Statele Unite nu găseau nimic interesant în nişte cercetări abstracte care nu promiteau nici un dolar concret.

Cel de-al cincilea centru se afla într-o ţară nouă — nouă nu din punct de vedere al geografiei, ci al orînduirii social-economice instaurate acolo de cea mai măreaţă revoluţie din istorie: socialismul. Încă din primii ani ai tînărului stat sovietic, lucrările în domeniul dezintegrării atomului au fost stimulate în mod consecvent de guvern. Este interesant de remarcat că Robert Jungk, ale cărui sentimente faţă de U.R.S.S. nu sînt dintre cele mai prieteneşti, este nevoit totuşi să recunoască în cartea lui că, spre deosebire de ţările capitaliste, Uniunea Sovietică nu făcea un secret din descoperirile atomiştilor săi, ci, dimpotrivă, le publica în mod sistematic în diferite reviste ştiinţifice, editate nu numai în limba rusă, ci şi în engleză, franceză şi germană.

În deceniul 1920-1930 orăşelul german Gőttingen îşi păstra intactă faima sa universitară, pe care Heine i-o cîntase, cu neiertătoarea sa ironie, exact cu un secol înainte. Profesorilor şi studenţilor care frecventau Universitatea „Georgia-Augusta“ le plăcea să creadă că alcătuiesc un colectiv unit, a cărui unică preocupare, unică ambiţie, unic ţel în viaţă este ştiinţa. Ba nu: Ştiinţa cu Ş mare, asemenea unei zeităţi moderne, în faţa căreia se prosternau cu toţii.

Divinitatea era plasată pe un altar atît de înalt, încît pierduse orice contact cu pămîntul. Pe culoarele facultăţilor, în laboratoare sau în berăriile unde se prindeau forţe noi în jurul unei halbe de hamei lichid, se cita, cu zîmbete satisfăcute, butada matematicianului D. Hilbert: „Se spune că oamenii de ştiinţă se duşmănesc cu inginerii. Nimic mai fals. Cum s-ar putea duşmăni din moment ce nu au absolut nimic de-a face unii cu ceilalţi?“

Această „detaşare de contingenţele materiale“ nu împiedica pe asistenţi să se însoare cu fiicele profesorilor şi să devină astfel moştenitori prezumtivi ai catedrelor lor, aşa cum nu împiedica nici alte combinaţii mai mult sau mai

(Continuare în pag. 14)

Nicolae MINEI

vrăjitori
cruoasa ciupercă

SCHIŢĂ BIOGRAFICĂ A BOMBEI A

---

2) Heinrich Heine, „Călătorie în Harz“.

puțin profitabile. Acestea alcătuiau laolaltă o altă știință — cu ș mic — știința succesului în viață, a cărei modă o lansaseră studenții americani veniți la Gőttingen.

Aceștia efectuau călătoria lui Columb în sens invers, redescoperind bătrîna Europă. Fiecare dintre ei primea de la „papa“, de acasă, o respectabilă subvenție lunară, cu ajutorul căreia putea nu numai să-și facă studiile, ci și să trăiască asemenea unui nabab. Să nu uităm că toate acestea se întîmplau în Germania anilor 20, unde criza economică postbelică făcea ravagii și unde moneda se devalorizase pînă într-atît, încît un kilogram de cartofi se plătea cu peste două miliarde de mărci.

În aceste condiții, era normal ca dolarii să se bucure de un prestigiu deosebit de mare. Ei au contribuit la popularizarea unui tînăr american, pe care colegii germani l-au decretat „Wunderkind“[3]). Era un băiat pirpiriu, cu înfățișare bolnăvicioasă, care părea să rîvnească la gloria lui Pico della Mirandola[4]), vrînd să știe tot ce se poate ști și încă ceva pe deasupra. În afară de fizică, studia filozofia și filologia, scria versuri și discuta despre Dante. Dar tînărul nu naviga liber pe căile aeriene ale poeziei, filozofiei și științei. O ancoră solidă îl lega de pămînt, ca pe un balon captiv: era fiul unui mare businessman din New York, originar din Germania și imigrat în S.U.A. la vîrsta de 17 ani. Ceea ce, pînă la urmă, l-a determinat pe fiu, în 1927, să-și scurteze cu un semestru șederea la Göttingen: tatăl său îl rechema urgent acasă, „pentru motive de afaceri“, așa cum scrie în foaia lui matricolă de la universitate. Și oricare ar fi fost preocupările din domeniul științelor pozitive sau umanistice, studentul american cunoștea bine valoarea implacabilului dicton „timpul este bani“.

Prietenii îi spuneau Oppie. Nici unul dintre ei nu bănuia că subțirelul și diafanul lor amic, fiul bogătașului new-yorkez, avea să devină la rîndul său tată. Tatăl unui copil monstruos, a cărui naștere avea să aducă cu sine pieirea a sute de mii de oameni. Nu, nici unul dintre prietenii lui nu putea ști de pe atunci că, două decenii mai tîrziu, lumea întreagă îl va cunoaște sub numele său complet: J. Robert Oppenheimer, „părintele bombei atomice“.

ATOMUL NU REZISTĂ CIUMEI BRUNE

„Într-un astfel de oraș universitar e un veșnic du-te-vino — scria Heine despre Gőttingen în 1824. La fiecare trei ani găsești o nouă generație de studenți“. O sută de ani mai tîrziu, lucrurile stăteau la fel. Găsim aici ca studenți pe mulți dintre cei care, încă de pe atunci, se ocupă de fizica nucleară. Printre ei se numără tînărul Enrico Fermi, care mai tîrziu își va părăsi patria — Italia — dezgustat și îngrozit de fascismul mussolinian, și care va descoperi unele proprietăți fundamentale ale neutronului și va construi primul reactor atomic; englezul Paul Dirac, care va anticipa existența electronului pozitiv; englezul Pat Blackett, fost ofițer de marină, care va fotografia și interpreta structura interioară a atomului și va studia transmutația nucleelor; austriacul Wolfgang Pauli, care va descoperi particule noi în structura atomului; bavarezul Werner Heisenberg, care va fi autorul teoriei unitare a cîmpului; și alții, și alții...

Munceau cu toții, cu elanul caracteristic tinereții. Și nevoia de elan era mare, căci condițiile în care lucrau erau foarte grele. În laboratoarele Institutului de fizică domnea iarna un ger polar, deoarece bugetul nu prevedea păcura necesară caloriferelor. De asemenea, acordînd prioritate marilor întreprinderi industriale ale capitaliștilor, autoritățile interziceau cercetătorilor să folosească curentul electric în orele de vîrf dintre 10 dimineața și 4 după-amiaza.

Așa se explică de ce multora dintre ei le-a venit greu să creadă cele relatate de profesorul sovietic Abraham Joffe, venit, în 1929, într-o vizită la Göttingen. Strînși în jurul lui, într-o încăpere din locuința fizicianului James Franck, pe Merckstrasse, exploratorii necunoscutelor tărîmuri ale atomului ascultau, într-o tăcere uimită, detalii despre sprijinul neprecupețit pe care în U.R.S.S. statul îl acordă oamenilor de știință. Așa cum, tot atunci, la cîteva sute de kilometri depărtare, colegii lor de la „Technische Hochschule“ din Berlin îl ascultau pe tînărul fizician sovietic Lev Landau (cel care în 1962 avea să capete Premiul Nobel), povestind despre aceleași lucruri minunate și — pentru ei — neverosimile.

Pentru a se consola de vicisitudinile materiale, göttingenezii de diferite naționalități își spuneau că orașul lor reprezintă o adevărată „republică mondială a științei“. Dar această idilică iluzie a fost repede spulberată. Ciuma brună a hitlerismului nu s-a oprit la ușa laboratoarelor. Acaparînd puterea cu concursul marii burghezii autohtone și al imperialismului străin, naziștilor le-a fost de ajuns un singur „Heil!“ pentru a face să cadă zidurile Jerichonului științific. În numele „rasei pure“, al „arianismului nordic“, al demagogiei șoviniste și războinice se dezlănțuie o feroce persecuție împotriva acelor savanți care nu văd în zvastică o nouă stea a magilor și în Fűhrer un nou mesia. Ei sînt dați afară din posturile pe care le dețineau, aruncați în temnițe, maltratați sau — în cel mai bun caz — alungați peste graniță. „Noua ordine“ pe care Hitler o anunță milenară și care avea să dureze 12 ani și trei luni nu are nevoie de atomiști. Fermi, Dirac, Pauli, Born, Hilbert și nenumărați alții emigrează. Actul de deces al Göttingenului este semnat.

U.R.S.S. CONSTRUIEȘTE PRIMUL CICLOTRON EUROPEAN

Dar desțelenirea pămînturilor virgine ale fizicii nucleare continuă. La Cambridge, James Chadwick descoperă în 1932 cheia care deschide poarta spre fisiunea atomului — neutronul. La Paris, Frédéric și Irène Joliot-Curie realizează primul radioelement artificial, bombardînd o foaie de aluminiu cu raze alfa. Succesul lor este răsplătit cu Premiul Nobel pentru fizică pe anul 1935. În același an, Enrico Fermi constată eficacitatea neutronilor lenți în provocarea transmutațiilor. Tot Joliot-Curie este cel care, în 1939, obține dovada experimentală a fisurii nucleelor de uraniu și toriu sub acțiunea neutronilor. Între timp, marele savant francez devine un militant activ pe tărîm politic și social.

„Savanții care își consacră viața studiului fenomenelor naturii — spune el în 1937 — nu pot să stea nepăsători în fața actualelor grave probleme sociale. Acești oameni, care în toate țările... luptă pentru îmbunătățirea condiției umane și dezvoltarea civilizației, ridică glasul plin de indignare împotriva repetatelor crime ale regimurilor fasciste“.

Mari și importante progrese se realizează în U.R.S.S. Încă din 1921, Lenin și-a dat seama de importanța uraniului și a trasat ca sarcină geologilor sovietici descoperirea de noi zăcăminte ale acestui prețios minereu. Vernadski și elevii săi au întreprins expediții încununate de succes în acest domeniu. Atomiștii sovietici sînt primii care descoperă izomeria nucleară a substanțelor activate în mod artificial. În timp ce la Cambridge bugetul anual pentru aparatura destinată experiențelor nucleare este de 550 de lire sterline, statul sovietic plătește, pentru un singur import din această aparatură, de proveniență britanică, suma de 30.000 de lire. Academicianului Piotr Kapița i se construiește la Moscova un nou institut, care se adaugă celor două existente. În afara capitalei, cercetări de fizică se mai fac la Leningrad și Harkov. A. Brodski publică în 1939 o lucrare despre fisiunea izotopilor de uraniu, iar Kurceatov și Frenkel găsesc în același timp cu Niels Bohr — și independent de el — explicația teoretică a fenomenelor care au loc în timpul dezintegrării nucleului. Igor Kurceatov creează tot în 1939 primul ciclotron din U.R.S.S., care este și cel dintîi din Europa. În 1940, Flerov și Petrsak descoperă dezintegrarea spontană a uraniului.

La sfîrșitul anului 1940, un articol în „Izvestia“ arată că „omenirea a descoperit o nouă sursă de energie, care le întrece de milioane de ori pe toate cele cunoscute pînă acum... Puterea omului a pășit într-o nouă eră“.

O previziune plină de cel mai întemeiat optimism, care anunța de pe atunci marile progrese ce se vor realiza în U.R.S.S. pe tărîmul folosirii pașnice a energiei atomice. Din păcate însă, și o altă previziune avea să fie la fel de justificată. În octombrie 1941, Piotr Kapița declară: „Există toate motivele teoretice să credem că o bombă atomică poate distruge cu ușurință un mare oraș cu cele cîteva milioane de locuitori ai săi“.

Deci, trebuia să se facă alegerea: dezintegrare atomică în folosul vieții — sau în detrimentul ei.

Cele ce au urmat peste mai puțin de patru ani au dovedit că imperialismul american a optat nu pentru om, ci împotriva lui, nu pentru folosirea în scopuri constructive a energiei atomice, ci pentru transformarea ei în cea mai ucigașă armă pe care a cunoscut-o istoria.

(Va urma)

Nicolae MINEI

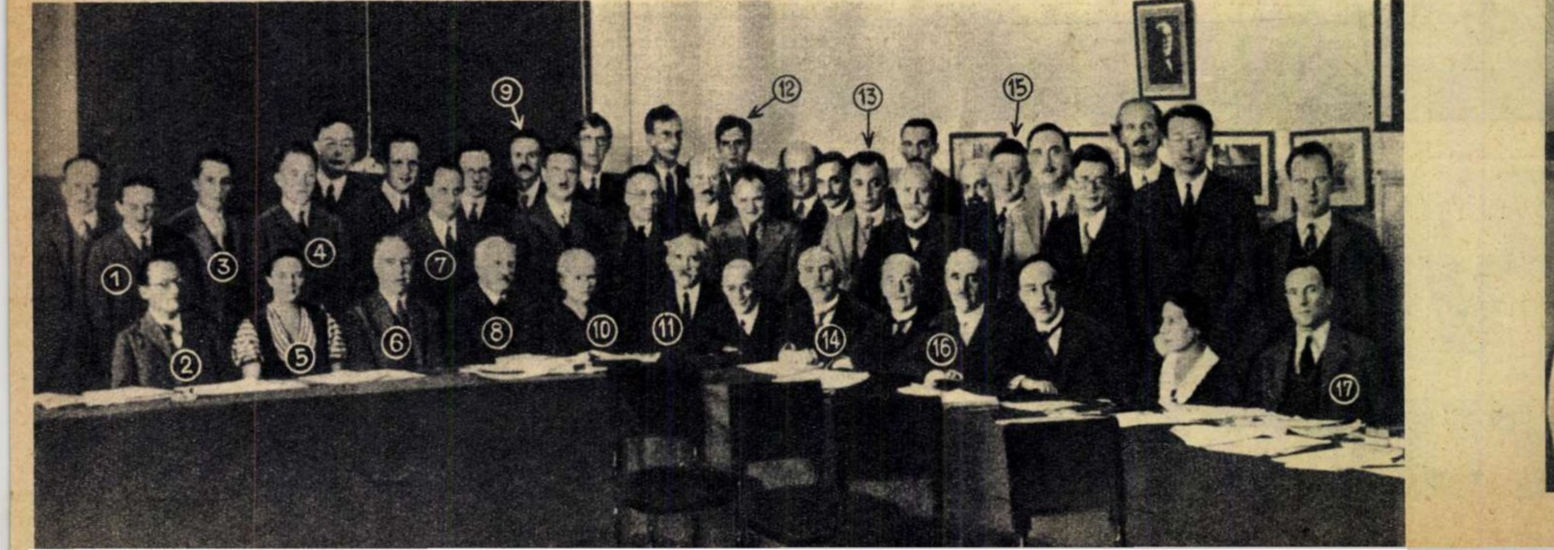

Dezintegrarea atomului este rodul nu al unui singur „părinte", ci al unei mari familii din care fac parte savanți de diferite naționalități. Iată-i reuniți – într-o fotografie-document – pe unii dintre cei mai iluștri fizicieni ai secolului XX. Printre ei se află: Francis Perrin (1), E. Schrödinger (2), Frédéric Joliot-Curie (3), W. Heisenberg (4), Irène Joliot-Curie (5), Niels Bohr (6), E. Fermi (7), A. Joffe (8), P.H.M. Dirac (9), Marie Curie (10), Paul Langevin (11), P. Blackett (12), W. Pauli (13), lordul Rutherford (14), Cockroft (15), L. de Broglie (16), Chadwick (17).

---

3) Copil-minune.
4) Gînditor al Renașterii italiene (1463-1494).

lauda

vinului

Un concurs de vinuri solicită spiritul critic în condiția unei prelungi și adesea intense delectări. Nu pentru că vinul, cum ar fi dispuși ignoranții să creadă, este temeiul unui chef tăinuit, ci pentru că vinul, chiar și în condițiile seriozității unui concurs, bucură omul teafăr la suflet și la trup prin calitățile-i care au făcut pe artiști în decursul existenței omenirii să-l glorifice.

Artă a gustului și a mirosului, așa cum muzica e artă a auzului și pictura a văzului, vinul e o armonie a dulceții și a aromelor subtile. Ceea ce prozaic se numește tehnologia vinului e un travaliu artistic; oenologia, ca știință, are negreșit o fibră a rădăcinilor sale în estetică. A bea în neștire la un concurs de vinuri, pînă la beție, e totuna cu vizitarea Luvrului legat la ochi. Aici e nevoie de spirit treaz și gust prea fin. Culoarea, parfumul și gustul se îmbină ca instrumentele unei orchestre, înălțînd laudă vinului și celor care l-au creat. De n-ar fi concursul o treabă prea serioasă în trecerea probelor, ar trebui cineva să rostească, discret, nepieritoare versuri ale lui Li Tai Pe, rubaiyate ale lui Omar

Virgil DĂNCIULESCU

Preşedintele prezidiului concursului (în centru) a fost ales apreciatul specialist profesorul I. C. Teodorescu.

Tinere în halate imaculate, cu tăvi încărcate de pahare umplute, servesc una după alta probele acestor judecători de vinuri.

Ochiul percepe şi inima se bucură de strălucirea stropilor de aur din pahare, de paloarea amurgurilor ruginii din cupe.

Khayyam sau baudelairiene poeme, care de la Pacific la Atlantic au slăvit de-a lungul veacurilor vinul. Dar un concurs de vinuri nu îngăduie asemenea lucrare, căci este, cum spuneam şi cum se ştie, o treabă foarte ştiinţifică.

Ce-i un concurs de vinuri?

Cititorii curioşi poate se vor întreba cum se desfăşoară o asemenea competiţie.

Un concurs de vinuri încă înainte de-a începe e precedat, ca orice concurs, de-o ferventă pregătire. În crame şi-n podgorii se lucrează de zor, se selectează probele, se urmăreşte prezentarea lor cît mai îngrijită, limpede, clară, fără bule de fermentaţie, fără boli ascunse. Pregătirea e lungă. Durează, am putea spune, ani în şir, culminînd în preajma competiţiei menite să aprecieze calitatea muncii podgorenilor şi a oenologilor.

Al doilea concurs republican al vinului, organizat în luna februarie a.c. de Consiliul Superior al Agriculturii, a fost pregătit cu acurateţe, egală grijă acordîndu-se soiurilor nobile, de mult cunoscute, cu faimă tot mai larg răspîndită, cît şi vinurilor curente, de bună calitate, create în partizi mari, omogene, în stare să satisfacă exigenţele băutorilor şi să-i îndemne la formarea unor preferinţe certe, fără temeri de neplăcute şi nedorite schimbări ale produsului prezentat sub una şi aceeaşi etichetă. De altfel atenţia acordată vinurilor curente, vinurilor nu mai tari de 12 grade şi de mare consum, e o trăsătură nouă şi pozitivă a concursului, oglindind o justă preocupare din partea specialiştilor în materie, o privire plină de respect pentru consumator, pentru gusturile, pentru pretenţiile lui — şi în astă privinţă în continuă creştere.

Ca un ecou prelung al muncii harnice şi spornice din podgoriile ţării, ca nişte scumpe mărturii ale rodniciei preocupărilor, de departe de la Cotnar şi de la Jidvei, de la Corcova şi de la Segarcea, de la Niculiţel şi Murfatlar, de la Alba Iulia şi Dealul Mare au venit sticle cu vin, cu şampanie romînească, cu vermuturi, coniacuri, rachiuri de fructe, drojdie şi tescovină. Au venit din staţiunile experimentale ale Institutului de cercetări hortiviticole, au venit din gospodăriile agricole de stat, au venit din gospodării agricole colective, din pivniţele Ministerului Industriei Alimentare. Cu toate au fost rînduite cu grijă şi apoi chemate (nu fără a crea emoţii celor ce răspund de calitatea lor) să se înfăţişeze la verificare.

Pentru cei ce n-au avut plăcerea să participe niciodată la un concurs de vinuri sînt necesare cîteva amănunte.

Dintîi e bine să se ştie că toate probele sînt cuprinse într-un catalog, ca la şcoală. Originea vinului, podgoria de unde provine sînt tăinuite; rubrica respectivă stă pecetluită şi parafată pînă ce se dau rezultatele finale. Publice sînt două elemente: numărul probei şi anul producţiei.

Într-o sală mare, unde sînt rînduite mese aşternute, stau degustătorii, cîte unul la o masă. Dinaintea fiecăruia e o farfurie cu bucăţi de pîine nesărată (mestecîndu-le, specialiştii „şterg" gustul), cîte un pahar cu apă şi buletine pe care se pun probelor gustate note, criteriile de apreciere ale fiecărui candidat fiind culoarea, limpiditatea, aroma (buchetul) şi gustul. Unul cîte unul apar pe masă, o dată ce concursul începe, paharele cu vin, ca nişte lalele de cristal cu lujerul rupt aproape de floare.

Un prezidiu conduce întreaga desfăşurare. El anunţă numărul probei, hotărăşte asupra contestaţiilor, calculează media obţinută de fiecare probă, veghează asupra desfăşurării la o ţinută ştiinţifică riguroasă a întregului examen.

În tăcerea solemnă a sălii, în halate albe, imaculate, trec, uşor, cu paşi de vată, tinere cu tăvi încărcate de paharele umplute sub privegherea juriului. Lasă cîte unul pe masa degustătorilor, cîte unul tinerilor ingineri oenologi — care la o altă masă în fundul sălii îşi verifică şi-şi înalţă, învăţînd, priceperea — cîte un pahar fiecărui membru al prezidiului.

În încăpere e răcoare (nu poţi bea vin, chiar cîte-o înghiţitură, la căldură fără să oboseşti) şi linişte (nimic nu-i îngăduit să tulbure — influenţînd cumva în rău sau în bine — dreapta judecată a degustătorilor). Fiecare îşi ia paharul. Priveşte vinul în lumină, îi cercetează puritatea de piatră scumpă. Îl încălzeşte în pahar, în podul palmei, de parcă ar strînge mîna iubitei; îl clatină uşor să-i dezlege miresmele. Îşi bucură nările şi gustă. Gustă atent, plimbînd preţioasa licoare ca pe un dumicat de fagur. Apoi iar priveşte, cumpăneşte, mai gustă... Uneori compară o probă cu alta. Se întoarce la ea. Ezită. Şterge „gustul" cu pîine; încearcă o înghiţitură de apă. Gustă iarăşi... Apoi pune nota. Media acestor note (au fost la al doilea Concurs republican de vinuri şapte degustători) înseamnă o medalie: de aur, de argint, de bronz.

În serii lungi trec vinurile. Au fost gustate mai întîi vinurile curente, apoi cele seci, demiseci albe, vinurile albe dulci, aromate, roşii demiseci şi dulci, apoi şampanie romînească, vermuturi, coniacuri şi rachiuri. Au fost sute de probe (gospodăriile de stat au avut, de pildă, 126 de probe; Ministerul Industriei Alimentare—122, ca să nu le mai punem la socoteală şi pe cele la fel de numeroase ale institutului) gustate dimineaţa şi după-amiaza, cu răbdare, cu pricepere, gust cert şi bună ţinere de minte, zile în şir, în acelaşi cadru solemn, tăcut şi grav.

Obiective, întrebări şi răspunsuri

O asemenea competiţie, pe cît de amplă pe atît de severă sub aspect ştiinţific, nu-i desigur un act gratuit. Ea are obiective precise şi are îndatorirea să răspundă unui şir întreg de întrebări. Al doilea Concurs republican de vinuri a constituit astfel o verificare a oenologilor, a eficienţei liniilor tehnologice de vinificaţie stabilite de către cercetători; el a avut menirea să contribuie la stabilirea cît mai justă a spaţiilor pentru diverse tipuri de vie, sprijinind tendinţa de-a se crea vinuri-tip, expresive, pe fiecare regiune, să deprindă cadrele care lucrează pentru a pune în valoare una din marile noastre bogăţii cu o şcoală a înaltei exigenţe, la nivelul cerinţelor mondiale. (Concursul s-a desfăşurat pe baza criteriilor şi regulamentelor internaţionale.)

În prezidiul concursului — al cărui preşedinte a fost apreciatul specialist prof. I. C. Teodorescu — se aflau şi reprezentanţii instituţiilor răspunzătoare de calitatea probelor prezentate, pe drept cuvînt foarte grijulii de notele candidaţilor. „Din gospodăriile de stat — ne spune tov. ing. Traian Popescu — avem aici probe foarte diferite, de la vinuri albe curente la dulci aromate, renumite în întreaga lume, Cotnar sau Murfatlar. Prezentîndu-le, am urmărit în primul rînd tipicitatea podgoriei, omogenitatea, oglindirea unor partizi mari, comerciale. De semnalat, vrednic îmi pare, faptul că sînt aici, în concurs, venite pentru prima oară, vinuri de pe nisipurile olteneşti şi din podgorii care n-au încă un renume format: Dealul Bujorului de pildă, din regiunea Galaţi. E prezentă apoi şi podgoria de la Uricani, care a fost regenerată şi replantată aproape în întregime".

Prezentîndu-ne „candidaţii" direcţiei generale de specialitate din Ministerul Industriei Alimentare, tov. ing. Abunei ţine la rîndul său să precizeze: „Faţă de 1958, în concursul din acest an sînt reprezentate unele podgorii noi, create în zone prielnice, în gospodării colective. Avem din Iaşi vin de la Huşi şi Tomeşti; din Galaţi de la Smulţoasele; din Bacău de la Rugineşti-Păuceşti; din Dobrogea de la Medgidia, Oltina şi Niculiţel, toate din vii recent plantate. Caracteristic este azi şi faptul că probele reprezintă cantităţi mari şi omogene, datorită uzinelor de vinificaţie şi utilării moderne a acestui sector. În 1958, de pildă, Mus-

Buchetul... În nări pătrund miresme fine, adieri de grădini în floare, parfum de fruct proaspăt şi miros de migdale...

Gustul... Cerul gurii se desfată cu îngemănări de esenţe delicate, catifelate ori grave, viguroase, proaspete şi răcoroase.

catul Otonel pe care l-am prezentat nu depăşea, în cantitate, un vagon. Azi avem douăzeci de vagoane, din care şase le-am şi contractat pentru export".

Prof. I.C. Teodorescu ne precizează unele caracteristici ale concursului şi unele deosebiri de primul. „În 1958 erau înfăţişate partizi reduse, de pe parcele mici. Acum sînt partizi mari, din podgorii largi. Prepararea s-a făcut pe baza unei tehnologii moderne, ştiinţifice, particulare caracterului de soi şi de podgorie. În acest scop, vreme de trei ani s-au făcut instructaje de specialitate. În linii generale concursul reflectă în mod cert o îmbunătăţire a tehnologiei. Ea se sprijină pe maşini, pe aparatură modernă. Producţia e realizată în crame mari, utilate modern, care aproape exclud intervenţia omului. Vinurile noastre expresive sînt puse în valoare. Se creează apoi vinuri curente, care, corectate, vor căpăta indiscutabil o apreciere bună. Aceste cîteva elemente şi altele încă dovedesc că vinificarea părăseşte caracterul de mică industrie casnică. Cu sprijinul statului, care a făcut şi în această direcţie investiţii mari, vinificarea a căpătat o orientare nouă. Se folosesc schemele tehnologice elaborate de institutul de cercetări, se obţin din ce în ce mai evident tipuri şi sortimente de vin în partizi mari, constante din punct de vedere calitativ".

Aceste cîteva aprecieri, aflate în timpul desfăşurării concursului şi confirmate de rezultate, ne întemeiază convingerea că vinurile noastre se vor prezenta cu cinste la viitoarele concursuri internaţionale. Vinurile noastre, care în decurs de cinci ani (din 1958 pînă în 1962) au obţinut în 12 concursuri internaţionale mai mult aur decît argint (în vreme ce vinuri din unele ţări au fost complet excluse), vinurile noastre care la Montpellier au primit cele mai mari distincţii acordate vreodată la un concurs (două diplome de onoare însoţite de mari medalii de aur şi de felicitările juriului, trei diplome de onoare şi mari medalii de aur, două mari medalii de aur şi numai o singură probă, medalia — tot de aur — simplă!) vor spori prestigiul podgoriilor noastre, al podgorenilor şi oenologilor noştri, prestigiul ţării, care şi în acest sector îşi afirmă în mod categoric progresele. Nu-i de loc întîmplător că ziare şi reviste britanice, apărute în preajma Crăciunului, recomandau cititorilor cu dare de mînă, printre alte bunătăţuri vrednice să onoreze o masă de sărbători, alături de vinuri de mare şi vechi renume mondial, vinuri romîneşti.

★

În afara acestor răspunsuri şi a altora încă pe care le-a dat, cel de-al II-lea Concurs republican de vinuri a constituit, într-un anume fel, şi o pregătire pentru Concursul internaţional al vinului, care se va ţine, împreună cu Congresul ştiinţific al O.I.V. (Oficiul internaţional al vinului), la noi în ţară, peste cinci ani, în 1968. Şi, potrivit unei aprecieri unanime, se pare că vom fi, faţă de aceste prime pregătiri, o gazdă bună şi foarte onorabilă.

Lauda vinului

La un concurs asemenea celui înfăţişat, bine-i să te prezinţi — aproape obligator aş zice — după o prealabilă lectură a cărţii lui C. Prisnea „Ţara vinurilor". Nu-i rău s-o iei şi-n buzunar. O poţi folosi cu succes ca un bun, fidel şi autorizat ghid prin podgoriile ţării, ca pe o călăuză cinstită şi nepărtinitoare în treaba atît de anevoioasă profanului care are să stabilească între atîtea minunăţii entuziasmante, calităţi definitorii. Căci vinul, măcar că-i făcut să fie băut (şi-i de aceea trecut în rîndul alimentelor), merită să fie şi bine cunoscut ca o lucrare de artă de mare — uneori unică şi inegalabilă — valoare. Chiar de-i trecut prin maşinile cele mai moderne, maşini cu nume aparent sibilinice — hidrofulopompe de pildă —vinul nu-i ca spirturile din fabrici, un produs cu o oarecare formulă chimică înrudită motorinei sau spermanţetului. Vinul e organism, făptură vie. Vinul e născut, îngrijit şi crescut; el are tinereţe ferventă şi bătrîneţe calmă. Vinul are corp şi personalitate, are preferinţe, simpatii şi antipatii şi-n consecinţă reacţii: turbulenţă nestăpînită — semn al lipsei de educaţie — comportare echilibrată — semn de nobilă obîrşie şi creştere aleasă.

Din cele de om făurite, vinul are viaţă şi viaţa vinului se întoarce în om, născînd din tainica împerechere suflet nou de poezie şi visare. Omul şi vinul realizează o făptură nouă. O naşte amestecul inextricabil, intim şi plin de voluptate al firii regelui lumii—omul—cu firea regelui regnului vegetal—vinul. Aici o precizare cred că-i necesară pentru evitarea unor opinii pripite: a identifica pe cel ce ştie preţui şi îndrăgi vinul cu un beţiv e o eroare gravă. Viciul, presupunînd degradare şi dezechilibru, exclude voluptăţi în armonii intelectuale. Valoarea vinului o află numai o inteligenţă autentică, o fantezie bogată, o făptură cu simţurile nepervertite şi neatrofiate. Beţivului îi este refuzată bucuria adevărată a vinului, precum iubirea celui muieratic. Pentru vin e necesar nu numai „corp sănătos", ci şi „minte sănătoasă". Numai aşa-s cu adevărat măreţe „vedeniile vinului străluminate de soarele lăuntric"; numai aşa poate fi înţeleasă credinţa lui Horaţiu care punea la îndoială versurile băutorilor de apă; numai aşa poate fi tălmăcit elogiul lui Baudelaire: „Oricine a avut să-năbuşe o durere, să deştepte o amintire, să înece un necaz, să clădească un castel în Spania, toţi pînă la urmă te-au pomenit, tainic duh ascuns în fibra viţei de vie!"

Pentru ceea ce vinul poate da omului, el e astăzi cu atîta grijă pregătit! Cu atîta atenţie cercetat şi studiat, cu atîta multilaterală şi constantă preocupare îmbunătăţit! De asta lauda vinului nostru înălţat în pahare e lauda miilor de oameni care muncesc în vii şi-n crame, e lauda cercetătorilor pasionaţi, e lauda frumoaselor noastre podgorii; e lauda ţării bogate în vinuri care peste mări şi ţări îi duc renumele cinstit cu aur!

Virgil DĂNCIULESCU

Fotografii de Traian PROSAN

INELE
C
CHIMICA
GOSPODINE
FOLOSIŢI INELE DIN
MATERIAL PLASTIC
PENTRU PERDELE
ŞI DRAPERII

De vînzare în magazinele de specialitate
COOPERATIVA „CHIMICA"
BUCUREŞTI,
CALEA ŞERBAN VODĂ 22-24

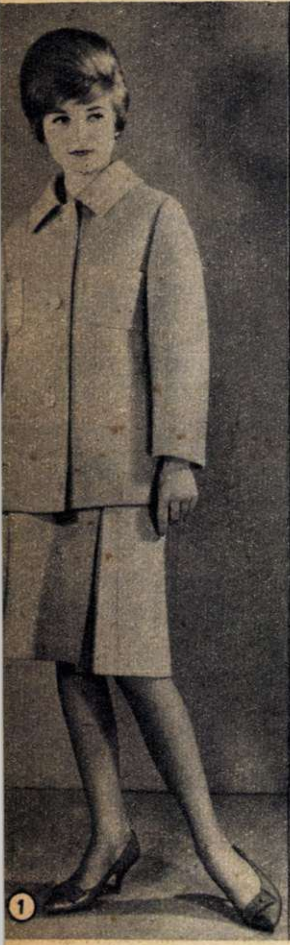
①

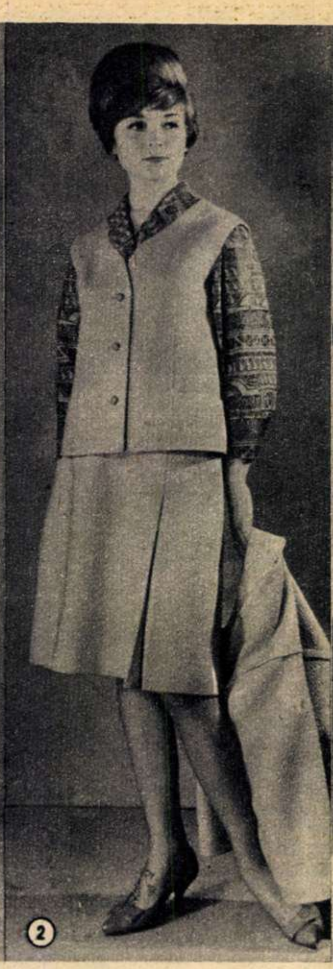
②

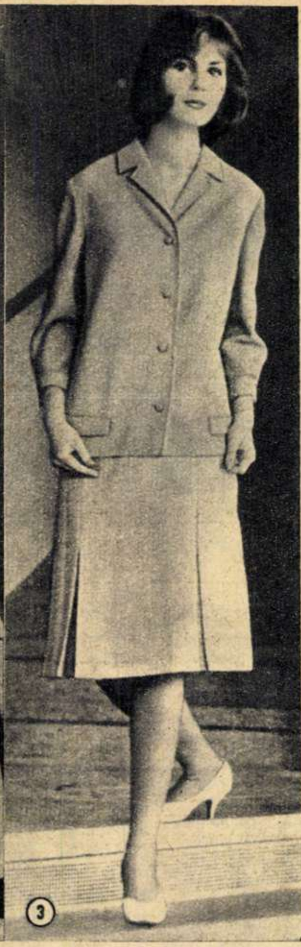
③

moda

ŢINUTE DE PRIMĂVARĂ

Primele ansambluri şi taioare ale noului sezon aduc o linie simplă şi clară ce valorifică din plin coloritul materialelor, în care predomină categoric tonurile de galben.

O stofă în nuanţa cojii de lămîie a slujit la confecţionarea ansamblului propus de Casa unională a modelelor din Moscova (foto 1 şi 2), compus din jachetă, fustă, vestă şi o bluză de mătase imprimată.

Un galben auriu, ca floarea-soarelui, e culoarea jachetei de linie sport, purtată cu o fustă de stofă „Prince de Galles" în ansamblul realizat la Institutul de modă din Republica Democrată Germană (foto 3).

sfaturi practice

CUM SĂ SPĂLĂM TRICOTAJELE DE LÎNĂ

Pentru a spăla tricotajele de lînă în casă cu rezultate cît mai bune, trebuie să respectăm anumite reguli. Astfel:

— Să folosim numai săpun fulgi (Stela) sau praf. Un produs nou, de asemenea foarte bun, pus de curînd în vînzare în magazine, este Perlan alb, a cărui întrebuinţare face ca lîna să-şi păstreze şi după spălare aspectul iniţial, frumos şi elastic.

— Să nu folosim nici pentru spălat, nici pentru clătit, apă fierbinte. Apele trebuie să fie călduţe şi — lucru foarte important pentru ca obiectele să nu-şi reducă dimensiunile — să aibă aceeaşi temperatură.

— Să nu lăsăm niciodată lucrurile de lînă să stea mai mult de 10 minute în apă.

— Să avem grijă ca, înainte de a introduce obiectele respective, să dizolvăm perfect săpunul în apă printr-o puternică agitare a acesteia cu mîna. Altminteri, praful sau fulgii de săpun rămaşi nedizolvaţi pătrund printre ochiurile tricotajului şi le astupă, dîndu-le un aspect de „bătătorit", extrem de neplăcut.

— Să nu frecăm şi să nu stoarcem niciodată tricotajele. Este suficient să le presăm cu mîinile în spuma de săpun, ca să iasă curate.

— În ultima apă în care clătim obiectele spălate să adăugăm o lingură de oţet. Acesta are proprietatea de a scoate orice urmă de săpun din lînă, precum şi de a-i reîmprospăta culoarea.

— Să nu atîrnăm pe frînghie sau pe umeraşe lucrurile spălate. De asemenea, este contraindicată expunerea lor la soare sau pe calorifer. Cea mai bună metodă pentru a le usca este aceea de a le întinde pe un prosop gros, care, peste un timp, va absorbi toată apa din ele.

sport

Optimism la „Steagul roşu"

Interviu cu Silviu Ploeşteanu

— *Ce ne puteţi spune despre reintrarea în scenă a echipei pe care o antrenaţi — după cîte ştiu — de 16 ani şi ce măsuri s-au luat pentru „întinerirea" ei?*

— Fie-mi îngăduit să amintesc că echipa noastră de fotbal mai era, numai acum cîţiva ani, o obscură formaţie în campionatul regional; că a promovat — întocmai unui elev silitor — în divizia C, apoi în divizia B, pentru ca astăzi să ocupe un loc fruntaş în divizia A (locul II în campionatul trecut) şi că deţine un preţios trofeu internaţional: Cupa balcanică, ediţia 1962. Mai este de amintit că în toată această perioadă băieţii noştri parcă nici nu auziseră că în terminologia sportivă există şi cuvîntul „transfer". E un fapt: de la „Steagul roşu" nu se pleacă. În anul 1962 problema întineririi echipei ni se punea, de aceea, cu acuitate. Înfiinţarea campionatului de tineret a fost salutară pentru noi, iar eu, personal, regret foarte mult măsura desfiinţării lui. Poate că unele cluburi, înţelegînd greşit rostul acestui campionat, au introdus formal în lotul lor nu *tineret* ci *rezerve*, adică jucători ieşiţi din formă. La noi însă, tineretul din care am format lotul şi-a îndeplinit misiunea: participînd activ în luptele de campionat, el a dezvăluit valoroase talente şi a putut oferi primei echipe o seamă de jucători buni, cu frumoase perspective şi, de pe acum,

SCRISUL

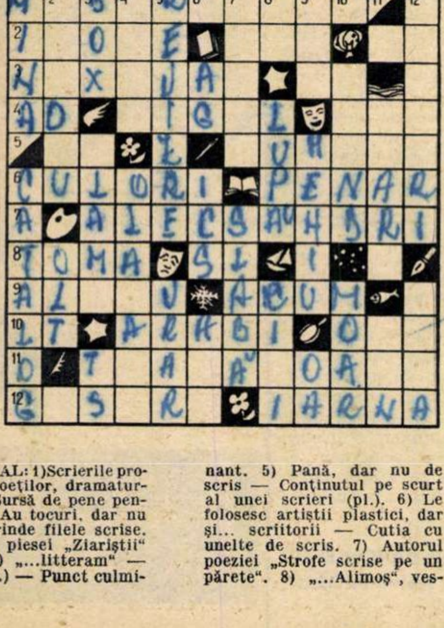

ORIZONTAL: 1) Scrierile prozatorilor, poeţilor, dramaturgilor... 2) Sursă de pene pentru scris — Au tocuri, dar nu scriu — Prinde filele scrise. 3) Autorul piesei „Ziariştii" — Ghes! 4) „...litteram" — Pecete (înv.) — Punct culminant. 5) Pană, dar nu de scris — Conţinutul pe scurt al unei scrieri (pl.). 6) Le folosesc artiştii plastici, dar şi... scriitorii — Cutia cu unelte de scris. 7) Autorul poeziei „Strofe scrise pe un părete". 8) „...Alimoş", vestită baladă populară — În slove! 9) ...Ivan Ghilia, autorul volumului „Cuscrii" — În prezent. 10) Locotenent (abr.) — Scriu cifre arabe — Sat din Raionul Satu-Mare. 11) Instrument folosit la desen (pl.). 12) „Scrisoarea...", schiţă de Em. Gîrleanu — „Baba... intră în sat", poezie de Otilia Cazimir.

VERTICAL: 1) Ajută creionului să scrie... mai bine — În el se scriu calificativele pe care le obţin elevii la învăţătură. 2) În vîrful stiloului — Rîu şi marcă de hîrtie şi plicuri pentru scrisori. 3) Disciplină sportivă — Prind şi ele filele scrise — Teatru de stat. 4) Scriere de mari proporţii — Purtau odinioară veştile şi scrisorile. 5) Rezolvă ce n-a fost scris bine (pl.) — „La mulţi ani" în scris sau oral. 6) Argint — Literă — Odinioară prefect de poliţie. 7) Capitală africană — Uscăţivă. 8) Terminaţie latină — Pentru descifrat scrisul mărunt — A recepţiona... o scriere. 9) ...Veda, veche scriere indiană — Mîncăruri scrise pe hîrtie — În şcoală! 10) Un colţ cu cărţi — Ţesătură groasă de mătase. 11) Grafice — Localitate în Elveţia. 12) Expuneri în scris — A da naştere unei scrieri (fig.).

RADIO-OCHELARI

Un aparat de radiorecepţie care poate prinde două posturi, înzestrat cu un dispozitiv minuscul pentru reglarea volumului sunetului — montat în ramele ochelarilor. Purtătorul acestor ochelari poate asculta radioul în excursii, pe stradă sau în autobuz, fără să deranjeze pe nimeni. Practicii radio-ochelari au intrat în fabricaţie la Uzina „Iunîi tehnik" din Moscova.

OPERAŢIE FĂRĂ SÎNGE

Cu o mişcare sigură, chirurgul a tăiat ţesutul. Dar sîngele nu apare: suprafaţa lustruită a bisturiului este acoperită cu un strat alb de chiciură. În mînerul lui se găseşte un tub care-l leagă cu o instalaţie complicată datorită căreia temperatura lamei ajunge la —200°C!

Cu ajutorul bisturiului de gheaţă, chirurgul realizează o considerabilă economie de timp nu numai pentru că nu mai este nevoit să tamponeze mereu sîngele din plagă şi să strîngă cu pense vasele, ci

cu o substanţială experienţă a meciurilor. Notăm pe Necula, C. Haidu (portarul), Pescaru. Filimon şi alţii, la care adăugăm cîţiva tineri veniţi din alte părţi: Ienei, Haidu (extrema stîngă), Adamache.

— *Şi „bătrînii"?...*

— Bătrînii? Pare ciudat, dar pe teren vor putea fi văzuţi şi „decanul" Mesaroş, şi „bătrînii" Campo, Haşoti, Sigheti şi alţii. Nimic nu ne îndrituieşte să renunţăm la experienţa şi la însufleţirea lor. Şi totuşi, „Steagul roşu" prezintă în retur una din cele mai tinere echipe din campionat.

— *Interesant. Se pare că soluţia găsită vă face optimist cu privire la viitor.*

— Da. Şi am să încerc să-mi fundamentez optimismul. Componenţii lotului nostru divizionar A sînt în proporţie de 99 la sută muncitori în uzină. Iată: Mesaroş, Haşoti, Sigheti, Pescaru, Nagy sînt lăcătuşi; Filimon e frezor, C. Haidu e rectificator, Zaharia, Campo şi Seredai sînt maiştri ş.a.m.d. Ei duc pe stadion spiritul muncitoresc din uzină, dintr-o mare uzină socialistă: disciplină, încredere, voinţă, entuziasm...

— *Presupun însă că această excelentă stare de spirit n-a apărut din senin, ci că este rezultatul unei anume munci de educaţie.*

— Într-adevăr. Tinerii noştri sportivi se bucură cu toţii de grija plină de dragoste a factorilor de conducere din uzină, a comitetului de partid, a organizaţiilor sindicale, U.T.M., a clubului sportiv. Esenţialul în această grijă este că ea nu se referă numai — şi nici măcar în primul rînd — la dezvoltarea individului ca sportiv. Din lotul de fotbal, de pildă, nu există nici un jucător neîncadrat în învăţămîntul de stat mediu sau superior (Necula Dorin şi Ienei sînt studenţi). De asemenea, absolut toţi jucătorii urmează cursuri de calificare profesională superioare calificării lor actuale, iar unii — ca Seredai şi Campo — urmează cursurile de trei ani ale şcolii de maiştri. Ce citesc tinerii sportivi, cum îşi petrec timpul liber, ce viaţă duc în familie, ce prieteni au, iată ce interesează munca de educaţie... Vă este mai limpede optimismul meu?

— *E atît de limpede, încît în numele cititorilor „Flacării" vă urez din inimă justificarea lui integrală.*

E. DASCĂLU

ÎN CÎTEVA LINII

Desene de Eugen TARU

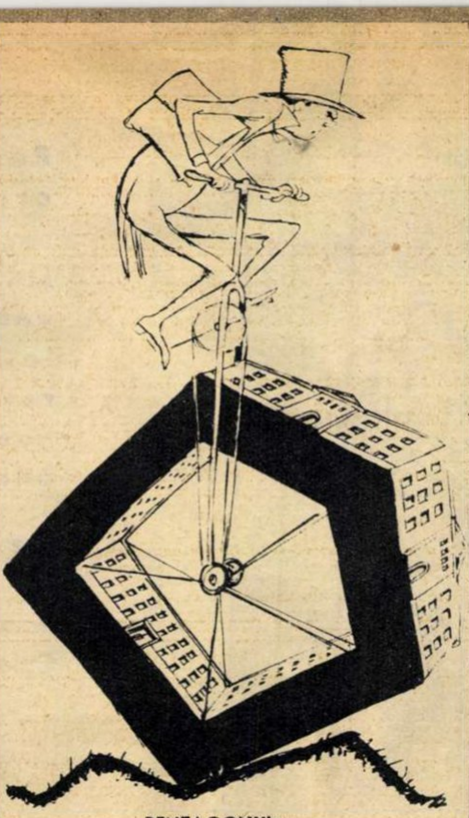

„PENTAGONUL"

... Un vehicul impropriu pe calea dezarmării...

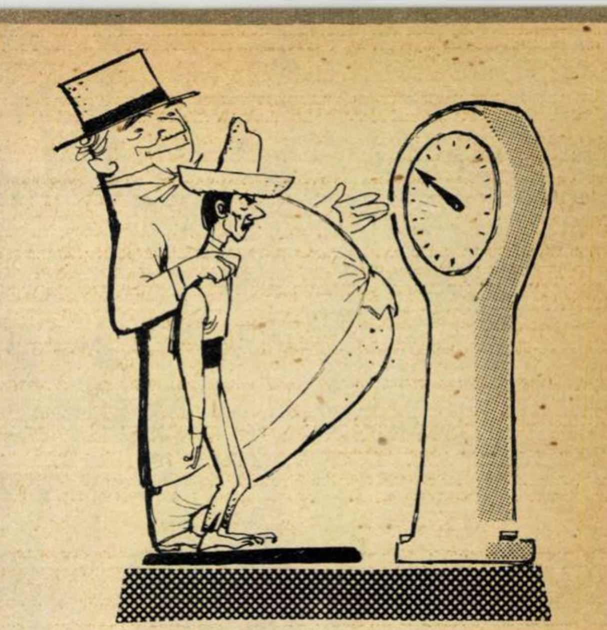

„ALIANŢA PENTRU PROGRES"

— Progresăm, amice, progresăm!

În cadrul „ajutorului" american a fost livrat Vietnamului de Sud o mare cantitate de pastile „Metrekal" folosite pentru slăbit.

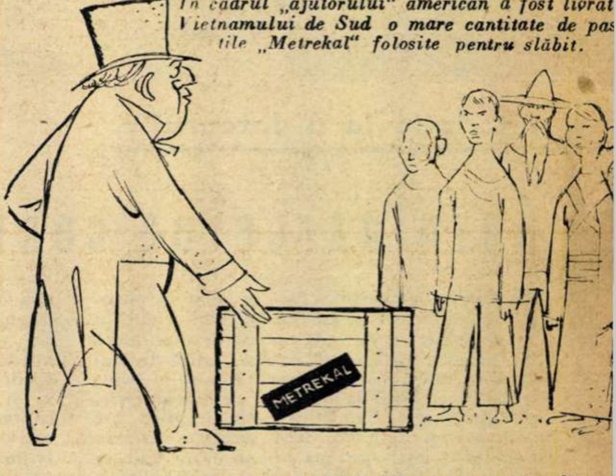

— N-aţi spus voi: „Mai slăbeşte-ne, mister"!?

şi pentru că mulţumită acestei metode anestezia se simplifică şi se reduce riscul infecţiilor.

NOUA MAMĂ A VEVERIŢEI...

În comitatul Kent din Anglia cîţiva copii au găsit un pui de veveriţă. Unul dintre ei l-a dus acasă şi în scurt timp veveriţa orfană şi-a găsit o nouă... mamă — pisica Patchy — care, după cum se vede din fotografie, îşi îngrijeşte puiul adoptiv ca şi cum ar fi al ei...

educaţie pentru toate vîrstele

DACĂ MOLIÈRE...

Microcomedie serioasă în trei acte

PERSONAJE:
Primul medic
Al doilea medic
Al zecelea medic
Al N-lea medic (N fiind egal cu orice număr între 11 şi 50)
Jenică (un copil care se încăpăţînează să fie sănătos)
Mama lui Jenică (o mamă care nu se împacă nici în ruptul capului cu acest fel de încăpăţînare)
Jean Baptiste Poquelin zis Molière (clasic al literaturii universale, autor printre altele al comediilor: „Doctorul fără voie" şi „Bolnavul închipuit")

Decorul arată invariabil un cabinet medical de policlinică.

ACTUL I

Al doilea medic (vizibil ostenit după o lungă consultaţie): În concluzie: tocmai am terminat de consultat cel mai sănătos copil din univers. Mă declar de acord cu părerea colegului care m-a precedat.

Mama lui Jenică: Dacă băiatul ar fi sănătos cum spuneţi, mi-aş mai pierde timpul pe aici?

Al doilea medic: Tocmai...

Mama lui Jenică: Asta spun şi eu: tocmai! Băiatul meu e departe de a fi sănătos. Numai acum o săptămînă, într-o dimineaţă, îi pun mîna pe frunte: e caldă!

Jenică: Trăsesem pătura peste cap şi m-am încălzit. Dar mi-a trecut imediat.

Mama lui Jenică: Şi e slab, slab de tot, a scăzut cu două kilograme în ultima lună. Şi este mai scund decît alţi copii. Şi este...

Al doilea medic: Sînt silit să vă contrazic. Băiatul are greutatea şi înălţimea corespunzătoare vîrstei. Cît despre pofta de mîncare... (Medicul şi Jenică îşi aruncă priviri complice şi Jenică rîde.)

Mama lui Jenică: Tovarăşe doctor, aveţi copii?

Al doilea medic (surprins): Nu... cel puţin nu încă (zîmbeşte unui gînd).

Mama lui Jenică: Sînt silită să observ că se vede. În privinţa asta am teoria mea: numai atunci cînd ai copii ştii ce înseamnă sănătatea unui copil. O mamă e mai doctor pentru copilul ei decît toţi doctorii.

Al doilea medic: Atunci nu înţeleg de ce...!

(Cortina cade la timp pentru a proteja nervii medicului.)

ACTUL II

Al zecelea medic (sfîrşind tocmai de cercetat un dosar voluminos): Nu-mi rămîne decît să trag concluzia la constatările impresionantului şir de colegi care m-au precedat: aveţi un copil sănătos. Aşa spun şi analizele, şi radiografiile...

(Restul discuţiei decurge întocmai ca în actul precedent, cu singura deosebire că, între timp, mama lui Jenică şi-a perfecţionat tehnica şi şi-a îmbogăţit, din punct de vedere medical, limbajul. Ea se termină invariabil după cum urmează):

Mama lui Jenică:... Eu, tovarăşe doctor, am teoria mea: o mamă e mai doctor pentru copilul ei decît toţi doctorii.

Al zecelea medic: Atunci nu înţeleg de ce...!

(Cortina cade la timp spre a permite medicului să rămînă politicos.)

ACTUL III (şi ultimul)

Lucrurile se repetă ca şi în actele precedente, numai că de obicei al N-lea medic este profesor universitar. Actul se încheie invariabil cu:

Mama lui Jenică:...Eu, tovarăşe doctor, am teoria mea: o mamă e mai doctor pentru copilul ei decît toţi doctorii.

Al N-lea medic: Atunci nu înţeleg de ce mai umblaţi pe la policlinici şi dispensare!...

(Cortina e gata să cadă pentru că se simţea nevoia. Dar în clipa următoare îşi face apariţia Molière.)

Molière: Ce personaje interesante această mamă şi acest copil! Dacă i-aş fi cunoscut pe vremea cînd îmi scriam comediile, aş fi adăugat la „Doctorul fără voie" şi la „Bolnavul închipuit" încă două piese: „Doctorul închipuit" şi „Bolnavul fără voie"!

(Cortina cade împăcată cu sine.)

Sen ALEXANDRU

Pentru orice reclame şi anunţuri în revista noastră adresaţi-vă

I. S. RECLAMA COMERCIALĂ

Bucureşti,
Calea Victoriei 68-70

Inscripţie la o fotografie

Reîntoarcerea contelui grădinar

Prin părţile noastre, „lord“ e nume de cîine. În Anglia nu e tot aşa. Acolo, „lord“ e un titlu de nobleţe care-ţi dă dreptul de a te aşeza într-un jeţ din Camera Lorzilor. Adică dreptul de a participa la conducerea Regatului Unit şi de a contribui la dirijarea opiniei publice.

E drept că lordul Illingworth, de pildă, are altă părere. Întrebat dacă socoteşte Camera Lorzilor o instituţie mai bună decît Camera Comunelor, lordul Illingworth a răspuns: „Mult mai bună, bineînţeles. Noi ăştia din Camera Lorzilor n-avem nici o legătură cu opinia publică. Şi asta face să fim o instituţie civilizată“. Dar să nu uităm că lordul acesta nu-i decît un personaj fictiv din comedia „O femeie fără importanţă“ a lui Oscar Wilde. Dar, aşa imaginar cum este, lordul Illingworth are dreptate: în adevăr, Camera Lorzilor, instituţie străveche şi învechită, nu ţine de loc să aibă vreo atingere cu opinia publică. Vreau să spun: cu opinia maselor largi, populare. Ba, de cele mai multe ori, îi este chiar contrară. Că lucrurile stau aşa, avem o dovadă proaspătă pe lîngă cele vechi.

Un tînăr englez, aparţinînd „înaltei societăţi“, îşi părăseşte acum vreo patruzeci şi cinci de ani atît nobila familie cu care nu se avea bine, cît şi patria adorată, şi se duce să-şi caute norocul în Australia. Pornit de acasă fără nici un ban, trece prin toate meseriile: măturător de stradă, cow-boy, căutător de terenuri petrolifere, argat, ziarist, muncitor cu ziua. La un moment dat, ajungînd crescător de oi, izbuteşte să adune ceva parale. Dar crahul băncii unde îşi depusese banii îl întoarce la sapă de lemn. Pleacă în Statele Unite, unde e ba vagabond, ba salahor. În sfîrşit, se întoarce în Anglia, sărac precum plecase. Se angajează pe mai nimic în tîrguşorul Southend, ca grădinar comunal. Iarna, curăţa zăpada.

Acum are 61 de ani şi e de presupus că în contact cu „lumea de jos“ din „nobil“ a devenit om.

Nici vorbă de aşa ceva. A trecut prin toate ca peştele prin apă. Într-o seară, cineva a bătut la uşa bătrînului cu o veste colosală: cel de-al optulea conte de Buckingham, mare latifundiar şi vicepreşedinte al Camerei Lorzilor, a sucombat. Sucombînd, şi averea şi titlul său reveneau vărului de-a treia spiţă, pe nume Vere Frederick Cecil Hobart-Hampden, care nu-i altul decît bătrînul nostru grădinar, fostul cow-boy şi salahor etc. Aşa se explică de ce îl putem vedea, într-o fotografie, afundat într-un fotoliu confortabil, dinaintea unei respectabile sticle de whisky şi strîngînd între degete un trabuc gros de calitate superioară. Pe scurt, bătrînul grădinar este acum al nouălea conte de Buckingham, mare latifundiar şi membru — prin moştenire — al Camerei Lorzilor.

Acum e momentul să visăm puţin. Îl şi vedem pe proaspătul „pair“ ridicîndu-se în mijlocul „instituţiei civilizate“ pentru a vorbi despre durerile, lipsurile, ţelurile claselor de jos, alături de care a trăit atîţia ani. Fireşte, un singur glas, oricît de puternic ar răsuna, nu poate să aibă o prea mare pondere politică şi n-ar schimba nimic. Dar cîtă frumuseţe întăritoare chiar într-un glas izolat care rosteşte adevăruri!

Să lăsăm însă visurile pentru un somn reconfortant. Al nouălea conte de Buckingham a declarat: „Voi frecventa, după cum am dreptul, Camera Lorzilor, dar nu mă voi aşeza printre laburişti, ci de pe băncile conservatoare voi interveni în unele dezbateri. La urma urmelor, prezenţa zilnică printre lorzi e retribuită de stat cu trei lire sterline“.

E limpede că fictivul lord al lui Oscar Wilde a avut dreptate. Cînd te gîndeşti exclusiv la trei lire sterline pe zi, la onoruri şi profituri, nu poţi avea nici o legătură cu „opinia publică“.

În literatura engleză există o legendă. Despre Thomas Stihuitorul, care a fost răpit de zîna zînelor şi căruia, liberîndu-l mai tîrziu, zîna i-a dăruit harul de-a ghici viitorul. Astfel, un senior scoţian anume Haig, pe cînd ridica un prea-frumos castel în Bemerside, l-a întrebat pe Thomas ce soartă or să aibă el şi castelul în viitor. Stihuitorul a răspuns:

Betide, betide, whate'er betide,
Haig shall be Haig of Bemerside.

Adică: „Întîmple-se, întîmple-se, întîmple-se orice, Haig va fi totdeauna Haig de Bemerside“. Şi, mai ales, întîmple-se să fi fost argat şi cow-boy etc., un Buckingham va rămîne totdeauna un Buckingham, va urmări veşnic trei lire sterline pe zi şi altele, şi nu va avea nici o legătură cu opinia publică britanică.

Lascăr SEBASTIAN

CEC
LIBRET DE ECONOMII
CU DOBÎNDĂ
ŞI CÎŞTIGURI ÎN
AUTOTURISME

Pentru a putea participa la tragerea la sorţi pe trimestrul II 1963, depunătorii pot depune sau completa suma necesară participării la tragere pînă la 30 martie 1963.

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI

Zilnic. Progr. I: 5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi la 22.30), 23.50-23.55
Progr. II: 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00 (simbăta și 0.50)
Duminica. Progr. I: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55
Progr. II: 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic: 13.40 (Progr. I)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM

Zilnic: 12.10 (Progr. II), 13.05 (Progr. I)

DUMINICĂ 24 MARTIE Programul I *6.00*: Cîntece și jocuri populare *6.30*: Dansuri simfonice *7.10*: Concert de dimineață *8.00*: Sumarul presei centrale *8.10*: Școala și viața *8.30*: Muzică populară *9.00*: Muzică de estradă *9.30*: Teatru la microfon pentru copii: „Semnale salvatoare“ de Virgil Stoenescu *10.30*: Piese corale *11.00*: Program muzical cerut de oamenii muncii de pe ogoare *11.30*: Vorbește Moscova! *12.00*: Muzică din opere cerută de ascultători: arii din „Ion Vodă cel Cumplit“ de Gh. Dumitrescu (soliști: David Ohanesian și Cornel Stavru) și „Povestea unui om adevărat“ de S. Prokofiev (soliști: E. Kibkalo și G. Demidova) *12.30*: Noutăți de muzică ușoară *13.10*: De toate pentru toți *14.00*: Melodii populare *14.30*: Interpreți de muzică ușoară: George Bunea, Ghiuli Cioheli, Vico Toriani, Margareta Nicolova, Tony Renis, Luminița Cosmin, Miloș Marko, Connie Francis, Lehel Nemeth, Dorina Drăghici, Fred Frohberg, Dalida *15.10*: Piese instrumentale *15.30*: Din viața satelor patriei *16.10*: Muzică din opere *16.40*: Formații artistice de amatori de la sate *17.00*: Muzică de estradă *17.15*: Muzică *18.15*: Recitalul pianistului Dinu Lipatti *18.30*: Album de romanțe *19.00* Arii din operete interpretate de Corina Bărbulescu și Ion Dacian *19.35*: „Melodii ...melodii“ — muzică ușoară *20.00*: Teatru la microfon: „Fiicele“ de Sidonia Drăgușanu *21.20*: Muzică de dans *23.02*: Simfonia a III-a în do major de George Enescu — Orchestra simfonică și Corul Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor Constantin Bugeanu.

Programul II *7.00*: Fanfara reprezentativă a armatei *7.30*: Cîntece și jocuri populare *8.00*: Muzică ușoară *8.30*: Clubul voioșiei: „Trenul trimestrului doi a ajuns la destinație“, scenetă de Victor Popa *8.50*: Anunțuri, muzică *9.00*: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *9.30*: Muzică ușoară de compozitori sovietici *10.00*: Arii din opere interpretate de soprana Arta Florescu și baritonul Mihail Arnăutu *10.30*: Revista presei străine *10.38*: Muzică ușoară *11.00*: Transmisiune din sala Ateneului a concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor Hans Swarowski (Austria). În program: Triptic simfonic de Zeno Vancea; Simfonia a VIII-a de Anton Bruckner *12.45*: Cinema *13.00*: Concert de prînz *14.05*: Cîntă Luigi Ionescu *14.30*: Cine știe cîștigă! *15.15*: Din cîntecele și dansurile popoarelor *15.45*: Muzică de estradă *16.00*: Oameni și fapte *16.08*: Din cîntecele tineretului *16.30*: Simfonia spaniolă de Lalo — solist Ion Voicu, acompaniat de Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor George Georgescu *17.00*: Arii din operete *17.15*: Lecturile dumneavoastră preferate *17.25*: Muzică ușoară *18.05*: Din spectacolele Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. *19.00*: Muzică ușoară de Ion Vasilescu *19.15*: Piese instrumentale de compozitori romîni *19.30*: Cîntece și jocuri populare *20.05*: Muzică de dans de compozitori romîni *20.30*: Muzică populară *20.50*: Muzică de dans *21.45*: Recital de poezie latino-americană *22.00*: Muzică de dans *22.29*: Sonata nr. 10 opus 96 în sol major pentru vioară și pian de Beethoven — interpretează: Yehudi Menuhin și Louis Kentner *23.10 — 24.00*: Muzică de dans.

LUNI 25 MARTIE Programul I *5.07*: Cîntece sportive și de tineret *5.30*: Gimnastică *5.40*: Cîntece și jocuri populare *6.07*: Dansurile simfonice nr. 1 și 2 de Grieg *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Cîntece de muncă *6.45*: Jocuri populare *7.10*: Mici piese de estradă *7.30*: Sfatul medicului: Îngrijirea feței *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul ziarului Scînteia *8.08*: Muzică instrumentală și vocală de George Enescu, Tiberiu Brediceanu, Ion Borgovan și Constantin Nottara *8.30*: Fragmente din operete *9.00*: Tinerețea ne e dragă! *9.20*: Cîntece *9.40*: Muzică populară *10.10*: Muzică distractivă *10.40*: Scurte cvartete instrumentale *11.05*: Muzică din opere *11.30*: Uverturi și fantezii de estradă *12.00*: Variațiuni simfonice pe teme romînești de Theodor Lupu; Rapsodia romînă de Constantin Bobescu *12.27*: Muzică populară *13.10*: Muzică ușoară *14.00*: Concert de prînz *14.30*: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *15.00*: Muzică ușoară *15.30*: Scene din opera „Oberon“ de Weber *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Cîntă „Taraful Gorjului“ din Tîrgu-Jiu *17.10*: Cvartetul de coarde nr. 2 în re minor de Bedrich Smetana — interpretează Cvartetul „Smetana“ *17.30*: „Prietena noastră cartea“: Întîlnire cu cîțiva dintre eroii îndrăgiți *18.00*: Dansuri de estradă *18.30*: Lecția de limba rusă (începători) *18.40*: Duete vocale din operete *19.00*: În pas cu știința *19.20*: Concertul în la minor pentru violoncel și orchestră de Schubert - Cassado — solist Gaspar Cassado, acompaniat de Orchestra simfonică din Bamberg, dirijor Ionel Perlea *19.47*: Muzică populară *20.15*: Muzică ușoară de Mișu Iancu *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Concertul pentru orchestră de Anatol Vieru; Două schițe simfonice de Doru Popovici *21.15*: Pe teme internaționale *21.25*: Muzică ușoară romînească *22.25*: Simfonia în re minor de César Franck *23.07*: Concert de noapte.

Programul II *12.15*: Melodii lirice de compozitori sovietici *12.45*: Trei schițe simfonice de Ludovic Feldman; Frescă antică de Theodor Rogalski *13.15*: Însemnări de reporter *13.22*: Muzică populară *14.10*: Coruri din opere *14.30*: Piese de estradă *15.00*: Muzică de balet *15.30*: Melodii populare *16.10*: Valsuri interpretate de fanfară *16.30*: Pagini orchestrale din operele lui Meyerbeer *17.00*: Muzică ușoară *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Fantezia opus 17 în do major de Robert Schumann — interpretează pianistul Wilhelm Kempf; Poemul simfonic „Preludiile“ de Liszt *18.53*: Cîntă Orchestra „Barbu Lăutaru“ a Filarmonicii de Stat „George Enescu“ *19.15*: Muzică corală *19.30*: Din activitatea sfaturilor populare *19.40*: „Ghid muzical“ (12) — Programatismul în creația lui Richard Strauss (reluare) *20.20*: Din muzica popoarelor *21.15*: Cîntece inspirate de festivalurile mondiale ale tineretului *21.30*: Medalion: Alexei Maximovici Gorki *22.00*: Cîntăreți de operă: Zenaida Pally și Octav Enigărescu *22.30*: Melodii de dragoste *23.10—24.00*: Muzică de cameră de Johann Sebastian Bach.

MARȚI 26 MARTIE Programul I *5.07*: Muzică populară *5.30*: Gimnastică *5.40*: Muzică interpretată de fanfară *6.07*: Muzică ușoară *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Jocuri populare *6.45*: Piese instrumentale *7.10*: Cîntece *7.30*: Sfatul medicului: Astenia de primăvară *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Melodii populare *8.26*: Suita tinerească de Mircea Chiriac și Suita pentru orchestră „Imagini hunedorene“ de Adalbert Winkler *9.00*: Din viața muzicală a oraselor patriei — Corul Ansamblului de Stat de cîntece și jocuri din Tîrgu-Mureș *9.30*: Muzică ușoară *10.00*: Cîntece și jocuri populare romînești și ale minorităților naționale *10.30*: Muzică din opere *11.05*: Sonata pentru vioară și pian de Sabin Drăgoi — interpretează Gaby Grubea și Paul Jelescu *11.35*: Jocuri populare *11.45*: Radio Prichindel: „Aventurile lui Prichindel“ (VII) — „Păsări de curte“ *12.00*: Valsuri *12.30*: Răspundem ascultătorilor *12.40*: Uverturi din operete romînești *13.10*: Muzică populară *14.00*: Concert de prînz *14.30*: Muzică ușoară *15.00*: Muzică din opere *15.31*: Dansuri instrumentale *15.45*: Muzică populară din țări socialiste *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Cîntece patriotice *17.10*: Arii din opere interpretate de Iolanda Mărculescu *17.30*: Simfonia a IV-a în la major „Italiana“ de Felix Mendelssohn-Bartholdy — Orchestra simfonică din Boston, dirijor Charles Münch *18.00*: Universitatea tehnică radio — ciclul metalurgie *18.15*: Muzică populară din Dobrogea *18.30*: Limba noastră—vorbește acad. prof. Al. Graur *18.40*: Muzică vocală și instrumentală preclasică *19.00*: Revista economică radio *19.20*: Mici piese de estradă *19.35*: Program muzical pentru fruntași în producție din industrie și agricultură *20.15*: Muzică ușoară interpretată de Juliette Greco *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Muzică populară *21.15*: Cine știe, cîștigă! (reluare) *22.25*: Muzică de dans *23.02*: Sonata nr. 1 opus 32 în do minor pentru violoncel și pian de Saint-Saëns — interpretează Radu Aldulescu și Albert Guttman; Sonata pentru clarinet și pian de Paul Hindemith — interpretează Constantin Cernăianu și Mariana Kabdebo.

(Continuare în pag. 22-23)

În această săptămînă s-au împlinit 75 de ani de la inaugurarea clădirii Ateneului R.P.R. — unul din cele mai vechi așezăminte de cultură din Capitală.

fotografia 12 Flacara

CARNET

Război foametei!

Un miliard de oameni din populația globului trăiește într-o stare permanentă de foame și de subnutriție. Dintre aceștia 400 de milioane sînt practic condamnați la moarte prin înfometare. Aceste cifre figurează în documentele oficiale ale unor departamente ale O.N.U. și, în mod simbolic, prima săptămînă a primăverii a fost aleasă de către Organizația mondială pentru alimentație și agricultură (F.A.O.) pentru începerea unei campanii la scară mondială împotriva foametei.

Timp de o săptămînă popoarele lumii sînt chemate să sprijine această campanie pentru a salva din ghearele foametei milioane de ființe umane. Și nu e vorba numai de foamete, ci și de boli care seceră vieți omenești, de lipsa de îmbrăcăminte și locuințe, de munca de sclavi practicată încă pe o întinsă parte a pămîntului. Chiar și numai această enumerare constituie un veritabil act de acuzare împotriva colonialismului care decenii de-a rîndul a ținut continente întregi sub apăsarea foametei și mizeriei. Este ceea ce spune cunoscutul savant brazilian Josué de Castro care, punînd întrebarea „Cum se explică faptul că în lumea de astăzi două treimi din omenire flămînzește, și de ce foametea domnește tocmai în regiunile numite slab dezvoltate?“, răspunde: „După părerea mea cauza principală a foametei existente în lume este colonialismul“.

Consecințele acestei situații? Iată-le. În țările slab dezvoltate, mortalitatea infantilă este de zece ori mai mare decît în statele evoluate. Victime ale foametei sînt în primul rînd copiii de la 1 la 4 ani. În Pakistan, în Guatemala sau în Tailanda, durata medie a vieții reprezintă jumătate din cea înregistrată în țările dezvoltate. Patru oameni mor pe minut în America Latină, adică peste două milioane pe an, peste 10 milioane la fiecare cinci ani, în timp ce spre Statele Unite se scurg din această parte a lumii, ca un torent, cîte 4.000 de dolari pe minut, peste două miliarde pe an sau mai bine de 10 miliarde la fiecare cinci ani. Sînt bani realizați nu numai prin exploatarea solului și subsolului unuia din cele mai bogate continente ale lumii, dar și prin înfometarea unei populații cifrate la zeci de milioane de oameni.

La toate acestea, ieri și astăzi ideologii colonialismului au căutat să prezinte drept singură cauză suprapopulația globului care nu și-ar putea hrăni cele trei miliarde de locuitori.

Faptele și cifrele îi infirmă însă pe urmașii contemporani ai lui Malthus. Căci actualul nivel al tehnicii permite hrănirea unei populații de zece ori mai mari decît aceea care trăiește astăzi pe planeta noastră. Iar o dată cu progresul tehnic, va putea fi hrănită o populație de o sută de ori mai mare, concluzie la care ajunge și cunoscutul specialist francez în problemele alimentației, profesorul Michel Cépède, de la Institutul național agronomic din Paris, care arată că „pămîntul este departe de a fi suprapopulat“. Așa că nu este vorba de pămînt, ci de cei care îl stăpînesc. Aici este vorba despre sistemul capitalist, incapabil să suprime contradicția între producție și consum. Așa că pentru a lichida foametea este necesar progresul social. Combaterea flagelului foametei este strîns legată și de înfăptuirea dezarmării generale și totale, preconizate de țările socialiste. Cei 120 miliarde de dolari cheltuiți anual în lume pentru fabricarea armelor de distrugere ar putea constitui o sursă importantă pentru asigurarea dezvoltării țărilor Asiei, Africii și Americii Latine. Și aceasta nu este visul unor utopiști, ci rezultatul calculelor unor oameni de știință.

În secolul marilor descoperiri științifice, al lărgirii uluitoare a sferei cunoștințelor omenești, este de neconceput ca ființe umane să mai trăiască încă în condițiile amenințării permanente a morții prin înfometare, să aibă același orizont ca și cel al strămoșilor noștri îndepărtați.

Lichidarea foametei nu poate fi numai obiectul unei campanii. Omenirea este interesată în înlăturarea acestui flagel prin progres social, prin dezarmare, prin folosirea imenselor resurse ale țărilor slab dezvoltate pentru propria lor înflorire.

I. MANEA

CE ESTE MICROCLIMATUL?

„Doresc să știu ce este microclimatul? De ce în aceeași zi se înregistrează temperaturi diferite în localități apropiate?“

Petre LEBEDI,
Năvodari, bloc G, ap. 10

Răspunde N. TOPOR, șeful Serviciului prevederea timpului de la Institutul meteorologic.

Prin microclimatul natural (spre deosebire de cel artificial, creat de om în interiorul clădirilor, uzinelor, minelor etc.) se înțelege un climat restrîns în cadrul unui climat local. Microclimatul se caracterizează printr-o anumită compoziție chimică a aerului și cantitate de impurități pe care o conține, prin electricitate, ionizare, radioactivitate, radiații solare, temperatură, umiditate, presiune, vînturi etc. și este determinat de poziția geografică și topografică a teritoriului respectiv, de natura și culoarea solului, de floră și faună, precum și de intervențiile edilitare ale omului.

În marile centre urbane există numeroase microclimate. În zonele cu mari edificii, cum avem în București centrul și noile cartiere de locuințe, temperatura este mai ridicată datorită radiației clădirilor, iar vara datorită și celei a asfaltului; aici vînturile sînt mai slabe: cînd vîntul are 20 m/sec. în Piața Scînteii, în centrul Bucureștiului nu atinge nici 8 m/sec. Marile bulevarde orientate nord-sud sînt cele mai calde, deoarece vînturile dominante sînt cele de vest și est-nord-est. În zonele aglomerate aerul este impur, conținînd peste 80.000 de particule microscopice la cm³ (minerale, vegetale, animale, germeni, microbi etc.); ionizarea aerului este slabă, iar potențialul electric este nul. Iată de ce arterele centrale sînt cele mai contraindicate pentru plimbări recreative.

Mai există microclimate distincte și în preajma lacurilor din nordul Capitalei (Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei) sau din est (Fundeni), în jurul parcurilor din sud-vest (Grădina Botanică, Stadionul Republicii, Parcul Libertății). Microclimatele se interinfluențează cu climatul local și regional și pot interveni pregnant în marile procese atmosferice, creînd discrepanțe în aspectul vremii; de pildă, se întîmplă uneori ca, în timp ce la Aeroportul Băneasa să viscolească, la Observatorul astronomic să ningă liniștit.

FRIGUL, UN ALIAT MAI VECHI

Produse de carne, congelate.

Am citit cu interes articolul „Aliatul frig“ din „Flacăra“ nr. 6/1963, care se ocupă de utilizarea frigului în biologie și medicină. În articol se face afirmația că „frigul, unul din cei mai vechi dușmani ai omului, a fost transformat de oamenii de știință în aliat“. Să mă ierte autorul, dar eu aș spune că ideea aceasta, așa cum a exprimat-o, e incompletă: frigul a fost de mult un aliat al omului; oamenii de știință au lărgit considerabil gama cazurilor în care aliatul-frig se manifestă ca atare — foloasele lui sînt însă de mult cunoscute în viața practică. Pentru a da un exemplu, voi cita doar domeniul în care lucrez — conservarea alimentelor cu ajutorul frigului. Această metodă a fost folosită din cele mai străvechi timpuri: cu sute și sute de ani în urmă gheața sau zăpada erau colectate în grote, iar mai apoi în ghețării, fiind folosite vara la păstrarea alimentelor alterabile. Mai tîrziu s-a descoperit că amestecul de sare cu gheață dă temperaturi sub 0°C. Dezvoltarea științei și tehnicii în secolul al XIX-lea a dus la descoperirea frigului artificial, care poate fi dirijat și folosit în scopurile dorite.

Conservarea alimentelor prin frig duce la obținerea unor produse apropiate din punct de vedere calitativ de produsele inițiale. Există mai multe moduri de conservare a alimentelor: prin refrigerare, prin congelare (înghețare) și prin deshidratare. Primul mod de conservare răcește alimentul pînă aproape de punctul de îngheț. Prin congelare, alimentul se poate păstra și ani de zile. Însă metoda deshidratării — de dată mai recentă — este cea mai bună, deoarece păstrează mai fidel calitățile inițiale ale produsului. În ce constă această metodă? Întîi se congelează produsul respectiv la temperaturi foarte scăzute (minus 40°C) și sub vid se extrage apa care sublimează din cristale de gheață direct în vapori, fără a mai trece prin starea lichidă; acest procedeu se aplică actualmente în Uniunea Sovietică și alte țări, la noi aflîndu-se deocamdată în studiu.

Ing. Gheorghe FÎCIU,
director al I.I.S. „Antrefrig“
București

A EXISTAT PENEȘ CURCANUL?

„Care este adevărul istoric despre Peneș Curcanul? A trăit aievea viteazul dorobanț al lui Alecsandri sau a fost doar rodul fanteziei poetului?“

Gheorghe MITROAICA,
București, Calea Victoriei 114

Răspunde NICHITA ADĂNILOAIE, șef de sector la Institutul de istorie al Academiei R.P.R., secretar al Societății de științe istorice și filologice.

Vitejia ostașilor romîni în bătăliile de la Grivița, Rahova, Plevna și Smîrdan din războiul din 1877-78 pentru scuturarea jugului turcesc și cucerirea independenței naționale au fost evocate mai întîi în scrieri literare și apoi, în anii următori, în lucrări cu caracter istoric.

Regimentele de dorobanți — multe înființate cu cîteva luni înainte de război — erau organizate pe bază teritorială. De pildă Regimentul 13 dorobanți — la care se referă V. Alecsandri — cuprindea județele Vaslui și Iași. După ce armata romînă a trecut Dunărea și s-a îndreptat spre Plevna, acest regiment a primit ordinul de a da primul atac împotriva întăriturilor turcești. Astfel, la 27 august 1877 Regimentul 13 dorobanți, după o luptă crîncenă, a reușit să-i izgonească pe turci și să cucerească redonul care acoperea întăriturile Griviței. În zilele de 30 și 31 august acest regiment — împreună cu alte unități — a luat parte la cucerirea și apoi la apărarea puternicei redute Grivița 1. Sergentul major Țintilă Gheorghe, care venise voluntar în Regimentul 13 dorobanți, împreună cu cîțiva soldați, îmbărbătîndu-i sub ploaia de gloanțe, a făcut o recunoaștere, la 3 septembrie, spre pozițiile turcești; fiind rănit, el moare apoi la ambulanță; o dată cu el s-au jertfit în luptele de la Grivița aproape 2.000 de ostași romîni.

Pornind de la această realitate istorică, V. Alecsandri a plăsmuit figura eroului său simbolic Peneș Curcanul și ale celorlalți „nouă din Vaslui“. Curcani li se spunea dorobanților pentru că purtau pene de curcan la căciuli. Dintre cei zece menționați nominal în poezie, singurul identificat de documentele istorice este Ținteș (Gh. Țintilă); acesta este dat însă ca tunar, în realitate el fiind tot dorobanț. În mai 1881 Alecsandri a scris o altă poezie, intitulată „Ploconul lui Peneș Curcanul“.

Urmînd exemplul lui Alecsandri, au scris și alți literați mai tîrziu poezii, nuvele și chiar piese de teatru, preamărind figura lui Peneș Curcanul. Astfel, C.D. Ollănescu a scris în 1899 o poezie „Fiul lui Peneș Curcanul“, iar T. Duțu-Duțescu, în colaborare cu V. Leonescu au scris în 1903 o dramă în patru acte intitulată „Peneș Curcanul“. Interesantă este și o nuvelă a lui D.N. Popescu, intitulată tot „Peneș Curcanul“, apărută în 1892. Autorul ei dă numele, prenumele și locul de naștere al celor zece eroi din Vaslui; dar toate aceste nume de eroi sînt fictive, nici unul necorespunzînd adevărului istoric.

AICI A ÎNVĂȚAT GEORGE COȘBUC

Anul acesta se împlinesc 100 de ani de la înființarea Școlii medii „George Coșbuc“ din Năsăud, Reg. Cluj. Ea a luat ființă în 1863, în baza unei hotărîri adoptate de trimișii a 44 de comune din district și a contribuției materiale a populației locale. De-a lungul anilor, școala — pe atunci gimnaziu — și-a păstrat o orientare apropiată maselor populare, deși și-a desfășurat activitatea sub un dublu control — al statului burghez și al bisericii, care aduceau o influență corespunzătoare intereselor claselor exploatatoare.

Printre vechii profesori ai școlii din Năsăud se număra

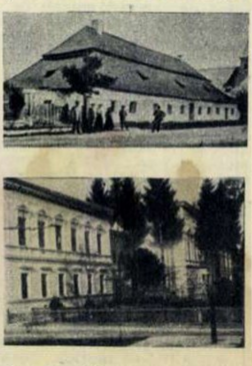

În fotografii: *sus* **— vechea clădire în care școala a funcționat între 1863 și 1888;** *jos* **— clădirea ridicată prin contribuția comunelor în 1888, căreia în anii 1961-1962 i s-au făcut reparații capitale, restauratorii respectîndu-i stilul arhitectonic inițial.**

PROGRAMUL DE RADIO

Programul II *12.15*: Muzică populară *12.35*: Sarabanda, Giga și Badinerie de Arcangelo Corelli; Concertul în la major pentru clarinet și orchestră de Wolfgang Amadeus Mozart *13.15*: Vă prezentăm cartea „Noaptea amintirilor“ de Wolfgang Joho (R.D.G.) *13.30*: Muzică ușoară de compozitori sovietici *14.10*: Cîntece și jocuri romînești *14.30*: Valsuri simfonice *15.00*: Din muzica popoarelor *15.30*: Muzică ușoară *16.10*: Muzică vocală *16.30*: Muzică de estradă *17.00*: Capriciu pentru orchestră de Dumitru Capoianu; Cantata de cameră de Andrei Porfetye *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: „Dicționar muzical“ (12): Concertul (reluare) *18.30*: Ansambluri artistice școlare *18.45*: Ani de ucenicie *19.00*: Cîntece de dragoste și jocuri populare *19.30*: Lecția de limba franceză (avansați) *19.40*: Opera „Fata de la Cozia“ de Emil Monția (montaj muzical-literar) *21.15*: Muzică de dans *21.45*: Emisiune literară *22.00*: Concertul nr. 1 în do major pentru pian și orchestră de Beethoven, solist Dan Grigore *22.36*: Program de potpuriuri *23.10—24.00*: Concert de noapte.

MIERCURI 27 MARTIE Programul I *5.07*: Muzică de estradă *5.30*: Gimnastică *5.40*: Melodii populare *6.07*: Cîntece *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Muzică ușoară *6.45*: Jocuri populare *7.10*: Corul Uzinelor „Rulmentul“ din Brașov *7.30*: Sfatul medicului: Reacția R.H. *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică ușoară *9.00*: Sonata nr. 3 în do major de Rossini; Concertul pentru oboi și orchestră de coarde de Domenico Cimarosa; Simfonia în si bemol major de Johann Christian Bach *9.34*: Prelucrări de folclor ale compozitorilor noștri *10.00*: Teatru la microfon: „Chibritul suedez“ de A. P. Cehov *11.09*: Muzică instrumentală *11.30*: Melodii populare *12.00*: Muzică de estradă *12.30*: Cîntă Vera Fîrsova și Alexandr Ognivțev *13.10*: Simfonietta „La Jolla“ de Bohuslav Martinu; Piesa pentru orchestră „Rugby“ de Arthur Honegger *14.00*: Concert de prînz *15.00*: Muzică populară din Moldova *15.30*: Fragmente din opereta „Contesa Marița“ de Kalman *16.00*: Piese instrumentale *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Muzică ușoară *17.10*: Muzică populară *17.30*: „Prietenii lui Do-Re-Mi“—la microfon mici artiști amatori *18.00*: Suita cîmpenească — lieduri pentru soprană și orchestră de Alfred Mendelsohn, cîntă Arta Florescu *18.30*: Lecția de limba engleză *18.40*: Din cîntecele tineretului *19.00*: Jurnalul satelor *19.25*: Muzică ușoară de Richard Bartzer *19.40*: Romanțe *20.15*: Noi înregistrări primite de la Radioteleviziunea sovietică *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Din viața de concert a Capitalei *21.15*: Scriitori la microfon: Petru Vintilă *21.30*: Muzică populară romînească *22.25*: Ciclul „Simfonii de Gustav Mahler“: Simfonia I în re major—Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Emanoil Elenescu *23.20*: Muzică de dans.

Programul II *12.15*: Sonata pentru violoncel și pian de Theodor Fuchs *12.45*: Din cîntecele și dansurile popoarelor *13.15*: Radioreportaj *13.25*: Muzică de estradă *14.10*: Muzică distractivă (orchestre de mandoline) *14.30*: Soliști ai teatrelor muzicale din țară *15.00*: Muzică ușoară *15.28*: Suita „Povești din Grui“ de Marțian Negrea *16.10*: Valsuri și intermezzouri în muzica de estradă *16.30*: Muzică populară romînească și a minorităților naționale *17.00*: Muzică din operete *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Soliști și formații artistice de amatori din Regiunea București *18.39*: Sonata în sol major de Haydn — interpretează pianista Maria Fotino *18.50*: Microfoiletoane *19.00*: Estrada melodiilor *19.30*: Lecția de limba rusă (avansați) *19.40*: Duete din opera „Fata din Far West“ de Giacomo Puccini *20.10*: Concertul în re minor pentru vioară și orchestră de Wieniawski — solist Isaac Stern, acompaniat de Orchestra simfonică din Philadelphia, dirijor Eugène Ormandy *20.30*: Tribuna radio: Neoliberalismul — teorie și practică, de Al. Popper *20.40*: Soliști de odinioară ai muzicii populare romînești *21.15*: Muzică ușoară *22.00*: „Pagini din muzica preclasică“—muzică de cameră de Henry Purcell *22.30*: Muzică de dans *23.10*: Arii din operete *23.35—24.00*: Muzică de estradă.

JOI 28 MARTIE Programul I *5.07*: Muzică interpretată de fanfară *5.30*: Gimnastică *5.40*: Cîntece *6.07*: Muzică ușoară *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare *6.45*: Piese instrumentale *7.10*: Mici piese de estradă *7.30*: Sfatul medicului: Vegetațiile adenoide *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică populară *8.30*: Cvartetul nr. 14 în sol major de Mozart *9.00*: Vreau să știu *9.25*: Muzică ușoară *10.00*: Fragmente din opera „Capra cu trei iezi“ de Alexandru Zirra *10.30*: Sonatele nr. 3 și nr. 9 pentru pian de Skriabin *11.05*: Muzică ușoară *11.30*: Lucrări muzicale de André Modèste Grétry *12.00*: Soliști și orchestre de muzică populară *12.35*: Muzică instrumentală *13.10*: Selecțiuni din operetele „Lumea-i frumoasă“ de Lehar și „Sărutul Cianitei“ de Miliutin *14.00*: Muzică populară romînească și a minorităților naționale *14.30*: Muzică ușoară *15.00*: Din melodiile popoarelor *15.30*: Muzică de estradă *15.45*: Preludiu simfonic de Ion Dumitrescu — Orchestra filarmonică a Radioteleviziunii franceze; Variațiuni simfonice de Mircea Basarab — Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu“, dirijor George Georgescu *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Mic recital al sopranei Teodora Lucaciu *17.10*: Cîntece de Emil Lerescu *17.30*: Muzică din operete *18.00*: Universitatea tehnică radio — ciclul chimie *18.15*: Cîntă acordeonistul Ilie Udilă *18.30*: Lecția de limba franceză (începători) *18.40*: Muzică ușoară *19.00*: Jurnal de întrecere *19.15*: Program muzical pentru fruntașii în producție *19.50*: Transmisiune din Studioul de concerte a concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijor Emanoil Elenescu—Simfonia a XVI-a de D. Cuclin; Concertul nr. 1 în mi bemol major pentru pian și orchestră de Liszt — solistă Maria Cardaș; Uvertura la opera „Benvenuto Cellini“ de Berlioz. În pauză: „Inima lui Danko“ — fragmente din opera lui Maxim Gorki *22.55*: Muzică de dans.

Programul II *12.15*: Arii din opere interpretate de Elena Popa-Rădulescu și Constantin Gabor *12.45*: Muzică ușoară sovietică *13.15*: Note de lector *13.25*: Melodii populare *14.10*: Piese de estradă *14.30*: Suita a II-a de arii și dansuri vechi de Ottorino Respighi; Concert pentru orchestră de cameră de Zeno Vancea *15.11*: În ritm de tango *15.30*: Dansuri *16.10*: Din cîntecele tineretului *16.30*: Muzică populară din țări socialiste *16.58*: Octetul opus 20 în mi bemol major de Felix Mendelssohn-Bartholdy — interpretează Octetul „Viena“ *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Piesă de concert pentru violoncel și orchestră de François Couperin — solist Radu Aldulescu, acompaniat de Orchestra de cameră, dirijor Alexandru Șumski; Simfonia nr. 55 „Învățătorul“ de Haydn — Orchestra și dr. A. Alexi, unul dintre primii noștri darwiniști, iar printre primii elevi, George Coșbuc.

Azi, Școala medie „George Coșbuc" asigură creșterea unui tineret cu o pregătire multilaterală, științifică, legată de viață. Clădirea a fost reparată, laboratoarele școlii au fost înzestrate cu aparatură modernă, sălile claselor au fost reînnoite. Numărul elevilor la cursurile de zi este dublu față de cel din 1944 și, dacă ținem seama și de elevii înscriși la cursurile serale și fără frecvență, este de patru ori mai mare.

Grigore GĂZDAC,
directorul Școlii medii
„George Coșbuc" din Năsăud

TEME PENTRU ANTICIPAȚII

În ultima vreme, din punctul meu de vedere, al scriitorului preocupat de literatura de anticipație, am găsit în „Flacăra" cîteva materiale interesante, care pot constitui izvoare de inspirație. Printre acestea se numără articolul lui Alexandr Kazanțev „Vizitatori din Cosmos" (nr. 52 din 29 decembrie 1962) și cel scris de Arthur Kestler despre uimitoarele aventuri ale Planariei (nr. 5 din 2 februarie 1963). Ambele sînt interesante prin noutatea informațiilor pe care le aduc cu privire la domenii științifice și ele încă virgine. Reportajul despre Planaria abordează o seamă de experiențe biologice reale, care infirmă spectaculos (deși la scara viețuitoarelor inferioare) tezele reacționare și fantasmagorice (subliniez: nu *fantastice*) ale geneticii idealiste.

Articolul cunoscutului scriitor sovietic este mai îndrăzneț, referindu-se la domeniul științific încă puțin cunoscut ca atare al paleoastronauticii. Oricît s-ar împotrivi însă unele spirite mai conservatoare, ideile paleoastronauticii sînt îmbrățișate de savanți ca Efremov și Agrest și de nenumărați oameni care iubesc anticipațiile. Cred că ar fi bine ca revista „Flacăra" să publice în fiecare număr al ei cîte un asemenea material pasionant, iar la această rubrică să colaboreze și oameni de știință, și scriitori romîni.

Adrian ROGOZ,
scriitor

De la fotocorespondenți

La Hîrșova s-a inaugurat un nou cinematograf cu ecran lat și cu o capacitate de 450 de locuri. *(C. Gheorghiță)*

Ghiocei... *(Gheorghe Ciorbea, Constanța)*

Echipa de dansuri a brigăzii artistice de agitație din Pîclișa, Raionul Hațeg. *(Virgil Onoiu, Deva)*

CASTANI ȘI ULMI DE-A LUNGUL LITORALULUI

În aceste zile convoaie de autocamioane transportă copaci spre faleza de la Mangalia. Sute de castani bătrîni de cîte 25 de ani, ulmi de peste 12 ani și alți arbori sînt aduși balotați dintr-o altă regiune, pentru a fi plantați pe coasta mării. Alte autocamioane se îndreaptă spre Mamaia, ducînd de asemenea sute de arbori care vor fi replantați.

La Constanța, în spațiul dintre cele două autostrăzi care leagă orașul de stațiunea Mamaia, se vor răsădi în primăvara asta sute de boschete de trandafiri. În oraș, între gara nouă și fosta gară se lucrează acum la deschiderea unui parc cu o suprafață de 52.000 m p. Noul parc, care va căpăta denumirea de „Parcul I.L.Caragiale", va fi dat în folosință înainte de deschiderea sezonului de vară.

C. MOCANU,
activist cultural, Techirghiol

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori vor să corespondeze prin poștă: *A. D. Șatki*, Sverdlovsk, 55. ul. Dekabristov 3-32, U.R.S.S.: ilustrate artistice (în rusă, engleză, germană); *Wojciech Fadiejew*, Lodz, Curie-Sklodowskiej 36 m 4, R.P. Polonă: discuri, ilustrate (în polonă, rusă, engleză, franceză); *Barbara Binka*, Lodz, ul. Zeromskiego 56 m 5 a, R.P. Polonă: filatelie (în polonă, rusă, engleză); *Bohdan Turek*, Bechcice, p-ța Konstantinow, voj. Lodz, R.P. Polonă: teme diverse; *Nela Achim*, funcționară, Tulcea, str. Maior Andrei Grigore nr. 5: ilustrate; *Marioara Ropotă*, Tulcea, str. V. Roaită nr. 58: ilustrate; *Alexandru Eugen*, elev, Galați, str. Pescari nr. 33: ilustrate; *Mioara Gherea*, învățătoare, com. Căldărăști, Rn. Buzău: ilustrate; *Mariana Rizea*, elevă, Galați, str. Pușkin nr. 26: teme diverse, ilustrate; *Ion Anghel*, maistru tehnician, Fabrica de vată Buftea, Reg. București: teme din industria textilă; *Tiberiu Belcan*, elev, cl. a X-a, Școala medie „Decebal" Deva: ilustrate; *Arabela Deleanu-Verdiu*, studentă, Complexul studențesc Copou, Iași, str. Stoicescu nr. 1, bloc C: geografie, cinema, muzică, sport, ilustrate; *Marin Șerban*, elev, Hunedoara, O.T. pav. 25, ap. 7: ilustrate; *Paraschiva Toma*, elevă, Tecuci, str. Dobrogeanu-Gherea nr. 9: ilustrate; *Marta Enăchioiu*, elevă, Fălticeni, str. Lt. Iacob nr. 23, Reg. Suceava: literatură, cinema, ilustrate; *Elena Ioan*, elevă, Fălticeni, str. caporal Popescu nr. 11: literatură, filme, ilustrate; *Aurora Bazea*, elevă, Cîmpia Turzii, str. A. Mureșanu nr. 40: ilustrate, fotografii de actori; *Elvira Oniga*, elevă, Ocna Mureșului, str. Memorandului nr. 42: ilustrate, fotografii de actori; *Anca A. Oprescu*, elevă, Botoșani, str. Al. Lahovary nr. 44: teatru, cinema; *Gabriel Dumitrescu*, elev, Arad, str. Dragalina nr. 7: ilustrate, teatru, sport; *Marian Gavrilescu*, elev, Băilești, str. K. Marx nr. 2: ilustrate, teme diverse; *Victoria Ene*, elevă, București, str. Horei nr. 2, Rn. „23 August": ilustrate; *Constantin Ionașcu*, elev, Băilești, str. Victoriei nr. 52, Reg. Oltenia: teme diverse, ilustrate; *Silvia Trincoloff*, elevă, Timișoara, str. Cpt. Damșescu nr. 26, ap. 7: ilustrate, diverse; *Adrian Perdeicu*, Ghelar, str. Colonia de Sus nr. 210, et. I, cam. 3, Reg. Hunedoara: literatură, cinema, ilustrate; *Viorica Hulduban*, elevă, Buzău, str. Transilvaniei nr. 92: ilustrate; *Floricica Nenciu*, elevă, Buzău, str. Lunei nr. 17: ilustrate; *Florin Dumitrescu*, student, Iași, Căminul „Filimon Sîrbu", str. Cloșca nr. 9: ilustrate; *Mihaela Hapis*, elevă, Sibiu, str. Mărăști nr. 20: ilustrate; *Niceta Garbuzov*, studentă, Galați, str. Pavel Tcacenco nr. 4: cinema, ilustrate; *Nelu Negoescu*, muncitor, Craiova, cartierul Bordei nr. 99: filatelie, ilustrate; *Vatica Recu*, bibliotecară, com. Băneasa, Reg. Dobrogea: literatură, muzică, ilustrate; *Veronica Ionaschi*, elevă, Școala horticolă Curtea de Argeș, bd. R.P.R. nr. 15: ilustrate; *Valeria Șerban*, bibliotecară, com. Băneasa, Reg. Dobrogea: literatură, sport, cinema, ilustrate; *Felicia Silca* și *Dorina Opriș*, eleve, Sibiu, str. Cooperației nr. 17: teme diverse, ilustrate.

„ACOLO UNDE AȘTEPTĂM"...

să se îmbunătățească condițiile de așteptare

Citind reportajul „Acolo unde așteptăm", apărut în „Flacăra" nr. 9 din 2 martie 1963, m-am gîndit să vă semnalez unele aspecte întîlnite de mine în locuri vizitate recent. Dacă aștepți vreun tren în stația C.F.R. Progresul din șos. Giurgiului, ești neplăcut impresionat de aspectul sălii de așteptare, instalată într-o clădire ce seamănă mai mult cu o magazie. Mobilierul este foarte uzat, iar pardoseala e deteriorată. Aceeași apreciere se poate face și despre autogara Filaret, unde nu se observă nici o preocupare pentru a se asigura călătorilor condiții civilizate de așteptare. În dimineața zilei de 6 martie a.c., o zi destul de friguroasă, ambele sobe erau reci. Pereții sînt înnegriți, iar zugrăvelile sînt jupuite. De vreo preocupare pentru o bună agitație vizuală, nici pomeneală.

Cred că forurile în drept ar trebui să ia măsuri ca așteptarea în unele autogări să fie organizată la nivelul Autogării centrale, iar gările mai mici să nu fie niște surori vitrege ale Gării de Nord, care e într-adevăr înzestrată foarte bine. Observația este valabilă și pentru stația C.F.R. Bușteni, pe unde am trecut nu demult, a cărei sală de așteptare era neîncălzită, iar mobilierul vechi și degradat — în totală contradicție cu condițiile de confort create oamenilor muncii în casele de odihnă din aceeași stațiune climaterică.

Grigore GHEORGHE,
muncitor la Fabrica de ace de tricotat București

simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu", dirijor Roberto Benzi *18.45*: Cîntece populare din Oltenia *19.00*: Corul Radioteleviziunii *19.30*: Tinerețea ne e dragă! *19.50*: Muzică de dans *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Muzică populară *21.15*: Muzică de dans *21.45*: Părinți și copii *22.00*: Muzică ușoară romînească interpretată de tineri soliști *22.30*: Emisiune pentru petroliștii romîni aflați în India și Afganistan *23.10—24.00*: Opera „Ora spaniolă" de Maurice Ravel.

VINERI 29 MARTIE Programul I *5.07*: Melodii populare *5.30*: Gimnastică *5.40*: Muzică *6.07*: Jocuri populare *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Muzică de estradă *6.45*: „Spre noi victorii socialiste" — cîntece *7.10*: Muzică ușoară *7.30*: Sfatul medicului: Ce sînt virozele *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică vocală *8.30*: Concert de dimineață *9.00*: Lucrări de compozitori sovietici pentru orchestre de instrumente populare *9.30*: Fragmente din opera „Mireasa vîndută" de Bedrich Smetana *10.00*: Piese romînești pentru fanfară *10.30*: Muzică de estradă *11.05*: Trio pentru oboi, clarinet și fagot de Aurel Stroe; Cvartetul de coarde în mi de Virgil Onițiu *11.28*: Scene din operete *11.52*: Însemnări de reporter *12.00*: Corul Palatului culturii din Ploiești *12.20*: Muzică populară interpretată de Ana Balaci și violonistul Alexandru Bidirel *12.40*: Preludiu și fugă nr. 1 în do major de Dmitri Șostakovici—interpretează pianistul Emil Ghilels; Concertul nr. 3 pentru orchestră de coarde și clavecin de Tommasso Albinoni — interpretează Orchestra de cameră din Moscova, dirijor Rudolf Barșai *13.10*: Melodii nemuritoare *14.00*: Concert de prînz *15.00*: Muzică din operete *15.20*: Muzică ușoară *15.50*: Simfonietta de Paul Constantinescu *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Orchestra de muzică populară a Filarmonicii de Stat din Arad *17.10*: Orchestra de mandoline a Poștei Centrale *17.30*: „În slujba patriei" *18.00*: Universitatea tehnică radio — ciclul energetică *18.15*: Melodii populare interpretate la fluier *18.30*: Lecția de limba engleză *18.40*: Muzică ușoară *19.00*: Jurnalul satelor *19.25*: „Istoria teatrului liric romînesc" (12) — opera „Oedip" de George Enescu (reluare) *20.15*: Piese corale *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Muzică ușoară de compozitori sovietici *21.15*: Carnet plastic *21.30*: Cîntece și jocuri populare *22.25*: Muzică simfonică.

Programul II *12.15*: Concertul pentru violoncel și orchestră de Miaskovski — solist Mstislav Rostropovici, acompaniat de Orchestra „Philarmonia" din Londra, dirijor Malcolm Sargent *12.45*: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *13.15*: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25*: Soliști romîni de operă: Ana Tălmăceanu, Alexandru Enăceanu, Ioana Nicola și Mircea Buciu *14.10:* Jocuri interpretate de fanfară *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Din folclorul popoarelor *15.35:* Actualitatea în țările socialiste *16.10:* Muzică ușoară *16.30:* Cîntece pionierești *16.45:* Cîntă Lucia Roic și Nicolae Țăranu *17.00:* Tineri interpreți în studio: pianistul Cristea Zalu și cornistul Ion Vlad, acompaniat la pian de Ecaterina Vaida *17.30:* Sfatul medicului (reluare) *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Muzică simfonică cerută de ascultători: Mica serenadă pentru orchestră de coarde de Mozart; Suita din baletul „Lacul lebedelor" de Ceaikovski; Rapsodia I în la major de George Enescu *19.00:* Muzică de dans de compozitori cubanezi *19.30:* Teatru la microfon: „Fiul președintelui" de Eva Curie *20.53:* Muzică instrumentală *21.15:* Jocuri populare *21.45:* Muzică de estradă de Teodor Sibiceanu *22.00:* Muzică populară *22.30:* Moment poetic: Magda Isanos *22.35:* Melodii lirice *23.10—24.00*: Muzică din opere și operete.

SÎMBĂTĂ 30 MARTIE Programul I *5.07*: Muzică interpretată de fanfară *5.30*: Gimnastică *5.40*: Melodii populare *6.07*: Muzică distractivă *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Cîntece populare *6.45*: Marșuri patriotice *7.10*: Dansuri de estradă *7.30:* Sfatul medicului: Îngrijirea dinților *7.35:* Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică ușoară *8.30*: Uvertură, Scherzo și Finale de Schumann; Introducere și Rondo capriccioso de Saint-Saëns *9.00*: Roza vînturilor *9.25:* Muzică populară romînească și a minorităților naționale *10.00*: Melodii de estradă *10.15:* Cîntece pentru cei mici *10.30*: Poemul simfonic „Tamara" de Balakirev — Orchestra simfonică din Bamberg, dirijor Ionel Perlea *11.05:* Arii și duete din operele lui Verdi *11.35:* Cîntece și jocuri populare *12.00:* Muzică instrumentală: Nocturna nr. 2 în fa diez major de Chopin; Piesa „Amintire" de Smetana-Sadlo; Tarantella de Reichert; Suita pentru vioară și pian de Dumitru Bughici *12.20*: În săli și pe stadioane *12.30:* Muzică ușoară *13.10*: Fragmente din Suita pentru orchestră „Mitrea Cocor" de Sabin Drăgoi *14.00*: Muzică ușoară *14.30:* Melodii populare din Banat *15.00:* Concert distractiv *15.45:* Emisiune literară: „Primăvara pe ogoare" *16.00:* Muzică ușoară *16.15:* Vorbește Moscova! *16.45*: Orchestra de muzică populară „Cernegura" din Piatra Neamț *17.10*: Muzică din opere *17.50:* Știința în slujba păcii *18.00*: Preludii de Rahmaninov interpretate de pianistul Sviatoslav Richter *18.20*: Program muzical pentru fruntași în producție *19.00*: Scrisori din țară *19.10:* Melodii de dragoste *19.30:* Muzică de dans *20.15*: Cîntă Maria Lătărețu *20.30*: Muzică de dans *21.15*: Actualitatea literară *21.25:* Muzică populară *22.25:* Muzică de dans *23.10:* Simfonia a V-a în do minor de Beethoven — Orchestra filarmonică din Viena, dirijor Wilhelm Furtwängler.

Programul II *12.15:* Cîntece de pace și prietenie *12.35:* Fragmente din opereta „O noapte la Veneția" de Johann Strauss *13.15:* Din folclorul popoarelor *13.40:* Muzică ușoară *14.10:* Lucrări muzicale de Ciprian Porumbescu *14.30:* Muzică de estradă *15.00:* Soliști și formații artistice de amatori *15.30:* Suita a II-a „Romantica" de Iuliu Mureșianu *16.10:* Muzică corală *16.30:* Piese instrumentale *17.00:* Melodii din filme de compozitori sovietici *17.30:* Însemnări de reporter *17.35:* Anunțuri, reclame, muzică *18.05:* Arii din operete *18.20:* Actualitatea muzicală *19.00:* Muzică populară *19.30:* Pe teme internaționale *19.40:* Muzică ușoară, soliști: Cristina Pongratz, Ion Prisada și Gică Petrescu *20.00:* Muzică de dans *20.30:* Noapte bună, copii! *20.40:* Cîntece și jocuri populare *21.15:* Muzică de dans *21.45:* Agendă teatrală *22.00:* Muzică de dans *22.31:* Sonata nr. 1, opus 78 în sol major pentru vioară și pian de Brahms — interpretează Ion Voicu și Ferdinand Weiss *23.10:* Muzică de dans.

În pagina 4:
PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic
„Casa Scînteii".
Macheta: Vlad Mușatescu

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Rep.

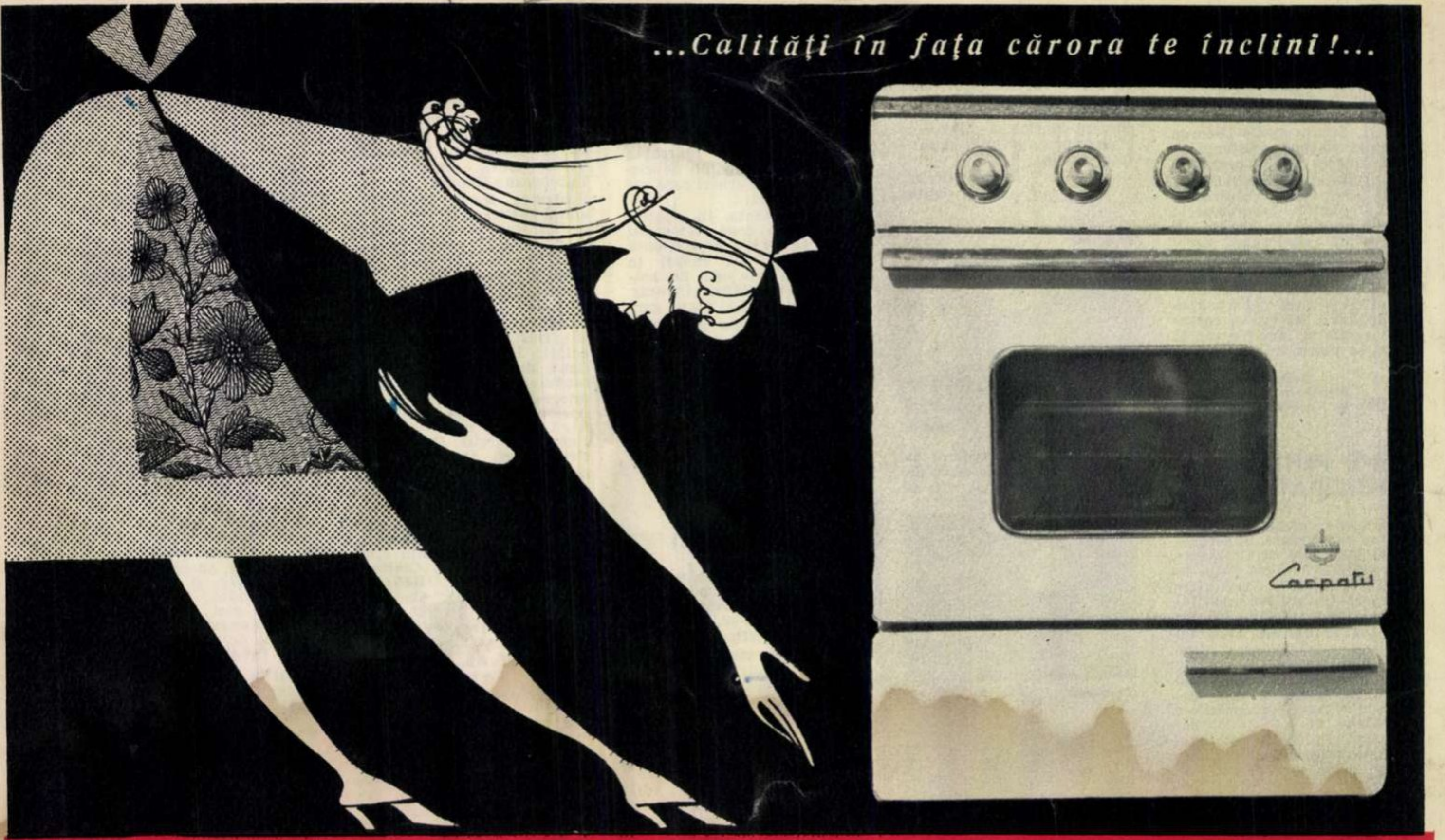
...Calităţi în faţa cărora te înclini!...
Carpaţi

Maşinile de ARAGAZ **CARPAŢI I şi II** corespunzătoare tuturor exigenţelor. Construite din tablă emailată, cu trei ochiuri, cuptor cu geam şi grătar. Modelul CARPAŢI II este prevăzut şi cu un ceas avertizor.

UN PRODUS AL ÎNTREPRINDERII INDUSTRIALE DE STAT 1 SEPTEMBRIE – SATU-MARE

...mîini
îngrijite...

obţineţi folosind
truselo de manichiură produse de
I. I. S. LUDOVIC MINSKY
TG. MUREŞ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 13 (409) — 30 martie 1963

Flacăra

13

La Fabrica de mase plastice din București se fac pregătiri pentru sezonul de vară.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Flacăra 13

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 13 (409) — 30 martie 1963

★ ★ ★ ★ ★

REDACTIA: BUCUREȘTI, PIATA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

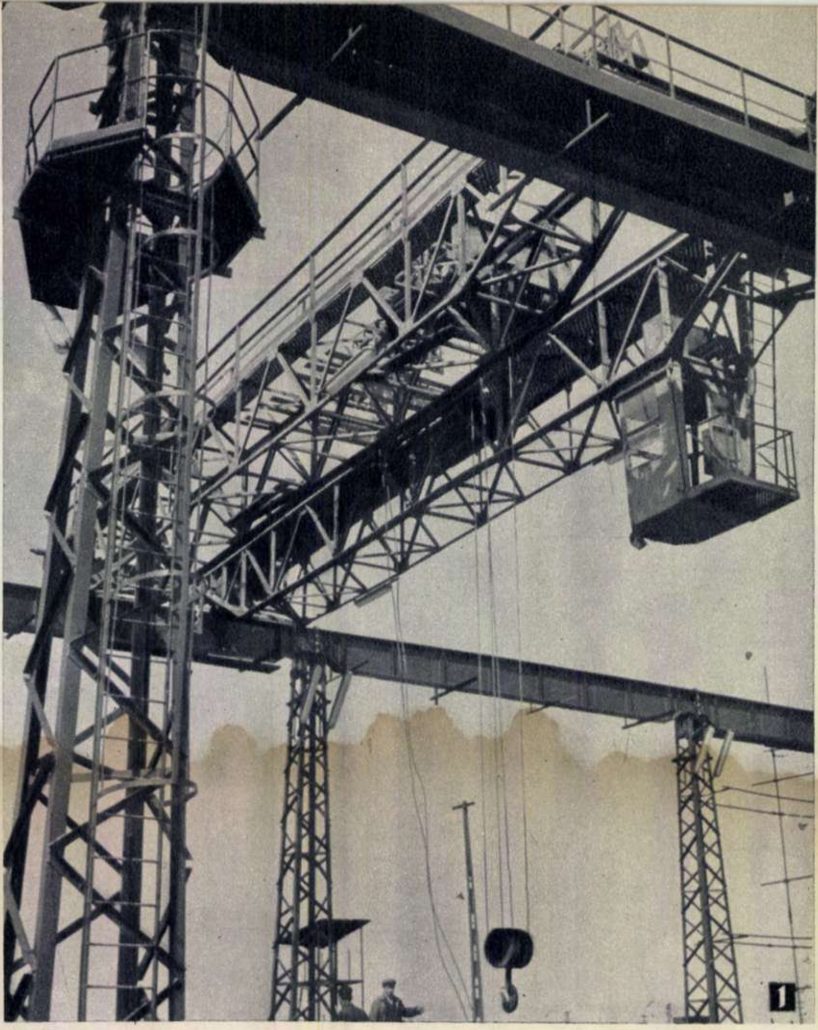

1

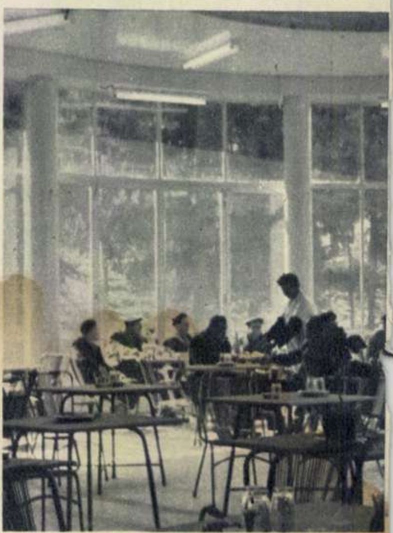

Fotocronica Flacării ◆

7

ENSEIGNANTS
DES MINEURS
RETOUR
SEMAINE
nos salaires
CONFURES
PAYES
LES UNIONS
GT - CFTC

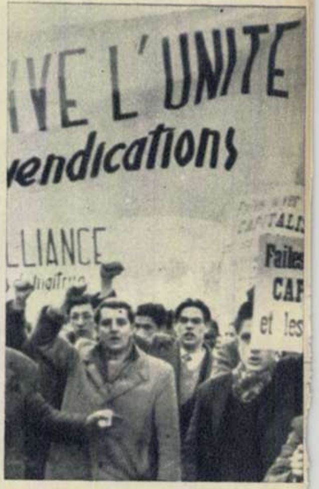

IVE L'UNITE
vendications
LLIANCE
Failes
CAF
et les

2

3

4

5

6

1 Noul pod rulant construit la Uzinele mecanice Turnu Severin. El va contribui la îmbunătățirea și ușurarea muncii constructorilor de nave de la aceste uzine.

2 330 de locuri are noul cămin construit pentru studenții Institutului pedagogic de 3 ani din Constanța.

3 Întreprinderea de confecții metalice și aparataje din București produce, printre alte utilaje pentru construcții, și instalații de condiționare a aerului. În fotografie: montarea unui aparat de contra curent destinat instalațiilor de termoficare a noilor blocuri.

4 În 1931 mina Dilja din Petroșani, exploatată nerațional, a fost închisă ca nerentabilă. Sute de mineri, lăsați pe drumuri, au îngroșat atunci rîndurile șomerilor. Azi, aceeași mină a reînceput o viață nouă. Vechile galerii sînt curățate, armate din nou, mina este dotată cu utilaj modern. Pe măsură ce minerii înaintează în munca de refacere a galeriilor, electricienii pun la punct instalațiile de iluminare și cele de alimentare a locomotivelor electrice.

5 Un colț din restaurantul noului complex alimentar dat recent în folosință în stațiunea balneoclimaterică Olănești.

6 În sala Palatului culturii din Ploiești s-a deschis Expoziția retrospectivă a graficianului I. Ross. Iată-l pe artist în mijlocul vizitatorilor.

7 8 20.000 de oameni ai muncii din Saint Etienne (Franța) s-au adunat în piața din fața Bursei muncii (foto 7) pentru a-și exprima solidaritatea cu minerii greviști. *„Făceți-i să plătească pe capitaliști și pe bancheri“*, *„Trăiască unitatea“*. Sub aceste lozinci au demonstrat pe străzile orașului Lens (Franța) minerii din departamentul Pas-de-Calais și membri ai familiilor lor (foto 8).

Fotocronica Flacării ◆ Fotocro

8
LA GREVE
UN DROIT
TUTIONNEL
payer les gros
ITALISTES
BANQUIERS

9 În preajma deschiderii — în Brazilia — a Congresului latino-american de solidaritate cu Cuba, în numeroase țări sud-americane au avut loc manifestări prin care popoarele acestor țări și-au exprimat sprijinul față de revoluția cubană. În fotografie: o demonstrație a studenților brazilieni în apărarea libertății Cubei.

10 Explozia unei bombe atomice franceze în Sahara a stîrnit indignarea opiniei publice africane, ca și din alte țări ale lumii. În fotografie: la un miting de protest în Piața Martirilor din Alger.

11 La Mexico-City s-a deschis o expoziție de fotografii intitulată „Romînia astăzi“. Cu acest prilej prof. Miguel Arroyo de la Parra a conferențiat despre noile realități ale Romîniei.

Cik DAMADIAN

Protestînd împotriva imixtiunii ambasadorului S.U.A. în afacerile interne ale Braziliei, studenții brazilieni au ridicat o pancartă pe care scria: „Gordon, vezi-ți de treaba dumitale“.

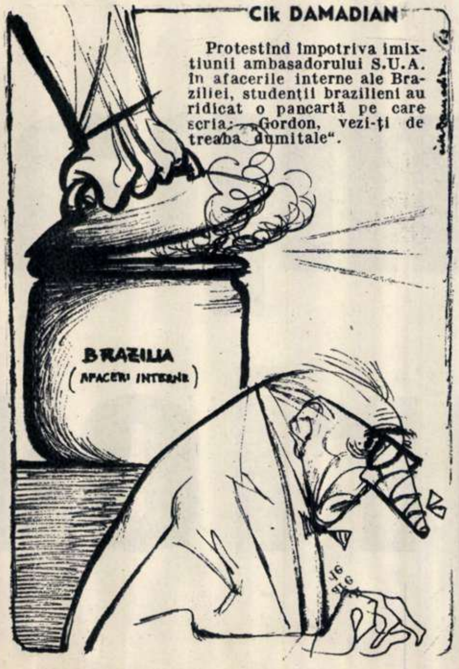

— Nu-ți băga nasul...!

9
Cuba
NÃO
Lutará
Sozinh

10

11

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 31 MARTIE *8.50:* Gimnastică *9.00* Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Scenete de păpuși „Un băiețel, o palață și o maimuță"; Telejurnalul pionierilor; Tenis de masă — transmisiune de la centrul de antrenament de la Stadionul Republicii; „Căpitanul Val-Vîrtej și cele 7+1 minuni ale lumii" (reluare) *10.30:* Rețeta gospodinei *11.00:* Emisiunea pentru sate *18.30:* „Opereta sau estrada?" — emisiune muzical-distractivă din Studioul de concerte al Radioteleviziunii. În distribuție: Virginica Romanovski, Silly Popescu, Ion Dacian, H. Nicolaide, compozitorul Elly Roman, Constanța Cîmpeanu, Roxana Matei, Adela Mărculescu, Aida Moga, Cleopatra Melidoneanu, Valy Niculescu-Bugarin, Maria Pietraru, Lucia Roic, Ruxandra Ștefănescu, Ion Bogza, Toni Buiacici, Horia Căciulescu, Norocel Dimitriu, George Hazgan, compozitorul George Grigoriu, Luigi Ionescu, Bimbo Mărculescu, Anton Negoițescu, Mircea Nemens, George Oprina, Gică Petrescu, Nae Roman, Nicolae Țăranu. Dansează: Cristina Dan și Victor Vlase. Conducerea muzicală: Viorel Doboș și Sile Dinicu. În jurul orei *19.00* Jurnalul televiziunii *19.15:* Partea a doua a emisiunii: „Opereta sau estrada?" *20.45:* Filmul artistic: „Cavalerii teutoni" (seria I). În încheiere: Buletin de știri.

LUNI 1 APRILIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Știință și tehnică pentru elevi: „Începuturile mecanicii moderne" (III) *19.50:* Filmul artistic „Cavalerii teutoni" (seria a II-a) *21.20:* „File din opere" cu Teodora Lucaciu, Elena Cernei, Octav Enigărescu, Ion Piso *22.00:* Telesport. În încheiere: Buletin de știri.

MARȚI 2 APRILIE *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune „Construcții moderne de utilaj petrolier" (I) *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru copii: „Rățușca cea urîtă" — povestire de H. Ch. Andersen. Desenează Iurie Darie *19.35:* Transmisiune de la Teatrul de Stat de Operetă — „Întîlnire cu dragostea" de Nicolae Kirculescu, Artist Emerit, cu: Nicolae Țăranu, Cleopatra Melidoneanu, George Hazgan, Constanța Cîmpeanu, Toni Buiacici, Valy Niculescu-Bugarin, Silviu Gurău, Silly Vasiliu, Viorel Chicideanu, George Groner, Dia Panaitescu, Marica Munteanu ș.a. În pauze: Emisiune de știință — ciclul „Despre atom" (II). Șah. În încheiere: Buletin de știri.

MIERCURI 3 APRILIE *17.00:* Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telejurnalul săptămînii; Industria electrotehnică la nivelul cerințelor actuale; Inovații și inovatori; Organizarea locului de muncă — factor principal în îndeplinirea sarcinilor de plan; Munca de cercetare în sprijinul producției; Ce purtăm în sezonul de vară; Tineri soliști de muzică ușoară *19.00:* Emisiunea pentru sate. Sfaturi pentru telespectatori. În încheiere: Buletin de știri.

JOI 4 APRILIE *18.30:* Universitatea tehnică la televiziune „Fabricarea anvelopelor" *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Emisiune pentru tineretul școlar: „A venit primăvara" *19.40:* Mozaic de scurtmetraje *20.40:* Muzeul regional de artă plastică Craiova. În jurul orei *21.00* Partea a II-a a concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (vezi programul radio). În încheiere: Buletin de știri.

SÎMBĂTĂ 6 APRILIE *19.00:* Jurnalul televiziunii *19.15:* Pentru pionieri și școlari: „O aventură pe Planeta Albastră" *19.55:* Romanțe cu Adriana Codreanu și Constantin Cocriș *20.20:* În fața hărții *20.30:* Filmul artistic „Balada husarilor" („Mosfilm") *22.05:* Muzică ușoară instrumentală cu orchestra condusă de Sile Vișan. În încheiere: Buletin de știri.

În pagina 21-23: programul de radio

LA ORDINEA ZILEI: campania agricolă

Începe bătălia însămînțărilor! Înainte de plecarea tractoriștilor pe ogoare, șeful de brigadă reamintește sarcinile fiecărui tractorist în parte.

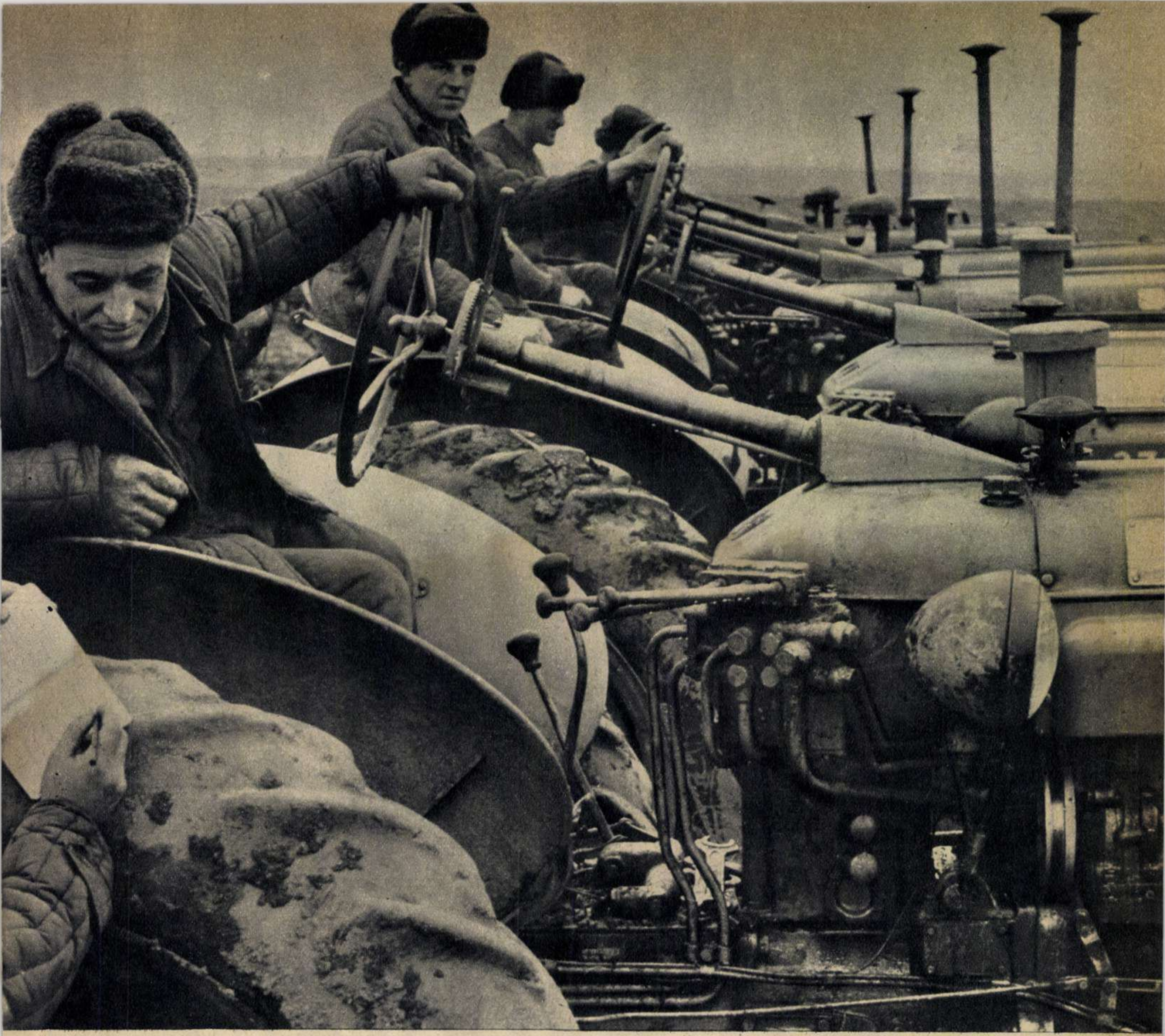

Ne aflăm la început de campanie agricolă de primăvară, zilele acestea fiind deosebit de importante pentru asigurarea recoltei.

Din experiența gospodăriilor colective fruntașe reiese faptul că, într-o măsură hotărîtoare, buna organizare a muncii mecanizatorilor și brigăzilor de colectiviști asigură executarea la timp și la un înalt nivel a lucrărilor agricole.

Pentru a cunoaște la fața locului aspectele din munca de pregătire a campaniei agricole de primăvară, am ales o gospodărie colectivă din cîmpia Bărăganului, în care pregătirii campaniei i se atribuie o deosebită atenție.

Este vorba de gospodăria agricolă colectivă din comuna Lupșanu, Raionul Lehliu. Această gospodărie are de însămînțat 343 ha porumb, 110 ha floarea-soarelui, 60 ha lucernă, 30 ha borceag, 50 ha sfeclă de zahăr, 25 ha mazăre etc.

Colectiviștii s-au pregătit din vreme, procurîndu-și întreaga cantitate de sămînță selecționată, căreia i-au făcut și încercarea puterii de germinație; au încheiat contracte de lucrări cu S.M.T.-ul și au reparat atelajele proprii.

Imediat după definitivarea planului de producție s-a trecut la defalcarea sarcinilor pe brigăzi și echipe, stabilindu-se suprafețele ce se vor cultiva cu diferitele culturi de către fiecare brigadă, ce lucrări se vor executa de către mecanizatori, precum și lucrările ce vor fi executate de către colectiviști.

Important este și faptul că aceeași brigadă de tractoriști lucrează de șase ani în gospodărie, iar șeful ei, Dumitru Drăgan, membru în consiliul de conducere al gospodăriei, cunoaște îndeaproape toate problemele colectivei. Aceiași tractoriști din anii trecuți vor lucra și anul acesta cu aceleași brigăzi de cîmp, folosindu-se astfel sudarea colectivelor de lucru, realizată în ceilalți ani.

Aparatul fotografic, prin imaginile ce le-a înregistrat pe peliculă, completează o prezentare a muncii ce se desfășoară în aceste zile în vederea îndeplinirii sarcinilor din campania agricolă de primăvară.

Şeful brigăzii de tractorişti Dumitru Drăgan şi şefii brigăzilor de cîmp primesc de la inginerul agronom indicaţii pe teren, în legătură cu însămînţările ce le au de făcut, conform planului de producţie al gospodăriei.

În prezenţa şefilor de brigăzi de cîmp, mecanizatorii fac determinarea pe semănătoare a cantităţii de seminţe la hectar.

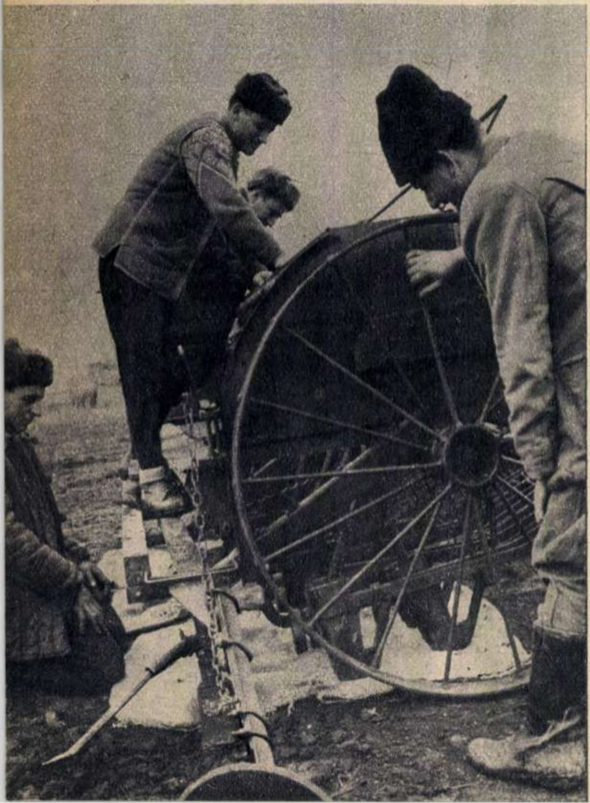

Se execută montarea grapelor lanţate la semănători.

Un nou sosit în metalurgie

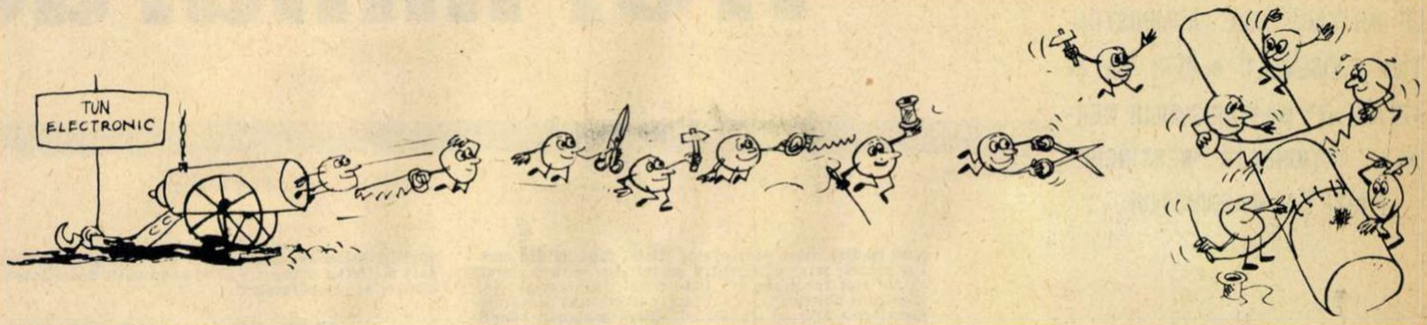

Tunul electronic

de prof. univ. Edmond NICOLAU

Prelucrarea metalelor necesită energie termică; acesta este un fapt îndeobşte cunoscut. Ştiaţi însă că energia necesară poate fi produsă nu numai prin ardere — ca în procedeul clasic — ci şi prin mijloace pur electronice?

Principiul utilizat este foarte simplu: materialele pe care dorim să le încălzim la temperaturi înalte sînt supuse unui adevărat bombardament electronic. Prin aceasta temperatura lor creşte considerabil.

Profităm de ocazie spre a aminti că bombardamentele electronice se utilizează în tehnică de mai mult timp. Le întîlnim, de pildă, şi în tuburile obişnuite de raze X. Dar să revenim la metalurgia electronică modernă şi în primul rînd să vedem cum este formată unitatea în care se realizează „bombardamentul".

Un bombardament... paşnic

Materialul supus prelucrării se prezintă sub forma unei tije; ea este legată la polul pozitiv al sursei de curent şi este înconjurată de un fel de inel, care constituie sursa de electroni. Un dispozitiv limitează împrăştierea electronilor, astfel încît se produce concentrarea „bombardamentului" pe o anumită secţiune a tijei respective.

Bineînţeles, pentru a obţine un randament satisfăcător este necesar ca să se videze incinta în care se află întregul aparat, presiunea trebuind să fie de mii de ori mai mică decît cea normală.

Topirea şi rafinarea metalelor în vid înaintat cu ajutorul bombardamentelor electronice constituie astăzi o operaţie ce se realizează pe scară industrială şi pentru cantităţi mai mari de metal.

În general, se utilizează două tunuri electronice, unul servind la topirea şarjei, în timp ce celălalt menţine cala de topire în condiţiile dorite. Uneori este posibil să se utilizeze un singur tun. S-au produs astfel blocuri metalice avînd 10 cm diametru şi 10 cm lungime. Se pot obţine pînă la 125 kg/h de materiale topite (cobalt), utilizînd o putere de numai 120 W.

În laboratoare, prin bombardamente electronice s-au putut secţiona şi blocuri de molibden. S-au înregistrat rezultate bune şi într-un alt domeniu, deosebit de important astăzi: purificarea semiconductorilor.

O altă aplicare interesantă este aceea a sudării prin bombardament electronic chiar şi a metalelor ce nu se pot suda prin procedeele clasice.

Avantajele acestui gen de sudură sînt mari. În primul rînd, operaţiile decurgînd în vid şi fără intervenţia unor agenţi străini, compoziţia chimică a metalelor nu se schimbă de loc. În al doilea rînd, concentrînd fasciculul de electroni şi deci căldura într-o zonă foarte mică, în rest structura materialelor sudate nu se schimbă.

S-a trecut de acum la realizarea unor instalaţii de sudură de mare putere. Este adevărat că o limitare a dimensiunilor pieselor — deci şi a metodei însăşi—provine din faptul că sudarea electronică trebuie să se efectueze în vid.

Razele X la lucru

Înainte de a încheia am dori să menţionăm încă o aplicaţie interesantă a electronicii în metalurgie.

O problemă care se pune în mod curent este aceea a observării structurilor cristaline din diferite aliaje. Această examinare se realizează în prezent printr-un procedeu destul de complicat. Anume, în primul rînd se execută o probă metalografică, adică se şlefuieşte o suprafaţă metalică, care se tratează cu diferiţi agenţi chimici. Apoi, la un microscop special, proba se examinează prin reflexia luminii.

Procedeul propus actualmente de specialiştii electronişti este mult mai simplu: el recurge la un fascicul electronic foarte fin, care explorează suprafaţa metalică. Bombardamentul efectuîndu-se cu electroni puternic acceleraţi, din punctul bombardat se degajă raze X, care sînt caracteristice fiecărei substanţe întîlnite în punctul respectiv. Razele sînt apoi analizate de un dispozitiv automat de analiză spectroscopică. Trebuie subliniat că pe această cale analiza cantitativă se face extrem de rapid şi cu o precizie de pînă la 0,1%!

Iată încă un exemplu de extremă fineţe realizat astăzi graţie dispozitivelor electronice şi numai graţie lor.

Ilustraţii de Liliana ROŞIANU

● FONDURILE SECRETE DE LA BANCA DIN FRANKFURT ● „ROY BERNARD CO" CAUTĂ ZIARIŞTI DOCUMENTAŢI ● CUM A AFLAT GERMANIA HITLERISTĂ PLANURILE MILITARE ALE ADMINISTRAŢIEI ROOSEVELT ● IERI CA ŞI AZI AGENŢII MILITARISMULUI GERMAN ACŢIONEAZĂ NESTINGHERIŢI LA WASHINGTON

Trei miliarde

Nu este greu de imaginat ce s-a petrecut la Washington în urmă cu cîteva săptămîni, cînd adjunctul ministrului de Război al S.U.A., domnul Gilpatric, s-a întors de la Bonn cu comenzi de armament convenţional în valoare de 3 miliarde de mărci. Ce înghesuială trebuie să fi fost în birourile Pentagonului, asaltate de armata de comis-voiajori ai firmelor care fabrică astfel de arme şi care îşi văd piaţa din ce în ce mai îngustată, ca urmare a faptului că acum afacerile cele mai grase se fac cu armament racheto-nuclear. Ca să nu mai vorbim de aparatul politico-propagandistic care a fost probabil pus în mişcare pentru a asigura sprijinirea de către guvernul Statelor Unite a cererii formulate de Bonn în schimbul acestor comenzi: un rol dominant în cadrul forţei nucleare atlantice preconizate de Statele Unite. Un client care plăteşte atît de gras trebuie doar servit, şi fabricanţii de armament nu au alt criteriu de a aprecia dacă o acţiune este în „interesul" Statelor Unite sau nu decît după cîştigul bănesc pe care îl vor realiza de pe urma unei politici sau a alteia.

UN GENERAL ÎN RETRAGERE ANGAJAT „PARTICULAR"

Evident, nici un ziar nu a publicat relatări revelatoare cu privire la acest episod. Dar există suficiente precedente şi fapte care fac ca în această privinţă chiar cea mai puternică imaginaţie să se dovedească săracă în comparaţie cu realităţile. Nu este întîmplător că la puţin timp după reîntoarcerea lui Gilpatric de la Bonn, la Washington a început să se vorbească tot mai intens despre revizuirea poziţiei Statelor Unite faţă de rolul Republicii Federale Germane în cadrul reorganizării blocului atlantic. După cum scrie corespondentul ziarului londonez „Daily Mail", această „revizuire" ar asigura „un nou rol semnificativ pentru Germania occidentală în afacerile nucleare". Acelaşi corespondent subliniază că lucrurile ar putea să se îndrepte „spre dezvoltarea Germaniei occidentale ca o putere nucleară care va opera la adăpostul firmei N.A.T.O. — organizaţie în care ea reprezintă de pe acum, după Statele Unite, cea mai mare putere din punctul de vedere a armamentului convenţional". Succesiunea acestor evenimente nu este de loc întîmplătoare.

Adesea, pe culoarele Pentagonului şi ale Congresului îşi face apariţia un om în vîrstă care, deşi îmbrăcat în civil, chiar şi după mers se poate vedea că nu este de loc străin de activitatea militară. Îl cunosc şi militarii, şi senatorii. Este generalul în retragere Julius Klein. Cum se face că, la vîrsta lui, în loc să se ocupe cu pescuitul sau cu grădinăritul, face anticameră pe la militari şi senatori? Încă cu o lună înainte de convocarea întîlnirii la nivel înalt care urma să aibă loc la Paris în anul 1960, Klein a fost angajat de „un comitet de vest-germani" să reprezinte interesele lor în schimbul unei sume anuale de 128.000 dolari. Actualii săi stăpîni i-au stabilit de la început următoarea sarcină: „Să asigure ca poporul american să înţeleagă problemele serioase care s-ar pune în faţa Germaniei (occidentale — n.r.) în cazul că se va ajunge la un anumit compromis cu sovieticii". Cînd Ministerul Justiţiei din Statele Unite a fost întrebat cine sînt stăpînii generalului Klein, reprezentanţii justiţiei americane, cu o candoare şi lipsă de interes pe care nu o dovedesc atunci cînd este vorba de reprimarea elementelor progresiste, au răspuns că pur şi simplu „nu au cunoştinţă". Banca din Frankfurt, unde s-au descoperit fonduri serioase puse la dispoziţia generalului Klein, fonduri din care i se plătesc retribuţii pentru activitatea sa, a declarat că ele sînt furnizate de „industriaşi, fruntaşi publici şi grupuri politice", dar a refuzat categoric să dezvăluie identitatea acestor „filantropi". Reprezentanţii băncii au subliniat că sub „nici o condiţie" nu vor face divulgări. Un corespondent al ziarului „Wall Street Journal" la Washington, Jerry Landauer, caracterizează astfel activitatea generalului Klein: „El este un consilier în probleme de relaţii publice şi reprezintă, printre altele, interesele vest-germane, furnizînd informaţii senatorilor în numele acestor interese şi apărînd cauza lor în faţa altor americani influenţi".

„Wall Street Journal" dovedeşte la rîndul său „discreţie" şi nu dezvăluie cine sînt „americanii influenţi" la care se referă. Ziarul se mulţumeşte — şi aceasta nu este puţin lucru — să atragă atenţia că asemenea „oameni care se ocupă cu relaţii publice şi caută să influenţeze opinia americană alcătuiesc o largă categorie de agenţi străini". Corespondentul adaugă şi faptul semnificativ că cei care scriu discursuri pentru membrii guvernului „se bazează adeseori în alcătuirea materialelor lor pe datele furnizate de asemenea oameni. Un astfel de personaj care se ocupă cu relaţii publice şi-a dovedit măiestria atunci cînd s-a constatat că unele date statistice elaborate de el şi-au găsit drum într-un discurs al preşedintelui".

DE LA „SULLIVAN AND CROMWELL" LA „ROY BERNARD CO"

Iată numai o parte din mecanismul care este pus în mişcare la Washington pentru a determina o politică favorabilă intereselor militarismului german. Spun o parte, pentru că s-a aflat, între altele, că la New York funcţionează chiar o firmă, „Roy Bernard Company", care se ocupă în mod oficial cu acţiuni propagandistice în sprijinul politicii guvernului de la Bonn. Printre metodele acestei firme se menţionează acordarea de răsplăţi, sub formă de bani şi cadouri, unor ziarişti de la diferite ziare şi reviste care acţionează prin scris în favoarea politicii militariste şi revanşarde a Republicii Federale Germane. Astfel, ziaristul Victor Riesel şi unul din comentatorii cunoscuţi ai radioului şi televiziunii americane, Barry Gray, au primit fiecare cîte 1.000 de dolari din partea lui „Roy Bernard Company" pentru „cheltuieli de documentare". Alţii, mai puţin

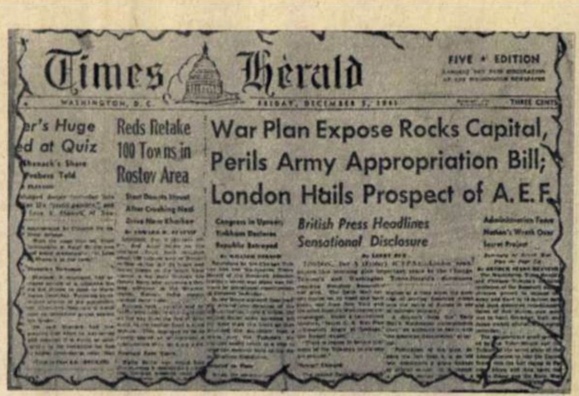
Times Herald

FIVE ★ EDITION

WASHINGTON, D. C.

FRIDAY, DECEMBER 5, 1941

THREE CENTS

r's Huge
d at Quiz

Reds Retake 100 Towns in Rostov Area

War Plan Expose Rocks Capital, Perils Army Appropriation Bill; London Hails Prospect of A. E. F.

British Press Headlines Sensational Disclosure

Numărul din 5 decembrie 1941 al ziarului „Washington Times Herald", care publică ecourile provocate de dezvăluirea planurilor secrete de război ale S.U.A. împotriva Germaniei hitleriste. *„Dezvăluirea planului de război —* **se spune în titlu —** *zguduie capitala. Legea pentru alocaţii necesare armatei, în primejdie..."*

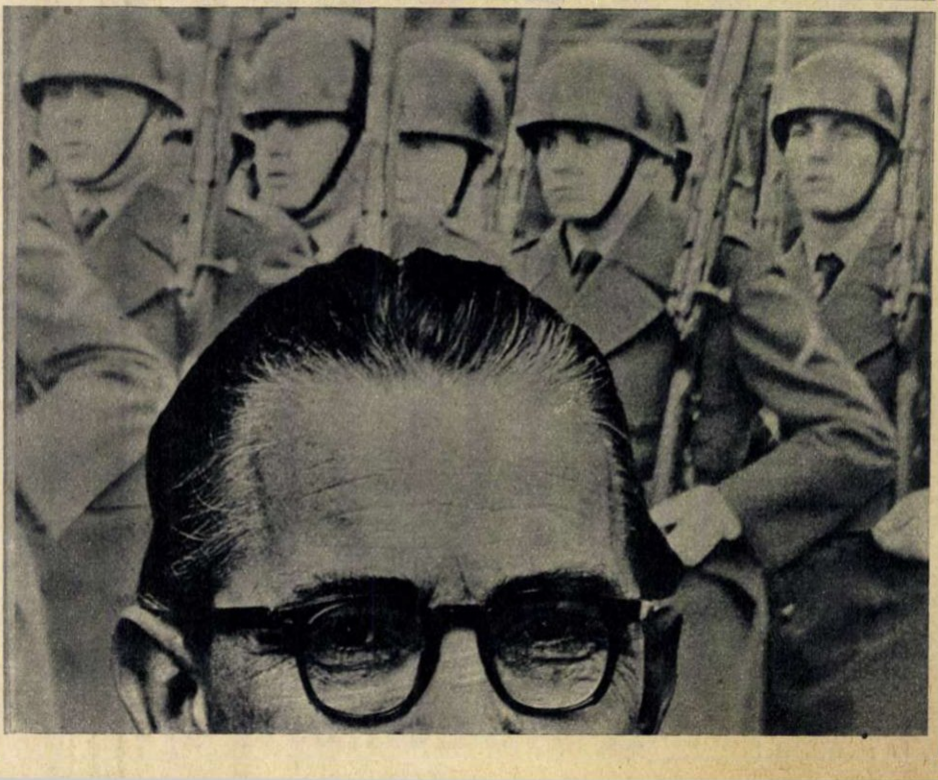

şi o „revizuire" politică

norocoşi, au primit sume între 20 şi 50 de dolari în repetate rînduri. Probabil nu s-au „documentat" atît de mult ca Riesel şi Gray!...

În organizarea acestei activităţi realmente subversive şi contrare intereselor poporului american, oamenii lui Adenauer nu sînt de loc originali. Ei nu fac decît să păşească pe urmele agenţilor hitlerişti şi să folosească, laolaltă cu noile „cadre" recrutate după război, vechea reţea organizată de oficinele lui Goebbels, şeful propagandei Reichului, şi ale amiralului Canaris, şeful serviciului de spionaj hitlerist. Este cunoscută de pildă activitatea nefastă desfăşurată în Statele Unite după venirea lui Hitler la putere de către firma juridică a fraţilor Dulles, „Sullivan and Cromwell", care reprezenta interesele principalelor monopoluri germane — trustul oţelului, I.G. Farbenindustrie, Bosch. Asemenea firme juridice, diferite alte birouri de „relaţii publice", avînd sprijinul cercurilor de afaceri americane grupate în jurul lui Standard Oil, General Electric şi al altor monopoluri, care erau legate prin fire multiple cu firmele germane, au organizat şi întreţinut campania politică a „izolaţioniştilor" împotriva intrării Statelor Unite în războiul antihitlerist.

Montanindu
SHELL Oil
Daimler
Farben
chemische In
Bad. Anilin IG F
Deutsche Bank
Rockefeller
DEGUSSA
nein

Sus: **Popoarele spun „Nu!" coaliţiei monopolurilor din S.U.A. şi R.F.G. care în trecut au provocat reînvierea militarismului german, abătînd asupra lumii cel de-al doilea război mondial. Afişul a fost difuzat de organizaţiile pentru pace din R.F.G.**

Stînga: **În spatele activităţii ministrului de Război vest-german se profilează Bundeswehrul revanşard. Fotografie simbolică publicată pe coperta revistei vest-germane „Der Spiegel" în timpul misiunii lui von Hassel la Washington.**

Merită menţionat în legătură cu aceasta un episod petrecut în decembrie 1941, ale cărui amănunte instructive au fost date de curînd în vileag, deşi nu pe deplin.

CÎND AMINTIRILE LUI FRANK WALDROP SÎNT ÎN PLINĂ ACTUALITATE

În volumul al treilea al jurnalului secret ţinut de fostul ministru de Interne al administraţiei Roosevelt, Harold L. Ickes, care a fost publicat după moartea sa, se arăta reacţia pe care a produs-o în cercurile conducătoare de atunci divulgarea, la 4 decembrie 1941, în ziarele „Chicago Tribune", „New York Daily News" şi „Washington Times Herald", a planurilor de război ale Statelor Unite împotriva Germaniei hitleriste, încă înainte ca ele să fie puse în aplicare. „Dacă am fi fost în război—scrie Ickes—publicarea acestor documente ar fi constituit înaltă trădare". Ickes atrage atenţia că el a insistat pe lîngă preşedinte ca unul din patronii acestor ziare, colonelul McCormick, să fie tradus în faţa curţii marţiale, fiind ofiţer în rezervă. „Nu mi s-a părut — notează Ickes — că preşedintele şi ceilalţi membri ai cabinetului erau în mod special interesaţi în această chestiune, deşi erau cu toţii furioşi de publicarea documentelor".

Recent, ziarul „Washington Post" a publicat o pagină cu amintiri ale lui Frank C. Waldrop, fost redactor şef al ziarului „Washington Times Herald" pe vremea cînd „izolaţioniştii", împreună cu un grup de militari din aviaţie, nemulţumiţi de rolul rezervat acesteia în planurile de război, au organizat publicarea în presă a unor astfel de planuri secrete. Evident: darea lor în vileag nu numai că-i avertiza pe hitlerişti, dar urmărea să furnizeze izolaţioniştilor un nou pretext pentru intensificarea campaniei lor împotriva intrării S.U.A. în război. Waldrop scrie că trebuie să fie clar că „noi (adică cei care au organizat divulgarea — n.n.) am primit sprijin de la cineva care deţinea o înaltă poziţie de cea mai mare încredere în cadrul administraţiei Roosevelt". Senatorul izolaţionist Wheeler avea legătură cu un căpitan de aviaţie de la Pentagon, care era folosit de o înaltă personalitate militară pentru a-l informa pe senator de acţiunile pe plan militar ale guvernului. Într-o seară căpitanul a adus un dosar întreg care purta titlul „Programul Victoriei" şi cuprindea planurile militare cu privire la participarea S.U.A. la războiul împotriva Germaniei hitleriste. Waldrop scrie limpede: „Vreau să arăt aci că nici un căpitan de aviaţie nu ar fi putut să fure de la superiorii săi un astfel de document şi să-l poarte prin Washington pe contul său propriu". Aşadar, el a primit planurile de la una din cele 7 personalităţi care aveau copii ale planului. Waldrop nu divulgă cine este autorul. Se mulţumeşte doar să spună că cercurile militare din rîndurile forţelor aeriene erau nemulţumite de rolul ce li se acorda în cadrul acestor planuri. La cîţiva ani după terminarea războiului, Waldrop a avut o discuţie cu unul dintre cei care au condus investigaţia în această problemă. El i-a spus: „Noi am aflat în 10 zile cine este autorul". Aflînd numele, Waldrop scrie: „Era o înaltă personalitate militară... Un general cu mare renume... El este acum mort. Nu mai poate fi tras la răspundere şi de aceea nu-l voi numi"...

Punînd mîna pe planuri, senatorul Wheeler a informat imediat ziarele amintite, care a doua zi le-au publicat sub titluri grase. Se poate oare face o apropiere între coaliţia de interese care a lucrat pe atunci la Washington în slujba Germaniei hitleriste şi coaliţia care acţionează astăzi în numele Bonnului? Se poate. Chiar Waldrop, pentru a explica sprijinul găsit pe vremuri de ziarele izolaţioniste în rîndul oficialităţilor militare şi guvernamentale, simte nevoia de a face o comparaţie între cele petrecute atunci şi cele ce se petrec acum în legătură cu comenzile de armament. El arată că în 1941 un general, pe nume Gerow, a primit ordinul *„să prezinte propuneri pentru eşalonarea în ordinea urgenţei a comenzilor de armament în cadrul unui plan industrial naţional integrat de război. Aceasta însemna, într-un limbaj mai simplu, că armamentul produs şi folosit de unii va trece pe primul plan, şi armamentul altora va trece pe planul doi. Întîlnim aceleaşi probleme astăzi în scandalul public în legătură cu racheta Skybolt..."* Se poate adăuga: cele 3 miliarde mărci comenzi militare promise domnului Gilpatric la Bonn—promisiune întărită cu prilejul vizitei la Washington a ministrului de Război vest-german von Hassel — înseamnă că armele unor fabricanţi de armament vor trece pe primul plan şi aceştia nu vor precupeţi nici un efort nu numai pentru ca comenzile să fie reţinute şi continuate, ci şi pentru asigurarea la Washington a unui sprijin constant politicii Bonnului.

Nicolae LUPU

Eugen TARU

Adenauer încearcă să obţină armament nuclear atît de la francezi, cît şi de la americani.

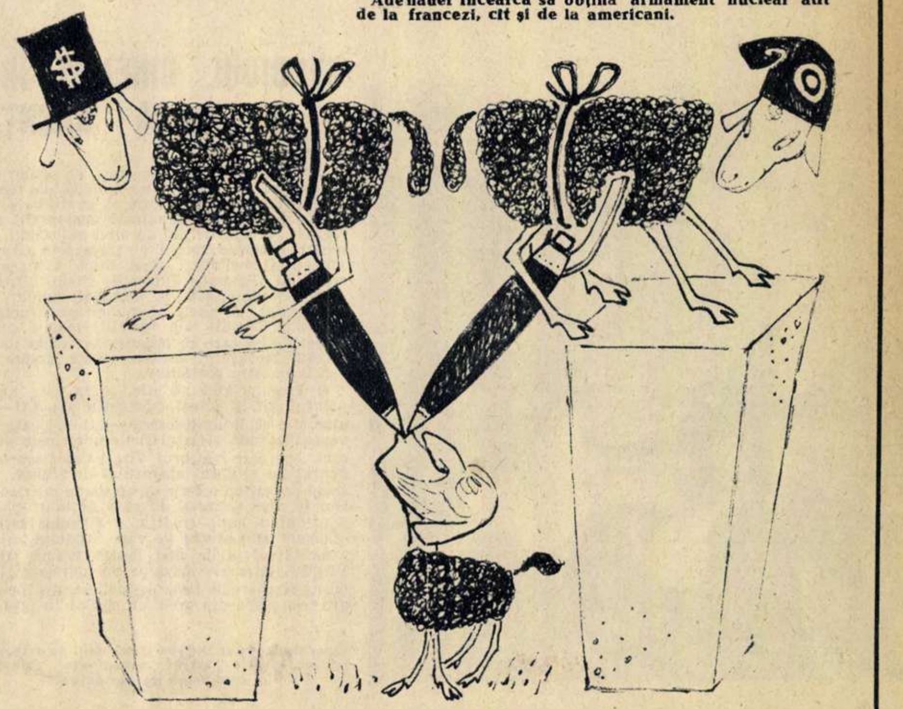

MIELUL „BLÎND"...

ACTUALITĂŢI cinematografice

Se pregăteşte filmarea unei scene din „Tudor".

DUPĂ 10 LUNI DE FILMARE

În iarnă îl întîlnisem pe regizorul Lucian Bratu la Sinaia. Îmi spuneam: se odihneşte, de bună seamă, după o muncă asiduă — aproape un an de filmare. Dar peste cîteva ore au apărut autobuzele cu emblema Studioului Bucureşti, şi o armată întreagă de specialişti înarmaţi cu cabluri, reflectoare, aparate cinematografice asedia Peleşul. Dansatoare graţioase (balerine de la Teatrul de Operă şi Balet din Bucureşti) alunecau în ritmuri orientale pe covoarele moi ale sălii maure din castelul-muzeu.

Echipa filmului „Tudor" nu avusese pînă atunci, în 10 luni de filmare, nici o săptămînă de răgaz. Regizorul ne spune:

— În timp ce eu şi operatorul (C. Ciubotaru) vizionam materialul filmat, ceilalţi colaboratori pregăteau în exterioare ori pe platouri complicatele filmări pe care le aveam de realizat în zilele următoare. Ca şi cei de la „Lupeni 29", am lucrat cu mii de oameni. Numai în episodul traversării Oltului, noaptea, cu făclii aprinse (spectacolul ne-a impresionat şi pe noi, cei din echipă), am dirijat cîteva mii de figuranţi destoinici, care se simţeau mîndri că fac parte din „armata lui Tudor". „Proclamaţia de la Padeş" a stîrnit un viu entuziasm colectiv, începînd cu actorii, maeştri ai scenei romîneşti, şi terminînd cu figuranţii veniţi prima oară la o filmare.

— După cum se anunţă deci, „Tudor" va fi o producţie cinematografică de mare amploare...

— Ca orice reconstituire istorică va avea, desigur, momente cinematografice de mare intensitate, bătălii, desfăşurări de mase. Am căutat însă să subordonăm spectaculosul, pitorescul, liniei principale a dramaturgiei: maturizarea lui Tudor care, din răzvrătit spontan împotriva orînduirii feudale devine, sub influenţa poporului, înţelept conducător al unei armate revoluţionare organizate.

— Un film-portret, aşadar?

— Mai curînd un film-portret al maselor revoluţionare conduse de Tudor, un film-portret al răscoalei populare de la 1821.

— Colaborarea cu scenaristul Mihnea Gheorghiu s-a extins şi în etapa filmărilor?

— De bună seamă, întrucît platoul îţi îmbogăţeşte întotdeauna viziunea iniţială.

— Raporturi creatoare cu ceilalţi colaboratori ai filmului?

— Fără ele nu s-ar fi putut duce la capăt vasta antrepriză artistică. Un singur exemplu, dar sînt multe: munca însufleţită a scenografilor, pictori decoratori şi pictori de costume: Filip Dimitriu, N. Teodoru, Hortensia Georgescu. Au avut de construit complexe arhitecturale grandioase, de conceput sute de schiţe ale costumelor epocii.

— După criteriul strictei respectări a istoriei?

— Mai degrabă al stilizării, reducerii la elementele esenţiale ale epocii, astfel încît palatele bizantine, covoarele, ciubucele ori bărbile să nu îngreuneze definirea caracterelor, circuitul viu, firesc, al ideilor rostite în film. Tot în privinţa colaboratorilor, vă amintesc un succes al nostru: talentatul autor al Oratoriului „Tudor Vladimirescu", Gheorghe Dumitrescu, inspirat de materialul filmat, s-a decis să compună pentru noi — vă veţi convinge şi dv. — o partitură specială, cu totul originală, valoroasă.

— Dorinţe?

— Dorim ca filmul „Tudor" să-şi îndeplinească nobila menire de a cultiva mîndria patriotică faţă de tradiţiile glorioase ale poporului romîn; ca el să fie — în ciuda celor aproape 150 de ani care ne despart de acţiunea descrisă — o operă vie, contemporană.

Alice MĂNOIU

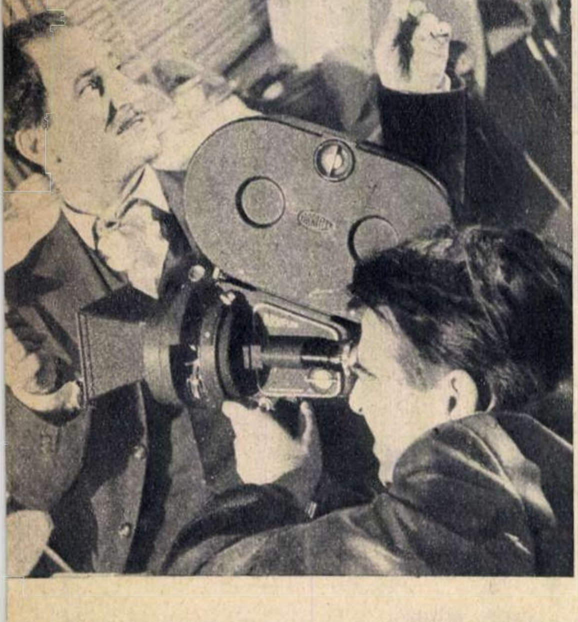

Operatorul Paul Holban filmîndu-l pe actorul Şt. Mihăilescu-Brăila într-o scenă din „Mărturisirile unei mese de restaurant".

STUDIOUL CINEMATOGRAFIC „AL. SAHIA" ANUNŢĂ:

● Trotuşul a devenit erou de film. Cineaştii Studioului „Al. Sahia" au colindat săptămîni de-a rîndul pămînturile pe care el le străbate, consemnînd pe peliculă o adevărată monografie a acestei regiuni. Vremurile noi au adus sălbaticii sale frumuseţi naturale sporul de frumuseţe al peisajului industrial socialist. Creat după scenariul şi în regia lui Gheorghe Horvath, filmul „Trotuşul şi oamenii" realizează, în limbajul lapidar al documentarului, un poem al muncii constructive: oraşele noi înălţate din temelii, marile combinate petrochimice care au impulsionat viaţa industrială a văii Trotuşului vorbesc, toate, despre măreţia epocii noastre socialiste.

● Precum bine se ştie, masa este un obiect neînsufleţit. Şi totuşi, mărturiile ei pot fi — pentru cine ştie să le desluşească — cît se poate de elocvente. Dovadă „Mărturisirile unei mese de restaurant", pe care regizorul Virgil Calotescu le-a înregistrat cu ajutorul aparatului de filmat, masa în speţă povestind o serie de episoade satirico-umoristice la care a asistat în chip de martor „ocular". Continuînd buna tradiţie a filmelor satirice cu eficienţă educativă, pe care Studioul „Al. Sahia" a încetăţenit-o de mai multă vreme, filmul lui Virgil Calotescu vizează pe cei îndrăgostiţi cu prea multă fervoare de licoarea lui Bacchus, pe chiulangiii ce-şi pierd din orele de muncă în faţa meselor de restaurant, pe ospătarii cu deprinderi prea puţin lăudabile.

● 3 × 3 = 9. Nu e numai o elementară operaţie de aritmetică ci şi titlul unui film documentar de scurtmetraj care dezbate legătura dintre părinţi şi şcoală şi la ale cărui filmări lucrează în prezent regizorul Gabriel Barta. Profesoara din film susţine de la catedră: „În această clasă de copii sînteţi tot timpul prezenţi şi dv., părinţii". „Este teza pe care filmul nostru încearcă să o ilustreze — ne spune Gabriel Barta. Clasa «invizibilă» a părinţilor este adusă în faţa obiectivului, luînd în bănci locul copiilor. Aici, în această clasă, care este locul de muncă al celor mici, sînt aşezaţi părinţii ce merită a fi aduşi pe «banca acuzaţilor». Adică acei părinţi care se socotesc dispensaţi de educarea copilului lor din momentul în care acesta a păşit pragul şcolii..." Fără a-şi lua un aer moralizator, filmul dezvăluie pe un ton cînd hazliu, cînd liric, o serie de comportări greşite şi neglijenţe în munca de educaţie a copiilor. Drept care, merită a fi văzut de toţi părinţii...

● „Senior Nicolas Dragota" locuieşte în satul Rudăria, Raionul Bozovici, şi luptă de ani şi ani, cu nestinsă pasiune, pentru aclimatizarea unor plante de mare productivitate pe teren arid, nefertil. „Seniorul", care întreţine o largă corespondenţă cu cercetători şi institute ştiinţifice din străinătate şi care cunoaşte cîteva limbi străine, care ţine comunicări ştiinţifice la academie, este un ţăran colectivist, un autodidact. Regizorul Pavel Constantinescu şi-a asumat misiunea de a ne povesti istoria pasionatelor cercetări ale lui Nicolae Dragotă, care de-abia astăzi se pot împlini cu adevărat: el a primit din partea gospodăriei colective din sat posibilitatea de a-şi desfăşura studiile în cadrul unui adevărat laborator. Şi nici unul din consătenii lui din Rudăria nu mai este acum uimit cînd poştaşul îi aduce lui „tovarişci", „monsieur", „senior" Dragotă scrisori de la specialişti din întreaga lume...

O VOM REVEDEA PE VERA MAREȚKAIA

N-am mai văzut-o de mult pe ecrane pe aceea care a dat un chip de neuitat femeii Deputat, Partizanei, Mamei.

O recentă realizare a Studioului cinematografic „Dovjenko" din Kiev ne va prilejui reintîlnirea cu apreciata actriță care a știut, în rolurile ei, să îmbine căldura și farmecul feminin cu noblețea monumentală a luptătoarei pentru cauza revoluției, pentru apărarea pămîntului rusesc cotropit de dușmani.

Mihailina Iasen, noul ei personaj din filmul „Printre oameni buni", e o țărancă din Ucraina subcarpatică, mama adoptivă a unei fetițe rătăcite pe acele meleaguri în primele zile ale războiului. Conflictul se naște în sufletul ei atunci cînd fetița, căreia îi dăruise o adevărată dragoste de mamă, îi cere să-i spună adevărul despre legătura de rubedenie dintre ele. Are ea dreptul să tulbure pacea sufletească a copilului, cînd nici nu se știe dacă părinții ei mai trăiesc? Dar dacă există o mamă adevărată? Poate că fetiței i-ar fi mai bine cu ai săi! Călcîndu-și pe inimă Mihailina caută, scrie Biroului central de cercetări. Atunci cînd într-adevăr iese la iveală că mama Natașei trăiește, mama adoptivă nu ezită; de dragul fericirii copilului ea renunță la Natașa. Pe peronul unei mici gări de munte cele două mame se întîlnesc. Scena e greu de descris în cuvinte. Negrăita emoție a acestui moment nu putea fi exprimată decît prin chipul de o cutremurătoare umanitate al Verei Marețkaia, cu miile de nuanțe lunecînd peste el cu viteza amețitoare a unui caleidoscop.

În fotografie: „Spune, mamă! Tu m-ai născut?"—o întreabă micuța Natașa pe Mihailina (Vera Marețkaia).

MISTERUL „FELLINI 8½" S-A LIMPEZIT

De luni de zile paginile presei cinematografice mondiale se ocupă de noul film al lui Fellini. Reportajele trimise din Roma se intitulau: „Enigme în jurul lui Fellini", „Ghicitoarea romană", „Misterul Fellini 8 ½" etc. De curînd însă noua realizare a autorului unor filme de renume mondial ca „La strada", „Nopțile Cabiriei" și „La dolce vita" a văzut lumina ecranului. Premiera de gală a avut loc la cinematograful „Fiamma" din Roma, în prezența publicului snob al capitalei italiene, dar și a cîtorva din cele mai de seamă personalități ale filmului italian — Michelangelo Antonioni și Monica Vitti, Anna Magnani și Antonella Lualdi — venite să-și manifeste simpatia față de autor.

„Misterul" se ivise în urmă cu un an, cînd Fellini anunța drept titlu al filmului în pregătire enigmaticul „8½". Despre conținutul filmului nu știa nimeni nimic. Nici unul dintre actori nu citise scenariul, iar replicile le erau uneori comunicate chiar pe platou, cu cîteva minute înainte de filmare. Nici un gazetar nu avusese acces pe locurile de filmare și cei mai întreprinzători dintre ei au trebuit să pîndească echipa și să folosească teleobiectivele pentru a surprinde cîteva aspecte din timpul turnării. Pe o vastă porțiune a litoralului, nu departe de Ostia, au fost construite decoruri gigantice aducînd cu turlele de sondă sau cu rampele de lansare pentru rachete cosmice. În mijlocul acestei autentice atmosfere de povestire științifico-fantastică, regizorul manevra, după un plan numai de el cunoscut, o întreagă armată de figuranți și actori, în frunte cu Marcello Mastroianni, Anouk Aimée, Sandra Milo, Claudia Cardinale, Rosella Falk.

Încetul cu încetul, taina începu să se destrame. Mastroianni întruchipa figura unui regizor de film. Acțiunea se petrecea, așadar, în lumea cinematografiei. Fuseseră zăriți cîțiva pitorești, reprezentanți ai profesiunii de producător, cu trabucul de rigoare și însoțiți de inevitabila „starletă". Fuseseră filmate și cîteva zgomotoase conferințe de presă, cu ziariști insolenți și vedete răsfățate. Mai apăreau — motiv frecvent în recuzita felliniană — oamenii circului: clovni, jongleuri, echilibriști... Chiar și taina titlului a fost în cele din urmă descifrată. Autor a șapte filme și două sferturi (nuvelele semnate de el în filmele colective „Amore in citta" și „Boccaccio 70"), Fellini nu găsise alt titlu provizoriu pentru noua sa operă decît... „Opus 8 și jumătate". Mai tîrziu, pentru a nu pierde din efectul de publicitate al acestui titlu mai mult decît original, a făcut din provizorat o permanență.

Filmul „8½" este — a recunoscut-o în cele din urmă și autorul — o operă autobiografică. Regizorul de film, interpretat de M. Mastroianni cu o mască imitîndu-l fățiș pe Fellini, trăiește drama unui creator dezorientat și încolțit de presiunea unei lumi ostile, care-l condamnă la neputință, la sterilitate artistică. Lupta eroului pentru a se elibera de obsesiile unei copilării sufocate de o educație religioasă dogmatică și ignorantă, revolta sa împotriva atacurilor nedrepte ale criticii pornite să-l nimicească, încercările sale de a găsi un echilibru în viața sa profesională și intimă, toate se împletesc într-o pasionată căutare a adevărului. Alternînd planul real cu cel interior, în care se învălmășesc amintiri din copilărie cu momente de halucinație, filmul dezvoltă sub o formă subtilă tema atinsă și în „Dolce vita", aceea a derutei morale a unei anumite intelectualități din societatea occidentală de azi.

Departe de a fi fost o simplă „cochetărie publicitară", misterul în care Fellini și-a învăluit opera în tot timpul realizării ei s-a dovedit o precauțiune necesară. „Filmul meu e o confesiune — declară autorul. Aveam realmente nevoie să fiu singur".

Concluzia optimistă a filmului, scrutarea lucidă a propriei sale realități și a realității înconjurătoare, destrămarea miturilor care-l apăsau pe erou încă din copilărie, distrugerea conceptelor morale ale unei biserici catolice de tip medieval lasă să se prevadă că și în evoluția artei lui Fellini s-a deschis o etapă nouă. O etapă a limpezirilor.

Ana ROMAN

În fotografii: Claudia Cardinale și Federico Fellini, regizorul filmului „8½".

muzica

DISCOTECA ȘI EDUCAȚIA MUZICALĂ

Raioanele cu discuri din magazine sînt din ce în ce mai solicitate. Pasiunea colecționării discurilor crește impetuos în rîndurile iubitorilor de muzică. Valoarea unei pasiuni depinde însă de țelul care o călăuzește.

A aduna discuri numai pentru a-ți umple agreabil timpul liber înseamnă să nu folosești decît o infimă parte din ceea ce ele îți pot oferi. Discul poate fi un admirabil mijloc de educație muzicală, deoarece el ne permite să ascultăm de mai multe ori o compoziție, iar audierea repetată este una din condițiile esențiale ale înțelegerii muzicii. Pentru ca discoteca să ne poată forma o cultură muzicală temeinică este însă nevoie ca ea să fie alcătuită după anumite criterii estetice. Nu orice disc posedă o înaltă eficacitate educativă. Există chiar discuri care prin conținutul muzicii și calitatea interpretării cultivă la ascultători prostul gust. Trebuie așadar să știi a te orienta în multitudinea de titluri pe care le vezi înșiruite în catalogul din magazine. Întreprinzînd alcătuirea unei discoteci, trebuie neapărat — dacă încă nu ți-ai format un criteriu solid de selecționare a valorilor — să recurgi la sfatul unui prieten mai experimentat.

Înainte de toate, este bine să ne preocupăm ca discoteca să cuprindă principalele mari stiluri și curente, numai astfel putînd să ne formăm o cultură multilaterală și să nu cădem sub tirania deformantă a unor predilecții înguste. Ideal este ca o discotecă să fie concepută și realizată ca un foarte condensat rezumat al istoriei muzicii, și acest ideal nu este greu de tradus în practică, magazinele noastre de discuri fiind destul de variat aprovizionate. Procurîndu-ne piesele reprezentative pentru fiecare din marile epoci ale muzicii (Renaștere, preclasicism, clasicism, romantism, școli naționale, muzică contemporană) ne creăm o bază de pe care putem întreprinde lărgirea și adîncirea discotecii. Lasso, Vivaldi, Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Ceaikovski, Prokofiev, Enescu ar putea fi pilonii acestei temelii, ceea ce nu înseamnă că Vivaldi n-ar putea fi înlocuit prin Corelli, Chopin prin Liszt, Prokofiev prin Șostakovici. Pot exista multiple variante. Ne vom îndrepta apoi spre compozitorii care întregesc tabloul unei epoci muzicale (de pildă, Schubert, Schumann, Berlioz, Mendelssohn-Bartholdy pentru romantism, Dvorak, Grieg, Mussorgski pentru școlile naționale) sau marchează momente de trecere între epoci (Debussy, spre exemplu, ca premergător al epocii contemporane).

George BĂLAN

(Continuare în numărul viitor)

cartea

Demostene Botez: „NOAPTEA LUMINATĂ"

„Noaptea luminată" ne prilejuiește o reintîlnire cu principalele însușiri artistice ale poetului Demostene Botez, în ipostaza sa de prozator. Regăsim în povestirile recentei sale cărți cunoscuta-i sensibilitate în zugrăvirea caracterelor, în evocarea unei atmosfere psihologice încordate sau în descrierea peisajului. Iar mai presus, stăruința lăudabilă în descifrarea prezenței noului oriunde se manifestă el, fie explicit, fie ascuns în miezul lucrurilor.

Cele mai multe dintre paginile volumului se adresează prezentului; doar primele două nuvele evocă crîmpeie din trecutul mai depărtat sau mai apropiat, accentul căzînd, cum era și firesc, pe ciocnirea dintre exploatați și cei care îi asupresc. Cumplita încercare prin care trece, în timpul răscoalelor de la 1907, fiul de țăran Gheorghiță Bîrjoveanu ne apare descrisă cu autentic dramatism („Cea dintîi luptă"). Următoarea bucată, „Chiaburul Ion Grosu", dezvăluie portretul unui bogătan stăpînit de patima înavuțirii cu orice preț. Personajul se înscrie în galeria acelor apariții negative ce întruchipează apusa lume a banului pe care Ion Grosu o însoțește în declinul ei inevitabil.

Dintre schițele și povestirile consacrate actualității și inspirate din realitatea acestor zile menționăm în special o serie de lucrări care dau afirmării moralei socialiste un relief deosebit. În „Ce face mulțimea" este surprinsă cu subtilitate închegarea unei solidarități a întregului sat în fața primejdiei pe care o constituie revărsarea iazului din vecinătate. Inundația este evitată cu prețul eforturilor reunite ale colectiviștilor și țăranilor individuali. Acest act naște dorința în cei din urmă de a se alătura celor dintîi pe drumul muncii în comun. Oarecum înrudită, ni s-a părut și „Noaptea luminată", concepută pe aceeași linie analitică de investigare a universului sufletesc al unor țărani ce iau, după o matură cumpănire, decizia de a rupe cu vechile lor concepții egoiste, circumscrise spiritului de proprietate.

Adeziunea la formele noi de viață nu este un gest convențional, el implică o sporită responsabilitate. Demostene Botez pune în lumină procesul, adesea sinuos și dificil, al asimilării noilor valori în conștiința eroilor. Astfel „Cazul doctorului Slăvescu" subliniază crescînda grijă față de om a unui medic de azi. „Lecția" reface aceeași problematică în sensul că regretul pentru o slăbiciune de demult mobilizează fondul pozitiv al personajului și îl ajută să se regăsească, să refacă acordul cu propria-i omenie. (Mai puțin verosimilă coincidența din final, cînd „vinovatul" află că a fost salvat chiar de cel față de care păcătuise în tinerețe.)

În sfîrșit, frumoasa nuvelă „Cîntecul privighetorilor", delicată cercetare a afirmării noului în mediul unei tinere căsnicii, se înscrie tot în sfera problematicii etice. Datorită mesajului clar al cărții, comunicării lui convingătoare, „Noaptea luminată" constituie o culegere de proză valoroasă, relevînd totodată prospețimea creației unui scriitor mereu atent la frămîntările epocii sale.

H. ZALIS

Povestea unor tablouri

Despre tablourile celebre se pot scrie — și s-au scris — pagini senzaționale. Viața lor a cunoscut întîmplări dramatice și peregrinări aventuroase, destinul lor s-a aflat nu o dată la voia întîmplării, a vînzărilor la licitație ori a moștenirilor spectaculoase. „Mona Lisa“ a fost furată mai întîi în secolul trecut (fiind readusă în mod misterios), apoi din nou, în 1911 („din patriotism“, a declarat patetic Vincenzo Perugia, făptașul — compatriot al lui Leonardo); un bolivian, tulburat de neobositul ei zîmbet enigmatic, i-a aruncat în 1957 o piatră, sfîșiindu-i brațul, în timp ce un admirator necunoscut a vizitat-o zilnic, între 1919 și 1939, contemplîndu-i chipul ore întregi, pînă ce portarul îl anunța că e ora închiderii Luvrului. Acum Gioconda a făcut un voiaj în S.U.A. și toată presa occidentală a comentat că e cea mai scumpă femeie din lume, ea valorînd — la vîrsta de 457 de ani — mai mult cu 4 miliarde franci vechi (celebra pictură fiind apreciată la 50 miliarde franci) decît luxosul pachebot „France“, în care i se rezervase cea mai bună cabină...

Tablourile acestea, în care o mînă măiastră a dat nemurire unui zîmbet fugar sau unei priviri neliniștite, ajung, uneori, după ce străbat meridianele și secolele, și „acasă“: în marile muzee, acolo unde așteaptă întîlnirea cu cel cărora le-au fost sortite — publicul.

V-ați întrebat vreodată, în fața celebrei pînze a lui Rembrandt, a celor trei tablouri de El Greco sau a „Uciderii pruncilor“ lui Bruegel, care le-a fost zbuciumata istorie pînă ce și-au găsit liniștea și menirea în sălile Muzeului de artă al R.P. Romîne, sub luminile savant gîndite și proiectate asupra lor? Întrebarea ne-am pus-o și noi și, încercînd să-i răspundem, iată ce am aflat.

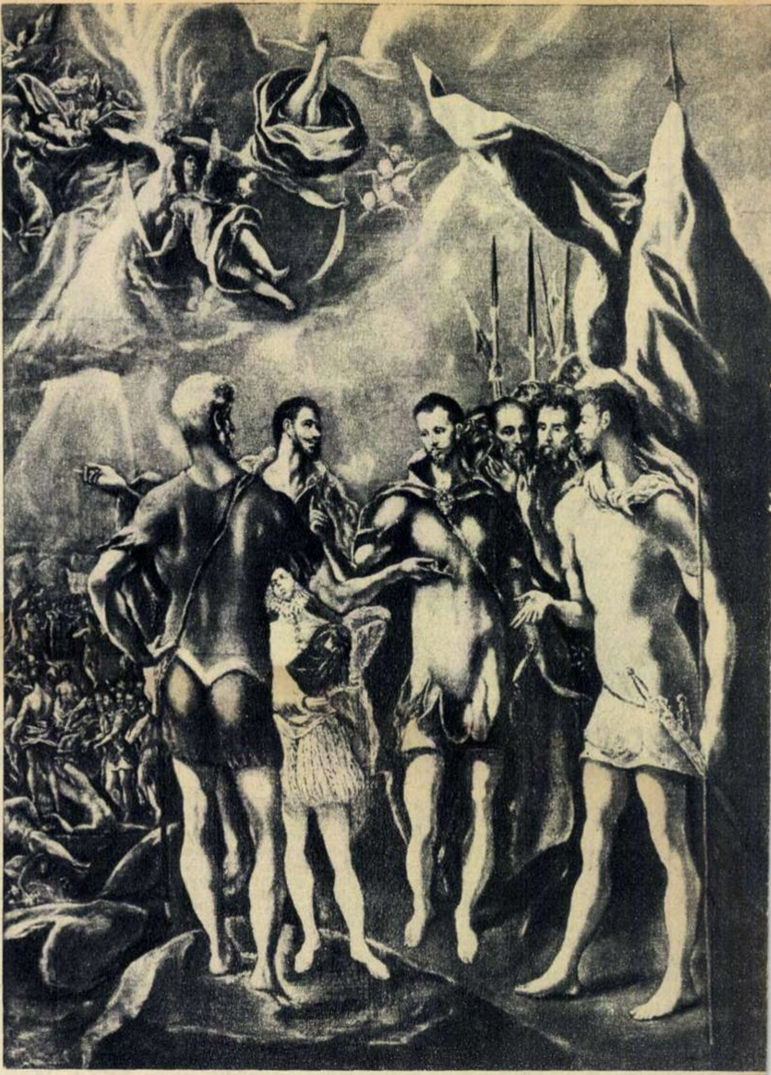

EL GRECO: „Martiriul sfîntului Mauriciu“.

EL GRECO REFUZAT

Cîțiva cavaleri cu corpuri nefiresc de alungite și chipurile subțiate discută între ei cu o calmă și filozofică tristețe. E ceea ce tablourile vremii consemnau drept o „sacra conversazione“ și intra pe deplin în gusturile bigotei aristocrații spaniole a secolului XVI. Numai că pînza aceasta se numea „Martiriul sfîntului Mauriciu“ și pictorul — în viziunea sa cu totul personală — a înghesuit în colțul din stînga tabloului scena ce trebuia să-i formeze subiectul: masacrarea de către romani a legiunii recrutate la Teba, legiune creștină condusă de Mauriciu, care a refuzat să facă sacrificii zeilor păgîni, acceptînd în schimb, fără a opune vreo rezistență, să fie exterminată în întregime.

Filip al II-lea al Spaniei comandase acest tablou lui Domenicos Theotocopulos Epoiese, pictorul grec care se stabilise în 1577 în Spania după ce, trecînd pentru o perioadă în Italia, învățase de la marii maeștri italieni arta formelor și a culorilor. Îl comandase pentru capela Escorialului, dar tabloul nu a fost niciodată expus în capelă: nu i-a plăcut monarhului — care avea pretenții de cunoscător rafinat în ale artei — pentru că nu respecta canoanele compoziționale și coloristice ale picturii vremii.

Și iată cum marelui, ciudatului El Greco — așa îl numiseră pe cretan contemporanii săi — îi este preferat un pictor italian, iar cei doi ani cît lucrase el la tablou — între 1580 și 1582 — se încheie cu un eșec.

... Cînd, după moartea pictorului, s-a făcut în casa sa din Toledo un inventar al lucrărilor aflate aici, s-au găsit, se pare, printre numeroasele picturi și replici pe care Greco obișnuia deseori să le facă după propriile sale pînze, și cîteva reprezentări ale „Martiriului sfîntului Mauriciu“. Una din acestea a ajuns în țara noastră... Cum? Ce s-a întîmplat cu tabloul din acel an 1614, cînd s-a stins din viață El Greco? Care i-a fost itinerariul început la Toledo și terminat la București? Fișa lucrării — alcătuită cu scrupulozitate științifică de cercetătorii muzeului — indică în limbajul său lapidar: „Provine din colecția Louis Philippe d'Orléans; intră în colecția lui Carol I, fiind cumpărată de la F. Bamberg; aflată în 1948 la Peleș“.

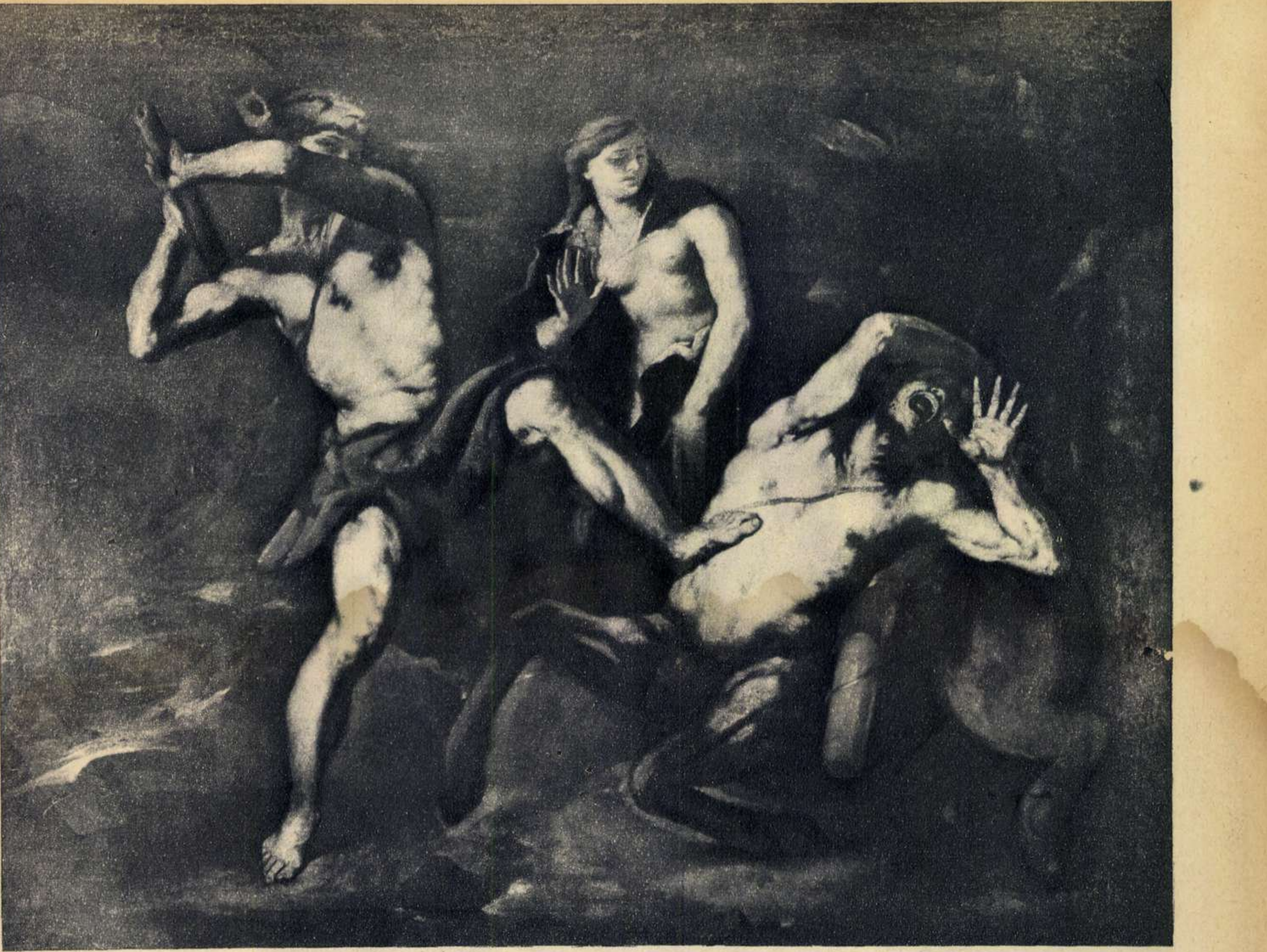

RIBERA: „Lupta lui Hercule cu centaurul Nessus“.

CU BARONUL TAYLOR ÎN CĂUTAREA PÎNZELOR CELEBRE

Pe Louis Philippe, un alt monarh cu pretenţii de estet, începe să-l roadă, pe la 1835, o mare ambiţie: visa o colecţie personală de tablouri spaniole, hispanismul fiind pe atunci foarte gustat în literatura şi arta Franţei. Drept care, îl convoacă într-o întrevedere cu totul particulară pe baronul Taylor, îi încredinţează un milion de franci şi îl trimite incognito în Spania, împreună cu doi pictori apreciaţi ai vremii — Blanchard şi Dauzats — pentru a-i achiziţiona în secret (oficial nici o pictură nu putea fi scoasă din Spania) tablouri celebre. O alegere mai bună nici că putea fi făcută: militar priceput, diplomat isteţ, scriitor şi om de teatru, acest multilateral Taylor avea, pe lîngă vocaţia de vagabond, şi talente de negustor: el procurase Franţei Obeliscul din Luxor la preţul de 83.000 franci aur din cei 100.000 care i se dăduseră în acest scop la plecare! Doi ani întregi vizitează Taylor şi companionii săi mănăstirile, catedralele şi prăvăliile negustorilor Madridului, Sevillei, Cadixului, Valenciei, întorcîndu-se acasă cu o colecţie spaniolă impresionantă: 402 portrete şi compoziţii. În ultimele zile ale anului 1837 are loc la Luvru, în cele cinci săli ale Colonadei, un memorabil vernisaj nocturn: la lumina torţelor purtate de 20 de lachei, invitaţilor lui Louis Philippe li s-a dezvăluit lumea aceasta stranie, cu călugări palizi şi asceţi, cu sfinţi chinuiţi, cu scene tragice, totul inundat în culori sumbre, apăsătoare. Erau aici opt tablouri de Goya, nouăsprezece Velasquez, treizeci şi opt Murillo, douăzeci şi cinci Ribera, optzeci şi unu Zurbaran, nouă El Greco. Printre lucrările acestuia din urmă se aflau „Martiriul sfîntului Mauriciu“ şi „Adoraţia păstorilor“, pe care le puteţi vedea la Muzeul R.P.Romîne...

...În Franţa se mai păstrează azi din această mare colecţie doar şase tablouri: silit fiind de revoluţie să abdice în februarie 1848, Louis Philippe îşi trimite colecţia în Anglia şi, cîţiva ani mai tîrziu, în 1853, moştenitorii săi (fostul monarh murise în 1850) îi vînd la licitaţie tablourile pe preţuri de nimic: pe „Bătrînele“ lui Goya s-au dat 4 lire, pentru „Adoraţia păstorilor“ lui El Greco — 10 lire. Este vorba de această „Adoraţie a păstorilor“ care ne aparţine acum nouă. Atunci ajunsese însă în mîna consulului german Felix Bamberg, împreună cu multe alte tablouri de mare valoare. Trecînd din mîinile acestuia în cele ale lui Carol I de Hohenzollern, tabloul n-a mai trăit nici un fel de peripeţii, totul reducîndu-se la o tranzacţie comercială.

După moartea diplomatului german (care a stat mulţi ani în ţara noastră, fiind un prieten al Hohenzollernilor), mare parte din colecţia lui a fost achiziţionată de Carol I; palatele regale au fost umplute cu pînze celebre cumpărate din „modestul“ salariu monarhic pe care primul Hohenzollern îl fura din truda poporului.

Pe tablourile acestea au alunecat timp de zeci de ani, plictisite şi indiferente, doar privirile camarilei regale. Şi totuşi... În 1898 Léo Bachelin, bibliotecarul regelui, face un „generos“ act de cultură, publicînd — fireşte, în franceză — o carte cu reproduceri despre colecţia de pictură a lui Carol I: „După ce a reunit o importantă galerie în rezidenţele sale din Sinaia şi Bucureşti, El (monarhul, al cărui pronume nu putea fi scris decît cu o reverenţioasă majusculă — n.n.) a vrut să o facă accesibilă marelui public, încredinţîndu-mi misiunea de a scrie această lucrare“. „Marea generozitate“ regală consta deci într-o tipăritură: cartea lui Bachelin, scrisă în franceză, a fost mulţi ani singura posibilitate pentru poporul romîn de a afla ce pînze celebre se află în ţara sa, cumpărate din truda sa...

Din 1948, multe din tablourile lui El Greco, Ribera, Rembrandt, Rubens, Bruegel şi alţii pot fi văzute de oricine îşi rezervă cîteva ore pentru a vizita Muzeul de artă al R. P. Romîne. Multe, dar nu toate: cînd a şters-o peste graniţă, Carol II a luat, printre altele, şi şase picturi de El Greco.

RĂPIREA CENTAURULUI

Fără îndoială că aţi reţinut tabloul, expus într-o sală învecinată cu cea în care se află pînzele lui El Greco: un Hercule puternic, cu o musculatură viguroasă, răpune, în prezenţa iubitei lui, Djanira, cu o ultimă lovitură, pe centaurul Nessus, a cărui mişcare contorsionată şi gură însîngerată simbolizează parcă însăşi durerea. E un tablou dramatic, impresionant tocmai prin desfăşurarea de forţă pe care pictorul o proiectează pe fondul sumbru al unui peisaj în furtună. Pînza aceasta a fost pictată de un omuleţ pirpiriu, căruia i se şi spunea de altfel, din această cauză, mai mult „Lo Spagnoletto“ decît Giuseppe de Ribera, şi care a trăit între 1591 şi 1652 o viaţă extrem de aventuroasă. Contrastul

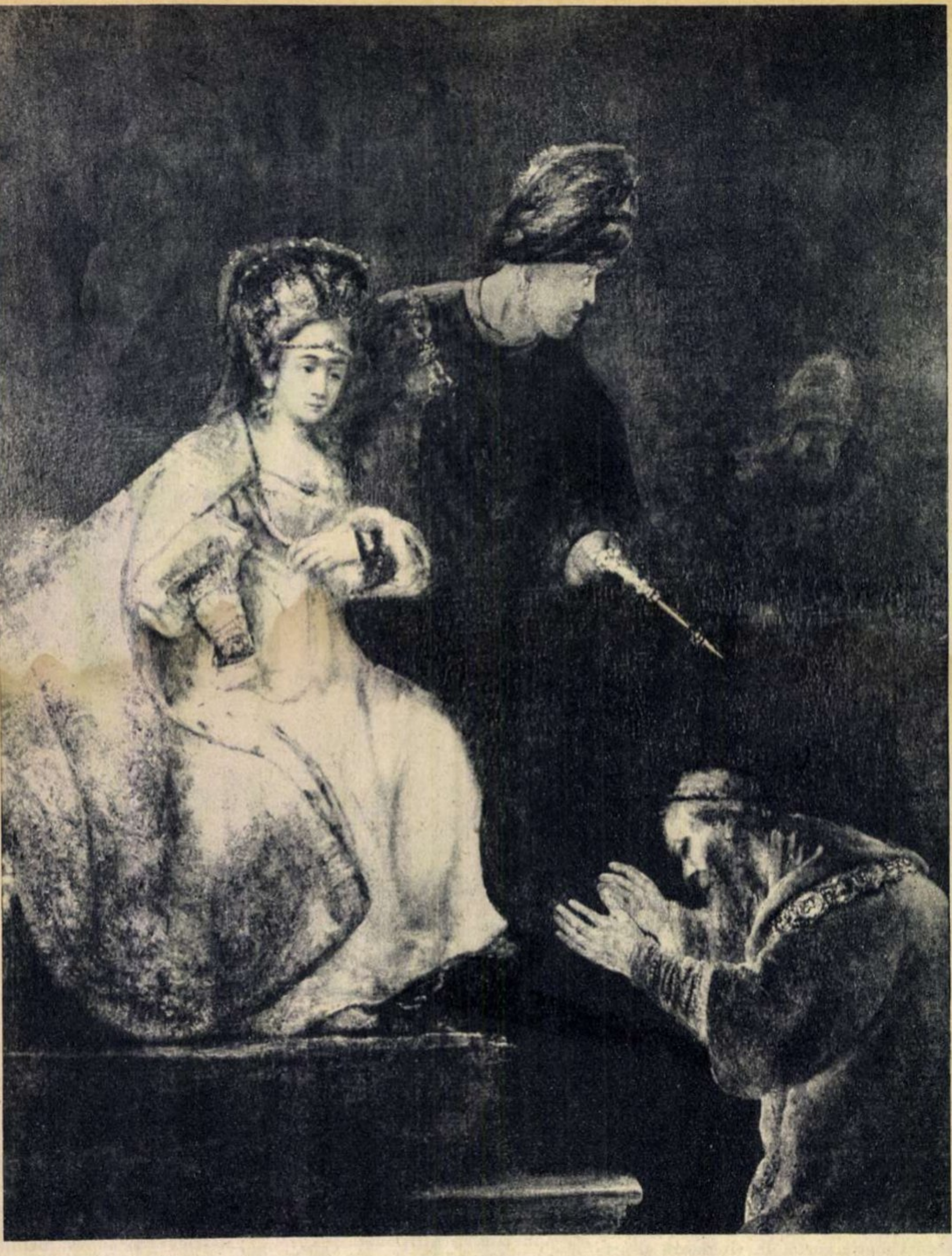

REMBRANDT: „Aman implorînd iertarea Esterei".

a fost parcă legea existenței lui: omul firav picta cu precădere eroi giganți și puternici; începută în condiții de foamete și neagră mizerie, viața lui îl duce apoi pe culmi ale gloriei, ca să se sfîrșească în inactivitate și tristețe: frumoasa sa fiică, Maria Rosa, a fost sedusă și răpită de bastardul lui Filip al IV-lea, fapt care — se spune — l-a îndurerat atît de cumplit pe artist, încît a abandonat penelul și a murit, în cîțiva ani, de durere...

Tabloul de care vorbeam mai sus, intitulat „Lupta lui Hercule cu centaurul Nessus", a făcut și el parte din colecția achiziționată de Taylor pentru Louis Philippe.

„Cînd s-a deschis la Luvru galeria spaniolă — scria criticul Charles Blanc — acest tablou a trezit o emoție extraordinară printre artiști și iubitorii de artă". Atît de extraordinară încît, puțină vreme după vernisaj, tabloul purtînd nr. 240 a fost furat... Priviți atent pictura: veți observa — cu toată finețea muncii de restaurare — cum de jur împrejurul pînzei a fost adăugată o fîșie lată. Hoțul tăiase pictura din ramă — grăbit să fugă cu pînza rulată; restauratorii, pentru a reda tabloului dimensiunile inițiale, au fost nevoiți să-l întregească cu această bandă. Cîțiva ani nu s-a știut nimic despre lucrarea lui Ribera, apoi i-a fost semnalată prezența în Anglia. L-a recumpărat baronul Taylor, care l-a vîndut mai tîrziu aceluiași consul german Felix Bamberg.

TREI VEACURI DE PEREGRINĂRI

Peste doi ani, în 1965, capodopera lui Rembrandt „Aman implorînd iertarea Esterei" va împlini trei secole de viață. Vremea nu a stins însă vibrația solară, sclipirile de aur ale rochiei Esterei, nu a îndulcit expresia mînioasă a lui Ahasverus sau cea rugătoare a lui Aman, pînza răscolindu-ne și azi prin puternicul ei dramatism și prin neîntrecuta artă a clarobscurului rembrandtian. Creația pictorului olandez atinsese, în 1665, culmi ale măiestriei; dar numai cu patru ani mai tîrziu el moare în sărăcie lucie, lăsînd moștenire doar „hainele sale de lînă și pînză și uneltele de lucru". Și, adăugăm noi, picturile sale. Picturi care au început de atunci a circula pe întregul glob, estimate la valori uriașe, îmbogățind muzeele lumii, făcînd obiectul unor aprige dispute în licitațiile publice.

Fișa lucrării menționează cît de zbuciumată a fost viața acestui tablou, cît de des a fost silit să-și schimbe stăpînii: acest excepțional fapt de artă fusese transformat într-o marfă — e drept, prețioasă — care reprezenta o investiție sigură. Totuși, pe unde a rătăcit timp de aproape un secol capodopera lui Rembrandt — nu se știe. Istoria ei scrisă începe abia din anul 1742 cînd o aflăm în colecția lui J. de Glese din Bonn; apoi, în 1764, pictura intră în posesia principelui elector de Colonia, pentru ca în 1787 să apară la Paris, în colecția Beaujon, și puțin mai tîrziu în cea a ducelui d'Amezune. Peste doi ani este menționată în colecția Coclirs, ca în 1809 să treacă Canalul Mînecii și să apară la Londra, în casa lordului Randlesham. De aici trece, în 1829, în colecția Mortimer, ca să intre apoi în posesia lui Felix Bamberg, după o licitație devenită celebră, ce a avut loc la Hotel Drouot, în 1868. Cum a ajuns — prin Bamberg — în mîinile lui Carol de Hohenzollern, știm bine.

Expuse în noile și elegantele săli ale Muzeului de artă al R.P. Romîne, aceste tablouri au intrat în viața artistică a țării, fiind astfel prezentate încît întreaga lor frumusețe este pe deplin valorificată. Bucurîndu-se de cotidienele vizite ale iubitorilor de artă, tablourile marilor maeștri își împlinesc astăzi cu adevărat destinul, devenind izvoare de desfătare estetică și de îmbogățire culturală pentru cei mulți.

Sanda FAUR

schiţă
biografică
a
bombei
atomice
(II)

SUSPECŢII DE LA LOS ALAMOS

— DINCOLO DE ZIDURILE ORAŞELOR SECRETE —

În pustietatea de la Los Alamos s-a ridicat un oraş, în care se lucra pentru ca Hiroşima să devină o pustietate.

SUSPECŢII DE LA LOS ALAMOS

Toamna anului 1942. Sudul Statelor Unite. La o altitudine de 2.194 metri deasupra mării, pe un platou unde încă în secolul trecut pieile roşii vînau iepuri şi prepeliţe, se înalţă clădirea vetustă a „Şcolii-internat pentru băieţi". Directorul ei, colonelul pensionar Alfred J. Connell, primeşte într-o zi ciudata vizită a patru persoane, sosite într-un automobil militar. Oaspeţii pun cîteva întrebări, la care Connell dă răspunsurile cuvenite. Spre surprinderea lui, cei patru bărbaţi par foarte mulţumiţi de aceste răspunsuri, care în sine nu au nimic plăcut: mica localitate este practic izolată, cu drumuri de acces puţine şi dificile, cu posibilităţi de cazare foarte reduse. Pînă şi conducta de apă funcţionează prost. Şi totuşi, misterioşii vizitatori schimbă priviri încîntate, iar puţinele cuvinte pe care le pronunţă dovedesc că locul le convine de minune.

Nu trece mult, şi Connell se trezeşte evacuat, cu elevi cu tot, din şcoala pe care o înfiinţase cu 24 de ani în urmă. Toate protestele sale se dovedesc zadarnice. În mica aşezare, unde pînă atunci vegetau cîteva sute de oameni, vor lucra, peste un an, 3.500 de persoane. Încă un an mai tîrziu — în 1944 — numărul lor va ajunge la 6.000.

Localitatea se numeşte Los Alamos (statul New-Mexico). În martie 1943 se stabilesc aci savanţi de faimă mondială. Noaptea se adăpostesc în dormitoare comune, friguroase şi neconfortabile. Ziua lucrează în laboratoare improvizate în grabă, cu aparate rechiziţionate de la diferite universităţi şi institute de cercetări ştiinţifice din S.U.A. Los Alamos a devenit principalul centru în care se elaborează bomba atomică.

Marele secret al lui „Manhattan Project"...

Printre cei patru vizitatori ai lui Connell, pe unul îl cunoaştem: e Robert Oppenheimer, fostul student de la Göttingen. El e cel care a propus alegerea localităţii. Fusese elev la „Şcoala-internat" şi ştia că Los Alamos e mai izolat decît o insulă şi că se pretează admirabil la transformarea sa într-un „oraş închis şi secret".

Pe teritoriul Statelor Unite se mai găsesc încă două asemenea oraşe: Oak Ridge şi Hanford. Şi acolo se lucrează, începînd din 1943, pentru bomba atomică. Fabricarea ei a fost hotărîtă printr-un acord anglo-american, definitivat la 13 august 1942 sub titlul inocent şi înşelător de „Plan de dezvoltare a materialelor sintetice". Documentul are şi un nume de cod: „Manhattan Project".

În toate cele trei centre în care planul capătă viaţă, domneşte o atmosferă apăsătoare. Cercetătorilor, o dată intraţi acolo, nu li se mai permite să părăsească oraşul decît în interes de serviciu. Pe de altă parte, accesul familiilor lor este strict interzis. Ani de-a rîndul atomiştii nu-şi mai pot vedea copiii, soţiile, părinţii, deşi în multe cazuri aceştia locuiesc la numai cîteva zeci de kilometri depărtare. Singura legătură e corespondenţa, dar şi aceasta e supusă unei cenzuri care împinge obsesia conspirativităţii pînă dincolo de limitele absurdului. Cifrele sînt atît de suspectate, încît tinerei soţii a unui fizician i se confiscă o scrisoare prin care îl anunţă că fetiţei lor i-au crescut doi dinţi.

Oamenii de ştiinţă europeni, refugiaţi în S.U.A. din cauza urgiei hitleriste, sînt priviţi cu neîncredere, deşi se ştie că ei au avut contribuţia hotărîtoare în dezvoltarea cercetărilor atomice americane. Autorităţile din S.U.A. îi suspectează: nu cumva resentimentele antinaziste ale acestor savanţi europeni ascund sentimente procomuniste? Pînă şi marele Niels Bohr este tratat ca un vulgar imigrant criptobolşevic. Cînd, după o dramatică evadare din Danemarca ocupată de germani, el izbuteşte să debarce în S.U.A., după ce a trecut prin Suedia şi Anglia, pe urmele lui păşesc în permanenţă şase agenţi: doi englezi de la „Intelligence Service", doi americani din serviciul de securitate al lui „Manhattan Project" şi doi detectivi de la F.B.I., care filează nu numai pe savantul danez, ci şi pe ceilalţi patru urmăritori. Ajuns la Los Alamos, Bohr trebuie să asculte timp de 12 ore în şir o lecţie de „vigilenţă", predată de însuşi conducătorul suprem al lui „Manhattan Project", generalul Groves.

Generalul Leslie Richard Groves, care şi-a primit înaltul său post la 17 septembrie 1942, la vîrsta de 46 de ani, nu a participat în viaţa lui la o bătălie, nu a întîmpinat niciodată alt risc decît al unui accident de circulaţie. E ofiţer „de aţă" şi nu a ocupat pînă acum decît posturi administrative. Ceea ce nu-l împiedică să se considere mai priceput decît toţi savanţii care-i devin subalterni. „Uleiosul" Groves — cum l-au poreclit camarazii lui de la Academia militară West Point — povesteşte chiar el cu mîndrie că, la o şedinţă ţinută cu un grup de oameni de ştiinţă (printre care şi doi laureaţi ai Premiului Nobel), le-a spus cu brutalitate: „Importante sînt nu ideile voastre, ci ordinele mele. Pe mine nu mă interesează savanţi geniali, ci soldaţi disciplinaţi".

Obtuz, îngîmfat şi şovin, Groves vede în oamenii de ştiinţă veniţi din Europa „o adunătură de venetici apatrizi, capabili oricînd de orice trădare". Pentru a-i supraveghea, el organizează un sistem de spionaj, ale cărui fonduri le aprobă mai uşor decît cele necesare laboratoarelor. La Oak Ridge, Hanford şi Los Alamos orice telefonistă, orice şofer, orice poştaş este în acelaşi timp un agent secret. Denunţurile plouă şi, pe baza lor, Groves decide retrogradări, destituiri sau chiar arestări. Întrebat o dată dacă are dovezi despre „vinovăţia" unui cercetător pe care l-a închis, Groves răspunde scurt: „Ce-mi trebuie dovezi? Îmi ajunge intuiţia mea!"

Dar „intuiţia" acestui Moş Teacă american se exercită nu numai împotriva savanţilor străini. Edward Condon, unul din primii atomişti ai Statelor Unite, director adjunct al centrului din Los Alamos, îndrăzneşte să treacă peste dispoziţiile cazone ale lui Groves, care îngreunau munca cercetătorilor. Generalul consideră aceasta drept „înaltă trădare" şi îl destituie imediat.

Groves se făleşte cu faptul că din 150.000 de oameni care lucrează — în mod direct sau indirect — pentru „Manhattan Project", abia doisprezece cunosc ţelul său exact. Dar pe oamenii de ştiinţă din subordinea lui regimul de suspiciune în care trăiesc îi demoralizează sau îi umple de indignare. Ei îşi dau tot mai bine seama că „marele secret" este apărat nu atît împotriva inamicului fascist, cît împotriva aliatului sovietic. Dovada e că nici unul dintre cei asupra cărora se abat trăsnetele lui Groves nu este acuzat de simpatii hitleriste. În schimb, vai celor care cutează să se întrebe: de ce nu e ţinută la curent cu cercetările Uniunea Sovietică — singura dintre marile puteri care duce greul luptelor pe propriul ei teritoriu, singura care jertfeşte pentru cauza libertăţii milioane dintre cei mai buni fii ai săi, singura care dă maşinii de război hitleriste lovituri nimicitoare?

Pe atomişti îi frămîntă aceste întrebări, cărora nu le găsesc răspuns. Şi îi mai irită ceva: Robert Oppenheimer, conducător al centrului din Los Alamos şi mai tîrziu al întregului „Manhattan Project", se supune orbeşte celor mai imbecile ordine ale lui Groves. Cum se explică această servilitate? Cu ce „îl are la mînă" generalul pe savant?

Şeful suprem al lui „Manhattan Project", generalul Groves „cel uleios". Alături de el, în picioare, locţiitorul său, generalul Farrell. Amîndoi ascultă, atenţi şi respectuoşi, ordinele Pentagonului.

...Şi micul secret al lui Oppenheimer

La o lună de zile după ce a împlinit 40 de ani, în iulie 1943, Oppenheimer e numit director la Los Alamos. Aici, el se reîntîlneşte cu o seamă de foşti colegi şi profesori de la Göttingen. Hilbert, Fermi, Pauli, Szilard şi alţii sînt acum subalternii lui. Nici Oppie, nici cei care i-au încredinţat postul de mare răspundere nu îşi fac iluzii: mulţi dintre colaboratorii lui îi sînt superiori din punct de vedere al cunoştinţelor ştiinţifice, al fanteziei creatoare, al metodologiei de cercetare. Dar Oppenheimer e considerat un foarte capabil organizator şi un docil instrument în mîna lui Groves. Sînt calităţi care, pentru autorităţile americane, prezintă garanţii mai mari decît talentul sau chiar geniul.

Şi iată şi explicaţia tainei care-i nedumereşte pe confraţii lui: Oppie are un „trecut încărcat“. În 1936 el s-a logodit cu o studentă în psihiatrie, Jean Tatlock. Fata era comunistă şi, prin intermediul ei, Oppenheimer a citit o serie de broşuri despre Uniunea Sovietică. Mai mult chiar, în vreo două rînduri el a dat bani colectelor care se făceau în S.U.A. pentru sprijinirea republicanilor spanioli.

Acestea sînt „crimele“ comise de Oppie. După o logodnă care a durat peste trei ani, el s-a despărţit de Jean şi s-a căsătorit cu o femeie bogată şi profund reacţionară, rupînd totodată orice legături cu cercurile progresiste americane. Părăsită de omul pe care-l iubea, Jean s-a sinucis, dar el nu a asistat nici măcar la înmormîntare.

Şi totuşi Oppie păstrează conştiinţa unei vinovăţii „antiamericane“. De ea profită Groves pentru a-l şantaja şi a obţine de la dînsul executarea necondiţionată a tuturor ordinelor sale. Dar nu numai atît. Pentru a-şi spăla „petele“ trecutului, Oppenheimer acceptă să joace rolul de agent provocator printre colaboratorii săi. Pe trei dintre ei îi denunţă F.B.I.-ului ca „spioni sovietici“, deşi sînt foştii lui studenţi, care-l idolatrizau şi-şi puneau în el toată încrederea.

La fel procedează cu cel mai bun prieten al său, Haakon Chevalier, profesor la Universitatea din California. Într-o seară, la Oppenheimer acasă, Chevalier îşi exprimă şi el mirarea că Uniunea Sovietică e ţinută departe de cercetările în domeniul dezintegrării atomului. Spre stupoarea lui, Oppie sare ca ars:

— Ar fi îngrozitor să comunicăm ceva ruşilor! Asta ar însemna înaltă trădare.

Înapoindu-se acasă, soţia lui Chevalier îi spune acestuia:

— Nu ştiu de ce, dar n-am nici o încredere în Oppie.

Temerile ei se vor dovedi justificate. În decembrie 1943 generalul Groves îi cere lui Oppenheimer să denunţe pe „agentul de legătură al spionilor sovietici“. Amintindu-şi de discuţia avută, Oppie rosteşte la întîmplare numele lui Chevalier. Acesta este arestat dar, bineînţeles, nu există nici un fel de probe împotriva lui. Etichetat drept „roşu“, Chevalier e dat afară de la universitate, nu mai găseşte nicăieri de lucru şi se vede nevoit în cele din urmă să părăsească America. Abia zece ani mai tîrziu va afla el cui datorează nenorocirea ce s-a abătut asupra sa. Tot atunci, Oppie va recunoaşte în mod public că denunţul său nu a fost decît „o idioată ţesătură de minciuni“.

„Idioată“ poate, dar nu pentru cariera lui. La scurtă vreme după această mîrşăvie, Oppenheimer este înaintat director general al întregului „Manhattan Project“. El este la apogeul gloriei sale de părinte al bombei atomice. Nu-l tulbură nici remuşcările, nici presentimentele. Vor trece anii însă şi prăbuşirea lui va fi la fel de brutală ca şi a celor pe care i-a denunţat cu atîta seninătate.

Nicolae MINEI

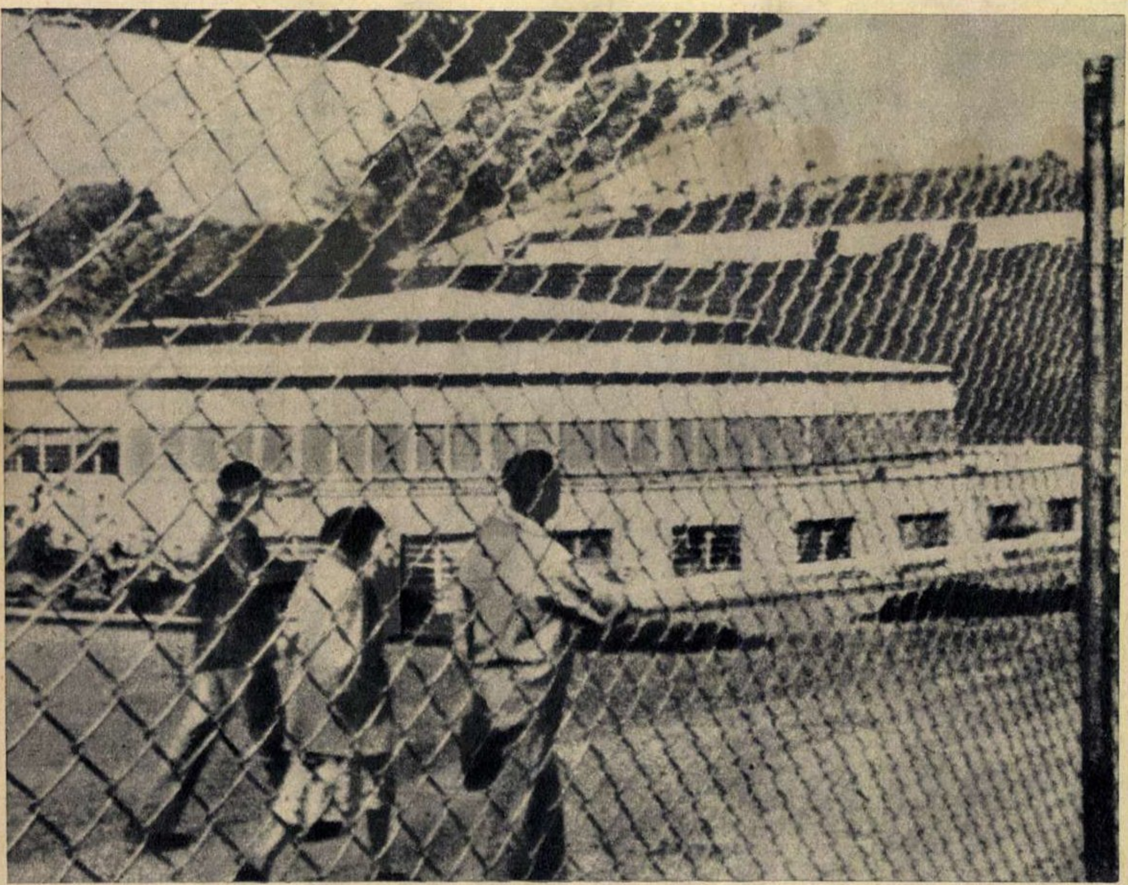

La Berkeley Hill, laboratoarele experimentale ale Comisiei americane pentru energia atomică erau împrejmuite cu garduri din sîrmă prin care trecea curent electric. Da, ca şi lagărele de concentrare hitleriste.

R. J. Oppenheimer — dar nu pe vremea cînd era student la Göttingen, ci mult mai tîrziu, cînd foştii colegi i-au devenit subalterni. În realitate, aveau cu toţii acelaşi patron: moartea atomică.

umor

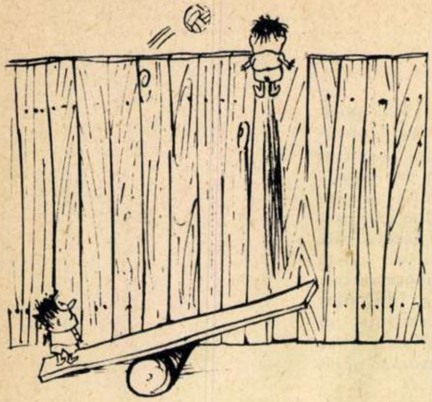

A reînceput campionatul de fotbal...

Din „Eulenspiegel"

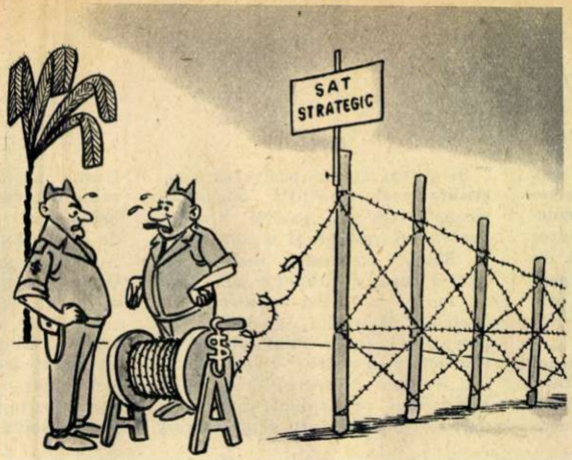

— Da, Joe, lumea nici nu știe cît de spinoasă e calea pe care o străbatem noi pentru a ajuta pe Ngo Dinh Diem.

V. TIMOC

DE 1 APRILIE

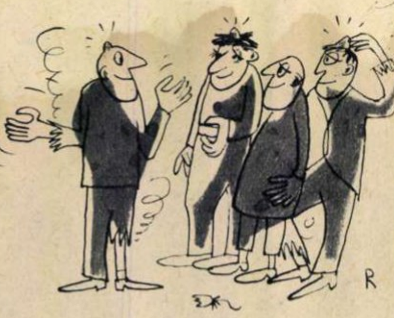

— Acum hai pe la Ioneşti, să-i păcălim şi pe ei...

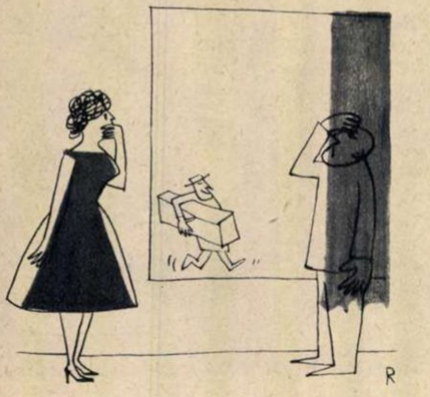

— Aoleo! Iar vine Popescu cu păcăleala aia a lui!...

Liliana ROŞIANU

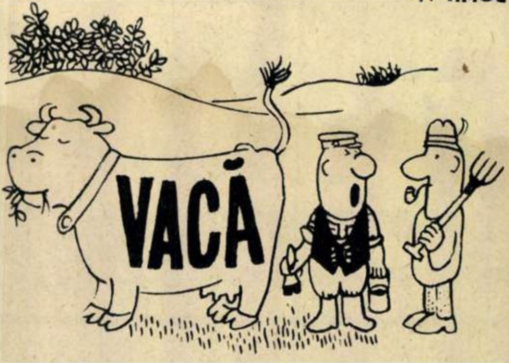

— Ca măsură de precauţie. Mîine are loc pe-aici o vînătoare.

Din „Eulenspiegel"

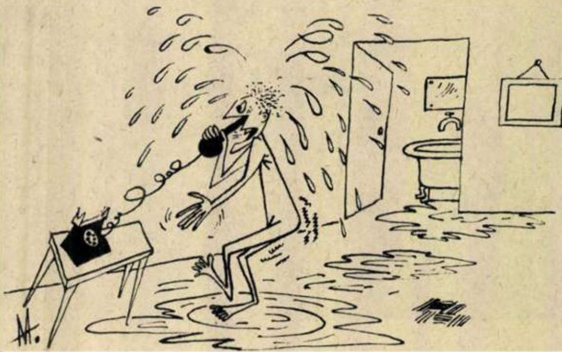

— Desigur, dragă, doar ştii foarte bine că tu nu mă deranjezi niciodată!!!

Adrian ANDRONIC

povestea vorbei

PROFESIUNI ŞI EXPRESII

În vocabularul celor care practică aceeaşi meserie, care au aceeaşi profesiune, se întîlnesc numeroase cuvinte şi expresii pe care marele public nu le cunoaşte sau nici măcar nu le înţelege. Cu timpul, caracterul lor tehnic se poate pierde şi expresiile intră în vorbirea tuturor:

E sigur că **a schimba macazul** se folosea la început numai în limbajul feroviarilor, care i-au dat şi înţelesul figurat „a-şi schimba atitudinea". **A cînta în strună** provine din vorbirea muzicanţilor, unde însemna „a acompania la un instrument cu strune (coarde)", iar **a reduce la acelaşi numitor** şi **a scăpa prin tangentă** — din limbajul matematicienilor. **A trage un perdaf**, cu înţelesul de „a certa straşnic, a mustra cu asprime", a fost folosit la început în legătură cu meseria bărbierilor, din cauza senzaţiei neplăcute pe care o poate produce rasul.

O serie de expresii legate de profesiuni sînt foarte vechi. Astfel, **a delira** şi **delir** provin din vorbirea ţăranilor romani: **delirare** însemna în latineşte „a ieşi din brazdă", apoi „a se comporta anormal" (de la **lira** — brazdă).

A considera, cuvînt tot de provenienţă latină, e format de la **sidus**, care însemna **stea**. **Considerare** avea înţelesul „a se uita la stele", „a cerceta stelele" şi e la origine un termen tehnic din limbajul marinarilor (care foloseau observaţiile asupra poziţiei stelelor pentru a îndruma nava în direcţia dorită) sau din limbajul astrologilor (care cercetau stelele pentru a ghici viitorul). Înţelesul cuvîntului a evoluat, şi **a considera** a ajuns să însemne pur şi simplu „a cerceta" apoi „a gîndi, a crede de cuviinţă", ceea ce dovedeşte că legătura cu meseria de marinar sau de astrolog a fost uitată.

Sorin STATI

de vorbă cu medicul

ARTROZELE

Prin acest articol răspundem tov. Gh. Bujoreanu din Galaţi şi altor cititori care ne-au cerut sfaturi în legătură cu afecţiunile articulaţiilor.

Reumatismul cronic degenerativ sau artrozele, o boală care apare mai frecvent după 40 de ani, rezultă dintr-un proces de uzură a articulaţiilor mai mult solicitate, mai ales a celor de la membrele inferioare, care suportă întreaga greutate a corpului.

Există însă o serie de factori generali care provoacă artrozele: boli infecţioase acute sau cronice, diverse tulburări ale glandelor cu secreţie internă, traumatisme articulare (luxaţii, entorse, simple contuzii repetate), tulburări de statică prin diverse malformaţiuni, ca luxaţia congenitală a şoldului, tulburări de metabolism cu depuneri de săruri în articulaţii.

Primele semne ale bolii sînt destul de şterse şi se pot manifesta doar prin oboseala unei articulaţii la efort. Pot trece chiar ani de la acest stadiu şi pînă la apariţia semnelor evidente de boală, cînd bolnavii simt dureri la primele mişcări matinale ale articulaţiilor. După o zi de oboseală durerile se intensifică seara şi nu dispar decît după mai multe ore de repaus. În acest stadiu se observă o creştere a volumului articulaţiilor, ale căror mişcări sînt mai limitate şi însoţite de cracmente (pocnituri). La radiografiile articulaţiilor dureroase se observă modificări ale oaselor şi articulaţiilor şi apariţia unor excrescenţe osoase care se numesc ostenfite.

Tratamentul trebuie început cît mai din timp. Dată fiind complexitatea factorilor care concură la apariţia bolii, va trebui să ne adresăm medicului, singurul în măsură să stabilească şi să individualizeze tratamentul necesar.

Evoluţia bolii poate fi prevenită printr-o serie de măsuri pe care însuşi bolnavul poate să le ia. Dezechilibrul nervos al individului determină adesea apariţia bolii. Umiditatea şi frigul constituie factori de îmbolnăvire şi de aceea le vom evita. Articulaţiile care încep să dea semne de oboseală trebuie odihnite şi ferite de răceală printr-o îmbrăcăminte corespunzătoare. Orice focare de infecţie: dentară, amigdaliană, genitală etc. trebuie tratate cu grijă. Se vor evita emoţiile, surmenajul intelectual. Se va evita de asemenea obezitatea, limitînd consumul de dulciuri şi grăsimi.

Tratamentul medicamentos pe care îl recomandă medicul este foarte variat. Cortizonul, extractele tiroidiene, hormonii ovarieni, antadolul, injecţiile cu iod aduc uşurări în suferinţele bolnavilor. Vitaminoterapia C şi B_1 este de asemenea indicată. Tratamente balneare şi fizioterapice se fac la Govora, Băile Herculane, Techirghiol, Amara, Olăneşti şi Pucioasa, precum şi la serviciile de specialitate ale policlinicilor şi spitalelor.

Dr. Silviu GHEREA

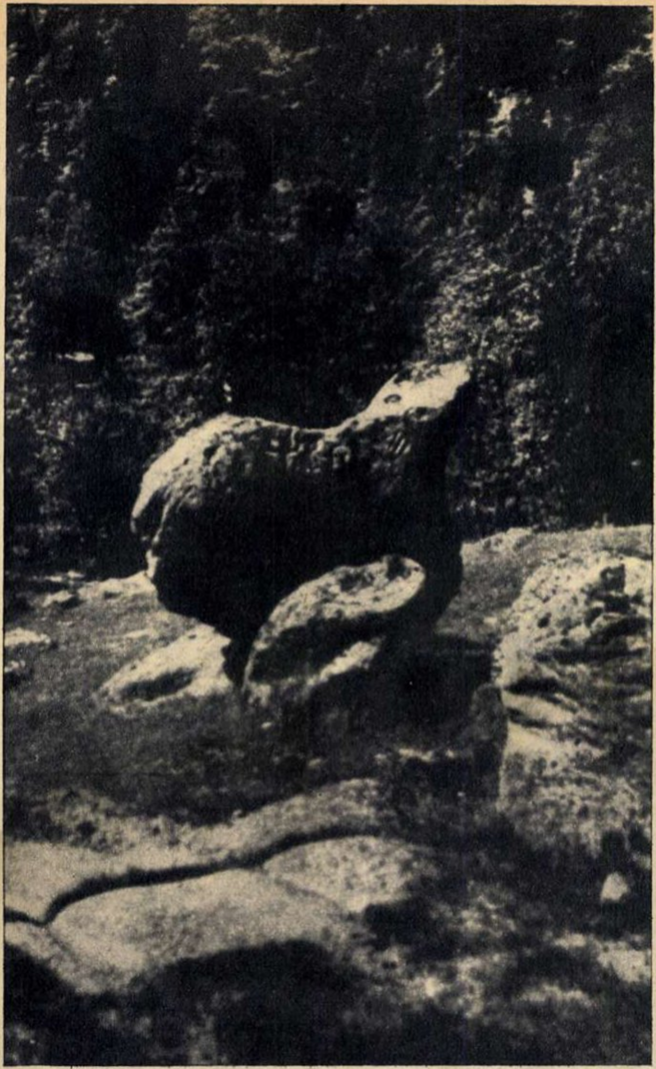

URME ALE UNUI STRĂVECHI DRUM DIN ŢARA NOASTRĂ

Cu prilejul săpăturilor ce se fac de către un colectiv de cercetători de la Institutul de arheologie al Academiei R. P. Romîne pe teritoriul dintre satele Cetăţeni şi Bădeni din Raionul Muscel s-au găsit urmele unui străvechi drum, care este socotit ca fiind unul din cele mai vechi din ţara noastră descoperite pînă acum.

Acest drum trecea pe terasa de pe malul stîng al rîului Dîmboviţa şi — pe o anumită porţiune — era obligat de configuraţia terenului să treacă peste o lespede situată între Vadul Lin şi Valea Chiliilor. Tocmai în acest loc piatra a păstrat făgaşe de roţi ale carelor ce, veacuri de-a rîndul, au călcat-o.

Pe cîteva stînci aflate la marginea drumului sînt săpate semne necunoscute, alfabetiforme, care par să fi fost făcute de către triburile aflate în migraţie prin aceste locuri.

Drumul descoperit făcea parte din traseul Braşov-Rucăr-Tîrgovişte, cu ramificaţii spre Dunăre prin Bucureşti-Giurgiu, precum şi de-a lungul rîului Ialomiţa, prin Piua Petrii la Hîrşova, fiind deci ceea ce numim noi astăzi un „drum internaţional", care unea regiunile din nordul Carpaţilor cu cele din sudul Dunării.

Aşezarea de lîngă Cetăţeni a fost locuită de geto-daci din secolul III î.e.n. pînă prin secolul I e.n.; de asemenea aici au fost un centru administrativ şi o cetăţuie în secolele XIII-XV e.n.

În fotografia alăturată se văd atît făgaşele săpate de roţile căruţelor în stînca de la nivelul drumului, cît şi una dintre stîncile pe care se află săpate semnele amintite mai sus.

din toată lumea

STĂPÎNUL LUMINII...

Cetăţeanul englez Mindleton şi-a cumpărat o casă în apropierea unui terasament de cale ferată. Printre primele scrisori sosite la noua locuinţă, el a găsit şi o notă „pentru plata luminii ce-i intră în casă prin fereastra ce dă spre calea ferată", expediată de o societate feroviară britanică. Cerînd lămuriri, Mindleton a aflat că sus-numita societate este nu numai proprietara fîşiei de pămînt ce se întinde de-a lungul căii ferate, ci şi a... aerului aferent acestui teritoriu, deci şi a luminii respective.

PENTATLONUL GANGSTERILOR

Un grup de foşti deţinuţi americani condamnaţi pentru diferite delicte de drept comun au organizat la Chicago un concurs de pentatlon modern sui-generis, cuprinzînd: o cursă de 100 m, o probă de sudură autogenă, una de deghizare, săritura cu prăjina, precum şi o întrecere de mînuire a pilei. Cîştigătorul acestui uimitor concurs a fost cunoscutul gangster Jim Gubbart, care a întrunit 4.528 de puncte.

BRONTOZAUR RECONSTITUIT

În vederea apropiatei expoziţii ştiinţifice internaţionale, la New York se lucrează la reconstituirea a nouă specii de dinozauri — de la specia *ornithomimus*, înalt de 2,70 m. pînă la regele animalelor preistorice, *brontozaurul*, a cărui greutate atingea 30 de tone. Brontozaurul pe care-l vedeţi în fotografie, în curs de a fi reconstituit, a trăit în America de Nord acum 180 de milioane de ani şi atingea 40 m lungime.

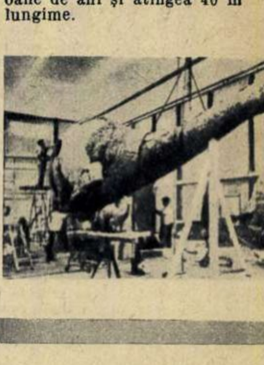

sfaturi practice

În raid prin magazine AM VĂZUT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

...strecurătoarea pentru ceai, *din metal în formă de ou, prevăzută cu un lănţişor terminat la un capăt cu cîrlig, care se prinde de marginea ceainicului. De asemenea...*

...linguriţa-strecurătoare, *inoxidabilă, alcătuită dintr-o linguriţă propriu-zisă, perforată şi închisă cu un căpăcel şi el perforat. După întrebuinţare — ca şi în primul caz — ceaiul se scoate şi se usucă, putînd fi folosit încă o dată.*

... aparatul pentru deschis sticle de bere, vin şi cutii de conserve. *De un format redus, plat, nu mai mare decît un briceag obişnuit, acest aparat are trei dispozitive, fiecare servind pentru deschiderea unuia dintre obiectele sus-amintite. Este foarte practic atît pentru uzul casnic, cît şi în excursii, întrucît poate fi purtat şi în buzunar.*

...tirbuşonul automat, *care la un capăt se fixează pe gîtul sticlei printr-un inel şi, prin simpla învîrtire a celuilalt capăt, scoate dopul fără să-l sfărîme şi fără ca pentru aceasta să fie nevoie să tragem de el.*

...cuţitul pentru tăiat roşii, castraveţi *etc. în forme frumoase, dantelate. Lama zimţată, inoxidabilă, nu e nevoie să fie frecată cu un praf detergent după fiecare întrebuinţare; este suficient ca imediat după utilizare să o ştergem cu o bucată de miez de pîine sau cu o hîrtie, apoi să o clătim cu puţină apă călduţă şi să o ştergem cu o cîrpă uscată. Acest cuţit este foarte practic pentru tăierea legumelor cu care vrem să decorăm salatele şi mîncărurile.*

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

DE 1 APRILIE

ORIZONTAL: 1) Numitor. 2) Calm total. 3) Uriaşe — Diferit. 4) Acum — Frumoase. 5) Tumultuoasă—A ascunde. 6) Fi! — Solidificaţi. 7) Balenă — Miazănoapte — Parte. 8) Dedal — Metropolă — Ti. 9) Cizme — Ţanţoş. 10) Fine — Altfel. 11) Deplasări — Mai mult sau mai puţin.

VERTICAL: 1) Respectuos. 2) Uscare. 3) Pisică — Lent. 4) Calmat — Pion. 5) Bună înţelegere — Carne — Tibişir. 6) Eva! — Orientali. 7) It! — A respecta. 8) Slăbit — Eu. 9) În voce — Transparent. 10) Copil — Înscrişi. 11) Bune — Necioplit.

Atenţie la... păcăleli!

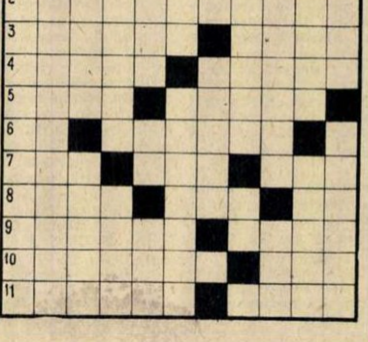

Dezlegarea jocului „SCRISUL", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Literatură — S. 2) Aripă — Uşi — Ac. 3) Mirodan — Gs — R. 4) Ad — Sigil — Toi. 5) Ic — E — Sumare. 6) Culori — Penar. 7) A — Alecsandri. 8) Toma — Sl — I — E. 9) Alecu — Acum — C. 10) Lt — Arabi — Oar. 11) O — Trăgătoare. 12) Găsită — Iarna.

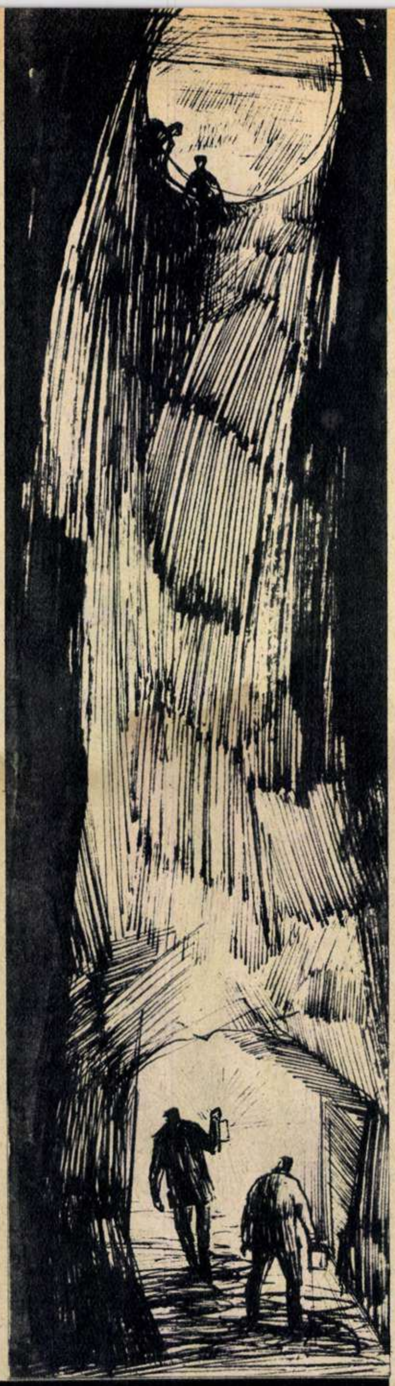

AMALIA

Nicolae JIANU

(schiță)

Ilustrație de Mihu VULCĂNESCU

Gura galeriei „Amalia" se deschide pe versantul nordic al muntelui Cruian, într-o ripă urîtă, năpădită de o vegetație închircită și palidă. Roca vulcanică, izbucnită pînă la suprafața solului, îi dă acestuia o înfățișare dușmănoasă. Colți negri, conglomerate măcinate de vreme, hrube întunecoase și umede se ivesc din vegetația săracă, din mușchiul întins peste tot ca un țol cenușiu. Molizi bătrîni, uscați de mult, își înalță trunchiurile goale ca niște schelete de uriașe dihănii, surprinse și ucise aici într-un cataclism cosmic. Păsări nu sînt în această lume încremenită. Arar, ulii vineți se rotesc deasupra pustietății și se reped să înhațe șerpii tolăniți pe stînci. Doar strigătul sinistru al acestor răpitoare înfioară liniștea rece a văii.

Galeria „Amalia" e pomenită în vechi documente, dar din cîte știu bătrînii ea era de mult părăsită. Unele mărturii, purtate din generație în generație, afirmau că galeria fusese deschisă pe vremea ocupației romane și că aici se scosese mult metal. Toate aceste versiuni măreau prestigiul galeriei, dar pentru oamenii de acum, pentru cei care se pregăteau s-o atace, erau nefolositoare. Hotărîtoare rămîneau studiile geologului acelei mine ascunse în pădurile Gordului, ele singure atestau existența unor zăcăminte bogate și ele singure duseseră chestiunea pînă la minister și la Institutul geologic. Așa a ajuns problema intrării în mina „Amalia" și la organizația de partid a minei; și, la două zile după hotărîrea luată acolo, patru oameni urcau treptele spre Mușcheni, ocoleau vechea colonie și se îndreptau, pe coasta muntelui, spre valea pustie unde se deschidea gura știrbă a galeriei părăsite.

Miron Nichifor, geologul, și minerii Nație Pamfil, Gavril Marian și Vasile Pelion au pornit puțin după răsăritul soarelui. Deși era începutul lui iunie, pe aici primăvara abia acum se afla în rosturile ei. Pămîntul, apele și codrul, păsările, gîngăniile și jivinele, pînă și pietrele și scorburile păreau pătrunse de o bucurie tăcută sau neauzită de oameni. Dinspre munții vecini, golași și brumați, venea, adus de vînt, sunetul tălăngilor și lătratul cîinilor. Viața naturii și a oamenilor se desprindea încet din somnurile iernii și începea o desfătare de cîteva luni, scurtă și frenetică, o îmbrățișare grăbită cu soarele zgîrcit și înalt. Cei patru oameni pășeau tăcuți unul după altul. Nu vedeau florile, nu auzeau vuietul apelor, nu simțeau suflarea rece a pădurii. Miron Nichifor era liniștit, dar trăia starea ostașului înainte de atac. Galeria, cu pietrele și întunecimile ei, cu smîrcurile roșii, cu scheletele armăturilor gata să se surpe, era un dușman primejdios și viclean, hotărît să-și apere cu înverșunare oarbă inerțiile trezite dintr-un somn adînc.

Au ajuns în gura galeriei. S-au oprit și aprind țigări. Vîntul fluieră prin crengile copacilor, toate sînt încremenite într-o așteptare zadarnică și tristă; natura aceasta are ceva din tragismul inutil al plantelor moarte. Miron începu să-și pregătească lampa. Fără voie se uită din cînd în cînd la ceilalți: trăgeau aprig din chiștoace: Pelion ronțăia niște boabe de porumb fiert și mîrîia încetișor; Gavril era mai tăcut ca ceilalți. Alb cu totul, adus de spate, cu picioarele umflate de un reumatism vechi — doar ochii, ochii verzi și adînci ai lui Marian arătau ceva inocent și tineresc, ceva ce nu va îmbătrîni niciodată. El întări flacăra lămpii și zise:

— Aveți grijă de chibrituri. Pelioane, pune amnarul în sîn sau sub șapcă. Tu, Miroane, ia-o înainte cu ciocanul.

Merseră așa, un timp, pe piatră bună și uscată. Pașii lor sunau prelung, ca într-un spațiu foarte mare, deși tavanul se lăsa mereu. Aerul se făcea din ce în ce mai cald și broboane de apă, ca niște lacrimi tulburi, se iviră pe pereți. După o jumătate de ceas, galeria coti deodată, se strîmtă, păru să coboare, dar numaidecît se împiedică într-un morman de grohotiș. Din fund, din întunericul dens ca o apă moartă, răzbătea un miros de pucioasă.

— Pute — stigă Nație, cam răgușit. Măi oameni, aici este!...

Nu-i răspunse nimeni. Miron urca gîfîind. Ca un cîine de vînătoare simțise izul iute al minereului. Marian zise încet:

— Curînd dăm de apă... Ea pute, că vine de la străfundul străfundurilor. Nu vă temeți, că n-au lăsat bătrînii metalul aici...

Mirosul acela vag cu care erau îmbibate hainele și toată ființa minerilor, mirosul care le făcea uneori greață avea acum ceva dulce și îmbietor. O pală de vînt rece le lovi fețele și ei se opriră. Undeva, departe, într-o direcție nedefinită, ca un vuiet de furtună se auzeau apele subterane.

— Țineți frînghia, ne legăm! — mormăi Nație Pamfil.

Miron își legă frînghia de mijloc și, cu o liniște desăvîrșită, își dădu drumul pe peretele hrubei. Coborîră și ceilalți. Lămpile nu puteau birui întunericul și nu se vedeau marginile hrubei. Se mișcară orbecăind, pînă cînd dădură de o galerie strîmtă cît se putea strecura un om. Mocirla creștea, ajungea pînă la carîmbii bocancilor și se îngroșa. Putregaiurile vechilor armături ieșeau din apă ca niște capete de înecați. În bătaia luminii, depozitele de calcar arătau ca niște ugere pline, cu pielea roz. Miron Nichifor auzea gîfîitul tovarășilor lui, ar fi vrut să-i vadă, dar îi era rușine de teama care începea să-l cuprindă. Oarecare urme de mineralizație se iviră în tavan și el lovi cu ciocanul. Cristale mici începură să tremure la flacăra lămpilor, ca niște ființe minuscule stîrnite din cuib.

— Minereu! — strigă Miron cu glasul tăiat.

Mai lovi o dată și vocea i se stinse, se întunecă. Cuibul de cristale era o rămășiță neînsemnată, înșelătoare. Marian atinse ușor umărul lui Miron și-i făcu semn să pornească. După un răstimp tavanul se înălță, pereții vineți se dădură într-o parte și minerii se văzură iar într-o hrubă. Își îndreptară spinările, se traseră mai spre margine și-și aprinseră țigări. Miron începu să ciocănească pereții, scoase busola și o veche hartă a galeriilor. Marian se uită la ceasornicul lui de nichel vechi și spuse:

— Unsprezece... De trei ceasuri sîntem aici.

Nichifor, care se depărtase, strigă:

— Eu spun să mai mergem o bucată... Îl găsim, sînt în stare să jur că-l găsim!

Se ruga, parcă-și cerea iertare. Se uită la Marian voind să știe ce gîndește minerul acela bătrîn și încercat. Cîteva clipe nu se auzi decît clipocitul apei, apoi vocea lui Marian sună înfundat:

— Mereu înainte!

Flacăra lămpilor pîlpîi și patru umbre intrară din nou în strîmtoarea mocirloasă. Treceau clipele, treceau ceasurile și ei se tîrau mereu, din ce în ce mai greu, din ce în ce mai încet. Întunericul, care o vreme fusese călduț și mirosea a pucioasă și a putregai, se răci deodată. Un vuiet de ape năvăli din dreapta, flacăra lămpilor începu să se zbuciume și oamenii se opriră.

— Auziți... — strigă Marian. Apa asta vine tocmai din Valea Gruiei, pe sub pămînt. Bătrînii au mers după șuvoi.

Miron Nichifor abia acum își dădu seama că înaintașii lor, robii magnaților, sclavii coroanei, fuseseră siliți să care minereul împotriva șuvoaielor de apă, înotînd prin ele. Și robii, și vătafii fuseseră învinși și cine știe cîte vieți vor fi rămas înghețate în aceste locuri. De cîte ori intra în mină, Miron se simțea înconjurat de umbrele celor sfîrtecați de stînci și înghițiți de ape, iar acum senzația asta îl apăsa, îl sufoca, îi dădea un fel de leșin. Și începu să se teamă.

— Coborîm numai noi doi! — zise Marian, ridicîndu-se în capul oaselor. Nație și tu, Pelioane, să țineți bine funia. Mergem cît om putea.

Era un fel de poruncă și nimeni nu scoase o vorbă. Apa nu izbutise să macine cu totul treptele pe care, cu veacuri în urmă, robii le făcuseră în stîncă, și în cîteva clipe ei se văzură în fundul genunii.

Mai liniștit și încrezător, Miron începu să lovească pereții galeriei. Cristalele nu se arătau, dar roca avea o strălucire metalică și nu se supunea ciocanului, pe care-l arunca înapoi cu scîntei.

Măsura timpului era uitată, lumea cea mare și lumina soarelui erau uitate, păreau să nici nu mai existe. Pe drumul vechilor robi pășeau acum doi oameni supuși doar conștiinței lor, doi oameni care aduceau în miezul mort al pămîntului cel dintîi semn al libertății. Nu știau încă bine ce înseamnă acest drum și nu aveau conștiința că tocmai din acest întuneric se naște viața la care visaseră robii din veac în veac. Acum le era dat lor, unui geolog și unui miner bătrîn, să aducă la suprafață cea dintîi bucată de piatră smulsă de aici de oameni care nu se mai supuneau legilor vechi.

Într-adevăr, după șase ceasuri de drum prin străvechea galerie „Amalia", într-un cotlon care părea să se fi deschis în urma unei prăbușiri, ciocanul lui Miron Nichifor scoase la iveală cristale mari de minereu strălucitor. O cercetare iute și înfrigurată arătă că e vorba de un zăcămînt mare, o prelungire a celui epuizat pe creasta sudică a muntelui.

— Uite-l — strigă Miron ridicînd lampa. Ăsta-i, ăsta-i! Am avut dreptate! Am avut dreptate!

Începu să lovească nebunește cu ciocanul și o ploaie de cristale se abătu peste capetele lor, li se lipi de hainele ude, de obraji, de mîinile înghețate. Își umplură buzunarele cu bucăți de minereu, lacomi și în grabă, de parcă în fața lor s-ar fi aflat o grămadă de aur.

— Hai, ne întoarcem mîine — zise Marian privind îngrijorat spre tavanul galeriei. Hai, să nu ne cadă o piatră în cap. Mîine ne întoarcem cu armătură... Mîine pușcăm... Hai Miroane.

Îl apucă pe geolog de mînă și-l trase ca pe un copil. Mai stătură o clipă să privească stînca rănită, să se liniștească și să se bucure. Apoi pășiră înapoi pe drumul robilor, spre lumina zilei.

Miron simți abia acum o amorțeală în tot trupul și picioarele-i tremurau. De șase ceasuri se tîra prin apă și acum relua drumul acesta infernal. Îl vor ține oare puterile? Dar în urma lui se află un om bătrîn, care nu se vaită și nu se arată înspăimîntat. Gîndind astfel, i se făcu rușine. Mări flacăra lămpii, răsuflă adînc și mări pasul. Hainele ude și pietrele din buzunare îl trăgeau spre pămînt, voiau să-l culce, să-l amețească, să-l adoarmă. Un hohot mărunt — de plîns sau de rîs? — îi chinuia gîtlejul.

Băgă mîna în buzunar și strînse tare pietrele ude și reci, strînse pînă cînd colții lor îi sîngerară palma.

Vuietul genunii se apropia și curînd văzură clipind lămpile tovarășilor lor.

Copii din Bicsad (Oaş).
Fotografie de I. Deac, Baia-Mare.

fotografia
Flacăra
13

CARNET

De la etajul V

N-aveţi un Mozart în plus?

Îl strig de la etaj pe prietenul meu D, care a ieşit din bloc, se uită la ceas şi, mînat de vizibilă nelinişte, dă să traverseze strada:

— Unde te duci?

— La librărie.

Librăria se află peste drum, în rînd cu cinematograful şi cofetăria.

— Ai fost şi sîmbătă...

— Şi vineri...

— N-ai găsit?

— N-am găsit.

N-a găsit. Acuma îmi aduc aminte că n-a găsit. Aseară l-am întîlnit la „Expres"; era la o bere cu băieţii şi comenta meciurile de pe „23 August", care au ţintuit cartierul o duminică după-amiază pe fotolii, canapele şi scaune de bucătărie în faţa televizorului. Nu, n-a găsit. Şi-a amintit între două observaţii că este enervat şi că e absurd să alergi o săptămînă întreagă zi de zi la librărie, cînd ai atîtea treburi şi că, cerere-cerere, dar nu era mare lucru pentru responsabil să aducă mai multe bucăţi. Aşa s-a întîmplat de altfel şi cu Goya, şi cu poeziile lui Philippide, şi cu „Dicţionarul enciclopedic" volumul unu şi, bineînţeles, cu „Vieţile pictorilor". Greutăţi. El înţelege multe, nu e om fără raţiune. („Nu, nu eşti!") Totuşi i se pare cam exagerat. Deşi, pe undeva, îi place.

D. este cizmar, lucrează la o cooperativă prin împrejurimi, şi îi place.

— Ştii ce-mi place?

— Bănuiesc.

De fapt cred că ştiu ce anume îi place lui D. şi cum este cu putinţă ca o neplăcere să-ţi producă plăcere. Ştiu, pentru că, pare-mi-se, am mai discutat o dată pe marginea chestiunii. El este de părere că... Eu la fel. El are amintiri... Şi eu. El nu ţine minte să se fi ciocnit în copilărie de vreo librărie în mahalaua zisă „Chibrit". Noroi cumplit toamna, praf cumplit vara şi crîşme tot anul. Librărie, nu. La mine, în Floreasca, margine mai evoluată de oraş, se afla — paralel cu noroiul, praful şi crîşmele — şi o librărie. Nu chiar la margine, mai înspre centru, acolo unde se întretaie şoseaua Ştefan cel Mare cu Dorobanţi. Dar era una pitită într-o cameră sau cămară. Baza economică a negustoriei o constituiau hîrtia albastră pentru ferestre şi acţibildurile. Suprastructura — cărţile (două rafturi). Un raft: tălmăcirea visurilor şi vieţile sfinţilor. Alt raft: „Biblioteca pentru toţi"; bătrîna, sfrijita — pe vremuri — binecuvîntata „Bibliotecă pentru toţi" din care, contra cîţiva lei, aflai de Eugénie Grandet şi de Spinoza filozoful. Toamna, cînd începeau şcolile, librarul oferea stimulent pentru cumpărătorii de manuale un stilou; altminteri, „normal" nu călca nimeni pragul cărţilor. El aştepta afară în stradă să-ţi vîndă poeţi geniali. Nu tu... El aştepta. Pînă la un punct, bineînţeles, ca orice om care aşteaptă. În 1939, o dată cu izbucnirea războiului în Europa, negustorul a tras obloanele peste artă, intrînd în combinaţii altundeva, cu un simigiu. Covrigii se consumau în cantitate mai mare decît „Război şi pace".

— Succes! — îi fac semn cu mîna, de la fereastră.

Cred că mi-a surîs un „mulţumesc", dar tramvaiul care trece prin faţa blocurilor acoperă răspunsul. Omul traversează strada, aruncînd priviri înţelepte în dreapta şi-n stînga, străbate printre autocamioane şi se îndreaptă către librărie. Cobor şi eu. Nu ştiu de ce, dar cobor. Traversez strada, ajung în faţa intrării cu cărţi şi prin geam îl zăresc aşteptîndu-şi iritat rîndul. Ştiam ce caută. Iubitor, între altele, de istorii închinate compozitorilor, aleargă după o viaţă a lui Mozart, tipărită în Editura Muzicală.

Intru şi mă apropii de standul cu volume tocmai în clipa cînd D. a luat, diplomatic, contact cu vînzătorul:

— N-aveţi un Mozart în plus?

Al. MIRODAN

ERATĂ:

În nr. 11: paragraful 2, rîndul 4, în loc de: „şi al ridicării în toi" se va citi: „şi al ridicării în loc".

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ŞTIRI

Zilnic. Progr. I: 5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi la 22.30), 23.50-23.55
Progr. II: 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00 (sîmbăta şi 0.50)
Duminica. Progr. I: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55
Progr. II: 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic: 13.40 (Progr. I)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM

Zilnic: 12.10 (Progr. II), 13.05 (Progr. I)

DUMINICĂ 31 MARTIE Programul I *6.00*: Muzică populară *6.30*: Piese simfonice *7.10*: Concert de dimineaţă *8.00*: Sumarul presei centrale *8.10*: Şcoala şi viaţa *8.30*: Dansuri de estradă *8.50*: „Ghid muzical" (13): Programatismul în creaţia compozitorilor romîni, în primele decenii ale veacului nostru *9.30*: Teatru la microfon pentru copii „Povestea unei vieţi: Hans Christian Andersen" *10.30*: Ansambluri corale de amatori *11.00*: Program muzical cerut de oamenii muncii de pe ogoare *11.30*: Vorbeşte Moscova! *12.00*: Muzică din opere *12.30*: Muzică uşoară *13.10*: De toate pentru toţi! *14.00*: Muzică populară *14.30*: Interpreţi de muzică uşoară *15.10*: Arii celebre din opere *15.30*: Din viaţa satelor patriei — Itinerar bănăţean *16.10*: Suită din baletul „Haiducii" de Hilda Jerea *16.26*: Muzică uşoară *16.40*: Melodii populare *17.15*: Transmisiune sportivă *18.15*: Mic recital interpretat de pianista Silvia Şerbescu *18.30*: Romanţe *19.00*: Interpreţi ai operei „Bărbierul din Sevilla" de Rossini, de-a lungul anilor *19.35*: „Melodii... melodii..." emisiune de muzică uşoară romînească *20.00*: Teatru la microfon „Vicleniile lui Scapin" de Molière *21.08*: Muzică de dans *23.10*: Cinci lieduri pentru voce şi orchestră de Richard Wagner — solistă Kirsten Flagstad, acompaniată de Orchestra filarmonică din Viena, dirijor Hans Knappertsbusch; Ciaconna de Bach-Stokovsky — interpretează Orchestra simfonică, dirijor Leopold Stokovsky.

Programul II *7.00*: Cîntă Fanfara reprezentativă a armatei *7.30*: Cîntece populare *8.00*: Melodii distractive *8.30*: Clubul voioşiei *8.50*: Anunţuri, muzică *9.00*: Muzică populară *9.30*: Estrada melodiilor *10.00*: Arii din opere interpretate de Magda Ianculescu şi Dan Iordăchescu *10.30*: Revista presei străine *10.38*: Muzică uşoară *11.00*: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu", dirijor George Georgescu. În program: Trei dansuri romîneşti de Theodor Rogalski; Concertul în sol major pentru pian şi orchestră de Ravel — solistă Magda Tragliaferro (Franţa); Simfonia a VII-a de Schubert. În pauză: Emisiunea „Cinema" *13.00*: Concert de prînz *14.05*: Cîntă Constantin Drăghici *14.30*: La microfon: „Satira şi umorul" *15.15*: Din muzica popoarelor *15.45*: Muzică de estradă *16.00*: Oameni şi fapte *16.08*: Corul Ansamblului artistic de stat „Nicolae Bălcescu" din Craiova *16.30*: Piese simfonice de mare popularitate *16.55*: Muzică uşoară *17.15*: Emisiune literară: Din lirica universală *17.25*: Arii şi duete din operete *18.05*: „File de calendar" — emisiune muzical-literară *19.00*: Piese de estradă *19.15*: Muzică instrumentală *19.30*: Cîntă Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii *20.05*: Muzică uşoară de Gherase Dendrino *20.25*: Cîntă Aurelia Fătu-Răduţu şi Nicu Stănescu *20.45*: Muzică de dans *21.45*: Literatura şi muzica „Primăvara în creaţia scriitorilor şi compozitorilor" *22.00*: Muzică de dans *22.30*: Mari interpreţi de muzică instrumentală: Iascha Heifetz, Dinu Lipatti, Daniel Şafran, Walter Gieseking, David Oistrah *23.10—24.00*: Muzică de dans.

LUNI 1 APRILIE Programul I *5.07*: Muzică uşoară *5.30*: Gimnastică *5.40*: Melodii populare *6.07*: Dansuri simfonice *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Marşuri patriotice *6.45*: Jocuri populare *7.10*: Muzică de estradă *7.30*: Sfatul medicului — Ce sînt virozele *7.35*: Anunţuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul ziarului Scînteia *8.08*: Muzică vocală şi instrumentală *8.30*: Fantezie din operetele lui Jaques Offenbach *9.00*: Tinereţea ne e dragă! *9.20*: Cîntece *9.30*: Muzică populară din ţări socialiste *10.00*: Muzică uşoară *10.38*: Muzică de cameră de compozitori romîni *11.05*: Muzică din opere *11.30*: Mici piese de estradă *12.00*: Concert de muzică romînească *12.30*: Muzică populară *13.10*: Muzică uşoară *14.00*: Concert de prînz *14.30*: Cîntece şi jocuri populare romîneşti şi ale minorităţilor naţionale *15.00*: Muzică uşoară *15.30*: Concert de opere comice *16.15*: Vorbeşte Moscova! *16.45*: Muzică populară interpretată de Orchestra „Dunărea" din Olteniţa *17.10*: Mici piese instrumentale *17.30*: Prietena noastră cartea — „Vitea, Kolea şi alţii" (pagini adresate copiilor de scriitorul sovietic N. Nosov) *18.00*: Muzică de estradă *18.30*: Lecţia de limba rusă (începători) *18.40*: Scene cu cor din operete *19.00*: În pas cu ştiinţa *19.20*: „Dicţionar muzical" (13) Simfonia *19.45*: Muzică populară interpretată de Lucreţia Ciobanu *20.15*: Muzică uşoară de Marius Mihail *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Muzică simfonică romînească: Andantino pentru orchestră de George Enescu; Concertul pentru harpă şi orchestră de Paul Constantinescu — solistă Liana Pasquali *21.15*: Pe teme internaţionale *21.25*: Cîntă Gigi Marga, Aida Moga, Ilinca Cerbacev, Rodica Paliu, Gică Petrescu, Luigi Ionescu, Florin Dorian şi formaţiile dirijate de Iancy Kőrössy, Jean Ionescu, Paul Ghenţer, Horia Ropcea *22.25*: Rapsodie pentru pian şi orchestră de Rahmaninov pe o temă de Paganini — solist Valentin Gheorghiu *23.00*: Program de bolerouri cubaneze — interpretează formaţia de muzică uşoară condusă de Eddy Gaitan *23.15*: Muzică uşoară.

Programul II *12.15*: Valsuri de compozitori sovietici *12.45*: Muzică despre şi pentru copii *13.15*: Însemnări de reporter *13.22*: Cu cîntecul şi jocul pe meleagurile patriei *14.10*: Arii din opere *14.30*: Potpuriuri *15.00*: Concertul pentru oboi şi orchestră şi Marş pentru instrumente de suflat de Haydn *15.30*: Muzică populară *16.10*: Cîntece de Sergiu Sarchizov *16.30*: Fragmente din opera „Plateea" de Rameau *17.00*: Muzică uşoară romînească *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunţuri, reclame, muzică *18.05*: Recital — Angelica Tuccari (soprană), Conrad Klemm (flaut) şi Loredana Franceschini (pian) *18.41*: Solişti şi formaţii artistice de amatori *19.10*: Cîntece *19.30*: Din activitatea sfaturilor populare *19.40*: Muzică de dans *20.30*: Din muzica popoarelor *21.15*: Muzică corală clasică *21.30*: Lectură dramatizată din romanul „Lumina Nordului" de scriitorul englez A.J. Cronin *22.00*: Muzică din opere *22.30*: Muzică uşoară *23.10 — 24.00*: Cvartetul opus 26 în la major de Brahms.

MARŢI 2 APRILIE Programul I *5.07*: Cîntece şi jocuri populare *5.30*: Gimnastică *5.40*: Muzică interpretată de fanfară *6.07*: Melodii distractive *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Jocuri populare *6.45*: Muzică instrumentală *7.10*: „Mereu înainte" — cîntece ale tineretului *7.30*: Sfatul medicului – Regulile de bază ale călirii organismului copilului *7.35*: Anunţuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică populară *8.30*: Suita dobrogeană de Anatol Albin; Trei dansuri din Ardeal de Achim Stoia *9.00*: Ansamblul artistic al Şcolii profesionale a Uzinelor de tractoare din Braşov *9.30*: Muzică uşoară *9.50*: Din cîntecele şi dansurile popoarelor *10.30*: Fragmente din opera „Pană Lesnea Rusalim" de Paul Constantinescu *11.05*: Muzică de cameră *11.28*: Jocuri populare din Moldova *11.45*: Radio prichindel *12.00*: Muzică de estradă *12.30*: În faţa hărţii *12.40*: Muzică din opereta „Casa cu trei fete" de Schubert-Berté *13.10*: Muzică populară *14.00*: Concert de prînz *14.32*: Muzică uşoară *15.00*: Arii şi duete din opere interpretate de Liccia Albanese şi Jan Peerce *15.30*: Mic recital interpretat de violonistul Ştefan Ruha *15.45*: Muzică populară *16.15*: Vorbeşte Moscova! *16.45*: Cîntece de pace şi prietenie *17.10*: Cîntăreţi sovietici de operă — Veronika Borisenko *17.30*: Suita din baletul „Priculiciul" de Zeno Vancea *18.00*: Universitatea tehnică radio — ciclul metalurgie *18.15*: Cîntece populare de dragoste *18.30*: Limba noastră — vorbeşte acad. prof. Al. Graur — „Forma de conjugare" *18.40*: Suita „Fluturii" de Schumann — la pian Gheorghe Halmoş *19.00*: Revista economică radio *19.20*: Muzică uşoară interpretată de Milva *19.35*: Program muzical pentru fruntaşi în producţie *20.15*: Muzică uşoară sovietică *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Muzică de dans *21.15*: La microfon „Satira şi umorul" (reluare) *22.25*: Ciclul „Simfonii de Gustav Mahler" — Simfonia a II-a în do minor.

Programul II *12.15*: Din folclorul popoarelor sovietice *12.35*: Fragmente din suita „Peer Gynt" de Grieg *13.15*: Lectură din volumul „La fîntîna cu găleata" de Ion Istrati *13.30*: Piese de estradă *14.10*: Cîntece *14.30*: Simfonia a VIII-a în fa major de Beethoven — interpretează Orchestra simfonică a Radiotele-

(Continuare în pag. 22-23)

CUM SE FORMEAZĂ VALURILE?

La această întrebare a cititorilor Ioan Damian și Iošif Grama **de la Centrul școlar agricol Tg. Mureș, răspunde lector universitar CLAUDIU GIURCĂNEANU.**

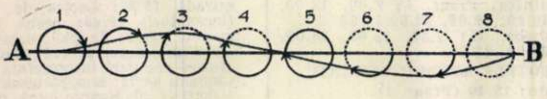

Fig. 1. **Nașterea profilului valului prin mișcarea de rotație a particulelor de apă (1—8). A B – planul de echilibru al nivelului apei.**

Agentul principal care generează valurile este vîntul. Acesta, suflînd la suprafața apei, antrenează prin frecare particulele lichide. Suprafața apei capătă astfel un aspect ondulatoriu, asemenea unui ogor proaspăt arat.

Într-un val, deși avem iluzia că apa se deplasează, aceasta în realitate stă pe loc, oscilînd în sus și în jos. Putem să ne convingem de acest lucru aruncînd la suprafața apei o bucată de lemn. Ceea ce însă se propagă este mișcarea ondulatorie și care ia naștere datorită mișcării circulare (orbitale) a particulelor de apă sub acțiunea vîntului. Mișcarea orbitală se efectuează în sensul rotirii acelor unui ceas.

În fig. 1 se vede profilul unui val așa cum rezultă din mișcarea orbitală a particulelor de apă. Particula 1 și-a îndeplinit complet rotirea (după cum arată săgeata), în timp ce particula 8 de-abia și-o începe. Celelalte particule numerotate de la 2 la 7 se găsesc în diferite stadii ale mișcării orbitale. Dacă unim aceste puncte care indică stadiile succesive ale mișcării orbitale, se obține profilul valului, reprezentat de o linie curbă numită *trohoidă* (curba descrisă de un punct al unui cerc care se deplasează pe o suprafață plană).

Valurile se formează numai la suprafață. În adîncime forța lor scade. Sub 200 m nu se mai simt de loc, datorită scăderii progresive în adîncime a diametrului particulei de apă.

La țărm, din cauza scăderii adîncimii apei, particulele sînt frînate în rotirea lor de frecarea pe fund (fig. 2: a, b, c, d), în timp ce particulele de la suprafață (fig. 2: 1, 2, 3, 4) o iau înainte fiindcă nu întîmpină nici o rezistență. În acest fel, apa este împinsă înainte, prelingîndu-se pe plajă. Așa se nasc valurile de prelingere, în care particulele de apă nu mai sînt circulare, ci în formă de elipsă din ce în ce mai turtită.

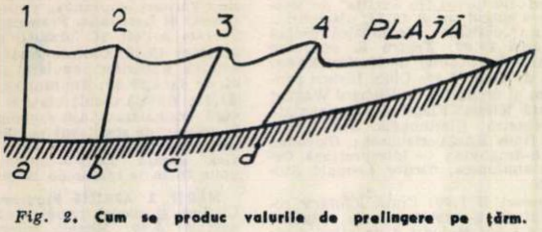

Fig. 2. **Cum se produc valurile de prelingere pe țărm.**

ȘAH PRIN CORESPONDENȚĂ

Sînt un șahist pasionat și cred că printre cititorii „Flacării" se numără mulți din cei care îndrăgesc acest frumos sport al inteligenței. De aceea propun ca în coloanele revistei să apară o rubrică de șah, în cadrul căreia să se organizeze un concurs de șah prin corespondență. Eu aș fi printre primii înscriși la un asemenea concurs.

Gh. COSOREANU
contabil principal la
S.M.T. Pantelimon,
Raionul Hîrșova

Nota redacției. Propunerea e interesantă și o vom avea în vedere atunci cînd spațiul ne-o va permite.

PRIMELE ZIARE DIN LUME

„Aș dori să știu care au fost și unde au apărut primele ziare din lume".

Maria TÎRNĂVEANU
elevă, Ocna Mureșului

Răspunde OCTAVIAN BUTOI, asistent la catedra de Teoria și practica presei de la Facultatea de filozofie din București.

Ziarul, însemnată armă de luptă politică și ideologică cu pronunțat caracter de clasă, a apărut în perioada de ascensiune a capitalismului. Unele forme embrionare de presă au existat însă și în orînduirile anterioare. Istoria atestă că în Egiptul antic, la curtea faraonului Tutmes al III-lea, circula o cronică scrisă pe papirus. În secolul I î.e.n., la Roma, în vremea lui Iulius Caesar, erau expuse în locurile publice niște buletine: *Acta senatus* (cu sumare relatări ale ședințelor senatului) și *Acta diurna populi romani* (cu vești din imperiu, de la graniță etc.). Aceste buletine au apărut pînă în secolul al IV-lea al erei noastre. Un asemenea prototip de ziar (desigur în alte forme) a existat și în Orientul antic (China, Coreea). În timpul evului mediu și al Renașterii, în marile centre maritime și culturale au circulat ziare scrise de mînă (sub forma unor foi volante), cunoscute sub denumirea de „Nouvelles à la main"(Franța), „News Letters" (Anglia) etc. și care relatau noutăți din viața politică și economică, de la curte, despre prețul mărfurilor etc. Se afirmă că foile scoase de casa de comerț Függer din Leipzig aveau o rază întinsă de răspîndire.

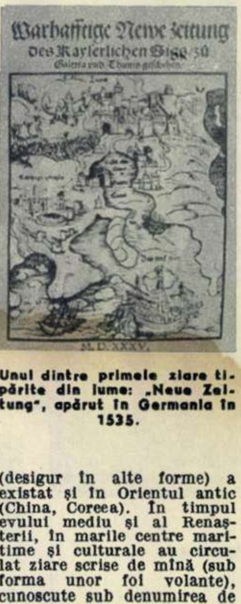
Warhafftige Newe zeitung
Des Kayserlichen Sigs zu
Galeta und Thunis geschehen
M.D.XXXV.

Unul dintre primele ziare tipărite din lume: „Neue Zeitung", apărut în Germania în 1535.

Ziarul s-a putut dezvolta abia după inventarea tiparului și în raport cu dezvoltarea tehnicii tipografice, a transporturilor, poștei, telegrafiei etc. După datele pe care le avem, primele ziare tipărite — cu caracter periodic — au fost: „Strassburger Relation" și „Wolfenbütteler Aviso" (apărute în 1609 în Germania), „Nieuwe Tijdingen" (în 1616, săptămînal, la Anvers, Belgia), „TheWeekly News from Italy, Germany..." (în 1622, în Anglia), „La Gazette de France" (fondat în 1631 de Théophraste Renaudot, la Paris). În Polonia apare în 1661 „Merkuriusz Polski", iar în Rusia, în 1703, din dispoziția țarului Petru I este publicat ziarul „Vedomosti". Primul ziar cotidian a fost „Daily Courant" apărut la Londra în 1702.

În țara noastră, din cauza ocupației turcești și austriece, ziarele apar ceva mai tîrziu. Primul ziar tipărit pe teritoriul țării noastre a fost „Courrier de Moldavie" (în 1790 la Iași). Adevărata gazetărie romînească începe însă prin „Curierul romînesc" (8 aprilie 1829), „Albina romînească" (1 iunie 1829), „Gazeta Transilvaniei" (24 martie 1838).

Ziarul modern, așa cum îl cunoaștem noi, cu tiraj mare, cu caracter informativ dezvoltat, cu apariție cotidiană, ieftin, începe să apară din al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea.

AZI, ÎN RAIONUL NOSTRU

Vă scrie un asistent medical din orașul Cîmpulung-Muscel. De curînd mi-a căzut în mînă o statistică veche din care am aflat că înainte de 23 August 1944 în fostul județ Muscel, care era cu mult mai întins decît actualul Raion Muscel, numărul total al medicilor și al cadrelor medii sanitare nu atingea 200. Azi, numai în Raionul Muscel numărul

PROGRAMUL DE RADIO

viziunii belgiene, dirijor Franz André *14.58*: Muzică populară romînească și a minorităților naționale *15.30*: Muzică ușoară *16.10*: Piese vocale de Tiberiu Brediceanu *16.30*: Uverturi de estradă *17.00*: Noi înregistrări ale Orchestrei de studio a Radioteleviziunii *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Valsuri din operete *18.38*: Prelucrări corale *18.45*: Imagini din viața culturală a satului contemporan *19.00*: Doine și jocuri populare *19.30*: Lecția de limba franceză (avansați) *19.40*: Fragmente din opera „Don Carlos" de Verdi (soliștii, corul și orchestra Operei din Roma) *21.15*: Muzică de dans *21.45*: Recital de poezie clasică universală *22.00*: „Săptămîna muzicii maghiare": Simfonia de Hydas Frigyes — interpretează Orchestra simfonică a Radioteleviziunii ungare, dirijor György Lehel *22.30*: Melodii lirice romînești *23.10—24.00*: Concert de noapte.

MIERCURI 3 APRILIE Programul I *5.07*: Polci și mazurci *5.30*: Gimnastică *5.40*: Melodii populare *6.07*: Cîntă fanfara GAC. din comuna Cosmești, Regiunea Iași *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Valsuri interpretate la acordeon *6.45*: Jocuri populare *7.10*: Cîntece de muncă *7.30*: Sfatul medicului — Somnul, mijloc de refacere a forțelor organismului *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică ușoară *8.30*: Muzică din opere *9.00*: Simfonia a IV-a în sol major de Dvorak *9.32*: Muzică populară *10.00*: Teatru la microfon — „Domnișoara Nastasia" de G.M. Zamfirescu *11.47*: Muzică instrumentală *12.00*: Melodii de estradă *12.30*: Fragmente din opera „Musa Djalil" de Jiganov *13.10*: Schiță oltenească de Constantin Nottara; Rapsodia a II-a de Marțian Negrea *14.00*: „Săptămîna muzicii maghiare": Recitalul de lieduri al sopranei Silvina Gesti *14.20*: Concert de prînz *15.00*: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *15.30*: Pagini din operete contemporane *16.00*: Cornistul Ion Bădănoiu *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Potpuriuri de muzică ușoară interpretată la pian *17.10*: Cîntă Maria Butaciu și Marin Chisăr *17.30*: „Prietenii lui Do-Re-Mi" *18.00*: Concertul nr. 3 în sol major pentru vioară și orchestră de Mozart — solist Arthur Grumiaux *18.30*: Lecția de limba engleză *18.40*: „Colectiva noastră dragă" — program de cîntece *19.00*: Jurnalul satelor *19.25*: Muzică ușoară de Florentin Delmar *19.40*: Romanțe *20.15*: Cîntă Orchestra de mandoline a ceferiștilor din Roman *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Din viața de concert a Capitalei *21.15*: Emisiune literară *21.30*: Muzică populară cerută de ascultători *22.25*: Canțonete interpretate de Bogdan Paprocki *22.40*: Concert simfonic *23.20*: Muzică de dans.

Programul II *12.15*: Cvartetul nr. 1 în sol minor de Tudor Ciortea *12.44*: Din folclorul popoarelor *13.15*: Însemnări de reporter *13.25*: Concert de estradă *14.10*: Muzică distractivă interpretată de fanfară *14.30*: Cîntă Elena Cernei și Nicolae Secăreanu *15.00*: Album de melodii *15.30*: Suita „Țara Hălmagiului" de Nicolae Boboc; Fragment din suita „Munca" de George Simonis *16.10*: Muzică de estradă *16.30*: Cîntece și jocuri populare *17.00*: Muzică din operete *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Muzică populară *18.30*: Piese vocale de Mussorgski interpretate de Boris Cristoff *18.50*: Versuri de Tudor Arghezi. Citesc: Aura Buzescu, Fory Etterle și Mitzura Arghezi *19.00*: Melodii de dragoste *19.30*: Lecția de limba rusă (avansați) *19.40*: „Istoria teatrului liric romînesc" (13): Creația de operă după Eliberare (A) Opera istorică *20.10*: Lucrări ale compozitorilor noștri inspirate din folclor *20.30*: Tribuna radio: Progresul tehnic-științific și umanismul socialist *20.40*: Cîntă Magda Constantinescu și acordeonistul Nelu Orian *21.15*: Interpreți de muzică ușoară (reluare) *22.00*: Ciclul „Pagini din muzica preclasică" — „Melodrama florentină": Jacopo Peri, Giulio Caccini, Francesca Caccini și Marco da Gagliano *22.30*: Muzică de dans *23.10*: Piese de estradă *23.23*: Cvintetul cu pian de César Franck — solist Sviatoslav Richter.

JOI 4 APRILIE Programul I *5.07*: Prelucrări corale *5.30*: Gimnastică *5.40*: Valsuri interpretate de fanfară *6.07*: Muzică ușoară *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare romînești *6.45*: Muzică instrumentală *7.10*: Mici piese de estradă *7.30*: Sfatul medicului: Paradentozele *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Melodii populare *8.30*: Muzică de cameră de compozitori romîni *9.00*: Vreau să știu! *9.25*: Muzică ușoară *10.00*: Arii și duete din opera „Don Pasquale" de Donizetti — interpretează Iolanda Mărculescu, Mihai Știrbei, Silviu Gurău *10.30*: Muzică instrumentală *11.05*: Muzică ușoară *11.30*: Concerte de Vivaldi din ciclul „L'estro armonico" — Concertele nr. 11 în re minor și nr. 12 în mi major *12.00*: Muzică populară *12.35*: Pianistul Walter Gieseking *13.10*: Muzică din operete *14.00*: Muzică populară din Muntenia *14.30*: Muzică ușoară *15.00*: Din muzica popoarelor *15.30*: Muzică de estradă *15.45*: Uvertura pe temele a trei cîntece populare ruse de Balakirev; „Cîntecul secerătorilor" și „Seara pe deal" — tablouri simfonice de Sabin Drăgoi *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Cîntă Emilia Petrescu *17.10*: Corul Radioteleviziunii *17.30*: Din operetele lui Nico Dostal *18.00*: Universitatea tehnică radio — ciclul chimie *18.15*: Muzică populară — Ion Matache și Guți Adolf *18.30*: Lecția de limba franceză (începători) *18.40*: Cîntă Dorina Drăghici *19.00*: Clubul nostru *19.50*: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Carol Litvin. În program: Concertul pentru orchestră în mi major de Vivaldi-Molinari; Simfonia de Ștefan Niculescu; Trei piese pentru voce și orchestră de Stravinski, solistă Arta Florescu; „Poemul extazului" de Skriabin *22.55*: Muzică de dans.

Programul II *12.15*: Din spectacolele teatrelor muzicale din Brașov, Constanța, Galați *12.45*: Muzică ușoară *13.15*: Pagini din literatura maghiară contemporană *13.30*: Muzică populară *14.10*: Melodii distractive *14.30*: Suita teatrală în stil clasic de Theodor Grigoriu; Andante spianato și Poloneza în mi bemol major pentru pian și orchestră de Chopin — solistă Halina Czerny-Stefanska *15.05*: Muzică ușoară sovietică de Ghenadi Podelski și Zara Levina *15.30*: Uverturi din operete *16.10*: Cîntece pionierești *16.30*: Muzică populară *17.00*: Muzică de cameră *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: „Săptămîna muzicii maghiare" — Concertul pentru vioară și orchestră de János Viski — interpretează Andras Simor, acompaniat de Orchestra simfonică a Radioteleviziunii maghiare, dirijor György Lehel *18.35*: Cîntece și jocuri populare *19.00*: „Cîntăm patria socialistă" — program de cîntece *19.30*: Tineretea ne e dragă! *19.50*: Muzică de dans *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Mari interpreți ai cîntecului popular — George Folescu *21.15*:

DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII •

Laboratorul de igienă din Cîmpulung-Muscel. Aici se află și sediul Sanepidului raional.

medicilor și al cadrelor medii sanitare trece de 600 (numai medici sînt 104), deservind cinci spitale, șase staționare de adulți, două pentru copii, douăsprezece case de nașteri, numeroase policlinici și dispensare din toate comunele raionului.

Viorel POPESCU
asistent medical, Cîmpulung-Muscel

NU DEMULT, PE MARE

Într-o fotografie apărută în cadrul reportajului intitulat „Aliatul frig" din nr. 6/1963 al revistei „Flacăra", am văzut că în Antarctica există păsări (pinguini) care pot rezista la temperaturi foarte joase, atingînd chiar minus 70 de grade. În legătură cu rezistența păsărilor la frig, țin să vă relatez și eu faptul de mai jos:

În iarna aceasta, chiar în ajunul primăverii, am observat în largul mării un fenomen puțin obișnuit: uneori, din cauza temperaturii foarte scăzute, păsările refugiate pe sloiuri rămîneau cu picioarele prinse de gheață; totuși, așa „lipite" de sloi, ele continuau să trăiască. Printre aceste păsări erau: rațe sălbatice, lișițe, cufundaci ș.a. Nu știu ce s-a mai întîmplat cu ele și cît au rezistat frigului. De aceea aș dori să aflu de la specialiști unele amănunte în legătură cu rezistența la frig a păsărilor care trăiesc iarna prin părțile noastre.

C. MOȚEA
Mangalia

Răspunde AUREL PAPADOPOL, ornitolog la Muzeul „Grigore Antipa" din București.

În condițiile țării noastre păsările de apă se adună spre iarnă în regiunile cu bălți întinse, cum este Delta Dunării, bălțile Dunării și lagunele mării (complexul Razelm etc.). În aceste locuri stau pînă ce apele îngheață total. În cele din urmă o parte din păsări se retrag mai la sud de țara noastră, altele se retrag pe Marea Neagră — unde apele îngheață mai rar și numai la țărm. Păsările caută iarna orice loc unde apa nu este încă înghețată, pentru a găsi ceva hrană. În general ele sînt foarte rezistente la frig, dar consumînd iarna mai multe calorii au nevoie de hrană ca să le refacă. Rezervele adunate sub formă de grăsimi de cu toamnă le ajută de asemenea să reziste, dar și aceste grăsimi se epuizează treptat.

În cazul semnalat pe mare, unde păsărilor li s-au prins picioarele de sloiuri de gheață, lucrurile sînt explicabile. Deseori păsările se odihnesc pe gheață, unde în anumite momente se simt chiar mai bine decît pe apa foarte rece de lîngă limita gheţurilor. Datorită valurilor ce mătură suprafața sloiurilor și înghețării apei — le-au fost prinse picioarele în gheață. Întrucît aceste extremități nu afectează prea mult întreg organismul — păsările nu mor. Dacă însă imobilizarea durează mai mult timp — nu este exclusă pieirea unor exemplare. În general în acest an au fost semnalate — cu prilejul gerurilor — pierderi în efectivele de păsări.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze prin poștă: **Rodica Ghiță**, elevă, București, bd. Republicii nr. 59: teme diverse; **Costel Dragu**, desenator tehnic, București, str. Al. Moruzzi nr. 27: ilustrate; **Ecaterina Szeker,** studentă, Cluj, Căminul studențesc str. Miko 5-7, bloc 8: cinema, teatru, sport, literatură; **Eleonora Cîrjă**, elevă, Fălticeni, str. Mihai Gheorghiu nr. 5: ilustrate; **Fușa Popa**, elevă, Craiova, str. Jdanov nr. 83: muzică, filatelie, ilustrate; **Eugenia Anania** și **Ioana Lucia**, eleve anul III, Școala horticolă Curtea de Argeș: ilustrate; **Larisa Raețkaia,** învățătoare, com. Zarladani, Rn. Tiraspol, U.R.S.S.: pedagogie, teatru, cinema (în romînă, rusă, franceză); **Janina Banasiak**, elevă, Konstantinow Lodzki, ul. Zeromskiego 20 a, R.P. Polonă: muzică ușoară, teme diverse (în polonă, rusă, engleză); **Piotr Markiewicz**, Dobrowoda 16, p-ta Kleszczele pow. Hajnowka woj. Bialystok. R.P. Polonă: filatelie; **Bronislaw Pawlik,** Lodz, Wladislawy Bitomskiej 63 m 8, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate (în rusă, germană); **Maria Buglovici**, elevă, com. Beibugeac, Rn. Tulcea: ilustrate; **Ion Miu,** student, București, Splaiul Independenței nr. 290, bloc E: ilustrate, turism, radiotehnică; **Mariana Cărpinișan**, Sibiu, str. Petőfi nr. 4: ilustrate, teme diverse; **Ion Brutu**, student, Iași, Complexul studențesc Codrescu, bloc E 2: ilustrate; **Eva Muradin**, elevă, Gherla, Reg. Cluj, str. Dragoș Vodă nr. 14: ilustrate; **Nelu Popescu**, elev, Hunedoara, bloc T 4, ap. 22, **Stelian Negoescu** și **Marian Voicu,** studenți, Timișoara, str. Mihai Viteazu nr. 1: ilustrate; **Ovidiu Ionescu,** tehnician, Cîmpina, str. Filimon Sîrbu nr. 5: literatură, muzică ușoară, teatru, sport; **Emilia Beleing**, elevă, Pașcani, str. Cuza Vodă nr. 44: ilustrate; **Jozef Desswaldy**, student, Cluj, str. Petőfi nr. 21: ilustrate; **Ioan Rizoiu**, ziarist, Pitești, str. Smeurei nr. 18: ilustrate; **Constantin Popa,** student, București, Căminul studențesc str. Ștefan Furtună nr. 125, Rn. „16 Februarie": ilustrate, rebusism; **Petre Angelescu**, student, Timișoara, Complexul studențesc, bloc 3: teme diverse, ilustrate; **Ștefan Lazăr,** electrician, Ghelar, str. Colonia de sus nr. 210, Reg. Hunedoara: ilustrate; **Ioan Șușca,** elev, Școala tehnică de maiștri veterinari, Satu-Mare, Reg. Maramureș: ilustrate; **Gabriela Rădulescu**, elevă, Ploiești, bd. Republicii nr. 130, bloc 1 B, ap. 38: ilustrate; **Margareta Ștefan**, elevă, Ploiești, str. Elena Doamna nr. 52: ilustrate; **Ilie Ghirișan**, electrician, Hunedoara, bd. Republicii nr. 135, sc. B, et. II, ap. 52: ilustrate; **Nicolae Trușcă**, merceolog, Vulcan, Rn. Petroșani, Șantierul 10 construcții: cinema, ilustrate.

DE LA FOTOCORESPONDENȚI

Pe acești ursuleți i-am fotografiat în Grădina zoologică din Leipzig. *(George Stoica, regizor, Craiova)*

Într-un colțișor din Oaș. *(I. Deac — Baia-Mare)* →

Cîntă corul brigăzii artistice de agitație a Spitalului de copii Pîclișa, Raionul Hațeg. *(Virgil Onoiu, Deva)*

DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII

Muzică de dans *21.45*: „Părinți și copii" *22.00*: Melodii de dragoste *22.37*: Ciclul „George Enescu — compozitor": Suita opus 28 pentru vioară și pian „Impresii din copilărie" — interpretează Ștefan Gheorghiu și Valentin Gheorghiu *23.10—24.00*: Fragmente din opera „Porggy și Bess" de Gershwin.

VINERI 5 APRILIE Programul I *5.07*: Melodii populare *5.30*: Gimnastică *5.40*: Muzică distractivă *6.07*: Jocuri populare *6.20*: Emisiunea pentru sate *6.30*: Dansuri de estradă *6.45*: Cîntece și marșuri sportive *7.10*: Muzică ușoară *7.30*: Sfatul medicului — Primăvara și durerile reumatice *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Salut voios de pionier! *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Lieduri de Schubert *8.30*: Poeme concertante *9.00*: Muzică populară sovietică *9.30*: Dansuri din opere *10.00*: Corul și orchestra de studio ale Radioteleviziunii *10.30*: Melodii de estradă *11.05*: „Săptămîna muzicii maghiare" — Cvartetul de coarde de Gyula David — interpretează Cvartetul „Tatray" *11.22*: Din creația de operetă a compozitorilor noștri *11.52*: Carnet de reporter *12.00*: Ansamblul armatei sovietice dirijat de Boris Alexandrov *12.20*: Soliști și formații artistice de amatori *12.40*: Concerto grosso de Filip Lazăr *13.10*: Orchestre de estradă *14.00*: Concert de prînz *15.00*: Muzică instrumentală *15.20*: Muzică ușoară *15.40*: Concertul nr. 3 în do minor pentru pian și orchestră de Beethoven — solist Emil Ghilels *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Cîntă Victoria Darvai și Ștefan Stroe *17.10*: Orchestre de mandoline *17.30*: În slujba patriei *18.00*: Universitatea tehnică radio *18.15*: Melodii populare *18.30*: Lecția de limba engleză *18.40*: Muzică ușoară *19.00*: Jurnalul satelor *19.25*: Fragmente din cantata „Carmina burana" de Carl Orff *20.15*: Cîntece *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Muzică usoară romînească *21.15*: Carnet plastic *21.30*: Muzică populară cerută de ascultători *22.25*: Din creația compozitorului Ion Hartulary-Darclée *22.40*: Opera „Aleko" de Rahmaninov.

Programul II *12.15*: Concertul pentru orchestră de coarde de Sigismund Toduță; Suita „Dolly" de Gabriel Fauré *12.48*: Din folclorul popoarelor *13.15*: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur (reluare) *13.25*: Pagini orchestrale din opere *14.10*: Jocuri interpretate de fanfară *14.30*: Melodii de estradă *15.00*: Muzică populară din diferite regiuni ale țării *15.35*: Actualitatea în țările socialiste *16.10*: Muzică ușoară romînească *16.30*: Corul Palatului pionierilor din București *16.45*: Arii din operete interpretate de Georg Ots *17.00*: Interpreți în studio: Adam Cioară — corn englez și Constantin Dumitrescu — voce *17.30*: Sfatul medicului (reluare) *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Ciclul „Mari dirijori" — Leonard Bernstein; Suita de balet „Sărbătoarea primăverii" de Igor Stravinski *18.41:* Prelucrări de folclor *19.00*: Mici piese de estradă *19.30*: Teatru la microfon „Departe de patrie" de I. Dold-Mihailik *20.51*: Muzică instrumentală *21.00*: Cîntece și jocuri populare *21.45*: Cîntă pianistul Aldo Ciccolini *22.00*: Arii din opere interpretate de Maria Voloșescu și Viorel Ban *22.30*: Moment poetic: Panait Cerna *22.35*: Melodii lirice *23.10—24.00*: Concert de noapte.

SÎMBĂTĂ 6 APRILIE Programul I *5.07*: Muzică interpretată de fanfară *5.30*: Gimnastică *5.40*: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale *6.07*: Muzică ușoară *6.20:* Emisiunea pentru sate *6.30*: Cîntece din folclorul nou *6.45*: Salut voios de pionier! *7.10*: Muzică de estradă *7.30*: Sfatul medicului: Bătăturile și tratamentul lor *7.35*: Anunțuri, muzică *7.45*: Corul I.R.T.A. *8.00*: Sumarul presei centrale *8.08*: Muzică ușoară *8.30*: Concertul în si bemol minor de Francesco Bonporti; Suita nr. 3 în si bemol major de Lully *9.00*: Roza vînturilor *9.25*: Din cîntecele și dansurile popoarelor *10.00*: Piese de estradă *10.15*: Cîntece pentru cei mici *10.30*: Poemul simfonic „Luceafărul" de Pascal Bentoiu; Capriciu romînesc de Marcel Mihalovici *11.05*: Uverturi și coruri din operele lui Mozart *11.35*: Muzică populară *12.00*: Violonistul Igor Oistrah *12.20*: În săli și pe stadioane *12.30*: Formații romînești de muzică ușoară *13.10*: Simfonia a IV-a în re minor de Schumann *14.00*: Muzică ușoară cerută de ascultători *14.36*: „Săptămîna muzicii maghiare". În program — muzică populară interpretată de Orchestra populară a Radioteleviziunii maghiare *15.00*: Concert distractiv *15.45*: Actualitatea literară *16.00*: Muzică ușoară *16.15*: Vorbește Moscova! *16.45*: Jocuri populare *17.10*: Duete de dragoste din operele: „Fidelio" de Beethoven, „Tosca" de Puccini, „Paiațe" de Leoncavallo, „Lakmé" de Délibes, „Kneazul Igor" de Borodin *17.50*: Știința în slujba păcii *18.00*: Piese pentru pian de Chopin *18.20*: Program muzical pentru fruntași în producție *19.00*: Scrisori din țară *19.10*: Muzică ușoară *19.30*: Muzică de dans *20.15*: Cîntă Traian Uilecan *20.30*: Muzică de dans *21.15*: Ce știm despre cărți (VII) — Cartea în tipografie *21.25*: Muzică populară cerută de ascultători *22.25*: Muzică de dans *23.10*: Simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră de Prokofiev.

Programul II *12.15*: Piese corale de Ion Morozov și Corneliu Mereș *12.35*: Muzică din operete *13.15*: Cîntece și jocuri populare din Oltenia *13.40*: Muzică ușoară sovietică *14.10*: Piese vocale și instrumentale de compozitorii înaintași: Enrico Mezzetti, Eduard Caudella, George Stephănescu, Ciprian Porumbescu *14.30*: Muzică de estradă *15.00*: Melodii populare *15.30*: Suita de balet „La giara" de Alfredo Casella — Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu", dirijor George Georgescu — solist Ion Piso; Uvertura „Corsarul" de Hector Berlioz — Orchestra „Philarmonia" din Londra, dirijor Paul Kletzki *16.10*: Muzică distractivă interpretată de fanfară *16.30*: Sonata în si bemol major de Mozart — interpretează David Oistrah și Vl. Iampolski *17.00*: Piese de estradă *17.30*: Însemnări de reporter *17.35*: Anunțuri, reclame, muzică *18.05*: Suită din baletul „Cînd strugurii se coc" de Mihail Jora *18.35*: Muzică din operetele compozitorilor cubanezi Rodrigo Prats și Gonzalo Roig *19.00*: Muzică populară cerută de ascultători *19.30*: Pe teme internaționale *19.40*: Cîntă Maria Sereea și Nicolae Nițescu *20.00*: Muzică de dans *20.30*: Noapte bună, copii! *20.40*: Cîntece populare ruse *21.15*: Muzică de dans *21.45*: Agendă teatrală *22.00*: Muzică de dans *22.28*: Muzică de cameră de Beethoven *23.10*: Muzică de dans.

În pagina 4:
PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".
Macheta: Ion Vulpescu

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Bibl. Reg.

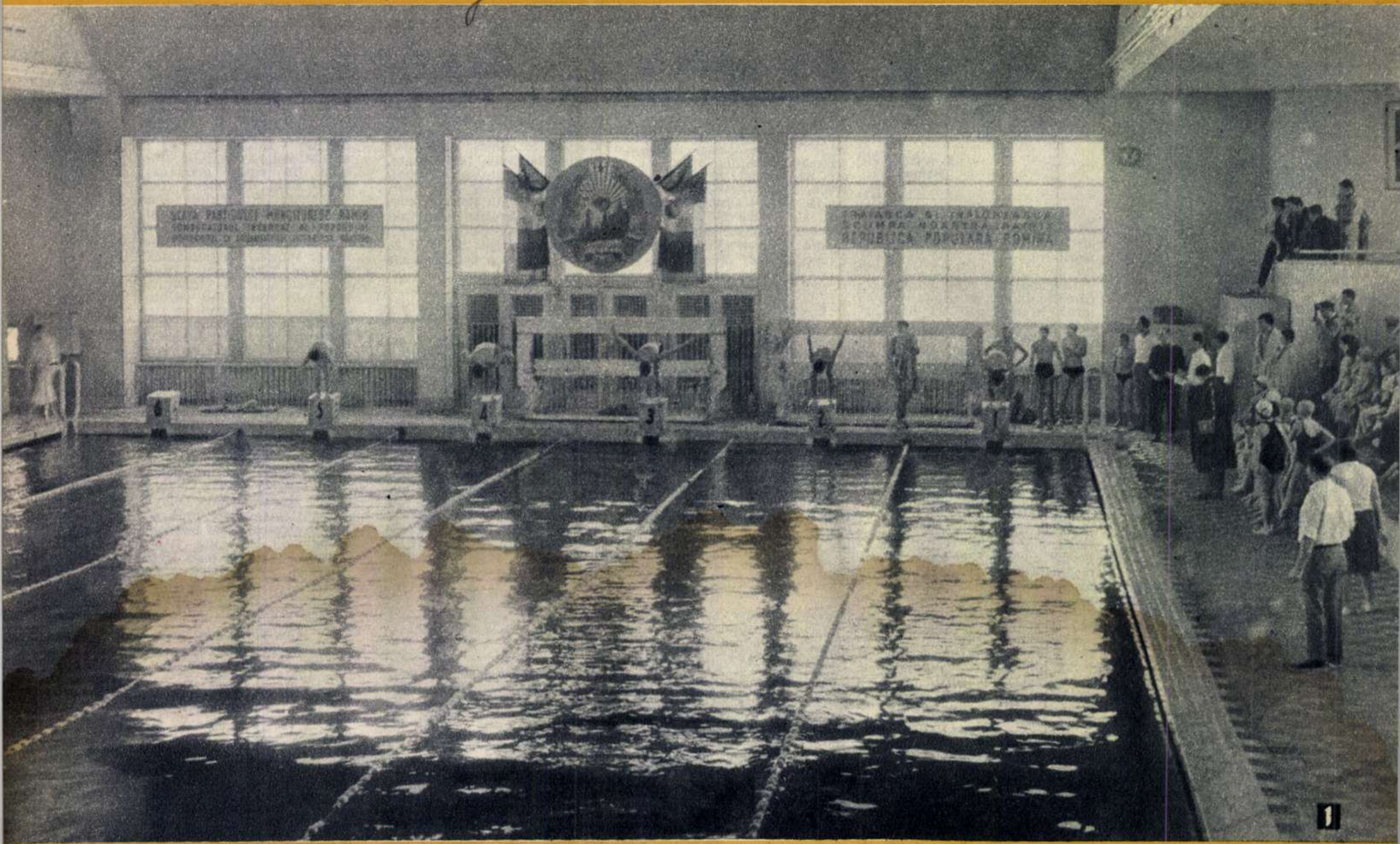

LA START—MICII CONCURENȚI

Îi număr. Treabă cam grea: sînt circa 300 de băieți și fete. Cei mai mici să tot aibă 12 ani, cei mai mari — 16 sau poate 17 ani. Cu toții privesc spre un singur punct: bazinul de înot. La început într-o liniște adîncă. Apoi, cînd probele sînt pe sfîrșite, într-un vacarm specific tinereții.

Bazinul spre care sînt ațintite privirile și atenția acestor spectatori, de fapt ei înșiși concurenți, este locul unde se verifică în practică stadiul pregătirii elevilor școlilor sportive. Tinerii înotători își măsoară aici forțele, în cadrul celei de-a treia ediții a Cupei Sfatului Popular al Capitalei. Mulți dintre ei vor obține azi prima victorie de prestigiu din viața lor.

„Rivalii“ se împrietenesc după cîteva minute. Se schimbă impresii, se fac planuri. Și, din vorbă în vorbă, se ajunge la chestiunea arzătoare:

— În ce probă concurezi? Cît scoți pe 33?

Răspunsurile vin ca din pușcă. Fiecare însă coboară timpul cu cîteva secunde. („Rivalul trebuie intimidat. E o chestiune de tactică“ — mă lămurește unul din aspiranții la gloria de cîștigător al concursului.)

La concursul de la bazinul acoperit „Floreasca“ au venit elevi din București, Reșița, Sibiu, Arad, Timișoara, Tg. Mureș, Galați, Cluj, Oradea.

Cupa a fost cîștigată de Școala sportivă nr. 2 din București, care a totalizat 177 puncte.

Concursul a evidențiat în mod special trei tineri. I-am notat: Sanda Tudora din București, Anca Andrei din Reșița și Bisz Ștefan din Arad. Rezultatele lor îi situează spre vîrful piramidei, pe care cu siguranță că o vor cuceri dacă vor munci cu aceeași consecvență și în viitor.

E bine să le reținem numele!

Fotoreportaj de Dan BÎRLĂDEANU

1 Start la una din numeroasele probe.

2 Încă puțin și victoria va fi a noastră.

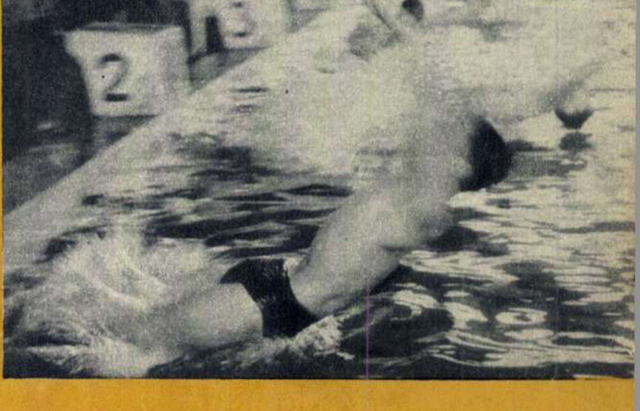3 Au pornit concurenții în cursa de 66 m spate, băieți.